James W. Alexander

Library of the Theological Seminary,
PRINCETON, N. J.
Presented by
Wm. & J. W. Alexander
1895

Division BS1197
Section J83A2
Shelf
Number v.5

FL. JOSEPHI
JUDAEI
OPERA OMNIA.

TEXTUM EDIDIT

M. CAROL. ERNEST. RICHTER,

DIACONUS AD AED. ST. MARIAE ZWICKAVIENSIUM.

VOL. V.

FLAV. JOS. VITAM, ET BELLI JUD. LIB. I—IV. CONTINENS.

ACCESSIT INDEX RERUM TOTIUS OPERIS LOCUPLETISSIMUS.

LIPSIAE

SUMTIBUS E. B. SCHWICKERTI.

1827.

BIBLIOTHECA SACRA

PATRUM ECCLESIAE GRAECORUM.

PARS I.

FL. JOSEPHI

JUDAEI

OPERA OMNIA.

VOL. V.

LIPSIAE

SUMTIBUS E. B. SCHWICKERTI.

1827.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΒΙΟΣ.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ ΒΙΟΣ.

(*Fol. 1. Tom. II. ed. Haverc.*)

1. Ἐμοὶ δὲ γένος ἐστὶν οὐκ ἄσημον, ἀλλ᾽ ἐξ ἱερέων ἄνωθεν καταβεβηκός. Ὥςπερ δὴ παρ᾽ ἑκάστοις ἄλλη τίς ἐστιν εὐγενείας ὑπόθεσις, οὕτως παρ᾽ ἡμῖν ἡ τῆς ἱερωσύνης μετουσία τεκμήριόν ἐστι γένους λαμπρότητος. Ἐμοὶ δὲ οὐ μόνον ἐξ ἱερέων ἐστὶ τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐφημερίδος τῶν εἰκοσιτεσσάρων, πολλὴ δὲ καὶ ἐν τούτῳ διαφορὰ, καὶ τῶν ἐν ταύτῃ φυλῶν ἐκ τῆς ἀρίστης. Ὑπάρχω δὲ καὶ τοῦ βασιλικοῦ γένους ἀπὸ τῆς μητρός· οἱ γὰρ Ἀσαμωναίου παῖδες, ὧν ἔκγονος ἐκείνη, τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐπὶ μήκιστον χρόνον ἠρχιεράτευσαν καὶ ἐβασίλευσαν. Ἐρῶ δὲ τὴν διαδοχήν. Ὁ πρόπαππος ἦν ἐμοὶ Σίμων ὁ Ψελλὸς ἐπικαλούμενος. Οὗτος ἐγένετο καθ᾽ ὃν καιρὸν ἠρχιεράτευσε Σίμωνος ἀρχιερέως ὁ παῖς, ὃς πρῶτος ἀρχιερέων Ὑρκανὸς ὠνομάσθη. Γίνονται δὲ τῷ Ψελλῷ Σίμωνι παῖδες ἐννέα. Τούτων εἷς ἐστι Ματθίας ὁ Ἠφλίου λεγόμενος. Οὗτος ἠγάγετο πρὸς γάμον θυγατέρα Ἰωνάθου ἀρχιερέως, τοῦ πρώτου ἐκ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων γένους ἀρχιερατεύσαντος, τοῦ ἀδελφοῦ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως. Καὶ γίνεται παῖς αὐτῷ Ματθίας ὁ Κυρτὸς ἐπικληθεὶς, ἄρχοντος Ὑρκανοῦ τὸν πρῶτον ἐνιαυτόν. Τούτου γίνεται Ἰώσηπος ἐννάτῳ ἔτει τῆς Ἀλεξάνδρας ἀρχῆς, καὶ Ἰωσήπου Ματθίας βασιλεύοντος Ἀρχελάου τὸ δέκατον, Ματθία δὲ ἐγὼ τῷ πρώτῳ τῆς Γαΐου Καίσαρος ἡγεμονίας. Ἐμοὶ δὲ παῖδές εἰσι τρεῖς, Ὑρκανὸς μὲν ὁ πρεσβύτατος ἔτει τετάρτῳ τῆς Οὐεσπασιανοῦ Καίσαρος ἡγεμονίας, ἑβδόμῳ δὲ Ἰοῦστος, ἐννάτῳ δὲ Ἀγρίππας. Τὴν μὲν οὖν τοῦ γένους ἡμῶν διαδοχὴν, ὡς ἐν ταῖς δημοσίαις δέλτοις ἀναγεγραμμένην εὗρον, οὕτως παρατίθεμαι, τοῖς διαβάλλειν ἡμᾶς πειρωμένοις χαίρειν φράσας.

2 2. Ὁ πατὴρ δέ μου Ματθίας οὐ διὰ μόνην τὴν εὐγένειαν ἐπίσημος ἦν, ἀλλὰ πλέον διὰ τὴν δικαιοσύνην ἐπῃνεῖτο, γνωριμώτατος ὢν ἐν τῇ μεγίστῃ πόλει τῶν παρ᾽ ἡμῖν τοῖς Ἱεροσολύμοις. Ἐγὼ δὲ συμπαιδευόμενος ἀδελφῷ Ματθίᾳ τὸ ὄνομα, ἐγεγόνει γάρ μοι γνήσιος ἐξ ἀμφοῖν τῶν γονέων, εἰς μεγάλην παιδείας προέκοπτον ἐπίδοσιν, μνήμῃ τε καὶ συνέσει δοκῶν διαφέρειν. Ἔτι δ᾽ ἄρα παῖς ὢν περὶ τεσσαρεςκαιδέκατον ἔτος διὰ τὸ φιλογράμματον ὑπὸ πάντων ἐπῃνούμην, συνιόντων ἀεὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν τῆς πόλεως πρώτων ὑπὲρ τοῦ παρ᾽ ἐμοῦ περὶ τῶν νομίμων ἀκριβέστερόν τι γνῶναι. Περὶ ἑκκαίδεκα δὲ ἔτη γενόμενος ἐβουλήθην τῶν παρ᾽ ἡμῖν αἱρέσεων ἐμπειρίαν λαβεῖν. Τρεῖς δ᾽ εἰσὶν αὗται· Φαρισαίων μὲν ἡ πρώτη, καὶ Σαδδουκαίων ἡ δευτέρα, τρίτη δὲ ἡ Ἐσσηνῶν, καθὼς πολλάκις εἴπαμεν. Οὕτως γὰρ ᾠόμην αἱρήσεσθαι τὴν ἀρίστην, εἰ πάσας καταμάθοιμι. Σκληραγωγήσας γοῦν ἐμαυτὸν, καὶ πολλὰ πονηθεὶς τὰς τρεῖς διῆλθον. Καὶ μηδὲ τὴν ἐντεῦθεν ἐμπειρίαν ἱκανὴν ἐμαυτῷ νομίσας εἶναι, πυθόμενός τινα Βανοῦν ὄνομα κατὰ τὴν ἐρημίαν διατρίβειν, ἐσθῆτι μὲν ἀπὸ δένδρων χρώμενον, τροφὴν δὲ τὴν αὐτομάτως φυομένην προςφερόμενον, ψυχρῷ δὲ ὕδατι τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα πολλάκις λουόμενον πρὸς ἁγνείαν, ζηλωτὴς ἐγενόμην αὐτοῦ. Καὶ διατρίψας παρ᾽ αὐτῷ ἐνιαυτοὺς τρεῖς, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τελειώσας εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον. Ἐννεακαίδεκα δ᾽ ἔτη ἔχων ἠρξάμην τε πολιτεύεσθαι τῇ Φαρισαίων αἱρέσει κατακολουθῶν, ἣ παραπλήσιός ἐστι τῇ παρ᾽ Ἕλλησι Στωϊκῇ λεγομένῃ.

3. Μετ᾽ εἰκοστὸν δὲ καὶ ἕκτον ἐνιαυτὸν εἰς Ῥώμην μοι συνέπεσεν ἀναβῆναι, διὰ τὴν λεχθησομένην αἰτίαν. Καθ᾽ ὃν χρόνον Φῆλιξ τῆς Ἰουδαίας ἐπετρόπευεν ἱερεῖς τινας συνήθεις ἐμοὶ, καλοὺς κἀγαθοὺς, διὰ μικρὰν καὶ τὴν τυχοῦσαν αἰτίαν δήσας

εἰς τὴν Ῥώμην ἔπεμψεν, λόγον ὑφέξοντας τῷ Καίσαρι. Οἷς ἐγὼ πόρον εὑρέσθαι βουλόμενος σωτηρίας, μάλιστα δὲ πυθόμενος ὅτι, καίπερ ἐν κακοῖς ὄντες, οὐκ ἐξελάθοντο τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας, διατρέφοιντο δὲ σύκοις καὶ καρύοις, ἀφικόμην εἰς Ῥώμην πολλάκις κινδυνεύσας κατὰ θάλασσαν. Βαπτισθέντος γὰρ ἡμῶν τοῦ πλοίου κατὰ μέσον τὸν Ἀδρίαν, περὶ ἑξακοσίους τὸν ἀριθμὸν ὄντες δι᾿ ὅλης τῆς νυκτὸς ἐνηξάμεθα. Καὶ περὶ ἀρχομένην ἡμέραν ἐπιφανέντος ἡμῖν κατὰ θεοῦ πρόνοιαν Κυρηναϊκοῦ πλοίου, φθάσαντες τοὺς ἄλλους ἐγώ τε καὶ τινες ἕτεροι, ὀγδοήκοντα σύμπαντες, ἀνελήφθημεν εἰς τὸ πλοῖον. Διασωθεὶς δ᾿ εἰς τὴν Δικαιαρχίαν, ἣν Ποτιόλους Ἰταλοὶ καλοῦσιν, διὰ φιλίας ἀφικόμην Ἀλιτύρῳ, — μιμολόγος δ᾿ ἦν οὗτος κάλλιστα τῷ Νέρωνι καταθύμιος, Ἰουδαῖος τὸ γένος, — καὶ δι᾿ αὐτοῦ Ποππηΐᾳ τῇ τοῦ Καίσαρος γυναικὶ γνωσθείς, προνοῶ ὡς τάχιστα παρακαλέσας αὐτὴν τοὺς ἱερεῖς λυθῆναι. Μεγάλων δὲ δωρεῶν πρὸς τῇ εὐεργεσίᾳ ταύτῃ τυχὼν παρὰ τῆς Ποππηΐας, ὑπέστρεφον ἐπὶ τὴν οἰκείαν.

4. Καταλαμβάνω δ᾿ ἤδη νεωτερισμῶν ἀρχάς, καὶ πολλοὺς ἐπὶ τῇ Ῥωμαίων ἀποστάσει μέγα φρονοῦντας. Καταστέλλειν οὖν ἐπειρώμην τοὺς στασιώδεις καὶ μετανοεῖν ἔπειθον, ποιησάμενος πρὸ ὀφθαλμῶν ‛πρὸς οὓς πολεμήσουσιν, ὅτι Ῥωμαίων οὐ 3
κατ᾿ ἐμπειρίαν μόνην πολεμικὴν, ἀλλὰ καὶ κατ᾿ εὐτυχίαν ἐλαττοῦνται· καὶ μὴ προπετῶς καὶ παντάπασιν ἀνοήτως πατρίσι καὶ γενεαῖς καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὸν περὶ τῶν ἐσχάτων κακῶν κίνδυνον ἐπάγειν.᾿ Ταῦτα δ᾿ ἔλεγον, καὶ λιπαρῶς ἐνεκείμην ἀποτρέπων, δυστυχέστατον ἡμῖν τοῦ πολέμου τὸ τέλος γενήσεσθαι προορώμενος. Οὐ μὴν ἔπεισα· πολὺ γὰρ ἡ τῶν απονοηθέντων ἐπεκράτησε μανία.

5. Δείσας γοῦν, μὴ ταῦτα συνεχῶς λέγων διὰ μίσους ἀφικοίμην καὶ ὑποψίας, ὡς τὰ τῶν πολεμίων

φρονῶν, καὶ κινδυνεύσω ληφθεὶς ὑπ᾽ αὐτῶν ἀναιρεθῆναι, ἐχομένης ἤδη τῆς Ἀντωνίας, ὅπερ ἦν φρούριον, εἰς τὸ ἐνδοτέρω ἱερὸν ὑπεχώρησα. Μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν Μαναήμου καὶ τῶν πρώτων τοῦ λῃστρικοῦ στίφους, ὑπεξελθὼν τοῦ ἱεροῦ πάλιν τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρώτοις τῶν Φαρισαίων συνδιέτριβον. Φόβος δ᾽ οὐκέτι μέτριος εἶχεν ἡμᾶς, ὁρῶντας τὸν μὲν δῆμον ἐν τοῖς ὅπλοις, αὐτοὶ δ᾽ ὄντες ἐν ἀπόρῳ, τί ποιήσωμεν, καὶ τοὺς νεωτεριστὰς παύειν οὐ δυνάμενοι, προδήλου δὲ ἡμῖν τοῦ κινδύνου παρεστῶτος, συγκατανεύειν μὲν αὐτῶν ταῖς γνώμαις ἐλέγομεν, συνεβουλεύομεν δὲ μένειν ἐφ᾽ αὑτῶν, καὶ τοὺς πολεμίους ἀπελθόντας ἐᾶν, ἐλπίζοντες, οὐκ εἰς μακρὰν Κέστιον μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἀναβάντα παύσειν τὸν νεωτερισμόν.

6. Ὁ δ᾽ ἐπελθὼν καὶ συμβαλὼν μάχῃ ἐνικήθη, πολλῶν τῶν μετ᾽ αὐτοῦ πεσόντων. Καὶ γίνεται τὸ Κεστίου πταῖσμα συμφορὰ τοῦ παντὸς ἡμῶν ἔθνους· ἐπήρθησαν γὰρ ἐπὶ τούτῳ μᾶλλον οἱ τὸν πόλεμον ἀγαπήσαντες, καὶ νικήσαντες τοὺς Ῥωμαίους εἰς τέλος ἤλπισαν, προσγενομένης καὶ ἑτέρας τινὸς τοιαύτης αἰτίας. Οἱ τὰς πέριξ τῆς Συρίας πόλεις κατοικοῦντες τοὺς παρ᾽ ἑαυτοῖς Ἰουδαίους συλλαμβάνοντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀνῄρουν, οὐδὲ μίαν αὐτοῖς αἰτίαν ἐπικαλεῖν ἔχοντες· οὔτε γὰρ ἐπὶ Ῥωμαίων ἀποστάσει νεώτερόν τι πεφρονήκεσαν, οὔτε πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους ἐχθρὸν ἢ ἐπίβουλον. Σκυθοπολῖται δὲ πάντων ἀσεβέστατα καὶ παρανομώτατα διεπράξαντο· ἐπελθόντων γὰρ αὐτοῖς Ἰουδαίων ἔξωθεν πολεμίων, τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς Ἰουδαίους ἐβιάσαντο κατὰ τῶν ὁμοφύλων ὅπλα λαβεῖν, ὅπερ ἐστὶν ἡμῖν ἀθέμιτον. Καὶ μετ᾽ ἐκείνων συμβαλόντες ἐκράτησαν τῶν ἐπελθόντων· ἐπειδὴ δ᾽ ἐνίκησαν, ἐκλαθόμενοι τῆς πρὸς τοὺς ἐνοίκους καὶ συμμάχους πίστεως, πάντας αὐτοὺς διεχρήσαντο, πολλὰς μυριάδας ὄντας. Ὅμοια δ᾽ ἔπαθον καὶ οἱ τὴν Δαμασκὸν Ἰουδαῖοι κατοι-

κοῦντες. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀκριβέστερον ἐν ταῖς περὶ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου βίβλοις δεδηλώκαμεν· νῦν δ' αὐτῶν ἐπεμνήσθην, βουλόμενος παραστῆσαι τοῖς ἀναγινώσκουσιν, ὅτι οὐ προαίρεσις ἐγένετο τοῦ πολέμου πρὸς Ῥωμαίους Ἰουδαίοις, ἀλλὰ τὸ πλέον ἀνάγκη.

7. Νικηθέντος οὖν, ὡς ἔφαμεν, τοῦ Κεστίου, τῶν Ἱεροσολυμιτῶν οἱ πρῶτοι θεασάμενοι τοὺς μὲν λῃστὰς ἅμα τοῖς νεωτερισταῖς εὐπορουμένους ὅπλων, δείσαντες δὲ αὐτοὶ μὴ ἄνοπλοι καθεστηκότες ὑποχείριοι γένωνται τοῖς ἐχθροῖς, — ὃ καὶ μετὰ ταῦτα συνέβη, — καὶ πυθόμενοι τὴν Γαλιλαίαν οὔπω πᾶσαν Ῥωμαίων ἀφεστάναι, μέρος δὲ αὐτῆς ἠρεμεῖν ἔτι, πέμπουσιν ἐμὲ καὶ δύο ἄλλους τῶν ἱερέων, καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας, Ἰωάζαρον καὶ Ἰούδαν, πείσοντας τοὺς πονηροὺς καταθέσθαι τὰ ὅπλα, καὶ διδάξοντας, ὡς ἐστιν ἄμεινον τοῖς κρατίστοις τοῦ ἔθνους αὐτὰ τηρεῖσθαι. Ἔγνωστο δὲ τούτοις ἀεὶ μὲν ἔχειν τὰ ὅπλα πρὸς τὸ μέλλον ἕτοιμα, περιμένειν δὲ, τί πράξουσιν Ῥωμαῖοι, μαθεῖν.

8. Λαβὼν οὖν ἐγὼ τὰς ὑποθήκας ταύτας ἀφι- 4
κόμην εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ Σεπφωρίτας μὲν οὐκ ἐν ὀλίγῳ περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶνι καθεστῶτας εὗρον, διαρπάσαι κεκρικότων αὐτὴν τῶν Γαλιλαίων, διὰ τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐκείνων φιλίαν, καὶ ὅτι καὶ Κεστίῳ Γάλλῳ τῷ τῆς Συρίας ἡγεμονεύοντι δεξιάν τε καὶ πίστιν προτείνειεν. Ἀλλὰ τούτους μὲν ἐγὼ πάντας ἀπήλλαξα τοῦ φόβου, πείσας ὑπὲρ αὐτῶν τὰ πλήθη, καὶ ἐπιτρέψας, ὁσάκις θέλουσι, διαπέμπεσθαι πρὸς τοὺς ἐν Δώροις οἰκείους ὁμηρεύοντας Κεστίῳ. Τὰ δὲ Δῶρα πόλις ἐστὶ τῆς Φοινίκης. Τοὺς ἐν Τιβεριάδι δὲ κατοικοῦντας εὗρον ἐφ' ὅπλα κεχωρηκότας ἤδη δι' αἰτίαν τοιαύτην.

9. Στάσεις τρεῖς ἦσαν κατὰ τὴν πόλιν. Μία μὲν ἀνδρῶν εὐσχημόνων, ἦρχε δ' αὐτῆς Ἰούλιος Καπέλλος. Οὗτος δὴ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες, Ἡρώ-

δης ὁ Μιαροῦ, καὶ Ἡρώδης ὁ τοῦ Γαμάλου, καὶ Κομψὸς ὁ τοῦ Κομψοῦ — Κρίσπος γὰρ ἀδελφὸς αὐτοῦ, τοῦ μεγάλου βασιλέως γενόμενός ποτε ἔπαρχος, ἐν ταῖς ἰδίαις κτήσεσιν ἐτύγχανεν, πέραν τοῦ Ἰορδάνου — πάντες οὖν οἱ προειρημένοι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐμμένειν συνεβούλευον τῇ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους καὶ τὸν βασιλέα πίστει. Τῇ γνώμῃ δὲ οὐ συνηρέσκετο Πιστὸς, παραγενόμενος ὑπὸ Ἰούστου τοῦ παιδός· καὶ γὰρ ἦν φύσει πως ἐπιφανής. Ἡ δευτέρα δὲ στάσις, ἐξ ἀσημοτάτων συνεστηκυῖα, πολεμεῖν ἔκρινεν. Ἰοῦστος ὁ Πιστοῦ παῖς, ὁ τῆς τρίτης μερίδος πρῶτος, ὑπεκρίνετο μὲν ἐνδοιάζειν πρὸς τὸν πόλεμον· νεωτέρων δ᾽ ἐπεθύμει πραγμάτων, ἐκ τῆς μεταβολῆς οἰόμενος δύναμιν ἑαυτῷ περιποιήσειν. Παρελθὼν οὖν εἰς μέσους διδάσκειν ἐπειρᾶτο τὸ πλῆθος, ὡς ‘ἡ πόλις ἔστιν ἀεὶ τῆς Γαλιλαίας, ἄρξειεν δὲ ἐπί γε τῶν Ἡρώδου χρόνων, τοῦ τετράρχου, καὶ κτίστου γενομένου, βουληθέντος αὐτοῦ τὴν Σεπφωριτῶν πόλιν τῇ Τιβεριέων ὑπακούειν· ἀποβάλλειν δὲ τὰ πρωτεῖον αὐτοὺς μηδὲ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα τοῦ πατρὸς, διαμεῖναι δὲ καὶ μέχρι Φήλικος προϊσταμένου τῆς Ἰουδαίας. Νῦν δὲ, ἔλεγεν, αὐτοὺς ἠτυχηκέναι, τῷ νεωτέρῳ δωρεὰν Ἀγρίππᾳ δοθέντας ὑπὸ Νέρωνος· ἄρξαι γὰρ εὐθὺς τὴν μὲν Σεπφώριν, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις ὑπήκουσε, τῆς Γαλιλαίας, καταλυθῆναι δὲ παρ᾽ αὐτοῖς τήν τε βασιλικὴν τράπεζαν καὶ τὰ ἀρχαῖα.’ Ταῦτα καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα πολλὰ κατὰ βασιλέως Ἀγρίππα λέγων, ὑπὲρ τοῦ τὸν δῆμον εἰς τὴν ἀποστασίαν ἐρεθίσαι, προσετίθει ‘νῦν εἶναι καιρὸν ἀραμένους ὅπλα, καὶ Γαλιλαίους συμμάχους προσλαβόντας — ἄρξειν γὰρ αὐτῶν ἑκόντων διὰ τὸ πρὸς τοὺς Σεπφωρίτας μῖσος ὑπάρχειν αὐτοῖς, ὅτι τὴν πρὸς Ῥωμαίους πίστιν διαφυλάσσουσιν μεγάλῃ χειρὶ πρὸς τὴν ὑπὲρ αὐτῶν τιμωρίαν τρέπεσθαι.’ Ταῦτα λέγων προετρέψατο τὸ πλῆθος· ἦν γὰρ ἱκανὸς δημαγωγεῖν, καὶ

τῶν ἀντιλεγόντων τὰ βελτίω περιεῖναι γοητείᾳ καὶ ἀπάτῃ τῇ διὰ λόγων. Καὶ γὰρ οὐδ' ἄπειρος ἦν παιδείας τῆς παρ' Ἕλλησιν, ᾗ θαῤῥῶν ἐπεχείρησεν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν πραγμάτων τούτων ἀναγράφειν, ὡς τῷ λόγῳ τούτῳ περιεσόμενος τῆς ἀληθείας. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου τοῦ ἀνδρὸς, ὡς φαῦλος τὸν βίον ἐγένετο, καὶ ὡς σὺν τῷ ἀδελφῷ μικροῦ δεῖν καταστροφῆς αἴτιος ὑπῆρξεν, προϊόντος τοῦ λόγου δηλώσομεν. Τότε δὲ πείσας Ἰοῦστος τοὺς πολίτας ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα, πολλοὺς δὲ καὶ μὴ θελήσαντας ἀναγκάσας, ἐξελθὼν σὺν πᾶσι τούτοις ἐμπίπρησι τάς τε Γαδαρηνῶν καὶ Ἱππηνῶν κώμας, αἳ δὴ μεθόριοι τῆς Τιβεριάδος καὶ τῆς τῶν Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐτύγχανον κείμεναι.

10. Καὶ Τιβεριὰς μὲν ἐν τούτοις ἦν. Τὰ περὶ Γίσχαλα δὲ εἶχεν τὸν τρόπον τοῦτον. Ἰωάννης ὁ τοῦ Λευὶ τῶν πολιτῶν τινας ὁρῶν διὰ τὴν ἀποστασίαν τὴν ἀπὸ Ῥωμαίων μέγα φρονοῦντας, κατέχειν αὐτοὺς ἐπειρᾶτο, καὶ τὴν πίστιν ἠξίου διαφυλάττειν. Οὐ μὴν ἠδυνήθη, καίτοι πάνυ προθυμούμενος· τὰ γὰρ πέριξ ἔθνη, Γαδαρηνοὶ καὶ Γαβαρηνοὶ, Σωγαναῖοι καὶ Τύριοι, πολλὴν ἀθροίσαντες δύναμιν, καὶ τοῖς Γισχάλοις ἐπιπεσόντες λαμβάνουσι τὰ Γίσχαλα κατὰ κράτος· καὶ πυρπολήσαντες, εἶτα δὲ καὶ προσκατασκάψαντες εἰς τὴν οἰκείαν ἀνέζευξαν. Ἰωάννης δὲ ἐπὶ τούτῳ παροξυνθεὶς ὁπλίζει πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ συμβαλὼν τοῖς προειρημένοις ἔθνεσιν, τά τε Γίσχαλα κρείττονα πάλιν ἀνακτίσας τείχεσιν ὑπὲρ ἀσφαλείας τῆς εἰς ὕστερον ὠχύρωσεν.

11. Γάμαλα δὲ πίστει τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐνέμεινε δι' αἰτίαν τοιαύτην. Φίλιππος ὁ Ἰακίμου παῖς, ἔπαρχος δὲ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα, σωθεὶς παρὰ δόξαν ἐκ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις βασιλικῆς αὐλῆς πολιορκουμένης, καὶ διαφυγὼν, εἰς ἕτερον ἐνέπεσε κίνδυνον, ὥστε ὑπὸ Μαναήμου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ λη-

στῶν ἀναιρεθῆναι. Διεκώλυσαν δὲ Βαβυλώνιοί τινες, συγγενεῖς αὐτοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ὄντες, πρᾶξαι τοὺς λῃστὰς τὸ ἔργον. Ἐπιμείνας οὖν ἡμέρας τέσσαρας ὁ Φίλιππος ἐκεῖ, τῇ πέμπτῃ φεύγει περιθετῇ χρησάμενος κόμῃ, τοῦ μὴ κατάδηλος γενέσθαι. Καὶ παραγενόμενος εἴς τινα τῶν ἑαυτοῦ κωμῶν κατὰ τοὺς ὅρους Γάμαλα τοῦ φρουρίου κειμένην, πέμπει πρός τινας τῶν ὑπ' αὐτοῦ προστάσσων ὡς αὐτὸν ἀφικέσθαι. Τὸν Φίλιππον δὲ ταῦτα ἐννοούμενον ἐμποδίζει τὸ θεῖον ἐπὶ συμφέροντι· μὴ γὰρ τούτου γενομένου πάντως ἂν ἀπολώλει. Πυρετοῦ δὴ κατασχόντος αὐτὸν ἐξαίφνης, γράψας ἐπιστολὰς τοῖς παισὶν Ἀγρίππα καὶ Βερενίκῃ δίδωσι τῶν ἐξελευθέρων τινὶ κομίζειν πρὸς Οὔαρον. Ἦν δὲ οὗτος κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὁ τὴν βασιλείαν διοικῶν, καταστησάντων αὐτὸν τῶν βασιλέων· αὐτοὶ γὰρ εἰς Βηρυτὸν ἀφικνοῦντο, ὑπαντῆσαι βουλόμενοι Κεστίῳ. Λαβὼν οὖν ὁ Οὔαρος τὰ παρὰ Φιλίππου γράμματα, καὶ πυθόμενος αὐτὸν διασεσῶσθαι, βαρέως ἤνεγκεν, ἀχρεῖος τὸ λοιπὸν αὐτὸς νομίζων φανεῖσθαι τοῖς βασιλεῦσιν, ἀφικομένου τοῦ Φιλίππου. Προαγαγὼν οὖν εἰς τὸ πλῆθος τὸν τὰς ἐπιστολὰς κομίζοντα, καὶ ʻπλαστογραφίαν ἐπικαλέσας, ψεύδεσθαί τε φήσας αὐτὸν ἀπαγγείλαντα, ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Φίλιππον
6 μετὰ τῶν Ἰουδαίων Ῥωμαίοις πολεμεῖν,' ἀπέκτεινε. Μὴ ὑποστρέψαντος δὲ τοῦ ἐξελευθέρου, Φίλιππος ἀπορῶν τὴν αἰτίαν δεύτερον ἐκπέμπει μετ' ἐπιστολῶν πάλιν τὸν ἀπαγγελοῦντα πρὸς αὐτόν, ʻτί τὸ συμβεβηκὸς εἴη τῷ ἀποσταλέντι, δι' ὃ βραδύνειεν.' Καὶ τοῦτον δὲ παραγενόμενον ὁ Οὔαρος συκοφαντήσας ἀνεῖλεν· καὶ γὰρ ὑπὸ τῶν ἐν Καισαρείᾳ Σύρων ἐπῆρτο μέγα φρονεῖν, ʻἀναιρεθήσεσθαι μὲν λεγόντων ὑπὸ Ῥωμαίων Ἀγρίππα διὰ τὰς ὑπὸ Ἰουδαίων ἁμαρτίας· λήψεσθαι δ' αὐτὸν τὴν ἀρχήν, ἐκ βασιλέων ὄντα.' Καὶ γὰρ ἦν ὁμολογουμένως ὁ Οὔαρος βασιλικοῦ γένους, ἔγγονος Σοέμου τοῦ περὶ

τὸν Λίβανον τετραρχοῦντος. Διὰ τοῦτ᾽ οὖν ὁ Οὔαρος τυφούμενος τὰς μὲν ἐπιστολὰς παρ᾽ ἑαυτῷ κατέσχε, μηχανώμενος μὴ ἐντυχεῖν τοῖς γράμμασι τὸν βασιλέα, τὰς ἐξόδους δὲ πάσας ἐφρούρει, μὴ διαδράς τις ἀπαγγείλειε τῷ βασιλεῖ τὰ πραττόμενα. Καὶ δὴ χαριζόμενος τοῖς κατὰ τὴν Καισάρειαν Σύροις, πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων ἀπέκτεινεν. Ἐβουλήθη δὲ καὶ μετὰ τῶν ἐν Βαταναίᾳ Τραχωνιτῶν ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα ἐπὶ τοὺς ἐν Ἐκβατάνοις Βαβυλωνίους Ἰουδαίους — ταύτην γὰρ τὴν προσηγορίαν ἔχουσιν — ὁρμῆσαι. Καλέσας οὖν τῶν κατὰ τὴν Καισάρειαν Ἰουδαίων δώδεκα τοὺς δοκιμωτάτους, προσέτασσεν αὐτοῖς ἀφικομένοις εἰς Ἐκβάτανα πρὸς τοὺς ἐκεῖ κατοικοῦντας αὐτῶν ὁμοφύλους εἰπεῖν, ὅτι ‘Οὔαρος ἀκούσας ὑμᾶς ἐπὶ βασιλέα μέλλειν ὁρμᾶν, καὶ μὴ πιστεύσας, πέπομφεν ἡμᾶς πείσοντας ὑμᾶς τὰ ὅπλα καταθέσθαι· τοῦτο γὰρ αὐτῷ τεκμήριον ἔσεσθαι καὶ τοῦ καλῶς μὴ πιστεῦσαι τοῖς περὶ ὑμῶν λέγουσιν.’ Ἐκέλευε δὲ καὶ τοὺς πρώτους αὐτῶν ἄνδρας ἑβδομήκοντα πέμπειν, ἀπολογησομένους περὶ τῆς ἐπηνεγμένης αἰτίας. Ἐλθόντες οὖν οἱ δώδεκα πρὸς τοὺς ἐν Ἐκβατάνοις ὁμοφύλους, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς μηδὲν ἐπὶ νεωτερισμῷ φρονοῦντας, ἔπεισαν καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα πέμπειν. Οἱ δὲ μηδὲν ὑποπτεύσαντες τοιοῦτον, οἷον ἔμελλεν ἀποβήσεσθαι, ἐξαπέστειλαν. Καταβαίνουσι δὲ οὗτοι μετὰ τῶν δώδεκα πρέσβεων εἰς τὴν Καισάρειαν. Ὑπαντήσας οὖν ὁ Οὔαρος μετὰ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως σὺν τοῖς πρέσβεσιν πάντας ἀπέκτεινε, καὶ τὴν πορείαν ἐπὶ τοὺς ἐν Ἐκβατάνοις Ἰουδαίους ἐποιεῖτο. Φθάσας δέ τις ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα σωθεὶς ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, καὶ ἐκεῖνοι τὰ ὅπλα λαβόντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις εἰς Γάμαλα τὸ φρούριον ὑπεχώρησαν, καταλιπόντες τὰς κώμας πολλῶν ἀγαθῶν πλήρεις καὶ βοσκημάτων πολλὰς μυριάδας ἐχούσας. Φίλιππος δὲ πυθόμενος ταῦτα, καὶ αὐτὸς εἰς Γάμαλα τὸ φρούριον

ἧκεν. Παραγενομένου δὲ, κατεβόα τὸ πλῆθος ‛ἄρχειν αὐτὸν παρακαλοῦντες, καὶ πολεμεῖν πρὸς Οὔαρον καὶ τοὺς ἐν τῇ Καισαρείᾳ Σύρους.’ Διεδέχετο γὰρ ὑπὸ τούτων τὸν βασιλέα τεθνάναι. Φίλιππος δ’ αὐτῶν κατεῖχε τὰς ὁρμὰς, ὑπομιμνήσκων ‛τῶν τε τοῦ βασιλέως εἰς αὐτοὺς εὐεργεσιῶν, καὶ τὴν Ῥωμαίων διηγούμενος ὅση τίς ἐστιν ἡ δύναμις, συμφέρειν οὐκ ἔλεγεν ἄρασθαι πρὸς τούτους πόλεμον.’ Καὶ τέλος ἔπεισεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς πυθόμενος, ὅτι Οὔαρος μέλλει τοὺς ἐπὶ τῆς Καισαρείας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις πολλὰς ὄντας μυριάδας ἀναιρεῖν ἡμέρᾳ μιᾷ, μεταπέμπεται πρὸς αὐτὸν Αἴκουον Μόδιον, πέμψας αὐτὸν διάδοχον, ὡς ἐν ἄλλοις ἐδηλώσαμεν. Ὁ δὴ Φίλιππος Γάμαλα τὸ φρούριον κατέσχεν, καὶ τὴν πέριξ χώραν πίστει τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐμμένουσαν.

7 12. Ἐπεὶ δ’ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀφικόμην ἐγὼ, καὶ ταῦτα παρὰ τῶν ἀπαγγειλάντων ἔμαθον, γράφω τῷ συνεδρίῳ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν περὶ τούτων, καὶ ‛τί με πράττειν κελεύουσιν’ ἐρωτῶ. Οἱ δὲ προσμεῖναι παρεκάλεσαν, καὶ τοὺς συμπρέσβεις, εἰ θέλοιεν, κατασχόντα πρόνοιαν ποιήσασθαι τῆς Γαλιλαίας. Οἱ δὲ συμπρέσβεις εὐπορήσαντες πολλῶν χρημάτων ἐκ τῶν διδομένων αὐτοῖς δεκάτων, ἃς ὄντες ἱερεῖς ὀφειλομένας ἀπελάμβανον, εἰς τὴν οἰκείαν ὑποστρέφειν γῆν ἔκριναν. Ἐμοῦ δὲ αὐτοὺς προσμεῖναι παρακαλέσαντος, ἕως οὗ τὰ πράγματα καταστήσωμεν, πείθονται. Ἄρας οὖν μετ’ αὐτῶν ἀπὸ τῆς Σεπφωριτῶν πόλεως εἰς κώμην τινὰ, Βηθμαοὺς λεγομένην, ἀπέχουσαν Τιβεριάδος στάδια τέσσαρα, παραγίνομαι. Καὶ πέμψας ἐντεῦθεν τοὺς πρὸς τὴν Τιβεριέων βουλὴν, καὶ τοὺς πρώτους τοῦ δήμου παρεκάλουν ἀφικέσθαι πρός με. Καὶ παραγενομένων — ἐληλύθει δὲ καὶ Ἰοῦστος σὺν αὐτοῖς — ἔλεγον ‛ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πρεσβεύσων μετὰ τούτων πεπέμφθαι πρὸς αὐτοὺς, πείσων

καθαιρεθῆναι τὸν οἶκον ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ τετράρχου κατασκευασθέντα, ζώων μορφὰς ἔχοντα, τῶν νόμων οὕτως τὶ κατασκευάζειν ἀπαγορευόντων, καὶ παρεκάλουν αὐτοὺς, ἐὰν ἡμῖν ᾖ τάχος τοῦτο πράττειν.' Ἐπιπολὺ μὲν οὖν οἱ περὶ τὸν Καπέλλον καὶ τοὺς πρώτους αὐτῶν ἐπιτρέπειν οὐκ ἤθελον, βιαζόμενοι δὲ ὑφ' ἡμῶν συγκατατίθενται. Φθάνει δὲ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σαπφία παῖς, ὃν τῆς τῶν ναυτῶν καὶ τῶν ἀπόρων στάσεως πρῶτον ἔφαμεν ἄρξαι, παραλαβών τινας Γαλιλαίους, καὶ τὴν πᾶσαν αὐλὴν ἐμπρήσας, πολλῶν οἰόμενος εὐπορήσειν ἐξ αὐτῆς χρημάτων, ἐπειδή τινας οἴκων ὀροφὰς κεχρυσωμένας εἶδεν. Καὶ διήρπασαν πολλὰ, παρὰ γνώμην τὴν ἡμετέραν πράξαντες· ἡμεῖς γὰρ μετὰ τὴν πρὸς Καπέλλον καὶ τοὺς πρώτους Τιβεριέων ὁμιλίαν εἰς τὴν ἄνω Γαλιλαίαν ἀπὸ Βηθμαῶν ἀνεχωρήσαμεν. Ἀναιροῦσιν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν πάντας τοὺς ἐνοικοῦντας Ἕλληνας, ὅσοι τε πρὸ τοῦ πολέμου γεγόνασιν αὐτῶν ἐχθροί.

13. Πυθόμενος δ' ἐγὼ ταῦτα παρωξύνθην σφόδρα. Καὶ καταβὰς εἰς Τιβεριάδα πρόνοιαν εἰςενεγκάμην τῶν βασιλικῶν σκευῶν, ὅσα δυνατὸν ἦν τοὺς ἁρπάσαντας ἀφελέσθαι. Λυχνίαι δὲ ἦσαν Κορίνθιαι ταῦτα, καὶ τράπεζαι τῶν βασιλικῶν, καὶ ἀσήμου ἀργυρίου σταθμὸς ἱκανός. Πάντα δὲ, ὅσα παρέλαβον, φυλάσσειν τῷ βασιλεῖ ἔκρινα. Μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς τῆς βουλῆς πρώτους δέκα καὶ Καπέλλον τὸν Ἀντύλλου, τὰ σκεύη παρέδωκα, μηδενὶ παραγγείλας ἑτέρῳ πλὴν ἐμοῦ δοῦναι. Καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ Γίσχαλα πρὸς τὸν Ἰωάννην μετὰ τῶν συμπρέσβεων ἀφικόμην, βουλόμενος γνῶναι, τί ποτε φρονεῖ. Κατεῖδον δὲ αὐτὸν ταχέως νεωτέρων ὀρεγόμενον πραγμάτων, καὶ τῆς ἀρχῆς ἐπιθυμίαν ἔχοντα. Παρεκάλει γάρ με 'τὸν Καίσαρος σῖτον κείμενον ἐν ταῖς τῆς ἄνωθεν Γαλιλαίας κώμαις ἐξουσίαν αὐτῷ δοῦναι ἐκφορῆσαι; θέλειν γὰρ ἔφασκεν εἰς ἐπι-

σκευὴν τῶν τῆς πατρίδος τειχῶν αὐτὸν ἀναλῶσαι.' Κατανοήσας δὲ ἐγὼ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ, καὶ τί διανοοῖτο πράσσειν, οὐκ ἔφην αὐτῷ συγχωρεῖν· ἢ γὰρ Ῥωμαίοις αὐτὸν ἐνενοούμην φυλάττειν, ἢ ἐμοὶ αὐτῷ, διὰ τὸ καὶ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐκεῖ πραγμάτων αὐτὸς παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πεπιστεῦσθαι. Μὴ πείθων δέ με περὶ τούτων, καὶ ἐπὶ τοὺς συμπρέσβεις ἐτράπετο· καὶ γὰρ ἦσαν ἀπρονόητοι τῶν ἐσομένων, καὶ λαβεῖν ἑτοιμότατοι. Φθεί-
8 ρει δὲ χρήμασιν αὐτοὺς ψηφίσασθαι πάντα τὸν σῖτον αὐτῷ παραδοθῆναι, τὸν ἐν τῇ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ κείμενον. Καὶ ἐγὼ μόνος, ἡττώμενος ὑπὸ δύο, τὴν ἡσυχίαν ἦγον. Καὶ δευτέραν Ἰωάννης ἐπειςέφερεν πανουργίαν. Ἔφη γὰρ ‚Ἰουδαίους, τοὺς τὴν Φιλίππου Καισάρειαν κατοικοῦντας, συγκεκλεισμένους κατὰ προςταγὴν τοῦ βασιλέως ὑποδίκου τοῦ τὴν δυναστείαν διοικοῦντος, πεπομφέναι πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντας, ἐπειδὴ οὐκ ἔχουσιν ἔλαιον ᾧ χρήσονται καθαρὸν, ποιησάμενον πρόνοιαν εὐπορίαν αὐτοῖς τούτου παρασχεῖν, μὴ δι' ἀνάγκην Ἑλληνικῷ χρώμενοι τὰ νόμιμα παραβαίνωσιν.' Ταῦτα δ' οὐχ ὑπὲρ εὐσεβείας ἔλεγεν Ἰωάννης, δι' αἰσχροκέρδειαν δὲ φανερωτάτην. Γινώσκων γὰρ παρὰ μὲν ἐκείνοις κατὰ τὴν Καισάρειαν τοὺς δύο ξέστας δραχμῆς μιᾶς πωλουμένους, ἐν δὲ τοῖς Γισχάλοις τοὺς ὀγδοήκοντα ξέστας δραχμῶν τεσσάρων, πᾶν τὸ ἔλαιον, ὅσον ἦν ἐκεῖ, διεπέμψατο, λαβὼν ἐξουσίαν καὶ παρ' ἐμοῦ τῷ δοκεῖν· οὐ γὰρ ἑκὼν ἐπέτρεπον, ἀλλὰ διὰ φόβον τὸν ἀπὸ τοῦ πλήθους, μὴ κωλύων καταλευσθείην ὑπ' αὐτῶν. Συγχωρήσαντος οὖν μου, πλείστων χρημάτων ὁ Ἰωάννης ἐκ τῆς κακουργίας ταύτης εὐπόρησεν.

14. Τοὺς δὲ συμπρέσβεις ἀπὸ τῶν Γισχάλων ἀπολύσας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πρόνοιαν ἐποιούμην ὅπλων τε κατασκευῆς καὶ πόλεων ὀχυρότητος. Μεταπεμψάμενος δὲ τῶν λῃστῶν τοὺς ἀνδρειοτάτους,

ἀφελέσθαι μὲν αὐτῶν τὰ ὅπλα οὐχ οἷόν τε ὂν ἑώρων· ἔπεισα δὲ τὸ πλῆθος μισθοφορίαν αὐτοῖς παρέχειν, ἄμεινον εἶναι λέγων ἑκόντας ὀλίγον διδόναι μᾶλλον, ἢ τὰς κτήσεις διαρπαζομένας ὑπ' αὐτῶν περιορᾶν. Καὶ λαβὼν παρ' αὐτῶν ὅρκους μὴ ἀφίξεσθαι πρότερον εἰς τὴν χώραν, ἐὰν μὴ μετακληθῶσιν, ἢ ὅταν τὸν μισθὸν μὴ λάβωσιν, ἀπέλυσα, παραγγείλας μήτε Ῥωμαίοις πολεμεῖν μήτε τοῖς περιοίκοις. Εἰρηνεύεσθαι γὰρ πρὸ πάντων τὴν Γαλιλαίαν ἐφρόντιζον· τοὺς δ' ἐν τέλει τῶν Γαλιλαίων, ὅσον ἑβδομήκοντα πάντας, βουλόμενος ἐν προφάσει φιλίας καθάπερ ὅμηρα τῆς πίστεως ἔχειν, φίλους τε καὶ συνεκδήμους ἐποιησάμην, ἐπί τε κρίσεις παρελάμβανον, καὶ μετὰ γνώμης τῆς ἐκείνων τὰς ἀποφάσεις ἐποιούμην, μήτε προπετείᾳ πειρώμενος τοῦ δικαίου διαμαρτάνειν, καθαρεύειν δὲ παντὸς ἐν αὐταῖς λήμματος.

15. Περὶ τριακοστὸν γοῦν ἔτος ὑπάρχων, ἐν ᾧ χρόνῳ, καὶ ἐὰν ἀπέχηταί τις παρανόμων ἐπιθυμιῶν, δύσκολον τὰς ἐκ τοῦ φθόνου διαβολὰς φεύγειν, ἄλλως τε καὶ ἐξουσίας ὄντα μεγάλης, γυναῖκα μὲν πᾶσαν ἀνύβριστον ἐφύλαξα, πάντων δὲ τῶν διδομένων ὡς μὴ χρῄζων κατεφρόνησα. Ἀλλ' οὐδὲ τὰς ὀφειλομένας μοι ὡς ἱερεῖ δεκάτας ἀπελάμβανον παρὰ τῶν κομιζόντων· ἐκ μέντοι τῶν λαφύρων μέρους, τοὺς Σύρους τοὺς τὰς πέριξ πόλεις κατοικοῦντας νικήσας, ἔλαβον, ἃ καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα τοῖς συγγενέσιν ὁμολογῶ πεπομφέναι. Καὶ δὶς μὲν κατὰ κράτος ἑλὼν Σεπφωρίτας, Τιβεριεῖς δὲ τετράκις, Γαδαρεῖς δ' ἅπαξ, καὶ τὸν Ἰωάννην πολλάκις ἐπιβουλεύσαντά μοι λαβὼν ὑποχείριον, οὔτ' αὐτὸν οὔτε τινὰς τῶν προειρημένων ἐθνῶν ἐτιμωρησάμην, ὡς προϊὼν ὁ λόγος παραστήσει. Διὰ τοῦτ' οἶμαι καὶ τὸν θεόν — οὐ γὰρ λελήθασιν αὐτὸν οἱ τὰ δέοντα πράττοντες — καὶ ἐκ τῆς ἐκείνων ῥύσασθαί με χει-

ρὸς, καὶ μετὰ ταῦτα πολλοῖς περιπεσόντα κινδύνοις διαφυλάξαι. Περὶ ὧν ὕστερον ἀπαγγελοῦμεν.

16. Τοσαύτη δ' ἦν πρός με τοῦ πλήθους τῶν
9 Γαλιλαίων εὔνοια καὶ πίστις, ὥςτε, ληφθεισῶν αὐτῶν κατὰ κράτος τῶν πόλεων, γυναικῶν δὲ καὶ τέκνων ἀνδραποδισθέντων, οὐχ οὕτως ταῖς ἑαυτῶν ἐπεστέναζον συμφοραῖς, ὥςπερ τῆς ἐμῆς ἐφρόντισαν σωτηρίας. Ταῦτα δὲ ὁρῶν Ἰωάννης ἐφθόνησε, καὶ γράφει πρός με παρακαλῶν ἐπιτρέψαι καταβάντι χρήσασθαι τοῖς ἐν Τιβεριάδι θερμοῖς ὕδασι, τῆς τοῦ σώματος ἕνεκα θεραπείας. Καὶ ἐγὼ μηδὲν ὑποπτεύσας πράξειν αὐτὸν πονηρὸν οὐκ ἐκώλυσα· πρὸς δὲ καὶ τοῖς τῆς Τιβεριάδος τὴν διοίκησιν ὑπ' ἐμοῦ πεπιστευμένοις κατ' ὄνομα γράφω, κατάλυσιν ἑτοιμάσαι τῷ Ἰωάννῃ καὶ τοῖς ἀφιξομένοις σὺν αὐτῷ, πάντων τε τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαν παρασχεῖν. Διέτριβον δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐν κώμῃ τῆς Γαλιλαίας, ἣ προςαγορεύεται Κανά.

17. Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀφικόμενος εἰς τὴν Τιβεριέων πόλιν, ἔπειθε τοὺς ἀνθρώπους ἀποστάντας τῆς πρός με πίστεως προςτίθεσθαι αὐτῷ. Καὶ πολλοὶ τὴν παράκλησιν ἡδέως ἐδέξαντο, νεωτέρων ἐπιθυμοῦντες ἀεὶ πραγμάτων, καὶ φύσει πρὸς μεταβολὰς ἐπιτηδείως ἔχοντες, καὶ στάσεσι χαίροντες. Μάλιστα δὲ Ἰοῦστος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Πιστὸς ὡρμήκεσαν ἀποστάντες ἐμοῦ προςτίθεσθαι τῷ Ἰωάννῃ. Διεκώλυσα δὲ αὐτοὺς φθάσας· ἧκεν γὰρ ἄγγελός μοι παρὰ Σίλα, ὃν ἐγὼ καθεστάκειν τῆς Τιβεριάδος στρατηγὸν, ὡς προεῖπον, τὴν τῶν Τιβεριέων γνώμην ἀπαγγέλλων, καὶ ἐμὲ 'σπεύδειν παρακαλῶν, βραδύναντος γὰρ ὑπὸ τὴν ἑτέρων ἐξουσίαν γενέσθαι τὴν πόλιν.' Ἐντυχὼν οὖν τοῖς γράμμασι τοῦ Σίλα, καὶ διακοσίους ἀναλαβὼν ἄνδρας, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τὴν πορείαν ἐποιούμην, προπέμψας ἄγγελον τὸν τὴν ἐμὴν παρουσίαν τοῖς ἐν τῇ Τιβεριάδι σημανοῦντα. Πρωῒ δὲ πλησιάζοντός μου τῇ πόλει, τὸ

πλῆθος ὑπηντίαζεν, καὶ Ἰωάννης σὺν αὐτοῖς, ὃς καὶ πάνυ με τεταραγμένως ἀσπασάμενος, δείσας, μὴ εἰς ἔλεγχον αὐτοῦ τῆς πράξεως ἀφικομένης ἀπολέσθαι κινδυνεύσῃ, ὑπεχώρησε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ἑαυτοῦ κατάλυσιν. Καὶ ἐγὼ δὲ γενόμενος κατὰ τὸ στάδιον, τοὺς περὶ ἐμὲ σωματοφύλακας ἀπολύσας πλὴν ἑνὸς, καὶ μετὰ τούτου κατασχὼν δέκα τῶν ὁπλιτῶν δημηγορεῖν ἐπειρώμην τῷ πλήθει τῶν Τιβεριέων, στὰς ἐπὶ θριγκοῦ τινος ὑψηλοῦ, παρεκάλουν τε 'μὴ οὕτως αὐτοὺς ταχέως ἀφίστασθαι· κατάγνωσιν γὰρ αὐτοῖς οἴσειν τὴν μεταβολὴν, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα προϊσταμένων δι' ὑποψίας γενήσεσθαι δικαίας, ὡς μήτε τὴν πρὸς ἐκείνους πίστιν φυλαξόντων.'

18. Οὔπω δέ μοι πάντα λελάλητο, καί τινος ἐξήκουσα τῶν οἰκείων καταβαίνειν κελεύοντος, 'οὐ γάρ μοι καιρὸν εἶναι φροντίζειν τῆς παρὰ Τιβεριέων εὐνοίας, ἀλλὰ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας, καὶ πῶς τοὺς ἐχθροὺς ἐκφύγω.' Ἐπεπόμφει δὲ ὁ Ἰωάννης τῶν περὶ αὐτὸν ὁπλιτῶν ἐπιλέξας τοὺς πιστοτάτους ἐκ τῶν χιλίων, οἵπερ ἦσαν αὐτῷ, καὶ προσέταξε τοῖς πεμφθεῖσιν ἀνελεῖν με, πεπυσμένος ὡς ἐνῆν μετὰ τῶν οἰκείων μεμονωμένος. Ἧκον δ' οἱ πεμφθέντες, καὶ ἂν ἐπεπράχεισαν τὸ ἔργον, εἰ μὴ τοῦ θριγκοῦ θᾶττον ἀφαλλόμενος ἐγὼ μετὰ τοῦ σωματοφύλακος Ἰακώβου, καὶ ὑπό τινος Τιβεριέως Ἡρώδου προσανακουφισθεὶς, ὁδηγηθείς τε ὑπὸ τούτου ἐπὶ τὴν λίμνην, καὶ πλοίου λαβόμενος καὶ ἐπιβὰς, παρὰ δόξαν τοὺς ἐχθροὺς διαφυγὼν εἰς Ταριχέας ἀφικόμην.

19. Οἱ δὲ τὴν πόλιν ταύτην κατοικοῦντες ὡς ἐπύθοντο τὴν τῶν Τιβεριέων ἀπιστίαν, σφόδρα παρωξύνθησαν. Ἁρπάσαντες οὖν τὰ ὅπλα παρεκάλουν 'σφᾶς ἄγειν ἐπ' αὐτοὺς, θέλειν γὰρ ἔφασκον ὑπὲρ τοῦ στρατηγοῦ δίκας λαβεῖν παρ' αὐτῶν.' Διήγγελλόν τε τὰ γεγονότα καὶ τοῖς κατὰ τὴν Γαλιλαίαν

πᾶσαν, ἐρεθίσαι καὶ τούτους κατὰ τῶν Τιβεριέων διὰ σπουδῆς ἔχοντες. Παρεκάλουν τε πλείστους συναχθέντας ἀφικέσθαι πρὸς αὐτοὺς, ἵνα μετὰ γνώμης τοῦ στρατηγοῦ πράττωσι τὸ δόξαν. Ἧκον οὖν οἱ Γαλιλαῖοι πολλοὶ πανταχόθεν μεθ' ὅπλων, καὶ παρεκελεύοντό μοι προςβαλεῖν τῇ Τιβεριάδι, καὶ κατὰ κράτος αὐτὴν ἐξελεῖν, καὶ πᾶσαν ἔδαφος ποιήσαντα τοὺς ἐνοίκους σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀνδραποδίσασθαι. Συνεβούλευον δὲ ταῦτα καὶ τῶν φίλων οἱ ἐκ τῆς Τιβεριάδος διασωθέντες. Ἐγὼ δὲ οὐ συνεπένευον, δεινὸν ἡγούμενος ἐμφυλίου πολέμου κατάρχειν· μέχρι λόγων γὰρ ᾤμην εἶναι δεῖν τὴν φιλονεικίαν. Καὶ μὴν οὐδ' αὐτοῖς ἔφασκον συμφέρειν τοῦτο πρᾶξαι, Ῥωμαίων ταῖς πρὸς ἀλλήλους στάσεσιν αὐτοὺς ἀπολέσθαι προςδοκώντων. Ταῦτα δὲ λέγων ἔπαυσα τῆς ὀργῆς τοὺς Γαλιλαίους.

20. Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀπράκτου τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῷ γενομένης, ἔδεισε περὶ ἑαυτοῦ· καὶ τοὺς περὶ αὑτὸν ὁπλίτας ἀναλαβὼν, ἀπῆρεν ἐκ τῆς Τιβεριάδος εἰς τὰ Γίσχαλα, καὶ γράφει πρός με περὶ τῶν πεπραγμένων ἀπολογούμενος, ὡς μὴ κατὰ γνώμην τὴν αὐτοῦ γενομένων. Παρεκάλει τε μηδὲν ὑπονοεῖν κατ' αὐτοῦ, προςτιθεὶς ὅρκους καὶ δεινάς τινας ἀρὰς, δι' ὧν ᾤετο πιστευθήσεσθαι περὶ ὧν ἐπέστειλεν.

21. Οἱ δὲ Γαλιλαῖοι — πολλοὶ γὰρ ἕτεροι πάλιν ἐκ τῆς χώρας πάσης ἀνήχθησαν μεθ' ὅπλων, εἰδότες τὸν ἄνθρωπον, ὡς πονηρός ἐστι καὶ ἐπίορκος — παρεκάλουν ‘ἀγαγεῖν σφᾶς ἐπ' αὐτὸν, ἄρδην ἀφανίσειν ἐπαγγελλόμενοι σὺν αὐτῷ καὶ τὰ Γίσχαλα.’ Χάριν μὲν οὖν ἔχειν αὐτῶν ταῖς προθυμίαις ὡμολόγουν ἐγὼ, καὶ νικήσειν αὐτῶν τὴν εὔνοιαν ἐπηγγελλόμην, παρεκάλουν δὲ ὅμως ‘ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἀξιῶν, καὶ συγγινώσκειν μοι δεόμενος προῃρημένῳ τὰς ταραχὰς χωρὶς φόνων καταστέλλειν.’ Καὶ πεί-

σας τὸ πλῆθος τῶν Γαλιλαίων εἰς τὴν Σεπφῶριν ἀφικνούμην.

22. Οἱ δὲ τὴν πόλιν ταύτην κατοικοῦντες ἄνδρες, κεκρικότες τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐμμεῖναι πίστει, δεδιότες δὲ τὴν ἐμὴν ἄφιξιν, ἐπειράθησαν, ἑτέρᾳ με πράξει περισπάσαντες ἀδεεῖς εἶναι περὶ αὑτῶν. Καὶ δὴ πέμψαντες πρὸς Ἰησοῦν τὸν ἀρχιληστὴν εἰς τὴν Πτολεμαΐδος μεθορίαν, ὑπέσχοντο δώσειν πολλὰ χρήματα θελήσαντι μετὰ τῆς σὺν αὐτῷ δυνάμεως, ἦσαν δὲ ὀκτακόσιοι τὸν ἀριθμὸν, πόλεμον ἐξάψαι εἰς ἡμᾶς. Ὁ δὲ ὑπακούσας αὐτῶν ταῖς ὑποσχέσεσιν, ἠθέλησεν ἐπιπεσεῖν ἡμῖν ἀνετοίμοις καὶ μηδὲν προγινώσκουσιν. Πέμψας γοῦν πρός με παρεκάλει λαβεῖν ἐξουσίαν ἀσπασόμενον ἀφικέσθαι. Συγχωρήσαντος δέ μου, τῆς γὰρ ἐπιβουλῆς οὐδὲν προηπιστάμην, ἀναλαβὼν τὸ σύνταγμα τῶν ληστῶν ἔσπευδεν εἰς ἐμέ. Οὐ μὴν ἔφθασεν αὐτοῦ τέλος λαβεῖν ἡ κακουργία. Πλησιάζοντος γὰρ ἤδη, τῶν σὺν αὐτῷ τις αὐτομολήσας ἧκεν πρός με τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ φράζων. Καὶ ἐγὼ πυθόμενος ταῦτα προῆλθον εἰς τὴν ἀγορὰν, σκηψάμενος ἀγνοεῖν τὴν ἐπιβουλήν. Ἐπηγόμην δὲ πολλοὺς ὁπλίτας Γαλιλαίους, τινὰς δὲ καὶ Τιβεριέων. Εἶτα προστάξας τὰς ὁδοὺς πάσας ἀσφαλέστατα φρουρεῖσθαι, παρήγγειλα τοῖς ἐπὶ 11
τῶν πυλῶν, μόνον Ἰησοῦν, ἐπειδὰν παραγένηται, μετὰ τῶν πρώτων εἰςελθεῖν ἐᾶσαι, ἀποκλεῖσαι δὲ τοὺς ἄλλους, βιαζομένους δὲ τύπτειν. Τῶν δὲ τὸ προσταχθὲν ποιησάντων, εἰςῆλθεν ὁ Ἰησοῦς μετ᾿ ὀλίγων. Καὶ κελεύσαντος ἐμοῦ ῥίψαι τὰ ὅπλα θᾶττον, εἰ γὰρ ἀπειθοίη τεθνήξεσθαι, περιεστῶτας ἰδὼν πανταχόθεν αὐτῷ τοὺς ὁπλίτας φοβηθεὶς ὑπήκουσεν. Οἱ δ᾿ ἀποκλεισθέντες τῶν ἐπακολουθούντων, αὐτοῦ πυθόμενοι τὴν σύλληψιν ἔφυγον. Καὶ ἐγὼ προςκαλεσάμενος τὸν Ἰησοῦν κατ᾿ ἰδίαν, ʻοὐκ ἀγνοεῖν ἔφην τὴν ἐπ᾿ ἐμὲ συσκευασθεῖσαν ἐπιβουλὴν, οὐδ᾿ ὑπὸ τίνων πεμφθείη· συγγνώσεσθαι δ᾿ ὅμως

αὐτῷ τῶν πεπραγμένων, εἰ μέλλοι μετανοήσειν καὶ πιστὸς ἐμοὶ γενήσεσθαι.᾿ Ὑπισχνουμένου δὴ πάντα ποιήσειν ἐκείνου, ἀπέλυσα, συγχωρήσας αὐτῷ συναγαγεῖν πάλιν οὓς πρότερον εἶχεν. Σεπφωρίταις δ᾿ ἠπείλησα, εἰ μὴ παύσαιντο τῆς ἀγνωμοσύνης, λήψεσθαι παρ᾿ αὐτῶν δίκας.

23. Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀφικνοῦνται πρός με δύο μεγιστᾶνες τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως ἐκ τῆς τῶν Τραχωνιτῶν χώρας, ἐπαγόμενοι τοὺς ἑαυτῶν ἵππους, καὶ ὅπλα καὶ χρήματα δ᾿ ὑποκομίζοντες. Τούτους περιτέμνεσθαι τῶν Ἰουδαίων ἀναγκαζόντων, εἰ θέλουσιν εἶναι παρ᾿ αὐτοῖς, οὐκ εἴασα βιασθῆναι, ῾φάσκων δεῖν ἕκαστον ἄνθρωπον κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν τὸν θεὸν εὐσεβεῖν, ἀλλὰ μὴ μετὰ βίας, χρῆναι δὲ τούτους δι᾿ ἀσφάλειαν πρὸς ἡμᾶς καταφεύγοντας μὴ μετανοεῖν.᾿ Πεισθέντος δὲ τοῦ πλήθους, τοῖς ἥκουσιν ἀνδράσι τὰ πρὸς τὴν συνήθη δίαιταν ἅπαντα παρεῖχον δαψιλῶς.

24. Πέμπει δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας δύναμιν, καὶ στρατηγὸν ἐπ᾿ αὐτῆς Αἴκουον Μόδιον, Γάμαλα τὸ φρούριον ἐξαιρήσοντας. Οἱ δὲ πεμφθέντες κυκλώσασθαι μὲν τὸ φρούριον οὐκ ἤρκεσαν, ἐν δὲ τοῖς φανεροῖς τῶν τόπων ἐφεδρεύοντες ἐπολιόρκουν τὰ Γάμαλα. Αἰβούτιος δὲ ὁ δεκάδαρχος, ὁ τοῦ Μεγάλου πεδίου τὴν προστασίαν πεπιστευμένος, ἀκούσας, ὅτι παρείην εἰς Σιμωνιάδα κώμην ἐν μεθορίοις κειμένην τῆς Γαλιλαίας, αὐτοῦ δ᾿ ἀπέχουσαν ἑξήκοντα σταδίους, νυκτὸς ἀναλαβὼν τοὺς ἑκατὸν ἱππεῖς, οὓς εἶχεν σὺν αὐτῷ, καί τινας πεζοὺς περὶ διακοσίους, καὶ τοὺς ἐν Γαβᾷ πόλει κατοικοῦντας ἐπαγόμενος συμμάχους, νυκτὸς ὁδεύσας, ἧκεν εἰς τὴν κώμην, ἐν ᾗ διέτριβον. Ἀντιπαραταξαμένου δὲ καὶ ἐμοῦ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, ὁ μὲν Αἰβούτιος εἰς τὸ πεδίον ὑπάγειν ἡμᾶς ἐπειρᾶτο· σφόδρα γὰρ τοῖς ἱππεῦσιν ἐπεποίθει. Οὐ μὴν ὑπηκούσα-

μεν· ἐγὼ γὰρ τὸ πλεονέκτημα συνιδὼν τὸ γενησόμενον τοῖς ἱππεῦσιν, εἰ καταβαίημεν εἰς τὸ πεδίον, πεζοὶ γὰρ ἡμεῖς σύμπαντες ἦμεν, ἔγνων αὐτοῦ τοῖς πολεμίοις συνάπτειν, καὶ μέχρι μέν τινος γενναίως ἀντέσχεν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁ Αἰβούτιος. Ἀχρεῖον δὲ ὁρῶν κατὰ τὸν τόπον τοῦτον οὖσαν αὐτῷ τὴν ἱππικὴν δύναμιν, ἀναζεύγνυσιν ἄπρακτος εἰς Γαβὰν πόλιν, τρεῖς ἄνδρας ἀποβαλὼν κατὰ τὴν μάχην. Εἰπόμην δὲ κατὰ πόδας ἐγὼ, δισχιλίους ἐπαγόμενος ὁπλίτας. Καὶ περὶ Βησαρὰν πόλιν γενόμενος, ἐν μεθορίοις τῆς Πτολεμαΐδος κειμένην, εἴκοσι δ' ἀπέχουσαν στάδια τῆς Γαβᾶς, ἔνθα διέτριβεν ὁ Αἰ- 12
βούτιος, στήσας τοὺς ὁπλίτας ἔξωθεν τῆς κώμης, καὶ φρουρεῖν αὐτοῖς ἀσφαλῶς τὰς ὁδοὺς προστάξας ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐνοχλῆσαι τοὺς πολεμίους ἡμῖν, ἕως τὸν σῖτον ἐκφορήσομεν, — πολὺς γὰρ ἀπέκειτο Βερενίκης τῆς βασιλίδος ἐκ τῶν πέριξ κωμῶν εἰς τὴν Βησαρὰν συλλεγόμενος, — πληρώσας καμήλους καὶ τοὺς ὄνους, πολλοὺς δὲ ἐπηγόμην, διέπεμψα τὸν σῖτον εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Τοῦτο δὲ πράξας, προεκαλούμην εἰς μάχην τὸν Αἰβούτιον. Οὐχ ὑπακούσαντος δ' ἐκείνου, — κατεπέπληκτο γὰρ τὴν ἡμετέραν ἑτοιμότητα καὶ τὸ θάρσος, — ἐπὶ Νεοπολιτανὸν ἐτραπόμην, τὴν Τιβεριέων χώραν ἀκούσας ὑπ' αὐτοῦ λεηλατεῖσθαι. Ἦν δὲ ὁ Νεοπολιτανὸς εἴλης μὲν ἔπαρχος, παρειλήφει δὲ τὴν Σκυθόπολιν εἰς φυλακὴν τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων. Τοῦτον οὖν κωλύσας ἐπὶ πλέον τὴν Τιβεριάδα κακοῦν, περὶ τὴν τῆς Γαλιλαίας πρόνοιαν ἐγινόμην.

25. Ὁ δὲ τοῦ Λευῒ παῖς Ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἐν τοῖς Γισχάλοις διατρίβειν, πυθόμενος πάντα κατὰ νοῦν μοι προχωρεῖν, καὶ δι' εὐνοίας μὲν εἶναί με τοῖς ὑπηκόοις, τοῖς πολεμίοις δὲ δι' ἐκπλήξεως, οὐκ εὖ τὴν γνώμην ἐτέθη. Κατάλυσιν δ' αὐτῷ τὴν ἐμὴν εὐπραγίαν φέρειν νομίζων, εἰς φθόνον ἐξώκειλεν οὔ τι μέτριον· καὶ παύσειν με τῆς εὐτυχίας ἐλπίσας,

εἰ παρὰ τῶν ὑπηκόων μῖσος ἐξάψειεν, ἔπειθεν τοὺς τὴν Τιβεριάδα κατοικοῦντας καὶ τοὺς τὴν Σεπφῶριν, νομίζων πρὸς τούτοις καὶ τοὺς Γαβαρὰ, πόλεις δ᾽ εἰσὶν αὗται τῶν κατὰ τὴν Γαλιλαίαν αἱ μέγισται, τῆς πρός με πίστεως ἀποστάντας αὐτῷ προςτίθεσθαι, ʻκρεῖττον γάρ ἐμοῦ στρατηγήσειν αὐτῶνʼ ἔφασκεν. Καὶ Σεπφωρεῖς μὲν, οὐδ᾽ ἑτέρῳ γὰρ ἡμῶν προςεῖχον διὰ τὸ Ῥωμαίους ᾐρῆσθαι δεσπότας, οὐκ ἐπένευον αὐτῷ, Τιβεριεῖς δὲ τὴν μὲν ἀπόστασιν οὐκ ἐδέχοντο, καὶ αὐτοῦ δὲ συγκατένευον γενήσεσθαι φίλοι. Οἱ δὲ Γάβαρα κατοικοῦντες προςτίθενται τῷ Ἰωάννῃ. Σίμων δ᾽ ἦν ὁ παρακαλῶν αὐτοὺς, πρωτεύων μὲν τῆς πόλεως, ὡς φίλῳ δὲ καὶ ἑταίρῳ τῷ Ἰωάννῃ χρώμενος. Ἐκ μὲν οὖν τοῦ φανεροῦ τὴν ἀπόστασιν οὐχ ὡμολόγουν, σφόδρα γὰρ ἐδεδοίκεσαν τοὺς Γαλιλαίους, ἅτε δὴ πεῖραν αὐτῶν τῆς πρὸς ἐμὲ πολλάκις εὐνοίας λαβόντες. Ἐκ τοῦ λεληθότος δὲ καιρὸν παραφυλάσσοντες ἐπιτήδειον ἐπεβούλευον. Καὶ δὴ ἀφικόμην εἰς κίνδυνον τὸν μέγιστον διὰ τοιαύτην αἰτίαν.

26. Νεανίσκοι τινὲς θρασεῖς, Δαβαριττηνοὶ γένος, ἐπιτηρήσαντες τὴν Πτολεμαίου γυναῖκα, τοῦ βασιλέως ἐπιτρόπου, μετὰ πολλῆς παρασκευῆς καί τινων ἱππέων ἀσφαλείας χάριν ἑπομένων, διὰ τοῦ Μεγάλου πεδίου τὴν πορείαν ποιουμένην, ἐκ τῆς τοῖς βασιλεῦσι ὑποτελοῦς χώρας εἰς τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς ἄφνω. Καὶ τὴν μὲν γυναῖκα φεύγειν ἠνάγκασαν, ὅσα δ᾽ ἐπεφέρετο πάντα διήρπασαν. Καὶ ἧκον εἰς Ταριχέας πρός με τέσσαρας ἡμιόνους καταφόρτους ἄγοντες ἐσθῆτος καὶ σκευῶν· ἦν δὲ καὶ ἀργυρίου σταθμὸς οὐκ ὀλίγος, καὶ χρυσοῖ πεντακόσιοι. Ταῦτ᾽ ἐγὼ βουλόμενος διαφυλάξαι τῷ Πτολεμαίῳ — καὶ γὰρ ἦν ὁμόφυλος, ἀπηγόρευται δ᾽ ἡμῖν ὑπὸ τῶν νόμων μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀποστερεῖν — ʻπρὸς μὲν τοὺς κομίσαντας ἔφην αὐτὰ φυλάττειν δεῖν, ἵνα ἐκ τῆς πράσεως αὐ-

τῶν ἐπισκευασθῇ τὰ τείχη τῶν Ἱεροσολύμων.' Οἱ
δὲ νεανίαι χαλεπῶς ἔσχον, οὐ λαβόντες μοῖραν ἐκ
τῶν λαφύρων, καθάπερ προσεδόκησαν. Καὶ πορευ-
θέντες εἰς τὰς πέριξ τῆς Τιβεριάδος κώμας, 'προ-
διδόναι μέλλειν με Ῥωμαίοις τὴν χώραν αὐτῶν ἔλε- 13
γον· κεχρῆσθαι γὰρ σοφίσματι πρὸς αὐτοὺς, λέ-
γοντα, τὰ ἐκ τῆς ἁρπαγῆς κομισθέντα φυλάττειν εἰς
τὴν ἐπισκευὴν τῶν τειχῶν τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πό-
λεως, ἐγνωκέναι δὲ πάλιν τῷ δεσπότῃ ἀποδοῦναι τὰ
ἡρπασμένα.' Καὶ κατὰ τοῦτό γε τῆς ἐμῆς γνώμης
οὐ διήμαρτον· ἀπαλλαγέντων γὰρ αὐτῶν, μεταπεμ-
ψάμενος δύο τοὺς πρώτους Δασσίωνα καὶ Ἰάνναιον
τὸν τοῦ Λευΐ, φίλους ἐν τοῖς μάλιστα τοῦ βασιλέ-
ως καθεστῶτας, τὰ ἐκ τῆς ἁρπαγῆς σκεύη λαβόντας
διαπέμψασθαι πρὸς ἐκεῖνον ἐκέλευον, θάνατον ἀπει-
λήσας αὐτοῖς τὴν ζημίαν, εἰ πρὸς ἕτερον ταῦτα
ἀπαγγελοῦσιν.

27. Ἐπισχούσης δὲ φήμης τὴν Γαλιλαίαν ἅπα-
σαν, ὡς τῆς χώρας αὐτῶν μελλούσης ὑπ' ἐμοῦ τοῖς
Ῥωμαίοις προδίδοσθαι, καὶ πάντων παροξυνθέντων
ἐπὶ τὴν ἐμὴν τιμωρίαν, οἱ τὰς Ταριχέας κατοικοῦν-
τες, καὶ αὐτοὶ τοὺς νεανίσκους ἀληθεύειν ὑπολαμ-
βάνοντες, πείθουσι τοὺς σωματοφύλακας καὶ τοὺς
ὁπλίτας, κοιμώμενόν με καταλιπόντας παραγενέσθαι
θᾶττον εἰς ἱππόδρομον, ὡς ἐκεῖ βουλευσομένους μετὰ
πάντων κατὰ τοῦ στρατηγοῦ. Πειθομένων δὲ τού-
των καὶ συνελθόντων, πολὺς ὄχλος ἤδη προσυνή-
θροιστο, μίαν τε πάντες ἐποιοῦντο φωνὴν, κολάζειν
τὸν προδότην πονηρὸν περὶ αὐτοὺς γεγενημένον.
Μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐξέκαιεν ὁ τοῦ Σαπφία παῖς
Ἰησοῦς, ἄρχων τότε τῆς Τιβεριάδος, πονηρὸς ἄν-
θρωπος, καὶ ταράξαι μεγάλα πράγματα φύσιν ἔχων,
στασιοποιός τε καὶ νεωτεριστὴς ὡς οὐχ ἕτερος. Καὶ
τότε δὴ λαβὼν εἰς χεῖρας τοὺς Μωϋσέως νόμους,
καὶ προσελθὼν εἰς μέσον, "Εἰ μὴ ὑπὲρ αὐτῶν,"
ἔφη, "πολῖται, μισεῖν δύνασθε Ἰώσηπον, εἰς τοὺς

πατρίους ἀποβλέψαντες νόμους, ὧν ὁ πρῶτος ὑμῶν στρατηγὸς προδότης ἔμελλε γίνεσθαι, καὶ μισοπονηρήσαντες ὑπὲρ τούτων, τιμωρήσασθε τὸν τοιαῦτα τολμήσαντα.”

28. Ταῦτ᾽ εἰπὼν, καὶ τοῦ πλήθους ἐπιβοήσαντος, ἀναλαβών τινας ὁπλίτας, ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ κατηγόμην, ἔσπευδεν ὡς ἀναιρήσων. Ἐγὼ δ᾽ οὐδὲν προαισθόμενος διὰ κόπον πρὸ τῆς ταραχῆς κατεσχήμην. Σίμων δὲ, ὁ τοῦ σώματός μου τὴν φυλακὴν πεπιστευμένος, ὁ καὶ μόνος παραμείνας, ἰδὼν τὴν ἐπιδρομὴν τῶν πολιτῶν, διεγείρει με καὶ τὸν ἐφεστῶτά μοι κίνδυνον ἐξαγγέλλει. Ἠξίου τε ‘γενναίως θνήσκειν ὡς στρατηγὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ, πρὶν διελθεῖν τοὺς ἐχθροὺς ἀναγκάσοντας, ἢ κτενοῦντας.’ Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγεν, ἐγὼ δὲ, τῷ θεῷ τὰ κατ᾽ ἐμαυτὸν ἐπιτρέψας, εἰς τὸ πλῆθος ὡρμήθην προελθεῖν. Μετενδὺς οὖν μέλαιναν ἐσθῆτα, καὶ τὸ ξίφος ἀπαρτησάμενος ἐκ τοῦ αὐχένος, καθ᾽ ὁδὸν ἑτέραν, ᾗ μηδένα μοι τῶν πολεμίων ὑπαντιάσειν ᾤμην, ᾔειν εἰς τὸν ἱππόδρομον· ἄφνω τε φανεὶς, καὶ πρηνὴς πεσὼν, καὶ τὴν γῆν δάκρυσι φύρων, ἐλεεινὸς ἔδοξα πᾶσιν. Συνεὶς δὲ τοῦ πλήθους τὴν μεταβολὴν διϊστάναι τὰς γνώμας αὐτῶν ἐπειρώμην πρὸ τοῦ τοὺς ὁπλίτας ἀπὸ τῆς οἰκίας ὑποστρέψαι. Καὶ συνεχώρουν μὲν ‘ἀδικεῖν, ὡς αὐτοὶ νομίζουσιν· ἐδεόμην δὲ διδάξαι πρότερον, εἰς τίνα χρείαν ἐφύλαττον τὰ ἐκ τῆς ἁρπαγῆς κομισθέντα χρήματα, καὶ τότε θνή-
14 σκειν, εἰ κελεύοιεν.’ Τοῦ δὲ πλήθους λέγειν κελεύοντος, ἐπῆλθον οἱ ὁπλῖται, καὶ θεασάμενοί με, προσέτρεχον ὡς κτενοῦντες. Ἐπισχεῖν δὲ τοῦ πλήθους κελεύοντος, ἐπείσθησαν, προσδοκῶντες, ἐπειδὰν ὁμολογήσω πρὸς αὐτοὺς τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ τετηρηκέναι, ὡς ὡμολογηκότα τὴν προδοσίαν ἀναιρήσειν.

29. Σιγῆς οὖν παρὰ πάντων γενομένης, “Ἄνδρες,” εἶπον, “ὁμόφυλοι, θανεῖν μὲν, εἰ δίκαιόν

ἐστιν, οὐ παραιτοῦμαι. Βούλομαι δὲ ὅμως πρὸ τοῦ τελευτῆσαι τὴν ἀλήθειαν φράσαι πρὸς ὑμᾶς. Τὴν γὰρ πόλιν ταύτην φιλοξενωτάτην οὖσαν ἐπιστάμενος, πληθύουσάν τε τοσούτων ἀνδρῶν, οἳ τὰς ἑαυτῶν πατρίδας καταλιπόντες ἀφίκοντο κοινωνοὶ τῆς ὑμετέρας γενόμενοι τύχης, ἐβουλήθην τείχη κατασκευάσαι ἐκ τῶν χρημάτων τούτων, περὶ ὧν ἡ παρ' ὑμῶν ἐστιν ὀργὴ δαπανωμένων εἰς τὴν οἰκοδομίαν αὐτῶν." Πρὸς ταῦτα παρὰ μὲν τῶν Ταριχεατῶν καὶ ξένων ἐγείρεται φωνὴ, χάριν ἔχειν ὁμολογούντων καὶ θαῤῥεῖν προτρεπομένων. Γαλιλαῖοι δὲ καὶ Τιβεριεῖς τοῖς θυμοῖς ἐπέμενον, καὶ γίνεται στάσις πρὸς ἀλλήλους, τῶν μὲν κόλασιν ἀπειλούντων, τῶν δὲ καταφρονεῖν. Ἐπεὶ δὲ ἐπηγγειλάμην καὶ Τιβεριάδι κατασκευάσειν τείχη, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν αὐτῶν ταῖς ἀναγκαίαις, πιστεύσαντες ὑπεχώρουν ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ· καὶ ἐγὼ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα διαφυγὼν τὸν προειρημένον κίνδυνον, μετὰ τῶν φίλων καὶ ὁπλιτῶν εἴκοσιν εἰς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεψα.

30. Πάλιν δὲ οἱ λησταὶ καὶ τῆς στάσεως αἴτιοι δείσαντες περὶ ἑαυτῶν, μὴ δίκας εἰςπραχθῶσιν ὑπ' ἐμοῦ τῶν πεπραγμένων, ἀναλαβόντες ἑξακοσίους ὁπλίτας ἧκον ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἔνθα διέτριβον, ἐμπρήσοντες αὐτήν. Ἀπαγγελθείσης δέ μοι τῆς ἐφόδου, φεύγειν μὲν ἀπρεπὲς ἡγησάμην. Ἔκρινα δὲ παραβαλλόμενος χρήσασθαί τι καὶ τόλμῃ. Προστάξας οὖν ἀποκλεῖσαι τῆς οἰκίας τὰς θύρας, αὐτὸς ἐπὶ τὸ ὑπερῷον ἀναβὰς παρεκάλουν εἰςπέμψαι τινὰς ληψομένους τὰ χρήματα, 'παύσασθαι γὰρ οὕτως τῆς ὀργῆς αὐτοὺς ἔφην.' Εἰςπεμψάντων δὲ τὸν θρασύτατον αὐτῶν μάστιξιν αἰκισάμενος, τὴν ἑτέραν τε τῶν χειρῶν ἀποκόψαι κελεύσας, καὶ κρεμάσας ἐκ τοῦ τραχήλου, τοιοῦτον ἐξέβαλον πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας. Τοὺς δ' ἔλαβεν ἔκπληξις, καὶ φόβος οὔ τι μέτριος. Δείσαντες οὖν καὶ αὐτοὶ ταὐτὰ πείσεσθαι, εἰ μένοιεν, εἴκαζον γὰρ ἔνδον ἔχειν με πλεί-

ους αὐτῶν ὁπλίτας, εἰς φυγὴν ὥρμησαν· καὶ ἐγὼ τοιούτῳ στρατηγήματι χρησάμενος τὴν δευτέραν ἐπιβουλὴν διέφυγον.

31. Πάλιν δὲ τὸν ὄχλον τινὲς ἠρέθιζον, τοὺς ἀφικομένους πρός με βασιλικοὺς μεγιστάνας οὐκ ὀφείλειν ζῆν λέγοντες, μὴ μεταβῆναι θέλοντας εἰς τὰ παρ' αὐτοῖς ἔθη, πρὸς οὓς σωθησόμενοι πάρεισι. Διέβαλλόν τε φαρμακέας εἶναι λέγοντες, καὶ κελεύοντας τοὺς Ῥωμαίους παραγενέσθαι. Ταχὺ δὲ τὸ πλῆθος ἐπείθετο, ταῖς τῶν λεγομένων πρὸς χάριν αὐτοῖς πιθανότησιν ἀπατώμενοι. Πυθόμενος δὲ περὶ τούτων, ἐγὼ πάλιν τὸν δῆμον ἀνεδίδασκον 'μὴ δεῖν διώκεσθαι τοὺς καταφυγόντας πρὸς αὐτούς· τὸ δὲ φλύαρον τῆς περὶ τῶν φαρμάκων αἰτίας διέσυρον, οὐκ ἂν τοσαύτας μυριάδας στρατιωτῶν Ῥωμαίους λέγων τρέφειν, εἰ διὰ φαρμακέων ἦν νικᾶν τοὺς πολεμίους.' Ταῦτα λέγοντος ἐμοῦ, πρὸς ὀλίγον μὲν ἐπείθοντο· πάλιν δ' ἀναχωρήσαντες ὑπὸ τῶν πονηρῶν ἐξηρεθίζοντο κατὰ τῶν μεγιστάνων. Καί ποτε μεθ' ὅπλων ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῶν τὴν ἐν Ταριχέᾳ ἐπῆλθον, ὡς ἀναιρήσοντες. Ἔδεισα δ' ἐγὼ πυθόμενος, μὴ, τοῦ μύσους τέλος λαβόντος, ἀνεπίβατος γένηται τοῖς καταφυγεῖν εἰς αὐτὴν θέλουσιν. Παρεγενόμην οὖν εἰς τὴν τῶν μεγιστάνων οἰκίαν μετά τινων ἑτέρων, καὶ κλείσας, διώρυγά τε ποιήσας ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὴν λίμνην ἄγουσαν, μεταπεμψάμενός τε πλοῖον, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐμβὰς, ἐπὶ τὴν μεθόριον τῶν Ἱππηνῶν διεπέρασα, καὶ δοὺς αὐτοῖς τὴν τιμὴν τῶν ἵππων — οὐ γὰρ ἠδυνήθην αὐτοὺς ἐπαγαγέσθαι, τοιαύτης γενομένης τῆς ἀποδράσεως — ἀπέλυσα, πολλὰ παρακαλέσας τὴν προσπεσοῦσαν ἀνάγκην γενναίως ἐνεγκεῖν. Αὐτός τε μεγάλως ἠχθόμην, βιασθεὶς τοὺς προσφυγόντας ἐκθεῖναι πάλιν εἰς τὴν πολεμίαν, ἄμεινον δ' εἶναι νομίσας παρὰ Ῥωμαίοις ἀποθανεῖν αὐτοὺς, εἰ συμπέσοι, μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν χώραν. Οἱ δ' ἄρα

διεσώθησαν· συνεχώρησε γὰρ αὐτοῖς βασιλεὺς Ἀγρίππας τὰ ἡμαρτημένα. Καὶ τὰ μὲν περὶ ἐκείνους τοῦτ' ἔσχε τὸ τέλος.

32. Οἱ δὲ τὴν τῶν Τιβεριέων πόλιν κατοικοῦντες γράφουσι πρὸς τὸν βασιλέα, παρακαλοῦντες 'πέμψαι δύναμιν τὴν φυλάξουσαν αὐτῶν τὴν χώραν· θέλειν γὰρ αὐτῷ προςτίθεσθαι.' Καὶ ἐκείνῳ μὲν ταῦτ' ἔγραφον. Ἀφικόμενον δέ με πρὸς αὐτοὺς παρεκάλουν τὰ τείχη κατασκευάζειν αὐτοῖς, ὡς ὑπεσχόμην· ἠκηκόεσαν δὲ τὰς Ταριχέας ἤδη τετειχίσθαι. Κατανεύσας οὖν ἐγὼ, καὶ πάντα τὰ πρὸς τὴν οἰκοδομίαν παρασκευασάμενος, τοὺς ἀρχιτέκτονας ἐκέλευον ἐνεργεῖν. Μετὰ δὲ τρίτην ἡμέραν εἰς Ταριχέας ἀπερχομένου μου, τῆς Τιβεριάδος ἀπεχούσας στάδια τριάκοντα, συνέβη τινὰς Ῥωμαίων ἱππεῖς οὐ πόῤῥωθεν τῆς πόλεως ὁδοιποροῦντας ὀφθῆναι, οἳ δόξαν παρέσχον τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν ἥκειν. Εὐθέως γοῦν εἰς μὲν τὸν βασιλέα μετὰ πολλῶν ἐπαίνων ἠφίεσαν φωνὰς, κατ' ἐμοῦ δὲ βλασφήμους. Καὶ ἐπιδραμών τις ἀπήγγειλέν μοι τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ὡς ἀφίστασθαί μου διεγνώκασιν. Ἐγὼ δ' ἀκούσας ἐταράχθην μὲν σφόδρα· τοὺς γὰρ ὁπλίτας ἔτυχον ἐκ τῶν Ταριχεῶν ἐπὶ τὰς αὐτῶν οἰκήσεις ἀφεικὼς, διὰ τὸ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν σάββατον ὑπάρχειν· οὐ γὰρ ἐβουλόμην ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους ἐνοχλεῖσθαι τοὺς ἐν ταῖς Ταριχέαις. Ὁσάκις γοῦν ἐν αὐταῖς διέτριβον, οὐδὲ τῆς περὶ τὸ σῶμα φυλακῆς ἐποιούμην πρόνοιαν, πεῖραν παρὰ τῶν ἐνοικούντων τῆς πρός με πίστεως λαβὼν πολλάκις. Μόνους δ' ἔχων περὶ ἐμαυτὸν ἑπτὰ τῶν ὁπλιτῶν καὶ τοὺς φίλους, ἠπόρουν, ὅ πράξω· μεταπέμπεσθαι γὰρ τὴν ἐμὴν δύναμιν διὰ τὸ λήγειν ἤδη τὴν ἐνεστῶσαν ἡμέραν οὐκ ἐδοκίμαζον, οὐδὲ γὰρ ἀφικομένης αὐτῆς εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ὅπλα λαβεῖν, κωλυόντων ἡμᾶς τῶν νόμων, καὶ ἐὰν μεγάλη τις ἐπείγειν ἀνάγκη δοκῇ. Εἰ δὲ τοῖς Ταριχεάταις καὶ

16 τοῖς παρ᾽ αὐτοῖς ξένοις ἐπιτρέψαιμι τὴν πόλιν διαρπάζειν, ἑώρων οὐχ ἱκανοὺς ἐσομένους, τὴν δὲ ἐμὴν ὑπέρθεσιν ἑώρων μακροτάτην· φθήσεσθαι γὰρ καὶ τὴν παρὰ βασιλέως δύναμιν ἀφικνουμένην, καὶ ἐκπεσεῖσθαι τῆς πόλεως ᾠόμην. Ἐβουλευόμην οὖν στρατηγήματι χρῆσθαί τινι κατ᾽ αὐτῶν. Παραχρῆμα δὴ τοὺς πιστοτάτους τῶν φίλων ταῖς πύλαις τῶν Ταριχεῶν ἐπιστήσας φυλάξοντας μετ᾽ ἀσφαλείας τοὺς ἐξιέναι θέλοντας, καὶ τοὺς πρώτους τῶν οἴκων προςκαλεσάμενος, αὐτῶν ἕκαστον ἐκέλευσα καθελκύσαντα πλοῖον, ἐμβάντα συνεπαγόμενον τὸν κυβερνήτην ἕπεσθαί μοι πρὸς τὴν Τιβεριέων πόλιν. Καὶ αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων καὶ ὁπλιτῶν, οὓς ἔφην ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν εἶναι, ἐμβὰς ἔπλεον ἐπὶ τὴν Τιβεριάδα.

33. Τιβεριεῖς δὲ τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν ὡς ἔγνωσαν οὐχ ἥκουσαν αὐτοῖς, πλοίων δὲ τὴν λίμνην πᾶσαν ἐθεάσαντο πλήρη, δείσαντες περὶ τῇ πόλει καὶ καταπλαγέντες, ὡς ἐπιβατῶν πλήρεις εἶεν αἱ νῆες, μετατίθενται τὰς γνώμας. Ῥίψαντες οὖν τὰ ὅπλα, μετὰ γυναικῶν καὶ παίδων ὑπηντίαζον, πολλὰς μετ᾽ ἐπαίνων φωνὰς εἰς ἐμὲ ἀφιέντες, — εἴκαζον γὰρ οὐ προπεπύσθαι με τὴν διάνοιαν αὐτῶν, — καὶ παρεκάλουν φείσασθαι τῆς πόλεως. Ἐγὼ δὲ πλησίον γενόμενος, ἀγκύρας μὲν ἔτι πόῤῥω τῆς γῆς ἐκέλευον βαλέσθαι τοὺς κυβερνήτας, ὑπὲρ τοῦ μὴ κατάδηλα τοῖς Τιβεριεῦσιν εἶναι τὰ πλοῖα κενὰ τῶν ἐπιβατῶν ὄντα. Πλησιάσας δ᾽ αὐτὸς ἔν τινι πλοίῳ κατεμεμφόμην αὐτῶν τὴν ἄγνοιαν, καὶ ὅτι δὴ οὕτως εὐχερεῖς εἶεν πάσης δικαίας ἄνευ προφάσεως ἐξίστασθαι τῆς πρός με πίστεως. Ὡμολόγουν δ᾽ εἴς τε τὸ λοιπὸν αὐτοῖς συγγνώσεσθαι βεβαίως, εἰ πέμψειαν δέκα τοῦ πλήθους προεστῶτας. Ὑπακουσάντων δὲ ἑτοίμως καὶ πεμψάντων ἄνδρας, οὓς προεῖπον, ἐμβιβάσας ἀπέλυον εἰς Ταριχέας φυλαχθησομένους.

34. Τῷ στρατηγήματι δὲ τούτῳ τὴν βουλὴν πᾶσαν κατ᾽ ὀλίγους λαβὼν, εἰς τὴν προειρημένην

πόλιν καὶ μετ᾽ αὐτῶν τοὺς πολλοὺς τοῦ δήμου πρώ-
τους ἄνδρας οὐκ ἐλάττους ἐκείνων ὄντας διεπεμψά-
μην. Τὸ δὲ πλῆθος, ὡς εἶδον, εἰς οἵων κακῶν
ἥκουσι μέγεθος, παρεκάλουν με τὸν αἴτιον τῆς στά-
σεως τιμωρήσασθαι. Κλεῖτος δ᾽ ἦν ὄνομα τούτῳ,
θρασύς τε καὶ προπετὴς νεανίας. Ἐγὼ δ᾽ ἀπο-
κτεῖναι μὲν οὐχ ὅσιον ἡγούμενος ὁμόφυλον ἄνδρα,
κολάσαι δ᾽ ἀνάγκην ἔχων, τῶν περὶ ἐμέ τινι σωμα-
τοφυλάκων Λευῒ προσέταξα προσελθόντι κόψαι τοῦ
Κλείτου τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν. Δείσαντος δὲ τοῦ
κελευσθέντος εἰς τοσοῦτο πλῆθος προδιελθεῖν μόνου,
τὴν δειλίαν τοῦ στρατιώτου μὴ βουληθεὶς κατάδη-
λον γενέσθαι τοῖς Τιβεριεῦσιν, αὐτὸν Κλεῖτον φω-
νήσας, "Ἐπειδὴ καὶ ἄξιος," εἶπον, "ὑπάρχεις ἀμ-
φοτέρας τὰς χεῖρας ἀποβαλεῖν, οὕτως ἀχάριστος εἰς
ἐμὲ γενόμενος, γενοῦ σαυτοῦ δήμιος, μὴ καὶ ἀπει-
θήσας χείρονα τιμωρίαν ὑπόσχῃς." Τοῦ δὲ τὴν
ἑτέραν αὐτῷ συγχωρῆσαι πολλὰ δεομένου, μόλις κατ-
ένευσα. Καὶ ἐκεῖνος ἄσμενος, ὑπὲρ τοῦ μὴ τὰς
δύο χεῖρας ἀποβαλεῖν, λαβὼν μάχαιραν κόπτει τὴν
ἀριστερὰν ἑαυτοῦ. Καὶ τοῦτο τὴν στάσιν ἔπαυσεν.

35. Τιβεριεῖς δὲ, ὡς εἰς τὰς Ταριχέας ἀφι-
κόμην, γνόντες τὴν στρατηγίαν, ᾗ κατ᾽ αὐτῶν ἐχρη-
σάμην, ἀπεθαύμαζον, ὅτι χωρὶς φόνων ἔπαυσα τὴν 17
ἀγνωμοσύνην αὐτῶν. Ἐγὼ δὲ τοὺς ἐκ τῆς εἱρκτῆς
μεταπεμψάμενος τοῦ πλήθους τῶν Τιβεριέων, ἦν δὲ
σὺν αὐτοῖς Ἰοῦστος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Πιστὸς,
συνδείπνους ἐποιησάμην· καὶ παρὰ τὴν ἑστίασιν ἔλε-
γον, ὅτι 'τὴν Ῥωμαίων δύναμιν οὐδ᾽ αὐτὸς ἀγνοῶ
πασῶν διαφέρουσαν, σιγῴην μέντοι διὰ τοὺς λῃστὰς
περὶ αὐτῆς.' Καὶ αὐτοῖς δὲ ταὐτὰ συνεβούλευον
ποιεῖν 'τὸν ἐπιτήδειον περιμένουσι καιρὸν, καὶ μὴ
δυςανασχετεῖν ἐμοὶ στρατηγῷ· μηδενὸς γὰρ αὐτοὺς
ἑτέρου δυνήσεσθαι ῥᾳδίως ἐπιεικοῦς ὁμοίως τυχεῖν.
Τὸν Ἰοῦστον δὲ καὶ ὑπεμίμνησκον, ὅτι πρόσθεν ἤ
με παραγενέσθαι ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων οἱ Γαλιλαῖοι

τοῦ ἀδελφοῦ τὰς χεῖρας ἀποκόψειαν αὐτοῦ, πρὸ τοῦ πολέμου πλαστῶν αὐτῷ γραμμάτων κακουργίαν ἐπικαλέσαντες· καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν Φιλίππου Γαμαλῖται πρὸς Βαβυλωνίους στασιάζοντες ἀνέλοιεν Χάρητα, — συγγενὴς δ' ἦν οὗτος τοῦ Φιλίππου, — καὶ ὡς Ἰησοῦν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἄνδρα τῆς ἀδελφῆς Ἰούστου, σωφρόνως κολάσειαν. Ταῦτα παρὰ τὴν ἑστίασιν διαλεχθεὶς, τοὺς περὶ τὸν Ἰοῦστον ἕωθεν ἐκέλευσα πάντας τῆς φυλακῆς ἀπολυθῆναι.

36. Πρὸ δὲ τούτων συνέβη τὸν Ἰακίμου Φίλιππον ἀπελθεῖν ἐκ Γάμαλα τοῦ φρουρίου, τοιαύτης αἰτίας γενομένης. Φίλιππος, πυθόμενος μεταστῆναι μὲν Οὔαρον ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα, διάδοχον δὲ ἀφῖχθαι Μόδιον Αἴκουον, ἄνδρα φίλον αὐτῷ καὶ συνήθη πάλαι, γράφει πρὸς τοῦτον τὰς καθ' ἑαυτὸν τύχας ἀπαγγέλλων, καὶ παρακαλῶν τὰ παρ' αὐτοῦ πεμφθέντα γράμματα πρὸς τοὺς βασιλέας ἀποστεῖλαι. Καὶ Μόδιος δεξάμενος τὰς ἐπιστολὰς ἐχάρη σφόδρα, σώζεσθαι τὸν Φίλιππον ἐξ αὐτῶν ἐπιγνοὺς, καὶ πρὸς τοὺς βασιλέας ἔπεμψε τὰ γράμματα, περὶ Βηρυτὸν ὄντας. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας ὡς ἔγνω ψευδῆ τὴν περὶ Φίλιππου φήμην γενομένην, — λόγος γὰρ διῆλθεν, ὡς στρατηγοίη τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον, — ἔπεμψεν ἱππεῖς τοὺς παραπέμψαντας τὸν Φίλιππον. Καὶ παραγενόμενον ἀσπάζεταί τε φιλοφρόνως, τοῖς τε Ῥωμαίων ἡγεμόσιν ἐπεδείκνυεν, ὅτι δὴ Φίλιππος οὗτός ἐστιν, περὶ οὗ διεξῄει λόγος ὡς Ῥωμαίων ἀποστάντος. Κελεύει δὲ αὐτὸν ἱππεῖς τινας ἀναλαβόντα θᾶττον εἰς Γάμαλα τὸ φρούριον πορευθῆναι, τοὺς οἰκείους αὐτῷ πάντας ἐκεῖθεν ἐξάξοντα, καὶ τοὺς Βαβυλωνίους εἰς τὴν Βαταναίαν πάλιν ἀποκαταστήσοντα. Παρήγγειλε δὲ καὶ πᾶσαν ποιήσασθαι πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ μὴ γίνεσθαί τινα νεωτερισμὸν παρὰ τῶν ὑπηκόων. Φίλιππος μὲν οὖν, ταῦ-

τα τοῦ βασιλέως ἐπιστείλαντος, ἔσπευδε ποιήσων ἃ προςέταξεν.

37. Ἰώσηπος δὲ τῆς ἰατρίνης πολλοὺς νεανίσκους θρασεῖς προτρεψάμενος αὐτῷ συνάρασθαι, καὶ ἐπαναστὰς τοῖς ἐν Γάμαλα πρώτοις, ἔπειθεν αὐτοῖς ἀφίστασθαι τοῦ βασιλέως, καὶ ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα, ὡς δι᾽ αὐτοῦ τὴν ἐλευθερίαν ἀποληψομένους. Καί τινας μὲν ἐβιάσαντο, τοὺς δὲ μὴ συναρεσκομένους αὐτῶν ταῖς γνώμαις ἀνῄρουν. Κτείνουσι δὲ καὶ Χάρητα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ τινα τῶν συγγενῶν Ἰησοῦν, καὶ Ἰούστου δὲ τοῦ Τιβεριέως ἀδελφὸν ἀνεῖλον, καθὼς ἤδη προείπομεν. Γράφουσι δὲ καὶ πρός με, παρακαλοῦντες πέμψαι δύναμιν αὐτοῖς ὁπλιτῶν, καὶ τοὺς ἀναστήσοντας αὐτῶν τῇ πόλει 18
τείχη. Καὶ ἐγὼ πρὸς οὐδέτερον ἀντεῖπον ὧν ἠξίωσαν. Ἀφίσταται δὲ τοῦ βασιλέως καὶ ἡ Γαυλανῖτις χώρα μέχρι κώμης Σολύμης. Σελευκείᾳ δὲ καὶ Σωγάνῃ φύσει κώμαις ὀχυρωτάταις ᾠκοδόμησα τείχη. Τάς τε κατὰ τὴν ἄνω Γαλιλαίαν κώμας, καὶ πάνυ πετρώδεις οὔσας, ἐτείχισα παραπλησίως. Ὀνόματα δ᾽ αὐταῖς Ἰάμνια, Μηρὼθ, Ἀχαβάρη. Ὠχύρωσα δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ κάτω Γαλιλαίᾳ, πόλεις μὲν Ταριχέας, Τιβεριάδα, Σεπφῶριν, κώμας δὲ Ἀρβήλων σπήλαιον, Βηρσοβὲ, Σελαμὶν, Ἰωτάπατα, Καφαρεκχὼ, καὶ Σιγὼ, καὶ Ἰαφὰ, καὶ τὸ Ἰταβύριον ὄρος. Εἰς ταύτας καὶ σῖτον ἀπεθέμην πολὺν, καὶ ὅπλα πρὸς ἀσφάλειαν τὴν μετὰ ταῦτα.

38. Ἰωάννῃ δὲ τῷ τοῦ Λευῒ τὸ κατ᾽ ἐμοῦ μῖσος μᾶλλον προςηύξετο, βαρέως φέροντι τὴν ἐμὴν εὐπραγίαν. Προθέμενος οὖν πάντως ἐκποδών με ποιήσασθαι, τῇ μὲν αὐτοῦ πατρίδι τοῖς Γισχάλοις κατασκευάζει τείχη. Τὸν ἀδελφὸν δὲ Σίμωνα, καὶ τὸν τοῦ Σισέννα Ἰωνάθην, καὶ ὁπλίτας περὶ ἑκατὸν εἰς Ἱεροσόλυμα πέμπει πρὸς τὸν τοῦ Γαμαλιήλου Σίμωνα, παρακαλέσοντας αὐτὸν πεῖσαι τὸ κοινὸν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, τὴν ἀρχὴν ἀφελομένους

ἐμὲ τῶν Γαλιλαίων, αὐτῷ ψηφίσασθαι τὴν ἐξουσίαν τούτων. Ὁ δὲ Σίμων οὗτος ἦν πόλεως μὲν Ἱεροσολύμων, γένους δὲ σφόδρα λαμπροῦ, τῆς τῶν Φαρισαίων αἱρέσεως, οἳ περὶ τὰ πάτρια νόμιμα δοκοῦσι τῶν ἄλλων ἀκριβείᾳ διαφέρειν. Ἦν δὲ οὗτος ἀνὴρ πλήρης συνέσεώς τε καὶ λογισμοῦ, δυνάμενός τε πράγματα κακῶς κείμενα φρονήσει τῇ ἑαυτοῦ διορθώσασθαι, φίλος τε παλαιὸς τῷ Ἰωάννῃ καὶ συνήθης, πρός με δὲ τότε διαφόρως εἶχεν. Δεξάμενος οὖν τὴν παράκλησιν, ἔπειθεν τοὺς ἀρχιερεῖς Ἄνανον καὶ Ἰησοῦν τὸν τοῦ Γαμαλᾶ, τινάς τε τῶν τῆς αὐτῶν στάσεως ἐκείνης, ἐκκόπτειν με φυόμενον, καὶ μὴ περιϊδεῖν ἐπὶ μήκιστον αὐξηθέντα δόξης, 'συνοίσειν αὐτοῖς λέγων, εἰ τῆς Γαλιλαίας ἀφαιρεθείην· μὴ μέλλειν δὲ παρεκάλει τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον, μὴ καὶ φθάσας γνῶναι μετὰ πολλῆς ἐπέλθω τῇ πόλει δυνάμεως.' Ὁ μὲν Σίμων ταῦτα συνεβούλευεν. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἄνανος 'οὐ ῥᾴδιον εἶναι τὸ ἔργον ἀπέφαινεν· πολλοὺς γὰρ τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ πλήθους προεστῶτας μαρτυρεῖν, ὅτι καλῶς ἐγὼ στρα-
19 τηγῶ· ποιεῖσθαι δὲ κατηγορίαν ἀνδρὸς, καθ' οὗ μηδὲν λέγειν δύνανται, φαύλων ἔργον εἶναι.'

39. Σίμων δὲ ὡς ἤκουσε ταῦτα παρὰ τοῦ Ἀνάνου, σιωπᾶν μὲν ἐκείνους ἠξίωσεν, μηδ' εἰς πολλοὺς ἐκφέρειν τοὺς λόγους αὐτῶν· προνοήσασθαι γὰρ αὐτὸς ἔφασκεν, ἵνα θᾶττον μετασταθείεν ἐκ τῆς Γαλιλαίας. Προςκαλεσάμενος δὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰωάννου, προςέταξε πέμπειν δωρεὰς τοῖς περὶ τὸν Ἄνανον· τάχα γὰρ οὕτως ἔφη πείσειν αὐτοὺς μεταθέσθαι τὰς γνώμας. Καὶ τέλος ἔπραξεν ὁ Σίμων ὃ προέθετο. Ὁ γὰρ Ἄνανος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τοῖς χρήμασι διαφθαρέντες, συντίθενται τῆς Γαλιλαίας ἐκβαλεῖν με, μηδενὸς ἄλλου τῶν κατὰ τὴν πόλιν τοῦτο γινώσκοντος. Καὶ δὴ ἔδοξεν αὐτοῖς πέμπειν ἄνδρας κατὰ γένος μὲν διαφέροντας, τῇ παιδείᾳ δὲ ὁμοίους. Ἦσαν δὲ αὐτῶν οἱ μὲν δημοτικοὶ δύο,

Ἰωνάθης καὶ Ἀνανίας, Φαρισαῖοι τὴν αἵρεσιν, ὁ δὲ τρίτος Ἰόζαρος ἱερατικοῦ γένους, Φαρισαῖος καὶ αὐτός· Σίμων δ' ἐξ ἀρχιερέων νεώτατος ἐκείνων. Τούτους ἐκέλευον ἀφικομένους εἰς τὸ πλῆθος τῶν Γαλιλαίων πυθέσθαι παρ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐμὲ φιλοῦσιν· εἰ δὲ φαῖεν, ὅτι πόλεως εἴην τῆς Ἱεροσολύμων, καὶ αὐτοὺς ἐξ ἐκείνων λέγειν ὑπάρχειν τοὺς τέσσαρας· εἰ δὲ διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν νόμων, μηδ' αὐτοὺς ἀγνοεῖν ἔθη τὰ πάτρια φάσκειν· εἰ δ' αὖ διὰ τὴν ἱερωσύνην λέγοιεν ἀγαπᾶν με, καὶ αὐτῶν ἀποκρίνασθαι δύο ἱερεῖς ὑπάρχειν.

40. Ταῦθ' ὑποθέμενοι τοῖς περὶ τὸν Ἰωνάθην, τέσσαρας μυριάδας ἀργυρίου διδόασιν αὐτοῖς ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων. Ἐπεὶ δέ τινα Γαλιλαῖον ἤκουσαν, Ἰησοῦν ὄνομα, περὶ αὐτὸν τάξιν ἑξακοσίων ὁπλιτῶν ἔχειν, ἐπιδημοῦντα τοῖς Ἱεροσολύμοις, τότε μεταπεμψάμενοι τοῦτον, καὶ τριῶν μηνῶν μισθὸν δόντες, ἐκέλευσαν ἕπεσθαι τοῖς περὶ τὸν Ἰωνάθην πειθαρχοῦντα αὐτοῖς, καὶ τῶν πολιτῶν δὲ τριακοσίοις ἀνδράσι δόντες ἀργύριον εἰς τροφὴν τῶν ὅλων, προςέταξαν ἀκολουθεῖν τοῖς πρέσβεσιν. Πεισθέντων οὖν αὐτῶν, καὶ πρὸς τὴν ἔξοδον εὐτρεπισθέντων, ἐξήεσαν οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην σὺν τούτοις, ἐπαγόμενοι καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἰωάννου καὶ ὁπλίτας ἑκατὸν, λαβόντες ἐντολὰς παρὰ τῶν πεμψάντων, εἰ μὲν ἑκὼν καταθείμην τὰ ὅπλα, ζῶντα πέμπειν εἰς τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, εἰ δ' ἀντιτασσοίμην, ἀποκτεῖναι μηδὲν δεδιότας· αὐτῶν γὰρ εἶναι τὸ πρόςταγμα. Ἐγεγράφεσαν δὲ καὶ τῷ Ἰωάννῃ πρὸς τὸν κατ' ἐμοῦ πόλεμον ἑτοιμάζεσθαι, τοῖς τε Σεπφῶριν καὶ Γάβαρα κατοικοῦσι καὶ Τιβεριεῦσι προςέταττον συμμαχίαν τῷ Ἰωάννῃ πέμπειν.

41. Ταῦτά μοι τοῦ πατρὸς γράψαντος, — ἐξεῖπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς ὁ τοῦ Γαμαλᾶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ βουλῇ γενομένων εἷς, φίλος ὢν καὶ συνήθης ἐμοί, — σφόδρα περιήλγησα, τούς τε πολίτας οὕτω περὶ

ἐμὲ γενομένους ἀχαρίστους ἐπιγνοὺς διὰ φθόνον ἀναιρεθῆναί με προστάξαι, καὶ τῷ τὸν πατέρα διὰ τῶν γραμμάτων πολλά με παρακαλεῖν ἀφικέσθαι πρὸς αὐτὸν, ποθεῖν γὰρ ἔφη θεάσασθαι τὸν υἱὸν πρὸ τοῦ τελευτῆσαι. Ταῦτα δὴ πρὸς τοὺς φίλους εἶπον, καὶ ὅτι μετὰ τρίτην ἡμέραν καταλιπὼν τὴν χώραν αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα πορευσοίμην. Λύπη δὲ ἅπαντας τοὺς ἀκούσαντας κατέσχε, παρεκάλουν τε κλαίοντες μὴ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς ἀπολουμένους, εἰ τῆς ἐμῆς στρατηγίας ἀποστερηθεῖεν. Οὐ κατανεύοντος δέ μου ταῖς ἱκετείαις αὐτῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐμαυτοῦ φροντίζοντος σωτηρίας, δείσαντες οἱ Γαλιλαῖοι, μὴ ἀπελθόντος εὐκαταφρόνητοι τοῖς λησταῖς γένοιντο, πέμπουσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἅπασαν τοὺς σημανοῦντας τὴν ἐμὴν γνώμην περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς. Πολλοὶ δὲ καὶ πανταχόθεν συνήχθησαν, ὡς ἤκουσαν, μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, οὐ πόθῳ, δοκῶ μοι, τῷ πρὸς ἐμὲ μᾶλλον, ἢ τῷ περὶ αὐτῶν δέει τοῦτο πράττοντες. Ἐμοῦ γὰρ παραμένοντος, πείσεσθαι κακὸν οὐδὲν ὑπελάμβανον. Ἧκον οὖν πάντες εἰς τὸ Μέγα πεδίον, ἐν ᾧ διέτριβον, Ἀσωχίς ἐστιν ὄνομα τούτῳ.

42. Θαυμάσιον δὲ οἷον ὄνειρον διὰ τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἐθεασάμην. Ἐπεὶ γὰρ εἰς κοίτην ἐτραπόμην διὰ τὰ γραφέντα λυπούμενος καὶ τεταραγμένος, ἔδοξά τινα λέγειν ἐπιστάντα μοι, "Παῦσαι τὴν ψυχὴν, ὦ οὗτος, ἀλγῶν, παντός τ' ἀπαλλάσσου φόβου. Τὰ γὰρ λυποῦντά σε μέγιστον ποιήσει, καὶ ἐν πᾶσιν εὐτυχέστατον. Κατορθώσεις δὲ οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἕτερα. Μὴ κάμνε δή. Μέμνησο δὲ, ὅτι καὶ Ῥωμαίοις δεῖ σε πολεμῆσαι." Τοῦτον δὴ τὸν ὄνειρον θεασάμενος, διανίσταμαι καταβῆναι προθυμούμενος εἰς τὸ πεδίον. Πρὸς δὲ τὴν ἐμὴν ὄψιν πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Γαλιλαίων, ἦσαν δ' ἐν αὐτοῖς γυναῖκές τε καὶ παῖδες, ἐπὶ στόμα ῥίψαντες ἑαυτοὺς, καὶ δακρύοντες ἱκέτευον μὴ σφᾶς

ἐγκαταλιπεῖν τοῖς πολεμίοις, μηδ᾽ ἀπελθεῖν ἐάσαντα τὴν χώραν αὐτῶν ἐνύβρισμα τοῖς ἐχθροῖς ἐσομένην. Ὡς δὲ ταῖς δεήσεσιν οὐκ ἔπειθον, κατηνάγκαζον ὅρκοις μένειν παρ᾽ ἑαυτοῖς. Ἐλοιδοροῦντό τε τῷ δήμῳ πολλὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, ὡς εἰρηνεύεσθαι τὴν χώραν αὐτῶν οὐκ ἐῶντι.

43. Ταῦτα δὴ καὶ ἐπακούων αὐτῶν, καὶ βλέπων τοῦ πλήθους τὴν κατήφειαν, ἐκλάσθην πρὸς ἔλεον, ἄξιον εἶναι νομίζων ὑπὲρ τοσούτου πλήθους καὶ προδήλους κινδύνους ὑπομένειν. Κατένευον δὲ μένειν, καὶ πεντακισχιλίους ἐξ αὐτῶν ὁπλίτας ἥκειν κελεύσας ἔχοντας ἑαυτοῖς τροφὰς, ἐπὶ τὰς οἰκήσεις διαφῆκα τοὺς ἄλλους. Ἐπεὶ δὲ οἱ πεντακισχίλιοι παρεγένοντο, τούτους ἀναλαβὼν καὶ τρισχιλίους τοὺς σὺν ἐμαυτῷ στρατιώτας, ἱππεῖς δ᾽ ὀγδοήκοντα, τὴν πορείαν εἰς Χαβωλὼ κώμην, Πτολεμαΐδος μεθόριον οὖσαν, ἐποιησάμην. Καὶ ἐκεῖ τὰς δυνάμεις συνεῖχον, ἑτοιμάζεσθαι σκηπτόμενος ἐπὶ τὸν πρὸς Πλακίδον πόλεμον. Ἀφίκετο δὲ οὗτος μετὰ δύο σπειρῶν πεζοῦ στρατεύματος καὶ ἱππέων εἴλης μιᾶς ὑπὸ Κεστίου Γάλλου πεμφθεὶς, ἵν᾽ ἐμπρήσῃ τὰς κώμας τῶν Γαλιλαίων, αἳ πλησίον ἦσαν Πτολεμαΐδος. Βαλλομένου δ᾽ ἐκείνου χάρακα πρὸ τῆς Πτολεμαέων πόλεως, τίθεμαι καὶ ἐγὼ στρατόπεδον, τῆς κώμης ὅσον ἑξήκοντα σταδίους ἀποσχών. Πολλάκις μὲν οὖν τὰς δυνάμεις προηγάγομεν ὡς εἰς μάχην, πλέον δ᾽ οὐδὲν ἀκροβολισμῶν ἐπράξαμεν. Ὁ γὰρ Πλακίδος ὅσον περ ἐγίνωσκε σπεύδοντά με πρὸς μάχην, αὐτὸς καταπληττόμενος ὑπεστέλλετο· τῆς μέντοι Πτολεμαΐδος οὐκ ἐχωρίζετο.

44. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν ἀφικόμενος Ἰωνάθης μετὰ τῶν συμπρέσβεων, ὧν ἔφαμεν ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ὑπὸ τῶν περὶ Σίμωνα καὶ Ἄνανον τὸν ἀρχιερέα πεπέμφθαι, λαβεῖν με δι᾽ ἐνέδρας ἐπεβούλευεν· φανερῶς γὰρ ἐπιχειρεῖν οὐκ ἐτόλμα. Γράφει δὲ πρός με τοιαύτην ἐπιστολήν· "Ἰωνάθης 21

καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πεμφθέντες ὑπὸ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν Ἰωσήπῳ χαίρειν. Ἡμεῖς ὑπὸ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πρώτων, ἀκουσάντων, τὸν ἀπὸ Γισχάλων Ἰωάννην ἐπιβεβουλευκέναι σοι πολλάκις, ἐπέμφθημεν ἐπιπλήξοντες αὐτῷ, καὶ παραινέσοντες εἰς τὸ λοιπὸν ὑπακούειν σοι. Βουλεύσασθαι δὴ σὺν σοὶ θέλοντες περὶ τῶν κοινῇ πρακτέων, παρακαλοῦμεν ἥκειν θᾶττον πρὸς ἡμᾶς, καὶ μὴ μετὰ πολλῶν· οὐδὲ γὰρ ἡ κώμη δύναιτ᾽ ἂν στρατιωτῶν πλῆθος ἐπιδέξασθαι." Ταῦτα δ᾽ ἔγραφον προςδοκῶντες δυοῖν θάτερον, ἢ ὅτι χωρὶς ὅπλων ἀφικόμενον πρὸς αὐτοὺς ἕξουσιν ὑποχείριον, ἢ πολλοὺς ἐπαγόμενον κρινοῦσι πολέμιον. Ἧκε δέ μοι τὴν ἐπιστολὴν ἱππεὺς κομίζων, θρασὺς ἄλλως νεανίας τῶν παρὰ βασιλεῖ ποτε στρατευσαμένων. Ἦν δὲ ὥρα νυκτὸς ἤδη δευτέρα, καθ᾽ ἣν ἐτύγχανον μετὰ τῶν φίλων καὶ τῆς Γαλιλαίας πρώτων ἑστιώμενος. Οὗτος δὴ, προςαγγείλαντος οἰκέτου μοι ἥκειν τινὰ ἱππέα Ἰουδαῖον, εἰςκληθεὶς, ἐμοῦ κελεύσαντος, ἠσπάσατο μὲν οὐδ᾽ ὅλως. Τὴν δὲ ἐπιστολὴν προτείνας, "Ταύτην," εἶπεν, "οἱ ἐξ Ἱεροσολύμων ἥκοντες πεπόμφασί σοι. Γράφε δὴ τάχιστα καὶ σύ. Καὶ γὰρ ἐπείγομαι πρὸς αὐτοὺς ὑποστρέφειν." Οἱ μὲν οὖν κατακείμενοι τὴν τοῦ στρατιώτου τόλμαν ἐθαύμασαν. Ἐγὼ δὲ καθίζεσθαι παρεκάλουν, καὶ συνδειπνεῖν ἡμῖν. Ἀρνησαμένου δὲ, τὴν μὲν ἐπιστολὴν μετὰ χεῖρας ὡς ἐδεξάμην, πρὸς δὲ τοὺς φίλους περὶ πραγμάτων ἑτέρων τὴν ὁμιλίαν ἐποιούμην. Μετ᾽ οὐ πολλὴν δὲ ὥραν ἐξαναστὰς, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἀπολύσας ἐπὶ κοίτην, τέσσαρας δέ μοι μόνων τῶν ἀναγκαίων φίλους προςμεῖναι κελεύσας, καὶ τῷ παιδὶ προςτάξας οἶνον ἑτοιμάσαι, τὴν ἐπιστολὴν ἀναπτύξας μηδενὸς ἐμβλέποντος, καὶ ἐξ αὐτῆς ταχὺ συνεὶς τὴν τῶν γεγραφότων ἐπίνοιαν, πάλιν αὐτὴν ἐσημηνάμην. Καὶ ὡς μὴ προανεγνωκὼς, ἀλλὰ μετὰ χεῖρας αὐτὴν ἔχων, προςέταξα τῷ στρατιώτῃ δραχμὰς

εἴκοσιν ἐφόδιον δοθῆναι. Τοῦ δὲ λαβόντος καὶ χάριν ἔχειν φήσαντος, συνεὶς τὴν αἰσχροκερδίαν αὐτοῦ, καὶ ὡς ταύτῃ μάλιστά ἐστιν ἁλώσιμος, "Ἀλλ' εἰ συμπιεῖν ἡμῖν," ἔφην, "θελήσειας, λήψει κατὰ κύαθον δραχμὴν μίαν." Ὁ δ' ἀσμένως ὑπήκουσεν, καὶ πολὺν τὸν οἶνον προσφερόμενος ὑπὲρ τοῦ πλεῖον λαβεῖν ἀργύριον, καὶ μεθυσθεὶς, οὐκέτι τὰ ἀπόῤῥητα στέγειν ἐδύνατο, ἀλλ' ἔφραζεν οὐκ ἐρωτώμενος τήν τε συνεσκευασμένην ἐπιβουλὴν, καὶ ὡς κατεψηφισμένος εἴην θάνατον παρ' αὐτοῖς. Ταῦτα ἀκούσας ἀντιγράφω τὸν τρόπον τοῦτον· "Ἰώσηπος Ἰωνάθῃ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ χαίρειν. Ἐῤῥωμένους ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἥκειν πυθόμενος ἥδομαι, μάλιστα δὲ, ὅτι δυνήσομαι παραδοὺς ὑμῖν τὴν τῶν ἐνθάδε πραγμάτων ἐπιμέλειαν εἰς τὴν πατρίδα πορευθῆναι· τοῦτο γὰρ καὶ πάλαι ποιεῖν ἤθελον. Ἔδει μὲν οὖν μὴ μόνον εἰς Ξαλὼθ παραγενέσθαι με πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πόῤῥω, καὶ μηδὲ κελευσάντων. Συγγνώμης δὲ τυχεῖν ἀξιῶ μὴ δυνάμενος τοῦτο ποιῆσαι· παραφυλάσσω γὰρ ἐν Χαβωλὼ Πλακίδον εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀναβῆναι δι' ἐννοίας ἔχοντα. Ἥκετε οὖν ὑμεῖς πρός με τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνόντες. Ἔῤῥωσθε."

45. Ταῦτα γράψας καὶ δοὺς τῷ στρατιώτῃ
φέρειν, συνεξέπεμψα τριάκοντα τῶν Γαλιλαίων δο-
κιμωτάτους, ὑποθέμενος αὐτοῖς ἀσπάσασθαι μὲν
ἐκείνους, ἕτερον δὲ μηδὲν λέγειν. Ἔταξα δὲ καθ' 22
ἕκαστον αὐτῶν πιστῶν ὁπλιτῶν ἕνα παραφυλάξον-
τα, μή τις τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς τοὺς περὶ
τὸν Ἰωνάθην ὁμιλία γένηται. Καὶ οἱ μὲν ἐπορεύ-
θησαν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην, τῆς πρώτης πεί-
ρας ἁμαρτόντες, ἑτέραν ἐπιστολήν μοι τοιαύτην ἔπεμ-
ψαν· "Ἰωνάθης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Ἰωσήπῳ
χαίρειν. Παραγγέλλομέν σοι χωρὶς ὁπλιτῶν εἰς
τρίτην παραγενέσθαι πρὸς ἡμᾶς εἰς Γαβαρὼθ κώ-
μην, ἵνα διακούσωμεν τῶν πρὸς Ἰωάννην ἐγκλημά-

των σοι γεγονότων.” Ταῦτα γράψαντες, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς Γαλιλαίους οὓς πέπομφα, ἀφίκοντο εἰς Ἰάφαν κώμην μεγίστην οὖσαν τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, τείχεσιν ὀχυρωτάτην, καὶ πολλῶν οἰκητόρων μεστήν. Ὑπηντίαζεν δὲ τὸ πλῆθος αὐτοὺς μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, καὶ κατεβόων κελεύοντες ἀπιέναι καὶ μὴ φθονεῖν αὐτοῖς ἀγαθοῦ τοῦ στρατηγοῦ. Παρηρεθίζοντο δὲ ταῖς φωναῖς οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, καὶ φανεροῦν μὲν τὴν ὀργὴν οὐκ ἐτόλμων. Οὐκ ἀξιώσαντες δὲ αὐτοὺς ἀποκρίσεως εἰς τὰς ἄλλας κώμας ἐπορεύοντο. Ὅμοιαι δὲ ὑπήντων αὐτοῖς παρὰ πάντων αἱ καταβοήσεις, μεταπείσειν αὐτοὺς βοώντων οὐδένα περὶ τοῦ στρατηγὸν ἔχειν Ἰώσηπον. Ἄπρακτοι δὲ παρὰ τούτων ἀπελθόντες οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, εἰς Σεπφῶριν μεγίστην τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ πόλιν ἀφικνοῦνται. Οἱ δ᾽ ἐντεῦθεν ἄνθρωποι, πρὸς Ῥωμαίους ταῖς γνώμαις ἀποβλέποντες, ἐκείνοις μὲν ὑπήντων, ἐμὲ δὲ οὔτε ἐπῄνουν, οὔτε ἐβλασφήμουν. Παρὰ δὲ Σεπφωριτῶν εἰς Ἀσωχὶν καταβάντες, οἱ ἐντεῦθεν παραπλησίως τοῖς Ἰαφηνοῖς κατεβόων αὐτῶν. Οἱ δὲ τὴν ὀργὴν οὐκέτι κατασχόντες, κελεύουσι τοῖς μετ᾽ αὐτῶν ὁπλίταις τύπτειν ξύλοις τοὺς καταβοῶντας. Κατὰ Γάβαρα δὲ γενομένους ὑπαντιάζει μετὰ τρισχιλίων ὁπλιτῶν Ἰωάννης. Ἐγὼ δ᾽ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ἤδη συνηκὼς, ὅτι διεγνώκασι πρός με πολεμεῖν, ἀναστὰς ἀπὸ Χαβωλὼ μετὰ τρισχιλίων ὁπλιτῶν, καταλιπὼν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τὸν πιστότατον τῶν φίλων, εἰς Ἰωτάπατα παραγενόμην, πλησίον αὐτῶν εἶναι βουλόμενος ὅσον ἀπὸ τεσσαράκοντα σταδίων. Καὶ γράφω πρὸς αὐτοὺς τάδε· “Εἰ πάντως με πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν βούλεσθε, διακόσιαι καὶ τέσσαρες κατὰ τὴν Γαλιλαίαν εἰσὶ πόλεις καὶ κῶμαι. Τούτων εἰς ἣν θελήσετε παραγενήσομαι χωρὶς Γαβάρων καὶ Γισχάλων· ἡ μὲν γὰρ πατρίς ἐστιν Ἰωάννου, ἡ δὲ σύμμαχος καὶ φίλη.”

46. Ταῦτα τὰ γράμματα λαβόντες οἱ περὶ τὸν

Ἰωνάθην, οὐκ ἔτι μὲν ἀντιγράφουσιν· συνέδριον δὲ τῶν φίλων καθιστάντες, καὶ τὸν Ἰωάννην παραλαβόντες, ἐβουλεύοντο, τίνα τρόπον ἐπιχειρήσωσί μοι. Καὶ Ἰωάννη μὲν ἐδόκει γράφειν πρὸς πάσας τὰς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ πόλεις καὶ κώμας· εἶναι γὰρ ἐν ἑκάστῃ πάντως ἕνα γοῦν καὶ δεύτερον διάφορον ἐμοὶ, καὶ καλεῖν τούτους ὡς ἐπὶ πολέμιον. Πέμπειν δ᾽ ἐκέλευε τὸ δόγμα τοῦτο καὶ εἰς τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, ἵνα καὶ ἐκεῖνοι γνόντες ὑπὸ τῶν Γαλιλαίων κεκρίσθαι με πολέμιον, καὶ αὐτοὶ ψηφίσωνται. Γενομένου γὰρ τούτου, καὶ τοὺς εὐνόως ἔχοντάς μοι Γαλιλαίους ἐγκαταλείψειν ἔφη φοβηθέντας. Ταῦτα συμβουλεύσαντος Ἰωάννου, σφόδρα καὶ τοῖς ἄλλοις ἤρεσε τὰ λεχθέντα. Περὶ δὲ ὥραν τῆς νυκτὸς τρίτην εἰς γνῶσιν ἧκέ μοι ταῦτα, Σακχαίου τῶν σὺν αὐτοῖς τινος αὐτομολήσαντος πρός με, καὶ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτῶν ἀπαγγείλαντος. Οὐκ ἔτι δὲ ᾔδειν 23
ὑπερτίθεσθαι τὸν καιρόν. Ἄξιον δὲ κρίνας Ἰάκωβον ὁπλίτην τῶν περὶ ἐμὲ πιστῶν, κελεύω διακοσίους ὁπλίτας λαβόντα φρουρεῖν τὰς ἀπὸ Γαβάρων εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐξόδους, καὶ τοὺς παριόντας συλλαμβάνοντα πρὸς ἐμὲ πέμπειν, μάλιστα δὲ τοὺς μετὰ γραμμάτων ἁλισκομένους. Ἱερεμίαν δὲ καὶ αὐτὸν ἐκ τῶν φίλων μου μετὰ ἑξακοσίων ὁπλιτῶν εἰς τὴν μεθόριον τῆς Γαλιλαίας ἔπεμψα, τὰς ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ὁδοὺς παραφυλάξοντα, πρόσταγμα δοὺς καὶ ἐκείνῳ τοὺς μετ᾽ ἐπιστολῶν ὁδεύοντας συλλαμβάνειν, καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας ἐν δεσμοῖς ἐπὶ τόπου φυλάττειν, τὰ δὲ γράμματα πρὸς ἐμὲ διαπέμπειν.

47. Ταῦτα τοῖς πεμπομένοις ἐντειλάμενος, Γαλιλαίοις διήγγειλα κελεύων εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τριῶν ἡμερῶν τροφὴν εἰς Γαβαρὼθ κώμην παραγενέσθαι πρός με. Τῶν δὲ περὶ ἐμὲ ὁπλιτῶν μοίρας τέτταρας νείμας, τοὺς πιστοτάτους αὐτῶν περὶ τὴν τοῦ σώματος φυλακὴν ἔταξα,

ταξιάρχους αὐτοῖς ἐπιστήσας, καὶ φροντίζειν κελεύσας, ὑπὲρ τοῦ μηδένα στρατιώτην ἄγνωστον αὐτοῖς συναναμίγνυσθαι. Τῇ δ' ἐπιούσῃ περὶ πέμπτην ὥραν ἐν Γαβαρὼθ γενόμενος εὑρίσκω πᾶν τὸ πεδίον τὸ πρὸ τῆς κώμης ὁπλιτῶν πλῆρες, τῶν ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὴν συμμαχίαν παρόντων, ὡς αὐτοῖς παρηγγέλκειν. Πολὺς δὲ καὶ ἄλλος ἐκ τῶν κωμῶν ὄχλος συνέτρεχεν. Ἐπεὶ δὲ καταστὰς εἰς αὐτοὺς λέγειν ἠρξάμην, ἐβόων ἅπαντες εὐεργέτην καὶ σωτῆρα τῆς χώρας αὐτῶν καλοῦντες. Καὶ ἐγὼ χάριν αὐτοῖς ἔχειν ὁμολογήσας συνεβούλευον πρὸς μηδένα μήτε πολεμεῖν, μήτε ἁρπαγῇ λαμβάνειν τὰς χώρας, ἀλλὰ σκηνοῦν κατὰ τὸ πεδίον ἀρκουμένους τοῖς ἑαυτῶν ἐφοδίοις· θέλειν γὰρ ἔφασκον τὰς ταραχὰς χωρὶς φόνων καταστεῖλαι. Συνέβη δὲ αὐθημερὸν εἰς τὰς ὑπ' ἐμοῦ κατασταθείσας τῶν ὁδῶν φυλακὰς τοὺς παρὰ τοῦ Ἰωνάθου πεμφθέντας μετὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐμπεσεῖν. Καὶ οἱ μὲν ἄνδρες ἐφυλάχθησαν ἐπὶ τῶν τόπων, ὡς παρήγγειλα. Τοῖς δὲ γράμμασιν ἐντυχὼν πλήρεσι βλασφημιῶν καὶ ψευσμάτων, οὐδενὶ ταῦτα φράσας, ὁρμᾶν ἐπ' αὐτοὺς διενοούμην.

48. Ἀκούσαντες δὲ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην περὶ τῆς ἐμῆς ἀφίξεως, τοὺς ἰδίους πάντας ἀναλαβόντες καὶ τὸν Ἰωάννην, ὑπεχώρησαν εἰς τὴν Ἰησοῦ οἰκίαν· βάρις δ' ἦν αὕτη μεγάλη, καὶ οὐδὲν ἀκροπόλεως ἀποδέουσα. Κρύψαντες οὖν λόχον ὁπλιτῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὰς ἄλλας ἀποκλείσαντες θύρας, μίαν δὲ ἀνοίξαντες, προσεδόκων ἥκειν ἐκ τῆς ὁδοῦ με πρὸς αὐτοὺς ἀσπασόμενον. Καὶ δὴ διδόασιν ἐντολὰς τοῖς ὁπλίταις, ἐπειδὰν παραγένωμαι, μόνον εἰςελθεῖν ἐᾶσαι, τοὺς ἄλλους ἀπείρξαντας· οὕτως γὰρ ᾤοντό με γενήσεσθαι ῥᾳδίως αὐτοῖς ὑποχείριον. Ἐψεύσαντο δὲ τῆς ἐλπίδος. Ἐγὼ γὰρ τὴν ἐπιβουλὴν προαισθόμενος, ὡς ἐκ τῆς ὁδοῦ παρεγενόμην, καταλύσας ἄντικρυς αὐτῶν καθεύδειν ἐσκηπτόμην. Καὶ οἱ

περὶ τὸν Ἰωνάθην, ὑπολαμβάνοντες ὄντως ἀναπαύε-
σθαί με καθυπνωμένον, ὥρμησαν καταβάντες εἰς τὸ
πεδίον μεταπείθειν αὐτοὺς ὡς ἐμοῦ κακῶς στρατη-
γοῦντος. Τὰ ἐναντία δὲ αὐτοῖς συνέπεσεν· ὀφθέν-
των γὰρ εὐθὺς ἐγένετο βοὴ παρὰ τῶν Γαλιλαίων,
πρὸς ἐμὲ τὸν στρατηγὸν εὐνοίας ἀξία. Κατάμεμψίν
τε ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην, ὅτι πάρεισιν,
οὐδὲν μὲν αὐτοὶ κακὸν προπεπονθότες, ἀνατρέψαν-
τες δὲ τὰ ἐκείνων πράγματα. Καὶ παρεκελεύοντο
ἀπιέναι· μὴ γὰρ ἄν ποτε μεταπεισθῆναι, προστά- 24
την ἕτερον ἀντ᾽ ἐμοῦ λαβεῖν. Τούτων ἀπαγγελθέν-
των μοι, προελθεῖν εἰς μέσους οὐκ ὤκνησα. Κατέ-
βαινον οὖν εὐθέως αὐτὸς, τί λέγουσιν οἱ περὶ τὸν
Ἰωνάθην ἀκουσόμενος. Προελθόντος δέ μου, κρό-
τος παρὰ παντὸς τοῦ πλήθους εὐθὺς ἦν, καὶ μετ᾽
εὐφημιῶν ἐπιβοήσεις χάριν ἔχειν ὁμολογούντων τῇ
ἐμῇ στρατηγίᾳ.

49. Ταῦτα δὲ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην ἀκούοντες,
ἐφοβήθησαν, μὴ καὶ κινδυνεύσωσιν ἀποθανεῖν, ἐπ᾽
αὐτοὺς ὁρμησάντων τῶν Γαλιλαίων κατὰ τὴν πρὸς
ἐμὲ χάριν. Δρασμὸν οὖν ἐπενόουν. Μὴ δυνηθέν-
τες δὲ ἀπελθεῖν, προςμεῖναι γὰρ αὐτοὺς ἠξίωσα,
κατηφεῖς ὑπέμειναν ἐκστησάμενοι τῷ λόγῳ. Προς-
τάξας οὖν τῷ μὲν πλήθει τὰς εὐφημίας κατασχεῖν,
καὶ τῶν ὁπλιτῶν τοὺς πιστοτάτους ταῖς ὁδοῖς ἐπι-
στήσας ὑπὲρ τοῦ φρουρεῖν, μὴ ἀπροσδοκήτως ἡμῖν
ὁ Ἰωάννης ἐπιπέσῃ, παραινέσας δὲ τοῖς Γαλιλαίοις
ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα, μὴ πρὸς τὴν ἔφοδον τῶν πολε-
μίων, ἐὰν γένηταί τις αἰφνίδιος, ταραχθῶσιν, πρῶ-
τον τῆς ἐπιστολῆς τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην ὑπεμί-
μνησκον, ὃν τρόπον γράψειαν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν
Ἱεροσολυμιτῶν πεπέμφθαι, διαλύσοντές μου τὰς
πρὸς τὸν Ἰωάννην φιλονεικίας, ὡς παρακαλέσειάν
με πρὸς αὐτοὺς ἀφικέσθαι. Καὶ ταῦτα διεξιὼν τὴν
ἐπιστολὴν εἰς μέσους προέτεινον, ἵνα μηδὲν ἀρνήσα-
σθαι δυνηθῶσιν, ἐλεγχόντων αὐτοὺς τῶν γραμμάτων.

"Καὶ μὴν," ἔφην, "Ἰωνάθη, ὑμεῖς τε οἱ συμπρέσβεις, εἰ πρὸς Ἰωάννην κρινόμενος ὑπὲρ τοῦ παραστῆσαι τὸν ἐμαυτοῦ βίον δύο τινὰς ἢ τρεῖς μάρτυρας καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἤγαγον, δῆλον ὡς ἀνάγκην εἴχετε, προεξετάσαντες καὶ τοὺς τούτων βίους, ἀπαλλάξαι με τῶν ἐγκλημάτων. Ἵν᾽ οὖν γνῶτε καλῶς πεπρᾶχθαί μοι τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν, τρεῖς μὲν μάρτυρας ὀλίγους εἶναι νομίζω τῷ καλῶς βεβιωκότι. Τούτους δὲ πάντας ὑμῖν δίδωμι. Παρὰ τούτων οὖν πύθεσθε, τίνα τρόπον ἐβίωσα, εἰ μετὰ πάσης σεμνότητος καὶ πάσης δὲ ἀρετῆς ἐνθάδε ποπολίτευμαι. Καὶ δὴ ὁρκίζω ὑμᾶς, ὦ Γαλιλαῖοι, μηδὲν ἐπικρύψασθαι τῆς ἀληθείας, λέγειν δ᾽ ἐπὶ τούτων, ὡς δικαστῶν, εἴ τι μὴ καλῶς πέπρακται."

50. Ταῦτ᾽ ἔτι λέγοντός μου, κοιναὶ παρὰ πάντων ἐγίνοντο φωναὶ, καλούντων εὐεργέτην με καὶ σωτῆρα. Καὶ περὶ μὲν τῶν πεπραγμένων ἐμαρτύρουν, περὶ δὲ τῶν πραχθησομένων παρεκάλουν. Πάντες δ᾽ ὤμνυον ἀνυβρίστους μὲν ἔχειν τὰς γυναῖκας, λελυπῆσθαι δὲ μηδέποτε μηδένα ὑπ᾽ ἐμοῦ. Μετὰ τοῦτο δύο τῶν ἐπιστολῶν, ἃς οἱ κατασταθέντες ὑπ᾽ ἐμοῦ φρουροὶ, πεμφθείσας ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην ἑλόντες, ἀπεστάλκεισαν πρὸς ἐμὲ, παρανεγίνωσκον τοῖς Γαλιλαίοις, πολλῶν βλασφημιῶν πλήρεις, καὶ καταψευδομένας, ὅτι τυραννίδι μᾶλλον ἢ στρατηγίᾳ χρῶμαι κατ᾽ αὐτῶν. Ἕτερά τε πολλὰ πρὸς τούτοις ἐνεγέγραπτο μηδὲν παραλειπόντων ἀναισχύντου ψευδολογίας. Ἔφην δ᾽ ἐγὼ πρὸς τὸ πλῆθος τὰ γράμματα λαβεῖν, δόντων ἑκουσίως τῶν κομιζόντων· οὐ γὰρ ἐβουλόμην αὐτοὺς τὰ περὶ τὰς φρουρὰς τοὺς ἐναντίους εἰδέναι, μὴ δείσαντες τοῦ γράφειν ἀποστῶσιν.

51. Ταῦτα ἀκοῦσαν τὸ πλῆθος σφόδρα παροξυνθὲν ἐπὶ τὸν Ἰωνάθην ὥρμα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ συμπαρόντας, ὡς διαφθεροῦντες· καὶ ἂν ἐπεπράχεισαν τὸ ἔργον, εἰ μὴ τοὺς μὲν Γαλιλαίους ἔπαυσα

τῆς ὀργῆς, τοῖς περὶ τὸν Ἰωνάθην δ' ἔφην συγγινώσκειν τῶν ἤδη πεπραγμένων, εἰ μέλλοιεν μετανοήσειν, καὶ πορευθέντες εἰς τὴν πατρίδα λέγοιεν τοῖς πέμψασι τὰ ἀληθῆ περὶ τῶν ἐμοὶ πεπολιτευμένων. Ταῦτ' εἰπὼν ἀπέλυον αὐτοὺς, καίτοι γινώσκων, ὅτι μηδὲν ὧν ὑπέσχηντο ποιήσουσιν. Τὸ πλῆθος δὲ εἰς ὀργὴν ἐξεκαίετο κατ' αὐτῶν, καὶ ἐμὲ παρεκάλουν ἐπιτρέπειν αὐτοῖς τιμωρήσασθαι τοὺς τοιαῦτα τολμήσαντας. Παντοῖος μὲν οὖν ἐγενόμην πείθων αὐτοὺς φείσασθαι τῶν ἀνδρῶν· πᾶσαν γὰρ ᾔδειν στάσιν ὄλεθρον οὖσαν τοῦ κοινῇ συμφέροντος. Τὸ δὲ πλῆθος ἔσχεν τὴν κατ' αὐτῶν ὀργὴν ἀμετάβλητον, καὶ πάντες ὥρμησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ κατέλυον οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην. Ἐγὼ δὲ συνορῶν τὴν ὁρμὴν οὖσαν αὐτῶν ἀνεπίσχετον, ἀναπηδήσας ἐφ' ἵππον ἐκέλευσα τοῖς πλήθεσιν πρὸς Σωγάνην κώμην ἕπεσθαι, Γαβάρων ἀπέχουσαν εἴκοσι στάδια. Καὶ τοιούτῳ στρατηγήματι χρησάμενος παρέσχον ἐμαυτῷ τὸ μὴ δοκεῖν ἐμφυλίου πολέμου κατάρχειν.

52. Ἐπεὶ δὲ περὶ τοὺς Σωγανέας ἐγενόμην, ἐπιστήσας τὸ πλῆθος καὶ παραινέσει χρησάμενος περὶ τοῦ μὴ πρὸς τὰς ὀργὰς, καὶ τὰς ἐπανηκέστους τιμωρίας ὀξέως φέρεσθαι, κελεύω τοὺς καθ' ἡλικίαν ἤδη προβεβηκότας καὶ πρώτους παρ' αὐτοῖς ἑκατὸν ἄνδρας, ὡς πορευομένους εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν εὐτρεπίζεσθαι, μέμψιν ποιησομένους ἐπὶ τοῦ δήμου τῶν τὴν χώραν διαστασιαζόντων. "Καὶ ἂν ἐπικλασθῶσιν," ἔφην, "πρὸς τοὺς λόγους ὑμῶν, παρακαλέσετε τὸ κοινὸν γράψαι πρὸς ἐμὲ, μένειν κελεύοντας ἐπὶ τῇ Γαλιλαίᾳ, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην ἀναχωρεῖν ἐκεῖθεν." Ταύτας αὐτοῖς τὰς ὑποθήκας δοὺς, ἐναρμοσαμένων τε ταχέως ἐκείνων, ἡμέρᾳ τρίτῃ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἀποστολὴν ἐποιησάμην, συμπέμψας ὁπλίτας πεντακοσίους. Ἔγραψα δὲ καὶ τοῖς ἐν Σαμαρείᾳ φίλοις προνοήσασθαι τοῦ ἀσφαλῆ γενέσθαι τὴν πορείαν αὐτοῖς· ἤδη γὰρ ὑπὸ

Ῥωμαίοις ἦν ἡ Σαμάρεια. Καὶ πάντως ἔδει τοὺς ταχὺ βουλομένους ἀπελθεῖν δι᾽ ἐκείνης πορεύεσθαι· τρισὶ γὰρ ἡμέραις ἀπὸ Γαλιλαίας ἔνεστιν οὕτως εἰς Ἱεροσόλυμα καταλῦσαι. Συμπαρέπεμψα δὲ τοὺς πρέσβεις καὶ ἐγὼ μέχρι τῶν τῆς Γαλιλαίας ὅρων, φυλακὰς ἐπιστήσας ταῖς ὁδοῖς, ὑπὲρ τοῦ μὴ ῥᾳδίως τινὰ μαθεῖν ἀπαλλαττομένους. Καὶ ταῦτα πράξας ἐν Ἰάφοις τὴν διατριβὴν ἐποιούμην.

53. Οἱ δὴ περὶ τὸν Ἰωνάθην διαμαρτάνοντες τῆς κατ᾽ ἐμοῦ πράξεως Ἰωάννην ἀπέλυσαν εἰς τὰ Γίσχαλα, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν Τιβεριέων πόλιν πεπόρευντο λήψεσθαι προσδοκῶντες αὐτὴν ὑποχείριον· ἐπειδὴ καὶ Ἰησοῦς ὁ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐκείνων ἄρχων ἐγεγράφει πρὸς αὐτοὺς, πείσειν ἐπαγγελλόμενος τὸ πλῆθος ἐλθόντας ὑποδέχεθαι, καὶ αὐτοῖς ἑλέσθαι προστεθῆναι. Ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ τοιαύταις ἐλπίσιν ἀπῆλθον. Ἀπαγγέλλει δέ μοι ταῦτα Σίλας διὰ γραμμάτων, ὃν ἔφην τῆς Τιβεριάδος ἐπιμελητὴν καταλελοιπέναι, καὶ σπεύδειν ἠξίου. Καὶ ἐγὼ ταχέως ὑπακούσας αὐτῷ παραγενόμενος εἰς κίνδυνον ἀπωλείας κατέστην ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην γενόμενοι παρὰ
26 τοῖς Τιβεριεῦσι, καὶ πολλοὺς πείσαντες ἀποστῆναί μου διαφόρους ὄντας, ὡς ἤκουσαν τὴν ἐμὴν παρουσίαν, δείσαντες περὶ αὐτῶν ἧκον πρὸς ἐμέ. Καὶ ἀσπασάμενοι ‛μακαρίζειν ἔλεγον οὕτως περὶ τὴν Γαλιλαίαν ἀναστραφέντα, συνήδεσθαί τε διὰ τιμῆς ἀγομένῳ· κόσμον γὰρ ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἐμὴν δόξαν ἔφασαν, ὡς ἂν διδασκάλων τ᾽ ἐμοῦ γενομένων καὶ πολιτῶν. Δικαιοτέραν τε τῆς Ἰωάννου τὴν ἐμὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν ὑπάρχειν ἔλεγον· καὶ σπεύδειν μὲν εἰς τὴν οἰκείαν ἀπελθεῖν, περιμένειν δὲ, ὡς ὑποχείριον τὸν Ἰωάννην ἐμοὶ ποιήσουσιν.᾽ Καὶ ταῦτα λέγοντες ἐπώμοσαν τοὺς φρικωδεστάτους ὅρκους παρ᾽ ἡμῖν, δι᾽ οὓς ἀπιστεῖν οὐ θεμιτὸν ἡγούμην. Καὶ δὴ παρακαλοῦσί με τὴν κατάλυσιν ἀλλαχοῦ ποιήσα-

σθαι, διὰ τὸ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν εἶναι σάββατον· ὀχλεῖσθαι δὲ μὴ δεῖν ὑπ' αὐτῶν τὴν πόλιν τῶν Τιβεριέων ἔφασκον.

54. Καὶ ἐγὼ μηδὲν ὑπονοήσας ἐς τὰς Ταριχέας ἀπῆλθον, καταλιπὼν ὅμως ἐν τῇ πόλει τοὺς πολυπραγμονήσοντας, εἴ τι περὶ ἡμῶν λέγοιτο. Διὰ πάσης δὲ τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀπὸ Ταριχεῶν εἰς Τιβεριάδα φερούσης, ἐπέστησα πολλοὺς, ἵνα μοι δι' ἀλλήλων σημήνωσιν, ἅπερ ἂν παρὰ τῶν ἐν τῇ πόλει καταλειφθέντων πυνθάνωνται. Κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν οὖν ἡμέραν συνάγονται πάντες εἰς τὴν προσευχὴν, μέγιστον οἴκημα πολὺν ὄχλον ἐπιδέξασθαι δυνάμενον. Εἰςελθὼν δὲ ὁ Ἰωνάθης φανερῶς μὲν περὶ τῆς ἀποστάσεως οὐκ ἐτόλμα λέγειν, ἔφη δὲ 'στρατηγοῦ κρείττονος χρείαν τὴν πόλιν αὐτῶν ἔχειν.' Ἰησοῦς δ' ἄρχων οὐδὲν ὑποστειλάμενος ἀναφανδὸν εἶπεν· "Ἄμεινόν ἐστιν, ὦ πολῖται, τέσσαρσιν ἡμᾶς ἀνδράσιν ὑπακούειν, ἢ ἑνὶ, καὶ κατὰ γένος λαμπροῖς, καὶ κατὰ σύνεσιν οὐκ ἀδόξοις." Ὑπεδείκνυε δὲ τοὺς περὶ Ἰωνάθην. Ταῦτ' εἰπόντα τὸν Ἰησοῦν ἐπῄνει παρελθὼν Ἰοῦστος, καί τινας ἐκ τοῦ δήμου συνέπειθεν. Οὐκ ἠρέσκετο δὲ τοῖς λεχθεῖσιν τὸ πλῆθος, καὶ πάντως ἂν εἰς στάσιν ἐχώρησαν, εἰ μὴ τὴν σύνοδον διέλυσεν ἐπελθοῦσα ἕκτη ὥρα, καθ' ἣν τοῖς σάββασιν ἀριστοποιεῖσθαι νόμιμόν ἐστιν ἡμῖν. Καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ὑπερθέμενοι τὴν βουλὴν, ἀπῄεσαν ἄπρακτοι. Εὐθὺς δέ μοι τούτων ἀπαγγελθέντων, πρωῒ διέγνων εἰς τὴν Τιβεριέων πόλιν ἀφικέσθαι. Καὶ τῇ ἐπιούσῃ περὶ πρώτην ὥραν ἧκον ἀπὸ τῶν Ταριχεῶν, καταλαμβάνω δὲ συναγόμενον ἤδη τὸ πλῆθος εἰς τὴν προσευχήν. Ἐφ' ὅ τι δ' ἦν αὐτοῖς σύνοδος οὐκ ἐγίνωσκον οἱ συλλεγόμενοι, οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην ἀπροσδοκήτως θεασάμενοί με παρόντα διεταράχθησαν. Εἶτ' ἐπινοοῦσιν διαδοῦναι λόγον, ὅτι Ῥωμαίων ἱππεῖς ἐν τῇ μεθορίῳ πόῤῥω τριάκοντα σταδίων ἀπὸ τῆς πό-

λεως, κατὰ τόπον λεγόμενον Ὁμόνοιαν, εἰσὶν ἑωραμένοι. Καὶ προςαγγελθέντων τούτων, ἐξ ὑποβολῆς παρεκάλουν οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, μὴ περιϊδεῖν ὑπὸ τῶν πολεμίων λεηλατουμένην αὐτῶν τὴν γῆν. Ταῦτα δ' ἔλεγον δι' ἐννοίας ἔχοντες, ἐμὲ προφάσει τῆς κατεπειγούσης βοηθείας μεταστήσαντες, αὐτοὶ τὴν πόλιν ἔχθραν μοι κατασκευάσαι.

55. Ἐγὼ δὲ, καίπερ εἰδὼς αὐτῶν τὸ ἐνθύμημα, ὅμως ὑπήκουσα, μὴ δόξαν παράσχω τοῖς Τιβεριεῦσιν οὐ προνοούμενος αὐτῶν τῆς ἀσφαλείας. Ἐξῆλθον οὖν, καὶ γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ὡς οὐδ' ἴχνος πολεμίων εὗρον ὑποστρέφω συντόνως ὁδεύσας. Καὶ καταλαμβάνω τήν τε βουλὴν πᾶσαν συνεληλυθυῖαν καὶ τὸν δημοτικὸν ὄχλον, ποιουμένους τε πολ-
27 λὴν κατηγορίαν μου τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην, ὡς τοῦ μὲν τὸν πόλεμον ἐπελαφρύνειν αὐτοῖς ἀμελοῦντος, ἐν τρυφαῖς δὲ διάγοντος. Ταῦτα δὲ λέγοντες προέφερον ἐπιστολὰς τέσσαρας ὡς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ μεθορίᾳ τῆς Γαλιλαίας γεγραμμένας πρὸς αὐτοὺς, ἐπὶ βοήθειαν ἥκειν παρακαλούντων· Ῥωμαίων γὰρ δύναμιν μέλλειν ἱππέων τε καὶ πεζῶν εἰς τρίτην ἡμέραν τὴν χώραν αὐτῶν λεηλατεῖν, ἐπισπεύδειν τε καὶ μὴ περιοφθῆναι δεομένων. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ Τιβεριεῖς, λέγειν ἀληθῆ δόξαντες αὐτοὺς, καταβοήσεις ἐποιοῦντο ‘μὴ καθέζεσθαί με δεῖν λέγοντες, ἀλλ' ἀπελθεῖν ἐπικουρήσοντα τοῖς ὁμοεθνέσιν αὐτῶν.’ Πρὸς ταῦτα ἐγὼ — συνῆκα γὰρ τὴν ἐπίνοιαν τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην — ‘ὑπακούσεσθαι μὲν ἔφην ἑτοίμως καὶ χωρὶς ἀναβολῆς ὁρμήσειν πρὸς τὸν πόλεμον ἐπηγγειλάμην. Συνεβούλευον δ' ὅμως, καὶ ἐπεὶ τὰ γράμματα κατὰ τέσσαρας τόπους Ῥωμαίους σημαίνει προςβαλεῖν, εἰς πέντε μοίρας διελόντας τὴν δύναμιν ἑκάστῃ τούτων ἐπιστῆσαι τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην καὶ τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ· πρέπειν γὰρ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς μὴ μόνον συμβουλεύειν, ἀλλὰ καὶ χρείας ἐπειγούσης ἡγουμένους βοηθεῖν· ἐγὼ γὰρ

πλὴν μιᾶς μοίρας οὐκ ἔφην ἀφηγεῖσθαι δυνατὸς εἶναι.' Σφόδρα τῷ πλήθει συνήρεσεν ἡ ἐμὴ συμβουλία. Καὶ ἐκείνους οὖν ἠνάγκαζον ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξιέναι. Τοῖς δ' οὐχὶ μετρίως συνεχύθησαν αἱ γνῶμαι, μὴ κατεργασαμένοις ἃ διενοήθησαν, ἐμοῦ τοῖς ἐπιχειρήμασιν αὐτῶν ἀντιστρατηγήσαντος.

56. Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Ἀνανίας τὸ ὄνομα, πονηρὸς ἀνὴρ καὶ κακοῦργος, εἰςηγεῖτο τοῖς πλήθεσι πανδημεὶ νηστείαν εἰς τὴν ἐπιοῦσαν τῷ θεῷ προθέσθαι. Καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἐκέλευσεν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἀνόπλους παρεῖναι, τῷ θεῷ φανερὸν ποιήσοντας, ὅτι μὴ τῆς παρ' ἐκείνου τυγχάνοντες βοηθείας, πᾶν ὅπλον ἄχρηστον εἶναι νομίζουσιν. Ταῦτα δ' ἔλεγεν οὐ δι' εὐσέβειαν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν ἄνοπλόν με καὶ τοὺς ἐμούς. Καὶ ἐγὼ δι' ἀνάγκην ὑπήκουον, μὴ δόξω καταφρονεῖν τῆς περὶ τὴν εὐσέβειαν ὑποθήκης. Ὡς οὖν ἀνεχωρήσαμεν ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰωνάθην γράφουσι τῷ Ἰωάννῃ 'πρὸς αὐτοὺς ἕωθεν ἀφικέσθαι κελεύοντες μεθ' ὅσων ἂν στρατιωτῶν δυνηθῇ· λήψεσθαι γὰρ εὖ ἐμὲ ὑποχείριον, καὶ ποιήσειν ὅπερ ἔχοι δι' εὐχῆς.' Δεξάμενος δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐκεῖνος ὑπακούειν ἔμελλεν. Ἐγὼ δὲ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας δύο τῶν περὶ ἐμὲ σωματοφυλάκων, τοὺς κατ' ἀνδρείαν δοκιμωτάτους καὶ κατὰ πίστιν βεβαίους, κελεύω ξιφίδια κρύψαντας ὑπὸ τὰς ἐσθῆτας, ἐμοὶ συμπροελθεῖν, ἵνα εἰ γένοιτο παρὰ τῶν ἐχθρῶν ἐπίθεσις ἀμυνώμεθα. Θώρακα δ' ἔλαβον αὐτὸς, καὶ μάχαιραν ὑπεζωσάμην ὡς οἷον ἦν ἀφανέστατα, καὶ ἦλθον εἰς τὴν προσευχήν.

57. Τοὺς μὲν οὖν σὺν ἐμοὶ πάντας ἐκκλεῖσαι προςέταξεν Ἰησοῦς ὁ ἄρχων, — αὐτὸς γὰρ ταῖς θύραις ἐφειστήκει, — μόνον δὲ μετὰ τῶν φίλων εἰςελθεῖν εἴασεν. Ἤδη δὲ ἡμῶν τὰ νόμιμα ποιούντων, καὶ εἰς εὐχὰς τραπομένων, ἀναστὰς ὁ Ἰησοῦς

‘περὶ τῶν ληφθέντων ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῆς βασιλικῆς σκευῶν τοῦ ἀσήμου ἀργυρίου ἐπυνθάνετό μου, παρὰ τίνι τυγχάνει κείμενα;’ Ταῦτα δ᾽ ἔλεγε διατρίβειν τὸν χρόνον βουλόμενος, ἕως ἂν ὁ Ἰωάννης παραγένηται. Καὶ ἐγὼ ‘πάντα Καπέλλον ἔχειν ἔφην, καὶ τοὺς δέκα πρώτους Τιβεριέων, ἀνακρῖναι δ᾽ αὐτοὺς ἔφην, εἰ ψεύδομαι.’ Τῶν δὲ παρ᾽ ἑαυτοῖς εἶναι λεγόντων, “Οἱ δὲ εἴκοσιν,” εἶπεν, “χρυσοῖ, οὓς ἔλαβες πωλήσας τινὰ σταθμὸν ἀσήμου, τί γεγό-
28 νασιν;” — ‘Καὶ τούτους ἔφην δεδωκέναι πρέσβεσιν αὐτῶν ἐφόδιον πεμφθεῖσιν εἰς Ἱεροσόλυμα.’ Πρὸς ταῦτα οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰωνάθην ‘οὐ καλῶς ἔφασαν πεποιηκέναι με, δόντα τοῖς πρέσβεσιν τὸν μισθὸν ἐκ τοῦ κοινοῦ.’ Παροξυνθέντος δὲ τοῦ πλήθους ἐπὶ τούτοις, ἐνόησαν γὰρ τῶν ἀνθρώπων τὴν πονηρίαν, συνεὶς ἐγὼ στάσιν μέλλουσαν ἐξάπτεσθαι, καὶ προσεξερεθίσαι μᾶλλον βουλόμενος τὸν δῆμον ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, “Ἀλλ᾽ εἴ γε μὴ ὀρθῶς,” εἶπον, “ἔπραξα δοὺς τὸν μισθὸν ἐκ τοῦ κοινοῦ τοῖς πρέσβεσιν ἡμῶν, παύεσθε χαλεπαίνοντες, ἐγὼ γὰρ τοὺς εἴκοσι χρυσοῦς αὐτὸς ἀποτίσω.”

58. Ταῦτ᾽ εἰπόντος, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰωνάθην ἡσύχασαν. Ὁ δὲ δῆμος ἔτι μᾶλλον κατ᾽ αὐτῶν παρωξύνθη, φανερὰν ἐπιδεικνυμένων τὴν ἄδικον πρὸς ἐμὲ δυσμένειαν. Συνιδὼν δὲ τὴν μεταβολὴν Ἰησοῦς, τὸν μὲν δῆμον ἐκέλευεν ἀναχωρεῖν, προσμεῖναι δὲ τὴν βουλὴν ἠξίωσεν· ‘οὐ γὰρ δύνασθαι θορυβουμένους περὶ πραγμάτων τοιούτων τὴν ἐξέτασιν ποιεῖσθαι.’ Τοῦ δὲ δήμου βοῶντος, μὴ καταλείψειν παρ᾽ αὐτοῖς ἐμὲ μόνον, ἧκέν τις ἀγγέλλων κρύφα τοῖς περὶ τὸν Ἰησοῦν, Ἰωάννην μετὰ τῶν ὁπλιτῶν πλησιάζειν. Καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην οὐκ ἔτι κατασχόντες αὐτούς, — τάχα καὶ τοῦ θεοῦ προνοοῦντος τῆς ἐμῆς σωτηρίας, μὴ γὰρ ἂν γενομένου τούτου, πάντως ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου διεφθάρην, — “Παύσασθε,” φησίν, “ὦ Τιβεριεῖς, τὴν

ζήτησιν εἴκοσι χρυσῶν ἕνεκεν· διὰ τούτους μὲν γὰρ οὐκ ἄξιός ἐστιν Ἰώσηπος ἀποθανεῖν, ὅτι δὲ τυραννεῖν μὲν ἐπεθύμησε, καὶ τὰ Γαλιλαίων πλήθη λόγοις ἀπατήσας τὴν ἀρχὴν αὐτῷ κατεκτήσατο.” Ταῦτα δὲ λέγοντες, εὐθύς μοι τὰς χεῖρας ἐπέβαλλον, ἀναιρεῖν τε ἐπειρῶντο. Ὡς δὲ εἶδον οἱ σὺν ἐμοὶ τὸ γινόμενον, σπασάμενοι τὰς μαχαίρας καὶ παίειν ἀπειλήσαντες, εἰ βιάζοιντο, τοῦ τε δήμου λίθους ἀραμένου, καὶ βάλλειν ἐπὶ τὸν Ἰωνάθην ὁρμήσαντος, ἐξαρπάζουσί με τῆς τῶν πολεμίων βίας.

59. Ἐπεὶ δὲ προελθὼν ὀλίγον ὑπαντιάζειν ἔμελλον τὸν Ἰωάννην ἰόντα μετὰ τῶν ὁπλιτῶν, δείσας ἐκεῖνον μὲν ἐξέκλινα· διὰ στενωποῦ δέ τινος ἐπὶ τὴν λίμνην σωθεὶς καὶ πλοίου λαβόμενος, ἐμβὰς εἰς τὰς Ταριχέας διεπεραιώθην ἀπροσδοκήτως τὸν κίνδυνον διαφυγών. Μεταπέμπομαί τε εὐθὺς τοὺς πρωτεύοντας τῶν Γαλιλαίων, καὶ φράζω τὸν τρόπον, ᾧ παρασπονδηθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην καὶ τοὺς Τιβεριεῖς, παρ᾽ ὀλίγον διαφθαρείην παρ᾽ αὐτῶν. Ὀργισθὲν δ᾽ ἐπὶ τούτοις τῶν Γαλιλαίων τὸ πλῆθος παρεκελεύετό μοι, μηκέτι μέλλειν τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐκφέρειν, ἀλλ᾽ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ἐπὶ τὸν Ἰωάννην, ἄρδην αὐτὸν ἀφανίσαι καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην. Ἐπεῖχον δὲ ὅμως αὐτοὺς ἐγὼ, καίπερ οὕτως ὀργιζομένους, περιμένειν αὐτοὺς κελεύων, ἕως μάθωμεν, τί οἱ πεμφθέντες ὑπ᾽ αὐτῶν εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ἀπαγγελοῦσιν, ‘μετὰ τῆς ἐκείνων γὰρ γνώμης τὰ δοκοῦντα πράττειν αὐτοὺς ἔφην.’ Καὶ ταῦτ᾽ εἰπὼν ἔπεισα. Τότε δὴ καὶ Ἰωάννης, οὐ λαβούσης αὐτοῦ τέλος τῆς ἐνέδρας, ἀνεζεύγνυεν εἰς τὰ Γίσχαλα.

60. Μετ᾽ οὐ πολλὰς δὲ ἡμέρας ἀφικνοῦνται πάλιν οὓς ἐπέμψαμεν, καὶ ἀπήγγελλον ‘σφόδρα τὸν δῆμον ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον καὶ τὸν Σίμωνα τὸν τοῦ Γαμαλιήλου παροξύνθαι, ὅτι χωρὶς γνώμης τοῦ κοινοῦ πέμψαντες εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐκπε- 29

σεῖν με παρεσκεύασαν. Ἔφασαν δὲ οἱ πρέσβεις, ὅτι καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν ὁ δῆμος ὥρμησεν ἐμπιπράναι. Ἔφερον δὲ καὶ γράμματα, δι' ὧν οἱ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πρῶτοι, πολλὰ τοῦ δήμου δεηθέντος αὐτῶν, ἐμοὶ μὲν τῆς Γαλιλαίας ἀρχὴν ἐβεβαίουν, τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην προςέτασσον εἰς τὴν οἰκίαν ὑποστρέφειν θᾶσσον. Ἐντυχὼν οὖν ταῖς ἐπιστολαῖς εἰς Ἄρβηλα κώμην ἀφικόμην. Ἔνθα σύνοδον τῶν Γαλιλαίων ποιησάμενος, ἐκέλευσα τοὺς πρέσβεις διηγήσασθαι τὴν [τῶν Ἱεροσολυμιτῶν] ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην ὀργὴν καὶ μισοπονηρίαν, καὶ ὡς κυρώσειαν ἐμοὶ τῆς χώρας αὐτῶν τὴν προστασίαν, τά τε πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην γεγραμμένα περὶ ἀπαλλαγῆς. Πρὸς οὓς δὴ καὶ τὴν ἐπιστολὴν εὐθέως διεπεμψάμην, πολυπραγμονῆσαι τὸν κομίσαντα κελεύσας, τί ποιεῖν μέλλουσιν.

61. Δεξάμενοι δ' ἐκεῖνοι τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ταραχθέντες οὐχὶ μετρίως, μεταπέμπονται τὸν Ἰωάννην καὶ τοὺς ἐκ τῆς βουλῆς τῶν Τιβεριέων, τούς τε πρωτεύοντας Γαβάρων, βουλήν τε προτιθέασιν, σκοπεῖσθαι κελεύοντες, τί πρακτέον ἐστὶν αὐτοῖς. Τιβεριεῦσι μὲν οὖν 'ἀντέχεσθαι μᾶλλον ἐδόκει τῶν πραγμάτων· οὐ δεῖν γὰρ ἔφασαν ἐγκαταλιπέσθαι τὴν πόλιν αὐτῶν ἅπαξ ἐκείνοις προστεθειμένην, ἄλλως τε μηδ' ἐμοῦ μέλλοντος αὐτῶν ἀφέξεσθαι'· τοῦτο γὰρ ὡς ἠπειληκότος ἐμοῦ κατεψεύδοντο. Ὁ δὲ Ἰωάννης οὐ μόνον τούτοις συνηρέσκετο, πορευθῆναι δὲ συνεβούλευεν αὐτῶν τοὺς δύο κατηγορήσοντάς μου πρὸς τὸ πλῆθος, ὅτι μὴ καλῶς τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν διοικῶ, καὶ πείσειν ῥαδίως αὐτοὺς ἔφη διά τε τὸ ἀξίωμα, καὶ παντὸς πλήθους εὐτρεπτῶς ἔχοντος. Δόξαντος οὖν τοῦ Ἰωάννου κρατίστην εἰςενηνοχέναι γνώμην, ἔδοξε δύο μὲν ἀπιέναι πρὸς τοὺς Ἱεροσολυμίτας, Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν, τοὺς ἑτέρους δὲ δύο μένοντας ἐν τῇ Τιβεριάδι καταλιπεῖν.

Συνεπηγάγοντο δὲ φυλακῆς ἕνεκα τῆς ἑαυτῶν ὁπλίτας ἑκατόν.

62. Τιβεριεῖς δὲ τὰ μὲν τείχη προενόησαν ἀσφαλισθῆναι, τοὺς ἐνοίκους δὲ κελεύουσιν ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα. Καὶ παρ' Ἰωάννου δὲ μετεπέμψαντο στρατιώτας οὐκ ὀλίγους συμμαχήσοντας, εἰ δεήσειεν αὐτοῖς τὰ πρὸς ἐμέ. Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐν Γισχάλοις. Οἱ τοίνυν περὶ τὸν Ἰωνάθην ἀναζεύξαντες ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος, ὡς ἧκον εἰς Δαβάριττα κώμην ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Γαλιλαίας κειμένην ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ, περὶ μέσην νύκτα τοῖς ἐμοῖς φύλαξιν ἐμπίπτουσιν. Οἳ καὶ κελεύσαντες αὐτοὺς τὰ ὅπλα καταθέσθαι, ἐφύλασσον ἐν δεσμοῖς ἐπὶ τόπου καθὼς αὐτοῖς ἐνετετάλμην. Γράφει δὲ πρός με ταῦτα δηλῶν Λευῒς, ᾧ τὴν φυλακὴν ἐπεπιστεύκειν. Παραλιπὼν οὖν ἡμέρας δύο, καὶ μηδὲν ἐγνωκέναι προςποιησάμενος, πέμψας πρὸς τοὺς Τιβεριεῖς συνεβούλευον αὐτοῖς, τὰ ὅπλα καταθεμένους ἀπολύειν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἑαυτῶν. Οἱ δὲ — δόξαν γὰρ εἶχον τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἤδη διαπεπορεῦσθαι — βλασφήμους ἐποιήσαντο τὰς ἀποκρίσεις. Μὴ καταπλαγεὶς δ' ἐγὼ καταστρατηγεῖν αὐτοὺς ἐπενόουν· πρὸς γὰρ τοὺς πολίτας ἐξάπτειν πόλεμον οὐκ ἐνόμιζον εὐσεβὲς εἶναι. Βουλόμενος δὲ αὐτοὺς ἀποσπάσαι τῶν Τιβεριέων, μυρίους ὁπλίτας τοὺς ἀρίστους ἐπιλέξας εἰς τρεῖς μοίρας διεῖλον, καὶ τούτους μὲν ἀφανῶς ἐν κώμαις προσέταξα λοχῶντας περιμένειν, χιλίους δὲ εἰς ἑτέραν κώμην, ὀρεινὴν μὲν ὁμοίως, ἀπέχουσαν δὲ τῆς Τιβεριάδος τέσσαρας σταδίους, εἰςήγαγον, κελεύσας ἐκείνους ἐπειδὰν λάβωσι σημεῖον εὐθὺς καταβαίνειν. Αὐτὸς δὲ τῆς κώμης προελθὼν ἐν προὔπτῳ καθεζόμην. Οἱ δὲ Τιβεριεῖς ὁρῶντες ἐξέτρεχον συνεχῶς, καὶ πολλὰ κατεκερτόμουν· τοσαύτη γοῦν ἀφροσύνη κατέσχεν αὐτοὺς, ὥστε ποιήσαντες εὐπρεπῆ κλίνην προέθεσαν, καὶ περὶ αὐτὴν ἱστάμενοι ὠδύροντό με

μετὰ παιδιᾶς καὶ γέλωτος. Διετιθέμην δ' ἐγὼ τὴν ψυχὴν ἡδέως τὴν ἄνοιαν αὐτῶν ἐπιβλέπων.

63. Βουλόμενος δὲ δι' ἐνέδρας λαβεῖν τὸν Σίμωνα, καὶ σὺν αὐτῷ τὸν Ἰωάζαρον, πέμψας πρὸς αὐτοὺς, παρεκάλουν ὀλίγον τῆς πόλεωςποῤῥωτέρω μετὰ φίλων πολλῶν τε τῶν φυλαξόντων αὐτοὺς ἐλθεῖν· βούλεσθαι γὰρ ἔφην καταβὰς, σπείσασθαι πρὸς αὐτοὺς καὶ διανείμασθαι τὴν προστασίαν τῆς Γαλιλαίας. Σίμων μὲν οὖν, διά τε ἄνοιαν καὶ πρὸς ἐλπίδι κέρδους ἀπατηθεὶς, οὐκ ὤκνησεν ἐλθεῖν. Ὁ δὲ Ἰωάζαρος ἐνέδραν ὑποπτεύσας, ἔμεινεν. Ἀναβάντα δὴ τὸν Σίμωνα μετὰ φίλων τῶν παραφυλασσόντων αὐτὸν, ὑπαντιάσας ἠσπαζόμην φιλοφρόνως, καὶ χάριν ἔχειν ὡμολόγουν ἀναβάντι. Μετ' οὐ πολὺ δὲ συμπεριπατῶν, ὡς καταμόνας τι βουλόμενος εἰπεῖν, ἐπεὶ ποῤῥωτέρω τῶν φίλων ἀπήγαγον, μέσον ἀράμενος ἀγαγεῖν εἰς τὴν κώμην τοῖς μετ' ἐμοῦ φίλοις ἔδωκα. Τοὺς ὁπλίτας δὲ καταβῆναι κελεύσας, προσέβαλλον μετ' αὐτῶν τῇ Τιβεριάδι. Μάχης δὲ γενομένης ἀμφοτέρωθεν καρτερᾶς, καὶ ὅσον οὔπω τῶν Τιβεριέων νικώντων, ἐπεφεύγεισαν γὰρ οἱ παρ' ἡμῖν ὁπλῖται, τὸ γινόμενον ἰδὼν, καὶ τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ παρακαλέσας, νικῶντας ἤδη τοὺς Τιβεριεῖς εἰς τὴν πόλιν συνεδίωξα. Ἑτέραν δὲ δύναμιν εἰςπέμψας διὰ τῆς λίμνης, προςέταξα τὴν πρώτην λαβοῦσιν οἰκίαν, ἐμπρῆσαι. Τούτου δὲ γενομένου, νομίσαντες οἱ Τιβεριεῖς εἰλῆφθαι κατὰ κράτος αὐτῶν τὴν πόλιν, ὑπὸ φόβου ῥίπτουσι τὰ ὅπλα, μετὰ γυναικῶν δὲ καὶ τέκνων ἱκέτευον φείσασθαι τῆς πόλεως αὐτῶν. Ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς δεήσεις ἐπικλασθεὶς, τοὺς μὲν στρατιώτας τῆς ὁρμῆς ἐπέσχον, αὐτὸς δὲ, καὶ γὰρ ἑσπέρα κατέλαβεν, μετὰ τῶν ὁπλιτῶν ἀπὸ τῆς πολιορκίας ὑποστρέψας, περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν ἐγινόμην. Καλέσας δὲ ἐπὶ τὴν ἑστίασιν τὸν Σίμωνα παρεμυθούμην περὶ τῶν

γεγονότων, ὑπισχνούμην τε δοὺς ἐφόδια αὐτῷ παραπέμψειν εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ πάσης ἀσφαλείας.

64. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν μυρίους ἐπαγόμενος ὁπλίτας ἧκον εἰς Τιβεριάδα, καὶ μεταπεμψάμενος εἰς τὸ στάδιον τοὺς πρώτους αὐτῶν τοῦ πλήθους, ἐκέλευσα φράζειν, οἵτινες εἶεν αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως. Ἐνδειξαμένων δὲ τοὺς ἄνδρας, ἐκείνους μὲν δεδεμένους εἰς τὴν Ἰωταπάτην πόλιν ἐξέπεμψα, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν λύσας τῶν δεσμῶν, καὶ δοὺς ἐφόδια, μετὰ Σίμωνος καὶ Ἰωαζάρου καὶ ὁπλιτῶν πεντακοσίων, οἳ παραφυλάξουσιν αὐτοὺς, ἐξέπεμψα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Τιβεριεῖς δὲ πάλιν προςελθόντες συγγινώσκειν αὐτοῖς παρεκάλουν περὶ τῶν πεπραγμένων, ἐπανορ- 31
θώσασθαι τὰς ἁμαρτίας τῇ μετὰ ταῦτα πρὸς ἐμὲ πίστει λέγοντες· τὰ δὲ ἐκ τῆς διαρπαγῆς περισσεύσαντα σῶσαί με τοῖς ἀπολέσασιν ἐδέοντο. Καὶ ἐγὼ τοῖς ἔχουσιν προςέταττον εἰς μέσον πάντα φέρειν, ἀπειθούντων δὲ μέχρι πολλοῦ, θεασάμενός τινα τῶν περὶ ἐμὲ στρατιωτῶν λαμπροτέραν τοῦ συνήθους περικείμενον στολὴν, ἐπυθόμην ‘πόθεν ἔχοι.’ Εἰπόντος δὲ ‘ἐκ τῆς κατὰ πόλιν ἁρπαγῆς’ ἐκεῖνον μὲν πληγαῖς ἐκόλασα, τοῖς δὲ ἄλλοις ἅπασιν ἠπείλησα μείζω τιμωρίαν ἐπιθήσειν, μὴ κομίσασιν εἰς ἐμφανὲς ὅσα ἡρπάκεισαν. Πολλῶν δὲ συναχθέντων, ἑκάστῳ τῶν Τιβεριέων τὸ ἐπιγνωσθὲν ἀποδέδωκα.

65. Γεγονὼς δ᾽ ἐνταῦθα τῆς διηγήσεως, βούλομαι πρὸς Ἰοῦστον, καὶ αὐτὸν τὴν περὶ τούτων πραγματείαν γεγραφότα, πρός τε τοὺς ἄλλους τοὺς ἱστορίαν μὲν γράφειν ὑπισχνουμένους, περὶ δὲ τὴν ἀλήθειαν ὀλιγώρους, καὶ δι᾽ ἔχθραν ἢ καὶ χάριν τὸ ψεῦδος οὐκ ἐντρεπομένους, μικρὰ διελθεῖν. Πράττουσι μὲν γὰρ ὅμοιόν τι τοῖς περὶ συμβολαίων πλαστὰ γράμματα συντιθεῖσιν, τῷ δὲ μηδεμίαν ὁμοίως τιμωρίαν ἐκείνοις δεδιέναι, καταφρονοῦσι τῆς ἀληθείας. Ἰοῦστος γοῦν συγγράφειν τὰς περὶ τούτων

ἐπιχειρήσας πράξεις, καὶ τὸν πόλεμον, ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν φιλόπονος εἶναι, ἐμοῦ μὲν κατέψευσται, ἠλήθευσε δὲ οὐδὲ περὶ τῆς πατρίδος. Ὅθεν, ἀπολογήσασθαι γὰρ νῦν ἀνάγκην ἔχω καταψευδομαρτυρούμενος, ἐρῶ τὰ μέχρι νῦν σεσιωπημένα. Καὶ μὴ θαυμάσῃ τὶς, ὅτι μὴ πάλαι περὶ τούτων ἐδήλωσα· τῷ γὰρ ἱστορίαν ἀναγράφοντι τὸ μὲν ἀληθεύειν ἀναγκαῖον, ἔξεστι δὲ ὅμως μὴ πικρῶς τάς τινων πονηρίας ἐλέγχειν, οὐ διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους χάριν, ἀλλὰ διὰ τὴν αὐτοῦ μετριότητα. "Πῶς οὖν," ἵνα φῶ πρὸς αὐτὸν ὡς παρόντα, "Ἰοῦστε, δεινότατε συγγραφέων, τοῦτο γὰρ αὔχεις περὶ σεαυτοῦ, αἴτιοι γεγόναμεν ἐγώ τε καὶ Γαλιλαῖοι τῇ πατρίδι σου τῆς πρὸς Ῥωμαίους καὶ πρὸς τὸν βασιλέα στάσεως; Πρότερον γὰρ ἢ ἐμὲ τῆς Γαλιλαίας στρατηγὸν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν χειροτονηθῆναι, σὺ καὶ πάντες Τιβεριεῖς, οὐ μόνον ἀνειλήφατε τὰ ὅπλα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῇ Συρίᾳ Δέκα πόλεις ἐπολεμεῖτε. Σὺ γοῦν τὰς κώμας αὐτῶν ἐνέπρησας, καὶ ὁ σὸς οἰκέτης ἐπὶ τῆς παρατάξεως ἐκείνης ἔπεσεν. Ταῦτα δὲ οὐκ ἐγὼ λέγω μόνος, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Οὐεσπασιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ὑπομνήμασιν οὕτως γέγραπται, καὶ τίνα τρόπον ἐν Πτολεμαΐδι Οὐεσπασιανοῦ κατεβόησαν οἱ τῶν Δέκα πόλεων ἔνοικοι, τιμωρίαν ὑποσχεῖν σε τὸν αἴτιον ἀξιοῦντες. Καὶ ἐδεδώκεις ἂν δίκην Οὐεσπασιανοῦ κελεύσαντος, εἰ μὴ βασιλεὺς Ἀγρίππας, λαβὼν ἐξουσίαν ἀποκτεῖναί σε, πολλὰ τῆς ἀδελφῆς Βερνίκης δεηθείσης, οὐκ ἀνελὼν δεδεμένον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐφύλαξεν. Καὶ αἱ μετὰ ταῦτα δὲ πολιτεῖαί σου σαφῶς ἐμφανίζουσιν τόν τε βίον τὸν ἄλλον, καὶ ὅτι σὺ τὴν πατρίδα Ῥωμαίων ἀπέστησας· ὧν τὰ τεκμήρια καὶ ἐγὼ δηλώσω μετ' ὀλίγον. Βούλομαι δ' εἰπεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Τιβεριεῖς ὀλίγα διά σε, καὶ παραστῆσαι τοῖς ἐντυγχάνειν μέλλουσι ταῖς ἱστορίαις, ὅτι μήτε φιλορώμαιοι μήτε φιλοβασιλεῖς γεγόνατε. Τῶν ἐν τῇ Γα-

λιλαίᾳ πόλεων αἱ μέγισται Σεπφῶρις καὶ Τιβεριὰς,
ἡ σὴ πατρὶς, ὦ Ἰοῦστε. Ἀλλὰ Σεπφῶρις μὴν ἐν
τῷ μεσαιτάτῳ τῆς Γαλιλαίας κειμένη, καὶ περὶ αὐτὴν 32
κώμας ἔχουσα πολλὰς, καί τι θρασύνεσθαι δυναμένη
πρὸς Ῥωμαίους εἴπερ ἠθέλησεν, εὐχερῶς, διεγνω-
κυῖα τῇ πρὸς τοὺς δεσπότας ἐμμένειν πίστει, καὶ
ἐμὲ τῆς πόλεως αὐτῶν ἐξέκλεισε, καὶ στρατεύσασθαί
τινα τῶν πολιτῶν Ἰουδαίοις ἐκώλυσεν. Ὅπως δὲ
καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀσφαλὴς εἴη, ἠπάτησάν με τείχε-
σιν αὐτῶν τὴν πόλιν ὀχυρῶσαι προτρέψαντες. Καὶ
παρὰ Κεστίου Γάλλου τοῦ τῶν ἐν Συρίᾳ Ῥωμαϊ-
κῶν ταγμάτων ἡγεμονεύσαντος φρουρὰν ἑκόντες ἐνε-
δέξαντο, καταφρονήσαντες ἐμοῦ τότε μέγα δυναμέ-
νου, καὶ πᾶσι δι' ἐκπλήξεως ὄντος. Πολιορκουμέ-
νης δὲ τότε τῆς μεγίστης ἡμῶν πόλεως Ἱεροσολύμων,
καὶ τοῦ κοινοῦ πάντων ἱεροῦ κινδυνεύοντος ἐν τῇ
τῶν πολεμίων ἐξουσίᾳ γενέσθαι, συμμαχίαν οὐκ ἔπεμ-
ψαν μὴ βουλόμενοι δοκεῖν κατὰ Ῥωμαίων ὅπλα λα-
βεῖν. Ἡ δὲ σὴ πατρὶς, ὦ Ἰοῦστε, κειμένη ἐν τῇ
Γεννησαρίτιδι λίμνῃ, καὶ ἀπέχουσα Ἵππου μὲν στά-
δια τριάκοντα, Γαδάρων δὲ ἑξήκοντα, Σκυθοπό-
λεως δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τῆς ὑπηκόου βασιλείας,
μηδὲ μιᾶς δὲ πόλεως Ἰουδαίων παρακειμένης, εἰ
ἤθελεν τὴν πρὸς Ῥωμαίους πίστιν φυλάττειν ῥᾳδίως
ἐδύνατο. Καὶ γὰρ πολὺς ἦτε δῆμος, καὶ ὅπλων
ηὐπορεῖτε. 'Ἀλλ', ὡς σὺ φὴς, αἴτιος ἤμην ἐγὼ τότε.'
Μετὰ ταῦτα δέ, τίς, ὦ Ἰοῦστε; Πρὸ γὰρ τῆς Ἱε-
ροσολύμων πολιορκίας οἶδας ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐμὲ γε-
νόμενον, καὶ Ἰωτάπατα κατὰ κράτος ληφθέντα,
φρούριά τε πολλὰ, πολὺν τε Γαλιλαίων ὄχλον κατὰ
τὴν μάχην πεσόντα. Τότε οὖν ἐχρῆν ὑμᾶς, πάν-
τως ἀπηλλαγμένους τοῦ δι' ἐμὲ φόβου, ῥίψασθαι τὰ
ὅπλα καὶ παραστῆναι τῷ βασιλεῖ καὶ Ῥωμαίοις, ὅτε
δὲ οὐχ ἑκόντες, ἀλλ' ἀναγκασθέντες ἐπὶ τὸν πρὸς
αὐτοὺς ὡρμήσατε πόλεμον. Ὑμεῖς δὲ καὶ περιεμεί-
νατε Οὐεσπασιανὸν, ἕως αὐτὸς ἀφικόμενος μετὰ

πάσης τῆς δυνάμεως προςέλθῃ τοῖς τείχεσι, καὶ τότε διὰ φόβον τὰ ὅπλα κατέθεσθε· καὶ πάντως ἂν ὑμῶν ἡ πόλις ἥλω κατὰ κράτος, εἰ μὴ τῷ βασιλεῖ δεομένῳ καὶ τὴν ἄνοιαν ὑμῶν παραιτουμένῳ συνεχώρησεν Οὐεσπασιανός. Οὐκ ἐγὼ τοίνυν αἴτιος, ἀλλ' ὑμεῖς οἱ πολεμικὰ φρονήσαντες. Ἢ οὐ μέμνησθε, ὅτι τοσαυτάκις ὑμῶν ἐγκρατὴς γενόμενος, οὐδένα διέφθειρα; Στασιάζοντες δὲ ὑμεῖς πρὸς ἀλλήλους, οὐ διὰ τὴν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ Ῥωμαίους εὔνοιαν, διὰ δὲ τὴν ὑμετέραν αὐτῶν πονηρίαν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε τῶν πολιτῶν ἀπεκτείνατε, κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐμοῦ πολιορκουμένου ἐν Ἰωταπάτοις ὑπὸ Ῥωμαίων. Τί δ' οὐχὶ κατὰ τὴν τῶν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν δισχίλιοι Τιβεριέων ἐξητάσθησαν, οἱ μὲν πεπτωκότες, οἱ δὲ ληφθέντες αἰχμάλωτοι; Ἀλλὰ σὺ πολέμιος οὐ γεγονέναι φήσεις, ὅτι πρὸς βασιλέα τότ' ἔφυγες. Καὶ τοῦτο δὲ διὰ τὸν ἐξ ἐμοῦ φόβον φημί σε πεποιηκέναι. 'Καὶ ἐγὼ μὴν πονηρός,' ὡς λέγεις. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ὁ τὴν ψυχήν σοι συγχωρήσας ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ θανεῖν κατακριθέντι, ὁ τοσούτοις δωρησάμενος χρήμασιν, τίνος ἕνεκεν ὕστερον δὶς μὲν ἔδησε, τοσαυτάκις δὲ φυγεῖν τὴν πατρίδα προςέταξε; Καὶ ἀποθανεῖν δὲ κελεύσας ἅπαξ, τῇ ἀδελφῇ Βερνίκῃ, πολλὰ δεηθείσῃ, τὴν σωτηρίαν ἐχαρίσατο; Καὶ μετὰ τοσαῦτα δὲ
33 τὰ κακουργήματα τάξιν ἐπιστολῶν σοι πιστεύσας, ὡς καὶ ταύτας σὲ εὗρε ῥᾳδιουργοῦντα, ἀπήλασεν τῆς ὄψεως. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐλέγχειν ἐπ' ἀκριβὲς ἐῶ. Θαυμάζειν δ' ἔπεισί μοι τὴν σὴν ἀναίδειαν, ὅτι τολμᾷς λέγειν, ἁπάντων τῶν τὴν πραγματείαν ταύτην γεγραφότων αὐτὸς ἄμεινον ἐξηγγελκέναι, μήτε τὰ πραχθέντα κατὰ τὴν Γαλιλαίαν ἐπιστάμενος, ἦς γὰρ ἐν Βηρυτῷ τότε παρὰ βασιλεῖ, μήθ', ὅσα ἔπαθον Ῥωμαῖοι ἐπὶ τῆς Ἰωταπατῶν πολιορκίας ἢ ἔδρασαν ἡμᾶς, παρακολουθήσας, μήθ', ὅσα κατ' ἐμαυτὸν ἔπραξα πολιορκούμενος, δυ-

νηθεὶς πυθέσθαι· πάντες γὰρ οἱ ἀπαγγείλαντες ἂν διεφθάρησαν ἐπὶ τῆς παρατάξεως ἐκείνης. Ἀλλ' ἴσως τὰ κατὰ Ἱεροσολυμιτῶν πραχθέντα μετὰ ἀκριβείας φήσεις συγγεγραφέναι. Καὶ πῶς οἷόν τε; Οὔτε γὰρ τῷ πολέμῳ παρέτυχες, οὔτε τὰ Καίσαρος ἀνέγνως ὑπομνήματα. Μέγιστον δὲ τεκμήριον, τοῖς Καίσαρος ὑπομνήμασιν ἐναντίαν πεποίησαι τὴν γραφήν. Εἰ δὲ θαῤῥεῖς ἄμεινον ἁπάντων συγγεγραφέναι, διὰ τί, ζώντων Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ πολέμου γενομένων, καὶ βασιλέως Ἀγρίππα περιόντος ἔτι καὶ τῶν ἐκ γένους αὐτοῦ πάντων, ἀνδρῶν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπὶ πλεῖστον ἡκόντων, τὴν ἱστορίαν οὐκ ἔφερες εἰς μέσον; Πρὸ γὰρ εἴκοσιν ἐτῶν εἶχες γεγραμμένην, καὶ παρ' εἰδότων ἔμελλες τῆς ἀκριβείας τὴν μαρτυρίαν ἀποφέρεσθαι. Νῦν δὲ, ὅτε ἐκεῖνοι μὲν οὐκ ἔτι εἰσὶ μεθ' ἡμῶν, ἐλεγχθῆναι δ' οὐ νομίζεις, τεθάῤῥηκας. Οὐ μὴν ἐγώ σοι τὸν αὐτὸν τρόπον, περὶ τῆς ἐμαυτοῦ γραφῆς ἔδεισα, ἀλλ' αὐτοῖς ἐπέδωκα τοῖς αὐτοκράτορσι τὰ βιβλία, μόνον οὐ τῶν ἔργων ἤδη βλεπομένων· συνῄδειν γὰρ ἐμαυτῷ τετηρηκότι τὴν τῆς ἀληθείας παράδοσιν, ἐφ' ᾗ μαρτυρίας τεύξεσθαι προςδοκήσας οὐ διήμαρτον. Καὶ ἄλλοις δὲ πολλοῖς εὐθὺς ἐπέδωκα τὴν ἱστορίαν, ὧν ἔνιοι καὶ παρετετυχήκεισαν πολέμῳ, καθάπερ βασιλεὺς Ἀγρίππας καί τινες αὐτοῦ τῶν συγγενῶν. Ὁ μὲν γὰρ αὐτοκράτωρ Τίτος οὕτως ἐκ μόνων αὐτῶν ἐβουλήθη τὴν γνῶσιν τοῖς ἀνθρώποις παραδοῦναι τῶν πράξεων, ὥςτε χαράξας τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ, τὰ βιβλία δημοσιεύεσθαι, προςέταξεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας ἑξήκοντα δύο γέγραφεν ἐπιστολὰς, τὴν τῆς ἀληθείας παράδοσιν μαρτυρῶν. Ὧν δὴ καὶ δύο ὑπέταξα, καὶ βουληθέντι σοὶ τὰ γεγραμμένα γνῶναι πάρεστιν ἐξ αὐτῶν. ‘Βασιλεὺς Ἀγρίππας Ἰωσήπῳ τῷ φιλτάτῳ χαίρειν. Ἥδιστα διῆλθον τὴν βίβλον, καί μοι πολὺ ἐπιμελέστερον ἔδοξας τῶν ταῦτα

συγγραψάντων ἠκριβωκέναι. Πέμπε δέ μοι καὶ τὰς λοιπάς. Ἔῤῥωσο φίλτατε.' 'Βασιλεὺς Ἀγρίππας Ἰωσήπῳ τῷ φιλτάτῳ χαίρειν. Ἐξ ὧν ἔγραψας οὐδὲ μιᾶς ἔοικας χρήζειν διδασκαλίας ὑπὲρ
34 τοῦ μαθεῖν ἡμᾶς ὅλους ἀρχῆθεν. Ὅτ᾽ ἂν μέντοι συντύχῃς μοι, καὶ αὐτός σε πολλὰ κατηχήσω τῶν ἀγνοουμένων.' Ἐμοὶ δὲ ἀπαρτισθείσης τῆς ἱστορίας, ἀληθείᾳ, οὐ κολακεύων, — οὐδὲ γὰρ ἐπέβαλλεν αὐτῷ, — οὐδὲ εἰρωνευόμενος, ὡς σὺ φήσεις, — πόῤῥω γὰρ ἦν ἐκεῖνος τοιαύτης κακοηθείας, — ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν ἐμαρτύρει, καθάπερ πάντες οἱ ταῖς ἱστορίαις ἐντυγχάνοντες." Ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς τὸν Ἰοῦστον, ἀναγκαίαν λαβόντα τὴν παρέκβασιν, μέχρι τούτων λελέχθω.

66. Διοικήσας δ᾽ ἐγὼ τὰ κατὰ τὴν Τιβεριάδα, καὶ καθίσας τῶν φίλων συνέδριον, ἐβουλευόμην περὶ τῶν πρὸς Ἰωάννην πραχθησομένων. Ἐδόκει μὲν οὖν πᾶσι τοῖς Γαλιλαίοις ὁπλίσαντα πάντας ἀπελθεῖν ἐπὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ λαβεῖν παρ᾽ αὐτοῦ δίκας ὡς πάσης τῆς στάσεως αἰτίου γεγονότος. Οὐκ ἠρεσκόμην δ᾽ ἐγὼ ταῖς γνώμαις αὐτῶν, προαίρεσιν ἔχων τὰς ταραχὰς χωρὶς φόνου καταστέλλειν. Ὅθεν δὴ παρήνεσα πᾶσαν εἰσενέγκασθαι πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ γνῶναι τὰ ὀνόματα τῶν ὑπὸ τὸν Ἰωάννην ὄντων. Ποιησάντων δὲ ἐκείνων, γνοὺς ἐγὼ τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἦσαν, ἐξέθηκα πρόγραμμα, διὰ τούτου πίστιν καὶ δεξιὰν προτείνων τοῖς μετὰ Ἰωάννου θελήσασι λαβεῖν μετάνοιαν, καὶ ἡμερῶν εἴκοσι χρόνον προέτεινα τοῖς βουλεύσασθαι θέλουσι περὶ τῶν ἑαυτοῖς συμφερόντων. Ἠπείλουν δὲ, εἰ μὴ ῥίψωσιν τὰ ὅπλα, καταπρήσειν αὐτῶν τὰς οἰκήσεις καὶ δημοσιώσειν τὰς οὐσίας. Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ ταραχθέντες οὔ τι μετρίως καταλείπουσι μὲν τὸν Ἰωάννην, τὰ δ᾽ ὅπλα ῥίψαντες ἧκον πρός με τετρακισχίλιοι τὸν ἀριθμόν. Μόνοι δὲ τῷ Ἰωάννῃ παρέμειναν οἱ πολῖται, καὶ ξένοι τινὲς ἐκ

τῆς Τυρίων μητροπόλεως ὡς χίλιοι καὶ πεντακόσιοι. Ἰωάννης μὲν, οὕτω καταστρατηγηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, τὸ λοιπὸν ἐν τῇ πατρίδι περίφοβος ἔμεινεν.

67. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν Σεπφωρῖται θαῤῥήσαντες ἀναλαμβάνουσιν ὅπλα, πεποιθότες τῇ τε τῶν τειχῶν ὀχυρότητι, καὶ τῷ πρὸς ἑτέροις ὄντα με ὁρᾷν. Πέμπουσι δὴ πρὸς Κέστιον Γάλλον, Συρίας δ' ἦν οὗτος ἡγεμὼν, παρακαλοῦντες ἢ αὐτὸν ἥκειν θᾶττον παραληψόμενον αὐτῶν τὴν πόλιν, ἢ πέμψαι τοὺς φρουρήσοντας. Ὁ δὲ Γάλλος ἐλεύσεσθαι μὲν ὑπέσχετο, πότε δὲ, οὐ διεσάφησεν. Καὶ ἐγὼ ταῦτα πυθόμενος, ἀναλαβὼν τοὺς σὺν ἐμοὶ στρατιώτας, καὶ ὁρμήσας ἐπὶ τοὺς Σεπφωρίτας, εἷλον αὐτῶν τὴν πόλιν κατὰ κράτος. Λαβόμενοι δ' ἀφορμῆς οἱ Γαλιλαῖοι, καὶ παρεῖναι τοῦ μίσους τὸν καιρὸν οἰηθέντες, εἶχον γὰρ ἀπεχθῶς καὶ πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, ὥρμησαν ὡς ἄρδην ἀφανίσοντες πάντας σὺν τοῖς ἐποίκοις. Εἰςδραμόντες οὖν ἐνεπίμπρησαν αὐτῶν τὰς οἰκίας, ἐρήμους καταλαμβάνοντες· οἱ γὰρ ἄνθρωποι δείσαντες εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνέφυγον. Διήρπαζον δὲ πάντα, καὶ τρόπον οὐδένα πορθήσεως κατὰ τῶν ὁμοφύλων παρελίμπανον. Ταῦτ' ἐγὼ θεασάμενος, σφόδρα διετέθην ἀνιαρῶς, καὶ παύεσθαι προςέταττον αὐτοῖς, ὑπομιμνήσκων, ὅτι τοιαῦτα δρᾷν ὁμοφύλους οὐκ ἔστιν ὅσιον. Ἐπεὶ δ' οὔτε παρακαλοῦντος οὔτε προςτάσσοντος ἤκουον, ἐνίκα δὲ τὸ μῖσος τὰς παραινέσεις, τοὺς πιστοτάτους τῶν περὶ ἐμὲ φίλων ἐκέλευσα διαδοῦναι λόγους, ὡς Ῥωμαίων μετὰ μεγάλης δυνάμεως κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς πόλεως εἰςβεβληκότων. Ταῦτα δ' ἐποίουν ὑπὲρ τοῦ τῆς φήμης ἐμπεσούσης ἐπισχεῖν μὲν τῶν Γαλιλαίων τὰς ὁρμὰς, διασῶσαι δὲ τὴν τῶν Σεπφωριτῶν πόλιν. Καὶ τέλος προεχώρησε τὸ στρατήγημα· τῆς γὰρ ἀγγελίας ἀκούσαντες, ἐφοβήθησαν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ καταλιπόντες τὰς ἁρπαγὰς ἔφυγον, μάλιστα δὲ, ἐπεὶ

καὶ ἐμὲ τὸν στρατηγὸν ἑώρων ταῦτα ποιοῦντα· πρὸς γὰρ τὸ πιστὸν τῆς φήμης, ἐσκηπτόμην ὁμοίως αὐτοῖς διατίθεσθαι. Σεπφωρῖται δὲ, παρ' ἐλπίδα τὴν ἑαυτῶν, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ σοφίσματος ἐσώθησαν.

68. Καὶ Τιβεριὰς δὲ παρ' ὀλίγον διηρπάσθη ὑπὸ Γαλιλαίων, τοιαύτης αἰτίας ὑποπεσούσης. Τῶν ἐκ τῆς βουλῆς οἱ πρῶτοι γράφουσι πρὸς τὸν βασιλέα, παρακαλοῦντες ἀφικέσθαι πρὸς αὐτοὺς παραληψόμενον τὴν πόλιν. Ὑπέσχετο βασιλεὺς ἔρχεσθαι, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀντιγράφει, καὶ τῶν περὶ τὸν κοιτῶνά τινι, Κρίσπῳ μὲν τὸ ὄνομα, τὸ δὲ γένος Ἰουδαίῳ, δίδωσι πρὸς τοὺς Τεβεριεῖς φέρειν. Τοῦτον κομίσαντα γράμματα γνωρίσαντες οἱ Γαλιλαῖοι, καὶ συλλαβόντες ἄγουσιν ἐπ' ἐμέ. Τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, ὡς ἤκουσε, παροξυνθὲν, ἐφ' ὅπλα τρέπεται. Συναχθέντες δὲ πολλοὶ πανταχόθεν κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν, ἧκον εἰς Ἀσωχὶν πόλιν, ἔνθα δὲ τὴν κατάλυσιν ἐποιούμην, καταβοήσεις τε σφόδρα ἐποιοῦντο, προδότιν ἀποκαλοῦντες τὴν Τιβεριάδα καὶ βασιλέως φίλην. Ἐπιτρέπειν τε ἠξίουν αὐτοῖς καταβᾶσιν ἄρδην ἀφανίσαι· καὶ γὰρ πρὸς τοὺς Τιβεριεῖς ἔσχον ἀπεχθῶς, ὡς πρὸς τοὺς Σεπφωρίτας.

69. Ἐγὼ δὲ ἀκούσας ἠπόρουν, τίνα τρόπον ἐξαρπάσω τὴν Τιβεριάδα τῆς Γαλιλαίων ὀργῆς ἐπ' αὐτούς. Ἀρνήσασθαι γὰρ οὐκ ἐδυνάμην, μὴ γεγραφέναι τοὺς Τιβεριεῖς καλοῦντας τὸν βασιλέα· ἤλεγχον γὰρ αἱ παρ' ἐκείνου πρὸς αὐτοὺς ἀντιγραφαὶ τὴν ἀλήθειαν. Σύννους οὖν πολλὴν ὥραν γενόμενος, "Ὅτι μὲν ἠδικήκασιν," εἶπον, "Τιβεριεῖς, οἶδα καὶ ἐγώ· τὴν πόλιν δὲ αὐτῶν ὑμᾶς οὐ κωλύσω διαρπάσαι. Δεῖ δὲ ὅμως καὶ μετὰ κρίσεως τὰ τηλικαῦτα πράττειν· οὐ γὰρ μόνοι Τιβεριεῖς προδόται τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν γεγόνασιν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τῶν ἐν Γαλιλαίᾳ δοκιμωτάτων. Προσμείνατε δὲ, μέχρι τοὺς αἰτίους ἀκριβῶς ἐκμάθω, καὶ τότε πάντας ὑποχειρίους ἕξετε, καὶ ὅσους ἰδίᾳ ἐπάξαι δυνή-

σεσθε αὐτῶν." Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔπεισα τὸ πλῆθος, καὶ παυσάμενοι τῆς ὀργῆς διελύθησαν. Τὸν παρὰ βασιλέως δὲ πεμφθέντα δῆσαι κελεύσας, μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἐπί τινα τῶν ἐμαυτοῦ χρειῶν ἐπείγουσαν σκηψάμενος ἐκδημεῖν τῆς βασιλείας, καλέσας τὸν Κρίσπον λάθρα, προςέταξα μεθύσαι τὸν στρατιώτην φύλακα, καὶ φυγεῖν πρὸς βασιλέα· μὴ γὰρ διωχθήσεσθαι. Καὶ ὁ μὲν ταῖς ὑποθήκαις πεισθεὶς διέφυγε. Τιβεριὰς δὲ μέλλουσα δεύτερον ἀφανίζεσθαι, στρατηγίᾳ τῇ ἐμῇ καὶ προνοίᾳ τῇ περὶ αὐτῆς ὀξὺν οὕτως κίνδυνον διέφυγεν.

70. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν Ἰοῦστος ὁ Πιστοῦ παῖς λαθὼν ἐμὲ διαδιδράσκει πρὸς τὸν βασιλέα. Τὴν αἰτίαν δὲ, δι' ἣν τοῦτο ἔπραξεν, ἀφηγήσομαι. Λαβόντος ἀρχὴν Ἰουδαίοις τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου, Τιβεριεῖς διεγνώκεισαν ὑπακούειν βασιλεῖ, καὶ Ῥωμαίων μὴ ἀφίστασθαι. Πείθει δὲ αὐτοὺς Ἰοῦστος ἐφ' ὅπλα χωρῆσαι, νεωτέρων αὐτὸς ἐφιέμενος πραγμάτων, καὶ δι' ἐλπίδος ἔχων ἄρξειν Γαλιλαίων τε καὶ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος. Οὐ μὴν τῶν προςδοκηθέντων ἐπέτυχεν. Γαλιλαῖοί τε γὰρ ἐχθρῶς ἔχοντες πρὸς τοὺς Τιβεριεῖς διὰ μῆνιν, ὧν 36
ὑπ' αὐτοῦ πρὸ τοῦ πολέμου ἐπεπόνθεισαν, οὐκ ἠνείχοντο στρατηγοῦντος αὐτῶν Ἰούστου. Καὶ ἐγὼ δὲ τὴν προστασίαν τῆς Γαλιλαίας πιστευθεὶς ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, πολλάκις εἰς τοσαύτην ἧκον ὀργὴν, ὡς ὀλίγου δεῖν ἀποκτεῖναι τὸν Ἰοῦστον, φέρειν αὐτοῦ τὴν μοχθηρίαν οὐ δυνάμενος. Δείσας οὖν ἐκεῖνος, μὴ καὶ λάβῃ τέλος ἅπαξ ὁ θυμὸς, ἔπεμψε πρὸς βασιλέα, κρεῖσσον καὶ ἀσφαλέστερον οἰκήσειν παρ' ἐκείνῳ νομίζων.

71. Σεπφωρῖται δὲ, παραδόξως τὸν πρῶτον κίνδυνον διαφυγόντες, πρὸς Κέστιον Γάλλον ἔπεμψαν, καὶ ἥκειν παρεκάλουν ὡς αὐτοὺς θᾶττον παραληψόμενον τὴν πόλιν, ἢ πέμπειν δύναμιν τὴν ἀνακόψουσαν τὰς ἐπ' αὐτοὺς τῶν πολεμίων ἐπιδρομάς.

Καὶ τέλος ἔπεισαν τὸν Γάλλον πέμψαι δύναμιν αὐτοῖς ἱππικήν τε καὶ πεζικὴν πάλιν συχνὴν, ἣν ἐλθοῦσαν νυκτὸς εἰςεδέξαντο. Κακουμένης δὲ ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς τῆς πέριξ χώρας, ἀναλαβὼν ἐγὼ τοὺς περὶ ἐμὲ στρατιώτας, ἧκον εἰς Γαρὶς κώμην. Ἔνθα βαλλόμενος χάρακα πόῤῥω τῆς Σεπφωριτῶν πόλεως ἀπέχων σταδίων εἴκοσι νυκτὸς ἐπ' αὐτὴν προςέμιξα, καὶ τοῖς τείχεσι προςέβαλλον. Καὶ διὰ κλιμάκων ἐμβήσας συχνοὺς τῶν στρατιωτῶν, ἐγκρατὴς τοῦ πλείστου τῆς πόλεως μέρους ἐγενόμην. Μετ' οὐ πολὺ δὲ διὰ τὴν τῶν τόπων ἄγνοιαν ἀναγκασθέντες ἀνεχωρήσαμεν, ἀνελόντες μὲν δύο καὶ δέκα Ῥωμαίων πεζοὺς, δύο δὲ ἱππεῖς, ὀλίγους δὲ Σεπφωριτῶν, αὐτοὶ δὲ ἕνα μόνον ἀπεβάλομεν. Γενομένης δὲ ὕστερον ἡμῖν κατὰ τὸ πεδίον μάχης πρὸς τοὺς ἱππεῖς, μέχρι πολλοῦ καρτερῶς διακινδυνεύσαντες ἡττήθημεν. Περιελθόντων γάρ με τῶν Ῥωμαίων, οἱ μετ' ἐμοῦ δείσαντες ἔφυγον εἰς τὸ ὀπίσω. Πίπτει δὲ τῆς παρατάξεως ἐκείνης εἷς τῶν πεπιστευμένων τὴν τοῦ σώματός μου φυλακὴν, Ἰοῦστος τὸ ὄνομα, καὶ παρὰ βασιλεῖ τότε τὴν αὐτὴν τάξιν ἐσχηκώς. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν ἡ παρὰ βασιλέως δύναμις ἧκεν ἱππική τε καὶ πεζικὴ, καὶ Σύλλας ἐπ' αὐτῆς ἡγεμὼν, ὁ ἐπὶ τῶν σωματοφυλάκων. Οὗτος οὖν βαλλόμενος στρατόπεδον Ἰουλιάδος ἀπέχον σταδίους πέντε, φρουρὰν ἐπέστησε ταῖς ὁδοῖς, τῇ τε εἰς Κανὰ ἀγούσῃ, καὶ τῇ εἰς Γάμαλα τὸ φρούριον, ὑπὲρ τοῦ τὰς παρὰ τῶν Γαλιλαίων ὠφελείας τοῖς ἐνοίκοις ἀποκλείειν.

72. Ταῦτα δὲ ὡς ἐγὼ ἐπυθόμην, πέμπω διςχιλίους ὁπλίτας, καὶ στρατηγὸν αὐτῶν Ἰερεμίαν. Οἳ δὴ καὶ χάρακα θέντες ἀπὸ σταδίου τῆς Ἰουλιάδος πλησίον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, πλέον ἀκροβολισμῶν οὐδὲν ἔπραξαν, μέχρι τριςχιλίους ἐγὼ στρατιώτας ἀναλαβὼν ἧκον πρὸς αὐτούς. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν, ἔν τινι φάραγγι καθίσας λόχον

οὐκ ἄπωθεν αὐτῶν τοῦ χάρακος, προεκαλούμην
τοὺς βασιλικοὺς εἰς μάχην, παραινέσας τοῖς μετ'
ἐμοῦ στρατιώταις στρέψαι τὰ νῶτα, μέχρις ἂν ἐπι-
σπάσωνται τοὺς πολεμίους προελθεῖν· ὅπερ καὶ ἐγέ-
νετο. Σύλλας γὰρ, εἰκάσας ταῖς ἀληθείαις τοὺς
ἡμετέρους φεύγειν, προελθὼν ἐπιδιώκειν οἷός τε ἦν.
Κατὰ νώτου δ' αὐτὸν λαμβάνουσιν οἱ ἐκ τῆς ἐνέ-
δρας, καὶ σφόδρα πάντας ἐθορύβησαν. Ἐγὼ δὲ
εὐθὺς ὀξείᾳ χρησάμενος ὑποστροφῇ μετὰ τῆς δυνά-
μεως ὑπήντησα τοῖς βασιλικοῖς, καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψα.
Καὶ ἂν κατώρθωτό μοι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ
πρᾶξις, μὴ ἐμποδὼν γονομένου δαίμονός τινος· ὁ 37
γὰρ ἵππος, ἐν ᾧ τὴν μάχην ἐποιούμην, εἰς τελμα-
τώδη τόπον ἐμπεσὼν, συγκατήνεγκέ με ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους. Θραύσεως δὲ τῶν ἄρθρων γενομένης ἐπὶ τὸν
καρπὸν τῆς χειρὸς, ἐκομίσθην εἰς κώμην Κεφαρνώ-
μην λεγομένην. Οἱ δὲ ἐμοὶ ταῦτ' ἀκούσαντες, καὶ
δεδοικότες, μή τι χεῖρον ἔπαθον, τῆς μὲν ἐπὶ πλεῖον
διώξεως ἀπέσχοντο, ὑπέστρεφον δὲ περὶ ἐμὲ λίαν
ἀγωνιῶντες. Μεταπεμψάμενος οὖν ἰατροὺς καὶ θε-
ραπευθεὶς, τὴν ἡμέραν ἐκείνην αὐτοῦ κατέμεινα
πυρέξας, δόξαν τε τοῖς ἰατροῖς, τῆς νυκτὸς εἰς Τα-
ριχέας μετεκομίσθην.

73. Σύλλας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, πυθόμενοι τὰ κατ' ἐμὲ, πάλιν ἐθάρσησαν. Καὶ γνόντες ἀμελεῖσθαι τὰ περὶ τὴν φυλακὴν τοῦ στρατοπέδου, διὰ νυκτὸς ἱππέων λόχον ἱδρύσαντες ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, γενομένης ἡμέρας εἰς μάχην ἡμᾶς προεκαλέσαντο. Τῶν δ' ὑπακουσάντων καὶ μέχρι τοῦ πεδίου διελθόντων, ἐπιφανέντες οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας ἱππεῖς, καὶ ταράξαντες αὐτοὺς εἰς φυγὴν ἔτρεψαν, ἓξ τε τῶν ἡμετέρων ἔκτειναν, οὐ μὴν μέχρι τέλους τὴν νίκην ἤγαγον. Καταπεπλευκέναι γάρ τινας ὁπλίτας ἀκούσαντες ἀπὸ Ταριχεῶν εἰς Ἰουλιάδα, φοβηθέντες ἀνεχώρησαν.

74. Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον Οὐεσπασιανὸς εἰς

Τύρον ἀφικνεῖται, καὶ σὺν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας. Καὶ οἱ Τύριοι βλασφημεῖν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, Τυρίων αὐτὸν καλοῦντες καὶ Ῥωμαίων πολέμιον. Τὸν γὰρ στρατοπεδάρχην αὐτοῦ Φίλιππον ἔλεγον προδεδωκέναι τὴν βασιλικὴν αὐλὴν, καὶ τὰς Ῥωμαίων δυνάμεις τὰς οὔσας ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὴν αὐτοῦ πρόσταξιν. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀκούσας Τυρίοις μὲν ἐπέπληξεν, ὑβρίζουσιν ἄνδρα, καὶ βασιλέα καὶ Ῥωμαίοις φίλον, τῷ δὲ βασιλεῖ παρῄνεσεν πέμψαι Φίλιππον εἰς Ῥώμην ὑφέξοντα λόγον Νέρωνι περὶ τῶν πεπραγμένων. Φίλιππος δὲ πεμφθεὶς οὐχ ἧκεν εἰς ὄψιν Νέρωνι. Καταλαβὼν γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ὄντα διὰ τὰς ἐμπεσούσας ταραχὰς καὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ὑπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα. Ἐπεὶ δὲ Οὐεσπασιανὸς εἰς Πτολεμαΐδα παρεγένετο, οἱ πρῶτοι τῶν τῆς Συρίας Δέκα πόλεων κατεβόων Ἰούστου τοῦ Τιβεριέως, ὅτι τὰς κώμας αὐτῶν ἐνέπρησεν. Παρέδωκεν οὖν αὐτὸν Οὐεσπασιανὸς τῷ βασιλεῖ κολασθησόμενον ὑπὸ τῶν τῆς βασιλείας ὑποτελῶν. Ὁ βασιλεὺς δὲ αὐτὸν ἔδησεν, ἐπικρυψάμενος τοῦτο Οὐεσπασιανὸν, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται. Σεπφωρῖται δ᾽ ὑπαντήσαντες, καὶ ἀσπασάμενοι Οὐεσπασιανὸν, λαμβάνουσι δύναμιν καὶ στρατηγὸν Πλακίδον, ἀναβάντες δὲ μετὰ τούτων, ἑπομένου μου, ἄχρι τῆς εἰς Γαλιλαίαν Οὐεσπασιανοῦ ἀφίξεως. Περὶ ἧς, τίνα τρόπον ἐγένετο, καὶ πῶς περὶ Γαρὶς κώμην τὴν πρώτην πρὸς ἐμὲ μάχην ἐποιήσατο, καὶ ὡς ἐκεῖθεν εἰς τὰ Ἰωτάπατα ἀνεχώρησα, καὶ τὰ πεπραγμένα μοι κατὰ τὴν ταύτης πολιορκίαν, καὶ ὃν τρόπον ζῶν ληφθεὶς ἐδέθην, καὶ πῶς ἐλύθην, πάντα τε τὰ πεπραγμένα μοι κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν πόλεμον καὶ τὴν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν, μετὰ ἀκριβείας ἐν ταῖς περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου βίβλοις ἀπήγγελκα. Ἀναγκαῖον δ᾽ ἐστὶν, ὡς οἶμαι, καὶ ὅσα μὴ κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν πόλεμον

ἀνέγραψα τῶν ἐν τῷ βίῳ μου πεπραγμένων νῦν προςαναγράψαι.

75. Τῆς γὰρ τῶν Ἰωταπάτων πολιορκίας λαβούσης τέλος, γενόμενος παρὰ Ῥωμαίοις μετὰ πάσης ἐπιμελείας ἐφυλασσόμην, τὰ πολλὰ διὰ τιμῆς ἄγοντός με Οὐεσπασιανοῦ. Καὶ δὴ κελεύσαντος αὐτοῦ ἤγαγον μέν τινα παρθένον ἐκ τῶν αἰχμαλωτίδων 38
τῶν κατὰ Καισάρειαν ἁλουσῶν ἐγχώριον. Οὐ παρέμεινεν δὲ αὕτη μοι πολὺν χρόνον, ἀλλὰ, λυθέντος καὶ μετὰ Οὐεσπασιανοῦ πορευθέντος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀπηλλάγη. Γυναῖκα δ' ἑτέραν ἤγαγον κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν συμπεμφθεὶς Τίτῳ, πολλάκις ἀποθανεῖν ἐκινδύνευσα, τῶν τε Ἰουδαίων διὰ σπουδῆς ἐχόντων ὑποχείριόν με λαβεῖν τιμωρίας ἕνεκεν, καὶ Ῥωμαίων, ὁσάκις νικηθεῖεν, πάσχειν τοῦτο κατ' ἐμὴν προδοσίαν δοκούντων, συνεχεῖς καταβοήσεις ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἐγίνοντο, κολάζειν με ὡς καὶ αὐτῶν προδότην ἀξιούντων. Τίτος δὲ Καῖσαρ, τὰς τοῦ πολέμου τύχας οὐκ ἀγνοῶν, σιγῇ τὰς ἐπ' ἐμὲ τῶν στρατιωτῶν ἐξέλυεν ὁρμάς. Ἤδη δὲ κατὰ κράτος τῆς τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως ἐχομένης, Τίτος Καῖσαρ ἔπειθέν με πολλάκις ἐκ τῆς κατασκαφῆς τῆς πατρίδος πᾶν ὅ τι θέλοιμι λαβεῖν· συγχωρεῖν γὰρ αὐτὸς ἔφασκεν. Ἐγὼ δὲ τῆς πατρίδος πεσούσης μηδὲν ἔχων τιμιώτερον, ὃ τῶν ἐμαυτοῦ συμφορῶν εἰς παραμυθίαν λαβὼν φυλάξαιμι, σωμάτων ἐλευθέρων, τὴν αἴτησιν ἐποιούμην Τίτον, καὶ βιβλίων ἱερῶν ἔλαβον, χαρισαμένου Τίτου. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν μετὰ πεντήκοντα φίλων αἰτησάμενος, οὐκ ἀπέτυχον. Καὶ εἰς τὸ ἱερὸν δὲ πορευθεὶς, Τίτου τὴν ἐξουσίαν δόντος, ἔνθα πολὺ πλῆθος αἰχμαλώτων ἐγκέκλειστο γυναικῶν τε καὶ τέκνων, ὅσους ἐπέγνων φίλων ἐμῶν καὶ συνήθων ὑπάρχοντας ἐῤῥυσάμην, περὶ ἑκατὸν καὶ ἐνενήκοντα ὄντας τὸν ἀριθμὸν, καὶ οὐδὲ λύτρα καταθεμένους ἀπε-

λυσα συγχωρήσας αὐτοὺς τῇ προτέρᾳ τύχῃ. Πεμφθεὶς δὲ ὑπὸ Τίτου Καίσαρος σὺν Κερεαλίῳ καὶ χιλίοις ἱππεῦσιν εἰς κώμην τινὰ Θεκώαν λεγομένην, πρὸς κατανόησιν, εἰ τόπος ἐπιτήδειός ἐστι χάρακα δέξασθαι, ὡς ἐκεῖθεν ὑποστρέφων εἶδον πολλοὺς αἰχμαλώτους ἀνεσταυρωμένους, καὶ τρεῖς γνωρίσας συνήθεις μοι γενομένους, ἤλγησα τὴν ψυχὴν, καὶ μετὰ δακρύων προσελθὼν Τίτῳ εἶπον. Ὁ δ᾽ εὐθὺς ἐκέλευσεν καθαιρεθέντας αὐτοὺς θεραπείας ἐπιμελεστάτης τυχεῖν. Καὶ οἱ μὲν δύο τελευτῶσιν θεραπευόμενοι, ὁ δὲ τρίτος ἔζησεν.

76. Ἐπεὶ δὲ κατέπαυσεν τὰς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ταραχὰς Τίτος, εἰκάσας τοὺς ἀγροὺς, οὓς εἶχον ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἀνονήτους ἐσομένους μοι, διὰ τὴν μέλλουσαν ἐκεῖ Ῥωμαίων φρουρὰν ἐγκαθέζεσθαι, ἔδωκεν ἑτέραν χώραν ἐν πεδίῳ. Μέλλων τε ἀπαίρειν εἰς τὴν Ῥώμην, σύμπλουν ἐδέξατό με πᾶσαν τιμὴν ἀπονέμων. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἥκομεν, πολλῆς ἔτυχον παρὰ Οὐεσπασιανοῦ προνοίας, καὶ γὰρ καὶ κατάλυσιν ἔδωκεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ πρὸ τῆς ἡγεμονίας αὐτῷ γενομένῃ, πολιτείᾳ τε Ῥωμαίων ἐτίμησεν, καὶ σύνταξιν χρημάτων ἔδωκεν. Καὶ τιμῶν διετέλει μέχρι τῆς ἐκ τοῦ βίου μεταστάσεως, οὐδὲν τῆς πρὸς ἐμὲ χρηστότητος ὑφελὼν, ὅ μοι διὰ τὸν φθόνον ἤνεγκε κίνδυνον. Ἰουδαῖος γάρ τις, Ἰωνάθης τὸ ὄνομα, στάσιν ἐξεγείρας ἐν Κυρήνῃ, καὶ δισχιλίους τῶν ἐγχωρίων συναναπείσας, ἐκείνοις μὲν αἴτιος ἀπωλείας ἐγένετο, αὐτὸς δὲ ὑπὸ τοῦ τῆς χώ-
39 ρας ἡγεμονεύοντος δεθεὶς, καὶ ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα πεμφθεὶς, ἔφασκεν, ἐμὲ αὐτῷ ὅπλα πεπομφέναι καὶ χρήματα. Οὐ μὴν Οὐεσπασιανὸν ψευδόμενος ἔλαθεν, ἀλλὰ κατέγνω θάνατον αὐτοῦ, καὶ παραδοθεὶς ἀπέθανεν. Πολλάκις δὲ καὶ μετὰ ταῦτα τῶν βασκαινόντων μοι τῆς εὐτυχίας κατηγορίας ἐπ᾽ ἐμὲ συνθέντων, θεοῦ προνοίᾳ πάσας διέφυγον. Ἔλαβον δὲ παρὰ Οὐεσπασιανοῦ δωρεὰν γῆν οὐκ ὀλίγην ἐν τῇ

Ἰουδαίᾳ. Καθ' ὃν δὴ καιρὸν καὶ τὴν γυναῖκα, μὴ ἀρεσκόμενος αὐτῆς τοῖς ἤθεσιν, ἀπεπεμψάμην, τριῶν παίδων γενομένην μητέρα, ὧν οἱ μὲν δύο ἐτελεύτησαν, εἷς δὲ, ὃν Ὑρκανὸν προσηγόρευσα, περίεστιν. Μετὰ ταῦτα ἠγαγόμην γυναῖκα κατῳκηκυῖαν μὲν ἐν Κρήτῃ, τὸ δὲ γένος Ἰουδαίαν, γονέων εὐγενεστάτων καὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἐπιφανεστάτων, ἤθει πολλῶν γυναικῶν διαφέρουσαν, ὡς ὁ μετὰ ταῦτα βίος αὐτῆς ἀπέδειξεν. Ἐκ ταύτης δή μοι γίνονται παῖδες δύο. Πρεσβύτερος μὲν Ἰοῦστος, Σιμωνίδης δὲ μετ' ἐκεῖνον, ὁ καὶ Ἀγρίππας ἐπικληθείς. Ταῦτα μέντοι τὰ κατὰ τὸν οἶκον. Διέμεινεν δέ μοι ὅμοια καὶ τὰ παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων. Οὐεσπασιανοῦ γὰρ τελευτήσαντος, Τίτος, τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενος, ὁμοίαν τῷ πατρὶ τὴν τιμήν μοι διεφύλαξεν, πολλάκις τε κατηγορηθέντος οὐκ ἐπίστευσεν. Διαδεξάμενος δὲ τοῦτον Δομετιανὸς, καὶ προσηύξησεν τὰς εἰς ἐμὲ τιμάς· τούς τε γὰρ κατηγορήσαντάς μου Ἰουδαίους ἐκόλασεν, καὶ δοῦλον εὐνοῦχον, παιδαγωγὸν τοῦ παιδός μου, κατηγορήσαντα, κολασθῆναι προσέταξεν. Ἐμοί τε τῆς ἐν Ἰουδαίᾳ χώρας ἀτέλειαν ἔδωκεν, ἥπερ ἐστὶ μεγίστη τιμὴ τῷ λαβόντι. Ἡ δὲ τοῦ Καίσαρος γυνὴ Δομετία διετέλεσεν εὐεργετῆσαί με. Ταῦτα μὲν τὰ πεπραγμένα μοι διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐστίν. Κρινέτωσαν δ' ἐξ αὐτῶν τὸ ἦθος, ὅπως ἂν ἐθέλωσιν, ἕτεροι. Σοὶ δ' ἀποδεδωκὼς, κράτιστε ἀνδρῶν Ἐπαφρόδιτε, τὴν πᾶσαν τῆς ἀρχαιολογίας ἀναγραφὴν, ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐνταῦθα καταπαύω τὸν λόγον.

40-46

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ῾ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ῾ΑΛΩΣΕΩΣ

ΛΟΓΟΣ Α΄.

Argumentum Lib. I.

Προοίμιον. (1) *῞Οπως ᾑρεῖτο ῾Ιεροσολύμων πόλις, καὶ περὶ τῶν Μακκαβαίων Ματθία καὶ ᾿Ιούδα.* (2) *Περὶ ᾿Ιωνάθου, Σίμωνος καὶ ᾿Ιωάννου τοῦ ῾Υρκανοῦ.* (3) *῾Ως ᾿Αριστόβουλος τελευτᾷ.* (4) *Περὶ ᾿Αλεξάνδρου ᾿Ιανναίου.* (5) *Περὶ ᾿Αλεξάνδρας καὶ περὶ Φαρισαίων τὴν ἀρχὴν ἐχόντων.* (6) *Περὶ ῾Υρκανοῦ καὶ ᾿Αριστοβούλου, καὶ ὡς Πομπήϊος αὐτῶν διαφορῶν γίνεται διαιτητής.* (7) *Οἷα Πομπήϊος ἐν Ιουδαίᾳ ἔπραξεν.* (8) *Περὶ Γαβινίου καὶ Κράσσου καὶ Κασσίου.* (9) *᾿Αριστόβουλος καὶ ᾿Αλέξανδρος ἀναιροῦνται. ᾿Αντίπατρος θεραπεύει Καίσαρα.* (10) *Οἷα ᾿Αντίπατρος ἐν ᾿Ιουδαίᾳ ἔπραξεν.* (11) *῾Ηρώδης ἀποδείκνυται Συρίας ἁπάσης ἐπιμελητής.* (12) *῾Ηρώδην καὶ Φασάηλον ᾿Αντώνιος τετράρχας ἀποδείκνυσι.* (13) *Οἷα ἔπασχον ῾Υρκανὸς καὶ Φασάηλος ὑπὸ Πάρθων.* (14) *᾿Αντώνιος καὶ Καῖσαρ συμπράττονται ῾Ηρώδην βασιλέα καθιστᾶν ᾿Ιουδαίων.* (15) *Οἷα ῾Ηρώδης ἀπὸ ῾Ρώμης ἐπανελθὼν ἐν ᾿Ιουδαίᾳ ἔπραξεν.* (16) *῾Ηρώδης Σέπφωριν αἱρεῖ, καὶ τοὺς λῃστὰς χειροῦται.* (17) *῾Ηρώδης ῾Ιεροσόλυμα πολιορκεῖ, καὶ Μαριάμμην γαμεῖ.* (18) *῾Ηρώδης ῾Ιεροσόλυμα κατὰ κράτος αἱρεῖ,* (19) *καὶ νικᾷ τοὺς ῎Αραβας. Περὶ σεισμοῦ μεγάλου.* (20) *῾Ηρώδης ὑπὸ Καίσαρος βασιλεύειν κελεύεται,* (21) *καὶ πολλὰς πόλεις οἰκοδομεῖ.* (22) *᾿Αριστοβούλου καὶ ῾Υρκανοῦ καὶ Μαριάμμης τελευτή.* (23) *Διαβολαὶ εἰς υἱοὺς Μαριάμμης.* (24) *῎Εχθραι τῶν ῾Ηρώδου συγγενῶν πρὸς ἀλλήλους.* (25) *᾿Αλέξανδρον καὶ Φερώραν τῷ ῾Ηρώδῃ διαλλάττει ᾿Αρχέλαος.* (26) *῾Ως τοὺς Μαριάμμης υἱοὺς διαβάλλει Εὐρυκλῆς.* (27) *Τελευτὴ τῶν ῾Ηρώδου υἱῶν.* (28) *῞Οπως ᾿Αντίπατρος ἐμισήθη παρὰ πάντων, καὶ περὶ ῾Ηρώδου γάμων καὶ παίδων.* (29) *᾿Αντίπατρος εἰς ῾Ρώμην πέμπεται τὴν ῾Ηρώδου διαθήκην κομίζων. Φερώρας οἴκοι τελευτᾷ.* (30) *῾Ηρώδης εὑρίσκει ᾿Αντίπατρον φάρμακον αὐτῷ σκευάσαντα,* (31) *καὶ δίκην αὐτῷ ἐπάγει.* (32) *Τιμωρίαν ᾿Αντιπάτρου ῾Ηρώδης ἀνεβάλλετο ἕως ῥαΐσῃ, κα*

ἐν τούτῳ τὴν διαθήκην μεταγράφει. (33) Ἡρώδης καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ Ἀντίπατρον κτείνεσθαι κελεύει, καὶ ὡς αὐτὸς ἐπιβιοὺς πέντε ἡμέρας τελευτᾷ.

Προοίμιον. 47

Ἐπειδὴ τὸν Ἰουδαίων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον συστάντα μέγιστον, οὐ μόνον τῶν καθ᾽ ἡμᾶς, σχεδὸν δὲ καὶ ὧν ἀκοῇ παρειλήφαμεν, ἢ πόλεων πρὸς πόλεις ἢ ἐθνῶν ἔθνεσι συῤῥαγέντων, οἱ μὲν οὐ παρατυχόντες τοῖς πράγμασιν, ἀλλ᾽ ἀκοῇ συλλέγοντες εἰκαῖα καὶ ἀσύμφωνα διηγήματα, σοφιστικῶς ἀναγράφουσιν, οἱ παραγενόμενοι δὲ, ἢ κολακείᾳ τῇ πρὸς Ῥωμαίους, ἢ μίσει τῷ πρὸς Ἰουδαίους, καταψεύδονται τῶν πραγμάτων, περιέχει δὲ αὐτοῖς ὅπου μὲν κατηγορίαν, ὅπου δὲ ἐγκώμιον τὰ συγγράμματα, τὸ δὲ ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμοῦ· προεθέμην ἐγὼ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν Ἑλλάδι γλώσσῃ μεταβαλὼν, ἃ τοῖς ἄνω βαρβάροις τῇ πατρίῳ συν- 48
τάξας ἀνέπεμψα πρότερον, ἀφηγήσασθαι, Ἰώσηπος Ματθίου παῖς, γένει Ἑβραῖος, ἐξ Ἱεροσολύμων, ἱερεὺς, αὐτός τε Ῥωμαίοις πολεμήσας τὰ πρῶτα, καὶ τοῖς ὕστερον παρατυχὼν ἐξ ἀνάγκης.

2. Γενομένου γὰρ, ὡς ἔφην, μεγίστου τοῦδε τοῦ κινήματος, ἐν Ῥωμαίοις μὲν ἐνόσει τὰ οἰκεῖα, Ἰουδαίων τε τὸ νεωτερίζον τότε τεταραγμένοις ἐπανέστη τοῖς καιροῖς, ἀκμάζον κατά τε χεῖρα καὶ χρήμασιν, ὡς δι᾽ ὑπερβολὴν θορύβων, τοῖς μὲν ἐν ἐλπίδι κτήσεως, τοῖς δ᾽ ἐν ἀφαιρέσεως δέει γίνεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἀνατολήν· ἐπειδὴ Ἰουδαῖοι μὲν ἅπαν τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν συνεπαρθήσεσθαι σφίσιν ἤλπισαν, Ῥωμαίους δὲ οἵ τε γείτονες Γαλάται παρεκίνουν, καὶ τὸ Κελτικὸν οὐκ ἠρέμει, μεστὰ δὲ ἦν πάντα θορύβων μετὰ Νέρωνα, καὶ πολλοὺς μὲν βασιλειᾶν ὁ καιρὸς ἀνέπειθε, τὰ στρατιωτικὰ δὲ ἤρα μεταβολῆς ἐλπίδι λημμάτων. Ἄτοπον οὖν

ἡγησάμην περιϊδεῖν πλαζομένην ἐπὶ τηλικούτοις πράγμασι τὴν ἀλήθειαν, καὶ Πάρθους μὲν, καὶ Βαβυλωνίους, Ἀράβων τε τοὺς ποῤῥωτάτω, καὶ τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν, Ἀδιαβηνούς τε γνῶναι διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς, ὅθεν τε ἤρξατο, καὶ δι' ὅσων ἐχώρησε παθῶν ὁ πόλεμος, καὶ ὅπως κατέστρεψεν, ἀγνοεῖν δὲ Ἕλληνας ταῦτα καὶ Ῥωμαίων τοὺς μὴ ἐπιστρατευσαμένους, ἐντυγχάνοντας ἢ κολακείαις ἢ πλάσμασι.

3. Καίτοι γε ἱστορίας αὐτὰς ἐπιγράφειν τολμῶσιν, ἐν αἷς, πρὸς τῷ μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν, καὶ τοῦ σκοποῦ δοκοῦσιν ἐμοί γε διαμαρτάνειν. Βούλονται γὰρ μεγάλους μὲν τοὺς Ῥωμαίους ἀποδεικνύειν, καταβάλλουσι δὲ ἀεὶ τὰ Ἰουδαίων καὶ ταπεινοῦσιν· οὐχ ὁρῶσι δὲ, πῶς ἂν εἶναι μεγάλοι δοκοῖεν οἱ μικροὺς νενικηκότες. Καὶ οὔτε τὸ μῆκος αἰδοῦνται τοῦ πολέμου, οὔτε τὸ πλῆθος τῆς καμούσης Ῥωμαίων στρατιᾶς, οὔτε τὸ μέγεθος τῶν στρατηγῶν, οἳ πολλὰ παρὰ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἱδρώσαντες, οἶμαι, ταπεινουμένου τοῦ κατορθώματος αὐτοῖς, ἀδοξοῦσιν.

4. Οὐ μὴν ἐγὼ τοῖς ἐπαίρουσι τὰ Ῥωμαίων ἀντιφιλονεικῶν, αὔξειν τὰ τῶν ὁμοφύλων διέγνων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα μετ' ἀκριβείας ἑκατέρων διέξειμι, τοὺς δ' ἐπὶ τοῖς πράγμασι λόγους ἀνατίθημι τῇ διαθέσει, καὶ τοῖς ἐμαυτοῦ πάθεσι διδοὺς ἐπολοφύρεσθαι ταῖς τῆς πατρίδος συμφοραῖς. Ὅτι γὰρ αὐτὴν στάσις οἰκεία καθεῖλε, καὶ τὰς Ῥωμαίων χεῖρας ἀκούσας καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸν ἅγιον ναὸν εἵλκυσαν οἱ Ἰουδαίων τύραννοι, μάρτυς αὐτὸς ὁ πορθήσας Τίτος Καῖσαρ, ἐν παντὶ τῷ πολέμῳ τὸν μὲν δῆμον ἐλεήσας ὑπὸ στασιαστῶν φρουρούμενον, πολλάκις δὲ ἑκὼν τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ὑπερτιθέμενος,
49 καὶ διδοὺς τῇ πολιορκίᾳ χρόνον εἰς μετάνοιαν τῶν αἰτίων. Εἰ δέ τις ὅσα πρὸς τοὺς τυράννους ἢ τὸ ληστρικὸν αὐτῶν κατηγορικῶς λέγομεν, ἢ τοῖς ἀτυ-

χήμασι τῆς πατρίδος ἐπιστένοντες συκοφαντοίη, διδότω παρὰ τὸν τῆς ἱστορίας νόμον συγγνώμην τῷ πάθει. Πόλιν γὰρ δὴ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους πασῶν τὴν ἡμετέραν ἐπὶ πλεῖστόν τε εὐδαιμονίας συνέβη προελθεῖν, καὶ πρὸς ἔσχατον συμφορῶν αὖθις καταπεσεῖν. Τὰ γοῦν πάντων ἀπ᾽ αἰῶνος ἀτυχήματα πρὸς τὰ Ἰουδαίων ἡττᾶσθαί μοι δοκεῖ κατὰ σύγκρισιν, καὶ τούτων αἴτιος οὐδεὶς ἀλλόφυλος, ὥςτε ἀμήχανον ἦν ὀδυρμῶν ἐπικρατεῖν. Εἰ δέ τις οἴκτου σκληρότερος εἴη δικαστὴς, τὰ μὲν πράγματα τῇ ἱστορίᾳ προςκρινέτω, τὰς δ᾽ ὀλοφύρσεις τῷ γράφοντι.

5. Καίτοι γε ἐπιτιμήσαιμι ἂν αὐτὸς δικαίως τοῖς Ἑλλήνων λογίοις, οἳ τηλικούτων κατ᾽ αὐτοὺς πραγμάτων γεγενημένων, ἃ κατὰ σύγκρισιν ἐλαχίστοις ἀποδείκνυσι τοὺς πάλαι πολέμους, τούτων μὲν κάθηνται κριταὶ τοῖς φιλοτιμουμένοις ἐπηρεάζοντες, ὧν εἰ καὶ τῷ λόγῳ πλεονεκτοῦσι, λείπονται τῇ προαιρέσει. Αὐτοὶ δὲ τὰ Ἀσσυρίων ἢ τὰ Μήδων συγγράφουσιν, ὥςπερ ἧττον καλῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀπηγγελμένα· καίτοι τοσούτῳ τῆς ἐκείνων ἡττῶνται δυνάμεως ἐν τῷ γράφειν, ὅσῳ καὶ τῆς γνώμης. Τὰ γὰρ καθ᾽ αὑτοὺς ἐσπούδαζον ἕκαστοι γράφειν, ὅπου καὶ τὸ παρατυχεῖν τοῖς πράγμασιν ἐποίει τὴν ἐπαγγελίαν ἐναργῆ, καὶ τὸ ψεύδεσθαι παρ᾽ εἰδόσιν αἰσχρὸν ἦν. Τό γε μὴν μνήμῃ τὰ μὴ προϊστορηθέντα διδόναι, καὶ τὰ κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον τοῖς μεθ᾽ ἑαυτὸν συνιστάνειν, ἐπαίνου καὶ μαρτυρίας ἄξιον· φιλόπονος δὲ οὐχ ὁ μεταποιῶν οἰκονομίαν καὶ τάξιν ἀλλοτρίαν, ἀλλ᾽ ὁ μετὰ τοῦ καινὰ λέγειν καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας κατασκευάζων ἴδιον. Καὶ ἐγὼ μὲν ἀναλώμασι καὶ πόνοις μεγίστοις, ἀλλόφυλος ὢν, Ἕλλησί τε καὶ Βαρβάροις τὴν μνήμην τῶν κατορθωμάτων ἀνατίθημι· τοῖς δὲ γνησίοις, πρὸς μὲν τὰ λήμματα καὶ τὰς δίκας, κέχηνεν εὐθέως τὸ στόμα καὶ ἡ γλῶσσα λέλυται, πρὸς δὲ τὴν ἱστορίαν, ἔνθα χρὴ τἀληθῆ λέγειν, καὶ μετὰ πολλοῦ πόνου

τὰ πράγματα συλλέγειν, πεφίμωνται, παρέντες τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ μὴ γινώσκουσι τὰς πράξεις τῶν ἡγεμόνων γράφειν. Τιμάσθω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τῆς ἱστορίας ἀληθὲς, ἐπεὶ παρ' Ἕλλησιν ἀμελεῖται.

6. Ἀρχαιολογεῖν μὲν δὴ τὰ Ἰουδαίων, τίνες τε ὄντες, καὶ ὅπως ἀπανέστησαν Αἰγυπτίων, χώραν τε ὅσην ἐπῆλθον ἀλώμενοι, καὶ πόσα ἑξῆς κατέλαβον, καὶ πῶς μετανέστησαν, νῦν ἄκαιρον ᾠήθην εἶναι καὶ ἄλλως περιττόν· ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαίων πολλοὶ πρὸ ἐμοῦ τὰ τῶν προγόνων συνετάξαντο μετὰ ἀκριβείας, καί τινες Ἑλλήνων, ἐκεῖνα τῇ πατρίᾳ φωνῇ μεταβάλλοντες, οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. Ὅπου δὲ οἵ τε τούτων συγγραφεῖς ἐπαύσαντο καὶ οἱ ἡμέτεροι προφῆται, ἐκεῖθεν τὴν ἀρχὴν ποιήσομαι τῆς συντάξεως· τούτων δὲ τὰ μὲν τοῦ κατ' ἐμαυτὸν πολέμου διεξοδικώτερον, καὶ μεθ' ὅσης ἂν ἐξεργασίας δύνωμαι δίειμι, τὰ δὲ προγενέστερα τῆς ἐμῆς ἡλικίας ἐπιδραμῶ συντόμως.

7. Ὡς Ἀντίοχος, ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς, ἑλὼν κατὰ κράτος Ἱεροσόλυμα, καὶ κατασχὼν ἔτεσι τρισὶ καὶ μησὶν ἓξ, ὑπὸ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων ἐκβάλλεται τῆς χώρας· ἔπειθ' ὡς οἱ τούτων ἔγγονοι, περὶ τῆς βασιλείας διαστασιάσαντες, εἵλκυσαν εἰς τὰ πράγματα Ῥωμαίους καὶ Πομπήϊον· καὶ ὡς Ἡρώδης ὁ Ἀντιπάτρου κατέλυσε τὴν δυναστείαν αὐτῶν, ἐπαγαγὼν Σόσιον· ὅπως τε ὁ λαὸς μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν κατεστασίασεν, Αὐγούστου μὲν Ῥωμαίων ἡγεμονεύοντος, Κουϊντιλίου δὲ Οὐάρου κατὰ τὴν χώραν ὄντος· καὶ ὡς ἔτει δωδεκάτῳ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς ὁ πόλεμος ἀνεῤῥάγη, τά τε συμβάντα κατὰ Κέστιον, καὶ ὅσα παρὰ τὰς πρώτας ὁρμὰς ἐπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς ὅπλοις·

8. Ὅπως τε τὰς περιοίκους ἐτειχίσαντο· καὶ ὡς Νέρων, ἐπὶ τοῖς Κεστίου πταίσμασι δείσας περὶ τῶν ὅλων, Οὐεσπασιανὸν ἐφίστησι τῷ πολέμῳ· καὶ ὡς οὗτος μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν παίδων εἰς τὴν

Ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅση τε χρώμενος Ῥωμαίων στρατιᾷ, καὶ ὅσοι σύμμαχοι ἐκόπησαν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν· καὶ ὡς τῶν πόλεων αὐτῆς ἃς μὲν ὁλοσχερῶς καὶ κατὰ κράτος, ἃς δὲ δι᾽ ὁμολογίας ἔλαβεν· ἔνθα δὴ καὶ τὰ περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐν πολέμοις εὐταξίας, καὶ τὴν ἄσκησιν τῶν ταγμάτων, τῆς τε Γαλιλαίας ἑκατέρας τὰ διαστήματα, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τοὺς τῆς Ἰουδαίας ὅρους, ἔτι τε τῆς χώρας τὴν ἰδιότητα, λίμνας τε καὶ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ περὶ ἑκάστην πόλιν τῶν ἁλισκομένων πάθη μετ᾽ ἀκριβείας, ὡς εἶδον ἢ ἔπαθον, δίειμι. Οὐδὲ γὰρ τῶν ἐμαυτοῦ τι συμφορῶν ἀποκρύψομαι, μέλλων γε πρὸς εἰδότας ἐρεῖν.

9. Ἔπειθ᾽ ὡς, ἤδη καμνόντων Ἰουδαίοις τῶν πραγμάτων, θνήσκει μὲν Νέρων, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὡρμημένος, ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας ἀνθέλκεται· τά τε γενόμενα περὶ ταύτης αὐτῷ σημεῖα, καὶ τὰς ἐπὶ Ῥώμης καταβάσεις, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἄκων αὐτοκράτωρ ἀποδείκνυται· καὶ ὡς, τούτου ἀποχωρήσαντος ἐπὶ διοικήσει τῶν ὅλων εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐστασιάσθη τὰ Ἰουδαίων· ὅπως τε ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τύραννοι, καὶ τὰς τούτων πρὸς ἀλλήλους διαφοράς.

10. Καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου Τίτος δεύτερον εἰς τὴν χώραν ἐνέβαλεν· ὅπως τε τὰς δυνάμεις, καὶ ὅπου, καὶ πόσας συνήγαγε· καὶ ὅπως ἐκ τῆς στάσεως ἡ πόλις διέκειτο παρόντος αὐτοῦ, προσβολάς τε ὅσας ἐποιήσατο, καὶ πόσα χώματα, περιβόλους τε τῶν τριῶν τειχῶν καὶ τὰ μέτρα τούτων, τήν τε τῆς πόλεως ὀχυρότητα, καὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ ναοῦ τὴν διάθεσιν· ἔτι δὲ καὶ τούτων καὶ τοῦ βωμοῦ τὰ μέτρα, πάντα μετ᾽ ἀκριβείας, ἔθη τε ἑορτῶν ἔνια, καὶ τὰς ἑπτὰ ἁγνείας, καὶ τὰς τῶν ἱερέων λειτουργίας· ἔτι δὲ καὶ τὰς ἐσθῆτας τῶν ἱερέων καὶ τοῦ ἀρ- 51
χιερέως, καὶ οἷον ἦν τοῦ ναοῦ τὸ ἅγιον, οὐδὲν οὔτε ἀποκρυπτόμενος οὔτε προστιθεὶς τοῖς πεφωραμένοις.

11. Ἔπειτα διέξειμι τήν τε τῶν τυράννων πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ὠμότητα, καὶ τὴν Ῥωμαίων φειδὼ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους· καὶ ὁσάκις Τῖτος σῶσαι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἐπιθυμῶν, ἐπὶ δεξιὰς τοὺς στασιάζοντας προεκαλέσατο, διακρίνων τὰ πάθη τοῦ δήμου καὶ τὰς συμφορὰς, ὅσα τε ὑπὸ τοῦ πολέμου, καὶ ὅσα ὑπὸ τῆς στάσεως, καὶ ὅσα ὑπὸ τοῦ λιμοῦ κακωθέντες ἑάλωσαν. Παραλείψω δὲ οὐδὲ τὰς τῶν αὐτομόλων ἀτυχίας, οὐδὲ τὰς τῶν αἰχμαλώτων κολάσεις· ὅπως τε ὁ ναὸς ἄκοντος ἐνεπρήσθη Καίσαρος, καὶ ὅσα τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἐκ τοῦ πυρὸς ἡρπάγη, τήν τε τῆς ὅλης πόλεως ἅλωσιν, καὶ τὰ πρὸ ταύτης σημεῖα καὶ τέρατα, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν τυράννων, τῶν τε ἀνδραποδισθέντων τὸ πλῆθος, καὶ εἰς ἣν ἕκαστοι τύχην διενεμήθησαν· καὶ ὡς Ῥωμαῖοι μὲν ἐπεξῆλθον τὰ λείψανα τοῦ πολέμου, καὶ τὰ ἐρύματα τῶν χωρίων καθεῖλον, Τῖτος δὲ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν χώραν κατεστήσατο· τήν τε ὑποστροφὴν αὐτοῦ τὴν εἰς Ἰταλίαν, καὶ τὸν θρίαμβον.

12. Ταῦτα πάντα περιλαβὼν ἐν ἑπτὰ βιβλίοις, καὶ μηδεμίαν τοῖς ἐπισταμένοις τὰ πράγματα, καὶ παρατυχοῦσι τῷ πολέμῳ καταλιπὼν ἢ μέμψεως ἀφορμὴν ἢ κατηγορίας, τοῖς γε τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονὴν, ἀνέγραψα. Ποιήσομαι δὲ ταύτης τῆς ἐξηγήσεως ἀρχὴν, ἣν καὶ τῶν κεφαλαίων ἐποιησάμην.

CAP. I. 1. Στάσεως τοῖς δυνατοῖς Ἰουδαίων ἐμπεσούσης, καθ᾽ ὃν καιρὸν Ἀντίοχος, ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς, διεφέρετο περὶ ὅλης Συρίας πρὸς Πτολεμαῖον τὸν ἕκτον, — ἡ φιλοτιμία δ᾽ ἦν αὐτοῖς περὶ δυναστείας, ἑκάστου τῶν ἐν ἀξιώματι μὴ φέροντος
52 τοῖς ὁμοίοις ὑποτετάχθαι, — Ὀνίας μὲν εἷς τῶν ἀρχιερέων, ἐπικρατήσας, ἐξέβαλε τῆς πόλεως τοὺς

υἱοὺς Τωβία. Οἱ δὲ καταφυγόντες πρὸς Ἀντίοχον ἱκέτευσαν αὐτοῖς ἡγεμόσι χρώμενον εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰςβαλεῖν. Πείθεται δὲ ὁ βασιλεὺς ὡρμημένος πάλαι, καὶ μετὰ πλείστης δυνάμεως αὐτὸς ὁρμήσας τήν τε πόλιν αἱρεῖ κατὰ κράτος, καὶ πολύ τι πλῆθος τῶν τῷ Πτολεμαίῳ προςεχόντων ἀνεῖλε, ταῖς τε ἁρπαγαῖς ἀνέδην ἐπαφεὶς τοὺς στρατιώτας αὐτὸς καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησε, καὶ τὸν ἐνδελεχισμὸν τῶν καθ᾽ ἡμέραν ἐναγιασμῶν ἔπαυσεν ἐπ᾽ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διαφυγὼν, καὶ παρ᾽ αὐτοῦ λαβὼν τόπον ἐν τῷ Ἡλιουπολίτῃ νομῷ πολίχνην τε τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀπεικασμένην, καὶ ναὸν ἔκτισεν ὅμοιον· περὶ οὗ αὖθις κατὰ χώραν δηλώσομεν.

2. Ἀντιόχῳ γε μὴν οὔτε τὸ παρ᾽ ἐλπίδα κρατῆσαι τῆς πόλεως, οὔθ᾽ αἱ ἁρπαγαὶ καὶ ὁ τοσοῦτος φόνος ἤρκεσεν, ὑπὸ δὲ ἀκρασίας παθῶν, καὶ κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθεν, ἠνάγκαζεν Ἰουδαίους καταλύσαντας τὰ πάτρια, βρέφη τε αὐτῶν φυλάττειν ἀπερίτμητα, καὶ σῦς ἐπιθύειν τῷ βωμῷ· πρὸς ἃ πάντες μὲν ἐπείθουν, ἐσφάττοντο δὲ οἱ δοκιμώτατοι. Καὶ Βακχίδης, ὁ πεμφθεὶς ὑπ᾽ Ἀντιόχου φρούραρχος, τῇ φυσικῇ προςλαβὼν ὠμότητι τὰ ἀσεβῆ παραγγέλματα, παρανομίας οὐδεμίαν παρέλιπεν ὑπερβολὴν, καὶ κατ᾽ ἄνδρα τοὺς ἀξιολόγους αἰκιζόμενος, καὶ κοινῇ καθ᾽ ἡμέραν ἐνδεικνύμενος ὄψιν ἁλώσεως τῇ πόλει, μέχρι ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἀδικημάτων τοὺς πάσχοντας εἰς ἀμύνης τόλμαν ἠρέθισε.

3. Ματθίας γοῦν υἱὸς Ἀσαμωναίου, τῶν ἱερέων εἷς, ἀπὸ κώμης Μωδεεὶν ὄνομα, συνασπίσας μετὰ χειρὸς οἰκείας, πέντε γὰρ υἱεῖς ἦσαν αὐτῷ, κοπίσιν ἀναιρεῖ τὸν Βακχίδην. Καὶ παραχρῆμα μὲν δείσας τὸ πλῆθος τῶν φρουρῶν εἰς τὰ ὄρη καταφεύγει. Προςγενομένων δὲ ἀπὸ τοῦ δήμου πολλῶν αὐτῷ, ἀναθαῤῥήσας κάτεισι, καὶ συμβαλὼν μάχῃ

53 νικᾷ τοὺς Ἀντιόχου στρατηγοὺς, καὶ τῆς Ἰουδαίας ἐξελαύνει. Παρελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς εὐπραγίας εἰς δυναστείαν, καὶ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀλλοφύλων ἄρξας τῶν σφετέρων ἑκόντων, τελευτᾷ, Ἰούδᾳ τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων καταλιπὼν τὴν ἀρχήν.

4. Ὁ δὲ — οὐδὲ γὰρ ἠρεμήσειν Ἀντίοχον ὑπελάμβανε — τάς τ' ἐπιχωρίους συνεκρότει δυνάμεις, καὶ πρὸς Ῥωμαίους πρῶτος ἐποιήσατο φιλίαν, καὶ τὸν Ἐπιφανῆ, πάλιν εἰς τὴν χώραν εἰςβαλόντα, μετὰ καρτερᾶς πληγῆς ἀνέστειλεν. Ἀπὸ δὲ θερμοῦ τοῦ κατορθώματος ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ἐν τῇ πόλει φρουρὰν, οὔπω γὰρ ἐκκέκοπτο, καὶ ἐκβαλὼν ἀπὸ τῆς ἄνω πόλεως, συνωθεῖ τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν κάτω, — τοῦτο δὲ τοῦ ἄστεως τὸ μέρος Ἄκρα κέκληται, — κυριεύσας δὲ τοῦ ἱεροῦ, τόν τε χῶρον ἐκάθηρε πάντα, καὶ περιετείχισε, καὶ τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας σκεύη καινὰ κατασκευάσας εἰς τὸν ναὸν εἰςήνεγκεν, ὡς τῶν προτέρων μεμιασμένων, βωμόν τε ᾠκοδόμησεν ἕτερον, καὶ τῶν ἐναγισμῶν ἤρξατο. Λαμβανούσης δὲ ἄρτι τὸ ἱερὸν κατάστημα τῆς πόλεως, τελευτᾷ μὲν Ἀντίοχος, κληρονόμος δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τῆς πρὸς Ἰουδαίους ἀπεχθείας ὁ υἱὸς Ἀντίοχος γίνεται.

5. Συναγαγὼν οὖν πεζῶν μυριάδας πέντε, ἱππεῖς δὲ εἰς πεντακιςχιλίους, ἐλέφαντας δὲ ὀγδοήκοντα ἐμβάλλει διὰ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν ὀρεινὴν, Βηθσουρὰν μὲν οὖν πολίχνην αἱρεῖ, κατὰ δὲ τὸν τόπον, ὃς καλεῖται Βεθζαχαρίας, στενῆς οὔσης τῆς παρόδου, Ἰούδας ὑπήντα μετὰ τῆς δυνάμεως. Πρὶν δὲ συνάψαι τὰς φάλαγγας Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, προϊδὼν τὸ ὑψηλότατον τῶν ἐλεφάντων, πύργῳ τε μεγάλῳ καὶ περιχρύσοις προτειχίσμασι κεκοσμημένον, ὑπολαβὼν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Ἀντίοχον εἶναι, τῶν τε ἰδίων προεκτρέχει πολὺ, καὶ διακόψας τὸ στίφος τῶν πολεμίων ἐπὶ τὸν ἐλέφαντα διήνυσεν. Ἐφικέσθαι μὲν οὖν τοῦ δοκοῦντος εἶναι βασιλέως οὐχ

οἷός τε ἦν διὰ τὸ ὕψος, ὁ δὲ τὸ θηρίον ὑπὸ τὴν γαστέρα πλήξας, ἐπικατέσεισεν ἑαυτῷ, καὶ συντριβεὶς ἐτελεύτησε, μηδὲν πλέον δράσας τοῦ μεγάλοις ἐπιβαλέσθαι, θέμενος εὐκλείας ἐν δευτέρῳ τὸ ζῆν. Ὅ γε μὴν κυβερνῶν τὸν ἐλέφαντα ἰδιώτης ἦν· καὶ ἂν εἰ συνέβη δὲ εἶναι τὸν Ἀντίοχον, οὐδὲν πλέον ἤνυσεν ἂν ὁ τολμήσας τοῦ δοκεῖν, ἐπ' ἐλπίδι μόνῃ λαμπροῦ κατορθώματος ἑλέσθαι τὸν θάνατον. Γίνεται δὲ καὶ κληδὼν τῷ ἀδελφῷ τῆς ὅλης παρατάξεως· καρτερῶς μὲν γὰρ Ἰουδαῖοι καὶ μέχρι πολλοῦ διηγωνίσαντο, πλήθει δὲ ὑπερέχοντες οἱ βασιλικοὶ, καὶ δεξιᾷ χρησάμενοι τύχῃ, κρατοῦσι. Καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων, τοὺς λοιποὺς ἔχων Ἰούδας εἰς τὴν Γοφνιτικὴν τοπαρχίαν φεύγει. Ἀντίοχος δὲ παρελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καθίσας ὀλίγας ἡμέρας ἐν αὐτῇ, κατὰ σπάνιν τῶν ἐπιτηδείων ἀπανί- 54
σταται, καταλιπὼν μὲν φρουρὰν, ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε, τὴν δὲ λοιπὴν δύναμιν ἀπαγαγὼν, χειμεριοῦσαν εἰς τὴν Συρίαν.

6. Πρὸς δὲ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ βασιλέως Ἰούδας οὐκ ἠρέμει· προσγενομένων δ' ἐκ τοῦ ἔθνους πολλῶν, καὶ τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης ἐπισυγκροτήσας, κατὰ κώμην Ἀδασὰν συμβάλλει τοῖς Ἀντιόχου στρατηγοῖς, καὶ φανεὶς ἄριστος κατὰ τὴν μάχην, πολλούς τε τῶν πολεμίων ἀποκτείνας, ἀναιρεῖται· καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ Ἀντιόχου φρονούντων τελευτᾷ.

CAP. II. 1. Διαδεξάμενος δὲ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς Ἰωνάθης, τά τε ἄλλα πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους καὶ διὰ φυλακῆς ἦγεν ἑαυτὸν, καὶ τῇ πρὸς Ῥωμαίους φιλίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐκρατύνατο, πρός τε τὸν Ἀντίοχον παῖδα διαλλαγὰς ἐποιήσατο. Οὐ μὴν δέ τι τούτων ἤρκεσεν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν. Τρύφων γὰρ ὁ τύραννος, ἐπίτροπος μὲν ὢν τοῦ Ἀντιόχου παιδὸς ἐπι-

βουλεύων δ' αὐτῷ καὶ πρόσθεν ἀποσκευάζεσθαι τοὺς φίλους αὐτοῦ πειρώμενος, ἥκοντα τὸν Ἰωνάθην σὺν ὀλίγοις εἰς Πτολεμαΐδα πρὸς Ἀντίοχον δόλῳ συλλαμβάνει, καὶ δήσας ἐπὶ Ἰουδαίων στρατεύει· εἶτ' ἀπελαθεὶς ὑπὸ τοῦ Σίμωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς τοῦ Ἰωνάθου, καὶ πρὸς τὴν ἧτταν ὠργισμένος, κτείνει τὸν Ἰωνάθην.

2. Σίμων δὲ γενναίως ἀφηγούμενος τῶν πραγμάτων, αἱρεῖ μὲν Γάζαρά τε καὶ Ἰόππην καὶ Ἰάμ-
55 νειαν τῶν προσοίκων, κατέσκαψε δὲ καὶ τὴν Ἄκραν, τῶν φρουρῶν κρατήσας. Αὖθις δὲ γίνεται καὶ Ἀντιόχῳ σύμμαχος κατὰ Τρύφωνος, ὃν ἐν Δώροις πρὸ τῆς ἐπὶ Μήδους στρατείας ἐπολιόρκει. Ἀλλ' οὐκ ἐδυσώπησε τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν, συνεξελὼν Τρύφωνα· μετ' οὐ πολὺ γὰρ Ἀντίοχος Κενδεβαῖον τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως δηϊώσοντα τὴν Ἰουδαίαν ἀνέπεμψε καὶ καταδουλωσόμενον Σίμωνα. Ὁ δὲ, καίτοι γηραιὸς ὢν, νεανικώτερον ἀφηγήσατο τοῦ πολέμου· τοὺς μέντοι γε υἱεῖς ἐπ' αὐτὸν μετὰ τῶν ἐῤῥωμενεστάτων προεκπέμπει, αὐτὸς δὲ μοῖραν τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν ἐπῄει κατ' ἄλλο μέρος. Πολλοὺς δὲ πολλαχοῦ καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι προλοχίσας, πάσαις κρατεῖ ταῖς ἐπιβολαῖς, καὶ νικήσας λαμπρῶς ἀρχιερεὺς ἀποδείκνυται, καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας μετὰ ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη Ἰουδαίους ἀπαλλάττει.

3. Θνήσκει δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιβουλευθεὶς ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ, ὃς, αὐτοῦ τήν τε γυναῖκα καὶ τοὺς δύο παῖδας ἐγκαθείρξας, ἐπὶ τὸν τρίτον Ἰωάννην, ὃς καὶ Ὑρκανὸς ἐκαλεῖτο, τοὺς ἀναιρήσοντας ἔπεμψε. Προγνοὺς δὲ τὴν ἔφοδον ὁ νεανίσκος παραγενέσθαι εἰς τὴν πόλιν ἠπείγετο, πλεῖστον τῷ λαῷ πεποιθὼς, κατά τε μνήμην τῶν πατρῴων κατορθωμάτων, καὶ μῖσος τῆς Πτολεμαίου παρανομίας. Ὥρμησε δὲ καὶ Πτολεμαῖος εἰςελθεῖν καθ' ἑτέραν πύλην, ἐξεκρούσθη γε μὴν

ὑπὸ τοῦ δήμου ταχέως δεδεγμένου ἤδη τὸν Ὑρκανόν· καὶ ὁ μὲν παραχρῆμα ἀνεχώρησεν ἐπί τι τῶν ὑπὲρ Ἱεριχοῦντος ἐρυμάτων, ὃ Δαγὼν καλεῖται. Κομισάμενος δὲ τὴν πατρῴαν ἀρχιερωσύνην Ὑρκανὸς, καὶ θύσας τῷ θεῷ, μετὰ τάχους ἐπὶ Πτολεμαῖον ὥρμησε, τιμωρήσων τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς.

4. Προςβαλὼν δὲ τῷ φρουρίῳ τὰ μὲν ἄλλα κρείττων ἦν, ἡττᾶτο δὲ δικαίου πάθους. Ὁ γὰρ Πτολεμαῖος, ὁπότε καταπονοῖτο, τήν τε μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ προανάγων ἐπὶ τοῦ τείχους εἰς εὐσύνοπτον ᾐκίζετο, καὶ διακρημνιεῖν, εἰ μὴ θᾶττον ἀπανασταίη, διηπείλει. Πρὸς ἃ τὸν μὲν Ὑρκανὸν ὀργῆς πλείων οἶκτος εἰςῄει καὶ δέος, ἡ δὲ μήτηρ οὐδὲν οὔτε πρὸς τὰς αἰκίας, οὔτε πρὸς τὸν ἀπειλούμενον αὐτῇ θάνατον ἐνδιδοῦσα, χεῖρας ὤρεγε, καὶ κατηντιβόλει τὸν παῖδα, μὴ πρὸς τὴν αὐτῆς ὕβριν ἐπικλασθέντα φείσασθαι τοῦ δυςσεβοῦς, ὡς αὐτῇ γε κρείττονα τὸν ἐκ Πτολεμαίου θάνατον ἀθανασίας εἶναι, διδόντος δίκας ἐφ᾽ οἷς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν παρηνόμησεν. Ὁ δὲ Ἰωάννης, ὁπότε μὲν ἐνθυμηθείη τὸ παράστημα τῆς μητρὸς, καὶ κατακούσειε τῆς ἱκεσίας, ὥρμητο προςβάλλειν· ἐπειδὰν 56
δὲ κατίδοι τυπτομένην τε καὶ σπαραττομένην, ἐθηλύνετο, καὶ τοῦ πάθους ὅλος ἦν. Τριβομένης δὲ διὰ ταῦτα τῆς πολιορκίας, ἐπέστη τὸ ἀργὸν ἔτος, ὃ κατὰ ἑπταετίαν ἀργεῖται παρὰ Ἰουδαίοις ὁμοίως ταῖς ἑβδομάσιν ἡμέραις. Καὶ ἐν τούτῳ Πτολεμαῖος ἀνεθεὶς τῆς πολιορκίας ἀναιρεῖ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωάννου σὺν τῇ μητρὶ, καὶ φεύγει πρὸς Ζήνωνα, τὸν ἐπικληθέντα Κοτυλᾶν, Φιλαδελφείας δ᾽ ἦν τύραννος.

5. Ἀντίοχος δὲ, κατ᾽ ὀργὴν ὧν ὑπὸ Σίμωνος ἔπαθε, στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἐπολιόρκει τὸν Ὑρκανὸν προςκαθεζόμενος τοῖς Ἱεροσολύμοις. Ὁ δὲ τὸν Δαυΐδου τάφον ἀνοίξας, ὃς δὴ πλουσιώτατος βασιλέων ἐγένετο, καὶ ἀνελόμενος ὑπὲρ τριςχί-

λια τάλαντα χρημάτων, τόν τε Ἀντίοχον ἀπανίστησι τῆς πολιορκίας πείσας τριακοσίοις ταλάντοις. Καὶ δὴ καὶ ξενοτροφεῖν πρῶτος Ἰουδαίων ἐκ τῆς περιουσίας ἤρξατο.

6. Αὖθίς γε μὴν ὡς Ἀντίοχος, ἐπὶ Μήδους στρατεύσας, καιρὸν ἀμύνης αὐτῷ παρεῖχεν, εὐθέως ὥρμησεν ἐπὶ τὰς ἐν Συρίᾳ πόλεις, κενὰς, ὅπερ ἦν, ὑπολαμβάνων εὑρήσειν τῶν μαχιμωτέρων. Μεδάβην μὲν οὖν καὶ Σαμαίαν ἅμα ταῖς πλησίον, ἔτι δὲ Σίκιμα καὶ Γαριζὶν αὐτὸς αἱρεῖ. Πρὸς αἷς τὸ Χουθαίων γένος, οἳ περιῴκουν τὸ εἰκασθὲν τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερῷ. Αἱρεῖ δὲ καὶ τῆς Ἰδουμαίας τε ἄλλας τε οὐκ ὀλίγας, καὶ Ἀδωρεὸν καὶ Μάρισσαν.

7. Προελθὼν δὲ καὶ μέχρι Σαμαρείας, ἔνθα δὴ νῦν ἐστι Σεβαστὴ πόλις, ὑφ' Ἡρώδου κτισθεῖσα τοῦ βασιλέως, καὶ πάντοθεν αὐτὴν ἀποτειχίσας, τοὺς υἱεῖς ἐπέστησε τῇ πολιορκίᾳ, Ἀριστόβουλον καὶ Ἀντίγονον· ὧν οὐδὲν ἀνιέντων, λιμοῦ μὲν εἰς τοσοῦτον προῆλθον οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ὡς ἅψασθαι καὶ τῶν ἀηθεστάτων. Ἐπεκαλοῦντο δὲ βοηθὸν Ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα Κυζικηνόν· καὶ ἐκεῖνος ἑτοί-
57 μως ὑπακούσας ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστόβουλον ἡττᾶται. Καὶ ὁ μὲν μέχρι Σκυθοπόλεως διωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐκφεύγει, οἱ δ' ἐπὶ τῆς Σαμαρείας ὑποστρέψαντες, τό τε πλῆθος πάλιν εἰς τὸ τεῖχος συγκλείουσι, καὶ τὴν πόλιν ἑλόντες αὐτήν τε κατασκάπτουσι, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξηνδραποδίσαντο. Προχωρούντων δὲ τῶν κατορθωμάτων, τὴν ὁρμὴν οὐ κατέψυξαν, ἀλλὰ προελθόντες ἅμα τῇ δυνάμει μέχρι τῆς Σκυθοπόλεως, ταύτην τε κατέδραμον, καὶ τὴν ἐντὸς Καρμήλου τοῦ ὄρους χώραν ἅπασαν κατενείμαντο.

8. Πρὸς δὲ τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ τε Ἰωάννου καὶ τῶν παίδων φθόνος ἐγείρει στάσιν τῶν ἐπιχωρίων, καὶ πολλοὶ κατ' αὐτῶν συνελθόντες οὐκ ἠρέμουν, μέχρι καὶ πρὸς φανερὸν πόλεμον ἐκριπισθέν-

τες ἡττῶνται. Τὸ λοιπὸν δ' ἐπιβιοὺς ἐν εὐδαιμο-
νίᾳ Ἰωάννης, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν κάλλιστα διοι-
κήσας, ἐν τρισὶν καὶ τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν, ἐπὶ
πέντε υἱέσι τελευτᾷ, μακαριστότατος ὄντως καὶ κατὰ
μηδὲν ἐάσας ἐφ' ἑαυτῷ μεμφθῆναι τὴν τύχην. Τρία
γοῦν τὰ κρατιστεύοντα μόνος εἶχε, τήν τε ἀρχὴν
τοῦ ἔθνους, καὶ ἀρχιερωσύνην, καὶ προφητείαν·
ὡμίλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον, ὡς μηδὲν τῶν μελ-
λόντων ἀγνοεῖν, ὥς γε καὶ περὶ δύο τῶν πρεσβυτά-
των υἱῶν, ὅτι μὴ διαμενοῦσι κύριοι τῶν πραγμά-
των, προεῖδέ τε καὶ προεφήτευσεν· ὧν τὴν κατα-
στροφὴν ἄξιον ἀφηγήσασθαι, παρόσον τῆς πατρῴας
εὐδαιμονίας ἀπέκλιναν.

CAP. III. 1. Μετὰ γὰρ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν
ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν Ἀριστόβουλος τὴν ἀρχὴν εἰς
βασιλείαν μεταθεὶς, περιτίθεται μὲν διάδημα πρῶ-
τος μετὰ τετρακοσιοστὸν καὶ ἑβδομηκοστὸν πρῶτον
ἔτος, πρὸς δὲ μῆνας τρεῖς, ἐκ τοῦ κατῆλθεν ὁ λαὸς
εἰς τὴν χώραν, ἀπαλλαγεὶς τῆς ἐν Βαβυλῶνι δου-
λείας· τῶν δὲ ἀδελφῶν τὸν μὲν μετ' αὐτὸν Ἀντίγο-
νον — ἐδόκει γὰρ ἀγαπᾶν — ἦγεν ἰσοτίμως, τοὺς
δ' ἄλλους εἴργνυσι δήσας δεσμεῖ δὲ καὶ τὴν μητέρα 58
διενεχθεῖσαν περὶ τῆς ἐξουσίας — ταύτην γὰρ δὴ
κυρίαν τῶν ὅλων ὁ Ἰωάννης ἀπολελοίπει, — καὶ
μέχρι τοσαύτης ὠμότητος προῆλθεν, ὥστε καὶ λιμῷ
διαφθεῖραι δεδεμένην.

2. Περιέρχεται δὲ αὐτὸν ἡ τίσις εἰς τὸν ἀδελ-
φὸν Ἀντίγονον, ὃν ἠγάπα τε καὶ τῆς βασιλείας κοι-
νωνὸν εἶχε· κτείνει γὰρ καὶ τοῦτον ἐκ διαβολῶν, ἃς
οἱ πονηροὶ τῶν κατὰ τὸ βασίλειον ἐνεσκευάσαντο.
Τὰ μὲν οὖν πρῶτα διηπίστει τοῖς λεγομένοις ὁ Ἀρι-
στόβουλος, ἅτε δὴ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀγαπῶν, καὶ
διδοὺς φθόνῳ τὰ πολλὰ τῶν λογοποιουμένων. Ὡς
δὲ ὁ Ἀντίγονος λαμπρὸς ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἦλθεν
εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐν ᾗ σκηνοποιεῖσθαι πάτριον τῷ

θεῷ, ʽσυνέβη μὲν κατ᾽ ἐκείνας τὰς ἡμέρας, νόσῳ χρήσασθαι τὸν Ἀριστόβουλον· τὸν δὲ Ἀντίγονον ἐπὶ τέλει τῆς ἑορτῆς ἀναβάντα μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ὁπλιτῶν, ὡς ἐνῆν μάλιστα κεκοσμημένον, προσκυνῆσαι τὸ πλέον ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ. Καὶ ἐν τούτῳ προσιόντες οἱ πονηροὶ τῷ βασιλεῖ τήν τε πομπὴν τῶν ὁπλιτῶν ἐδήλουν, καὶ τὸ παράστημα τοῦ Ἀντιγόνου, μεῖζον ἢ κατ᾽ ἰδιώτην, ὅτι τε παρείη μετὰ μεγίστου συντάγματος ἀναιρήσων αὐτὸν, ʽοὐ γὰρ ἀνέχεσθαι τιμὴν μόνον ἐκ βασιλείας ἔχειν, παρὸν αὐτὴν κατασχεῖν.᾽

3. Τούτοις κατὰ μικρὸν ἄκων ἐπίστευσεν Ἀριστόβουλος, καὶ προνοῶν τοῦ μήθ᾽ ὑποπτεύων φανερὸς γενέσθαι καὶ προησφαλίσθαι πρὸς τὸ ἄδηλον, καθίστησι μὲν τοὺς σωματοφύλακας ἔν τινι τῶν ὑπογαίων ἀλαμπεῖ. Κατέκειτο δ᾽ ἐν τῇ Βάρει πρότερον καλουμένῃ, αὖθις δ᾽ Ἀντωνίᾳ μετονομασθείσῃ, προστάξας ἀνόπλου μὲν ἀπέχεσθαι, κτείνειν δὲ τὸν Ἀντίγονον, εἰ μετὰ ὅπλων προσίοι. Καὶ πρὸς αὐτὸν ἔπεμψε τοὺς προεροῦντας ἄνοπλον ἐλθεῖν. Πρὸς τοῦτο πάνυ πανούργως ἡ βασίλισσα συντάσσεται μετὰ τῶν ἐπιβούλων· τοὺς γὰρ πεμφθέντας πείθουσι τὰ μὲν παρὰ τοῦ βασιλέως σιωπῆσαι, λέγειν δὲ πρὸς τὸν Ἀντίγονον, ὡς ʽἀδελφὸς ἀκούσας ὅπλα τε αὐτῷ κατεσκευακέναι κάλλιστα, καὶ πολεμικὸν κόσμον ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, διὰ μὲν τὴν ἀσθένειαν αὐτὸς ἐπιδεῖν ἕκαστα κωλυθείη, νῦν δ᾽ ἐπεὶ καὶ χωρίζεσθαι μέλλοις, θεάσαιτ᾽ ἂν ἥδιστά σε ἐν τοῖς ὅπλοις.᾽

4. Ταῦτ᾽ ἀκούσας ὁ Ἀντίγονος, ἐνῆγε δὲ ἡ τοῦ ἀδελφοῦ διάθεσις μηδὲν ὑποπτεύειν πονηρὸν, ἐχώρει μετὰ τῶν ὅπλων ὡς πρὸς ἐπίδειξιν. Γενόμενος δὲ κατὰ τὴν σκοτεινὴν πάροδον, ἣ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων ἀναιρεῖται, βέβαιον ἀποδείξας, ὅτι πᾶσαν εὔνοιαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολὴ, καὶ οὐδὲν οὕτω τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἰσχυρὸν, ὃ τῷ φθόνῳ μέχρι παντὸς ἀντέχει.

5. Θαυμάσαι δ' ἄν τις ἐν τούτῳ καὶ Ἰούδαν, — Ἐσσαῖος ἦν γένος, οὐκ ἔστιν ὅτε πταίσας ἢ ψευσθεὶς ἐν προαγγέλμασιν, — ὃς ἐπειδὴ καὶ τότε τὸν Ἀντίγονον ἐθεάσατο παριόντα διὰ τοῦ ἱεροῦ, πρὸς τοὺς γνωρίμους ἀνέκραγεν, ἦσαν δ' οὐκ ὀλίγοι παρεδρεύοντες αὐτῷ τῶν μανθανόντων, "Παπαί! Νῦν 59
ἐμοὶ καλὸν," ἔφη, "τὸ θανεῖν, ὅτι μοι προτέθνηκεν ἡ ἀλήθεια, καί τι τῶν ὑπ' ἐμοῦ προῤῥηθέντων διέψευσται! Ζῇ γὰρ Ἀντίγονος οὑτοσὶ σήμερον ὀφείλων ἀποθανεῖν. Χωρίον δὲ αὐτῷ πρὸς σφαγὴν Στράτωνος πύργος εἵμαρτο· καὶ τοῦτο μὲν ἀφ' ἑξακοσίων σταδίων ἐντεῦθεν ἐστίν· ὧραι δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τέσσαρες, ὅδε δὴ χρόνος ἐκκρούει τὸ μάντευμα!" Ταῦτ' εἰπὼν, σκυθρωπὸς ὑπὸ συννοίας ὁ γέρων διεκαρτέρει, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνῃρημένος Ἀντίγονος ἠγγέλλετο κατὰ τὸ ὑπόγαιον χωρίον, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὁμωνύμως τῇ παραλίῳ Καισαρείᾳ. Τοῦτο γοῦν τὸν μάντιν διετάραξεν.

6. Ἀριστοβούλῳ γε μὴν εὐθὺς ἡ περὶ τοῦ μύσους μεταμέλεια νόσον ἐνσκήπτει, καὶ πρὸς ἐννοίαις τοῦ φόνου τὴν ψυχὴν ἔχων ἀεὶ τεταραγμένην συνετήκετο, μέχρι τῶν σπλάγχνων ὑπ' ἀκράτου τῆς λύπης σπαραττομένων ἄθρουν αἷμα ἀναβάλλει. Τοῦτό τις τῶν πρὸς τῇ θεραπείᾳ παίδων ἐκφέρων, δαιμονίῳ προνοίᾳ σφάλλεται, καθ' ὃν τόπον ὁ Ἀντίγονος ἔσφακτο, καὶ φαινομένοις ἔτι τοῖς ἀπὸ τοῦ φόνου σπίλοις τὸ αἷμα τοῦ κτείναντος ἐπεξέχεεν. Ἤρθη δ' εὐθὺς οἰμωγὴ τῶν θεασαμένων, ὥσπερ ἐπίτηδες τοῦ παιδὸς ἐκεῖ ἐκκατασπείσαντος τὸ αἷμα· τῆς δὲ βοῆς ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, τὴν αἰτίαν ἐπυνθάνετο, καὶ μηδενὸς τολμῶντος εἰπεῖν, μᾶλλον ἐνέκειτο μαθεῖν ἐθέλων. Τέλος δ' ἀπειλοῦντι καὶ βιαζομένῳ τὸ ἀληθὲς εἶπον. Ὁ δὴ τούς τε ὀφθαλμοὺς ἐμπίπλησι δακρύων, καὶ στενάξας, ὅσον ἦν αὐτῷ δύναμις, εἶπεν· "Οὐκ ἄρα θεοῦ μέγαν ὀφθαλμὸν ἐπ' ἔργοις ἀθεμίτοις λήσειν ἔμελλον, ἀλλά με ταχεῖα μέτεισι

δίκη φόνου συγγενοῦς! Μέχρι ποῦ μοι σῶμα ἀναιδέστατον τὴν ἀδελφῷ καὶ μητρὶ κατάκριτον ψυχὴν καθέξεις; Μέχρι ποῦ δ' αὐτὸς ἐπισπείσω κατὰ μέρος τὸ ἐμὸν αἷμα; Λαβέτωσαν ἀθρόον τοῦτο, καὶ μηκέτι ταῖς ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγχνων χοαῖς ἐπειρωνευέσθω τὸ δαιμόνιον." Ταῦτ' εἰπὼν, εὐθέως τελευτᾷ, βασιλεύσας οὐ πλεῖον ἐνιαυτοῦ.

CAP. IV. 1. Λύσασα δὲ ἡ γυνὴ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ βασιλέα καθίστησιν Ἀλέξανδρον, τὸν καὶ καθ' ἡλικίαν καὶ μετριότητα προέχειν δοκοῦντα. Ὁ δὲ παρελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν τὸν ἕτερον μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλειῶντα κτείνει, τὸν δὲ καταλειπόμενον, ἀγαπῶντα τὸ ζῆν δίχα πραγμάτων, εἶχεν ἐν τιμῇ.

2. Γίνεται δ' αὐτῷ καὶ πρὸς τὸν Λάθουρον ἐπικληθέντα Πτολεμαῖον συμβολὴ, πόλιν Ἀσωχὶν
60 ᾑρηκότα, καὶ πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε τῶν πολεμίων, ἡ δὲ νίκη πρὸς Πτολεμαῖον ἔῤῥεψεν· ἐπεὶ δὲ οὗτος ὑπὸ τῆς μητρὸς Κλεοπάτρας διωχθεὶς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησεν, Ἀλέξανδρος Γαδάρων τε πολιορκίᾳ κρατεῖ, καὶ Ἀμαθοῦντος, ὃ δὴ μέγιστον μὲν ἦν ἔρυμα τῶν περὶ Ἰορδάνην, τὰ τιμιώτατα δὲ τῶν Θεοδώρου τοῦ Ζήνωνος κτημάτων ἦν ἐν αὐτῷ. Ἐπελθὼν δ' ἐξαίφνης ὁ Θεόδωρος, τά τε σφέτερα καὶ τοῦ βασιλέως ἀποσκευὴν αἱρεῖ, τῶν τε Ἰουδαίων εἰς μυρίους κτείνει. Γίνεται δ' ἐπάνω τῆς πληγῆς Ἀλέξανδρος, καὶ τραπόμενος εἰς τὴν παραλίαν, αἱρεῖ Ῥαφίαν τε καὶ Γάζαν, καὶ Ἀνθηδόνα, τὴν αὖθις ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως Ἀγριππιάδα ἐπικληθεῖσαν.

3. Ἐξανδραποδισαμένῳ δὲ ταύτας ἐπανίσταται τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐν ἑορτῇ· μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς εὐωχίαις αὐτῶν στάσις ἅπτεται. Καὶ ἐδόκει μὴ ἂν κρείττων γίνεσθαι τῆς ἐπιβουλῆς, εἰ μὴ τὸ ξενικὸν αὐτῷ παρεβοήθει, — Πισίδαι καὶ Κίλικες ἦσαν. Σύρους γὰρ οὐκ ἐδέχετο μισθοφόρους, διὰ τὴν ἐμ-

φυτον αὐτῶν πρὸς τὸ ἔθνος ἀπέχθειαν. Κτείνας δὲ τῶν ἐπαναστάντων ὑπὲρ ἑξακισχιλίους, Ἀραβίας ἥπτετο· καὶ ταύτην ἑλὼν Γαλααδίτας τε καὶ Μωαβίτας, φόρον τε αὐτοῖς ἐπιτάξας, ἀνέστρεψεν ἐπὶ Ἀμαθοῦντα. Θεοδώρου δὲ πρὸς τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ καταπλαγέντος, ἔρημον λαβὼν τὸ φρούριον κατέσκαψεν.

4. Ἔπειτα συμβαλὼν Ὀβόδῃ τῷ Ἀράβων βασιλεῖ προλοχίσαντι κατὰ τὴν Γαυλάνην, ἐνέδρας αὐτῷ γονομένης, πᾶσαν ἀποβάλλει τὴν στρατιὰν, συνωθεῖσαν κατὰ βαθείας φάραγγος, καὶ πλήθει καμήλων συντριβεῖσαν. Διαφυγὼν δὲ αὐτὸς εἰς Ἱεροσόλυμα, τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς πάλαι μισοῦν τὸ ἔθνος ἠρέθισεν εἰς ἐπανάστασιν. Γίνεται δὲ καὶ τότε κρείττων, καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις οὐκ ἔλαττον πεντακισμυρίους Ἰουδαίων ἀνεῖλεν ἐν ἓξ ἔτεσιν· οὐ μὴν ηὐφραίνετό γε ταῖς νίκαις, τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν ἀναλίσκων, ὥστε, παυσάμενος τῶν ὅπλων, λόγοις ἐπεχείρει διαλύεσθαι πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους. Οἱ δὲ μᾶλλον ἐμίσουν τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, καὶ τοῦ τρόπου τὸ ἀνώμαλον. Πυνθανομένῳ τε τὸ αἴτιον, 'τί ἂν ποιήσας καταστείλειεν αὐτοὺς,' 'ἀποθανὼν ἔλεγον· νεκρῷ γὰρ ἂν διαλλαγῆναι μόλις τῷ τοσαῦτα δράσαντι.' Ἅμα δὲ καὶ τὸν Εὔκαιρον ἐπικληθέντα Δημήτριον ἐπεκαλοῦντο. Ῥᾳδίως δ' ὑπακούσαντος κατ' ἐλπίδα μειζόνων, καὶ μετὰ στρατιᾶς ἥκοντος, συνέμισγον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς συμμάχοις περὶ Σίκιμα.

5. Δέχεται δ' ἑκατέρους Ἀλέξανδρος, ἱππεῦσι 61
μὲν χιλίοις, μισθοφόροις δὲ πεζοῖς ὀκτακισχιλίοις· παρῆν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ εὔνουν Ἰουδαϊκὸν εἰς μυρίους. Τῶν δ' ἐναντίων ἱππεῖς μὲν ἦσαν τρισχίλιοι, πεζῶν δὲ μύριοι τετρακισχίλιοι. Καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν διὰ κηρύσσοντας οἱ βασιλεῖς ἐπειρῶντο τῶν παρ' ἀλλήλοις ἀποστάσεων· Δημήτριος μὲν τοὺς Ἀλεξάνδρου μισθοφόρους, Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ἅμα

Δημητρίῳ Ἰουδαίους μεταπείσειν ἐλπίσας. Ὡς δ' οὔτε οἱ Ἰουδαῖοι θυμῶν, οὔθ' οἱ Ἕλληνες ἐπαύοντο πίστεως, διεκρίνοντο ἤδη τοῖς ὅπλοις συμπεσόντες. Κρατεῖ δὲ τῇ μάχῃ Δημήτριος, καίπερ πολλὰ τῶν Ἀλεξάνδρου μισθοφόρων καὶ ψυχῆς ἔργα καὶ χειρὸς ἐπιδειξαμένων. Χωρεῖ δὲ τὸ τέλος τῆς παρατάξεως παρὰ δόξαν ἀμφοτέροις· οὔτε γὰρ Δημητρίῳ παρέμειναν νικῶντι οἱ καλέσαντες, καὶ κατ' οἶκτον τῆς μεταβολῆς Ἀλεξάνδρῳ προσεχώρησαν, εἰς τὰ ὄρη καταφυγόντι, Ἰουδαίων ἑξακισχίλιοι. Ταύτην τὴν ῥοπὴν οὐκ ἤνεγκε Δημήτριος, ἀλλ' ὑπολαβὼν ἤδη μὲν ἀξιόμαχον εἶναι πάλιν Ἀλέξανδρον, μεταῤῥεῖν δὲ καὶ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς αὐτὸν, ἀνεχώρησεν.

6. Οὐ μὴν τό γε λοιπὸν πλῆθος, ἀναχωρησάντων τῶν συμμάχων, κατέθεντο τὰς διαφοράς· συνεχὴς δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον ἦν αὐτοῖς ὁ πόλεμος, μέχρι πλείστους ἀποκτείνας τοὺς λοιποὺς ἀπήλασεν εἰς Βεμέσελιν πόλιν, καὶ ταύτην καταστρεψάμενος αἰχμαλώτους ἀνήγαγεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Προέκοψε δ' αὐτῷ δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς εἰς ἀσέβειαν τὰ τῆς ὠμότητος· τῶν γὰρ ληφθέντων εἰς ὀκτακοσίους ἀνασταυρώσας ἐν μέσῃ τῇ πόλει, γυναῖκάς τε καὶ τέκνα αὐτῶν ἀπέσφαξε ταῖς ὄψεσι· καὶ ταῦτα πίνων καὶ καγκατακείμενος ταῖς πολλακίσιν ἀφεωρᾶτο. Τοσαύτη δὲ κατάπληξις ἔσχε τὸν δῆμον, ὥςτε τῶν ἀντιστασιαστῶν κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα φυγεῖν ὀκτακισχιλίους ἐξ Ἰουδαίας ὅλης, οἷς ὅρος τῆς φυγῆς ὁ Ἀλεξάνδρου θάνατος κατέστη. Τέλος δὲ, τοιούτοις ἔργοις ὀψὲ καὶ μόλις ἡσυχίαν τῇ βασιλείᾳ πορίσας, ἀνεπαύσατο τῶν ὅπλων.

7. Γίνεται δὲ αὐτῷ πάλιν ἀρχὴ θορύβων Ἀντίοχος, ὁ καὶ Διόνυσος ἐπικληθεὶς, Δημητρίου μὲν ἀδελφὸς ὢν, τελευταῖος δὲ τῶν ἀπὸ Σελεύκου. Τοῦτον γὰρ δείσας, στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς Ἄραβας ὡρμημένον, τὸ μὲν μεταξὺ τῆς Ἀντιπατρίδος παρορίου καὶ τῶν Ἰόππης αἰγιαλῶν διαταφρεύει φά-

ραγγι βαθείᾳ, πρὸ δὲ τῆς τάφρου τεῖχος ἤγειρεν ὑψηλὸν, καὶ ξυλίνους πύργους ἐνετεκτήνατο, τὰς εὐμαρεῖς ἐμβολὰς ἀποφράττων. Οὐ μὴν εἶρξαί γε τὸν Ἀντίοχον ἴσχυσεν· ἐμπρήσας γὰρ τοὺς πύργους καὶ τὴν τάφρον χώσας, διήλαυνε μετὰ τῆς δυνάμεως. Θέμενος δ' ἐν δευτέρῳ τὴν πρὸς τὸν κωλύσαντα ἄμυναν, εὐθὺς ἐπὶ τοὺς Ἄραβας ᾔει. Τῶν δὲ ὁ βασιλεὺς, ἀναχωρῶν εἰς τὰ χρησιμώτερα τῆς 62
χώρας πρὸς τὴν μάχην, ἔπειτα τὴν ἵππον ἐξαίφνης ἐπιστρέψας, μυρία δ' ἦν τὸν ἀριθμὸν, ἀτάκτοις ἐπιπίπτει τοῖς περὶ τὸν Ἀντίοχον. Καρτερᾶς δὲ μάχης γενομένης, ἕως μὲν περιῆν Ἀντίοχος, ἀντεῖχεν ἡ δύναμις αὐτοῦ, καίπερ ἀνέδην ὑπὸ τῶν Ἀράβων φονευόμενοι. Πεσόντος δὲ, καὶ γὰρ προεκινδύνευεν ἀεὶ τοῖς ἡττωμένοις παραβοηθῶν, ἐκκλίνουσι πάντες, καὶ τὸ μὲν πλεῖστον αὐτῶν, ἐπί τε τῆς παρατάξεως, καὶ ἐν τῇ φυγῇ διαφθείρεται, τοὺς δὲ λοιποὺς, καταφυγόντας εἰς Κανὰ κώμην, σπάνει τῶν ἐπιτηδείων ἀναλωθῆναι συνέβη πλὴν ὀλίγων ἅπαντας.

8. Ἐκ τούτου Δαμασκηνοὶ διὰ τὸ πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Μενναίου μῖσος, Ἀρέταν ἐπάγονται, καὶ καθιστῶσι Κοίλης Συρίας βασιλέα. Στρατεύεται δὲ οὗτος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ μάχῃ νικήσας Ἀλέξανδρον, κατὰ συνθήκας ἀνεχώρησεν. Ἀλέξανδρος δὲ, Πέλλαν ἑλὼν, ἐπὶ Γέρασαν ᾔει πάλιν, τῶν Θεοδώρου κτημάτων γλιχόμενος. Καὶ τρισὶ τοὺς φρουροὺς περιβόλοις ἀποτειχίσας, διὰ μάχης τὸ χωρίον παραλαμβάνει. Καταστρέφεται δὲ καὶ Γαυλάνην, καὶ Σελεύκειαν, καὶ τὴν Ἀντιόχου φάραγγα καλουμένην· πρὸς οἷς Γάμαλα φρούριον καρτερὸν ἑλὼν, τὸν ἄρχοντα Δημήτριον ἐν αὐτῷ περιδύσας ἐκ πολλῶν ἐγκλημάτων, ἐπάνεισιν εἰς Ἰουδαίαν, τρία πληρώσας ἔτη τῆς στρατιᾶς. Ἀσμένως δὲ ὑπὸ τοῦ ἔθνους προσεδέχθη διὰ τὴν εὐπραγίαν, καὶ λαμβάνει τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ πολεμεῖν, ἀρχὴν νόσου.

Τεταρταίαις δὲ περιόδοις πυρετῶν ἐνοχλούμενος, ᾠήθη διακρούσασθαι τὴν νόσον, πάλιν ἁψάμενος πραγμάτων. Διὸ δὴ στρατείαις ἀκαίροις ἑαυτὸν ἐπιδιδοὺς, καὶ βιαζόμενος παρὰ δύναμιν τὸ σῶμα πρὸς τὰς ἐνεργείας, ἀπήλλαξε. Τελευτᾷ γοῦν ἐν μέσοις τοῖς θορύβοις στρεφόμενος, βασιλεύσας ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτη.

CAP. V. 1. Καταλείπει δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρᾳ τῇ γυναικὶ, πεπεισμένος ταύτῃ μάλιστα νῦν ὑπακοῦσαι τοὺς Ἰουδαίους, ἐπειδὴ τῆς ὠμότητος αὐτοῦ μακρὰν ἀποδέουσα, καὶ ταῖς παρανομίαις ἀνθισταμένη, τὸν δῆμον εἰς εὔνοιαν προσηγάγετο. Καὶ οὐ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος· ἐκράτησε γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ γύναιον, διὰ δόξαν εὐσεβείας· ἠκρίβου γὰρ δὴ
63 τοῦ ἔθνους μάλιστα τὰ πάτρια, καὶ τοὺς πλημμελοῦντας εἰς τοὺς ἱεροὺς νόμους ἐξ ἀρχῆς ἀπεβάλετο. Δύο δὲ αὐτῇ παίδων ὄντων ἐξ Ἀλεξάνδρου, τὸν μὲν πρεσβύτερον Ὑρκανὸν, διά τε τὴν ἡλικίαν ἀποδείκνυσιν ἀρχιερέα, καὶ ἄλλως ὄντα νωθέστερον, ἢ ὥςτε ἐνοχλεῖν περὶ τῶν ὅλων· τὸν δὲ νεώτερον Ἀριστόβουλον, διὰ θερμότητα κατεῖχεν ἰδιώτην.

2. Παραφύονται δὲ αὐτῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν Φαρισαῖοι, σύνταγμά τι Ἰουδαίων, δοκοῦν εὐσεβέστερον εἶναι τῶν ἄλλων, καὶ τοὺς νόμους ἀκριβέστερον ἀφηγεῖσθαι. Τούτοις περισσὸν δή τι προσεῖχεν ἡ Ἀλεξάνδρα, σεβομένη περὶ τὸ θεῖον. Οἱ δὲ τὴν ἁπλότητα τῆς ἀνθρώπου κατὰ μικρὸν ὑπιόντες, ἤδη καὶ διοικηταὶ τῶν ὅλων ἐγίνοντο, διώκειν τε καὶ κατάγειν οὓς ἐθέλοιεν, λύειν τε καὶ δεῖν. Καθόλου δὲ αἱ μὲν ἀπολαύσεις τῆς βασιλείας ἐκείνων ἦσαν, τὰ δὲ ἀναλώματα καὶ αἱ δυσχέρειαι τῆς Ἀλεξάνδρας. Δεινὴ δὲ ἦν τὰ μείζω διοικεῖν, δύναμίν τε ἀεὶ συγκροτοῦσα, διπλασίονα κατέστησε, καὶ ξενικὴν συνήγαγεν οὐκ ὀλίγην· ὡς μὴ μόνον κρατύνεσθαι τὸ οἰκεῖον ἔθνος, ἀλλὰ καὶ φοβερὰν τοῖς ἔξωθεν εἶναι

δυνάσταις. Ἐκράτει δὲ τῶν μὲν ἄλλων αὐτὴ, Φαρισαῖοι δὲ αὐτῆς.

3. Διογένην γοῦν τινα τῶν ἐπισήμων, φίλον Ἀλεξάνδρῳ γεγενημένον, κτείνουσιν αὐτοὶ, σύμβουλον ἐγκαλοῦντες γεγονέναι περὶ τῶν ἀνασταυρωθέντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὀκτακοσίων. Ἐνῆγον δὲ τὴν Ἀλεξάνδραν εἰς τὸ καὶ τοὺς ἄλλους διαχειρίσασθαι τῶν παροξυνάντων ἐπ᾽ ἐκείνους τὸν Ἀλέξανδρον. Ἐνδιδούσης δ᾽ ὑπὸ δεισιδαιμονίας, ἀνῄρουν οὓς ἐθέλοιεν δ᾽ αὐτοί. Προσφεύγουσι δὲ Ἀριστοβούλῳ τῶν κινδυνευόντων οἱ προέχειν δοκοῦντες. Καὶ ἐκεῖνος πείθει τὴν μητέρα, φείσασθαι μὲν διὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν, ἐκπέμψαι δὲ αὐτοὺς, εἰ μὴ καθαροὺς ὑπείληφεν, ἐκ τῆς πόλεως. Οἱ μὲν οὖν, δοθείσης ἀδείας, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὴν χώραν. Ἀλεξάνδρα δὲ ἐκπέμψασα ἐπὶ Δαμασκὸν στρατιὰν, πρόφασις δ᾽ ἦν Πτολεμαῖος ἀεὶ θλίβων τὴν πόλιν, ταύτην μὲν ὑπεδέξατο μηδὲν ἀξιόλογον ἐργασαμένην. Τιγράνην δὲ τὸν Ἀρμενίων βασιλέα, προςκαθεζόμενον Πτολεμαΐδι, καὶ πολιορκοῦντα Κλεοπάτραν, συνθήκαις καὶ δώροις ὑπηγάγετο. Φθάνει δ᾽ ἐκεῖνος ἀπαναστὰς διὰ τὰς οἴκοι ταραχὰς, ἐμβεβληκότος εἰς τὴν Ἀρμενίαν Λευκούλλου.

4. Καὶ ἐν τούτῳ νοσούσης Ἀλεξάνδρας, ὁ νεώτερος τῶν παίδων Ἀριστόβουλος, τὸν καιρὸν ἁρπάσας, μετὰ τῶν οἰκετῶν, εἶχε δὲ πολλοὺς καὶ πάντας εὔνους διὰ τὴν θερμότητα, κρατεῖ μὲν τῶν ἐρυμάτων ἁπάντων. Τοῖς δ᾽ ἐκ τούτων χρήμασι μισθοφόρους ἀθροίσας ἑαυτὸν ἀποδείκνυσι βασιλέα. Πρὸς ταῦτα ὀδυρόμενον τὸν Ὑρκανὸν ἡ μήτηρ οἰκτείρασα, τήν τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας Ἀριστοβούλου καθείργνυσιν εἰς Ἀντωνίαν, — φρούριον 64
δ᾽ ἦν τῷ βορείῳ κλίματι τοῦ ἱεροῦ προςκείμενον, πάλαι μὲν, ὡς ἔφην, Βάρις ὀνομαζόμενον, αὖθις δὲ ταύτης τυχὸν τῆς προσηγορίας, ἐπικρατήσαντος Ἀντωνίου, καθάπερ ἀπό τε τοῦ Σεβαστοῦ καὶ Ἀγρίπ-

πα Σεβαστὴ καὶ Ἀγριππιὰς, πόλεις ἕτεραι, μετωνομάσθησαν. Πρὶν δ᾽ ἐπεξελθεῖν Ἀλεξάνδραν τὸν Ἀριστόβουλον τῆς τοῦ ἀδελφοῦ καταλύσεως, τελευτᾷ, διοικήσασα τὴν ἀρχὴν ἔτεσιν ἐννέα.

CAP. VI. 1. Καὶ κληρονόμος μὲν ἦν τῶν ὅλων Ὑρκανὸς, ᾧ καὶ ζῶσα τὴν βασιλείαν ἐνεχείρισε, δυνάμει δὲ καὶ φρονήματι προεῖχεν ὁ Ἀριστόβουλος. Γενομένης δὲ αὐτοῖς περὶ τῶν ὅλων συμβολῆς περὶ Ἱεριχοῦντα, καταλιπόντες οἱ πλεῖστοι τὸν Ὑρκανὸν, μεταβαίνουσι πρὸς τὸν Ἀριστόβουλον. Ὁ δὲ μετὰ τῶν συμμεινάντων φθάνει συμφυγὼν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ κυριεύσας τῶν πρὸς σωτηρίαν ὁμήρων, ταῦτα δ᾽ ἦν ἡ Ἀριστοβούλου γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων, ἀμέλει πρὶν ἀνηκέστου πάθους, διελύθησαν, ὥςτε βασιλεύειν μὲν Ἀριστόβουλον, Ὑρκανὸν δ᾽ ἐκστάντα τῆς ἄλλης ἀπολαύειν τιμῆς, ὥςπερ ἀδελφὸν βασιλέως. Ἐπὶ τούτοις διαλλαγέντες ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τοῦ λαοῦ περιεστῶτος φιλοφρόνως ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, διήμειψαν τὰς οἰκίας· Ἀριστόβουλος μὲν γὰρ εἰς τὰ βασίλεια, Ὑρκανὸς δ᾽ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀριστοβούλου οἰκίαν.

2. Δέος δὲ τοῖς τε ἄλλοις τῶν Ἀριστοβούλου διαφόρων ἐμπίπτει παρ᾽ ἐλπίδα κρατήσαντος, καὶ μάλιστα Ἀντιπάτρῳ πάλαι διαμισουμένῳ. Γένος δ᾽ ἦν Ἰδουμαῖος, προγόνων τε ἕνεκα καὶ πλούτου καὶ τῆς ἄλλης ἰσχύος πρωτεύων τοῦ ἔθνους. Ὁ αὐτὸς δὲ ἅμα καὶ τὸν Ὑρκανὸν, Ἀρέτᾳ προςφυγόντα τῷ βασιλεῖ τῆς Ἀραβίας, ἀνακτήσασθαι τὴν βασιλείαν ἔπειθε, καὶ τὸν Ἀρέταν δέξασθαί τε τὸν Ὑρκανὸν, καὶ καταγαγεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. Πολλὰ μὲν τὸν Ἀριστόβουλον εἰς τὸ ἦθος διαβάλλων, πολλὰ δ᾽ ἐπαινῶν τὸν Ὑρκανὸν, παρήνει δέξασθαι, καὶ ὡς πρέπον εἴη τὸν οὕτω λαμπρᾶς προεστῶτα βασιλείας, ὑπερέχειν χεῖρα τοῖς ἀδικουμένοις, ἀδικεῖσθαι δὲ
65 Ὑρκανὸν, στερηθέντα τῆς κατὰ τὸ πρεσβεῖον αὐτῷ

προςηκούσης ἀρχῆς. Προκατασκευάσας δὲ ἀμφοτέρους, νύκτωρ ἀναλαβὼν Ὑρκανὸν τῆς πόλεως ἀποδιδράσκει, καὶ συντόνῳ φυγῇ χρώμενος εἰς τὴν καλουμένην Πέτραν διασώζεται· βασίλειον αὕτη τῆς Ἀραβίας ἐστίν. Ἔνθα τῷ Ἀρέτᾳ τὸν Ὑρκανὸν ἐγχειρίσας, καὶ πολλὰ μὲν καθομιλήσας, πολλοῖς δὲ δώροις ὑπελθὼν, δοῦναι δύναμιν αὐτῷ πείθει τὴν κατάξουσαν αὐτόν. Ἦν δὲ αὕτη πεζῶν τε καὶ ἱππέων πέντε μυριάδες, πρὸς ἣν οὐκ ἀντέσχεν Ἀριστόβουλος, ἀλλ' ἐν τῇ πρώτῃ συμβολῇ λειφθεὶς, εἰς Ἱεροσόλυμα συνελαύνεται. Καὶ ἂν ἔφθη κατὰ κράτος ληφθεὶς, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς, ἐπαναστὰς αὐτῶν τοῖς καιροῖς, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν· ὃς ἐπέμφθη μὲν εἰς Συρίαν ἀπὸ Ἀρμενίας ὑπὸ Πομπηΐου Μάγνου, πολεμοῦντος πρὸς Τιγράνην. Παραγενόμενος δὲ εἰς Δαμασκὸν, ἑαλωκυῖαν προςφάτως ὑπὸ Μετέλλου καὶ Λολλίου, καὶ τούτους μεταστήσας, ἐπεὶ καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἐπύθετο, καθάπερ ἐφ' ἕρμαιον ἠπείχθη.

3. Παρελθόντος γοῦν εἰς τὴν χώραν, πρέσβεις εὐθέως ἧκον παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἑκατέρων, ἑκάστου δεομένου βοηθεῖν αὐτῷ. Γίνεται δ' ἐπίπροσθεν τοῦ δικαίου τὰ παρὰ Ἀριστοβούλου τριακόσια τάλαντα. Τοσοῦτον γὰρ λαβὼν Σκαῦρος ἐπικηρυκεύεται πρός τε Ὑρκανὸν καὶ τοὺς Ἄραβας, ἀπειλῶν Ῥωμαίους καὶ Πομπήϊον, εἰ μὴ λύσειαν τὴν πολιορκίαν. Ἀνεχώρησε δ' ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς Φιλαδέλφειαν Ἀρέτας καταπλαγεὶς, καὶ πάλιν εἰς Δαμασκὸν Σκαῦρος. Ἀριστοβούλῳ δ' οὐκ ἀπέχρησε τὸ μὴ ἁλωθῆναι, πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἐπισυλλέξας, εἵπετο τοῖς πολεμίοις, καὶ περὶ τὸν καλούμενον Παπυρῶνα συμβαλὼν αὐτοῖς, ὑπὲρ ἑξακισχιλίους κτείνει, μεθ' ὧν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἀντιπάτρου, Φαλίωνα.

4. Ὑρκανὸς δὲ καὶ Ἀντίπατρος, τῶν Ἀράβων ἀφαιρεθέντες, μετέφερον ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τὴν λπίδα. Καὶ ἐπειδὴ Πομπήϊος ἐπιὼν τὴν Συρίαν

εἰς Δαμασκὸν ἧκεν, ἐπ᾿ αὐτὸν καταφεύγουσι. Καὶ δίχα δώρων, ταῖς καὶ πρὸς Ἀρέταν δικαιολογίαις χρώμενοι κατηντιβόλουν, μισῆσαι μὲν τὴν Ἀριστοβούλου βίαν, κατάγειν δ᾿ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὸν καὶ τῷ τρόπῳ καὶ καθ᾿ ἡλικίαν προσήκοντα. Οὐ μὴν οὐδ᾿ ὁ Ἀριστόβουλος ὑστέρει, πεποιθὼς τῇ Σκαύρου δωροδοκίᾳ. Παρῆν τε καὶ αὐτὸς, ὡς οἷόν τε ἦν βασιλικώτατα κεκοσμηκὼς ἑαυτόν. Ἀδοξήσας δὲ πρὸς τὰς θεραπείας, καὶ μὴ φέρων δουλεύειν ταῖς χρείαις ταπεινότερον τοῦ σχήματος, ἀπὸ Διοσπόλεως χωρίζεται.

66 5. Πρὸς ταῦτ᾿ ἀγανακτήσας Πομπήϊος, πολλὰ καὶ τῶν περὶ Ὑρκανὸν ἱκετευόντων, ὥρμησεν ἐπ᾿ Ἀριστόβουλον, ἀναλαβὼν τήν τε Ῥωμαϊκὴν δύναμιν, καὶ πολλοὺς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχους. Ἐπεὶ δὲ παρελαύνων Πέλλαν καὶ Σκυθόπολιν ἧκεν εἰς Κορέας, ὅθεν ἡ Ἰουδαίων ἄρχεται χώρα κατὰ τὴν μεσόγειον ἀνιόντων, ἀκούσας συμπεφευγέναι τὸν Ἀριστόβουλον εἰς Ἀλεξάνδρειον, — τοῦτο δέ ἐστι φρούριον τῶν πάνυ φιλοτίμως ἐξησκημένων, ὑπὲρ ὄρους ὑψηλοῦ κείμενον, — πέμψας καταβαίνειν αὐτὸν ἐκέλευε. Τῷ δὲ ἦν μὲν ὁρμὴ, καλουμένῳ δεσποτικώτερον, διακινδυνεύειν μᾶλλον ἢ ὑπακοῦσαι, καθεώρα δὲ τὸ πλῆθος ὀῤῥωδοῦν, καὶ παρῄνουν οἱ φίλοι σκέπτεσθαι τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν, οὖσαν ἀνυπόστατον. Οἷς πεισθεὶς κάτεισι πρὸς Πομπήϊον, καὶ πολλὰ περὶ τοῦ δικαίως ἄρχειν ἀπολογηθεὶς, ὑπέστρεψε πρὸς τὸ ἔρυμα. Πάλιν τε τοῦ ἀδελφοῦ προκαλουμένου καταβὰς, καὶ διαλεχθεὶς περὶ τῶν δικαίων, ἄπεισι μὴ κωλύοντος τοῦ Πομπηΐου. Μέσος δ᾿ ἦν ἐλπίδος καὶ δέους, καὶ κατῄει μὲν, ὡς δυσωπήσων Πομπήϊον πάντ᾿ ἐπιτρέπειν αὐτῷ, πάλιν δ᾿ ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἄκραν, ὡς μὴ προκαταλύειν δόξειν ἑαυτόν. Ἐπεὶ μέντοι Πομπήϊος ἐξίστασθαί τε τῶν φρουρίων ἐκέλευσεν αὐτῷ, καὶ, παράγγελμα τῶν φρουράρχων ἐχόντων μόναις πειθαρχεῖν ταῖς

αὐτογράφοις ἐπιστολαῖς, ἠνάγκαζεν αὐτὸν, ἑκάστοις γράφειν ἐκχωρεῖν, ποιεῖ μὲν τὸ προσταχθὲν, ἀγανακτήσας δὲ ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς Πομπήϊον.

6. Ὁ δὲ — οὐ γὰρ ἐδίδου χρόνον ταῖς παρασκευαῖς — εὐθέως εἵπετο, καὶ προσεπέῤῥωσε τὴν ὁρμὴν ὁ Μιθραδάτου θάνατος, ἀγγελθεὶς αὐτῷ περὶ Ἱεριχοῦντα, ἔνθα τὸ τῆς Ἰουδαίας πιότατον φοίνικά τε πάμπολυν καὶ βάλσαμον τρέφει. Τοῦτο λίθοις ὀξέσιν ἐπιτέμνοντες τὰ πρέμνα, συλλέγουσι κατὰ τὰς τομὰς ἐκ δακρύων. Καὶ στρατοπεδευσάμενος ἐν τῷ χωρίῳ μίαν ἑσπέραν, ἕωθεν ἠπείγετο πρὸς τὰ Ἱε- 67
ροσόλυμα. Καταπλαγεὶς δὲ τὴν ἔφοδον Ἀριστόβουλος, ἱκέτης ὑπήντα, χρημάτων τε ὑποσχέσει, καὶ τῷ μετὰ τῆς πόλεως ἐπιτρέπειν καὶ ἑαυτὸν, χαλεπαίνοντα καταστέλλει τὸν Πομπήϊον. Οὐ μήν τι τῶν ὡμολογημένων ἔπραττε· τὸν γὰρ ἐπὶ τῇ κομιδῇ τῶν χρημάτων πεμφθέντα Γαβίνιον οἱ τὰ Ἀριστοβούλου φρονοῦντες οὐδ᾽ ἐν τῇ πόλει δέχονται.

CAP. VII. 1. Πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας Πομπήϊος Ἀριστόβουλον μὲν ἐφρούρει, πρὸς δὲ τὴν πόλιν ἐλθὼν περιεσκόπει, ποῖ προσβάλλῃ, τήν τε ὀχυρότητα τῶν τειχῶν δυσμεταχείριστον ὁρῶν, καὶ τὴν πρὸ τούτων φάραγγα φοβερὰν, τό τε ἱερὸν ἐντὸς τῆς φάραγγος ὀχυρώτατα τετειχισμένον, ὥστε, τοῦ ἄστεος ἁλισκομένου, δευτέραν εἶναι καταφυγὴν τοῦτο τοῖς πολεμίοις.

2. Διαποροῦντος δ᾽ ἐπὶ πολὺν χρόνον, στάσις τοῖς ἔνδον ἐμπίπτει, τῶν μὲν Ἀριστοβούλου πολεμεῖν ἀξιούντων καὶ ῥύεσθαι τὸν βασιλέα, τῶν δὲ τὰ Ὑρκανοῦ φρονούντων ἀνοίγειν Πομπηΐῳ τὰς πύλας. Πολλοὺς δὲ τούτους ἐποίει τὸ δέος, ἀφορῶντας εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων εὐταξίαν. Ἡττώμενον δὲ τὸ Ἀριστοβούλου μέρος εἰς τὸ ἱερὸν ἀνεχώρει, καὶ τὴν συνάπτουσαν ἀπ᾽ αὐτοῦ τῇ πόλει γέφυραν ἀποκό-

ψαντες ἀντισχεῖν εἰς ἔσχατον παρεσκευάζοντο. Τῶν
δὲ ἑτέρων δεχομένων Ῥωμαίους τῇ πόλει, καὶ τὰ
βασίλεια παραδιδόντων, ἐπὶ μὲν ταῦτα Πομπήϊος
ἕνα τῶν ὑφ' ἑαυτὸν στρατηγῶν Πείσωνα εἰςπέμπει
μετὰ στρατιᾶς· ὃς διαλαβὼν φρουρᾷ τὴν πόλιν,
ἐπειδὴ τῶν εἰς τὸ ἱερὸν καταπεφευγότων οὐδένα λό-
γοις ἔπειθε συμβῆναι, τὰ πέριξ εἰς προςβολὰς ηὐ-
τρέπιζεν, ἔχων τοὺς περὶ τὸν Ὑρκανὸν εἴς τε τὰς
ἐπινοίας καὶ τὰς ὑπηρεσίας προθύμους.

3. Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ προςάρκτιον κλίμα τήν τε
τάφρον ἔχου καὶ τὴν φάραγγα πᾶσαν, ὕλην συμφο-
ρούσης τῆς δυνάμεως. Χαλεπὸν δ' ἦν τὸ ἀναπλη-
ροῦν διὰ βάθους ἄπειρον, καὶ τῶν Ἰουδαίων πάντα
τρόπον εἰργόντων ἄνωθεν. Καὶ ἂν ἀτέλεστος ἔμεινε
τοῖς Ῥωμαίοις ὁ πόνος, εἰ μὴ τὰς ἑβδομάδας ἐπι-
τηρῶν ὁ Πομπήϊος, ἐν αἷς παντὸς ἔργου διὰ τὴν
θρησκείαν χεῖρας ἀπίσχουσιν Ἰουδαῖοι, τὸ χῶμα
ὕψου, τῆς κατὰ χεῖρα συμβολῆς εἴργων τοὺς στρα-
τιώτας. Ὑπὲρ μόνου γὰρ τοῦ σώματος ἀμύνονται
καὶ τοῖς σάββασιν. Ἤδη δ' ἀναπεπληρωμένης τῆς
φάραγγος, πύργους ὑψηλοὺς ἐπιστήσας τῷ χώματι,
68 καὶ προςαγαγὼν τὰς ἐκ Τύρου κομισθείσας μηχα-
νὰς, ἐπειρᾶτο τοῦ τείχους. Ἀνέστελλον δὲ οἱ πε-
τροβόλοι τοὺς καθύπερθε κωλύοντας. Ἀντεῖχον δ'
ἐπὶ πλεῖστον οἱ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος πύργοι, μεγέ-
θει τε καὶ κάλλει διαφέροντες.

4. Ἔνθα δὴ, τῶν Ῥωμαίων πολλὰ κακοπα-
θούντων, ὁ Πομπήϊος τά τε ἄλλα τῆς καρτερίας
τοὺς Ἰουδαίους ἀπεθαύμασε, καὶ μάλιστα τοῦ μη-
δὲν παραλῦσαι τῆς θρησκείας ἐν μέσοις τοῖς βέλεσιν
ἀνειλουμένους. Ὥςπερ γὰρ εἰρήνης βαθείας κατεχού-
σης τὴν πόλιν, αἵ τε θυσίαι καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ
ἐναγισμοὶ, καὶ πᾶσα θεραπεία κατὰ τὸ ἀκριβὲς ἐξε-
τελεῖτο τῷ θεῷ. Καὶ οὐδὲ κατ' αὐτὴν τὴν ἄλωσιν,
περὶ τῷ βωμῷ φονευόμενοι καθ' ἡμέραν, τῶν νομί-
μων εἰς τὴν θρησκείαν ἀπέστησαν. Τρίτῳ γὰρ μηνὶ

τῆς πολιορκίας, μόλις ἕνα τῶν πύργων καταῤῥίψαντες εἰςέπιπτον εἰς τὸ ἱερόν. Ὁ δὲ πρῶτος ὑπερβῆναι τολμήσας τὸ τεῖχος, Σύλλα παῖς ἦν Φαῦστος Κορνήλιος, καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἑκατοντάρχαι δύο, Φούριος καὶ Φάβιος. Εἵπετο δὲ ἑκάστῳ τὸ ἴδιον στῖφος, καὶ περισχόντες πανταχῆ τοὺς Ἰουδαίους, ἔκτεινον, οὓς μὲν τῷ ναῷ προςφεύγοντας, οὓς δὲ ἀμυνομένους πρὸς ὀλίγον.

5. Ἔνθα πολλοὶ τῶν ἱερέων ξιφήρεις τοὺς πολεμίους ἐπιόντας βλέποντες, ἀθορύβως ἐπὶ τῆς θρησκείας ἔμειναν. Σπένδοντες δὲ καὶ θυμιῶντες ἀπεσφάττοντο, καὶ τῆς πρὸς τὸ θεῖον θεραπείας ἐν δευτέρῳ τὴν σωτηρίαν τιθέμενοι. Πλεῖστοι δὲ ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ἀντιστασιαστῶν ἀνῃροῦντο, καὶ κατὰ τῶν κρημνῶν ἐῤῥίπτουν ἑαυτοὺς ἄπειροι. Καὶ τὰ περὶ τὸ τεῖχος δ᾽ ἔνιοι, μανιῶντες ἐν ταῖς ἀμηχανίαις, ὑπέπρησαν καὶ συγκαταφλέγονται. Ἰουδαίων μὲν οὖν ἀνῃρέθησαν μύριοι καὶ δισχίλιοι. Ῥωμαίων δὲ ὀλίγοι μὲν πάνυ νεκροὶ, τραυματίαι δ᾽ ἐγένοντο πλείους.

6. Οὐδὲν δὲ οὕτως ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς καθήψατο τοῦ ἔθνους, ὡς τὸ τέως ἀόρατον ἅγιον ἐκκαλυφθὲν ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων. Παρελθὼν γοῦν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁ Πομπήϊος εἰς τὸν ναὸν, ἔνθα μόνῳ θεμιτὸν ἦν παριέναι τῷ ἀρχιερεῖ, τὰ ἔνδον ἐθεάσατο, λυχνίαν τε καὶ λύχνους, καὶ τράπεζαν, καὶ σπονδεῖα, καὶ θυμιατήρια, ὁλόχρυσα πάντα, πλῆθός τε ἀρωμάτων σεσωρευμένων, καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων εἰς τάλαντα δισχίλια. Οὔτε δὲ τούτων, οὔτ᾽ ἄλλου τινὸς τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἥψατο· ἀλλὰ καὶ μετὰ μίαν τῆς ἁλώσεως ἡμέραν, καθᾶραί τε τὸ ἱερὸν τοῖς νεωκόροις ἐκέλευσε, καὶ τὰς ἐξ ἔθους ἐπιτελεῖν θυσίας, αὖθις δὲ ἀποδείξας τὸν Ὑρκανὸν ἀρχιερέα, τά τε ἄλλα προθυμότατον ἑαυτὸν ἐν τῇ πολιορκίᾳ παρασχόντα, καὶ διότι τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος ἀπέστησεν Ἀριστοβούλου συμπολεμεῖν

ὡρμημένον. Ἐκ τούτου, ὅπερ ἦν προσῆκον ἀγαθῷ
στρατηγῷ, τὸν λαὸν εὐνοίᾳ πλέον, ἢ δέει, προσ-
69 ηγάγετο. Ἐν δὲ τοῖς αἰχμαλώτοις ἐλήφθη καὶ ὁ
Ἀριστοβούλου πενθερὸς, ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ θεῖος αὐτῷ.
Καὶ τοὺς μὲν αἰτιωτάτους τοῦ πολέμου πελέκει κο-
λάζει. Φαῦστον δὲ καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ γενναίως
ἀγωνισαμένους, λαμπροῖς ἀριστείοις δωρησάμενος,
τῇ τε χώρᾳ καὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπιτάττει φόρον.

7. Ἀφελόμενος δὲ τοῦ ἔθνους καὶ τὰς ἐν Κοίλῃ
Συρίᾳ πόλεις, ὅσας εἷλεν, ὑπέταξε τῷ κατ᾽ ἐκεῖνο
καιροῦ Ῥωμαίων στρατηγῷ κατατεταγμένῳ, καὶ τοῖς
ἰδίοις ὅροις περιέκλεισεν. Ἀνακτίζει δὲ καὶ Γάδαρα,
ὑπὸ Ἰουδαίων κατεστραμμένην, Γαδαρίτῃ τινὶ τῶν
ἰδίων ἀπελευθέρων Δημητρίῳ χαριζόμενος. Ἠλευ-
θέρωσε δ᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν καὶ τὰς ἐν τῇ μεσογείῳ πό-
λεις, ὅσας μὴ φθάσαντες κατέσκαψαν, Ἵππον, Σκυ-
θόπολίν τε καὶ Πέλλαν, καὶ Σαμάρειαν, καὶ Μά-
ρισσαν, πρὸς αἷς Ἄζωτον, καὶ Ἰάμνειαν, καὶ Ἀρέ-
θουσαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς παραλίους, Γάζαν, Ἰόπ-
πην, Δῶρα, καὶ τὴν πάλαι μὲν Στράτωνος πύργον
καλουμένην, ὕστερον δὲ μετακτισθεῖσαν ὑφ᾽ Ἡρώ-
δου βασιλέως λαμπροτάτοις κατασκευάσμασι, καὶ
μετονομασθεῖσαν Καισάρειαν. Ἃς πάσας τοῖς γνη-
σίοις ἀποδοὺς πολίταις, κατέταξεν εἰς τὴν Συρια-
κὴν ἐπαρχίαν. Παραδοὺς δὲ ταύτην τε καὶ τὴν Ἰου-
δαίαν καὶ τὰ μέχρις Αἰγύπτου καὶ Εὐφράτου Σκαύρῳ
διέπειν, καὶ δύο τῶν ταγμάτων, αὐτὸς διὰ Κιλικίας
εἰς Ῥώμην ἠπείγετο, τὸν Ἀριστόβουλον ἄγων μετὰ
τῆς γενεᾶς αἰχμάλωτον. Δύο δὲ ἦσαν αὐτῷ θυγα-
τέρες, καὶ δύο υἱεῖς, ὧν ὁ ἕτερος μὲν, Ἀλέξανδρος,
ἐκ τῆς ὁδοῦ διαδιδράσκει, σὺν δὲ ταῖς ἀδελφαῖς ὁ
νεώτερος Ἀντίγονος εἰς Ῥώμην ἐκομίζετο.

CAP. VIII. 1. Καὶ ἐν τούτῳ Σκαῦρος, εἰς τὴν
Ἀραβίαν ἐμβαλὼν, τῆς μὲν Πέτρας εἴργετο ταῖς
δυσχωρίαις. Ἐπόρθει δὲ τὰ περὶ Πέλλαν, καὶ ἐν

τούτῳ κακοπαθῶν· ἐλίμωττε γὰρ ἡ στρατιὰ, καὶ πρὸς τοῦτο Ὑρκανὸς ἐπεβοήθει δι᾽ Ἀντιπάτρου τὰ ἐπιτήδεια πέμπων, ὃν καὶ καθίησι Σκαῦρος ὄντα συνήθη πρὸς Ἀρέταν, ὅπως ἐπὶ χρήμασι διαλύσαιτο τὸν πόλεμον. Πείθεται δὲ ὁ Ἄραψ τριακόσια δοῦναι τάλαντα, καὶ ἐπὶ τούτοις Σκαῦρος ἐξῆγε τῆς Ἀραβίας δύναμιν.

2. Ὁ δὲ ἀποδρὰς τῶν Ἀριστοβούλου παίδων Πομπήϊον Ἀλέξανδρος, χρόνῳ συναγαγὼν χεῖρα συχνὴν, βαρὺς ἦν Ὑρκανῷ καὶ τὴν Ἰουδαίαν κατέτρεχεν. Ἐδόκει δ᾽ ἂν ταχέως καταλῦσαι αὐτὸν, ὅς γε ἤδη καὶ τὸ καταῤῥιφθὲν ὑπὸ Πομπηΐου τεῖχος ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνακτίζειν ἐθάῤῥει προσελθὼν, εἰ μὴ Γαβίνιος εἰς Συρίαν πεμφθεὶς Σκαύρῳ διάδοχος, τά τε ἄλλα γενναῖον ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἐν πολλοῖς, καὶ ἐπ᾽ Ἀλέξανδρον ὥρμησεν. Ὁ δὲ δείσας πρὸς τὴν ἔφοδον δύναμίν τε πλείω συνέλεγεν, ὡς γενέσθαι μυρίους μὲν ὁπλίτας, χιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ἱππεῖς. Καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Ἀλεξάνδρειόν τε καὶ Ὑρκάνιον, καὶ Μαχαιροῦντά πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσι.

3. Γαβίνιος δὲ μετὰ μέρους τῆς στρατιᾶς Μάρκον Ἀντώνιον προπέμψας, αὐτὸς εἵπετο τὴν ὅλην ἔχων δύναμιν. Οἱ δὲ περὶ Ἀντίπατρον ἐπίλεκτοι, καὶ τὸ ἄλλο τάγμα τῶν Ἰουδαίων, ὧν Μάλιχος ἦρχε καὶ Πειθόλαος, συμμίξαντες τοῖς περὶ Μάρκον Ἀντώνιον ἡγεμόσιν, ὑπήντων Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ μετ᾽ οὐ πολὺ παρῆν ἅμα τῇ φάλαγγι Γαβίνιος. Ἑνουμένην δὲ τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν οὐχ ὑπομείνας Ἀλέξανδρος ἀνεχώρει, καὶ πλησίον ἤδη Ἱεροσολύμων γενόμενος ἀναγκάζεται συμβαλεῖν, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἑξακισχιλίους ἀποβαλὼν, ὧν τρισχίλιοι μὲν ἔπεσον, τρισχίλιοι δὲ ἐζωγρήθησαν, φεύγει σὺν τοῖς καταλειφθεῖσιν εἰς Ἀλεξάνδρειον.

4. Γαβίνιος δὲ πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐλθὼν,

ἐπειδὴ πολλοὺς εὗρεν ἐστρατοπεδευμένους, ἐπειρᾶτο συγγνώμης ὑποσχέσει περὶ τῶν ἡμαρτημένων, πρὸ μάχης αὐτοὺς προςαγαγέσθαι. Μηδὲν δὲ μέτριον φρονούντων ἀποκτείνας πολλοὺς, τοὺς λοιποὺς κατέκλεισεν εἰς τὸ ἔρυμα. Κατὰ ταύτην ἀριστεύει τὴν μάχην ὁ ἡγεμὼν Μάρκος Ἀντώνιος, πανταχοῦ μὲν γενναῖος φανεὶς, οὐδαμοῦ δὲ οὕτως. Γαβίνιος δὲ, τοὺς ἐξαιρήσοντας τὸ φρούριον καταλιπὼν, αὐτὸς ἀπῄει, τὰς μὲν ἀπορθήτους πόλεις καθιστάμενος, τὰς δὲ κατεστραμμένας ἀνακτίζων. Συνεπολίσθησαν γοῦν, τούτου κελεύσαντος, Σκυθόπολίς τε καὶ Σαμάρεια, καὶ Ἀνθηδὼν, καὶ Ἀπολλωνία, καὶ Ἰάμνεια, καὶ Ῥαφία, καὶ Μάρισσα, καὶ Ἀδώρεος, καὶ Γάμαλα, καὶ Ἄζωτος, ἄλλαι τε πολλαὶ, τῶν οἰκητόρων ἀσμένως ἐφ᾿ ἑκάστην συνθεόντων.

5. Μετὰ δὲ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν ἐπανελθὼν πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον, ἐπέῤῥωσε τὴν πολιορκίαν, ὥςτε Ἀλέξανδρος, ἀπογνοὺς περὶ τῶν ὅλων, ἐπικηρυκεύεται πρὸς αὐτὸν, συγγνωσθῆναί τε τῶν ἡμαρ-
71 τημένων δεόμενος, καὶ τὰ συμμένοντα φρούρια παραδιδοὺς Ὑρκάνιον καὶ Μαχαιροῦντα. Αὖθις δὲ καὶ τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐνεχείρισεν· ἃ πάντα Γαβίνιος, ἐναγούσης τῆς Ἀλεξάνδρου μητρὸς, κατέσκαψεν, ὡς μὴ πάλιν ὁρμητήριον γένοιτο δευτέρου πολέμου· παρῆν δὲ μειλισσομένη τὸν Γαβίνιον κατὰ δέος τῶν ἐπὶ τῆς Ῥώμης αἰχμαλώτων, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῶν ἄλλων τέκνων. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Ἱεροσόλυμα Γαβίνιος Ὑρκανὸν καταγαγὼν, καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ παραδοὺς κηδεμονίαν αὐτῷ, καθίστησι τὴν ἄλλην πολιτείαν ἐπὶ προστασίᾳ τῶν ἀρίστων. Διεῖλε δὲ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς πέντε συνόδους, τὸ μὲν Ἱεροσολύμοις προςτάξας, τὸ δὲ Γαδάροις, οἱ δ᾿ ἵνα συντελῶσιν εἰς Ἀμαθοῦντα, τὸ δὲ τέταρτον εἰς Ἱεριχοῦντα κεκλήρωτο, καὶ τῷ πέμπτῳ Σέπφωρις ἀπεδείχθη πόλις τῆς Γαλιλαίας. Ἀσμένως δὲ τῆς ἐξ ἑνὸς ἐπι-

κρατείας ἐλευθερωθέντες, τὸ λοιπὸν ἀριστοκρατείᾳ διῳκοῦντο.

6. Μετ' οὐ πολύ γε μὴν αὐτοῖς ἀρχὴ γίνεται θορύβων Ἀριστόβουλος, ἀποδρὰς ἐκ Ῥώμης, ὃς αὖθις πολλοὺς Ἰουδαίων ἐπισυνίστη, τοὺς μὲν ἐπιθυμοῦντας μεταβολῆς, τοὺς δ' ἀγαπῶντας αὐτὸν πάλαι. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον καταλαβόμενος τὸ Ἀλεξάνδρειον, ἀνατειχίζειν ἐπειρᾶτο. Ὡς δὲ Γαβίνιος ὑπὸ Σισέννᾳ καὶ Ἀντωνίῳ καὶ Σερουϊλίῳ στρατιὰν ἔπεμψεν ἐπ' αὐτὸν, γνοὺς ἀνεχώρει ἐπὶ Μαχαιροῦντος. Καὶ τὸν μὲν ἄχρηστον ὄχλον ἀπεφορτίσατο, μόνους δ' ἐπήγετο τοὺς ὡπλισμένους, ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους, ἐν οἷς καὶ Πειθόλαος ἦν ὁ ἐξ Ἱεροσολύμων ὑποστράτηγος αὐτομολήσας μετὰ χιλίων. Ῥωμαῖοι δ' ἐπηκολούθουν, καὶ γενομένης συμβολῆς, μέχρι πολλοῦ μὲν οἱ περὶ τὸν Ἀριστόβουλον διεκαρτέρουν γενναίως ἀγωνιζόμενοι. Τέλος δὲ βιασθέντες ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, πίπτουσι μὲν πεντακισχίλιοι, περὶ δὲ δισχιλίους ἀνέφυγον εἴς τινα λόφον, οἱ δὲ λοιποὶ χίλιοι σὺν Ἀριστοβούλῳ, διακόψαντες τὴν φάλαγγα τῶν Ῥωμαίων, εἰς Μαχαιροῦντα συνελαύνονται. Ἔνθα δὲ τὴν πρώτην ἑσπέραν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐρειπίοις ἐναυλισάμενος, ἐν ἐλπίσι μὲν ἦν ἄλλην συναθροίσειν δύναμιν, ἀνοχὴν τοῦ πολέμου διδόντος, καὶ τὸ φρούριον κακῶς ὠχύρου. Προςπεσόντων δὲ Ῥωμαίων, ἐπὶ δύο ἡμέρας ἀντισχὼν ὑπὲρ δύναμιν, ἁλίσκεται, καὶ μετ' Ἀντιγόνου τοῦ παιδὸς, ὃς ἀπὸ Ῥώμης αὐτῷ συναπέδρα, δεσμώτης ἐπὶ Γαβίνιον ἀνήχθη, καὶ ἀπὸ Γαβινίου πάλιν εἰς Ῥώμην. Τοῦτον μὲν οὖν ἡ σύγκλητος εἷρξε, τὰ τέκνα δὲ αὐτοῦ διῆγεν εἰς Ἰουδαίαν, Γαβινίου δι' ἐπιστολῶν δηλώσαντος, τῇ Ἀριστοβούλου γυναικὶ τοῦτο ἀντὶ τῆς παραδόσεως τῶν ἐρυμάτων ὡμολογηκέναι.

7. Γαβινίῳ δ' ἐπὶ Πάρθους ὡρμημένῳ στρατεύειν γίνεται Πτολεμαῖος ἐμπόδιον, ὃν ὑποστρέψας

ἀπ᾽ Εὐφράτου κατῆγεν εἰς Αἴγυπτον, ἐπιτηδείοις εἰς ἅπαντα χρώμενος κατὰ τὴν στρατιὰν Ὑρκανῷ καὶ Ἀντιπάτρῳ. Καὶ γὰρ χρήματα, καὶ ὅπλα, καὶ σῖ-
72 τον, καὶ ἐπικούρους ὁ Ἀντίπατρος προςῆγε. Καὶ τοὺς ταύτῃ Ἰουδαίους, φρουροῦντας τὰς κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβολὰς, παρεᾶσαι Γαβίνιον ἔπεισε. Τῆς δ᾽ ἄλλης Συρίας πρὸς τὸν Γαβινίου χωρισμὸν κινηθείσης, καὶ Ἰουδαίους πάλιν ἀπέστησεν Ἀλέξανδρος ὁ Ἀριστοβούλου. Μεγίστην οὖν συγκροτήσας δύναμιν, ὥρμητο πάντας τοὺς κατὰ τὴν χώραν Ῥωμαίους ἀνελεῖν. Πρὸς ὃ Γαβίνιος δείσας, ἤδη δὲ παρῆν ἀπ᾽ Αἰγύπτου τοῖς τῇδε θορύβοις ἠπειγμένος, ἐπί τινας μὲν τῶν ἀφεστώτων Ἀντίπατρον προπέμψας μετέπεισε. Συνέμενον δὲ Ἀλεξάνδρῳ τρεῖς μυριάδες, καὶ ἐκεῖνος ὥρμητο πολεμεῖν. Οὕτως ἔξεισι πρὸς μάχην. Ὑπήντων δὲ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ συμβαλόντων περὶ τὸ Ἰταβύριον ὄρος, μύριοι μὲν ἀναιροῦνται, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐσκεδάσθη φυγῇ. Καὶ Γαβίνιος ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, πρὸς τὸ Ἀντιπάτρου βούλημα κατεστήσατο τὴν πολιτείαν. Ἔνθεν ὁρμήσας, Ναβαταίων τε μάχῃ κρατεῖ, καὶ Μιθραδάτην καὶ Ὀρσάνην φυγόντας ἐκ Πάρθων κρύφα μὲν ἀπέπεμψε, παρὰ δὲ τοῖς στρατιώταις ἔλεγεν ἀποδράναι.

8. Καὶ ἐν τούτῳ Κράσσος αὐτῷ διάδοχος ἐλθὼν παραλαμβάνει Συρίαν. Οὗτος εἰς τὴν ἐπὶ Πάρθους στρατιὰν, τόν τε ἄλλον τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ χρυσὸν πάντα περιεῖλε, καὶ τὰ διςχίλια τάλαντα ἦρεν, ὧν ἀπέσχετο Πομπήϊος. Διαβὰς δὲ τὸν Εὐφράτην αὐτός τε ἀπώλετο, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ. Περὶ ὧν οὐ νῦν καιρὸς λέγειν.

9. Πάρθους δὲ, μετὰ τὸν Κράσσον ἐπιδιαβαίνειν εἰς Συρίαν ὡρμημένους ἀνέκοπτε Κάσσιος, εἰς τὴν ἐπαρχίαν διαφυγών. Περιποιησάμενος δὲ αὐτὴν ἐπὶ Ἰουδαίαν ἠπείγετο, καὶ Ταριχαίας μὲν ἑλὼν εἰς τριςμυρίους Ἰουδαίων ἀνδραποδίζεται. Κτείνει δὴ

καὶ Πειθόλαον, τοὺς Ἀριστοβούλου στασιαστὰς ἐπισυνιστάντα. Τοῦ φόνου δὲ ἦν σύμβουλος Ἀντίπατρος. Τούτῳ γήμαντι γυναῖκα τῶν ἐπισήμων ἐξ Ἀραβίας, Κύπρον τὸ ὄνομα, τέσσαρες μὲν υἱεῖς γίγνονται, Φασάηλος, καὶ ὁ βασιλεὺς αὖθις Ἡρώδης, πρὸς οἷς Ἰώσηπος καὶ Φερώρας, Σαλώμη δὲ θυγάτηρ. Ἐξοικειούμενος δὲ τοὺς πανταχοῦ δυνατοὺς φιλίαις τε καὶ ξενίαις, μάλιστα προςηγάγετο τὸν Ἀράβων βασιλέα διὰ τὴν ἐπιγαμίαν. Καὶ ἐπειδὴ τὸν πρὸς Ἀριστόβουλον ἀνείλετο πόλεμον, ἐκείνῳ παρακαταθήκην ἔπεμψε τὰ τέκνα. Κάσσιος δὲ κατὰ συνθήκας ἡσυχάζειν Ἀλέξανδρον ἀναγκάσας, ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ὑπέστρεψε, Πάρθους διαβαίνειν ἀνείρξων. Περὶ ὧν ἐν ἑτέροις ἐροῦμεν.

CAP. IX. 1. Καῖσαρ δὲ, Πομπηΐου καὶ τῆς συγ- 73
κλήτου φυγόντων ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον, Ῥώμης τε καὶ τῶν ὅλων κρατήσας, ἀνίησι μὲν τῶν δεσμῶν τὸν Ἀριστόβουλον· παραδοὺς δὲ αὐτῷ δύο τάγματα, κατὰ τάχος ἔπεμψεν εἰς Συρίαν, ταύτην τε ῥαδίως ἐλπίσας, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἰουδαίαν δι' αὐτοῦ προςάξεσθαι. Φθάνει δὲ ὁ φθόνος καὶ τὴν Ἀριστοβούλου προθυμίαν καὶ τὰς Καίσαρος ἐλπίδας. Φαρμάκῳ γοῦν ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ Πομπηΐου φρονούντων, μέχρι πολλοῦ μὲν οὐδὲ ταφῆς ἐν τῇ πατρῴᾳ μετεῖχεν· ἔκειτο δ' ἐν μέλιτι συντηρούμενος ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, ἕως ὑπ' Ἀντωνίου Ἰουδαίοις ἐπέμφθη, τοῖς βασιλικοῖς μνημείοις ἐνταφησόμενος.

2. Ἀναιρεῖται δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος πελέκει ὑπὸ Σκηπίωνος ἐν Ἀντιοχείᾳ, Πομπηΐου τοῦτ' ἐπιστείλαντος, καὶ γενομένης κατηγορίας πρὸ τοῦ βήματος ὧν Ῥωμαίους ἔβλαψε. Τοὺς δ' ἀδελφοὺς αὐτοῦ Πτολεμαῖος ὁ Μινναίου παραλαβὼν, ὃς ἐκράτει τῆς ὑπὸ τῷ Λιβάνῳ Χαλκίδος, Φιλιππίωνα τὸν υἱὸν ἐπ' αὐτοὺς εἰς Ἀσκάλωνα πέμπει. Καὶ ἐκεῖνος ἀποσπάσας τῆς Ἀριστοβούλου γυναικὸς Ἀν-

τίγονον, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ἀνήγαγεν. Ἁλοὺς δ᾽ ἔρωτι γαμεῖ τὴν νεωτέραν, καὶ μετὰ ταῦθ᾽ ὑπὸ τοῦ πατρὸς δι᾽ αὐτὴν κτείνεται· γαμεῖ γὰρ Πτολεμαῖος τὴν Ἀλεξάνδραν, ἀνελὼν τὸν υἱὸν, καὶ διὰ τὸν γάμον κηδεμονικώτερος ἦν αὐτὸς πρὸς τοὺς αὐτῆς ἀδελφούς.

3. Ἀντίπατρος δὲ μετὰ τὴν Πομπηΐου τελευτὴν μεταβὰς ἐθεράπευε Καίσαρα· καὶ ἐπειδή περ Μιθραδάτης ὁ Περγαμηνὸς, μεθ᾽ ἧς ἦγεν ἐπ᾽ Αἴγυπτον δυνάμεως, εἰργόμενος τῶν κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβολῶν, ἐν Ἀσκάλωνι κατείχετο, τούς τε Ἄραβας ξένος ὢν ἔπεισεν ἐπικουρῆσαι, καὶ αὐτὸς ἧκεν ἄγων Ἰουδαίων εἰς τρισχιλίους ὁπλίτας. Παρώρμησε δὲ καὶ τοὺς ἐν Συρίᾳ δυνατοὺς ἐπὶ τὴν βοήθειαν, τῶν τ᾽ ἐποίκων τοῦ Λιβάνου Πτολεμαῖον, καὶ Ἰάμβλιχον, καὶ Πτολεμαῖον· δι᾽ οὓς αἱ ταύτῃ
74 πόλεις ἑτοίμως συνεφήψαντο τοῦ πολέμου. Καὶ θαῤῥῶν ἤδη Μιθραδάτης τῇ προσγενομένῃ δι᾽ Ἀντίπατρον ἰσχύϊ, πρὸς τὸ Πηλούσιον ἐξελαύνει, κωλυόμενός τε διεξελθεῖν, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. Γίνεται καὶ ἐν τῇ προσβολῇ διασημότατος Ἀντίπατρος· τὸ γὰρ καθ᾽ αὐτὸν μέρος τοῦ τείχους διαῤῥήξας, πρῶτος εἰσεπήδησεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

4. Καὶ Πηλούσιον μὲν ἑάλω· πρόσω δ᾽ αὐτοὺς ἰόντας, εἶργον αὖθις οἱ τὴν Ὀνίου προσαγορευομένην χώραν κατέχοντες Ἰουδαῖοι Αἰγύπτιοι. Τούτους δὲ Ἀντίπατρος οὐ μόνον μὴ κωλύειν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῇ δυνάμει παρασχεῖν. Ὅθεν οὐδ᾽ οἱ κατὰ τὴν Μέμφιν ἔτι εἰς χεῖρας ἦλθον, ἑκούσιοι δὲ προσέθεντο Μιθραδάτῃ. Καὶ ἐκεῖνος ἤδη τὸ Δέλτα περιελθὼν, συνέβαλλε τοῖς λοιποῖς Αἰγυπτίοις εἰς μάχην κατὰ χῶρον, ὃς Ἰουδαίων στρατόπεδον καλεῖται. Κινδυνεύοντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ παρατάξει, σὺν ὅλῳ τῷ δεξιῷ κέρατι. Ῥύεται περιελθὼν Ἀντίπατρος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ ποτα-

μου· τῶν γὰρ καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει τὸ λαιὸν ἔχων κέρας. Ἔπειτα προςπεσὼν τοῖς διώκουσι Μιθραδάτην, ἀπέκτεινέ τε πολλοὺς, καὶ μέχρι τοσούτου τοὺς καταλειπομένους ἐδίωξεν, ὡς καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἑλεῖν. Ὀγδοήκοντα δὲ μόνους τῶν ἰδίων ἀπέβαλε, καὶ Μιθραδάτης ἐν τῇ τροπῇ περὶ ὀκτακοσίους. Σωθεὶς δὲ αὐτὸς παρ' ἐλπίδα, μάρτυς ἀβάσκανος γίνεται πρὸς Καίσαρα τῶν Ἀντιπάτρου κατορθωμάτων.

5. Ὁ δὲ τότε μὲν τὸν ἄνδρα τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς ἐλπίσιν εἰς τοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ κινδύνους ἐπέῤῥωσεν· ἐν οἷς πᾶσι παραβολώτατος ἀγωνιστὴς γενόμενος, καὶ πολλὰ τρωθεὶς, ἐφ' ὅλου σχεδὸν τοῦ σώματος, εἶχε τὰ σημεῖα τῆς ἀρετῆς. Αὖθις δὲ καταστησάμενος τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ὡς ἐπανῆκεν εἰς Συρίαν, πολιτείᾳ τε αὐτὸν τῇ Ῥωμαίων ἐτίμησε καὶ ἀτελείᾳ, τῆς τε ἄλλης τιμῆς καὶ φιλοφρονήσεως ἕνεκεν ζηλωτὸν ἐποίησε, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην δὲ δι' αὐτὸν ἐπεκύρωσεν Ὑρκανῷ.

CAP. X. 1. Κατὰ ταὐτὸ δὲ καὶ Ἀντίγονος ὁ Ἀρι- 75
στοβούλου, πρὸς τὸν Καίσαρα παρὼν, γίνεται παραδόξως Ἀντιπάτρῳ μείζονος προκοπῆς αἴτιος. Δέον γοῦν ἀποδύρεσθαι περὶ τοῦ πατρὸς πεφαρμάχθαι δοκοῦντος ἐκ τῶν πρὸς Πομπήϊον διαφορῶν, καὶ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ τὴν Σκηπίωνος ὠμότητα μέμφεσθαι, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔλεον παραμίξαι φθονερὸν πάθος, ὁ δ' ἐπὶ τούτοις Ὑρκανοῦ καὶ Ἀντιπάτρου κατηγόρει παρελθὼν, ὡς 'παρανομώτατα μὲν αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν πάσης ἀπελαύνοιεν τῆς πατρίου γῆς, πολλὰ δ' εἰς τὸ ἔθνος αὐτοὶ διὰ κόρον ἐξυβρίζοιεν· καὶ ὅτι τὴν εἰς Αἴγυπτον συμμαχίαν οὐκ ἐπ' εὐνοίᾳ αὐτῷ πέμψειαν, ἀλλὰ κατὰ δέος τῶν πάλαι διαφορῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν Πομπήϊον φιλίαν ἀποσκευαζόμενοι.'

2. Πρὸς ταῦθ' ὁ Ἀντίπατρος ἀποῤῥίψας τὴν

ἐσθῆτα, τὸ πλῆθος ἐπεδείκνυε τῶν τραυμάτων, καὶ ‘περὶ μὲν τῆς εἰς Καίσαρα εὐνοίας οὐκ ἔφη λόγου δεῖν αὐτῷ, κεκραγέναι γὰρ τὸ σῶμα σιωπῶντος· Ἀντιγόνου δὲ θαυμάζειν τὴν τόλμαν, εἰ πολεμίου Ῥωμαίων υἱὸς ὢν καὶ Ῥωμαίων δραπέτου, καὶ τὸ νεωτεροποιὸς εἶναι καὶ στασιώδης αὐτὸς πατρῷον ἔχων, παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἡγεμόνι κατηγορεῖν ἐπικεχείρηκεν ἑτέρων, καὶ πειρᾶται τυχεῖν ἀγαθοῦ τινος, δέον ἀγαπᾶν, ὅτι ζῇ· καὶ γὰρ νῦν ἐφίεσθαι πραγμάτων οὐ τοσοῦτον δι’ ἀπορίαν, ἀλλ’ ἵνα Ἰουδαίους διαστασιάσῃ παρελθὼν, καὶ χρήσηται κατὰ τῶν δόντων ταῖς ἀφορμαῖς.’

3. Τούτων Καῖσαρ ἀκούσας Ὑρκανὸν μὲν ἀξιώτερον τῆς ἀρχιερωσύνης ἀπεφήνατο, Ἀντιπάτρῳ δὲ δυναστείας αἵρεσιν ἔδωκεν. Ὁ δ’ ἐπὶ τῷ τιμήσαντι τὸ μέτρον τῆς τιμῆς θέμενος, πάσης ἐπίτροπος Ἰουδαίας ἀποδείκνυται, καὶ προςεπιτυγχάνει τὰ τείχη τῆς πατρίδος ἀνακτίσαι κατεστραμμένα. Τὰς μὲν δὴ τιμὰς ταύτας Καῖσαρ ἀπέστελλεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ χαραχθῆναι, τῆς τε αὐτοῦ δικαιοσύνης σημεῖον, καὶ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς ἐσόμενον.

4. Ἀντίπατρος δὲ, Καίσαρα προπέμψας ἐκ τῆς Συρίας, εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψεν. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ τεῖχος ἀνεδείματο τῆς πατρίδος ὑπὸ Πομπηΐου κατεστραμμένον, καὶ τοὺς ἀνὰ τὴν χώραν θορύβους ἐπιὼν κατέστελλεν, ἀπειλητὴς ἅμα καὶ σύμ-
76 βουλος ὢν ἑκάστοις, ὅτι ‘τὰ μὲν Ὑρκανοῦ φρονοῦντες ἐν ὄλβῳ καὶ καθ’ ἡσυχίαν βιώσονται, τῶν τε ἰδίων κτημάτων καὶ κοινῆς εἰρήνης ἀπολαύσονται· εἰ δὲ πείθοιντο ταῖς ψυχραῖς ἐλπίσι τῶν νεωτερίζειν ἐπὶ κέρδεσιν οἰκείοις ἐθελόντων, αὐτόν τε πειράσουσιν ἀντὶ κηδεμόνος δεσπότην, καὶ Ὑρκανὸν ἀντὶ βασιλέως τύραννον, Ῥωμαίους γε μὴν καὶ Καίσαρα πολεμίους ἀνθ’ ἡγεμόνων καὶ φίλων· οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι μετακινούμενον ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὃν αὐτοὶ κατέστησαν.’ Ἅμα δὲ ταῦτα λέγων δι’ ἑαυτοῦ κα-

θίστατο τὴν χώραν ὁρῶν τὸν Ὑρκανὸν νωθῆ τε καὶ βασιλείας ἀτονώτερον. Φασάηλον μὲν δὴ, τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, Ἱεροσολύμων καὶ τῶν πέριξ στρατηγὸν καθίστησι· τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην ἐπὶ τοῖς ἴσοις ἔστειλεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν κομιδῆ νέον.

5. Ὁ δὲ, ὢν φύσει δραστήριος, ὕλην εὐθέως εὑρίσκει τῷ φρονήματι. Καταλαβὼν οὖν Ἐζεκίαν τὸν ἀρχιληστὴν, τὰ προσεχῆ τῇ Συρίᾳ κατατρέχοντα μετὰ μεγίστου στίφους, αὐτόν τε συλλαβὼν ἀποκτείνει καὶ πολλοὺς τῶν λῃστῶν. Ὃ δὴ μάλιστα τοῖς Σύροις κατώρθωκε κεχαρισμένον· ὑμνεῖτο γοῦν ἀνά τε τὰς κώμας καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἡρώδης, ὡς εἰς εἰρήνην αὐτοῖς παρὼν καὶ τὰς κτήσεις ἀνασεσωκώς. Γίνεται δ' ἐκ τούτου καὶ Σέξτῳ Καίσαρι γνώριμος, ὄντι συγγενεῖ τοῦ μεγάλου Καίσαρος, καὶ διοικοῦντι τὴν Συρίαν. Πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν εὐδοκιμοῦντα καὶ Φασάηλος ἐφιλοτιμεῖτο τὴν ἀγαθὴν ἔριν, τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εὐνουστέρους καθιστάμενος, καὶ δι' αὑτοῦ μὲν ἔχων τὴν πόλιν, μηδὲν δ' ἀπειροκάλως εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐξυβρίζων. Ἔνθεν Ἀντιπάτρῳ θεραπεία τε ἦν ἐκ τοῦ ἔθνους βασιλικὴ, καὶ τιμαὶ παρὰ πάντων ὡς δεσπότῃ τῶν ὅλων. Οὐ μὴν αὐτὸς τῆς πρὸς Ὑρκανὸν εὐνοίας ἢ πίστεώς τι μετεκίνησεν.

6. Ἀμήχανον δ' ἐν εὐπραγίαις φθόνον διαφυγεῖν. Ὑρκανὸς γοῦν ἤδη μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡσυχῇ πρὸς τὸ κλέος τῶν νεανίσκων ἐδάκνετο, μάλιστα δ' ἐλύπει τὰ Ἡρώδου κατορθώματα. Καὶ κήρυκες ἐπάλληλοι τῆς καθ' ἕκαστον εὐδοξίας προτρέχοντες, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις βασκάνων ἠρέθιζον, οἷς ἢ τὸ τῶν παίδων ἢ τὸ Ἀντιπάτρου σωφρονικὸν προσίστατο, λέγοντες, ὡς „Ἀντιπάτρῳ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ παραχωρήσας τῶν πραγμάτων, καθέζοιτο τὸ ὄνομα μόνον βασιλέως ἔχων ἔρημον ἐξουσίας. Καὶ μέχρι ποῦ πλανηθήσεται καθ' ἑαυτοῦ 77

βασιλεῖς ἐπιτρέφων; Οὐδὲ γὰρ εἰρωνεύεσθαι τὴν ἐπιτροπὴν αὐτοὺς ἔτι, φανεροὺς δ' εἶναι δεσπότας παρωσαμένους ἐκεῖνον· εἴ γε μήτε ἐντολὰς δόντος, μήτε ἐπιστείλαντος αὐτοῦ, τοσούτους παρὰ τὸν Ἰουδαίων νόμον ἀνῄρηκεν Ἡρώδης, ὃν, εἰ μὴ βασιλεύς ἐστιν ἀλλ' ἔτι ἰδιώτης, δεῖν ἐπὶ δίκην ἥκειν, ἀποδώσοντα λόγον αὐτῷ τε καὶ τοῖς πατρίοις νόμοις, οἳ κτείνειν ἀκρίτως οὐκ ἀφιᾶσι.'

7. Τούτοις κατὰ μικρὸν Ὑρκανὸς ἐξεκαίετο, καὶ τὴν ὀργὴν τελευταῖον ἐκρήξας, ἐκάλει κριθησόμενον τὸν Ἡρώδην. Ὁ δὲ καὶ τοῦ πατρὸς παραινοῦντος, καὶ τῶν πραγμάτων διδόντων παῤῥησίαν, ἀνῄει, φρουραῖς διαλαβὼν πρότερον τὴν Γαλιλαίαν· ᾔει δὲ μετὰ καρτεροῦ στίφους, ὡς μήτε καταλύειν δόξειν Ὑρκανὸν ἁδρὰν ἄγων δύναμιν, μήτε γυμνὸς ἐμπέσοι τῷ φθόνῳ. Σέξτος δὲ Καῖσαρ δείσας περὶ τῷ νεανίᾳ, μή τι παρὰ τοῖς ἐχθροῖς ἀποληφθεὶς πάθῃ, πέμπει πρὸς τὸν Ὑρκανὸν τοὺς παραγγελοῦντας διαῤῥήδην, ἀπολύειν Ἡρώδην τῆς φονικῆς δίκης. Ὁ δὲ καὶ ἄλλως ὡρμημένος, ἠγάπα γὰρ Ἡρώδην, ἀποψηφίζεται.

8. Καὶ ὃς, ὑπολαμβάνων ἄκοντος τοῦ βασιλέως διαφυγεῖν, εἰς Δαμασκὸν ἀνεχώρησε πρὸς Σέξτον, παρασκευαζόμενος οὐδ' αὖθις ὑπακοῦσαι καλοῦντι. Καὶ πάλιν οἱ πονηροὶ παρώξυνον Ὑρκανὸν, κατ' ὀργήν τε οἴχεσθαι τὸν Ἡρώδην λέγοντες, καὶ παρεσκευασμένον κατ' αὐτοῦ. Πιστεύων δὲ ὁ βασιλεὺς οὐκ εἶχεν ὅ τι χρὴ δρᾶν, ὡς ἑώρα μείζονα τὸν διάφορον. Ἐπεὶ δὲ ὑπὸ Σέξτου Καίσαρος στρατηγὸς ἀνεδείχθη Κοίλης Συρίας καὶ Σαμαρείας, οὐ μόνον τε κατ' εὔνοιαν τὴν ἐκ τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ὅτι δυνάμει φοβερὸς ἦν, εἰς ἔσχατον δέους κατέπεσεν, ὅσον οὔπω προσδοκῶν ἐπ' αὐτὸν ὁρμήσειν μετὰ στρατιᾶς.

9. Καὶ οὐ διήμαρτε τῆς οἰήσεως. Ὁ γὰρ Ἡρώδης κατ' ὀργὴν τῆς περὶ τὴν δίκην ἀπειλῆς στρα-

τιὰν ἀθροίσας, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἦγε, καταλύσων τὸν Ὑρκανόν. Καὶ ἂν ἔφθη τοῦτο ποιήσας, εἰ μὴ συνεξελθόντες ὅ τε πατὴρ καὶ ἀδελφὸς, ἔκλασαν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, παρακαλοῦντες αὐτὸν ‘ἀπειλῇ καὶ ἀνατάσει μόνῃ μετρῆσαι τὴν ἄμυναν, φείσασθαι δὲ τοῦ βασιλέως, ὑφ᾽ ᾧ μέχρι τοσαύτης δυνάμεως προῆλθε· δεῖν τε, εἰ κληθεὶς ἐπὶ δίκην παρώξυνται, καὶ περὶ τῆς ἀφέσεως εὐχαριστεῖν, καὶ μὴ πρὸς μὲν τὸ σκυθρωπὸν ἀπαντᾶν, περὶ δὲ τῆς σωτηρίας ἀχάριστον εἶναι. Εἰ δὲ δὴ λογιστέον εἴη καὶ πολέμου ῥοπὰς βραβεύεσθαι τῷ θεῷ, πλεῖον εἶναι τῆς στρα- 78
τιᾶς τὸ ἄδικον. Διὸ δὴ καὶ περὶ τῆς νίκης οὐ χρῆναι κατὰ πᾶν εὔελπιν εἶναι, μέλλοντά τε συμβάλλειν βασιλεῖ, καὶ συντρόφῳ, καὶ πολλάκις μὲν εὐεργέτῃ, χαλεπῷ δὲ οὐδέποτε, πλὴν ὅσον πονηροῖς συμβούλοις χρώμενος ἐπισείσειεν αὐτῷ σκιὰν ἀδικήματος.’ Πείθεται δὲ τούτοις Ἡρώδης, ὑπολαβὼν εἰς τὰς ἐλπίδας αὔταρκες εἶναι, καὶ τὸ τὴν ἰσχὺν ἐπιδείξασθαι τῷ ἔθνει.

10. Καὶ ἐν τούτῳ γίνεται περὶ Ἀπάμειαν ταραχὴ Ῥωμαίων, καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, Κεκιλίου μὲν Βάσσου, διὰ τὴν εἰς Πομπήϊον εὔνοιαν, δολοφονήσαντος Σέξτον Καίσαρα, καὶ τὴν ἐκείνου δύναμιν παραλαβόντος, τῶν δ᾽ ἄλλων Καίσαρος στρατηγῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ φόνου Βάσσῳ συμβαλόντων μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. Οἷς καὶ διὰ τὸν ἀνῃρημένον, καὶ διὰ τὸν περιόντα Καίσαρα, φίλους ὄντας ἀμφοτέρους, ὁ Ἀντίπατρος διὰ τῶν παίδων ἔπεμψε συμμαχίαν. Μηκυνομένου δὲ τοῦ πολέμου, Μάρκος μὲν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Σέξτου παραγίνεται διάδοχος.

CAP. XI. 1. Συνίσταται δὲ Ῥωμαίοις κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μέγας πόλεμος, Κασσίου καὶ Βρούτου ἄφνω κτεινάντων δόλῳ Καίσαρα, κατασχόντα τὴν ἀρχὴν ἐπ᾽ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἑπτά. Μεγίστου

δὲ ἐπὶ τῷ φόνῳ γενομένου κινήματος, καὶ διαστα-
σιασθέντων τῶν δυνατῶν, ἕκαστος ἐλπίσιν οἰκείαις
ἐχώρει πρὸς ὃ συμφέρειν ὑπελάμβανε. Καὶ δὴ ἧκε
Κάσσιος εἰς Συρίαν, καταληψόμενος τὰς περὶ Ἀπά-
μειαν δυνάμεις. Ἔνθα Βάσσῳ τε Μάρκον καὶ τὰ
διεστῶτα τάγματα διαλλάξας, ἐλευθεροῖ μὲν Ἀπά-
79 μειαν τῆς πολιορκίας, ἡγούμενος δὲ αὐτὸς τῆς στρα-
τιᾶς ἐπῄει φορολογῶν τὰς πόλεις, καὶ παρὰ δύνα-
μιν τὰς εἰςπράξεις ποιούμενος.

2. Κελευσθὲν δὲ καὶ Ἰουδαίοις εἰςενεγκεῖν ἑπτακόσια τάλαντα, δείσας Ἀντίπατρος τὴν ἀπειλὴν τοῦ Κασσίου, τοῖς τε υἱοῖς διεῖλεν εἰςπράττειν τὰ χρήματα καί τισιν ἄλλοις τῶν ἐπιτηδείων κατὰ τάχος, ἐν οἷς καὶ Μαλίχῳ τινὶ τῶν διαφόρων. Οὕτως ἤπειγεν ἡ ἀνάγκη. Πρῶτος δ᾽ ἀπεμειλίξατο Κάσσιον Ἡρώδης, τὴν ἑαυτοῦ μοῖραν ἐκ τῆς Γαλιλαίας κομίσας ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα φίλος ἦν. Τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς βραδυτῆτα κακίσας, αὐταῖς ἐθυμοῦτο ταῖς πόλεσι. Γόφναν γοῦν καὶ Ἀμμαοῦν καὶ δύο ἑτέρας τῶν ταπεινοτέρων ἐξανδραποδισάμενος, ἐχώρει μὲν ὡς καὶ Μάλιχον ἀναιρήσων, ὅτι μὴ σπεύσας εἰςέπραξεν. Ἐπέσχε δὲ τήν τε τούτου καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ἀπώλειαν Ἀντίπατρος, ταχέως ἑκατὸν ταλάντοις θεραπεύσας Κάσσιον.

3. Οὐ μὴν Μάλιχος, ἀναχωρήσαντος Κασσίου, τῆς χάριτος ἀπεμνημόνευεν Ἀντιπάτρῳ. Κατὰ δὲ τοῦ πολλάκις σωτῆρος ἐπιβουλὴν ἀνεσκευάζετο, σπεύδων ἀνελεῖν τὸν ἐμπόδιον αὐτοῦ τοῖς ἀδικήμασιν ὄντα. Ἀντίπατρος δὲ, τήν τε ἰσχὺν καὶ τὸ πανοῦργον τοῦ ἀνδρὸς ὑποδείσας, διαβαίνει τὸν Ἰορδάνην, στρατὸν ἀθροίσων εἰς τὴν τῆς ἐπιβουλῆς ἄμυναν. Φωραθεὶς δὲ Μάλιχος, ἀναιδείᾳ τῶν Ἀντιπάτρου παίδων περιγίνεται. Τόν τε γὰρ Ἱεροσολύμων φρουρὸν Φασάηλον, καὶ Ἡρώδην πεπιστευμένον τὰ ὅπλα, πολλαῖς ἀπολογίαις καὶ ὅρκοις

ἐκγοητεύσας, διαλλακτὰς αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα πείθει γενέσθαι. Πάλιν γοῦν ὑπ᾿ Ἀντιπάτρου σώζεται, πείσαντος Μάρκον τὸν τότε στρατηγοῦντα Συρίας, ὃς ὥρμητο κτεῖναι Μάλιχον ἐφ᾿ οἷς ἐνεωτέρισε.

4. Συστάντος δὲ τοῦ πρὸς Κάσσιον καὶ Βροῦτον πολέμου Καίσαρί τε τῷ νεῷ καὶ Ἀντωνίῳ, Κάσσιος καὶ Μάρκος στρατιὰν ἀθροίσαντες ἐκ τῆς Συρίας, ἐπειδὴ μέγα μέρος εἰς τὰς χρείας Ἡρώδης ἔδοξε συμβεβλῆσθαι, τότε μὲν αὐτὸν Συρίας ἁπάσης ἐπιμελητὴν καθιστᾶσι, δύναμιν πεζήν τε καὶ ἱππικὴν δόντες. Μετὰ δὲ τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν ἀποδείξειν Κάσσιος ὑπέσχετο καὶ Ἰουδαίας βασιλέα. Συνέβη δ᾿ Ἀντιπάτρῳ τήν τε ἰσχὺν τοῦ παιδὸς καὶ τὴν ἐλπίδα αἰτίαν ἀπωλείας γενέσθαι. Ταῦτα γὰρ δείσας ὁ Μάλιχος, διαφθείρει τινὰ τῶν βασιλικῶν οἰνοχόων χρήμασι, δοῦναι φάρμακον Ἀντιπάτρῳ. Καὶ ὁ μὲν, ἀγώνισμα τῆς Μαλίχου παρανομίας γενόμενος, κατὰ τὸ συμπόσιον θνήσκει, τά τε ἄλλα δραστήριος ἀνὴρ ἐν ἀφηγήσει πραγμάτων, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνακτησάμενός τε Ὑρκανῷ καὶ διαφυλάξας.

5. Μάλιχος δὲ, καθ᾿ ὑπόνοιαν τῆς φαρμακείας, ὀργιζόμενον τὸ πλῆθος ἀρνούμενος ἔπειθεν. Καὶ δυνατώτερον ἑαυτὸν κατεσκεύαζεν, ὁπλίτας συγκροτῶν· οὐ γὰρ ἠρεμήσειν Ἡρώδην ὑπελάμβανεν· ὃς δὲ καὶ παρῆν αὐτίκα στρατὸν ἄγων ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ πατρός. Φασαήλου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ συμβουλεύσαντος αὐτῷ, μὴ φανερῶς τὸν ἄνδρα μετιέναι, διαστασιάσειν γὰρ τὸ πλῆθος, τότε μὲν ἀπολογούμενόν τε προςίεται τὸν Μάλιχον, καὶ τῆς ὑπονοίας ἀπολύειν 80
ὁμολογεῖ, λαμπρὰν δὲ πομπὴν ἐπὶ τῷ πατρὶ κηδείας ἐτέλεσεν.

6. Τραπεὶς δ᾿ ἐπὶ Σαμάρειαν, στάσει τεταραγμένην, κατεστήσατο τὴν πόλιν. Ἔπειτα καθ᾿ ἑορτὴν ὑπέστρεφεν εἰς Ἱεροσόλυμα, τοὺς ὁπλίτας ἄγων.

Καὶ πέμπων Ὑρκανὸς, ἐνῆγε γὰρ δεδοικὼς τὴν ἔφοδον Μάλιχος, ἐκώλυε τοὺς ἀλλοφύλους εἰςαγαγεῖν ἐφ᾽ ἁγνεύοντας τοὺς ἐπιχωρίους. Ὁ δὲ, τῆς προφάσεως καταφρονήσας καὶ τοῦ προςτάσσοντος, εἰςέρχεται διὰ νυκτός. Καὶ πάλιν Μάλιχος προςιὼν ἔκλαιεν Ἀντίπατρον· ἀνθυπεκρίνετο δὲ μόλις Ἡρώδης τὸν θυμὸν ἐπέχων, καὶ Κασσίῳ δι᾽ ἐπιστολῶν τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν ἐπωδύρετο, καὶ ἄλλως μισοῦντι Μάλιχον. Ὁ δὲ αὐτῷ μετιέναι τὸν φονέα τοῦ πατρὸς ἀντεπιστείλας, καὶ τοῖς ὑφ᾽ ἑαυτὸν χιλιάρχοις λάθρα προςέταξεν Ἡρώδῃ βοηθεῖν εἰς πρᾶξιν δικαίαν.

7. Καὶ ἐπειδὴ Λαοδίκειαν ἑλόντος αὐτοῦ συνήεσαν οἱ πανταχόθεν δυνατοὶ, δωρεάς τε καὶ στεφάνους φέροντες, Ἡρώδης μὲν τοῦτον τῇ τιμωρίᾳ τὸν καιρὸν ἀφώρισε. Μάλιχος δ᾽ ὑποπτεύσας, ὡς ἐν Τύρῳ γίνεται, τόν τε υἱὸν ὁμηρεύοντα παρὰ τοῖς Τυρίοις ὑπεξαγαγεῖν ἔγνω λάθρα, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀποδράναι παρεσκευάζετο. Παρώξυνε δ᾽ αὐτὸν ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, ἐνθυμεῖσθαι καὶ μείζονα. Τότε γὰρ ἔθνος ἐπαναστήσειν Ῥωμαίοις ἤλπισε, Κασσίου τῷ πρὸς Ἀντώνιον πολέμῳ περισπωμένου, καὶ βασιλεύσειν αὐτὸς, Ὑρκανὸν καταλύσας εὐμαρῶς.

8. Ἐπεγέλα δὲ ἄρα τὸ χρεὼν αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν. Ὁ γοῦν Ἡρώδης, προειδόμενος αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, τόν τε Ὑρκανὸν καὶ ἐκεῖνον ἐπὶ δεῖπνον καλεῖ. Παρεστῶτα δ᾽ ἔπειτα τῶν οἰκετῶν τινα πρὸς ἑαυτὸν καλέσας, ἐξέπεμψεν ὡς ἐπὶ τὴν τοῦ δείπνου παρασκευὴν, τῷ δὲ ὄντι προειπεῖν τοῖς χιλιάρχοις ἐξελθεῖν ἐπὶ τὴν ἐνέδραν. Καὶ ἐκεῖνοι, τῶν Κασσίου προςταγμάτων ἀναμνησθέντες, ἐπὶ τὸν πρὸ τῆς πόλεως αἰγιαλὸν ἐξῄεσαν ξιφήρεις. Ἔνθα περιστάντες τὸν Μάλιχον, πολλοῖς τραύμασιν ἀναιροῦσιν. Ὑρκανὸς δὲ παραχρῆμα μὲν ἐκλυθεὶς ὑπ᾽ ἐκπλήξεως ἔπεσε, μόλις δ᾽ ἀνενεγκὼν Ἡρώδην διηρώτα, τίς ὁ κτείνας

εἴη Μάλιχον. Ἀποκριναμένου δέ τινος τῶν χιλιάρχων τοῦ Κασσίου πρόσταγμα, "Κάσσιος ἄρα," ἔφη, "καὶ ἐμὲ καὶ τὴν πατρίδα μου σώζει, τὸν ἀμφοτέρων ἐπίβουλον ἀνελών." Εἴτε δὲ φρονῶν Ὑρκανὸς οὕτως, εἴθ' ὑπὸ δέους ὁμόσε τῇ γε πράξει χωρῶν εἶπεν, ἄδηλον ἦν. Ἀλλὰ γὰρ Μάλιχον μὲν οὕτως Ἡρώδης μετῆλθε.

CAP. XII. 1. Κασσίου δὲ ἀναχωρήσαντος ἐκ τῆς 81
Συρίας, πάλιν στάσις ἐν Ἱεροσολύμοις γίνεται, Ἕλικος μετὰ στρατιᾶς ἐπαναστάντος Φασαήλῳ, καὶ κατὰ τὴν ὑπὲρ Μαλίχου τιμωρίαν ἀμύνεσθαι θέλοντος Ἡρώδην εἰς τὸν ἀδελφόν. Ἡρώδης δὲ ἔτυχε μὲν ὢν παρὰ Φαβίῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ Δαμασκὸν, ὡρμημένος δὲ βοηθεῖν ὑπὸ νόσου κατείχετο. Καὶ ἐν τούτῳ Φασάηλος, καθ' ἑαυτὸν Ἕλικος περιγενόμενος, Ὑρκανὸν ὠνείδιζεν εἰς ἀχαριστίαν, ὧν τε Ἕλικι συμπράξειε, καὶ ὅτι περιορῴη τὸν ἀδελφὸν τὸν Μαλίχου τὰ φρούρια καταλαμβάνοντα. Πολλὰ γὰρ ἤδη κατείληπτο, καὶ τὸ πάντων ὀχυρώτατον, Μάσαδα.

2. Οὐ μὴν αὐτῷ τι πρὸς τὴν Ἡρώδου βίαν ἤρκεσεν, ὃς ἀναῤῥωσθεὶς τά τε ἄλλα παραλαμβάνει, καὶ ἐκεῖνον ἐκ τῆς Μασάδας ἱκέτην ἀφῆκεν. Ἐξήλασε δὲ καὶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας Μαρίωνα τὸν Τυρίων τύραννον, ἤδη τρία κατεσχηκότα τῶν ἐρυμάτων. Τοὺς δὲ ληφθέντας Τυρίους ἔσωσε μὲν πάντας, ἔστι δ' οὓς καὶ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν, εὔνοιάν τε ἑαυτῷ παρὰ τῆς πόλεως καὶ τῷ τυράννῳ μῖσος παρασκευαζόμενος. Ὁ δὲ Μαρίων ἠξίωτο μὲν τῆς τυραννίδος ὑπὸ Κασσίου, τυραννίσι πᾶσαν διαλαβόντος τὴν Συρίαν. Κατὰ δὲ τὸ πρὸς Ἡρώδην ἔχθος, συνέλαβεν Ἀντιγόνῳ τῷ Ἀριστοβούλου, καὶ τὸ πλέον διὰ Φάβιον, ὃν Ἀντίγονος χρήμασι προσποιησάμενος βοηθὸν εἶχε τῆς καθόδου. Χορηγὸς δὲ ἦν ἁπάντων ὁ κηδεστὴς Πτολεμαῖος Ἀντιγόνῳ.

3. *Πρὸς οὓς Ἡρώδης ἀντιταξάμενος, ἐπὶ τῶν ἐμβολῶν τῆς Ἰουδαίας, κρατεῖ τῇ μάχῃ, καὶ τὸν Ἀντίγονον ἐξελάσας, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμά πᾶσιν ἀγαπητὸς ὢν ἐπὶ τῷ κατορθώματι. Καὶ γὰρ οἱ μὴ προσέχοντες πάλαι, τότε ᾠκείωντο διὰ τὴν πρὸς Ὑρκανὸν ἐπιγαμίαν αὐτῷ. Πρότερον μὲν γὰρ ἦκτο γυναῖκα τῶν ἐπιχωρίων, οὐκ ἄσημον, Δωρὶς ἐκαλεῖτο, ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀντίπατρον. Τότε δὲ γήμας τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, θυγατριδῆν τε Ὑρκανοῦ Μαριάμμην, οἰκεῖος τῷ βασιλεῖ γίνεται.*

4. *Ἐπεὶ δὲ Κάσσιον περὶ Φιλίππους ἀνελόντες ἀνεχώρησαν, εἰς μὲν Ἰταλίαν Καῖσαρ, ἐπὶ δὲ τὴν*
32 *Ἀσίαν Ἀντώνιος, πρεσβευομένων τῶν ἄλλων πόλεων πρὸς Ἀντώνιον εἰς Βιθυνίαν, ἧκον καὶ Ἰουδαίων οἱ δυνατοὶ, κατηγοροῦντες Φασαήλου τε καὶ Ἡρώδου, βίᾳ μὲν αὐτοὺς κρατεῖν τῶν πραγμάτων, ὄνομα δὲ μόνον περιεῖναι Ὑρκανῷ τίμιον. Πρὸς ἃ παρὼν Ἡρώδης, καὶ τεθεραπευκὼς οὐκ ὀλίγοις Ἀντώνιον χρήμασιν οὕτω διέθηκεν, ὡς μηδὲ λόγου τῶν ἐχθρῶν ἀνέχεσθαι. Καὶ τότε μὲν οὕτω διελύθησαν.*

5. *Αὖθις δὲ οἱ ἐν τέλει Ἰουδαίων ἑκατὸν ἄνδρες ἧκον εἰς τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην ἐπ᾽ Ἀντώνιον, ἤδη τῷ Κλεοπάτρας ἔρωτι δεδουλωμένον· οἳ, προστησάμενοι τοὺς ἀξιώματι καὶ λόγῳ σφῶν δυνατωτάτους, κατηγόρουν τῶν ἀδελφῶν. Ὑπήντα δὲ Μεσσαλᾶς ἀπολογούμενος, συμπαρεστῶτος Ὑρκανοῦ διὰ τὸ κῆδος. Καὶ Ἀντώνιος, ἀκούσας ἑκατέρων, Ὑρκανοῦ διεπυνθάνετο τοὺς ἐπιτηδειοτέρους ὄντας ἄρχειν. Τοῦ δὲ τοὺς περὶ τὸν Ἡρώδην προκρίναντος, ἡσθεὶς — ἦν γὰρ ἤδη καὶ ξένος αὐτοῖς πατρῷος, δεχθεὶς ὑπ᾽ Ἀντιπάτρου φιλοφρόνως, ὅτε εἰς τὴν Ἰουδαίαν σὺν Γαβινίῳ παρέβαλε — τετράρχας ἀποδείκνυσι τοὺς ἀδελφοὺς, πᾶσαν διοικεῖν τὴν Ἰουδαίαν ἐπιτρέπων.*

6. *Προςαγανακτούντων δὲ τῶν πρέσβεων, πεντεκαίδεκα μὲν συλλαβὼν εἵργνυσιν, οὓς καὶ ἀνελεῖν ὥρμησε· τοὺς δὲ λοιποὺς μεθ᾽ ὕβρεως ἀπήλασε. Πρὸς ὃ μείζων ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις γίνεται ταραχή· χιλίους γοῦν πάλιν ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς Τύρον, ἔνθα διέτριβεν Ἀντώνιος ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὡρμημένος· ἐπὶ τούτους κεκραγότας ἐκπέμπει τὸν ἄρχοντα τῶν Τυρίων, κολάζειν προςτάξας, οὓς ἂν λάβῃ, συγκατασκευάζειν τε τὴν ἀρχὴν τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ κατασταθεῖσι τετράρχαις.*

7. *Πρὸ δὲ τούτου πολλὰ παρῄνει προελθὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν Ἡρώδης σὺν Ὑρκανῷ, μήθ᾽ ἑαυτοῖς ἀπωλείας αἰτίους, μήτε τῇ πατρίδι πολέμου γίνεσθαι φιλονεικοῦντας ἀκρίτως. Τῶν δὲ ἔτι μᾶλλον ἀγανακτούντων, Ἀντώνιος ἐκπέμψας ὁπλίτας πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε, πολλοὺς δὲ ἔτρωσεν· ὧν οἵτε πεσόντες ταφῆς, καὶ οἱ τραυματίαι θεραπείας ἠξιώθησαν ὑπὸ Ὑρκανοῦ· οὐ μὴν οἱ διαφυγόντες ἠρέμουν, ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν πόλιν συνταράσσοντες, παρώξυναν τὸν Ἀντώνιον, ὥςτε καὶ τοὺς δεσμώτας ἀποκτεῖναι.*

CAP. XIII. 1. *Μετὰ δὲ ἔτη δύο, Βαρζαφάρνου,* 83
τοῦ Πάρθων σατράπου, σὺν Πακόρῳ τῷ βασιλέως υἱῷ Συρίαν κατασχόντος, Λυσανίας διαδεδεγμένος ἤδη τὴν ἀρχὴν, τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, Πτολεμαῖος δ᾽ ἦν οὗτος ὁ Μινναίου, πείθει τὸν σατράπην, ὑποσχέσει χιλίων ταλάντων καὶ πεντακοσίων γυναικῶν, καταγαγεῖν ἐπὶ βασιλείᾳ τὸν Ἀντίγονον, καταλῦσαι δὲ τὸν Ὑρκανόν. Τούτοις ὑπαχθεὶς Πάκορος αὐτὸς μὲν ᾔει κατὰ τὴν παράλιον, Βαρζαφάρνην δὲ διὰ τῆς μεσογείου προςέταξεν ἐμβαλεῖν. Τῶν δ᾽ ἐπιθαλαττίων Τύριοι Πάκορον οὐκ ἐδέξαντο, καίτοι Πτολεμαέων καὶ Σιδωνίων δεδεγμένων. Ὁ δὲ οἰνοχόῳ τινὶ τῶν βασιλικῶν ὁμωνύμῳ μοῖραν τῆς ἵππου παραδοὺς, ἐμβαλεῖν ἐκέλευσεν εἰς τὴν Ἰου-

δαίαν, κατασκεψόμενόν τε τὰ τῶν πολεμίων, καὶ
πρὸς ἃ δέοι βοηθήσοντα Ἀντιγόνῳ.

2. Τῶν δὲ ληϊζομένων τὸν Κάρμηλον, πολλοὶ
Ἰουδαῖοι συνδραμόντες πρὸς Ἀντίγονον, προθύμους
ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν εἰςβολὴν παρεῖχον. Ὁ δὲ αὐτοὺς
ἐπὶ τὸν καλούμενον Δρυμὸν προέπεμψε, τὸ χωρίον
καταλαβεῖν· ἐν ᾧ γενομένης συμβολῆς, ὠσάμενοι
τοὺς πολεμίους καὶ διώξαντες, ἐπὶ Ἱεροσολύμων
ἔθεον· γενόμενοι δὲ πλείους, μέχρι τῶν βασιλείων
προῆλθον. Ὑρκανοῦ δὲ καὶ Φασαήλου δεξαμένων
αὐτοὺς κρατερῷ στίφει, μάχη κατὰ τὴν ἀγορὰν συῤ-
ῥήγνυται· καθ᾽ ἣν τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους οἱ
περὶ Ἡρώδην, κατακλείουσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ
φρουροὺς αὐτῶν ἄνδρας ἑξήκοντα ταῖς πλησίον οἰ-
κίαις ἐγκατέστησαν. Τούτους μὲν οὖν ὁ στασιάζων
πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς λαὸς ἐπελθὼν ἐμπίπρησιν. Ἡρώ-
δης δὲ τοῦ δήμου πολλοὺς κατ᾽ ὀργὴν τῶν ἀπολω-
λότων ἀναιρεῖ συμβαλὼν, καὶ καθ᾽ ἡμέραν ἐπεκ-
θεόντων ἀλλήλοις κατὰ λόχους φόνος ἦν ἀδιάλει-
πτος.

3. Ἐνστάσης δὲ ἑορτῆς, ἣ Πεντηκοστὴ καλεῖ-
ται, τά τε περὶ τὸ ἱερὸν πάντα, καὶ ἡ πόλις ὅλη
πλήθους τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἀναπίμπλαται τὸ πλέον
ὁπλιτῶν. Καὶ Φασάηλος μὲν τὸ τεῖχος, Ἡρώδης
δὲ μετ᾽ οὐ πολλῶν ἐφρούρει τὰ βασίλεια, καὶ τοῖς
πολεμίοις ἐπιδραμὼν ἀσυντάκτοις κατὰ τὸ προςάρ-
84 κτιον, πλείστους μὲν ἀναιρεῖ, τρέπεται δὲ πάντας·
καὶ τοὺς μὲν εἰς τὴν πόλιν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἱερὸν,
τοὺς δὲ εἰς τὸ ἔξω χαράκωμα συγκλείει. Καὶ ἐν
τούτῳ διαλλακτὴν μὲν Ἀντίγονος παρακαλεῖ Πάκο-
ρον εἰςαφεῖναι. Φασάηλος δὲ πεισθεὶς τῇ πόλει καὶ
ξενίᾳ τὸν Πάρθον εἰςδέχεται μετὰ πεντακοσίων ἱπ-
πέων, προφάσει μὲν ἥκοντα τοῦ παῦσαι τὴν στάσιν,
τὸ δ᾽ ἀληθὲς Ἀντιγόνῳ βοηθεῖν. Τὸν γοῦν Φασάη-
λον ἐνεδρεύων ἀνέπεισε πρὸς Βαρζαφάρνην πρεσβεύ-
σασθαι περὶ καταλύσεως, καίτοι γε πολλὰ ἀποτρέ-

ποντος Ἡρώδου, καὶ παραινοῦντος ἀνελεῖν τὸν ἐπίβουλον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἐπιβουλαῖς ἑαυτὸν ἐκδιδόναι· φύσει γὰρ ἀπίστους εἶναι τοὺς Βαρβάρους. Ἔξεισι δὲ Ὑρκανὸν παραλαβὼν καὶ Πάκορος, ὡς ἧττον ὑποπτεύοιτο, καὶ καταλιπὼν παρ᾽ Ἡρώδῃ τινὰς τῶν Ἐλευθέρων καλουμένων ἱππέων, τοῖς λοιποῖς προέπεμπε Φασάηλον.

4. Ὡς δ᾽ ἐγένοντο κατὰ τὴν Γαλιλαίαν, τοὺς μὲν ἐπιχωρίους ἀφεστῶτας καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας καταλαμβάνουσιν, τῷ σατράπῃ δ᾽ ἐνετύγχανον πανούργως σφόδρα, καὶ ταῖς φιλοφρονήσεσι τὴν ἐπιβουλὴν καλύπτειν ἐνεκελεύοντο. Δῶρα γοῦν δοὺς αὐτοῖς, ἔπειτ᾽ ἀναχωροῦντας ἐλόχα. Τοῖς δὲ αἴσθησις γίνεται τῆς ἐπιβουλῆς, καταχθεῖσιν εἴς τι τῶν παραθαλασσίων χωρίων, ὃ καλεῖται Ἐκδίππων· ἐκεῖ γὰρ τήν τε ὑπόσχεσιν ἤκουσαν τῶν χιλίων ταλάντων, καὶ ὡς Ἀντίγονος τὰς πλείστας τῶν παρ᾽ αὐτοῖς γυναικῶν ἐν ταῖς πεντακοσίαις καθωσίωσε Πάρθοις. Ὅτι δὲ προλοχίζοιντο μὲν αὐτοῖς αἱ νύκτες ὑπὸ τῶν Βαρβάρων ἀεὶ, πάλαι δ᾽ ἂν καὶ συνελήφθησαν, εἰ μὴ περιέμενον ἐν Ἱεροσολύμοις Ἡρώδην πρότερον λαβεῖν, ὡς μὴ προπυθόμενος τὰ κατ᾽ αὐτοὺς φυλάξαιτο. Ταῦτ᾽ οὐκ ἔτι λόγος ἦν μόνον, ἀλλὰ καὶ φύλακας ἤδη οὐ πόῤῥωθεν αὐτῶν ἔβλεπον.

5. Οὐ μὴν Φασάηλος — καίτοι πολλὰ παραινοῦντος Ὀφελλίου φεύγειν, πέπυστο γὰρ οὗτος παρὰ Σαραμάλλα τοῦ πλουσιωτάτου τότε Σύρων τὴν σύνταξιν τῆς ἐπιβουλῆς ὅλην — καταλιπεῖν Ὑρκανὸν ὑπέμεινεν, ἀλλὰ τῷ σατράπῃ προσελθὼν ἄντικρυς ὠνείδιζε τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ μάλισθ᾽ ὅτι γένοιτο τοιοῦτος χρημάτων ἕνεκεν. Πλείω γε μὴν αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας δώσειν ὑπισχνεῖτο, ὧν Ἀντίγονος ὑπὲρ βασιλείας ὑπέσχηται. Πρὸς ταῦτα πανοῦργος ὁ Πάρθος ἀπολογίαις τε καὶ ὅρκοις ἀποσκευασάμενος τὴν ὑποψίαν, ᾤχετο πρὸς Πάκορον. Εὐθέως δὲ

τῶν καταλειφθέντων Πάρθων οἷς προςετέτακτο Φασάηλόν τε καὶ Ὑρκανὸν συνελάμβανον, τά τε ἄλλα πρὸς τῇ ἐπιορκίᾳ καὶ τὸ ἄπιστον αὐτοῖς καταρωμένους.

6. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὸν Ἡρώδην ὁ πεμφθεὶς οἰνοχόος ἐπεβούλευε συλλαβεῖν, ἔξω τοῦ τείχους ἀπατήσας προελθεῖν, ὥςπερ ἐντολὰς εἶχεν. Ὁ δ᾽ ἀπ᾽ ἀρχῆς ὑποπτεύων τοὺς Βαρβάρους, καὶ τότε πεπυσμένος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμπεπτωκέναι τὰ μηνύοντα τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ γράμματα, προελθεῖν οὐκ ἐβούλετο, καίτοι μάλα ἀξιοπίστως τοῦ Πακόρου φάσκοντος, δεῖν αὐτὸν ὑπαντῆσαι τοῖς τὰς ἐπιστολὰς κομίζουσιν· οὔτε γὰρ ἑαλωκέναι τοῖς πολεμίοις αὐτὰς, καὶ περιέχειν οὐκ ἐπιβουλὴν, ἀλλ᾽ ὁπόσα διεπράξατο Φασάηλος. Ἔτυχεν δὲ παρ᾽ ἄλλων προακηκοὼς τὸν ἀδελφὸν συνειλημμένον, καὶ προςῄει Ὑρκανοῦ θυγάτηρ Μαριάμμη, συνετωτάτη γυναικῶν, καταντιβολοῦσα μὴ προϊέναι, μηδὲ πιστεύειν ἑαυτὸν ἤδη φανερῶς ἐπιχειροῦσι τοῖς Βαρβάροις.

7. Ἔτι δὲ τῶν περὶ Πάκορον σκεπτομένων, πῶς ἂν κρύφα τὴν ἐπιβουλὴν ἀπαρτίσειαν, οὐ γὰρ ἐκ τοῦ φανεροῦ οἷόν τε ἦν ἀνδρὸς οὕτω συνετοῦ περιγενέσθαι, προλαβὼν Ἡρώδης μετὰ τῶν οἰκειοτάτων προσώπων, νύκτωρ ἐπὶ Ἰδουμαίας ἐχώρει λάθρα τῶν πολεμίων. Αἰσθόμενοι δὲ οἱ Πάρθοι κατεδίωκον. Καὶ ἐκεῖνος τὴν μὲν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν καθωμολογημένην παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ νεωτάτου τῶν ἀδελφῶν προςτάξας ὁδεύειν, αὐτὸς ἀσφαλῶς μετὰ τῶν θεραπόντων ἀνέκοπτε τοὺς Βαρβάρους· καὶ πολλοὺς κατὰ πᾶσαν προσβολὴν ἀποκτείνας, εἰς Μασάδαν τὸ φρούριον ἀφῖκτο.

8. Καὶ βαρυτέρους κατὰ τὴν φυγὴν Πάρθων Ἰουδαίους ἐπείρασεν, ἐνοχλήσαντας μὲν διηνεκῶς, ἀπὸ δ᾽ ἑξήκοντα τῆς πόλεως σταδίων καὶ παραταξαμένους ἐπιεικῶς πολὺν χρόνον. Ἔνθα κρατήσας

Ἡρώδης καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀποκτείνας, αὖθις εἰς μνήμην τοῦ κατορθώματος ἔκτισε τὸ χωρίον, καὶ βασιλείοις τε πολυτελεστάτοις ἐκόσμησε, καὶ ἀκρόπολιν ὀχυρωτάτην ἀνεδείματο, Ἡρώδειόν τε ἐκάλεσεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Τηνικαῦτά γε μὴν φεύγοντες, καθ' ἡμέραν αὐτῷ προςεγίνοντο πολλοί. Καὶ κατὰ Θρῆσσαν γενομένῳ τῆς Ἰδουμαίας Ἰώσηπος ἀδελφὸς ὑπαντήσας, συνεβούλευε 'τοὺς πολλοὺς τῶν ἑπομένων ἀποφορτίσασθαι· μὴ γὰρ ἂν τοσοῦτον ὄχλον δέξασθαι τὴν Μασάδαν.' Ἦσαν δ' ὑπὲρ ἐννεακιςχιλίους. Πεισθεὶς οὖν Ἡρώδης τοὺς μὲν βαρυτέρους τῆς
χρείας διαφῆκεν ἀνὰ τὴν Ἰδουμαίαν, δοὺς ἐφόδια· 86
μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων τοὺς ἀλκιμωτάτους κατασχὼν, εἰς τὸ φρούριον διασώζεται. Καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα ταῖς γυναιξὶν ὀκτακοσίους φύλακας, καὶ διαρκῆ τὰ ἐπιτήδεια πρὸς πολιορκίαν, αὐτὸς εἰς τὴν Ἀραβικὴν Πέτραν ἠπείγετο.

9. Πάρθοι δ' ἐν Ἱεροσολύμοις ἐφ' ἁρπαγὴν τραπόμενοι, τῶν φυγόντων εἰς τὰς οἰκίας εἰςέπιπτον καὶ τὸ βασίλειον, ἀπεχόμενοι μόνων τῶν Ὑρκανοῦ χρημάτων. Ἦν δ' οὐ πλείω τριακοσίων ταλάντων. Ἐπετύγχανον δὲ καὶ τῶν ἄλλων, οὐχ ὅσοις ἤλπισαν· ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐκ πολλοῦ τὴν ἀπιστίαν τῶν Βαρβάρων ὑφορώμενος, εἰς τὴν Ἰδουμαίαν τὰ λαμπρότατα τῶν κειμηλίων προανεσκεύαστο, καὶ τῶν αὐτῷ προςεχόντων ὁμοίως ἕκαστος. Πάρθοι δὲ μετὰ τὰς ἁρπαγὰς ἐπὶ τοσοῦτον ὕβρεως ἐχώρησαν, ὡς ἐμπλῆσαι μὲν ἀκηρύκτου πολέμου τὴν χώραν ἅπασαν, ἀνάστατον δὲ ποιῆσαι τὴν Μαρισσαίων πόλιν, μὴ μόνον τε καταστῆσαι βασιλέα Ἀντίγονον, ἀλλὰ καὶ παραδοῦναι αὐτῷ Φασάηλον καὶ Ὑρκανὸν δεσμώτας αἰκίσασθαι. Ὁ δὲ Ὑρκανοῦ μὲν προςπεσόντος αὐτὸς τὰ ὦτα λωβᾶται τοῖς ὀδοῦσιν, ὡς μηδὲ αὖθις ἐν μεταβολῇ ποτὲ δύναιτο τὴν ἀρχιερωσύνην ἀναλαβεῖν· δεῖ γὰρ ὁλοκλήρους ἀρχιερᾶσθαι.

10. Τῆς Φασαήλου δὲ ἀρετῆς ὑστερίζει, φθα-

σαντος πέτρᾳ προσαράξαι τὴν κεφαλὴν, ὥς γε σιδήρου καὶ χειρῶν εἴργετο. Καὶ ἐκεῖνος μὲν, Ἡρώδου γνήσιον ἑαυτὸν ἀποδείξας ἀδελφὸν, καὶ Ὑρκανὸν ἀγεννέστατον, ἀνδρειότατα θνήσκει, ποιησάμενος τὴν καταστροφὴν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἔργοις πρέπουσαν. Κατέχει δὲ καὶ ἄλλος λόγος, ὡς ἀνενέγκαι μὲν ἐκ τῆς τότε πληγῆς, πεμφθεὶς δ' ἰατρὸς ὑπ' Ἀντιγόνου, θεραπεῦσαι δῆθεν αὐτὸν, ἐμπλήσειε τὸ τραῦμα δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ διαφθείρειεν αὐτόν. Ὁπότερον δ' ἂν ἀληθὲς ᾖ, τὴν ἀρχὴν ἔχει λαμπράν. Φασὶ γοῦν αὐτὸν, καὶ πρὶν ἐκπνεῦσαι, πυθόμενον παρὰ γυναίου τινὸς, ὡς Ἡρώδης διαφύγοι, "Νῦν," εἰπεῖν, "εὔθυμος ἄπειμι, τὸν μετελευσόμενον τοὺς ἐχθροὺς ζῶντα καταλιπών."

11. *Ὁ μὲν οὖν οὕτως τελευτᾷ. Πάρθοι δὲ, καίτοι διημαρτηκότες, ὧν μάλιστα ἐπεθύμουν, γυναικῶν, καθιστᾶσι μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀντιγόνῳ τὰ πράγματα, δεσμώτην δὲ Ὑρκανὸν ἀνάγουσιν εἰς τὴν Παρθυηνήν.*

87 *CAP. XIV.* 1. *Ἡρώδης δὲ συντονώτερον ἤλαυνεν εἰς τὴν Ἀραβίαν, ὡς ἔτι τοῦ ἀδελφοῦ ζῶντος ἐπειγόμενος χρήματα παρὰ τοῦ βασιλέως λαβεῖν, οἷς μόνοις πείσειν ὑπὲρ Φασαήλου τὴν τῶν Βαρβάρων ἤλπισε πλεονεξίαν. Ἐλογίζετο γὰρ, εἰ τῆς πατρῴας φιλίας ἀμνημονέστερος ὁ Ἄραψ γένοιτο, καὶ τοῦ δοῦναι δωρεὰν μικρολογώτερος, δανείσασθαι παρ' αὐτοῦ τὰ λύτρα ῥύσιον θεὶς τὸν τοῦ λυτρουμένου παῖδα· καὶ γὰρ ἐπήγετο τὸν ἀδελφιδοῦν ὄντα ἐτῶν ἑπτὰ, τάλαντα δὲ ἦν ἕτοιμος τριακόσια δοῦναι, προστησόμενος Τυρίους παρακαλοῦντας. Τὸ χρεὼν δ' ἄρα τὴν αὐτοῦ σπουδὴν ἐφθάκει, καὶ Φασαήλου τεθνηκότος εἰς κενὸν Ἡρώδης φιλάδελφος ἦν· οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ Ἄραψιν ηὕρισκε φιλίαν μένουσαν. Ὁ γοῦν βασιλεὺς αὐτῶν Μάλιχος, προπέμψας κατὰ τάχος ἐκ τῆς χώρας προσέτασσεν ἀναστρέφειν, προ-*

φάσει μὲν χρώμενος Πάρθοις, ἐπικηρυκεύσασθαι γὰρ αὐτοὺς ἐκβαλεῖν Ἡρώδην τῆς Ἀραβίας, τῷ δὲ ὄντι προαιρούμενος κατασχεῖν τὰ Ἀντιπάτρου χρέα, καὶ μηδὲν εἰς τὰς ἐκείνου δωρεὰς ἀντιπαρασχεῖν χρήζουσι τοῖς τέκνοις δυσωπεῖσθαι. Συμβούλοις δ' ἐχρῆτο τῆς ἀναιδείας τοῖς ὁμοίως ἀποστερεῖν τὰς Ἀντιπάτρου παρακαταθήκας ἐθέλουσιν· ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν οἱ δυνατώτατοι.

2. Ἡρώδης μὲν δὴ πολεμίους τοὺς Ἄραβας εὑρὼν, δι' ἃ φιλτάτους ἤλπισε, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἀποκρινάμενος, ὡς ὑπηγόρευε τὸ πάθος, ὑπέστρεψεν ἐπ' Αἴγυπτον. Καὶ τὴν μὲν πρώτην ἑσπέραν κατά τι τῶν ἐπιχωρίων ἱερῶν αὐλίζεται, τοὺς ἀπολειφθέντας ἀναλαβών· τῇ δ' ἑξῆς εἰς Ῥινοκούρουραν προελθόντι τὰ περὶ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ τελευτὴν ἀπαγγέλλεται. Προςλαβὼν δὲ πένθους ὅσον ἦν, ὡς ἀπε- 88
θήκατο φροντίδας, ᾔει προσωτέρω. Καὶ δὴ βραδέως ὁ Ἄραψ μετανοήσας, ἔπεμψε διὰ τάχους τοὺς ἀνακαλέσοντας τὸν ὑβρισμένον. Ἔφθανε δὲ καὶ τούτους Ἡρώδης εἰς Πηλούσιον ἀφικόμενος, ἔνθα τῆς παρόδου μὴ τυγχάνων ὑπὸ τῶν ἐφορμούντων, τοῖς ἡγεμόσιν ἐντυγχάνει. Καὶ ἐκεῖνοι, τήν τε φήμην καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀνδρὸς αἰδεσθέντες, προπέμπουσιν αὐτὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ὁ δὲ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐδέχθη μὲν λαμπρῶς ὑπὸ Κλεοπάτρας, στρατηγὸν ἐλπιζούσης ἕξειν εἰς ἃ παρεσκευάζετο. Διακρουσάμενος δὲ τὰς παρακλήσεις τῆς βασιλίδος, καὶ μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος ὑποδείσας, μήτε τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν θορύβους, ἐπὶ Ῥώμης ἔπλει.

3. Κινδυνεύσας δὲ περὶ τὴν Παμφυλίαν, καὶ τοῦ φόρτου τὸ πλεῖον ἐκβαλὼν, μόλις εἰς Ῥόδον διασώζεται, σφόδρα τῷ πρὸς Κάσσιον πολέμῳ τετρυχωμένην. Δεχθεὶς δὲ ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ Σαππινίου τῶν φίλων, καίπερ ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ὢν, ναυπηγεῖται τριήρη μεγίστην· ἐν ᾗ μετὰ τῶν φίλων

εἰς Βρεντέσιον καταπλεύσας, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ῥώμην ἐπειχθεὶς, πρώτῳ διὰ τὴν πατρῴαν φιλίαν ἐνετύγχανεν Ἀντωνίῳ, καὶ τάς τε αὐτοῦ καὶ τοῦ γένους συμφορὰς ἐκδιηγεῖται· ὅτι τε, τοὺς οἰκειοτάτους ἐν φρουρίῳ καταλιπὼν πολιορκουμένους, διὰ χειμῶνος πλεύσειεν ἐπ' αὐτὸν ἱκέτης.

4. Ἀντωνίου δὲ ἥπτετο πρὸς τὴν μεταβολὴν οἶκτος, καὶ κατὰ μνήμην μὲν τῆς Ἀντιπάτρου ξενίας, τὸ δὲ ὅλον, καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ παρόντος ἀρετὴν, ἔγνωκε τότε βασιλέα καθιστᾶν Ἰουδαίων, ὃν πρότερον αὐτὸς ἐποίησε τετράρχην. Ἐνῆγε δ' οὐκ ἔλαττον τῆς εἰς Ἡρώδην φιλοτιμίας ἡ πρὸς Ἀντίγονον διαφορά· τοῦτον γὰρ δὴ στασιώδη τε καὶ Ῥωμαίων ἐχθρὸν ὑπελάμβανε. Καίσαρα μὲν οὖν εἶχεν ἑτοιμότερον αὐτοῦ, τὰς Ἀντιπάτρου στρατείας ἀνανεούμενον, ἃς κατ' Αἴγυπτον αὐτοῦ τῷ πατρὶ συνδιήνεγκε, τήν τε ξενίαν, καὶ τὴν ἐν ἅπασιν εὔνοιαν, ὁρῶντά γε μὴν καὶ τὸ Ἡρώδου δραστήριον. Συνῆγε δὲ καὶ τὴν βουλὴν, ἐν ᾗ Μεσσάλας καὶ μετ' αὐτὸν Ἀτρατῖνος, παραστησάμενοι τὸν Ἡρώδην, τάς τε πατρῴας εὐεργεσίας, καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίους εὔνοιαν διεξήεσαν, ἀποδεικνύντες ἅμα καὶ πολέμιον τὸν Ἀντίγονον, ἐξ ὧν οὐ μόνον διηνέχθη τάχιον, ἀλλ' ὅτι καὶ τότε διὰ Πάρθων λάβοι τὴν ἀρχὴν, Ῥωμαίους ὑπεριδών. Τῆς δὲ συγκλήτου πρὸς ταῦτα κεκινημένης, ὡς παρελθὼν Ἀντώνιος καὶ πρὸς τὸν κατὰ Πάρθων πόλεμον βασιλεύειν Ἡρώδην συμφέρειν ἔλεγεν, ἐπιψηφίζονται πάντες. Λυθείσης δὲ τῆς βουλῆς, Ἀντώνιος μὲν καὶ Καῖσαρ μέσον ἔχοντες Ἡρώδην ἐξήεσαν· προῆγον δὲ σὺν ταῖς
89 ἄλλαις ἀρχαῖς οἱ ὕπατοι, θύσοντές τε καὶ τὸ δόγμα ἀναθήσοντες εἰς τὸ Καπετώλιον. Τὴν δὲ πρώτην Ἡρώδου τῆς βασιλείας ἡμέραν Ἀντώνιος εἱστία αὐτόν.

CAP. XV. 1. Παρὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Ἀντίγονος ἐπολιόρκει τοὺς ἐν Μασάδᾳ, τοῖς μὲν ἄλλοις

ἐπιτηδείοις διαρκουμένους, σπανίζοντας δὲ ὕδατος. Διὸ καὶ Ἰώσηπος, ὁ ἀδελφὸς Ἡρώδου, σὺν διακοσίοις τῶν οἰκείων δρασμὸν ἐβουλεύετο εἰς Ἄραβας, ἀκηκοὼς τῶν εἰς Ἡρώδην ἁμαρτημάτων Μαλίχῳ μεταμέλειν. Καὶ ἂν ἔφθη καταλιπὼν τὸ φρούριον, εἰ μὴ περὶ τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου συνέβη πλεῖστον ὗσαι· τῶν γὰρ ἐκδοχείων ὕδατος ἀναπλησθέντων, οὐκ ἔτ' ἔχρῃζε φυγῆς, ἀλλ' ἐπεξῄεσαν ἤδη τοῖς περὶ Ἀντίγονον, καὶ τὰ μὲν φανερῶς συμπλεκόμενοι, τὰ δὲ λοχῶντες συχνοὺς διέφθειρον. Οὐ μὴν ἐν ἅπασιν εὐστόχουν, ἔστι δ' ὅπη καὶ αὐτοὶ πταίοντες ἀνέστρεφον.

2. Καὶ ἐν τούτῳ Βεντίδιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς, πεμφθεὶς ἐκ Συρίας Πάρθους ἀνείργειν, μετ' ἐκείνους εἰς Ἰουδαίαν παρέβαλεν, λόγῳ μὲν ὡς βοηθήσων τοῖς περὶ Ἰώσηπον, ἔργῳ δ' Ἀντίγονον ἀργυριούμενος. Ἔγγιστα γοῦν Ἱεροσολύμων αὐλισάμενος, ὡς ἐνεπλήσθη χρημάτων, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρει μετὰ τῆς πλείστης δυνάμεως, Σίλωνα δὲ σὺν μέρει τινὶ καταλέλοιπεν, ὡς μὴ κατάφωρον τὸ λῆμμα ποιήσειε πάντας ἀπαναστήσας. Ἀντίγονος δὲ πάλιν ἐλπίζων Πάρθους ἐπαμύνειν αὐτῷ, καὶ Σίλωνα τέως ἐθεράπευσεν, ὡς μηδὲν ἐνοχλοίη πρὸς τὰς ἐλπίδας.

3. Ἤδη δὲ Ἡρώδης καταπεπλευκὼς ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ συναγηοχὼς δύναμιν οὐκ ὀλίγην ξένων τε καὶ ὁμοφύλων, ἤλαυνε διὰ τῆς Γαλιλαίας ἐπ' Ἀντίγονον, συλλαμβανόντων Βεντιδίου τε καὶ Σίλωνος, οὓς Δέλλιος, ὑπ' Ἀντωνίου πεμφθεὶς, Ἡρώδην συγκατάγειν ἔπεισεν. Ἐτύγχανε δὲ Βεντίδιος μὲν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς διὰ Πάρθους ταραχὰς καθιστάμενος. Σίλων δ' ἐν Ἰουδαίᾳ, χρήμασιν ὑπ' Ἀντιγόνου διεφθαρμένος. Οὐ μὴν Ἡρώδης ἰσχύος ἠπόρει, προϊόντι δὲ αὐτῷ καθ' ἡμέραν ηὔξετο τὰ τῆς δυνάμεως, καὶ πλὴν ὀλίγων πᾶσα Γαλιλαία προσέθετο. Προέκειτο μὲν οὖν τὸ ἀναγκαιό- 90
τατον ἀγώνισμα, Μασάδα, καὶ τὸ ῥύσασθαι πρώ-

τον τοὺς οἰκείους ἐκ τῆς πολιορκίας. Γίνεται δ' ἐμπόδιον Ἰόππη· ταύτην γὰρ ἐχρῆν πολεμίαν οὖσαν ἐξελεῖν πρότερον, ὡς μὴ χωροῦντος ἐπὶ Ἱεροσολύμων κατὰ νώτου τι τοῖς ἐχθροῖς ἔρυμα καταλίποιτο. Συνῆπτε δὲ καὶ Σίλων ἀσμένως τῆς ἀπαναστάσεως πρόφασιν εὑρών. Ὡς δὲ προςέκειντο Ἰουδαῖοι διώκοντες, ἐπὶ τούτους Ἡρώδης ἐκδραμὼν μετ' ὀλίγου στίφους τρέπεται ταχέως, καὶ Σίλωνα διασώζει κακῶς ἀμυνόμενον.

4. Ἔπειτα Ἰόππην ἑλὼν, πρὸς τὴν Μασάδαν ῥυσόμενος τοὺς οἰκείους ἠπείγετο. Καὶ τῶν ἐπιχωρίων, οὓς μὲν πατρῴα φιλία προςῆγεν, οὓς δὲ τὸ αὐτοῦ κλέος, οὓς δὲ τῆς ἐξ ἀμφοῖν εὐεργεσίας ἀμοιβὴ, πλείστους γε μὴν ἐλπὶς, ὡς ἐκ βασιλέως βεβαίου. Δυςκίνητος δὲ ἤδη δύναμις ἤθροιστο. Προϊόντα δ' Ἀντίγονος ἐνήδρευε, τὰ ἐπιτήδεια τῶν παρόδων προλοχίζων, ἐν οἷς οὐδὲν ἢ μικρὰ τοὺς πολεμίους ἔβλαπτεν. Ἡρώδης δὲ τούς τε ἐκ Μασάδας οἰκείους παραλαβὼν ῥᾳδίως καὶ Ῥῆσσαν τὸ φρούριον, ἤει πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Συνῆπτε δὲ αὐτῷ τὸ μετὰ Σίλωνος στρατιωτικὸν, καὶ πολλλοὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως, τὴν ἰσχὺν καταπλαγέντες.

5. Στρατοπεδευσαμένου δὲ κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τοῦ ἄστεος, οἱ ταύτῃ φύλακες ἐτόξευόν τε καὶ ἐξηκόντιζον αὐτούς· ἄλλοι δὲ, κατὰ στίφος ἐκθέοντες, ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων. Ἡρώδης δὲ τὸ μὲν πρῶτον κηρύσσειν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευεν, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ τε παρήει τοῦ δήμου καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως, μηδὲν μήτε τοὺς φανεροὺς ἐχθροὺς ἀμυνόμενος, δώσων δὲ καὶ τοῖς διαφορωτάτοις ἀμνηστίαν. Ἐπεὶ δὲ ἀντιπαρηγοροῦντες οἱ περὶ τὸν Ἀντίγονον, οὔτε κατακούειν τῶν κηρυγμάτων εἴων τινὰς, οὔτε μεταβάλλεσθαι, τὸ λοιπὸν ἀμύνασθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπέτρεπε τοῖς σφετέροις· οἱ δὲ ταχέως ἅπαντας ἀπὸ τῶν πύργων ἐτρέψαντο τοῖς βέλεσιν.

6. Ἔνθα δὴ καὶ Σίλων ἀπεκαλύψατο τὴν δω-
ροδοκίαν. Ἐπισκευασάμενος γὰρ πολλοὺς τῶν στρα-
τιωτῶν, σπάνιν ἐπιτηδείων ἀναβοᾷν, καὶ χρήματά
τε εἰς τροφὰς ἀπαιτεῖν, ἀπαγαγεῖν τε σφᾶς χειμε-
ριοῦντας εἰς τοὺς ἐπιτηδείους τόπους, ἐπειδὴ τὰ
περὶ τὴν πόλιν ἦν ἔρημα, πάντα τῶν περὶ Ἀντί-
γονον προανασκευασαμένων, ἐκίνει τε τὸ στρατόπε-
δον, καὶ ἀναχωρεῖν ἐπειρᾶτο. Ἡρώδης δ᾽ ἐντυγ- 91
χάνων τοῖς τε ὑπὸ τὸν Σίλωνα ἡγεμόσι, καὶ κατὰ
πλῆθος τοῖς στρατιώταις, ἐδεῖτο ‛μὴ καταλιπεῖν αὐ-
τὸν, ὑπό τε Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου καὶ τῆς συγ-
κλήτου προπεμφθέντα· λύσειν γὰρ αὐθημερὸν αὐ-
τῶν τὰς ἀπορίας.᾽ Καὶ μετὰ τὴν δέησιν εὐθέως
ὁρμήσας αὐτὸς εἰς τὴν χώραν, τοσαύτην αὐτοῖς ἐπι-
τηδείων ἀφθονίαν ἐκόμισεν, ὡς πάσας ἀποκόψαι
τὰς Σίλωνος προφάσεις. Εἴς τε τὰς ἑξῆς ἡμέρας
μὴ διαλιπεῖν τὴν χορηγίαν προνοούμενος, ἐπέστελλε
τοῖς περὶ Σαμάρειαν — ᾠκείωτο δὲ ἡ πόλις αὐτῷ —
σῖτον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ βοσκήματα κατάγειν
εἰς Ἱεριχοῦντα. Ταῦτ᾽ ἀκούσας Ἀντίγονος διέπεμ-
ψε κατὰ τὴν χώραν, εἴργειν καὶ λοχᾷν τοὺς σιτη-
γοὺς κελεύων. Οἱ δ᾽ ὑπήκουον, καὶ πολὺ πλῆθος
ὁπλιτῶν ὑπὸ τὴν Ἱεριχοῦντα συνηθροίσθη· διεκα-
θίζοντο δ᾽ ἐπὶ τῶν ὀρέων παραφυλάσσοντες τοὺς τὰ
ἐπιτήδεια ἐκκομίζοντας. Οὐ μὴν Ἡρώδης ἠρέμει,
δέκα δὲ σπείρας ἀναλαβὼν, ὧν πέντε μὲν Ῥωμαϊ-
καὶ, πέντε δὲ Ἰουδαίων ἦσαν, ἔχουσαι καὶ μισθο-
φόρους μιγάδας, πρὸς οἷς ὀλίγους τῶν ἱππέων πα-
ραλαβὼν, ἐπὶ τὴν Ἱεριχοῦντα παραγίνεται. Καὶ
τὴν μὲν πόλιν καταλελειμμένην εὑρίσκει, πεντακο-
σίους δὲ τὰ ἄκρα κατειληφότας σὺν γυναιξὶ καὶ
γενεαῖς. Αὐτοὺς μὲν οὖν ἀπολύει λαβών· Ῥωμαῖοι
δ᾽ εἰςπεσόντες, τὸ λοιπὸν ἄστυ διήρπασαν, πλήρεις
καταλαμβάνοντες τὰς οἰκίας παντοίων κειμηλίων.
Ἱεριχοῦντος μὲν οὖν φρουρὰν ὁ βασιλεὺς καταλι-
πὼν ὑπέστρεψε, καὶ χειμεριοῦσαν τὴν Ῥωμαίων

στρατιὰν εἰς τὰς προςκεχωρηκυίας πόλεις διαφῆκεν, Ἰδουμαίαν καὶ Γαλιλαίαν καὶ Σαμάρειαν. Ἐπέτυχε δὲ καὶ Ἀντίγονος παρὰ τῆς Σίλωνος δωροδοκίας, ὑποδέξασθαι τοῦ στρατοῦ μοῖραν ἐν Λύδδοις, θεραπεύων Ἀντώνιον.

CAP. XVI. 1. Καὶ Ῥωμαῖοι μὲν ἐν ἀφθόνοις διῆγον, ἀνειμένοι τῶν ὅπλων. Ἡρώδης δ' οὐκ ἠρέμει, ἀλλὰ τὴν μὲν Ἰδουμαίαν διςχιλίοις πεζοῖς, καὶ τετρακοσίοις ἱππεῦσι διελάμβανε, πέμψας τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον, ὡς μή τι νεωτερισθείη πρὸς Ἀντιγόνου· αὐτὸς δὲ τὴν μητέρα, καὶ ὅσους ἐκ Μασάδας οἰκείους ἐξήγαγε, μεταγαγὼν εἰς Σαμάρειαν, καὶ καταστησάμενος ἀσφαλῶς, ᾔει τὰ λοιπὰ τῆς Γαλιλαίας καταστρεψόμενος, καὶ τὰς Ἀντιγόνου φρουρὰς ἐξελάσων.

92 2. Πρὸς δὲ τὴν Σέπφωριν ἐν νιφετῷ σφοδροτάτῳ διανύσας, ἀκμητὶ παραλαμβάνει τὴν πόλιν, πρὸ τῆς ἐφόδου τῶν φυλάκων ἐκφυγόντων. Ἔνθα τοὺς ἑπομένους ὑπὸ τοῦ χειμῶνος κακωθέντας ἀναλαβὼν, πολλὴ δ' ἦν ἀφθονία τῶν ἐπιτηδείων, ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ὥρμητο λῃστὰς, οἳ, πολλὴν τῆς χώρας κατατρέχοντες, οὐκ ἐλάττω κακὰ πολέμου διετίθεσαν τοὺς ἐπιχωρίους. Προπέμψας δὲ πεζῶν τρία τέλη, καὶ μίαν ἴλην ἱππέων πρὸς Ἄρβηλα κώμην, αὐτὸς μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπῆλθε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως. Οὐ μὴν πρὸς τὴν ἔφοδον ἔδεισαν οἱ πολέμιοι, μετὰ δὲ τῶν ὅπλων ἀπήντων, τὴν μὲν ἐμπειρίαν πολεμικὴν ἔχοντες, τὸ δὲ θράσος λῃστρικόν. Συμβαλόντες γοῦν τῷ σφετέρῳ δεξιῷ τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Ἡρώδου τρέπονται. Περιελθὼν δὲ ταχέως Ἡρώδης ἐκ τοῦ καθ' ἑαυτὸν δεξιοῦ, προςεβοήθει, καὶ τὸ μὲν οἰκεῖον ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς φυγῆς, τοῖς δὲ διώκουσιν ἐμπίπτων, ἀνέκοψε τὴν ὁρμὴν, μέχρι τὰς κατὰ στόμα προςβολὰς μὴ φέροντες ἐνέκλιναν.

3. Ὁ δὲ ἕως Ἰορδάνου κτείνειν εἵπετο, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν μέρος διέφθειρεν, οἱ λοιποὶ δ᾽ ὑπὲρ τὸν ποταμὸν ἐσκεδάσθησαν, ὥςτε τὴν Γαλιλαίαν κεκαθάρθαι φόβων, πλὴν καθόσον οἱ τοῖς σπηλαίοις ἐμφωλεύοντες ὑπελείποντο, καὶ ἐπὶ τούτοις ἔδει διατριβῆς. Διὸ δὴ πρῶτον τοῖς στρατιώταις τὰς ἐκ τῶν πεπονημένων ἐπικαρπίας ἀπεδίδου, διανέμων ἑκάστῳ δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τοῖς ἡγεμόσι πολυπλασίονα διέπεμψεν εἰς οὓς ἐχειμέριζον σταθμούς. Φερώρᾳ δὲ τῷ νεωτάτῳ τῶν ἀδελφῶν ἐπέστελλε, τῆς τε ἀγορᾶς αὐτοῖς ποιεῖσθαι πρόνοιαν, καὶ τειχίζειν Ἀλεξάνδρειον. Καὶ ἐκεῖνος ἀμφοτέρων ἐπεμελήθη.

4. Ἐν δὲ τούτῳ περὶ μὲν Ἀθήνας διῆγεν Ἀντώνιος· Βεντίδιος δ᾽ ἐπὶ τὸν πρὸς Πάρθους πόλεμον Σίλωνά τε καὶ Ἡρώδην μετεπέμπετο, καταστήσασθαι πρότερον ἐπιστέλλων τὰ περὶ Ἰουδαίαν. Ἡρώδης μὲν ἀσμένως Σίλωνα πρὸς Βεντίδιον ἀπολύσας, αὐτὸς ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ἐστράτευσεν. Τὰ δὲ σπήλαια ταῦτα πρὸς ἀποκρήμνοις ὄρεσιν ἦν οὐδαμόθεν προςιτὰ, πλαγίας δὲ ἀνόδους μόνον ἔχοντα στενωτάτας. Ἡ δὲ κατὰ μέτωπον αὐτῶν πέτρα κατέτεινεν εἰς βαθυτάτας φάραγγας, ὄρθιος ἐπιῤῥέπουσα ταῖς χαράδραις, ὥςτε τὸν βασιλέα μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορεῖν πρὸς τὸ ἀμήχανον τοῦ τόπου, τελευταῖον δ᾽ ἐπινοίᾳ χρήσασθαι σφαλερωτάτῃ. Τοὺς γοῦν ἀλκίμους καθιμῶν ἐν λάρναξιν ἐνίει τοῖς στομίοις· οἱ δὲ ἀπέσφαττόν τε αὐτοὺς σὺν γενεαῖς, καὶ πῦρ ἐνίεσαν τοῖς ἀμυνομένοις. Βουληθεὶς δ᾽ ἐξ αὐτῶν καὶ περισῶσαί τινας Ἡρώδης, ἐκήρυξεν ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτόν. Τῶν δὲ ἐθελού-
σιος μὲν οὐδεὶς προςέθετο, καὶ τῶν βιαζομένων δὲ 93
πολλοὶ τῆς αἰχμαλωσίας προείλοντο θάνατον. Ἔνθα καὶ τῶν γηραιῶν τις ἑπτὰ παίδων πατὴρ, μετὰ τῆς μητρὸς δεομένους τοὺς παῖδας, ἐπιτρέψαι σφίσιν ἐξελθεῖν ἐπὶ δεξιᾷ, κτείνει τρόπῳ τοιῷδε. Καθ᾽ ἕνα

προϊέναι κελεύσας, αὐτὸς ἵστατο παρὰ τὸ στόμιον, καὶ τὸν ἀεὶ προϊόντα τῶν υἱῶν ἀπέσφαττεν. Ἐξ ἀπόπτου δὲ Ἡρώδης ἀποβλέπων, τῷ τε πάθει συνεχεῖτο, καὶ τῷ πρεσβύτῃ δεξιὰν ὤρεγε, φείσασθαι τῶν τέκνων παρακαλῶν. Ὁ δὲ, πρὸς οὐδὲν ἐνδοὺς τῶν λεγομένων, ἀλλὰ καὶ προσονειδίσας τὸν Ἡρώδην εἰς ταπεινότητα, ἐπὶ τοῖς παισὶν ἀναιρεῖ καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ καταβαλὼν κατὰ τοῦ κρημνοῦ τοὺς νεκροὺς τὸ τελευταῖον καὶ ἑαυτὸν ἔῤῥιψεν.

5. Χειροῦται μὲν οὕτω τὰ σπήλαια καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς Ἡρώδης. Καταλιπὼν δὲ τοῦ στρατοῦ μοῖραν, ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε πρὸς τὰς ἐπαναστάσεις, καὶ Πτολεμαῖον ἐπ᾽ αὐτῆς, ἐπὶ Σαμάρειαν ὑπέστρεφεν, ὁπλίτας μὲν τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἄγων ἑξακοσίους ἐπ᾽ Ἀντίγονον. Ἔνθα πρὸς τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ λαβόντες ἄδειαν, οἷς ἔθος ἦν θορυβεῖν τὴν Γαλιλαίαν, κτείνουσι μὲν Πτολεμαῖον τὸν στρατηγὸν ἀδοκήτως προσπεσόντες, ἐπόρθουν δὲ τὴν χώραν ποιούμενοι τὰς ἀναφυγὰς εἰς τὰ ἕλη καὶ τὰ δυσερεύνητα τῶν χωρίων. Πυθόμενος δὲ Ἡρώδης τὴν ἐπανάστασιν, διὰ τάχους ἐπεβοήθει, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν πλῆθος διέφθειρε, τὰ φρούρια δὲ πάντα πολιορκίας ἐξελὼν, ἐπιτίμιον τῆς μεταβολῆς εἰσεπράξατο παρὰ τῶν πολεμίων ἑκατὸν τάλαντα.

6. Ἤδη δὲ Πάρθων μὲν ἐξεληλαμένων, ἀνῃρημένου δὲ Πακόρου, Βεντίδιος, ἐπιστείλαντος Ἀντωνίου συμμάχους, πέμπει Ἡρώδῃ κατὰ Ἀντιγόνου χιλίους ἱππεῖς καὶ δύο τάγματα. Τούτων τὸν στρατηγὸν Μαχαιρᾶν Ἀντίγονος ἱκέτευε δι᾽ ἐπιστολῶν ἑαυτῷ βοηθὸν ἀφικέσθαι, πολλὰ περί τε τῆς Ἡρώδου βίας, καὶ ἐπηρείας τῆς βασιλείας ἀποδυρόμενος, καὶ χρήματα δώσειν ὑπισχνούμενος. Ὁ δὲ — οὐ γὰρ κατεφρόνει τοῦ πέμψαντος, ἄλλως τε καὶ πλέον Ἡρώδου διδόντος — εἰς μὲν τὴν προδοσίαν οὐχ ὑπήκουσεν, ὑποκρινόμενος δὲ φιλίαν, κατάσκοπος ἤει τῶν Ἀντιγόνου πραγμάτων, Ἡρώδῃ μὴ πει-

σθεὶς ἀποτρέποντι. Προαισθόμενος δὲ αὐτοῦ τὴν διάνοιαν Ἀντίγονος, τήν τε πόλιν ἀπέκλεισε, καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὡς πολέμιον ἠμύνατο, μέχρις αἰδούμενος Μαχαιρᾶς εἰς Ἀμμαοῦντα πρὸς Ἡρώδην ἐχώρει, καὶ πρὸς τὴν διαμαρτίαν τεθυμωμένος, ὅσοις ἐπετύγχανεν Ἰουδαίοις, ἀνῄρει, μηδεμίαν τῶν Ἡρωδείων φειδὼ ποιούμενος, ἀλλ' ὡς Ἀντιγονείοις χρώμενος ἅπασιν.

7. Ἐφ' οἷς χαλεπήνας Ἡρώδης ὥρμησε μὲν ἀμύνασθαι Μαχαιρᾶν ὡς πολέμιον. Κρατήσας δὲ τῆς ὀργῆς ἤλαυνε πρὸς Ἀντώνιον κατηγορήσων τῆς Μαχαιρᾶ παρανομίας. Ὁ δὲ ἐν ἐπιλογισμῷ τῶν ἡμαρτημένων γενόμενος, ταχέως μεταδιώκει τε τὸν βασιλέα, καὶ πολλὰ δεηθεὶς ἑαυτῷ διαλλάττει. Οὐ 94
μὴν Ἡρώδης ἐπαύσατο τῆς πρὸς Ἀντώνιον ὁρμῆς· ἀκηκοὼς δὲ αὐτὸν μετὰ πολλῆς δυνάμεως προσπολεμοῦντα Σαμοσάτοις, πόλις δέ ἐστιν Εὐφράτου πλησίον καρτερὰ, θᾶττον ἠπείγετο, τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον ὁρῶν πρός τε ἐπίδειξιν ἀνδρείας, καὶ τοῦ μᾶλλον ἀρέσασθαι τὸν Ἀντώνιον. Γίνεται γοῦν ἐπελθὼν τέλος αὐτοῖς τῆς πολιορκίας, πολλοὺς μὲν τῶν Βαρβάρων ἀποκτείνας, πολλὴν δὲ ἀποτεμόμενος λείαν· ὥστε τὸν μὲν Ἀντώνιον, θαυμάζοντα καὶ πάλαι τὰ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, τότε μᾶλλον οὕτως ἔχειν, καὶ πολὺ προσθεῖναι ταῖς τε ἄλλαις τιμαῖς αὐτοῦ καὶ ταῖς εἰς τὴν βασιλείαν ἐλπίσιν, Ἀντίοχον δὲ τὸν βασιλέα ἀναγκασθῆναι τὰ Σαμόσατα παραδοῦναι.

CAP. XVII. 1. Καὶ ἐν τούτῳ θραύεται τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν Ἡρώδου πράγματα. Κατελελοίπει μὲν Ἰώσηπον τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τῶν ὅλων, παραγγείλας ‘μηδὲν μέχρι τῆς ὑποστροφῆς αὐτοῦ παρακινεῖν πρὸς Ἀντίγονον· οὐ γὰρ δὴ βέβαιον εἶναι Μαχαιρᾶν σύμμαχον, ἐξ ὧν ἔδρασεν.’ Ὁ δὲ ὡς ἤκουσεν ὄντα ποῤῥωτάτω τὸν ἀδελφὸν, ἀμελήσας τῶν παραγγελ-

μάτων ἐπὶ Ἱεριχοῦντος ἐχώρει μετὰ πέντε σπειρῶν, ἃς συνέπεμψε Μαχαιρᾶς· ᾔει δὲ τὸν σῖτον ἁρπάσων ἐν ἀκμῇ τοῦ θέρους. Ἐπιθεμένων δ᾽ ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς δυςχωρίαις τῶν ἐναντίων, αὐτός τε θνήσκει, μάλα γενναῖος ἐν τῇ μάχῃ φανεὶς, καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν πᾶν διαφθείρεται· νεοσύλλεκτοι γὰρ ἐκ τῆς Συρίας ἦσαν αἱ σπεῖραι, καὶ οὐδὲν αὐταῖς ἀνεκέκρατο τῶν πάλαι στρατιωτῶν καλουμένων, ἐπαμύνειν τοῖς ἀπείροις πολέμου δυνάμενον.

2. Ἀντιγόνῳ δὲ οὐκ ἀπέχρησεν ἡ νίκη, προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον ὀργῆς, ὥςτε καὶ νεκρὸν αἰκίσασθαι τὸν Ἰώσηπον. Κρατήσας γοῦν τῶν σωμάτων ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καίτοι πεντήκοντα τάλαντα λύτρον αὐτῆς Φερώρα τοῦ ἀδελφοῦ διδόντος. Τὰ δὲ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὴν Ἀντιγόνου νίκην ἐνεωτερίσθη πρὸς τοσοῦτον, ὥςτε τοὺς τὰ Ἡρώδου φρονοῦντας τῶν δυνατῶν προςάγοντες εἰς τὴν λίμνην κατέδυσαν οἱ προςέχοντες Ἀντιγόνῳ. Μετεβάλλετο δὲ πολλὰ καὶ τῆς Ἰδουμαίας, ἔνθα Μα-
95 χαιρᾶς ἀνετείχιζέ τι τῶν ἐρυμάτων, ὃ Γιτθᾶ καλεῖται. Τούτων δὲ οὐδέπω πέπυστο Ἡρώδης. Μετὰ γὰρ τὴν Σαμοσάτων ἅλωσιν Ἀντώνιος μὲν καταστήσας ἐπὶ τῆς Συρίας Σόσιον, καὶ προςτάξας Ἡρώδῃ βοηθεῖν ἐπ᾽ Ἀντίγονον, αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησε, Σόσιος δὲ δύο μὲν τάγματα προαπέστειλεν εἰς Ἰουδαίαν Ἡρώδῃ συμμαχῶν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἠκολούθει σχεδόν.

3. Ὄντι δὲ Ἡρώδῃ κατὰ τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην, ὄνειροι σαφεῖς τὸν τοῦ ἀδελφοῦ θάνατον προσημαίνουσι, καὶ μετὰ ταραχῆς ἐκθορόντι τῆς κοίτης εἰςῄεσαν ἄγγελοι τῆς συμφορᾶς. Ὁ δὲ ὀλίγον μὲν προςοιμώξας τῷ πάθει, τὸ πλεῖον δὲ τοῦ πένθους ὑπερθέμενος, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἠπείγετο. Ποιούμενος δὲ τὴν πορείαν ὑπὲρ δύναμιν, καὶ διανύσας ἐπὶ τὸν Λίβανον, ὀκτακοσίους μὲν τῶν περὶ τὸ ὄρος προςλαμβάνει συμμάχους, Ῥωμαίων

δὲ ἓν τάγμα ταύτῃ συνάψας. Μεθ' ὧν οὐ περιμεί-
νας ἡμέραν εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐνέβαλε, τούς τε πο-
λεμίους ὑπαντιάσαντας εἰς ὃ καταλελοίπεσαν χωρίον
τρέπεται. Καὶ προσέβαλλε μὲν συνεχῶς τῷ φρου-
ρίῳ, πρὶν δὲ ἑλεῖν, χειμῶνι βιασθεὶς χαλεπωτάτῳ,
ταῖς πλησίον ἐνστρατοπεδεύεται κώμαις. Ἐπεὶ δὲ
αὐτῷ μετ' ὀλίγας μὲν ἡμέρας καὶ τὸ δεύτερον παρ'
Ἀντωνίῳ τάγμα συνέμιξε, δείσαντες τὴν ἰσχὺν οἱ
πολέμιοι, διὰ νυκτὸς ἐξέλιπον τὸ ἔρυμα.

4. Καὶ τὸ λοιπὸν ᾔει διὰ Ἱεριχοῦντος σπεύδων
ᾗ τάχιστα τοὺς τοῦ ἀδελφοῦ φονεῖς μετελθεῖν. Ἔν-
θα δὴ καὶ δαιμόνιον αὐτῷ συμβαίνει τέρας, ἐξ οὗ
παρ' ἐλπίδα σωθεὶς ἀνδρὸς θεοφιλεστάτου δόξαν
ἀπηνέγκατο. Πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἐν τέλει
κατ' ἐκείνην συνειστιάθησαν τὴν ἑσπέραν. Διαλυ-
θέντος δὲ τοῦ συμποσίου, μετὰ τὸ πάντας ἐξελθεῖν,
εὐθέως ὁ οἶκος συνέπεσεν. Τοῦτο καὶ κινδύνων καὶ
σωτηρίας κοινὸν ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ κρίνας εἶ-
ναι σημεῖον, ὑπὸ τὴν ἕω διεκίνει τὴν στρατιάν. Καὶ
τῶν ἐναντίων εἰς ἑξακισχιλίους ἀπὸ τῶν ὀρῶν κατα-
τρέχοντες ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων, κατὰ
χεῖρα μὲν συμπλέκεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις οὐ σφόδρα
θαῤῥοῦντες, πόῤῥωθεν δὲ χερμάσι καὶ παλτοῖς ἔβαλ-
λον, ὥστε συχνοὺς κατατιτρώσκειν. Ἐν ᾧ καὶ αὐ-
τὸς Ἡρώδης παρελαύνων παλτῷ κατὰ τὴν πλευρὰν
ἀκοντίζεται.

5. Βουλόμενος δὲ ὁ Ἀντίγονος μὴ μόνον τόλμῃ
τῶν σφετέρων, ἀλλὰ καὶ πλήθει περιεῖναι δοκεῖν,
Πάππον τινὰ τῶν ἑταίρων μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Σα-
μάρειαν ἐπιπέμπει. Τούτων μὲν οὖν ἦν Μαχαιρᾶς
ἀγώνισμα. Ἡρώδης δὲ τὴν πολεμίαν καταδραμὼν,
πέντε μὲν πολίχνας καταστρέφεται, δισχιλίους δὲ τῶν
ἐν αὐταῖς διαφθείρει, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσας ὑπέ-
στρεψεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· ηὔλιστο δὲ περὶ τὴν 96
καλουμένην Κανᾶ κώμην.

6. Προσεγίνετο δὲ αὐτῷ καθ' ἡμέραν πολὺ πλῆ-

θος Ἰουδαίων, ἔκ τε αὐτῆς Ἱεριχοῦντος, καὶ τῆς ἄλλης χώρας, οἱ μὲν διὰ μῖσος τὸ πρὸς Ἀντίγονον, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ κατορθώμασι κεκινημένοι. Τούς γε μὴν πολλοὺς ἐνῆγεν ἐπιθυμία μεταβολῆς ἄλογος· καὶ ὁ μὲν ἠπείγετο συμβαλεῖν, οἱ δὲ περὶ Πάππον, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος, οὔτε περὶ τὴν ὁρμὴν ὑποδείσαντες αὐτοῦ προθύμως ἀντεπεξῆλθον. Γενομένης δὲ τῆς παρατάξεως, τὰ μὲν ἄλλα μέρη πρὸς ὀλίγον ἀντέσχον. Ἡρώδης δὲ κατὰ μῆνιν τοῦ φονευθέντος ἀδελφοῦ παραβαλλόμενος, ὡς ἂν τίσαιτο τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου, ταχέως τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει, καὶ μετ' ἐκείνους ἐπὶ τὸ συνεστὸς αἰεὶ τρεπόμενος ἅπαντας διώκει. Φόνος τε ἦν πολὺς, τῶν μὲν εἰς τὴν κώμην συνεξωθουμένων, ἐξ ἧς ὥρμηντο, τοῦ δὲ προσκειμένου τοῖς ὑστάτοις καὶ κτείνοντος ἀπείρους. Συνεισπίπτει δὲ τοῖς πολεμίοις εἴσω, καὶ πᾶσα μὲν ὁπλιτῶν οἰκία νένακτο, τὰ τέγη δὲ ἦν ὕπερθεν ἀμυνομένων κατάπλεα. Καὶ ἐπειδὴ περιῆν τῶν ἔξωθεν, τὰς οἰκήσεις σπαράττων εἷλκε τοὺς ἔνδοθεν. Καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἐπικατασείων τοὺς ὀρόφους, ἀθρόως ἀνῄρει, τοὺς ὑποφυγόντας δὲ τῶν ἐρειπίων οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀνεδέχοντο, καὶ τοσούτων ἐσωρεύθη νεκρῶν πλῆθος, ὥστε τὰς ὁδοὺς ἀποφραγῆναι τοῖς κρατοῦσι. Ταύτην τὴν πληγὴν οὐκ ἤνεγκαν οἱ πολέμιοι· τὸ γοῦν ἐπισυλλεγόμενον αὐτῶν πλῆθος, ὡς ἐθεάσατο τοὺς ἀνὰ τὴν κώμην διεφθαρμένους, εἰς φυγὴν διεσκεδάσθη. Καὶ ἂν εὐθέως τῇ νίκῃ τεθαῤῥηκὼς Ἡρώδης ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἤλασεν, εἰ μὴ χειμῶνι διεκωλύθη σφοδροτάτῳ. Τοῦτο τὸ ἐμπόδιον ἐκείνῳ τε παντελοῦς κατορθώματος καὶ ἥττης τῷ Ἀντιγόνῳ κατέστη, βουλευομένῳ καταλιπεῖν ἤδη τὴν πόλιν.

7. Ἡρώδης δὲ πρὸς ἑσπέραν ἤδη τοὺς φίλους κεκμηκότας ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ σώματος διαφεὶς, καὶ αὐτὸς ὡς ἦν ἔτι θερμὸς ἐκ τῶν ὅπλων λουσόμενος ᾔει στρατιωτικώτερον. Εἷς γοῦν αὐτῷ παῖς εἵπετο.

Καὶ πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰςελθεῖν, ἐναντίον αὐ-
τοῦ τις ἐκτρέχει τῶν πολεμίων ξιφήρης, ἔπειτα δεύ-
τερος, καὶ τρίτος, καὶ ἑξῆς πλείους. Οὗτοι κατα-
πεφεύγεσαν μὲν ἐκ τῆς παρατάξεως εἰς τὸ βαλανεῖον
ὡπλισμένοι. Τέως δὲ ὑποπεπτηκότες, καὶ διαλαν-
θάνοντες, ὡς ἐθεάσαντο τὸν βασιλέα, λυθέντες ὑπ᾽
ἐκπλήξεως αὐτὸν μὲν παρέτρεχον γυμνὸν ὄντα τρέ-
μοντες, ἐπὶ δὲ τὰς ἐξόδους ἐχώρουν. Τῶν μὲν οὖν
ἄλλων οὐδεὶς παρῆν κατὰ τύχην ὁ συλληψόμενος
τοὺς ἄνδρας, Ἡρώδῃ δὲ ἀπέχρησε τὸ μηδὲν παθεῖν,
ὥςτε διαφεύγουσι πάντες.

8. Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ Πάππου μὲν τὸν Ἀντιγό-
νου στρατηγὸν καρατομήσας, ἀνήρητο δὲ ἐπὶ τῆς
παρατάξεως, πέμπει τὴν κεφαλὴν Φερώρᾳ τῷ ἀδελ- 97
φῷ, ποινὴν τοῦ φονευθέντος αὐτῶν ἀδελφοῦ· καὶ
γὰρ οὗτος ἦν ὁ τὸν Ἰώσηπον ἀνελών. Λωφήσαν-
τος δὲ τοῦ χειμῶνος, ἤλαυνεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων, καὶ
μέχρι τοῦ τείχους ἀγαγὼν τὴν δύναμιν — συνήγετο
δὲ αὐτῷ τρίτον ἔτος, ἐξ οὗ βασιλεὺς ἐν Ῥώμῃ ἀπε-
δέδεικτο — πρὸ τοῦ ἱεροῦ στρατοπεδεύεται· ταύτῃ
γὰρ ἦν ἐπίμαχον, καὶ καθ᾽ ὃ πρὶν εἷλε Πομπήϊος
τὴν πόλιν. Διελὼν δὲ εἰς ἔργα τὴν στρατιὰν, καὶ
τεμὼν τὰ προάστεια, τρία μὲν ἐγείρει χώματα, καὶ
πύργους ἐποικοδομεῖν αὐτοῖς κελεύσας, καταλιπὼν
τοὺς ἀνυστικωτάτους τῶν ἑταίρων ἐπὶ τῶν ἔργων,
αὐτὸς εἰς Σαμάρειαν ᾔει, τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀρι-
στοβούλου μετιὼν θυγατέρα, κατωμολογημένην, ὡς
ἔφαμεν, αὐτῷ. Καὶ πάρεργον ποιεῖται τῆς πολιορ-
κίας τὸν γάμον· ἤδη γὰρ ὑπερηφάνει τοὺς πολε-
μίους.

9. Γήμας δὲ ὑπέστρεψεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων μετὰ
μείζονος δυνάμεως· συνῆπτε δὲ αὐτῷ καὶ Σόσιος
μετὰ πλείστης στρατιᾶς, ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ἣν
προεκπέμψας διὰ τῆς μεσογείου, τὴν πορείαν αὐτὸς
διὰ Φοινίκης ἐποιήσατο. Συναθροισθείσης δὲ τῆς
ὅλης δυνάμεως εἰς ἕνδεκα μὲν τέλη πεζῶν, ἱππεῖς δὲ

ἑξακισχιλίους δίχα τῶν ἀπὸ Συρίας συμμάχων, οἳ μέρος οὐκ ὀλίγον ἦσαν, καταστρατοπεδεύονται τοῦ βορείου τείχους πλησίον, αὐτὸς μὲν πεποιθὼς τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασι, δι' ὧν βασιλεὺς ἀπεδέδεικτο, Σόσιος δὲ Ἀντωνίῳ, τῷ πέμψαντι τὴν ὑπ' αὐτῷ στρατιὰν Ἡρώδῃ σύμμαχον.

CAP. XVIII. 1. Τῶν δὲ ἀνὰ τὴν πόλιν Ἰουδαίων τὸ πλῆθος ποικίλως ἐτετάρακτο. Καὶ γὰρ ἐπὶ τὸν ναὸν ἀθροιζόμενον τὸ ἀσθενέστερον εὐδαίμονα καὶ πολλῷ θειωδέστερον τὸν τελευτήσοντα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει· καὶ τῶν τολμηροτέρων κατὰ στίφος ἦσαν λῃστεῖαι πολύτροποι, καὶ μάλιστα περὶ τὴν πόλιν ἁρπαζόντων, ἐπειδὴ μήτε ἵπποις μήτε ἀνδράσιν ὑπελέλειπτο τροφή. Τοῦ γε μὴν μαχίμου οἱ εὐτακτότερον ἐτέτακτο πρὸς ἄμυναν τῆς πολιορκίας, τούς τε χωνεύοντας εἶργον ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ τοῖς ὀργάνοις ἀντιμηχανώμενον ἀεί τι κώλυμα
98 καινότερον· ἐν οὐδενὶ δὲ οὕτως ὡς ἐν ταῖς μεταλλείαις περιῆσαν τῶν πολεμίων.

2. Τῷ δὲ βασιλεῖ πρὸς μὲν τὰς λῃστείας ἀντεπενοήθησαν λόχοι, δι' ὧν ἀνέστελλε τὰς ἐκδρομάς· πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίαν, αἱ πόῤῥωθεν συγκομιδαί. Τῶν δὲ μαχομένων περιῆν τῇ Ῥωμαίων ἐμπειρίᾳ, καίτοι τόλμης οὐδεμίαν καταλιπόντων ὑπερβολήν. Φανερῶς μὲν οὖν οὐ συνεῤῥήγνυντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ προὔπτῳ τῷ θανάτῳ, διὰ δὲ τῶν ὑπονόμων ἐν μέσοις αὐτοῖς ἐξαπίνης ἐφαίνοντο, καὶ πρὶν κατασεισθῆναί τε τοῦ τείχους, ἕτερον ἀντωχύρουν· καθόλου τε εἰπεῖν οὔτε χερσὶν οὔτε ἐπινοίαις ἔκαμνον, εἰς ἔσχατον ἀντισχεῖν διεγνωκότες. Ἀμέλει τηλικαύτης δυνάμεως περικαθεζομένης, πέντε μησὶ διήνεγκαν τὴν πολιορκίαν, ἕως τῶν Ἡρώδου τινὲς ἐπιλέκτων ἐπιβῆναι τοῦ τείχους θαῤῥήσαντες, εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἑκατοντάρχαι Σοσίου. Πρῶτα μὲν οὖν τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἡλίσκετο,

καὶ τῆς δυνάμεως ἐπιχυθείσης πανταχοῦ φόνος ἦν μυρίος, τῶν μὲν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇ τριβῇ τῆς πολιορκίας διωργισμένων, τοῦ δὲ περὶ Ἡρώδην Ἰουδαϊκοῦ μηδένα ὑπολιπέσθαι σπεύδοντος ἀντίπαλον. Ἐσφάττοντο δὲ παμπληθεῖς ἔν τε τοῖς στενωποῖς, καὶ κατὰ τὰς οἰκίας συνωθούμενοι, καὶ τῷ ναῷ προσφεύγοντες· ἦν δὲ οὔτε νηπίων οὔτε γηραιῶν ἔλεος, οὔτε ἀσθενείας γυναικῶν, ἀλλὰ καίτοι γε περιπέμποντος τοῦ βασιλέως καὶ φείδεσθαι παρακαλοῦντος, οὐδεὶς ἐκράτησε τῆς δεξιᾶς, ἀλλ᾽ ὥςπερ μεμηνότες πᾶσαν ἡλικίαν ἐπεξῄεσαν. Ἔνθα καὶ Ἀντίγονος μήτε τῆς πάλαι μήτε τῆς τότε τύχης ἔννοιαν λαβὼν, κάτεισι μὲν ἀπὸ τῆς βάρεως, προςπίπτει δὲ τοῖς Σοσίου ποσί. Καὶ ἐκεῖνος μηδὲν αὐτὸν οἰκτείρας πρὸς τὴν μεταβολὴν, ἐπεγέλασέ τε ἀκρατῶς, καὶ Ἀντιγόνην ἐκάλεσεν· οὐ μὴν ὡς γυναῖκά τε καὶ φρουρᾶς ἐλεύθερον ἀφῆκεν, ἀλλ᾽ ὁ μὲν δεθεὶς ἐφυλάττετο.

3. Πρόνοια δὲ ἦν Ἡρώδῃ κρατοῦντι τῶν πολεμίων τότε, κρατῆσαι καὶ τῶν ἀλλοφύλων συμμάχων· ὥρμητο γὰρ τὸ ξενικὸν πλῆθος ἐπὶ θέαν τε τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν κατὰ τὸν ναὸν ἁγίων. Ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν παρακαλῶν, τοῖς δὲ ἀπειλούμενος, ἔστι δὲ οὓς καὶ τοῖς ὅπλοις ἀνέστελλεν, ἥττης χαλεπωτέραν τὴν νίκην ὑπολαμβάνων, εἴ τι τῶν ἀθεάτων παρ᾽ αὐτῶν ὀφθείη. Διεκώλυσε δὲ ἤδη καὶ τὰς κατὰ τὴν πόλιν ἁρπαγὰς, πολλὰ διατεινάμενος πρὸς Σόσιον, εἰ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν τὴν πόλιν Ῥωμαῖοι κενώσαντες, καταλείψουσιν αὐτὸν ἐρημίας βασιλέα, καὶ ὡς ἐπὶ τοσούτων πολιτῶν φόνῳ, βραχὺ καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἀντάλλαγμα κρίνοι. Τοῦ δὲ ἀντὶ τῆς πολιορκίας τὰς ἁρπαγὰς δικαίως τοῖς στρατιώταις ἐπιτρέπειν φαμένου, αὐτὸς ἔφη διανέμειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τοὺς μισθοὺς ἑκάστοις. Οὕτω τε τὴν λοιπὴν ἐξωνησάμενος πατρίδα, τὰς ὑποσχέσεις ἐπλήρωσε. Λαμπρῶς μὲν γὰρ ἑκα- 99

στον στρατιώτην, ἀναλόγως δὲ τοὺς ἡγεμόνας, βασιλικώτατα δὲ αὐτὸν ἐδωρήσατο Σόσιον, ὡς μηδένα χρημάτων ἀπελθεῖν δεόμενον. Σόσιος δὲ χρυσοῦν ἀναθεὶς τῷ θεῷ στέφανον, ἀνέζευξεν ἀπὸ Ἱεροσολύμων, ἄγων δεσμώτην Ἀντίγονον Ἀντωνίῳ. Τοῦτον οὖν φιλοψυχήσαντα μέχρις ἐσχάτου διὰ ψυχρᾶς ἐλπίδος, ἄξιος τῆς ἀγεννείας πέλεκυς ἐκδέχεται.

4. Βασιλεὺς δὲ Ἡρώδης διακρίνας τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος, τοὺς μὲν τὰ αὐτοῦ φρονήσαντας εὐνουστέρους ταῖς τιμαῖς καθίστατο, τοὺς δὲ Ἀντιγονείους ἀνῄρει. Καὶ κατὰ σπάνιν ἤδη χρημάτων ὅσον εἶχε κόσμον κατανομιστεύσας, Ἀντωνίῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνέπεμψεν. Οὐ μὴν εἰςάπαξ ἐξωνήσατο τὸ μηδὲν παθεῖν· ἤδη γὰρ Ἀντώνιος τῷ Κλεοπάτρας ἔρωτι διεφθαρμένος, ἥττων ἦν ἐν πᾶσι τῆς ἐπιθυμίας. Κλεοπάτρα δὲ διεξελθοῦσα τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῆς, ὡς μηδένα τῶν ἀφ᾽ αἵματος ὑπολείπεσθαι, τὸ λοιπὸν περὶ τοὺς ἔξωθεν ἐφόνα· καὶ τοὺς ἐν τέλει Σύρων διαβάλλουσα πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀναιρεῖν ἔπειθεν, ὡς ἂν τῶν κτήσεων ἑκάστου ῥᾳδίως γενομένη δεσπότις. Ἔτι δὲ ἐκτείνουσα τὴν πλεονεξίαν ἐπὶ Ἰουδαίους καὶ Ἄραβας, ὑπειργάζετο τοὺς ἑκατέρων βασιλεῖς Ἡρώδην καὶ Μάλιχον ἀναιρεθῆναι.

5. Μέχρι γοῦν τῶν προσταγμάτων ἐπινεύσας Ἀντώνιος, τὸ κτεῖναι μὲν ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ βασιλεῖς τηλικούτους ἀνόσιον ἡγεῖτο, τὸ δὲ τούτων ἔγγιον φίλος εἶναι διεκρούσατο. Πολλὰ δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἀποτεμόμενος, καὶ δὴ καὶ τὸν ἐν Ἱεριχοῦντι φοινικῶνα, ἐν ᾧ γεννᾶται τὸ βάλσαμον, δίδωσιν αὐτῇ, πόλεις τε, πλὴν Τύρου καὶ Σιδῶνος, τὰς ἐντὸς Ἐλευθέρου ποταμοῦ πάσας. Ὧν γενομένη κυρία, καὶ προπέμψασα μέχρις Εὐφράτου τὸν Ἀντώνιον ἐπιστρατεύοντα Πάρθοις, ἧκεν εἰς Ἰουδαίαν δι᾽ Ἀπαμείας καὶ Δαμασκοῦ. Καὶ ἐνταῦθα μεγάλαις μὲν αὐτῆς τὴν δυςμένειαν δωρεαῖς Ἡρώ-

δης ἐκμειλίσσεται· μισθοῦται δὲ καὶ τὰ τῆς βασιλείας ἀποῤῥαγέντα χωρία διακοσίων ταλάντων εἰς ἕκαστον ἐνιαυτόν. Προπέμπει δὲ αὐτὴν μέχρι Πηλουσίου, πάσῃ θεραπείᾳ καταχρώμενος. Καὶ μετ᾽ οὐ πολὺ παρῆν ἐκ Πάρθων Ἀντώνιος, ἄγων αἰχμάλωτον Ἀρταβάζην τὸν Τιγράνου παῖδα, δῶρον Κλεοπάτρᾳ· μετὰ γὰρ τῶν χρημάτων καὶ τῆς λείας ἁπάσης ὁ Πάρθος εὐθὺς αὐτῇ ἐχαρίσθη.

CAP. XIX. 1. Τοῦ δὲ Ἀκτιακοῦ πολέμου συνεῤῥωγότος, παρεσκεύαστο μὲν Ἡρώδης Ἀντωνίῳ συνεξορμᾶν, ὡς ἤδη τῶν τε ἄλλων τῶν κατὰ Ἰουδαίαν ἀπηλλαγμένος θορύβων, καὶ κεκρατηκὼς Ὑρκανίας, ὃ δὴ χωρίον ἡ Ἀντιγόνου κατεῖχεν ἀδελφή. Διεκλείσθη γε μὴν πανούργως ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας συμμετασχεῖν τῶν κινδύνων Ἀντωνίῳ· τοῖς γὰρ βασιλεῦσιν, ὡς ἔφαμεν, ἐπιβουλεύουσα, πείθει τὸν Ἀντώνιον Ἡρώδῃ ἐμπιστεῦσαι τὸν πρὸς Ἄραβας πόλεμον, ἵν᾽ ἢ κρατήσαντος, Ἀραβίας, ἢ κρατηθέντος, Ἰουδαίας γένηται δεσπότις, καὶ θατέρῳ τῶν δυναστῶν καταλῦσαι τὸν ἕτερον.

2. Ἔῤῥεψε μέντοι καθ᾽ Ἡρώδην τὸ βούλευμα. Πρῶτον μὲν γὰρ ῥύσιον πολεμίων ἄγων, καὶ πολὺ συγκροτήσας ἱππικὸν, ἐπαφίησιν αὐτοῖς περὶ Διόσπολιν, ἐκράτησέ τε καίτοι καρτερῶς ἀντιπαραταξαμένων. Πρὸς δὲ τὴν ἧτταν γίνεται μέγα κίνημα τῶν Ἀράβων· καὶ συναθροισθέντες εἰς Κάναθα τῆς Κοίλης Συρίας, ἄπειροι τὸ πλῆθος τοὺς Ἰουδαίους ἔμενον. Ἔνθα μετὰ τῆς δυνάμεως Ἡρώδης ἐπελθὼν, ἐπειρᾶτο προμηθέστερον ἀφηγεῖσθαι τοῦ πολέμου, καὶ στρατόπεδον ἐκέλευσε τειχίζειν. Οὐ μὴν ὑπήκουσε τὸ πλῆθος, ἀλλὰ, τῇ προτέρᾳ νίκῃ τεθαῤῥηκότες, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἐμβολὴν τραπέντας ἐδίωκον. Ἐπιβουλεύεται δὲ Ἡρώδης ἐν τῇ διώξει, τοὺς ἐκ τῶν Κανάθων ἐπιχωρίους ἀνέντος Ἀθηνίωνος, ὃς ἦν αὐτῷ

τῶν Κλεοπάτρας στρατηγῶν ἀεὶ διάφορος. Πρὸς γὰρ τὴν τούτων ἐπίθεσιν ἀναθαῤῥήσαντες οἱ Ἄραβες ἐπιστρέφονται, καὶ συνάψαντες τὸ πλῆθος περὶ πετρώδη καὶ δύςβατα χωρία, τρέπονται τοὺς Ἡρώδου, πλεῖστόν τε αὐτῶν φόνον εἰργάσαντο· οἱ δὲ διασωθέντες ἐκ τῆς μάχης εἰς Ὅρμιζα καταφεύγουσιν, ὅπου καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν περισχόντες αὔτανδρον εἷλον οἱ Ἄραβες.

3. Μετ' οὐ πολὺ δὲ τῆς συμφορᾶς, βοήθειαν ἄγων Ἡρώδης παρῆν τῆς χρείας ὕστερος. Ταύτης τῆς πληγῆς αἴτιον αὐτῷ τὸ τῶν ταξιαρχῶν ἀπειθὲς κατέστη· μὴ γὰρ ἐξαπιναίου τῆς συμβολῆς γενομένης, οὐκ ἂν Ἀθηνίων εὗρε καιρὸν ἐπιβουλῆς. Ἐτιμωρήσατο μέντοι τοὺς Ἄραβας αὖθις ἀεὶ τὴν χώραν κατατρέχων, ὡς ἀνακαλέσασθαι τὴν μίαν αὐτοῖς νίκην πολλάκις. Ἀμυνομένῳ δὲ τοὺς ἐχθροὺς
101 ἐπιπίπτει συμφορὰ δαιμόνιος ἄλλη, κατ' ἔτος μὲν τῆς βασιλείας ἕβδομον, ἀκμάζοντος δὲ τοῦ περὶ Ἄκτιον πολέμου. Κατὰ γὰρ ἀρχομένου ἔαρος ἡ γῆ σεισθεῖσα βοσκημάτων μὲν πλῆθος ἄπειρον, ἀνθρώπων δὲ τρεῖς διέφθειρε μυριάδας, τὸ δὲ στρατιωτικὸν ἔμεινεν ἀβλαβές· ὕπαιθρον γὰρ ηὐλίζετο. Καὶ ἐν τούτῳ τοὺς Ἄραβας ἐπὶ μεῖζον θάρσος ἦρεν ἡ φήμη, προςλογοποιοῦσα τοῖς σκυθρωποῖς ἀεί τι χαλεπώτερον, ὡς πάσης Ἰουδαίας κατεῤῥιμμένης. Οἰηθέντες γοῦν ἐρήμου τῆς χώρας κρατήσειν, ὥρμησαν εἰς αὐτὴν προθυσάμενοι τοὺς πρέσβεις, οἳ παρὰ Ἰουδαίων ἔτυχον ἥκοντες πρὸς αὐτούς. Πρὸς δὲ τὴν ἐμβολὴν καταπλαγὲν τὸ ἔθνος, καὶ μεγέθει συμφορῶν ἐπαλλήλων ἔκλυτον συναγαγὼν Ἡρώδης, ἐπειρᾶτο παρορμᾶν ἐπὶ τὴν ἄμυναν, λέγων τοιάδε·

4. „Παραλογώτατά μοι δοκεῖ τὸ παρὸν ὑμῶν καθάπτεσθαι δέος· πρὸς μὲν γὰρ τὰς δαιμονίους πληγὰς ἀθυμεῖν εἰκὸς ἦν· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ πρὸς ἀνθρωπίνην ἔφοδον πάσχειν, ἄνανδρον. Ἐγὼ γὰρ τοσοῦτον ἀποδέω κατεπτηχέναι τοὺς πολεμίους μετὰ

τὸν σεισμὸν, ὥςτε ὑπολαμβάνειν τὸν θεὸν Ἄραψι δέλεαρ τοῦτο καθεῖναι τοῦ δοῦναι δίκας ἡμῖν· οὐ γὰρ τοσοῦτον ὅπλοις ἢ χερσὶ πεποιθότες, ὅσον ταῖς αὐτομάτοις ἡμῶν συμφοραῖς ἧκον. Σφαλερὰ δὲ ἐλπὶς οὐκ ἐξ ἰδίας ἰσχύος, ἀλλ᾽ ἐξ ἀλλοτρίας ἠρτημένη κακοπραγίας· οὔτε γὰρ τὸ δυστυχεῖν οὔτε τὸ ἐναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον, ἀλλ᾽ ἔστιν ἰδεῖν ἐπαμειβομένην εἰς ἑκάτερον τὴν τύχην. Καὶ τοῦτο μάθοιτε ἂν ἐξ οἰκείων ὑποδειγμάτων· τῇ γοῦν προτέρᾳ μάχῃ κρατούντων ἐκράτησαν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς νῦν ἁλώσονται κρατήσειν δοκοῦντες. Τὸ μὲν γὰρ ἄγαν πεποιθὸς, ἀφύλακτον· οἱ φόβοι δὲ διδάσκουσι προμήθειαν, ὥςτε ἔμοιγε καὶ ἐκ τοῦ δεδοικότος ὑμῶν παρίστασθαι θαῤῥεῖν. Ὅτε γὰρ ἐθρασύνεσθε πέρα τοῦ δέοντος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἐξωρμήσατε, καιρὸν ἔσχεν ἡ Ἀθηνίωνος ἐνέδρα· νυνὶ δὲ ὁ ὄκνος ὑμῶν, καὶ τὸ δοκοῦν ἄθυμον ἀσφάλειαν ἐμοὶ νίκης ἐγγυᾶται. Χρὴ μέντοι μέχρι τοῦ μέλλειν οὕτως ἔχειν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις ἐγεῖραί τε τὰ φρονήματα καὶ πεῖσαι τοὺς ἀσεβεστάτους, ὡς οὔτε ἀνθρώπειόν τι κακὸν, οὔτε δαιμόνιόν ποτε ταπεινώσει τὴν Ἰουδαίων ἀνδραγαθίαν, ἐφ᾽ ὅσον τὰς ψυχὰς ἔχουσιν, οὐδὲ περιόψεταί τις Ἄραβα τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν δεσπότην γενόμενον, ὃν παρ᾽ ὀλίγον πολλάκις αἰχμάλωτον ἔλαβεν. Μηδὲ ὑμᾶς ταρασσέτω τὰ τῶν ἀψύχων κινήματα, μηδὲ ὑπολαμβάνετε τὸν σεισμὸν ἑτέρας συμφορᾶς ἕτερον γεγονέναι σημεῖον· φυσικὰ γὰρ τὰ τῶν
στοιχείων πάθη, καὶ οὐδὲν ἀνθρώποις πλέον ἢ τὴν 102
ἐν αὐτοῖς βλάβην ἐπιφέρει. Λοιμοῦ μὲν γὰρ καὶ λιμοῦ καὶ τῶν χθονίων βρασμῶν προγένοιτο ἄν τι σημεῖον βραχύτερον· αὐτὰ δὲ ταῦτα περιγραφὴν ἔχει τὸ μέγεθος. Ἐπεὶ τί δύναται τοῦ σεισμοῦ μεῖζον ἡμᾶς βλάψαι καὶ κρατήσας ὁ πόλεμος; Τέρας μέντοι μέγιστον ἁλώσεως γέγονε τοῖς ἐχθροῖς, οὐκ αὐτομάτως οὐδὲ διὰ χειρὸς ἀλλοτρίας, οἳ πρέσβεις

ἡμετέρους παρὰ τὸν πάντων ἀνθρώπων νόμον ὠμῶς ἀπέκτειναν, καὶ τοιαῦτα τῷ θεῷ θύματα περὶ τοῦ πολέμου κατέστρεψεν. Ἀλλ' οὐ διαφεύξονται τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀνίκητον δεξιάν· δώσουσι δὲ ἡμῖν αὐτίκα δίκας, ἄν τι τοῦ πατρίου φρονήματος ἤδη ἔχοντες τιμωροὶ τῶν παρεσπονδημένων ἀναστῶμεν. Ἴτω τις οὐχ ὑπὲρ γυναικὸς, οὐδὲ τέκνων, οὐδ' ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πρέσβεων ἀμυνόμενος. Ἐκεῖνοι στρατηγοῦσι τοῦ πολέμου τῶν ζώντων ἡμῶν ἄμεινον. Προκινδυνεύσω δὲ καὶ ἐγὼ χρώμενος ὑμῖν πειθηνίοις· εὖ γὰρ ἴστε τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν ἀνυπόστατον, ἐὰν μὴ προπετείᾳ τινὶ βλαβῆτε."

5. Τούτοις παρακροτήσας τὸν στρατὸν, ὡς ἑώρα προθύμους, ἔθυε τῷ θεῷ, καὶ μετὰ τὴν θυσίαν διέβαινε τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν μετὰ τῆς δυνάμεως. Στρατοπεδευσάμενος δὲ περὶ Φιλαδελφίαν, ἐγγὺς τῶν πολεμίων, περὶ τοῦ μεταξὺ φρουρίου, πρὸς αὐτοὺς ἠκροβολίζετο, βουλόμενος ἐν τάχει συμβαλεῖν· ἔτυχον γὰρ καὶ ἐκεῖνοί τινας προπεπομφότες, τοὺς καταληψομένους τὸ ἔρυμα. Τούτους μὲν οὖν ἀπεκρούσαντο ταχέως οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν λόφον κατέσχον. Αὐτὸς δὲ καθ' ἡμέραν προάγων τὴν δύναμιν εἰς μάχην, παρέτασσε, καὶ προεκαλεῖτο τοὺς Ἄραβας. Ὡς δὲ οὐδεὶς ἐπεξῄει — δεινὴ γάρ τις αὐτοὺς κατάπληξις εἶχε, καὶ πρὸ τοῦ πλήθους ὁ στρατηγὸς Ἔλθεμος αὖος ἦν τῷ δέει — προσελθὼν ἐσπάρασσεν αὐτῶν τὸ χαράκωμα. Καὶ ἐν τούτῳ συναναγκασθέντες ἐξίασιν ἐπὶ τὴν μάχην ἄτακτοι, καὶ πεφυρμένοι τοῖς ἱππεῦσιν οἱ πεζοί. Πλήθει μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων περιῆσαν, ἐλείποντο δὲ ταῖς προθυμίαις, καίτοι διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς νίκης ἦσαν καὶ αὐτοὶ παράβολοι.

6. Διὸ μέχρι μὲν ἀντεῖχον, οὐ πολὺς ἦν αὐτῶν φόνος· ὡς δὲ ὑπέδειξαν αὐτῶν τὰ νῶτα, πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, πολλοὶ δὲ ὑπὸ σφῶν

αὐτῶν συμπατούμενοι διεφθείροντο. Πεντακισχίλιοι γοῦν ἔπεσον ἐν τῇ τροπῇ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος 103
ἔφθη συνωσθὲν εἰς τὸ χαράκωμα. Τούτους περισχὼν ἐπολιόρκει· καὶ μέλλοντας ἁλώσεσθαι τοῖς ὅπλοις προκατήπειγεν ἡ δίψα, τῶν ὑδάτων ἐπιλιπόντων. Ὑπερηφάνει δὲ πρεσβευομένους ὁ βασιλεὺς, καὶ λύτρα διδόντων πεντακόσια τάλαντα μᾶλλον ἐνέκειτο. Τοῦ δὲ δίψους ἐκκαίοντος, ἐξιόντες κατὰ πλῆθος ἐνεχείριζον σφᾶς αὐτοὺς τοῖς Ἰουδαίοις ἑκόντες· ὡς πέντε μὲν ἡμέραις τετρακισχιλίους δεθῆναι, τῇ δὲ ἕκτῃ τὸ λειπόμενον πλῆθος ὑπ᾽ ἀπογνώσεως ἐξελθεῖν ἐπὶ μάχην. Οἷς συμβαλὼν Ἡρώδης πάλιν εἰς ἑπτακισχιλίους κτείνει. Τηλικαύτῃ δὲ πληγῇ τὴν Ἀραβίαν ἀμυνόμενος, καὶ σβέσας τῶν ἀνδρῶν τὰ φρονήματα, προέκοψεν, ὥστε καὶ προστάτης ὑπὸ τοῦ ἔθνους αἱρεθῆναι.

CAP. XX. 1. Μεταλαμβάνει δὲ αὐτὸν εὐθέως ἡ περὶ τῶν ὅλων πραγμάτων φροντὶς διὰ τὴν πρὸς Ἀντώνιον φιλίαν, Καίσαρος ἤδη περὶ Ἄκτιον νενικηκότος. Παρεῖχε μέντοι δέους πλέον, ἢ ἔπασχεν· οὔπω γὰρ ἑαλωκέναι Καῖσαρ Ἀντώνιον ἔκρινεν, Ἡρώδου συμμένοντος. Ὅ γε μὴν βασιλεὺς ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς κινδύνοις διέγνω· καὶ πλεύσας εἰς Ῥόδον, ἔνθα διέτριβε Καῖσαρ, πρόσεισιν αὐτῷ δίχα διαδήματος, τὴν μὲν ἐσθῆτα καὶ τὸ σχῆμα ἰδιώτης, τὸ δὲ φρόνημα βασιλεύς. Μηδὲν γοῦν τῆς ἀληθείας ὑποστειλάμενος, ἄντικρυς εἶπεν· "Ἐγὼ, Καῖσαρ, ὑπ᾽ Ἀντωνίου τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς γενόμενος, ἐν πᾶσιν ὁμολογῶ γεγονέναι βασιλεὺς χρήσιμος Ἀντωνίῳ. Καὶ οὐδὲ τοῦτο ἂν ὑπεστειλάμην εἰπεῖν, ὅτι πάντως ἄν με μετὰ τῶν ὅπλων ἐπείρασας ἀχώριστον, εἰ μὴ διεκώλυσαν Ἄραβες. Καὶ συμμαχίαν μέντοι γε αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ σίτου πολλὰς ἔπεμψα μυριάδας· ἀλλ᾽ οὐδὲ μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ πληγὴν κατέλιπον τὸν εὐεργέτην. Ἐγενόμην δὲ σύμ-

βουλος ἄριστος, ὡς οὐκέτι χρήσιμος ἤμην σύμμαχος, μίαν εἶναι λέγων τῶν πταισθέντων διόρθωσιν, τὸν Κλεοπάτρας θάνατον· ἣν ἀνελόντι, καὶ χρήματα καὶ τείχη πρὸς ἀσφάλειαν, καὶ στρατιὰν καὶ ἐμαυτὸν ὑπισχνούμην κοινωνὸν τοῦ πρὸς σὲ πολέμου. Τοῦ δὲ ἄρα τὰς ἀκοὰς ἀπέφραξαν οἱ Κλεοπάτρας ἵμεροι, καὶ θεὸς ὁ σοὶ τὸ κρατεῖν χερισάμενος. Συνήττημαι δὴ Ἀντωνίῳ, καὶ τέθεικα μετὰ τῆς ἐκείνου τύχης τὸ διάδημα. Πρὸς σὲ δὲ ἦλθον, ἔχων τὴν ἀρε-
104 τὴν τῆς σωτηρίας ἐλπίδα, καὶ προλαβὼν ἐξετασθήσεσθαι, ποταπὸς φίλος, οὐ τίνος, ἐγενόμην."

2. Πρὸς ταῦτα Καῖσαρ, "Ἀλλὰ σώζου γε," ἔφη, "καὶ βασίλευε νῦν βεβαιότερον· ἄξιος γὰρ εἶ πολλῶν ἄρχειν, οὕτω φιλίας προϊστάμενος. Πειρῶ δὲ καὶ τοῖς εὐτυχεστέροις διαμένειν πιστὸς, ὡς ἔγωγε λαμπροτάτας ὑπὲρ τοῦ σοῦ φρονήματος ἐλπίδας ἔχω. Καλῶς μέντοι γε ἐποίησεν Ἀντώνιος Κλεοπάτρᾳ πεισθεὶς μᾶλλον, ἢ σοί· καὶ γὰρ σὲ κεκερδήκαμεν ἐκ τῆς ἀνοίας αὐτοῦ. Κατάρχεις δὲ, ὡς ἔοικεν, εὐποιΐας· διό μοι γράφει Κύϊντος Δίδιος, συμμαχίαν σε πεπομφέναι πρὸς τοὺς μονομάχους αὐτῷ. Νῦν μὲν οὖν δόγματι τὸ βέβαιον σοῦ τῆς βασιλείας ἐξαγγέλλω· πειράσομαι δὲ καὶ αὖθις ἀγαθόν σέ τι ποιεῖν, ὡς μὴ ζητοίης Ἀντώνιον."

3. Τούτοις φιλοφρονησάμενος τὸν βασιλέα, καὶ περιθεὶς αὐτῷ τὸ διάδημα, δόγματι διεσήμαινε τὴν δωρεὰν, ἐν ᾧ πολλὰ μεγαλοφρόνως εἰς ἔπαινον τοῦ ἀνδρὸς ἐφθέγξατο. Ὁ δὲ δώροις ἐπιμειλιξάμενος αὐτὸν, ἐξῃτεῖτό τινα τῶν Ἀντωνίου φίλων Ἀλέξανδρον, ἱκέτην γενόμενον. Ἐνίκα δὲ ἡ Καίσαρος ὀργὴ, πολλὰ καὶ χαλεπὰ μεμφομένου τὸν ἐξαιτούμενον, οἷς διεκρούσατο τὴν δέησιν. Μετὰ δὲ ταῦτα πορευόμενον ἐπ' Αἰγύπτου διὰ Συρίας Καίσαρα παντὶ τῷ βασιλικῷ πλούτῳ δεξάμενος Ἡρώδης, τότε πρῶτον καὶ συνιππάσατο ποιουμένῳ περὶ Πτολεμαΐδα τῆς δυνάμεως ἐξέτασιν, εἱστίασέ τε σὺν ἅπασι

τοῖς φίλοις· μεθ᾽ οὓς καὶ τῇ λοιπῇ στρατιᾷ πρὸς εὐωχίαν πάντα διέδωκε. Προενόησε δὲ καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου πορευομένοις μέχρι Πηλουσίου παρασχεῖν ὕδωρ ἄφθονον, ἐπανιοῦσί τε ὁμοίως. Οὐδὲ ἔστιν ὅ τι τῶν ἐπιτηδείων ἐνεδέησε τῇ δυνάμει. Δόξα γοῦν αὐτῷ τε Καίσαρι καὶ τοῖς στρατιώταις παρέστη, πολλῷ βραχυτέραν Ἡρώδῃ περιεῖναι βασιλείαν, πρὸς ἃ παρέσχεν. Διὰ τοῦτο, ὡς ἧκεν εἰς Αἴγυπτον, ἤδη Κλεοπάτρας καὶ Ἀντωνίου τεθνεώτων, οὐ μόνον αὐτοῦ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς, ἀλλὰ καὶ τῇ βασιλείᾳ προσέθηκε, τήν τε ὑπὸ Κλεοπάτρας ἀποτμηθεῖσαν χώραν, καὶ ἔξωθεν Γάδαρα, καὶ Ἵππον, καὶ Σαμάρειαν, πρὸς δὲ τούτοις τῶν παραλίων Γάζαν, καὶ Ἀνθηδόνα, καὶ Ἰόππην, καὶ πύργον Στράτωνος. Ἐδωρήσατο δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς φυλακὴν τοῦ σώματος τετρακοσίους Γαλάτας, οἳ πρότερον ἐδορυφόρουν Κλεοπάτραν. Οὐδὲν δὲ οὕτως ἐνῆγεν αὐτὸν εἰς τὰς δωρεὰς, ὡς τὸ μεγαλόφρον τοῦ λαμβάνοντος.

4. Μετὰ δὲ τὴν πρώτην Ἀκτιάδα προστίθησιν 105
αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ, τόν τε Τράχωνα καλούμενον, καὶ τὴν προσεχῆ Βαταναίαν τε καὶ Αὐρανῖτιν χώραν, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Ζηνόδωρος, ὁ τὸν Λυσανίου μεμισθωμένος οἶκον, οὐ διέλειπεν ἐπαφεὶς τοὺς ἐκ τοῦ Τράχωνος λῃστὰς Δαμασκηνοῖς. Οἱ δὲ ἐπὶ Οὐάῤῥωνα τὸν ἡγεμόνα τῆς Συρίας καταφυγόντες, ἐδεήθησαν δηλῶσαι τὴν συμφορὰν αὐτῶν Καίσαρι. Καῖσαρ δὲ γνοὺς ἀντεπέστελλεν ἐξαιρεθῆναι τὸ λῃστήριον. Στρατεύσας οὖν Οὐάῤῥων καθῆρέ τε τῶν ἀνδρῶν τὴν γῆν, καὶ ἀφαιρεῖται Ζηνόδωρον, ἣν ὕστερον Καῖσαρ, ὡς μὴ γένοιτο πάλιν ὁρμητήριον τοῖς λῃσταῖς ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν, Ἡρώδῃ δίδωσιν. Κατέστησε δὲ αὐτὸν καὶ Συρίας ὅλης ἐπίτροπον, ἔτει δεκάτῳ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς μηδὲν ἐξεῖναι, δίχα τῆς ἐκείνου συμβουλίας, τοῖς ἐπιτρόποις διοικεῖν. Ἐπεὶ δὲ τελευτᾷ Ζηνόδωρος,

προςένειμεν αὐτῷ καὶ τὴν μεταξὺ Τράχωνος καὶ τῆς Γαλιλαίας γῆν ἅπασαν. Ὁ δὲ τούτων Ἡρώδῃ μεῖζον ἦν, ὑπὸ μὲν Καίσαρος ἐφιλεῖτο μετ᾽ Ἀγρίππαν, ὑπ᾽ Ἀγρίππα δὲ μετὰ Καίσαρα. Ἔνθεν ἐπὶ πλεῖστον μὲν εὐδαιμονίας προέκοψεν, εἰς μεῖζον δὲ ἐξήρθη φρόνημα, καὶ τὸ πλέον τῆς μεγαλονοίας ἐπέτεινεν εἰς εὐσέβειαν.

CAP. XXI. 1. Πεντεκαιδεκάτῳ γοῦν ἔτει τῆς βασιλείας, αὐτόν τε τὸν ναὸν ἐπεσκεύασε, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἀνετειχίσατο χώραν, τῆς οὔσης διπλασίαν, ἀμέτροις μὲν χρησάμενος τοῖς ἀναλώμασιν, ἀνυπερβλήτῳ δὲ τῇ πολυτελείᾳ. Τεκμήριον δὲ ἦσαν αἱ μεγάλαι στοαὶ περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ βόρειον ἐπ᾽ αὐτῷ φρούριον· ἃς μὲν γὰρ ἀνῳκοδόμησεν ἐκ θεμελίων, τὸ δὲ ἐπεσκεύασε πλούτῳ δαψιλεῖ, κατ᾽ οὐδὲν τῶν βασιλείων ἔλαττον, ὃ Ἀντωνίαν ἐκάλεσεν εἰς τὴν Ἀντωνίου τιμήν. Τό γε μὴν ἑαυτοῦ βα-
106 σίλειον κατὰ τὴν ἄνω δειμάμενος πόλιν, δύο τοὺς μεγίστους καὶ περικαλλεστάτους οἴκους, οἷς οὐδὲ ναός πη συνεκρίνετο, προςηγόρευσεν ἀπὸ τῶν φίλων τὸν μὲν Καισάρειον, τὸν δὲ Ἀγρίππειον.

2. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἴκοις μόνον τὴν μνήμην αὐτῶν καὶ τὰς ἐπικλήσεις περιέγραψε, διέβη δὲ εἰς ὅλας πόλεις αὐτῷ τὸ φιλότιμον. Ἐν μέν γε τῇ Σαμαρείτιδι, πόλιν καλλίστῳ περιβόλῳ τειχισάμενος ἐπὶ σταδίους εἴκοσι, καὶ καταγαγὼν ἑξακιςχιλίους εἰς αὐτὴν οἰκήτορας, γῆν τε τούτοις προςνείμας λιπαρωτάτην, καὶ ἐν μέσῳ τῷ κτίσματι ναόν τε ἐνιδρυσάμενος τῷ Καίσαρι μέγιστον, καὶ περὶ αὐτὸν τέμενος ἀποδείξας τριῶν ἥμισυ σταδίων, τὸ ἄστυ Σεβαστὴν ἐκάλεσεν. Ἐξαίρετον δὲ τοῖς ἐν αὐτῷ παρέσχεν εὐνομίαν.

3. Ἐπὶ τούτοις δωρησαμένου τοῦ Καίσαρος αὐτὸν ἑτέρας προςθέσει χώρας, ὅδε καὶ ἐν ταύτῃ ναὸν αὐτῷ λευκῆς μαρμάρου καθιδρύσατο παρὰ τὰς

Ἰορδάνου πηγάς· καλεῖται δὲ Πάνιον ὁ τόπος. Ἔνθα κορυφὴ μέν τις ὄρους εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνεται· παρὰ δὲ τὴν ὑπώρειον λαγόνα συνηρεφὲς ἄντρον ὑπανοίγει, δι᾽ οὗ βαραθρώδης κρημνὸς εἰς ἀμέτρητον ἀποῤῥῶγα βαθύνεται, πλήθει τε ὕδατος ἀσαλεύτου, καὶ τοῖς καθιμῶσί τι πρὸς ἔρευναν γῆς οὐδὲν μῆκος ἐξαρκεῖ. Τοῦ δὲ ἄντρου κατὰ τὰς ἔξωθεν ῥίζας ἀνατέλλουσιν αἱ πηγαί· καὶ γένεσις μὲν, ὥς ἔνιοι δοκοῦσιν, ἔνθεν Ἰορδάνου. Τὸ δὲ ἀκριβὲς ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν.

4. Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἐν Ἱεριχοῖ μεταξὺ Κύπρου τοῦ φρουρίου καὶ τῶν προτέρων βασιλείων, ἄλλα κατασκευασάμενος ἀμείνω καὶ χρησιμώτερα πρὸς τὰς ἐπιδημίας, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὠνόμασε φίλων. Καθόλου τε εἰπεῖν οὐκ ἔστιν ὅντινα τῆς βασιλείας ἐπιτήδειον τόπον τῆς πρὸς Καίσαρα τιμῆς γυμνὸν εἴασεν. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἰδίαν χώραν ἐπλήρωσε ναῶν, εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ τὰς τιμὰς ὑπερεξέχεε, καὶ πολλαῖς πόλεσιν ἐνιδρύσατο Καισάρεια.

5. Κατιδὼν δὲ καὶ ἐν τοῖς παραλίοις πόλιν, ἤδη μὲν κάμνουσαν, Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, διὰ δὲ εὐφυΐαν τοῦ χωρίου δέξασθαι δυναμένην τὸ φιλότιμον αὐτοῦ, πᾶσαν ἀνέκτισε λευκῷ λίθῳ, καὶ λαμπροτάτοις ἐκόσμησε βασιλείοις, ἐν ᾗ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνουν ἐπεδείξατο. Μεταξὺ γὰρ Δώρων καὶ Ἰόππης, ὧν ἡ πόλις μέση κεῖται, πᾶσαν εἶναι συμβέβηκε τὴν παραλίαν ἀλίμενον, ὡς πάντα τὸν τὴν Φοινίκην ἐπ᾽ Αἴγυπτον παραπλέοντα σαλεύειν ἐν πελάγει, διὰ τὴν ἐκ λιβὸς ἀπειλήν· ᾧ καὶ μετρίως ἐπαυρίζοντι τηλικοῦτον ἐγείρεται κῦμα πρὸς ταῖς πέτραις, ὥστε τὴν ὑποστροφὴν τοῦ κύματος ἐπὶ πλεῖστον ἐξαγριοῦν τὴν θάλασσαν. Ἀλλ᾽ ὁ βασιλεὺς 107
τοῖς ἀναλώμασι καὶ τῇ φιλοτιμίᾳ νικήσας τὴν φύσιν, μείζονα μὲν τοῦ Πειραιέως λιμένα κατεσκεύασεν, ἐν δὲ τοῖς μυχοῖς αὐτοῦ βαθεῖς ὅρμους ἑτέρους.

6. *Καθάπαν δὲ ἔχων ἀντιπράσσοντα τὸν τόπον, ἐφιλονείκησε πρὸς τὴν δυσχέρειαν, ὡς τὴν μὲν ὀχυρότητα τῆς δομήσεως δυσάλωτον εἶναι τῇ θαλάσσῃ, τὸ δὲ κάλλος ὡς ἐπὶ μηδενὶ δυσκόλῳ κεκοσμῆσθαι. Συμμετρησάμενος γὰρ ὅσον εἰρήκαμεν τῷ λιμένι μέγεθος, καθίει λίθους ἐπ' ὀργυιὰς εἴκοσιν εἰς τὸ πέλαγος, ὧν ἦσαν οἱ πλεῖστοι μῆκος ποδῶν πεντήκοντα, βάθος ἐννέα, εὖρος δέκα, τινὲς δὲ καὶ μείζους. Ἐπεὶ δὲ ἀνεπληρώθη τὸ βάθος, οὕτως ἤδη τὸ ὑπερέχον τοῦ πελάγους τεῖχος ἐπὶ διακοσίους πόδας ηὐρύνετο· ὧν οἱ μὲν ἑκατὸν προεδεδόμηντο πρὸς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ κύματος, — προκυμαία γοῦν ἐκλήθη, — τὸ δὲ λοιπὸν ὑπόκειται τῷ περιθέοντι λιθίνῳ τείχει. Τοῦτο δὲ πύργοις διείληπται μεγίστοις, ὧν ὁ προέχων καὶ περικαλλέστατος ἀπὸ τοῦ Καίσαρος προγόνου Δρυσίων κέκληται.*

7. *Ψαλίδες δὲ πυκναὶ πρὸς καταγωγὴν τῶν ἐνορμιζομένων· καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν πᾶν κύκλῳ νάγμα, τοῖς ἀποβαίνουσι πλατὺς περίπατος. Ὁ δὲ εἴςπλους βόρειος, αἰθριώτατος γὰρ ἀνέμων τῷ τόπῳ βορέας, καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος κολοσσοὶ τρεῖς ἑκατέρωθεν ὑπεστηριγμένοι κίοσιν, ὧν τοὺς μὲν ἐκ λαιᾶς χειρὸς εἰςπλέοντος πύργος ναστὸς ἀνέχει, τοὺς δὲ ἐκ δεξιοῦ δύο ὀρθοὶ λίθοι συνεζευγμένοι, τοῦ κατὰ θάτερον χεῖλος πύργου μείζονες. Προςεχεῖς δὲ οἰκίαι τῷ λιμένι, λευκοῦ καὶ αὐταὶ λίθου, καὶ κατατείνοντες ἐπ' αὐτὸν οἱ στενωποὶ τοῦ ἄστεος, πρὸς ἓν διάστημα μεμετρημένοι. Καὶ τοῦ στόματος ἄντικρυς ναὸς Καίσαρος ἐπὶ γηλόφου, κάλλει καὶ μεγέθει διάφορος· ἐν δὲ αὐτῷ κολοσσὸς Καίσαρος, οὐκ ἀποδέων τοῦ Ὀλυμπιάσι Διὸς ᾧ καὶ προςείκασται, Ῥώμης δὲ ἴσος Ἥρᾳ τῇ κατ' Ἄργος. Ἀνέθηκε δὲ τῇ μὲν ἐπαρχίᾳ τὴν πόλιν, τοῖς ταύτῃ δὲ πλοϊζομένοις τὸν λιμένα, Καίσαρι δὲ τὴν τιμὴν τοῦ κτίσματος· Καισάρειαν γοῦν ὠνόμασεν αὐτήν.*

108 8. *Τά γε μὴν λοιπὰ τῶν ἔργων, ἀμφιθέατρον,*

καὶ θέατρον, καὶ ἀγορὰν, ἄξια τῆς προςηγορίας ἐνιδρύσατο. Καὶ πενταετηρικοὺς ἀγῶνας καταστησάμενος, ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος, πρῶτος αὐτὸς ἆθλα μέγιστα προθεὶς ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς ἐνενηκοστῆς καὶ δευτέρας Ὀλυμπιάδος, ἐν οἷς οὐ μόνον οἱ νικῶντες, ἀλλὰ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοὺς, καὶ οἱ τρίτοι τοῦ βασιλικοῦ πλούτου μετελάμβανον. Ἀνακτίσας δὲ καὶ Ἀνθηδόνα τὴν παράλιον καταριφεῖσαν ἐν πολέμοις, Ἀγρίππειον προςηγόρευσεν· τοῦ δὲ αὐτοῦ φίλου δι᾽ ὑπερβολὴν εὐνοίας καὶ ἐπὶ τῆς πύλης ἐχάραξε τὸ ὄνομα, ἣν αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ κατεσκεύασεν.

9. Φιλοπάτωρ γε μὴν, εἰ καί τις ἕτερος. Καὶ γὰρ τῷ πατρὶ μνημεῖον κατέστησε, πόλιν, ἣν ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς βασιλείας πεδίῳ κτίσας, ποταμοῖς τε καὶ δένδρεσι πλουσίαν, ὠνόμασεν Ἀντιπατρίδα. Καὶ τὸ ὑπὲρ Ἱεριχοῦντος φρούριον ὀχυρότητι καὶ κάλλει διάφορον, τειχίσας, ἀνέθηκε τῇ μητρὶ προςειπὼν Κύπρον· Φασαήλῳ δὲ τῷ ἀδελφῷ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ὁμώνυμον πύργον, οὗ τό τε σχῆμα καὶ τὴν ἐν τῷ μεγέθει πολυτέλειαν διὰ τῶν ἑξῆς δηλώσομεν. Καὶ πόλιν ἄλλην κτίσας κατὰ τὸν ἀπὸ Ἱεριχοῦς ἰόντων αὐλῶνα πρὸς βορέαν, Φασαηλίδα ὠνόμασεν.

10. Παραδοὺς δὲ αἰῶνι τούς τε οἰκείους καὶ φίλους, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ μνήμης ἠμέλησεν, ἀλλὰ φρούριον ἐπιτειχίσας τῷ πρὸς Ἀραβίαν ὄρει, προςηγόρευσεν Ἡρώδιον ἀφ᾽ ἑαυτοῦ. Τὸν δὲ μαστοειδῆ κολωνὸν ὄντα χειροποίητον, ἑξήκοντα σταδίων ἄποθεν Ἱεροσολύμων, ἐκάλεσε μὲν ὁμοίως, ἐξήσκησε δὲ φιλοτιμώτερον. Στρογγύλοις μὲν γὰρ τὴν ἄκραν πύργοις περιέσχεν, ἐπλήρωσε δὲ τὸν περίβολον βασιλείοις πολυτελεστάτοις, ὡς μὴ μόνον τὴν ἔνδον τῶν οἰκημάτων ὄψιν εἶναι λαμπρὰν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν τοίχοις, καὶ θριγκοῖς, καὶ στέγαις, περικεχύσθαι τὸν πλοῦτον δαψιλῆ· πόῤῥωθεν δὲ μεγίστοις

ἀναλώμασιν ὑδάτων πλῆθος εἰςήγαγε, καὶ βαθμοῖς διακοσίοις λευκοτάτης μαρμάρου τὴν ἄνοδον διέλαβεν· ἦν γὰρ δὴ τὸ γεώλοφον ἐπιεικῶς ὑψηλὸν, καὶ πᾶν χειροποίητον. Κατεσκεύασε δὲ καὶ περὶ τὰς ῥίζας ἄλλα βασίλεια, τήν τε ἀποσκευὴν καὶ τοὺς φίλους δέξασθαι δυνάμενα· ὥςτε, τῷ μὲν πάντα ἔχειν, πόλιν εἶναι δοκεῖν τὸ ἔρυμα, τῇ περιγραφῇ δὲ βασίλειον.

11. Τοσαῦτα δ' οὖν κτίσας, πλείσταις καὶ τῶν ἔξω πόλεων τὸ μεγαλόψυχον ἐπεδείξατο. Τριπόλει
109 μὲν γὰρ καὶ Δαμασκῷ καὶ Πτολεμαΐδι γυμνάσια, Βύβλῳ δὲ τεῖχος, ἐξέδρας τε καὶ στοὰς καὶ ναοὺς καὶ ἀγορὰς Βηρυτῷ κατασκευάσας καὶ Τύρῳ, Σιδῶνί γε μὴν καὶ Δαμασκῷ θέατρα, Λαοδικεῦσι δὲ τοῖς παραλίοις ὑδάτων εἰςαγωγὴν, Ἀσκαλωνίταις δὲ βαλανεῖα καὶ κρήνας πολυτελεῖς, πρὸς δὲ περίστυλα, θαυμαστὰ τήν τε ἐργασίαν καὶ τὸ μέγεθος. Εἰσὶ δὲ οἷς ἄλση καὶ λειμῶνας ἀνέθηκεν. Πολλαὶ δὲ πόλεις, ὥςπερ κοινωνοὶ τῆς βασιλείας, καὶ χώραν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ· γυμνασιαρχίας δὲ ἄλλας ἐπετησίοις τε καὶ διηνεκέσιν ἐδωρήσατο προςόδοις, κατατάξας, ὥςπερ Κῴοις, ἵνα μηδέποτε ἐκλείπῃ τὸ γέρας. Σῖτόν γε μὴν πᾶσιν ἐχορήγησε τοῖς δεομένοις, καὶ τῇ Ῥόδῳ χρήματα μὲν εἰς ναυτικοῦ κατασκευὴν παρέσχε πολλαχοῦ καὶ πολλάκις. Ἐμπρησθὲν δὲ τὸ Πύθιον ἰδίοις ἀναλώμασιν ἄμεινον ἀνεδείματο. Τί δεῖ λέγειν τὰς εἰς Λυκίους ἢ Σαμίους δωρεὰς, ἢ τὴν δι' ὅλης τῆς Ἰωνίας, ἐν οἷς ἐδεήθησαν ἕκαστοι, δαψίλειαν; Ἀλλὰ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, Νικοπολῖταί τε καὶ τὸ κατὰ Μυσίαν Πέργαμον, οὐ τῶν Ἡρώδου γέμουσιν ἀναθημάτων; Τὴν δὲ Ἀντιοχέων τῶν ἐν Συρίᾳ πλατεῖαν, οὐ, φευκτὴν οὖσαν ὑπὸ βορβόρου, κατέστρωσέ τε σταδίων εἴκοσι τὸ μῆκος οὖσαν ξεστῇ μαρμάρῳ, καὶ πρὸς τὰς ὑετῶν ἀποφυγὰς ἐκόσμησεν ἰσομήκει στοᾷ; —

12. Ταῦτα μὲν ἄν τις εἴποι ἴδια τῶν εὖ πα-

θόντων δήμων ἑκάστου, τὸ δὲ Ἠλείοις χαρισθὲν, οὐ μόνον κοινὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ᾽ ὅλης τῆς οἰκουμένης δῶρον, εἰς ἣν ἡ δόξα τῶν ἐν Ὀλυμπιάσιν ἀγώνων διϊκνεῖται. Τούτους γὰρ δὴ καταλυομένους ἀπορίᾳ χρημάτων ὁρῶν, καὶ τὸ μόνον λείψανον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὑποῤῥέον, οὐ μόνον ἀγωνοθέτης ἧς ἐπέτυχε πενταετηρίδος εἰς Ῥώμην παραπλέων ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ διηνεκὲς πόρους χρημάτων ὑπέδειξεν, ὡς μηδέποτε ἀγωνοθετοῦσαν τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐπιλιπεῖν. Ἀνήνυτον δ᾽ ἂν εἴη χρεῶν διαλύσεις ἢ φόρων ἐπεξιέναι, καθάπερ Φασαηλίταις καὶ Βαλανεώταις, καὶ τοῖς περὶ τὴν Κιλικίαν πολιχνίοις, τὰς ἐτησίους εἰςφορὰς ἐπεξεκούφισεν. Πλεῖστόν γε μὴν αὐτοῦ τῆς μεγαλονοίας ἔθραυσεν ὁ φόβος, ὡς μὴ δόξειεν ἐπίφθονος, ἤ τι θηρᾶσθαι μεῖζον, εὐεργετῶν τὰς πόλεις πλέον τῶν ἐχόντων.

13. Ἐχρήσατο δὲ καὶ σώματι πρὸς τὴν ψυχὴν ἀναλόγῳ, κυνηγέτης μὲν ἄριστος ἀεὶ γενόμενος, ἐν ᾧ μάλιστα δι᾽ ἐμπειρίας ἱππικῆς ἐπετύγχανε. Μιᾷ γοῦν ἡμέρᾳ ποτὲ τεσσαράκοντα θηρίων ἐκράτησεν. Ἔστι δὲ καὶ συοτρόφος μὲν ἡ χώρα, τὸ πλέον δ᾽ ἐλάφων καὶ ὄνων ἀγρίων εὔπορος. Πολεμιστὴς δὲ ἀνυπόστατος· πολλοὶ γοῦν καὶ ἐν ταῖς γυμνασίαις αὐτὸν κατεπλάγησαν, ἀκοντιστήν τε ἰθυβολώτατον καὶ τοξότην εὐστοχώτατον ἰδόντες. Πρὸς δὲ τοῖς ψυχικοῖς, καὶ τοῖς σωματικοῖς προτερήμασιν ἐχρή- 110
σατο δεξιᾷ καὶ τύχῃ· καὶ γὰρ σπανίως ἔπταισεν ἐν πολέμῳ, καὶ τῶν πταισμάτων οὐκ αὐτὸς αἴτιος, ἀλλ᾽ ἢ προδοσία τινῶν, ἢ προπέτεια στρατιωτῶν ἐγένετο.

CAP. XXII. 1. Τάς γε μὴν ὑπαίθρους εὐπραγίας ἡ τύχη τοῖς κατ᾽ οἶκον ἀνιαροῖς ἐνεμέσησε, καὶ κακοδαιμονᾶν ἐκ γυναικὸς ἤρξατο, περὶ ἣν μάλιστα ἐσπούδασεν. Ἐπεὶ γὰρ εἰς τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν, ἀποπεμψάμενος ἣν ἰδιώτης ὢν ἤκτο γαμετὴν, ἣ γέ-

νος ἦν ἐξ Ἱεροσολύμων, Δωρὶς ὄνομα, γαμεῖ Μαριάμμην τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, δι' ἣν αὐτῷ στασιασθῆναι συνέβη τὸν οἶκον, καὶ τάχιον μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἄφιξιν. Πρῶτον μὲν γὰρ τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος υἱὸν Ἀντίπατρον διὰ τοὺς ἐκ Μαριάμμης ἐφυγάδευσε τῆς πόλεως, μόναις ταῖς ἑορταῖς ἀφεὶς κατιέναι. Ἔπειτα τὸν πάππον τῆς γυναικὸς Ὑρκανὸν, ἐκ Πάρθων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα, δι' ὑπόνοιαν ἐπιβουλῆς ἀνεῖλεν, ὃν ᾐχμαλωτίσατο μὲν Βαρζαφάρνης καταδραμὼν Συρίαν, ἐξητήσαντο δὲ κατ' οἶκτον οἱ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμοεθνεῖς. Καὶ εἴ γε τούτοις ἐπείσθη, παραινοῦσι μὴ διαβῆναι πρὸς Ἡρώδην, οὐκ ἂν παραπώλετο. Δέλεαρ δὲ αὐτῷ θανάτου τῆς υἱωνῆς ὁ γάμος κατέστη· τούτῳ γὰρ πεποιθὼς, καὶ περισσόν τι τῆς πατρίδος ἐφιέμενος, ἧκε. Παρώξυνε δὲ Ἡρώδην, οὐκ αὐτὸς ἀντιποιούμενος βασιλείας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βασιλεύειν ἐπέβαλλεν αὐτῷ.

2. Τῶν δὲ ἐκ Μαριάμμης πέντε τέκνων αὐτῷ γενομένων, δύο μὲν θυγατέρες, τρεῖς δὲ ἦσαν υἱεῖς. Καὶ τούτων ὁ νεώτατος μὲν, ἐν Ῥώμῃ παιδευόμενος, τελευτᾷ· δύο δὲ τοὺς πρεσβυτέρους βασιλικῶς ἦγε, διά τε τὴν μητρῴαν εὐγένειαν, καὶ ὅτι βασιλεύοντι γεγόνεισαν αὐτῷ. Τὸ δὲ τούτων ἰσχυρότερον ὁ Μαριάμμης ἔρως συνήργει, καθ' ἡμέραν ἐκκαίων Ἡρώδην λαβρότερον, ὡς μηδενὸς τῶν διὰ τὴν στεργομένην λυπηρῶν αἰσθάνεσθαι. Τοσοῦτον δὲ ἦν μῖσος εἰς αὐτὸν τῆς Μαριάμμης, ὅσος ἐκείνου πρὸς αὐτὴν ἔρως. Ἔχουσα δὲ τὴν μὲν ἀπέχθειαν ἐκ τῶν πραγμάτων εὔλογον, τὴν δὲ παῤῥησίαν ἐκ τοῦ φιλεῖσθαι, φανερῶς ὠνείδιζεν αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν πάππον Ὑρκανὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀριστόβουλον· οὐδὲ γὰρ τούτου, καίπερ ὄντος παιδὸς, ἐφείσατο, δοὺς μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἑπτακαιδεκαέτει, μετὰ δὲ τὴν τιμὴν κτείνας εὐθέως. Ἐπειδὴ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα λαβόντι, καὶ τῷ βωμῷ προσελ-

θόντι καθ᾽ ἑορτὴν, ἄθρουν ἐπεδάκρυε τὸ πλῆθος·
πέμπεται μὲν οὖν ὁ παῖς διὰ νυκτὸς εἰς Ἱεριχοῦν-
τα, ἐκεῖ δὲ, κατ᾽ ἐντολὴν ὑπὸ τῶν Γαλατῶν βαπ-
τιζόμενος ἐν κολυμβήθρᾳ, τελευτᾷ.

3. Διὰ ταῦτα Ἡρώδην τε ὠνείδισεν ἡ Μαρι- 111
άμμη, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα δει-
ναῖς ἐξύβριζε λοιδορίαις. Ἀλλ᾽ ὁ μὲν πεφίμωτο τοῖς
ἱμέροις· δεινὴ δὲ τὰς γυναῖκας ἀγανάκτησις εἰςῄει,
καὶ, πρὸς ὃ μάλιστα κινήσειν τὸν Ἡρώδην ἔμελλον,
εἰς μοιχείαν διέβαλλον αὐτὴν, ἄλλα τε πολλὰ πρὸς
τὸ πιθανὸν ἐνσκευαζόμεναι, καὶ κατηγοροῦσαι, διότι
τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτῆς πέμψειεν εἰς Αἴγυπτον Ἀν-
τωνίῳ, καὶ δι᾽ ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀποῦσαν δεί-
ξειεν ἑαυτὴν ἀνθρώπῳ γυναικομανοῦντι καὶ βιάζε-
σθαι δυναμένῳ. Τοῦτο, ὥςπερ σκηπτὸς ἐμπεσὼν,
ἐτάραξεν Ἡρώδην, μάλιστα μὲν διὰ τὸν ἔρωτα ζη-
λοτύπως ἔχοντα, λογιζόμενον δὲ καὶ τὴν Κλεοπά-
τρας δεινότητα, δι᾽ ἣν Λυσανίας τε ὁ βασιλεὺς ἀνῄ-
ρητο, καὶ Μάλιχος ὁ Ἄραψ· οὐ γὰρ ἀφαιρέσει γα-
μετῆς ἐμέτρει τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ θανάτῳ.

4. Μέλλων οὖν ἀποδημεῖν, Ἰωσήπῳ τῷ ἀνδρὶ
Σαλώμης τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, πιστὸς δὲ ἦν καὶ διὰ
τὸ κῆδος εὔνους, παρατίθεται τὴν γυναῖκα, κρύφα
δοὺς ἐντολὰς ἀναιρεῖν αὐτὴν, εἰ καὶ ἐκεῖνον Ἀντώνιος.
Ὁ δὲ Ἰώσηπος, οὔτι κακοήθως, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα
τοῦ βασιλέως παραστῆσαι τῇ γυναικὶ βουλόμενος,
ὥςτε οὐδὲ ἀποθανὼν αὐτῆς ὑπομένοι διαζευχθῆναι,
τὸ ἀπόῤῥητον ἐκφέρει. Καὶ ἐκείνη πρὸς ἐπανήκον-
τα τὸν Ἡρώδην, πολλά τε περὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν πό-
θου ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἐπομνύμενον, καὶ ὡς οὐδὲ ἐρα-
σθείη ποτὲ γυναικὸς ἄλλης, "Πάνυ γοῦν," εἶπε,
"ταῖς πρὸς Ἰώσηπον ἐντολαῖς ἐπεδείξω τὸν εἰς ἡμᾶς
ἔρωτα, κτεῖναί με προστάξας."

5. Ἔκφρων εὐθέως ἀκούσας τὸ ἀπόῤῥητον ἦν,
καὶ οὐκ ἄν ποτε τὸν Ἰώσηπον ἐξαγγεῖλαι τὴν ἐντο-
λὴν φάμενος, εἰ μὴ διαφθείρειεν αὐτὴν, ἐνεθουσία

τῷ πάθει, καὶ τῆς κοίτης ἐξαλλόμενος, ἀνέδην ἐν τοῖς βασιλείοις ἀνειλεῖτο. Καὶ ἐν τούτῳ Σαλώμη ἡ ἀδελφὴ, τὸν καιρὸν εἰς τὰς διαβολὰς ἁρπάσασα, τὴν εἰς τὸν Ἰώσηππον ἐβεβαίωσεν ὑποψίαν. Ὁ δὲ ὑπ᾽ ἀκράτου ζηλοτυπίας ἐκμανεὶς, παραχρῆμα κτείνειν προςέταξεν ἀμφοτέρους. Μετάνοια δ᾽ εὐθέως εἵπετο τῷ πάθει, καὶ τοῦ θυμοῦ πεσόντος, ὁ ἔρως πάλιν ἀνεζωπυρεῖτο. Τοσαύτη δὲ ἦν φλεγμονὴ τῆς ἐπιθυμίας, ὡς μηδὲ τεθνάναι δοκεῖν αὐτὴν, ὑπὸ δὲ κακώσεως ὡς ζώσῃ προςλαλεῖν, μέχρι τῷ χρόνῳ διδαχθεὶς τὸ πένθος ἀνάλογον καὶ λύπην ἔσχε τῇ πρὸς περιοῦσαν διαθέσει.

112 CAP. XXIII. 1. Κληρονομοῦσι δὲ τῆς μητρῴας οἱ παῖδες ὀργῆς, καὶ τοῦ μύσους ἔννοιαν λαμβάνοντες, ὡς πολέμιον ὑφεώρων τὸν πατέρα, καὶ πρότερον μὲν ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμενοι, πλέον δὲ ὡς εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν. Συνήνδρωτο δ᾽ αὐτῶν ταῖς ἡλικίαις ἡ διάθεσις. Ἐπεὶ δὲ γάμων ἔχοντες ὥραν, ὁ μὲν τῆς τηθίδος Σαλώμης, ἣ τῆς μητρὸς αὐτῶν κατηγόρησεν, ὁ δὲ ἔγημεν Ἀρχελάου τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως θυγατέρα, προςελάμβανον ἤδη τῷ μίσει καὶ παῤῥησίαν. Ἐκ δὲ τοῦ θράσους αὐτῶν ἀφορμὰς οἱ διαβάλλοντες ἐλάμβανον, καὶ φανερώτερον ἤδη τῷ βασιλεῖ διελέγοντό τινες, ὡς ἐπιβουλεύοιτο μὲν ὑπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν· ὁ δὲ Ἀρχελάῳ κηδεύσας καὶ φεύγειν παρασκευάζοιτο, τῷ πενθερῷ πεποιθὼς, ἵνα ἐπὶ Καίσαρος αὐτοῦ κατηγορήσῃ. Ἀναπλησθεὶς δὲ τῶν διαβολῶν Ἡρώδης, ὥςπερ ἐπιτείχισμα τοῖς υἱοῖς, κατάγει τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος Ἀντίπατρον, καὶ πάντα τρόπον προτιμᾶν ἄρχεται.

2. Τοῖς δὲ ἀφόρητος ἦν ἡ μεταβολὴ, καὶ τὸν ἐξ ἰδιώτιδος μητρὸς ὁρῶντες προκόπτοντα, διὰ τὴν αὐτῶν εὐγένειαν οὐκ ἐκράτουν τῆς ἀγανακτήσεως. Ἐφ᾽ ἑκάστου δὲ τῶν ἀνιαρῶν τὴν ὀργὴν ἐξέφαινον,

ὡς δὲ οἱ μὲν καθ᾽ ἡμέραν προςίσταντο μᾶλλον, ὁ δὲ Ἀντίπατρος ἤδη καὶ δι᾽ αὐτὸν ἐσπουδάζετο, δεινότατος μὲν ὢν ἐν ταῖς πρὸς τὸν πατέρα κολακείαις, διαβολὰς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ποικίλας ἐνσκευαζόμενος, καὶ τὰ μὲν αὐτὸς λογοποιῶν, τὰ δὲ τοὺς ἐπιτηδείους φημίζειν καθιεὶς, μέχρι παντάπασι τοὺς ἀδελφοὺς ἀπέῤῥηξε τῆς βασιλικῆς ἐλπίδος. Καὶ γὰρ ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ φανερῶς αὐτὸς ἦν ἤδη διάδοχος, ὡς βασιλεὺς γοῦν ἐπέμφθη καὶ πρὸς Καίσαρα, τῷ τε κόσμῳ καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις, πλὴν διαδήματος, χρώμενος. Χρόνῳ δὲ ἐξίσχυσεν εἰςαγαγεῖν ἐπὶ τὴν Μαριάμμης κοίτην τὴν μητέρα. Δυσὶ δὲ ὅπλοις κατὰ τῶν ἀδελφῶν χρώμενος, κολακείᾳ καὶ διαβολῇ, τὸν βασιλέα καὶ περὶ θανάτου τῶν υἱῶν ὑπειργάσατο.

3. Τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον σύρας μέχρι Ῥώμης ὁ πατὴρ, τῆς ἐφ᾽ ἑαυτῷ φαρμακείας ἔκρινεν ἐπὶ Καίσαρος. Ὁ δὲ εὑρὼν μόλις ὀλοφυρμοῦ παῤῥησίαν, καὶ δικαστὴν ἐμπειρότερον Ἀντιπάτρου, καὶ Ἡρώδου φρονιμώτερον, τὰ μὲν ἁμαρτήματα τοῦ πατρὸς αἰδημόνως ὑπεστείλατο, τὰς δὲ αὐτοῦ διαβολὰς ἰσχυρῶς ἀπεδύσατο. Καθαρὸν δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀποδείξας κοινωνοῦντα τῶν κινδύνων, οὕτως ἤδη τό τε 113
Ἀντιπάτρου πανοῦργον καὶ τὴν αὐτῶν ἀτιμίαν ἀπωδύρετο. Συνήργει δὲ αὐτῷ μετὰ καθαροῦ τοῦ συνειδότος ἡ περὶ λόγους ἰσχύς· ἦν γὰρ δὴ δεινότατος εἰπεῖν. Καὶ τὸ τελευταῖον φάμενος, ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτούς ἐστιν, εἰ δὴ προτίθεται τὸ ἔγκλημα, προήγαγε μὲν εἰς δάκρυα πάντας· τὸν δὲ Καίσαρα διέθηκεν οὕτως, ὡς ἀπογνῶναι μὲν αὐτῶν τὰ κατηγορημένα, διαλλάξαι δὲ Ἡρώδην εὐθέως. Αἱ διαλλαγαὶ δὲ ἐπὶ τούτοις ἦσαν, ὥςτε ἐκείνους μὲν τῷ πατρὶ πάντα πειθαρχεῖν, τὸν δὲ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν ᾧ βούλεται.

4. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ Ῥώμης ὑπέστρεφεν ὁ βασιλεὺς, τῶν μὲν ἐγκλημάτων ἀφηκέναι τοὺς υἱεῖς

δοκῶν, τῆς δὲ ὑπονοίας οὐκ ἀπηλλαγμένος. Παρηκολούθει δὲ Ἀντίπατρος, ἡ τοῦ μίσους ὑπόθεσις, ἀλλ' εἴς γε τὸ φανερὸν τὴν ἀπέχθειαν οὐκ ἐξέφερε, τὸν διαλλακτὴν αἰδούμενος. Ὡς δὲ τὴν Κιλικίαν παραπλέων κατῆρεν εἰς Ἐλεοῦσαν, εἱστία μὲν αὐτοὺς φιλοφρόνως Ἀρχέλαος, ὑπὲρ τῆς τοῦ γαμβροῦ σωτηρίας εὐχαριστῶν, καὶ ταῖς διαλλαγαῖς ἐφηδόμενος, ὡς ἂν καὶ τάχιον γεγραφὼς τοῖς ἐπὶ Ῥώμης φίλοις, συλλαμβάνεσθαι περὶ τὴν δίκην Ἀλεξάνδρῳ. Προπέμπει δὲ μέχρι Ζεφυρίου, δῶρα δοὺς μέχρι τριάκοντα ταλάντων.

5. Ὡς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα Ἡρώδης ἀφικνεῖται, συναγαγὼν τὸν λαὸν, καὶ τοὺς τρεῖς υἱεῖς παραστησάμενος, ἀπελογεῖτο περὶ τῆς ἀποδημίας, καὶ πολλὰ μὲν ηὐχαρίστει τῷ Θεῷ, πολλὰ δὲ Καίσαρι καταστησαμένῳ τὸν οἶκον αὐτοῦ τεταραγμένον, καὶ μεῖζόν τι τοῖς υἱοῖς παρασχόντι τῆς βασιλείας τὴν ὁμόνοιαν, ἣν "Αὐτὸς," ἔφη, "συναρμόσω μᾶλλον· ὁ μὲν γὰρ κύριον ἐμὲ τῆς ἀρχῆς καὶ δικαστὴν τοῦ διαδόχου κατέστησεν, ἐγὼ δὲ, μετὰ τοῦ συμφέροντος ἐμαυτῷ καὶ ἐκεῖνον ἀμειβόμενος, τούςδε τοὺς τρεῖς παῖδας ἀποδείκνυμι βασιλέας, καὶ τῆς γνώμης πρῶτον τὸν Θεὸν σύμψηφον, ἔπειτα καὶ ὑμᾶς παρακαλῶ γενέσθαι. Τῷ μὲν γὰρ ἡλικία, τοῖς δὲ εὐγένεια τὴν διαδοχὴν προξενεῖ· τό γε μὴν μέγεθος τῆς βασιλείας ἀρκεῖ καὶ πλείοσιν. Οὓς δὲ Καῖσαρ μὲν ἥνωσε, καθίστησι δὲ πατὴρ, ὑμεῖς τηρήσατε, μήτε ἀδίκους μήτε ἀνωμάλους τὰς τιμὰς διδόντες, ἑκάστῳ δὲ κατὰ πρεσβεῖον· οὐ γὰρ τοσοῦτον εὐφρανεῖ τις τὸν παρ' ἡλικίαν θεραπευόμενον, ὅσον ὀδυνήσει τὸν ἀτιμούμενον. Οὓς γε μὴν ἑκάστῳ συνεῖναι δεήσει συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐγὼ διανεμῶ, καὶ τῆς ὁμονοίας ἐκείνους ἐγγυητὰς καταστήσομαι, σαφῶς ἐπιστάμενος, ὅτι τὰς στάσεις καὶ τὰς φιλονεικίας γεννῶσιν αἱ τῶν συνδιατριβόντων κακοήθειαι· καὶ ἐὰν ὦσιν οὗτοι χρηστοὶ, τηροῦσι τὰς στοργάς. Ἀξιῶ

δὲ οὐ μόνον τούτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ στρα- 114
τιᾷ μου ταξιάρχους, ἐν ἐμοὶ μόνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχειν
ἐπὶ τοῦ παρόντος. Οὐ γὰρ βασιλείαν, ἀλλὰ τιμὴν
βασιλείας τοῖς υἱοῖς παραδίδωμι· καὶ τῶν μὲν ἡδέων
ὡς ἄρχοντες ἀπολαύσουσι, τὸ βάρος δὲ τῶν πρα-
γμάτων ἐμόν ἐστι, καὶ ἐὰν μὴ θέλω. Σκεπτέσθω δὲ
ἕκαστος τήν τε ἡλικίαν μου καὶ τὴν ἀγωγὴν τοῦ βίου,
καὶ τὴν εὐσέβειαν· οὔτε γὰρ οὕτως εἰμὶ γέρων, ὥςτ᾽
ἂν ἀπελπισθῆναι ταχέως, οὔτε εἰς τρυφὴν ἐκδιαι-
τώμενος, ἣ καὶ νέους ὑποτέμνεται, τό τε θεῖον
οὕτω τεθεραπεύκαμεν, ὥςτε ἂν ἐπὶ μήκιστον βίου
προελθεῖν. Ὁ δὲ τοὺς ἐμοὺς παῖδας θαραπεύων
ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταλύσει, δώσει μοι καὶ περὶ ἐκείνων
δίκας· οὐ γὰρ ἐγὼ, φθονῶν τοῖς ἐξ ἐμοῦ γεγεννη-
μένοις, ἀνακόπτω τὴν εἰς αὐτοὺς φιλοτιμίαν, ἐπι-
στάμενος δὲ τοῖς νέοις γίνεσθαι τὰς σπουδὰς θρά-
σους ἐφόδιον. Εἴ γε μὴν ἕκαστος ἐνθυμηθείη τῶν
προςιόντων, ὅτι χρηστὸς μὲν ὢν παρ᾽ ἐμοῦ λήψεται
τὴν ἀμοιβὴν, στασιάζων δὲ καὶ παρὰ τῷ θεραπευ-
ομένῳ τὸ κακόηθες ἀνόνητον ἕξει, πάντας οἶμαι τὰ
ἐμὰ φρονήσειν, τουτέστι τὰ τῶν ἐμῶν υἱῶν· καὶ γὰρ
τούτοις συμφέρει κρατεῖν ἐμὲ, καὶ ἐμὲ τούτοις ὁμο-
νοεῖν. Ὑμεῖς δὲ, ὦ παῖδες ἀγαθοὶ, πρῶτον ἐνθυ-
μούμενοι τὴν ἱερὰν φύσιν, ἧς καὶ παρὰ θηρίοις αἱ
στοργαὶ μένουσιν, ἔπειτα τὸν ποιησάμενον ἡμῶν τὰς
διαλλαγὰς Καίσαρα, τρίτον ἐμὲ τὸν, ἐν οἷς ἔξεστιν
ἐπιτάσσειν, παρακαλοῦντα, μείνατε ἀδελφοί. Δίδωμι
δὲ ὑμῖν ἐσθῆτά τε ἤδη καὶ θεραπείαν βασιλικήν·
ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ θεῷ τηρῆσαι τὴν ἐμὴν κρίσιν,
ἂν ὁμονοῆτε." Ταῦτα εἰπὼν, καὶ φιλοφρόνως ἕκα-
στον κατασπασάμενος τῶν υἱῶν, διέλυσε τὸ πλῆ-
θος, τοὺς μὲν, συνευχομένους τοῖς εἰρημένοις, ὅσοι
δὲ ἐπεθύμουν μεταβολῆς, μηδὲ ἀκηκοέναι προςποι-
ουμένους.

CAP. XXIV. 1. Συναπήει δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἡ στάσις, καὶ χείρους τὰς ἐπ' ἀλλήλοις ὑπονοίας ἔχοντες ἀπηλλάγησαν. Ἀλέξανδρος μὲν καὶ Ἀριστόβουλος ὀδυνώμενοι κεκυρωμένον Ἀντιπάτρῳ τὸ πρεσβεῖον, Ἀντίπατρος δὲ καὶ τοῦ δευτερεύειν νεμεσῶν τοῖς ἀδελφοῖς. Ἀλλ' ὁ μὲν, ποικιλώτατος ὢν τὸ ἦθος, ἐχεμυθεῖν τε ᾔδει, καὶ πολλῷ τῷ πανούργῳ χρώμενος, τὸ πρὸς αὐτοὺς ἐκάλυπτε μῖσος· τοῖς δὲ δι' εὐγένειαν πᾶν τὸ νοηθὲν ἦν ἐπὶ γλώσσης. Καὶ παροξύνοντες μὲν ἐνέκειντο πολλοὶ, πλείους δὲ τῶν φίλων παρεδύνοντο κατάσκοποι. Πᾶν δὲ τὸ παρ' Ἀλεξάνδρῳ λαληθὲν εὐθέως ἦν παρ' Ἀντιπάτρῳ, καὶ μετὰ προςθήκης μετέβαινεν ἀπὸ Ἀντιπάτρου πρὸς Ἡρώδην. Οὔτε δὲ ἁπλῶς φθεγξάμενος ὁ νεανίας ἀνυπεύθυνος ἦν, ἀλλ' εἰς διαβολὴν τὸ ῥηθὲν ἐστρέφε-
115 το, καὶ μετρίως παῤῥησιασαμένου μέγιστα τοῖς ἐλαχίστοις προσεπλάττετο. Καθίει δὲ Ἀντίπατρος ἀεὶ τοὺς ἐρεθίζοντας, ὅπως αὐτὸ τὸ ψεῦδος ἔχοι τὰς ἀφορμὰς ἀληθεῖς· καὶ ἐκ τῶν φημιζομένων ἕν τι διελεγχθὲν ἅπασι πίστιν ἐπετίθει. Καὶ τῶν αὐτῷ μὲν φίλων ἢ φύσει στεγανώτατος ἦν ἕκαστος, ἢ κατεσκευάζετο δωρεαῖς, ὡς μηδὲν ἐκφέρεσθαι τῶν ἀποῤῥήτων. Καὶ τὸν Ἀντιπάτρου βίον οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν κακίας μυστήριον· τοὺς γὰρ Ἀλεξάνδρῳ συνόντας χρήμασι διαφθείρων, ἢ κολακείαις ὑπιὼν, αἷς πάντα κατειργάσατο, ἐπεποιήκει προδότας, καὶ τῶν πραττομένων ἢ λαλουμένων φῶρας. Πάντα δὲ περιεσκεμμένως δραματουργῶν, τὰς πρὸς Ἡρώδην ὁδοὺς ταῖς διαβολαῖς ἐποιεῖτο τεχνικωτάτας· αὐτὸς μὲν ἀδελφοῦ προσωπεῖον ἐπικείμενος, καθιεὶς δὲ μηνυτὰς ἑτέρους. Καὶ ἐπειδὰν ἀπαγγελθείη τι κατὰ Ἀλεξάνδρου, παρελθὼν ὑπεκρίνετο, καὶ διασύρειν τὸ ῥηθὲν ἀρξάμενος, ἔπειτα κατεσκεύαζεν ἡσυχῇ, καὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἐξῆγε τὸν βασιλέα. Πάντα δ' εἰς ἐπιβουλὴν ἀνήγετο, καὶ τὸ δοκεῖν τῇ σφαγῇ τοῦ

πατρὸς ἐφεδρεύειν Ἀλέξανδρον· οὐδὲν γὰρ οὕτω πί-
στιν ἐχορήγει ταῖς διαβολαῖς, ὡς ἀπολογούμενος
Ἀντίπατρος ὑπὲρ αὐτοῦ.

2. Τούτοις Ἡρώδης ἐξαγριούμενος, ὅσον ὑφή-
ρει καθ' ἡμέραν τῆς πρὸς τὰ μειράκια στοργῆς,
τοσοῦτον Ἀντιπάτρῳ προςετίθει. Συναπέκλιναν δὲ
καὶ τῶν κατὰ τὸ βασίλειον οἱ μὲν ἑκόντες, οἱ δὲ ἐξ
ἐπιτάγματος, ὥςπερ Πτολεμαῖος ὁ τιμιώτατος τῶν
φίλων, οἵ τε ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσα ἡ γε-
νεά· πάντα γὰρ Ἀντίπατρος ἦν. Καὶ, τὸ πικρό-
τατον Ἀλεξάνδρῳ, πάντα ἦν ἡ Ἀντιπάτρου μήτηρ,
σύμβουλος καθ' αὐτῶν, μητρυιᾶς χαλεπωτέρα, καὶ
πλεῖόν τι προγόνων μισοῦσα τοὺς ἐκ βασιλίδος. Πάν-
τες μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐθεράπευον Ἀντίπα-
τρον ἤδη, συναφίστα δὲ ἕκαστον τὰ βασιλέως προς-
τάγματα, παραγγείλαντος τοῖς τιμιωτάτοις, μήτε
προςιέναι, μήτε προςέχειν τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον.
Φοβερὸς δὲ ἦν οὐ μόνον τοῖς ἐκ τῆς βασιλείας, ἀλλὰ
καὶ τοῖς ἔξωθεν φίλοις· οὐδενὶ γὰρ βασιλέων τοσαύ-
την Καῖσαρ ἔδωκε τιμὴν, ὥςτε τὸν ἀπ' αὐτοῦ φεύ-
γοντα καὶ μὴ προςηκούσης πόλεως ἐξαγαγεῖν. Τὰ
δὲ μειράκια τὰς μὲν διαβολὰς ἠγνόει, παρ' ὃ καὶ
μᾶλλον ἀφυλάκτως ἐνέπιπτον αὐταῖς· οὐδενὶ γὰρ ὁ
πατὴρ φανερῶς ἀπεμέμφετο. Συνίει δὲ κατὰ μικρὸν
ἐκ τοῦ ψύγματος, καὶ ὅτι πρὸς τὸ λυποῦν μᾶλλον
ἐτραχύνετο. Διέθηκε δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ τὸν θεῖον
Φερώραν Ἀντίπατρος ἐχθρωδῶς, καὶ τὴν τηθίδα
Σαλώμην, ὡς ἂν γαμετὴν οὖσαν, καθομιλῶν ἀεὶ
καὶ παροξύνων. Συνήργει δὲ καὶ πρὸς τὴν ταύτης
ἀπέχθειαν ἡ Ἀλεξάνδρου γυνὴ Γλαφύρα, γενεαλο-
γοῦσα τὴν αὐτῆς εὐγένειαν, καὶ ὡς πασῶν τῶν κατὰ
τὸ βασίλειον εἴη δεσπότις, κατὰ πατέρα μὲν ἀπὸ
Τημένου, κατὰ μητέρα δὲ ἀπὸ Δαρείου τοῦ 116
Ὑστάσπεως οὖσα. Πολλὰ δὲ ὠνείδιζεν εἰς δυςγέ-
νειαν, τήν τε ἀδελφὴν τὴν Ἡρώδου, καὶ τὰς γυ-
ναῖκας, ὧν ἑκάστη δι' εὐμορφίαν, οὐκ ἀπὸ γένους,

ἡρέθη. Πολλαὶ δὲ ἦσαν, ὡς ἂν ἐφιεμένου τε πατρίως Ἰουδαίοις γαμεῖν πλείους, καὶ τοῦ βασιλέως ἡδομένου πλείοσιν, αἳ πᾶσαι διὰ τὸ μεγάλαυχον τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδορίας ἐμίσουν Ἀλέξανδρον.

3. Τὴν δὲ Σαλώμην, καίτοι πενθερὰν οὖσαν, αὐτὸς Ἀριστόβουλος ἑαυτῷ διεστασίασεν, ὠργισμένην καὶ πρότερον ἐπὶ ταῖς ἐκ Γλαφύρας βλασφημίαις· ὠνείδιζε γὰρ τῇ γυναικὶ συνεχῶς τὴν ταπεινότητα, καὶ ὡς αὐτὸς μὲν ἰδιῶτιν, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος γήμαι βασιλίδα. Τοῦτο κλαίουσα τῇ Σαλώμῃ διήγγειλεν ἡ θυγάτηρ, προςετίθει δὲ, ὅτι καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν τὰς μὲν μητέρας ἀπειλοῖεν οἱ περὶ Ἀλέξανδρον, ἐπειδὰν παραλάβωσι τὴν βασιλείαν, ἱστουργοὺς ἅμα ταῖς δούλαις ποιήσειν, αὐτοὺς δὲ κωμῶν γραμματεῖς, ἐπισκώπτοντες, ὡς παιδευομένους ἐπιμελῶς. Πρὸς ἃ τὴν ὀργὴν οὐ κατέχουσα Σαλώμη πάντα διήγγειλεν Ἡρώδῃ· σφόδρα δ' ἦν ἀξιόπιστος κατὰ γαμβροῦ λέγουσα. Καί τις ἑτέρα διαβολὴ συνέδραμεν, ἣ τὸν θυμὸν ὑπεκκαύσασα τοῦ βασιλέως. Ἤκουσε γὰρ αὐτοὺς συνεχῶς ἀνακαλεῖσθαι μὲν τὴν μητέρα, καὶ κατοιμώζειν δὲ ἐπαρωμένους αὐτῷ, πολλάκις δὲ αὐτῷ, διαδιδόντος τῶν Μαριάμμης ἐσθήτων τινὰ ταῖς μεταγενεστέραις γυναιξὶν, ἀπειλεῖν, ὡς ἀντὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τάχει περιθήσουσιν ἑαυταῖς ἐκ τριχῶν πεποιημένας.

4. Διὰ ταῦτα, καίτοι τὸ φρόνημα τῶν νεανίσκων ὑποδείσας, ὅμως οὐκ ἀπέκοπτε τὴν ἐλπίδα τῆς διορθώσεως· ἀλλὰ προςκαλεσάμενος αὐτοὺς, καὶ γὰρ εἰς Ῥώμην ἐκπλεύσειν ἔμελλε, βραχέα μὲν ἠπείλησεν ὡς βασιλεὺς, τὰ πολλὰ δὲ ἐνουθέτησεν ὡς πατὴρ, καὶ φιλεῖν τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλει, διδοὺς τῶν προημαρτημένων ἄφεσιν, εἰ πρὸς τὸ μέλλον ἀμείνους γένοιτο. Οἱ δὲ τὰς μὲν διαβολὰς ἀπεσκευάζοντο, ψευδεῖς εἶναι λέγοντες, πιστώσασθαι δὲ τὴν ἀπολογίαν τοῖς ἔργοις ἔφασκον· δεῖν μέντοι καὶ ἐκεῖνον ἀποφράττειν τὰς λογοποιΐας, τῷ μὴ

πιστεύειν ῥᾳδίως· οὐ γὰρ ἐπιλείψειν τοὺς καταψευσομένους αὐτῶν, ἕως ἂν ὁ πειθόμενος ᾖ.'

5. Τούτοις ὡς πατέρα πείσαντες ταχέως, τὸν μὲν ἐν χερσὶ φόβον διεκρούσαντο, τὴν δὲ εἰς τὰ μέλλοντα λύπην προςέλαβον· ἔγνωσαν γὰρ τήν τε Σαλώμην ἐχθρὰν καὶ τὸν θεῖον Φερώραν. Ἦσαν δὲ βαρεῖς μὲν ἀμφότεροι καὶ χαλεποὶ, Φερώρας δὲ μεί- 117
ζων, ὃς πάσης μὲν ἐκοινώνει τῆς βασιλείας πλὴν διαδήματος, προςόδου δὲ ἰδίας ἑκατὸν εἶχε τάλαντα, τὴν δὲ πέραν Ἰορδάνου πᾶσαν ἐκαρποῦτο χώραν, λαβὼν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ δῶρον· ὃς αὐτὸν ἐποίησε καὶ τετράρχην, αἰτησάμενος παρὰ Καίσαρος, βασιλικῶν τε γάμων ἠξίωσε συνοικίσας ἀδελφὴν τῆς ἰδίας γυναικός· μετὰ δὲ τὴν ἐκείνης τελευτὴν καθωσίωσε τὴν πρεσβυτάτην τῶν αὐτοῦ θυγατέρων, ἐπὶ προικὶ τριακοσίοις ταλάντοις. Ἀλλ' ἀπέδρα Φερώρας τὸν βασιλικὸν γάμον πρὸς ἔρωτα δούλης· ἐφ' ᾧ χαλεπήνας Ἡρώδης, τὴν μὲν θυγατέρα τῷ πρὸς Πάρθων ὕστερον ἀναιρεθέντι συνέζευξεν ἀδελφιδῷ. Φερώρᾳ δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν ὀργὴν ἀνίει, διδοὺς συγγνώμην τῇ νόσῳ.

6. Διεβάλλετο δὲ καὶ πάλαι μὲν, ἔτι ζώσης τῆς βασιλίδος, ἐπιβουλεύειν αὐτῷ φαρμάκοις. Τότε δὲ πλεῖστοι μηνυταὶ προςήεσαν, ὡς, καίπερ φιλαδελφότατον ὄντα Ἡρώδην, εἰς πίστιν ὑπαχθῆναι τῶν λεγομένων καὶ δέος. Πολλοὺς δὲ τῶν ἐν ὑπονοίᾳ βασανίσας, τελευταῖον ἦλθεν ἐπὶ τοὺς Φερώρα φίλους. Ὧν ἐπιβουλὴν μὲν ἄντικρυς ὡμολόγησεν οὐδεὶς, ὅτι δὲ τὴν ἐρωμένην ἁρπασάμενος εἰς Πάρθους ἀποδράναι παρεσκευάζετο, συμμέτοχος δὲ τοῦ σκέμματος αὐτῷ καὶ τῆς φυγῆς Κοστόβαρος ὁ Σαλώμης ἀνὴρ, ᾧ συνῴκισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ μοιχείᾳ τοῦ προτέρου διαφθαρέντος. Ἦν δὲ ἐλευθέρα διαβολῆς οὐδὲ Σαλώμη. Καὶ γὰρ αὐτῆς Φερώρας ὁ ἀδελφὸς κατηγόρει, συνθήκας περὶ γάμου ποιουμένης πρὸς Συλλαῖον, τὸν Ὀβόδα τοῦ Ἀρά-

βων βασιλέως ἐπίτροπον, ὃς ἦν ἐχθρότατος Ἡρώδῃ. Διελεγχθεῖσα δὲ καὶ τοῦτο, καὶ πάντα, ὅσα Φερώρας ἐνεκάλει, συγγινώσκεται. Καὶ αὐτὸν δὲ Φερώραν ὁ βασιλεὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων.

7. Μετέβαινε δὲ ἐπ᾽ Ἀλέξανδρον ὁ χειμὼν τῆς οἰκίας, καὶ περὶ τὴν ἐκείνου κεφαλὴν ὅλος ἀπηρείσατο. Τρεῖς ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ τιμιώτατοι, καὶ δῆλον ἐξ ὧν ἐλειτούργουν· τῷ μὲν γὰρ οἰνοχοεῖν προςετέτακτο, τῷ δὲ δεῖπνον προςφέρειν, ὁ δὲ αὐτὸν κατεκοίμιζέ τε καὶ συγκατεκλίνετο. Τούτους εἰς τὰ παιδικὰ δώροις μεγάλοις ὑπήγετο ὁ Ἀλέξανδρος. Μηνυθὲν δὲ τῷ βασιλεῖ, διηλέγχοντο βασάνοις. Καὶ τὴν μὲν συνουσίαν εὐθέως ὡμολόγουν, ἐξέφερον δὲ καὶ τὰς εἰς αὐτὴν ὑποσχέσεις, ὃν τρόπον ἀπατηθεῖεν ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου, λέγοντος, ‛ὡς οὐκ ἐν Ἡρώδῃ δέοι τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἀναιδεῖ γέροντι, καὶ βαπτομένῳ τὰς κόμας, εἰ μὴ διὰ τοῦτο αὐτὸν οἴονται καὶ νέον, αὐτῷ δὲ προςέχειν, ὃς καὶ παρὰ ἄκοντος διαδέξεται τὴν βασιλείαν, οὐκ εἰς μακρὰν τε τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἀμυνεῖται, τοὺς φίλους δ᾽ εὐδαίμονας ποιήσει καὶ μακαρίους, πρὸ πάντων δ᾽ αὐτούς· εἶναι δὲ καὶ θεραπείαν τῶν δυνατῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον λαθραίαν, τούς τε ἡγεμόνας τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τοὺς ταξιάρχους κρύφα πρὸς αὐτὸν συνιέναι.’

118 8. Ταῦτα τὸν Ἡρώδην οὕτως ἐξεφόβησεν, ὡς μηδὲ παραχρῆμα τολμῆσαι τὰς μηνύσεις ἐκφέρειν· ἀλλὰ κατασκόπους ὑποπέμπων νύκτωρ καὶ μεθ᾽ ἡμέραν, ἕκαστα τῶν πραττομένων ἢ λεγομένων διηρεύνα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὑποψίαις εὐθέως ἀνῄρει. Δεινῆς δὴ ἀνομίας ἐπλήσθη τὸ βασίλειον· κατὰ γὰρ ἔχθραν ἢ μῖσος ἴδιον ἕκαστος ἔπλασσε τὰς διαβολὰς, καὶ πολλοὶ πρὸς τοὺς διαφόρους φονῶντι τῷ βασιλικῷ θυμῷ κατεχρῶντο. Καὶ τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε παραχρῆμα πίστιν, αἱ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. Κατηγόρητο γοῦν τις ἄρτι κατηγορήσας, καὶ τῷ πρὸς αὐ-

τοῦ διελεγχθέντι συναπήγετο· τὰς γὰρ ἐξετάσεις τοῦ βασιλέως ὁ περὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνος ὑπετέμνετο. Προέβη δὲ εἰς τοσοῦτον πικρίας, ὡς μηδὲ τῶν ἀκαταιτιάτων τινὶ προςβλέπειν ἡμέρως, εἶναι δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἀπηνέστατος. Πολλοῖς γοῦν αὐτῶν ἀπεῖπε τὸ βασίλειον. Καὶ πρὸς οὓς οὐκ εἶχε χειρὸς ἐξουσίαν, τῷ λόγῳ χαλεπὸς ἦν. Ἐπανέβη δὲ Ἀντίπατρος ἐν ταῖς συμφοραῖς Ἀλεξάνδρῳ, καὶ στίφος ποιήσας τῶν συγγενῶν οὐκ ἔστιν ἥντινα διαβολὴν παρέλιπε. Προήχθη γέ τοι πρὸς τοσοῦτον δέους ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς τερατείας αὐτοῦ καὶ τῶν συνταγμάτων, ὥστε ἐφιστάναι δοκεῖν αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον ξιφήρη. Συλλαβὼν γοῦν αὐτὸν ἔδησεν ἐξαπίνης, καὶ πρὸς βάσανον ἐχώρει τῶν φίλων αὐτοῦ. Σιγῶντες δὲ ἀπέθνησκον οἱ πολλοὶ, καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὸ συνειδὸς εἰπόντες· οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων ψεύσασθαι βιασθέντες ἔλεγον, ὡς ἐπιβουλεύοι τε αὐτῷ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ παραφυλάττοι κυνηγοῦντα κτείνας εἰς Ῥώμην ἀποδράναι. Τούτοις, καίπερ οὐ πιθανοῖς οὖσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐσχεδιασμένοις, ὁ βασιλεὺς ἐπίστευεν ἡδέως, παραμυθίαν λαμβάνων τοῦ δῆσαι τὸν υἱὸν τὸ μὴ δοκεῖν ἀδίκως.

CAP. XXV. 1. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπεὶ τὸν πατέρα μεταπείθειν ἀμήχανον ἑώρα, τοῖς δεινοῖς ὁμόσε χωρεῖν διέγνω· καὶ τέσσαρας κατὰ τῶν ἐχθρῶν βίβλους συνταξάμενος, προςωμολόγει μὲν τὴν ἐπιβουλὴν, κοινωνοὺς δὲ ἀπεδείκνυε τοὺς πλείστους αὐτῶν, πρὸ δὲ πάντων Φερώραν καὶ Σαλώμην· ταύτην γὰρ δὴ καὶ μιγῆναί ποτε αὐτῷ καὶ μὴ θέλοντι, νύκτωρ εἰςβιασαμένην. Αἵ τε οὖν βίβλοι παρῆσαν εἰς χεῖρας Ἡρώδῃ, πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ τῶν δυνατῶν βοῶσαι. Καὶ διὰ τάχους εἰς Ἰουδαίαν Ἀρχέλαος ἀφικνεῖται, περὶ τῷ γαμβρῷ καὶ τῇ θυγατρὶ δείσας. Γίνεται δὲ βοηθὸς αὐτοῖς μάλα προμηθὴς, καὶ τέχνῃ 119

τὴν τοῦ βασιλέως ἀπειλὴν διεκρούσατο. Συμβαλὼν γὰρ εὐθέως αὐτῷ, "Ποῦ ποτέ ἐστιν ὁ ἀλιτήριός μου γαμβρός;" — ἐβόα — "ποῦ δὲ τὴν πατροκτόνον ὄψομαι κεφαλὴν, ἣν ταῖς ἐμαυτοῦ χερσὶ διασπαράξω; Προςθήσω δὲ καὶ τὴν θυγατέρα μου τῷ καλῷ νυμφίῳ, καὶ γὰρ, εἰ μὴ κεκοινώνηκε τοῦ σκέμματος, ὅτι τοιούτου γέγονε γυνὴ, μεμίανται. Θαυμάζω δὲ καὶ σὲ τὸν ἐπιβουλευθέντα τῆς ἀνεξικακίας, εἰ ζῇ μέχρι νῦν Ἀλέξανδρος· ἐγὼ γὰρ ἠπειγόμην ἀπὸ Καππαδοκίας, ὡς τὸν μὲν εὑρήσων πάλαι δεδωκότα δίκας, μετὰ δὲ σοῦ περὶ τῆς θυγατρὸς ἐξετάσων, ἣν καὶ ἐκείνῳ, σὲ καὶ τὸ σὸν ἀξίωμα βλέπων, ἐνηγγύησα. Νῦν δὲ περὶ ἀμφοῖν ἡμῖν βουλευτέον, καὶ ἂν ᾖς λίαν πατὴρ τοῦ κολάζειν υἱὸν ἐπίβουλον ἀτονώτερος, ἀμείψωμεν τὰς δεξιὰς, καὶ γενώμεθα τῆς ἀλλήλων ὀργῆς διάδοχοι."

2. Τούτοις περικομπήσας, καίπερ παρατεταγμένον, Ἡρώδην ὑπάγεται. Δίδωσι γοῦν αὐτῷ τὰς συνταχθείσας ὑπ' Ἀλεξάνδρου βίβλους ἀναγνῶναι, καὶ καθ' ἕκαστον ἐφιστὰς κεφάλαιον, συνεσκέπτετο. Λαμβάνει δὲ ὁ Ἀρχέλαος ἀφορμὴν τοῦ στρατηγήματος, καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους καὶ Φερώραν μετῆγε τὴν αἰτίαν. Ὡς δὲ ἑώρα πιστεύοντα τὸν βασιλέα, "Σκεπτέον," ἔφη, "μή ποτε τὸ μειράκιον ὑπὸ τοσούτων εἴη πονηρῶν ἐπιβουλευόμενον, οὐχ ὑπὸ τοῦ μειρακίου σύ· καὶ γὰρ οὐδὲ ὁρᾶν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἂν εἰς τηλικοῦτον μῦσος προςέπεσεν, ἀπολαῦον μὲν ἤδη βασιλείας, ἐλπίζον δὲ καὶ διαδοχῆς, εἰ μή τινες ἦσαν ἀναπείθοντες, καὶ τὸ τῆς ἡλικίας εὔκολον ἐπὶ κακῷ μεταχειριζόμενοι. Διὰ γὰρ τῶν τοιούτων ἐξαπατᾶσθαι μὲν οὐ νέους μόνον, ἀλλὰ καὶ γέροντας, οἴκους δὲ λαμπροτάτους καὶ βασιλείας ὅλας ἀνατρέπεσθαι."

3. Συνῄνει τοῖς λεγομένοις Ἡρώδης, καὶ τὴν μὲν πρὸς Ἀλέξανδρον ὀργὴν ἐπανίει κατ' ὀλίγον, πρὸς δὲ Φερώραν παρωξύνετο· τῶν γὰρ τεσσάρων βιβλίων

οὗτος ἦν ἡ ὑπόθεσις. Ὃς κατιδὼν τό τε τοῦ βασιλέως ὀξύῤῥοπον, καὶ τὴν Ἀρχελάου φιλίαν παρ᾽ αὐτῷ πάντων κρατοῦσαν, ὡς οὐκ ἐνῆν εὐσχήμων σωτηρία, τὴν δι᾽ ἀναιδείας ἐπορίζετο. Καταλείψας γοῦν Ἀλέξανδρον προςέφευγεν Ἀρχελάῳ, καὶ ἐκεῖνος, ʻοὐχ ὁρᾶν, ἔφη, πῶς ἂν αὐτὸν ἐξαιτήσαιτο, τοσούτοις ἐνεχόμενον ἐγκλήμασιν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδείκνυται τοῦ βασιλέως ἐπίβουλος, καὶ τῶν παρόντων τῷ μειρακίῳ κακῶν αἴτιος γεγονὼς, εἰ μὴ βούληται, τὸ πανοῦργον καὶ τὰς ἀρνήσεις ἀφεὶς, προςομολογῆσαι μὲν τὰ κατηγορημένα, συγγνώμην δὲ αἰτήσασθαι παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ φιλοῦντος· εἰς γὰρ τοῦτο πάντα τρόπον αὐτῷ συνεργήσειν.᾽

4. Πείθεται Φερώρας, καὶ κατασκευάσας αὑτὸν, ὡς ἂν οἰκτρότατος φανείη, μελαίνῃ τε ἐσθῆτι καὶ δακρύοις, προςπίπτει τοῖς Ἡρώδου ποσὶν, ὡς πολλάκις ἔτυχε, συγγνώμην αἰτούμενος, καὶ ʻμιαρὸν μὲν ἑαυτὸν ὁμολογῶν, δεδρακέναι γὰρ πάντα, ὅσα 120
κατηγόρητο· παρακοπὴν δὲ φρενῶν καὶ μανίαν ὀδυρόμενος, ἧς αἴτιον εἶναι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς ἔλεγε.᾽ Παραστήσας δὲ κατήγορον καὶ μάρτυν αὑτοῦ Φερώραν Ἀρχέλαος, οὕτως ἤδη παρῃτεῖτο, καὶ τὴν Ἡρώδου κατέστελλεν ὀργὴν, χρώμενος οἰκείοις ὑποδείγμασι· ʻκαὶ γὰρ αὐτὸς, πολλῷ χαλεπώτερα πάσχων ὑπὸ ἀδελφοῦ, τῆς ἀμύνης ἐπίπροσθεν τίθεσθαι τὸ τῆς φύσεως δίκαιον· ἐν γὰρ ταῖς βασιλείαις, ὥςπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν, ἀεί τι μέρος φλεγμαίνειν ὑπὸ τοῦ βάρους, ὅπερ ἀποκόπτειν μὲν οὐ χρῆναι, θεραπεύειν δὲ πρᾳότερον.᾽

5. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων, Ἡρώδην μὲν ἐπὶ Φερώρᾳ μειλίσσεται. Διέμενε δὲ αὐτὸς ἀγανακτῶν πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν θυγατέρα διαζεύξας ἀπάξειν ἔφασκεν, ἕως περιέστησεν Ἡρώδην ἀντιπαρακαλεῖν ὑπὲρ τοῦ μειρακίου, καὶ πάλιν αὐτῷ μνηστεύεσθαι τὴν θυγατέρα. Σφόδρα δὲ ἀξιοπίστως Ἀρχέλαος ᾧ βούλεται συνοικίζειν αὐτὴν ἐπέτρεπε,

πλὴν Ἀλεξάνδρου· περὶ πλείστου γὰρ ποιεῖσθαι τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς ἐπιγαμίας δίκαια. Φαμένου δὲ τοῦ βασιλέως 'δῶρον ἕξειν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱὸν, εἰ μὴ λύσειε τὸν γάμον, ὄντων μὲν αὐτοῖς ἤδη καὶ τέκνων, στεργομένης δὲ οὕτως ὑπὸ τοῦ μειρακίου τῆς γυναικὸς, ἣν παραμένουσαν μὲν ἔσεσθαι δυσώπημα τῶν ἡμαρτημένων, ἀποῤῥαγεῖσαν δὲ αἰτίαν τῆς εἰς ἅπαντα ἀπογνώσεως· μαλακωτέρας γὰρ γίνεσθαι τὰς τόλμας, πάθεσιν οἰκείοις περισπωμένας,' κατανεύσας μόγις Ἀρχέλαος διαλλάσσεταί τε καὶ διαλλάσσει τῷ νεανίσκῳ τὸν πατέρα, 'δεῖν μέντοι πάντως, ἔφη, πέμπειν αὐτὸν εἰς Ῥώμην, Καίσαρι διαλεξόμενον· γεγραφέναι γὰρ αὐτὸς ἐκείνῳ περὶ πάντων.'

6. Τὸ μὲν οὖν Ἀρχελάου στρατήγημα, δι' οὗ τὸν γαμβρὸν ἐῤῥύσατο, πέρας εἶχε· μετὰ δὲ τὰς διαλλαγὰς ἐν εὐωχίαις καὶ φιλοφρονήσεσι διῆγον. Ἀπιόντα δὲ αὐτὸν Ἡρώδης δωρεῖται ταλάντων ἑβδομήκοντα δώροις, θρόνῳ τε χρυσῷ διαλίθῳ, καὶ εὐνούχοις, καὶ παλλακίδι, ἥτις ἐκαλεῖτο Παννυχὶς, τῶν τε φίλων ἐτίμησεν ἕκαστον κατ' ἀξίαν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συγγενεῖς, προστάξαντος τοῦ βασιλέως, πάντες Ἀρχελάῳ λαμπρὰ δῶρα ἔδοσαν. Προεπέμφθη δὲ ὑπό τε Ἡρώδου καὶ τῶν δυνατῶν μέχρις Ἀντιοχείας.

121 *CAP. XXVI.* 1. Μετ' οὐ πολὺ δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν παρέβαλεν ἀνὴρ, πολὺ τῶν Ἀρχελάου στρατηγημάτων δυνατώτερος, ὃς οὐ μόνον τὰς ὑπ' ἐκείνῳ πολιτευθείσας Ἀλεξάνδρῳ διαλλαγὰς ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας αἴτιος αὐτῷ κατέστη. Ὃς ἦν Λάκων, Εὐρυκλῆς τὸ ὄνομα, πόθῳ χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν προσφθαρείς· οὐ γὰρ ἀντεῖχεν ἔτι ἡ Ἑλλὰς αὐτοῦ τῇ πολυτελείᾳ. Λαμπρὰ δὲ Ἡρώδῃ δῶρα προσενεγκὼν, δέλεαρ ὧν ἐθηρᾶτο, καὶ παραχρῆμα πολλαπλασίω λαβὼν, οὐδὲν ἡγεῖτο τὴν καθαρὰν δό-

σιν, εἰ μὴ δι᾽ αἵματος ἐμπορεύσαιτο τὴν βασιλείαν. Περιέρχεται γοῦν τὸν βασιλέα κολακείᾳ καὶ δεινότητι λόγων, καὶ περὶ αὐτοῦ ψευδέσιν ἐγκωμίοις. Ταχέως δὲ συνιδὼν τὸν Ἡρώδου τρόπον, καὶ πάντα λέγων τε καὶ πράττων τὰ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ, φίλος ἐν τοῖς πρώτοις γίνεται. Καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πατρίδα, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν ἡδέως προετίμων τὸν Σπαρτιάτην.

2. Ὁ δὲ, ἐπεὶ τὰ σαθρὰ τῆς οἰκίας κατέμαθε, τάς τε τῶν ἀδελφῶν διαφορὰς, καὶ ὅπως διέκειτο πρὸς ἕκαστον ὁ πατὴρ, Ἀντιπάτρου μὲν ξενίᾳ προκατείληπτο, φιλίᾳ δὲ Ἀλέξανδρον ὑπεκρίνετο, ψευσάμενος ἑταῖρον αὐτὸν εἶναι καὶ Ἀρχελάου πάλαι. Διὸ δὴ καὶ ταχέως ὡς δεδοκιμασμένος ἐδέχθη. Συνίστα δὲ ἑαυτὸν εὐθέως καὶ Ἀριστοβούλῳ τῷ ἀδελφῷ. Πάντων δὲ ἀποπειραθεὶς τῶν προσώπων ἄλλῳ ἄλλως ὑπῄει. Γίνεται δὲ προηγουμένως μισθωτὸς Ἀντιπάτρου, καὶ προδότης Ἀλεξάνδρου· τῷ μὲν ὀνειδίζων, εἰ πρεσβύτατος ὢν περιόψεται τοὺς ἐφεδρεύοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν· Ἀλεξάνδρῳ δὲ, εἰ γεγενημένος ἐκ βασιλίδος, καὶ βασιλίδι συνοικῶν, ἐάσει διαδέχεσθαι τὴν ἀρχὴν τὸν ἐξ ἰδιώτιδος, καὶ ταῦτα μεγίστην ἀφορμὴν ἔχων Ἀρχέλαον. Ἦν δὲ πιστὸς τῷ μειρακίῳ σύμβουλος, τὴν Ἀρχελάου φιλίαν πλασάμενος· δι᾽ ὃ μηδὲν ὑποστελλόμενος Ἀλέξανδρος, τά τε κατὰ Ἀντίπατρον ἀπωδύρετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ὡς Ἡρώδης αὐτῶν τὴν μητέρα κτείνας, οὐ παράδοξον, εἰ καὶ αὐτοὺς ἀφαιρεῖται τὴν ἐκείνης βασιλείαν. Ἐφ᾽ οἷς Εὐρυκλῆς οἰκτείρειν τε καὶ συναλγεῖν ὑπεκρίνετο· τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀριστόβουλον εἰπεῖν δελεάσας, καὶ ταῖς κατὰ τοῦ πατρὸς μέμψεσιν ἐνδυσάμενος ἀμφοτέρους, ᾤχετο φέρων Ἀντιπάτρῳ τὰ ἀπόῤῥητα. Προσεψεύδετο δ᾽ ἐπιβουλὴν, ὡς ἐνεδρευόντων αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐπιφερόντων ἤδη τὰ ξίφη. Λαβὼν δὲ ἐπὶ τούτοις χρημάτων πλῆθος, ἐπαινέτης ἦν Ἀντιπάτρου πρὸς

122 τὸν πατέρα. Τὸ δὲ τελευταῖον ἐργολαβήσας τὸν Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου θάνατον, κατήγορος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πατρὸς γίνεται. Καὶ προσελθὼν, ἀντιδιδόναι τὸ ζῆν, ἔφασκεν, Ἡρώδη, τῶν εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν, καὶ τὸ φῶς ἀμοιβὴν τῆς ξενίας ἀντιπαρέχειν. Πάλαι γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἠκονῆσθαι ξίφος, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τετονῶσθαι δεξιὰν, ἐμποδὼν δὲ αὐτὸς γεγονέναι τῷ τάχει, συνεργεῖν ὑποκριθείς. Φάναι γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον, ὡς οὐκ ἀγαπᾷ βασιλεύσας αὐτὸς Ἡρώδης ἐν ἀλλοτρίοις, καὶ μετὰ τὸν τῆς μητρὸς αὐτῶν φόνον τὴν ἐκείνης ἀρχὴν σπαθήσας· ἀλλ' ἔτι καὶ νόθον εἰσάγει διάδοχον, Ἀντιπάτρῳ τῷ φθόρῳ τὴν παππῴαν αὐτῶν βασιλείαν προτείνων. Τιμωρήσειν γε μὴν αὐτὸν τοῖς Ὑρκανοῦ καὶ Μαριάμμης δαίμοσιν· οὐδὲ γὰρ πρέπειν αὐτὸν διαδέξασθαι παρὰ τοιούτου πατρὸς τὴν ἀρχὴν, δίχα φόνου. Πολλὰ δὲ εἶναι τὰ παροξύνοντα καθ' ἡμέραν, ὥςτε μηδὲ λαλίας τινὰ τρόπον ἀσυκοφάντητον καταλελεῖφθαι. Περὶ μὲν γὰρ εὐγενείας ἑτέρων μνείας γινομένης, αὐτὸς ἀλόγως ὑβρίζεσθαι, τοῦ πατρὸς λέγοντος, ὁ μόνος εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν πατέρα διὰ ἀγένειαν ἀδοξῶν. Κατὰ δὲ τὰς θήρας προςκρούειν μὲν σιωπῶν, ἐπαινέσας δὲ προςακούειν εἴρων. Πανταχοῦ δὲ ἀμείλικτον εὑρίσκειν τὸν πατέρα, καὶ μόνῳ φιλόστοργον Ἀντιπάτρῳ· δι' ὧν ἡδέως καὶ τεθνήξεσθαι, μὴ κρατήσας τῆς ἐπιβουλῆς. Κτείναντι δὲ εἶναι σωτηρίας ἀφορμὴν, πρῶτον μὲν Ἀρχέλαον ὄντα κηδεστὴν, πρὸς ὃν διαφεύξεσθαι ῥᾳδίως, ἔπειτα Καίσαρα, μέχρι νῦν ἀγνοοῦντα τὸν Ἡρώδου τρόπον· οὐ γὰρ ὡς πρότερον αὐτῷ παραστήσεσθαι πεφρικὼς τὸν ἐφεστῶτα πατέρα, οὐδὲ φθέγξασθαι περὶ τῶν αὐτοῦ μόνον ἐγκλημάτων. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν κηρύξειν τὰς τοῦ ἔθνους συμφορὰς, καὶ τοὺς μέχρι ψυχῆς φορολογουμένους, ἔπειτα εἰς οἵας τρυφὰς καὶ πράξεις τὰ δι' αἵματος πορισθέντα χρήματα ἀναλωθείη, τούς τε

ἐξ ἡμῶν πλουτήσαντας, οἷοι, καὶ τὰς θεραπευθείσας πόλεις, ἐπὶ τίσιν· ζητήσειν δὲ καὶ τὸν πάππον ἐκεῖ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὰ τῆς βασιλείας μύση πάντα κηρύξειν· ἐφ᾽ οἷς οὐ κριθήσεσθαι πατροκτόνος.'

3. Τοιαῦτα κατὰ Ἀλεξάνδρου τερατευσάμενος ὁ Εὐρυκλῆς, ἐπῄνει πολλὰ τὸν Ἀντίπατρον, ὡς ἄρα μόνος τε εἴη φιλοπάτωρ, καὶ διὰ τοῦτο μέχρι νῦν τῆς ἐπιβουλῆς ἐμπόδιον. Μήπω δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς πρώτοις κατεσταλμένος, εἰς ἀνήκεστον ὀργὴν ἐξαγριοῦται. Καὶ πάλιν λαβὼν καιρὸν Ἀντίπατρος, ἑτέρους κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὑπέπεμπε κατηγόρους, λέγειν, ὅτι Ἰουκούνδῳ καὶ Τυράννῳ 123
λάθρα διαλέγοιντο, τοῖς ἱππάρχαις μέν ποτε τοῦ βασιλέως γενομένοις, τότε δ᾽ ἔκ τινων προσκρουσμάτων ἀποπεπτωκόσι τῆς τάξεως. Ἐφ᾽ οἷς Ἡρώδης ὑπεραγανακτήσας, εὐθέως ἐβασάνισε τοὺς ἄνδρας. Ἀλλ᾽ οἱ μὲν οὐδὲν τῶν διαβληθέντων ὡμολόγουν. Προσεκομίσθη δέ τις πρὸς τὸν Ἡρώδου φρούραρχον ἐπιστολὴ παρὰ Ἀλεξάνδρου, παρακαλοῦντος, ἵνα αὐτὸν δέξηται τῷ φρουρίῳ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ κτείναντα τὸν πατέρα, καὶ παράσχῃ τοῖς ὅπλοις χρήσασθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς. Ταύτην Ἀλέξανδρος μὲν ἔλεγε τέχνασμα εἶναι Διοφάντου. Γραμματεὺς δὲ ὁ Διόφαντος τοῦ βασιλέως, τολμηρὸς ἀνὴρ καὶ δεινὸς μιμήσασθαι πάσης χειρὸς γράμματα· πολλὰ γοῦν παραχαράξας, τελευταῖον ἐπὶ τούτῳ καὶ κτείνεται. Βασανίσας δὲ τὸν φρούραρχον Ἡρώδης οὐδὲν ἤκουσεν οὐδὲ παρ᾽ ἐκείνου τῶν διαβεβλημένων.

4. Ἀλλὰ καίτοι τοὺς ἐλέγχους εὑρίσκων ἀσθενεῖς, τοὺς υἱοὺς ἐκέλευσε τηρεῖν ἔτι μέντοι λελυμένους· τὸν δὲ λυμεῶνα τῆς οἰκίας καὶ δραματουργὸν ὅλου τοῦ μύσους Εὐρυκλέα, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην καλῶν, πεντήκοντα δωρεῖται ταλάντοις. Ὁ δὲ τὴν ἀκριβῆ φήμην φθάσας εἰς Καππαδοκίαν, ἀργυρίζε-

ται καὶ παρὰ Ἀρχελάου, τολμήσας εἰπεῖν, ὅτι καὶ διαλλάξειεν Ἡρώδην Ἀλεξάνδρῳ. Διάρας δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῖς ἐκ κακῶν κτηθεῖσιν εἰς ὅμοια κατεχρήσατο· δὶς γοῦν ἐπὶ Καίσαρος κατηγορηθεὶς ἐπὶ τῷ στάσεως ἐμπλῆσαι τὴν Ἀχαΐαν, καὶ περιδύειν τὰς πόλεις, φυγαδεύεται. Καὶ ἐκεῖνον μὲν οὕτως ἡ Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου ποινὴ περιῆλθεν.

5. Ἄξιον δὲ ἀντιθεῖναι τὸν Κῷον Εὐάρατον τῷ Σπαρτιάτῃ· καὶ γὰρ οὗτος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα φίλοις Ἀλεξάνδρῳ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐρυκλεῖ καιρὸν ἐπιδημήσας, πυνθανομένῳ τῷ βασιλεῖ, περὶ ὧν ἐκεῖνος διέβαλλεν, ὅρκοις μηδὲν ἀκηκοέναι παρὰ τῶν μειρακίων ἐπιστώσατο. Οὐ μὴν ὤνησέ γέ τι τοὺς ἀθλίους· μόνον γὰρ ἦν τῶν κακῶν ἀκροατὴς ἑτοιμότατος Ἡρώδης, καὶ κεχαρισμένος αὐτῷ πᾶς ὁ συμπιστεύων καὶ συναγανακτῶν.

CAP. XXVII. 1. Παρώξυνε δὲ αὐτοῦ καὶ Σα-
124 λώμη τὴν ἐπὶ τοῖς τέκνοις ὠμότητα. Ταύτην γὰρ συνδήσασθαι τοῖς κινδύνοις ὁ Ἀριστόβουλος θέλων, οὖσαν ἑκυρὰν καὶ τηθίδα, διαπέμπεται, ‘σώζειν αὐτὴν παραινῶν· παρεσκευάσθαι γὰρ βασιλέα κτείνειν αὐτὴν διαβληθεῖσαν ἐφ' οἷς καὶ πρότερον, Συλλαίῳ τῷ Ἄραβι γήμασθαι σπουδάζουσαν, λάθρα τὰ τοῦ βασιλέως ἀπόῤῥητα διαγγέλλειν πρὸς αὐτὸν ἐχθρὸν ὄντα.’ Τοῦθ' ὥσπερ τελευταία θύελλα χειμαζομένους τοὺς νεανίσκους ἐπεβάπτισεν· ἡ γὰρ Σαλώμη, δραμοῦσα πρὸς βασιλέα, τὴν παραίνεσιν ἐμήνυσε. Καὶ ἐκεῖνος μηκέτι καρτερήσας, δεσμεῖ μὲν ἀμφοτέρους τοὺς υἱεῖς, καὶ διαχωρίζει ἀπ' ἀλλήλων. Πέμπει δὲ πρὸς Καίσαρα διὰ τάχους Οὐολούμνιόν τε τὸν στρατοπεδάρχην, καὶ τὸν φίλον Ὄλυμπον, ἐγγράφως τὰς μηνύσεις φέροντας. Οἱ δὲ ὡς εἰς Ῥώμην πλεύσαντες ἀπέδοσαν τὰ ἀπὸ τοῦ βασιλέως γράμματα, σφόδρα μὲν ἠχθέσθη Καῖσαρ ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις. Οὐ μὴν ᾤετο δεῖν ἀφελέσθαι τὸν πατέρα τὴν

κατὰ τῶν υἱῶν ἐξουσίαν. Ἀντιγράφει γοῦν κύριον μὲν αὐτὸν καθιστὰς, ‘εὖ μέντοι ποιήσειν, λέγων, εἰ μετὰ κοινοῦ συνεδρίου, τῶν τε ἰδίων συγγενῶν, καὶ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἡγεμόνων, ἐξετάσειε τὴν ἐπιβουλήν. Καὶ ἂν μὲν ἐνέχωνται, κτείνειν, ἂν δὲ μόνον ὦσι δρασμὸν βεβουλευμένοι, κολάσειν μετριώτερον.’

2. Τούτοις Ἡρώδης πείθεται, καὶ παραγενόμενος εἰς Βηρυτὸν, ἔνθα προσέταξε Καῖσαρ, συνήγαγε τὸ διαστήριον. Προκαθέζονται δὲ οἱ ἡγεμόνες, γραφὲν αὐτοῖς ὑπὸ Καίσαρος, Σατουρνῖνός τε καὶ οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις· σὺν οἷς καὶ Οὐολούμνιος ὁ ἐπίτροπος, ἔπειτα οἱ τοῦ βασιλέως συγγενεῖς καὶ φίλοι, Σαλώμη τε καὶ Φερώρας, μεθ᾽ οὓς οἱ πάσης Συρίας ἄριστοι, πλὴν Ἀρχελάου τοῦ βασιλέως· τοῦτον γὰρ, ὄντα κηδεστὴν Ἀλεξάνδρου, δι᾽ ὑποψίας εἶχεν Ἡρώδης. Τούς γε μὴν υἱεῖς οὐ προήγαγεν εἰς τὴν δίκην μάλα προμηθῶς, — ᾔδει γὰρ, ὅτι καὶ μόνον ὀφθέντες ἐλεηθήσονται πάντως· εἰ δὲ δὴ καὶ λόγου μεταλάβοιεν, ῥᾳδίως Ἀλέξανδρον ἀπολύσεσθαι τὰς αἰτίας, — ἀλλ᾽ οἱ μὲν ἐν Πλατάνῃ, κώμῃ Σιδωνίων, ἐφρουροῦντο.

3. Καταστὰς δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς πρὸς παρόντας διετείνετο. Κατηγόρει τε τὴν μὲν ἐπιβουλὴν ἀσθενῶς, ὡς ἂν ἀπορούμενος εἰς αὐτὴν ἐλέγχων, λοιδορίας τε καὶ σκώμματα καὶ ὕβρεις καὶ πλημμελείας μυρίας εἰς αὐτὸν, ἃ καὶ θανάτου χαλεπώτερα, τοῖς συνέδροις ἀπέφαινεν. Ἔπειτα μηδενὸς ἀντιλέγοντος, ἐποικτισάμενος, ὡς αὐτὸς ἁλίσκοιτο, καὶ νικῴη νίκην πικρὰν κατὰ τέκνων, ἐπηρώτα τὴν γνώμην ἕκαστον. Καὶ πρῶτος Σατουρνῖνος ἀπεφήνατο ‘κατακρίνειν μὲν τῶν νεανίσκων, ἀλλ᾽ οὐ θάνατον· οὐ γὰρ εἶναι θεμιτὸν αὐτῷ, τριῶν παρεστώτων 125
τέκνων, ἑτέρου τέκνοις ἀπώλειαν ἐπιψηφίσασθαι.’ Σύμψηφοι δὲ αὐτῷ καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίνονται, καὶ τούτοις ἕτεροί τινες ἠκολούθησαν. Οὐολούμνιος

δὲ τῆς σκυθρωπῆς ἀποφάσεως ἤρξατο· καὶ μετ᾽ αὐτὸν πάντες θάνατον κατακρίνουσι τῶν μειρακίων, οἱ μὲν κολακεύοντες, οἱ δὲ μισοῦντες Ἡρώδην, καὶ οὐδεὶς δι᾽ ἀγανάκτησιν. Ἔνθα δὴ μετέωρος ἥ τε Συρία πᾶσα καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἦν, ἐκδεχομένων τὸ τέλος τοῦ δράματος· οὐδεὶς μέντοι ὑπελάμβανεν ἔσεσθαι μέχρι τεκνοκτονίας ὠμὸν Ἡρώδην. Ὁ δὲ σύρας τοὺς υἱεῖς εἰς Τύρον, καὶ ἐκεῖθεν διαπλεύσας εἰς Καισάρειαν, τρόπον ἀναιρέσεως τοῖς μειρακίοις ἐσκέπτετο.

4. Παλαιὸς δέ τις τοῦ βασιλέως στρατιώτης ὄνομα Τήρων, ἔχων υἱὸν σφόδρα συνήθη καὶ φίλον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ αὐτὸς ἠγαπηκὼς ἰδίᾳ τὰ μειράκια, δι᾽ ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως ἔκφρων ἐγένετο, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβόα περιιὼν 'πεπατῆσθαι τὸ δίκαιον, ἀπολωλέναι τὴν ἀλήθειαν, συγκεχύσθαι τὴν φύσιν, ἀνομίας γέμειν τὸν βίον, καὶ πάνθ᾽ ὅσα μὴ φειδομένῳ τοῦ ζῆν ὑπηγόρευε τὸ πάθος.' Τέλος δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ τολμήσας προσελθεῖν, "Ἀλλ᾽ ἐμοὶ μέν," ἔφη, "κακοδαιμονέστατος εἶναι δοκεῖς, ὅςτις κατὰ τῶν φιλτάτων πείθῃ τοῖς πονηροτάτοις, εἴ γε Φερώρα καὶ Σαλώμης καταγνοὺς πολλάκις θάνατον, πιστεύεις τούτοις κατὰ τῶν τέκνων, οἵ σε τῶν γνησίων περικόπτοντες διαδόχων, ἐπ᾽ Ἀντιπάτρῳ καταλείπουσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς εὐμεταχείριστον αἱρούμενοι βασιλέα. Σκέψαι μέντοι γε, μή ποτε καὶ ἐκείνῳ γένηται μῖσος ἐν τοῖς στρατιώταις ὁ τῶν ἀδελφῶν θάνατος· οὐ γάρ ἐστιν, ὅςτις οὐκ ἐλεεῖ τὰ μειράκια· τῶν δὲ ἡγεμόνων καὶ φανερῶς ἀγανακτοῦσι πολλοί." Ταῦθ᾽ ἅμα λέγων, ὠνόμαζε τοὺς ἀγανακτοῦντας. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθέως ἐκείνους τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συνελάμβανεν.

5. Ἐφ᾽ ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τις κουρέων, Τρύφων ὄνομα, προεκπηδήσας ἔκ τινος φρενοβλαβείας, ἑαυτοῦ μηνυτὴς γίνεται. "Καὶ ἐμὲ γάρ," ἔφη, "Τήρων οὗτος ἀνέπειθεν, ὅταν θεραπεύω τῷ ξυρῷ

σε διαχρήσασθαι μεγάλας τέ μοι παρὰ Ἀλεξάνδρου δωρεὰς ὑπισχνεῖτο." Ταῦτα ἀκούσας Ἡρώδης τόν τε Τήρωνα σὺν τῷ παιδὶ, καὶ τὸν κουρέα βασάνοις διήλεγχε. Καὶ τῶν μὲν ἀρνουμένων, τοῦ δὲ μηδὲν πλέον λέγοντος, στρεβλοῦν ἐκέλευε τὸν Τήρωνα σφοδρότερον. Ὁ δὲ υἱὸς οἰκτείρας 'ὑπέσχετο τῷ βασιλεῖ πάντα μηνύσειν, εἰ χαρίσαιτο τὸν πατέρα αὐτῷ.' Καὶ ἐκείνου δόντος, εἶπεν 'ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πεισθεὶς Ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν.' Τοῦτο οἱ μὲν εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ πατρὸς αἰκίας πεπλάσθαι, τινὲς δὲ ἀληθὲς ἔλεγον.

6. Ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ Τήρωνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν. Αὐτόθι γοῦν ἀναιροῦνται μετὰ τοῦ κουρέως, ξύλοις βαλλόμενοι καὶ λίθοις. Πέμψας δὲ καὶ τοὺς υἱεῖς εἰς Σεβαστὴν, οὖσαν οὐ πόῤῥω τῆς Καισαρείας, προσέταξεν ἀποπνῖξαι. Καὶ τελεσθέντος αὐτῷ ταχέως τοῦ προστάγματος, τοὺς νεκροὺς εἰς Ἀλεξάνδρειον ἐκέλευσεν ἀνακομισθῆναι τὸ φρούριον, συνταφησομένους Ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροπάτορι. Τὸ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τέλος τοιοῦτον.

CAP. XXVIII. 1. Ἀντιπάτρῳ δὲ, ἀδήριτον ἔχον- 126
τι τὴν διαδοχὴν, μῖσος ἀφόρητον ἐκ τοῦ ἔθνους ἐπεγείρεται, πάντων ἐπισταμένων, ὅτι τὰς διαβολὰς τοῖς ἀδελφοῖς πάσας ἐπισυντάξειεν οὗτος. Ὑποικούρει δὲ καὶ δέος οὐ μέτριον αὐξανομένην ὁρῶντι τὴν τῶν ἀνῃρημένων γενεάν· ἦσαν γὰρ Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἐκ Γλαφύρας υἱεῖς δύο Τιγράνης καὶ Ἀλέξανδρος, Ἀριστοβούλῳ δὲ ἐκ Βερνίκης τῆς Σαλώμης θυγατρὸς Ἡρώδης μὲν καὶ Ἀγρίππας καὶ Ἀριστόβουλος υἱοὶ, θυγατέρες δὲ Ἡρωδιὰς καὶ Μαριάμμη. Τὴν μὲν οὖν Γλαφύραν Ἡρώδης μετὰ τῆς προικὸς ἀπέπεμψεν εἰς Καππαδοκίαν, ὡς ἀνεῖλεν Ἀλέξανδρον. Τὴν Ἀριστοβούλου δὲ Βερνίκην συνῴ-

κισε θείῳ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου· τὴν γὰρ Σαλώμην οὖσαν διάφορον ἐξοικειούμενος ὁ Ἀντίπατρος, τοῦτον ἐπραγματεύσατο τὸν γάμον. Περιέθει δὲ καὶ Φερώραν δώροις τε καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις, καὶ τοὺς Καίσαρος φίλους, οὐκ ὀλίγα πέμπων εἰς τὴν Ῥώμην χρήματα. Οἵ γε μὴν περὶ Σατουρνῖνον ἐν Συρίᾳ πάντες ἐπλήσθησαν τῶν ἀπ' αὐτοῦ δωρεῶν. Ἐμισεῖτο δὲ διδοὺς πλεῖον, ὡς ἂν οὐκ ἐκ τοῦ μεγαλοψύχου χαριζόμενος, ἀλλὰ ἀναλίσκων κατὰ δέος. Συνέβαινε δὴ τοὺς μὲν λαμβάνοντας οὐδὲν μᾶλλον εὔνους γίνεσθαι, χαλεπωτέρους δὲ ἐχθροὺς οἷς μὴ διδῴη· λαμπροτέρας δὲ καθ' ἡμέραν ἐποιεῖτο τὰς διαδόσεις, ὁρῶν τὸν βασιλέα, παρ' ἃς αὐτὸς ἐλπίδας εἶχεν, ἐπιμελούμενον τῶν ὀρφανῶν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις μετάνοιαν συνεμφαίνοντα, δι' ὧν ἠλέει τοὺς ἐξ ἐκείνων.

2. Συναγαγὼν γάρ ποτε Ἡρώδης συγγενεῖς τε καὶ τοὺς φίλους, παραστησάμενός τε τὰ παιδία, καὶ δακρύων ἐμπλήσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶπεν· "Ἐμὲ τοὺς πατέρας τούτων σκυθρωπὸς ἀφείλετο δαίμων, ταῦτα δέ μοι μετὰ τῆς φύσεως συνίστησιν ἔλεος ὀρφανίας. Πειρῶμαι δὲ, εἰ καὶ πατὴρ ἐγενόμην ἀτυχέστατος, πάππος γοῦν φανῆναι μετριώτερος, καὶ μετ' ἐμὲ κηδεμόνας αὐτοῖς καταλιπεῖν τοὺς ἐμοὶ φιλτάτους. Ἐγγυῶ δὲ τὴν μὲν σὴν, Φερώρα, θυγατέρα τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου παίδων, ἵνα ᾖς αὐτῷ κηδεμὼν ἀναγκαῖος, τῷ σῷ δὲ παιδὶ, Ἀντίπατρε, τὴν Ἀριστοβούλου θυγατέρα. Γένοιο γὰρ ἂν οὕτω πατὴρ τῆς ὀρφανῆς. Καὶ τὴν
127 ἀδελφὴν αὐτῆς ὁ ἐμὸς Ἡρώδης λήψεται, πρὸς μητρὸς ὢν ἀρχιερέως πάππου. Ὁ ἀγαπῶν μὲν οὖν ἐμὲ, ταύτην ἐχέτω τὴν γνώμην, ἣν διακόψει μηδεὶς ἐμὲ φιλῶν. Ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ θεῷ συναρμόσασθαι τοὺς γάμους ἐπὶ συμφέροντι τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ τῶν ἐμῶν ἐγγόνων, τά τε παιδία ταυτὶ

γαληνοτέροις ἐπιδεῖν ὄμμασιν, ἢ τοὺς πατέρας αὐτῶν."

3. Ἔτι ταῦτα εἰπὼν ἐδάκρυσέ τε καὶ τῶν παίδων συνήρμοσε τὰς δεξιὰς, ἔπειτα κατασπασάμενος ἕκαστον φιλοφρόνως, διέλυσε τὸν σύλλογον. Ἐπαχνώθη δὲ εὐθὺς Ἀντίπατρος, καὶ δῆλος ἦν ἅπασιν ὀδυνώμενος. Ὑπελάμβανε γὰρ εἶναι, καὶ παρὰ τῷ πατρὶ, τὴν τῶν ὀρφανῶν τιμὴν ἑαυτοῦ κατάλυσιν, αὖθίς τε κινδυνεύσειν περὶ τῶν ὅλων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ καὶ Φερώραν ὄντα τετράρχην βοηθὸν ἔχοιεν οἱ Ἀλεξάνδρου παῖδες. Συνελογίζετο δὲ τὸ καθ' ἑαυτοῦ μῖσος, καὶ τὸν τῶν ὀρφανῶν ἔλεον ἐκ τοῦ ἔθνους, ὅση τε σπουδὴ ζώντων, καὶ ὅση μνήμη παρὰ Ἰουδαίοις τῶν δι' αὐτὸν ἀπολωλότων ἦν ἀδελφῶν. Ἔγνω δὴ πάντα τρόπον διακόπτειν τὰς ἐγγύας.

4. Καὶ τὸ μὲν ὑπεῖναι πανούργως, ἔδεισε τὸν πατέρα χαλεπὸν ὄντα, καὶ πρὸς τὰς ὑποψίας κινούμενον εὐθέως. Ἐτόλμησε δὲ προςελθὼν ἱκετεύειν ἄντικρυς 'μὴ στερίσκειν αὐτὸν ἧς ἠξίωσε τιμῆς, μηδὲ αὐτῷ μὲν ὄνομα βασιλείας, δύναμιν δὲ ὑπάρχειν ἄλλοις· οὐ γὰρ κρατήσειν τῶν πραγμάτων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ πάππῳ καὶ Φερώραν κηδεστὴν ὁ Ἀλεξάνδρου παῖς προςλάβοι· κατηντιβόλει δὲ πολλῆς οὔσης γενεᾶς κατὰ τὸ βασίλειον, μεταθεῖναι τοὺς γάμους'· — ἦσαν γὰρ δὴ τῷ βασιλεῖ γυναῖκες μὲν ἐννέα, τέκνα δὲ ἐκ τῶν ἑπτά. Αὐτὸς μὲν Ἀντίπατρος ἐκ Δωρίδος, Ἡρώδης δὲ ἐκ Μαριάμμης τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς, Ἀντίπας δὲ καὶ Ἀρχέλαος ἐκ Μαλθάκης τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ θυγάτηρ Ὀλυμπιὰς, ἣν ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Ἰώσηπος εἶχεν, ἐκ δὲ τῆς Ἱεροσολυμίτιδος Κλεοπάτρας Ἡρώδης καὶ Φίλιππος, ἐκ δὲ Παλλάδος Φασάηλος. Ἐγένοντο δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλαι θυγατέρες, Ῥωξάνη τε καὶ Σαλώμη, ἡ μὲν ἐκ Φαίδρας, ἡ δὲ ἐξ Ἐλπίδος. Δύο δὲ εἶχεν ἀτέκνους, ἀνεψιάν τε καὶ ἀδελφιδῆν. Χωρὶς δὲ τούτων δύο ἀδελφὰς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀρι-

128 στοβούλου τὰς ἐκ Μαριάμμης. Οὔσης δὲ πολυπροσώπου τῆς γενεᾶς, ὁ Ἀντίπατρος ἐδεῖτο μετατεθῆναι τοὺς γάμους. —

5. Χαλεπῶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἠγανάκτησε, καταμαθὼν αὐτοῦ τὸ πρὸς τοὺς ὀρφανοὺς ἦθος, ἔννοιά τε αὐτῷ παρέστη περὶ τῶν ἀνῃρημένων, μή ποτε καὶ ἐκεῖνοι γένοιντο τῶν Ἀντιπάτρου διαβολῶν ἀγώνισμα. Τότε μὲν οὖν πολλὰ πρὸς ὀργὴν ἀποκρινάμενος, ἀπελαύνει τὸν Ἀντίπατρον. Αὖθις δὲ ὑπαχθεὶς αὐτοῦ ταῖς κολακείαις, μεθηρμόσατο· καὶ αὐτῷ μὲν τὴν Ἀριστοβούλου συνῴκισε θυγατέρα, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ τῇ Φερώρα θυγατρί.

6. Καταμάθοι δ' ἄν τις, ὅσον ἴσον ἴσχυσεν ἐν τούτῳ κολακεύων Ἀντίπατρος, ἐκ τοῦ Σαλώμην ἐν ὁμοίοις οὖσαν ἀποτυχεῖν. Ταύτην γὰρ δὴ, καίπερ οὖσαν ἀδελφὴν, καὶ πολλὰ διὰ Ἰουλίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ἱκετεύουσαν γαμηθῆναι τῷ Ἄραβι Συλλαίῳ, διωμόσατο μὲν ἐχθροτάτην ἕξειν, εἰ μὴ παύσαιτο τῆς σπουδῆς. Τὸ δὲ τελευταῖον ἄκουσαν Ἀλεξᾷ τινι τῶν φίλων συνῴκισεν, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς τὴν μὲν τῷ Ἀλέξᾳ παιδὶ, τὴν δὲ ἑτέραν τῷ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου θείῳ. Τῶν δὲ ἐκ Μαριάμμης θυγατέρων ἡ μὲν ἀδελφῆς υἱὸν Ἀντίπατρον εἶχεν, ἡ δὲ ἀδελφοῦ Φασάηλον.

CAP. XXIX. 1. Διακόψας δὲ τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐλπίδας ὁ Ἀντίπατρος, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ τὰς ἐπιγαμίας ποιησάμενος, ὡς ἐπὶ βεβαίοις μὲν ὥρμει ταῖς ἐλπίσι. Προσλαβὼν δὲ τῇ κακίᾳ τὸ πεποιθὸς, ἀφόρητος ἦν· τὸ γὰρ ἑκάστου μῖσος ἀποσκευάσασθαι μὴ δυνάμενος, ἐκ τοῦ φοβερὸς εἶναι τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζετο. Συνήργει δὲ καὶ Φερώρας ὡς ἂν ἤδη βασιλεῖ βεβαίῳ. Γίνεται δὲ καὶ γυναικῶν σύνταγμα κατὰ τὴν αὐλὴν, ὃ νεωτέρους ἐκίνησε θορύβους. Ἡ γὰρ Φερώρα γυνὴ, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς προσλαβοῦσα τὴν Ἀντιπάτρου μη-

τέρα, πολλὰ μὲν ἠσέλγαινε κατὰ τὸ βασίλειον, ἐτόλμησε δὲ καὶ τοῦ βασιλέως ὑβρίσαι δύο θυγατέρας. Διὸ μάλιστα αὐτὴν ἐκεῖνος προβέβλητο· μισούμεναί γε μὴν ὑπ' αὐτοῦ, τῶν ἄλλων ἐπεκράτουν. Μόνη δὲ τῆς ὁμονοίας αὐτῶν ἀντίπαλος ἦν Σαλώμη, καὶ βασιλεῖ διέβαλλε τὴν σύνοδον, ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων εἴη. Γνοῦσαι δὲ ἐκεῖναι τὴν διαβολὴν, καὶ ὡς ἀγανακτήσειεν Ἡρώδης, τῆς μὲν φανερᾶς συνόδου καὶ τῶν φιλοφρονήσεων ἐπαύσαντο,
τὸ ἐναντίον δὲ ὑπεκρίνοντο καὶ διαφέρεσθαι πρὸς 129
ἀλλήλας ἀκούοντος βασιλέως, αἷς συνυπεκρίνετο καὶ Ἀντίπατρος, ἐν τῷ φανερῷ προςκρούων Φερώρᾳ. Συνουσίαι δὲ ἦσαν αὐτῶν λάθρα, καὶ κῶμοι νυκτερινοὶ, τήν τε ὁμόνοιαν ἡ παρατήρησις ἐπέτεινεν. Ἠγνόει δὲ οὐδὲν Σαλώμη τῶν πραττομένων, καὶ πάνθ' Ἡρώδῃ διήγγελλεν.

2. Ἐξεκαίετο δ' ἐκεῖνος εἰς ὀργὴν, καὶ μάλιστα δ' ἐπὶ τὴν Φερώρα γυναῖκα· ταύτην γὰρ πλέον ἡ Σαλώμη διέβαλλεν. Ἀθροίσας γοῦν συνέδριον τῶν τε φίλων καὶ συγγενῶν, ἄλλα τε πολλὰ τῆς ἀνθρώπου κατηγόρει, καὶ τὴν εἰς τὰς αὐτοῦ θυγατέρας ὕβριν. Ὅτε τε Φαρισαίοις μὲν χορηγήσειε μισθοὺς κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ κατασκευάσειε πολέμιον, ἐνδυσαμένη φαρμάκοις. Τελευταῖον δὲ, εἰς Φερώραν ἀπέστρεψε τὸν λόγον, δυοῖν θάτερον ἑλέσθαι λέγων, ἢ αὐτὸν ἀδελφὸν, ἢ τὴν γυναῖκα. Τοῦ δὲ θᾶττον ἀπολείψειν τὸ ζῆν, ἢ τὴν γυναῖκα φήσαντος, οὐκ ἔχων ὅ τι χρὴ δρᾶν, μετέβαινεν ἐπ' Ἀντίπατρον, ᾧ παρήγγειλε μήτε τῇ Φερώρα γυναικὶ μήτε αὐτῷ μήτε ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐκείνης διαλέγεσθαι. Ὁ δὲ φανερῶς μὲν οὐ μετέβαινε τὸ πρόσταγμα, λάθρα δὲ διενυκτέρευε σὺν ἐκείνοις. Καὶ δεδοικὼς ἐπιτηροῦσαν τὴν Σαλώμην, πραγματεύεται διὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας φίλων τὴν εἰς Ῥώμην ἀποδημίαν αὐτῷ· γραψάντων γὰρ ἐκείνων, δεῖν Ἀντίπατρον πεμφθῆναι διὰ χρόνου πρὸς Καίσαρα, ὁ δὲ οὔ τι

μελλήσας ἐξέπεμψε, θεραπείαν τε λαμπρὰν καὶ πλεῖστα δοὺς χρήματα, τήν τε διαθήκην κομίζειν, ἐν ᾗ βασιλεὺς μὲν Ἀντίπατρος ἐγέγραπτο, Ἀντιπάτρου δὲ Ἡρώδης διάδοχος, ὁ ἐκ Μαριάμμης τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς γεγονώς.

3. Ἔπλευσε δὲ καὶ Συλλαῖος ὁ Ἄραψ ἐπὶ Ῥώμης, ἠμεληκὼς μὲν τῶν Καίσαρος προσταγμάτων, ἀγωνιούμενος δὲ πρὸς Ἀντίπατρον, περὶ ὧν ἐδεδίκαστο Νικολάῳ τάχιον. Οὐ μικρὸς δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς Ἀρέταν ἦν ἀγὼν τὸν αὐτοῦ βασιλέα· τούτου γὰρ ἄλλους τε φίλους ἀνηρήκει, καὶ Σόεμον, τῶν ἐν Πέτρᾳ τὸν δυνατώτατον. Πείσας δὲ πολλοῖς χρήμασι Φαβάτον τὸν Καίσαρος διοικητὴν, ἐχρῆτο βοηθῷ καὶ καθ᾽ Ἡρώδου. Πλείονα δὲ δοὺς Ἡρώδης, ἀφίστησί τε ἀπὸ Συλλαίου Φαβάτον, καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὰ κελευσθέντα ὑπὸ Καίσαρος εἰςέπραττεν. Ὁ δὲ μηδὲν ἀποδοὺς, ἔτι καὶ κατηγόρει Φαβάτου πρὸς Καίσαρα, διοικητὴν εἶναι λέγων, οὐ τῶν ἐκείνου, τῶν δὲ Ἡρώδου συμφερόντων. Ἐφ᾽ οἷς ὀργισθεὶς Φαβάτος — ἦν δὲ ἔτι παρ᾽ Ἡρώδῃ μάλιστα τιμώμενος — γίνεται προδότης Συλλαίου τῶν ἀποῤῥήτων, τῷ τε βασιλεῖ φησὶ, ὅτι Συλλαῖος διαφθείρειεν αὐτοῦ τὸν σωματοφύλακα Κόρινθον χρήμασιν· ὃν δεῖ φυλάττεσθαι. Πείθεται δὲ ὁ βασισιλεύς· καὶ γὰρ ἐτέθραπτο μὲν ὁ Κόρινθος ἐν τῇ
130 βασιλείᾳ, γένος δ᾽ ἦν Ἄραψ. Συλλαμβάνει δ᾽ εὐθέως οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δύο ἑτέρους Ἄραβας, εὑρὼν παρ᾽ αὐτῷ τὸν μὲν φίλον Συλλαίου, τὸν δὲ φύλαρχον. Οἱ δὲ βασανιζόμενοι ‘πεῖσαι Κόρινθον, ὡμολόγησαν, ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν Ἡρώδην ἀνελεῖν.’ Οὗτοι μὲν οὖν ἀνακριθέντες καὶ παρὰ Σατουρνίνῳ τῷ διέποντι τὴν Συρίαν, ἀνεπέμφθησαν εἰς Ῥώμην.

4. Ἡρώδης δ᾽ οὐκ ἀνίει Φερώραν, βιαζόμενος ἀπαλλαγῆναι τῆς γυναικός· οὐδ᾽ ἐπενόει μηχανὴν, δι᾽ ἧς ἂν τιμωρήσαιτο τὴν ἄνθρωπον, πολλὰς τοῦ μίσους ἔχων αἰτίας, ἕως ὑπεραλγήσας σὺν αὐτῇ καὶ

τὸν ἀδελφὸν ἐκβάλλει. Φερώρας δὲ, ἀγαπήσας τὴν ὕβριν, ἀπαλλάσσεται μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ τετραρχίαν, ὀμόσας ἕξειν ἕνα τῆς φυγῆς ὅρον, τὸν Ἡρώδου θάνατον, καὶ μηδέποτε πρὸς ζῶντα ὑποστρέψειν. Ἐπανῆλθε δὲ οὐδὲ πρὸς νοσοῦντα τὸν ἀδελφὸν, καίτοι λιπαρῶς μεταπεμπόμενον· ἐβούλετο γὰρ αὐτῷ τινας ἐντολὰς καταλείψειν, ὡς τεθνηξόμενος. Ἀλλ᾽ ὁ μὲν παρ᾽ ἐλπίδα σώζεται. Μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ νοσεῖ Φερώρας, εὑρίσκετο δὲ Ἡρώδης μετριώτερος· καὶ γὰρ ἧκει πρὸς αὐτὸν, καὶ συμπαθῶς ἐθεράπευεν. Οὐ μὴν ὑπερίσχυσε τὸ πάθος· μετὰ γὰρ ἡμέρας ὀλίγας ἀποθνήσκει Φερώρας. Ὃν καίπερ ἀγαπήσας Ἡρώδης μέχρι τελευταίας ἡμέρας, ὅμως καὶ αὐτὸν ἀνελεῖν ἐφημίσθη φαρμάκῳ. Τόν γε μὴν νεκρὸν εἰς Ἱεροσόλυμα κομίσας, πένθος τε μέγιστον ὅλῳ τῷ ἔθνει κατήγγειλε, καὶ κηδείας ἠξίωσε λαμπροτάτης. Ἕνα μὲν δὴ τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου φονέων τοιοῦτον περιέρχεται τέλος.

CAP. XXX. 1. Μετέβαινε δ᾽ ἐπὶ τὸν αὐθέντην Ἀντίπατρον ἡ ποινὴ, τὸν Φερώρα θάνατον ἀρχὴν λαβοῦσα· τῶν τούτου γάρ τινες ἀπελευθέρων, κατηφεῖς τῷ βασιλεῖ προσελθόντες ‘τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διεφθάρθαι φαρμάκοις ἔλεγον· προσενεγκεῖν μὲν γὰρ αὐτῷ τι τὴν γυναῖκα τῶν οὐ συνήθως ἐσκευασμένων, φαγόντα δὲ αὐτὸν εὐθέως εἰς τὴν νόσον καταπεσεῖν· ἀγηοχέναι τε πρὸ δυοῖν ἡμερῶν τὴν μητέρα ταύτης καὶ τὴν ἀδελφὴν, γύναιον ἐκ τῆς Ἀραβίας, φαρμάκων ἔμπειρον, ὅπως φίλτρον σκευάσῃ τῷ Φερώρᾳ, δεδωκέναι δὲ ἀντὶ τούτου θανάσιμον, Συλλαίου πραγματευσαμένου· τούτῳ γὰρ ἦν γνώριμον.’

2. Πληγεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς ὑποψίαις πλείοσι, θεραπαίνας τε καὶ τινας τῶν ἐλευθέρων ἐβασάνιζεν. Ἐβόα δέ τις ἐν ταῖς ἀλγηδόσι· “Θεὸς, ὁ γῆν καὶ οὐρανὸν διέπων, μετέλθοι τὴν τούτων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτίαν, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα!” Ταύτης τῆς

ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς λαβόμενος, ἐπεξῄει πρόσω τὴν ἀλήθειαν ἐπιζητῶν. Ἡ δὲ γυνὴ ‛τήν τε φιλίαν τῆς Ἀντιπάτρου μητρὸς πρὸς Φερώραν καὶ τὰς ἐκείνου
131 γυναῖκας ἐδήλου, καὶ τὰς λαθραίας αὐτῶν συνόδους, ὅτι τε Φερώρας καὶ Ἀντίπατρος σὺν ἐκείναις πίνοιεν ὑποστρέφοντες ἀπὸ τοῦ βασιλέως δι' ὅλης νυκτὸς, μηδένα μήτε οἰκέτην μήτε θεράπαιναν ἐῶντες παρατυγχάνειν.' Μία δὴ τῶν ἐλευθέρων ταῦτα μηνύει.

3. Τὰς δὲ δούλας χωρὶς ἑκάστην Ἡρώδης ἐβασάνιζεν. Ἐῤῥήθη δὲ παρὰ πάσαις τὰ προειρημένα συμφώνως, καὶ διότι κατὰ συνθήκην Ἀντίπατρος μὲν εἰς Ῥώμην, Φερώρας δὲ ὑποχωρήσειεν εἰς τὴν Περαίαν. Πολλάκις γὰρ αὐτοὺς διαλαλεῖν, ‛ὡς μετὰ Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον ἐπ' αὐτοὺς Ἡρώδης διαβήσεται, καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας. Οὐ γὰρ φείσασθαι μετὰ Μαριάμμην καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης ἑτέρου τινὸς, ὥστε ἄμεινον εἶναι, ὡς πορῥωτάτω φυγεῖν τοῦ θηρίου. Πολλάκις δὲ ἀποδυρόμενον πρὸς τὴν μητέρα, τὸν Ἀντίπατρον εἰπεῖν, ὡς αὐτὸς μὲν εἴη πολιὸς ἤδη, νεάζοι δὲ καθ' ἡμέραν ὁ πατὴρ, φθάσαι δ' ἂν τάχα καὶ τελευτήσας, πρὶν ἄρξασθαι βασιλείας ἀληθοῦς. Εἰ δὲ καί ποτε ἐκεῖνος τελευτήσειε, — πότε δ' ἂν γενέσθαι τοῦτο; — παντάπασιν αὐτῷ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς διαδοχῆς γενέσθαι σύντομον. Ὑποβλαστάνειν δὲ τὰς τῆς ὕδρας κεφαλὰς, τοὺς Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου παῖδας. Ἀφῃρῆσθαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τὴν ἐπὶ τέκνοις ἐλπίδα· διάδοχον γὰρ οὐ τῶν αὐτοῦ τινα παίδων μετὰ τὴν τελευτὴν, ἀλλὰ τὸν Μαριάμμης Ἡρώδην γεγραφέναι. Καὶ κατὰ τοῦτό γε παντάπασι παραγηρᾶν, οἰόμενον, αὐτοῦ καὶ διαθήκας μένειν κυρίας· αὐτὸν γὰρ προνοήσειν μηδένα τῆς γενεᾶς ἀπολιπεῖν. Ὄντα γε μὴν τῶν πώποτε πατέρων μισοτεκνότατον Ἡρώδην, πολλῷ μᾶλλον εἶναι μισάδελφον. Δοῦναι γοῦν αὐτῷ πρῴην ἑκατὸν τάλαντα, ἐπὶ τῷ μὴ διαλέγεσθαι Φερώρᾳ. Τοῦ δὲ εἰπόντος

'τί γὰρ αὐτὸν ἐβλάπτομεν;' ἀποκρίνασθαι τὸν Ἀντίπατρον, εἴθε πάνθ' ἡμᾶς ἀφελόμενος, γυμνοὺς ἐάσει γε ζῶντας. Ἀλλὰ ἀμήχανον ἐκφυγεῖν οὕτω φονικὸν θηρίον, παρ' ᾧ μήτε φιλεῖν τινας ἔξεστι φανερῶς. Λάθρα γοῦν ἀλλήλοις σύνεσμεν, ἐξέσται δὲ φανερῶς, ἐὰν σχῶμέν ποτε ἀνδρῶν φρόνημα καὶ χεῖρας.'

4. Ταῦτα ἔλεγον αἱ βασανιζόμεναι, καὶ ὅτι Φερώρας βουλεύσαιτο φεύγειν μετ' αὐτῶν εἰς Περαίαν. Ἐπίστευσε δὲ πᾶσιν Ἡρώδης τοῖς λεγομένοις ἐκ τῶν ἑκατὸν ταλάντων· μόνῳ γὰρ Ἀντιπάτρῳ διείλεκτο περὶ αὐτῶν. Ἀποσκήπτει δὲ εἰς τὴν πρώτην ὁ θυμὸς Δωρίδα, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα· καὶ γυμνώσας αὐτὴν παντὸς οὗ ἐδεδώρητο κόσμου, πολλῶν δ' ἦν ταλάντων, ἐκβάλλει δεύτερον. Τὰς δὲ Φερώρα γυναῖκας ἀπὸ τῶν βασάνων ἐτημέλει διηλλαγμένος. Ἐπτόητο δὲ τῷ φόβῳ, καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπόνοιαν ἐξεῤῥιπίζετο· πολλούς τε τῶν οὐκ αἰτίων εἷλκεν εἰς βασάνους, δεδοικὼς, μή τινα τῶν αἰτίων παραλίπῃ.

5. Καὶ ἐν τούτῳ τρέπεται πρὸς τὸν Σαμαρείτην Ἀντίπατρον, ὃς ἦν ἐπίτροπος Ἀντιπάτρου. Βασανίζων δὲ αὐτὸν ἤκουσεν, ὅτι 'μεταπέμψαιτο μὲν Ἀντίπατρος ἐξ Αἰγύπτου δηλητήριον φάρμακον ἐπ' 132
αὐτὸν διά τινος τῶν ἑταίρων Ἀντιφίλου, λάβοι δὲ παρ' ἐκείνου Θευδίων ὁ θεῖος Ἀντιπάτρου, καὶ παραδοῖ Φερώρα· τούτῳ γὰρ ἐντείλασθαι τὸν Ἀντίπατρον Ἡρώδην ἀνελεῖν, ἕως αὐτός ἐστιν ἐν Ῥώμῃ τῆς ὑπονοίας κεχωρισμένος· Φερώραν δὲ παραθέσθαι τῇ γυναικὶ τὸ φάρμακον.' Ταύτην ὁ βασιλεὺς μεταπεμψάμενος αὐτίκα τὸ ληφθὲν ἐκέλευσε κομίζειν. Ἡ δὲ ἔξεισιν ὡς κομιοῦσα, ῥίπτει δὲ αὑτὴν ἀπὸ τοῦ τέγους, τόν τε ἔλεγχον καὶ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως αἰκίαν φθάνουσα· προνοίᾳ δὴ, ὡς ἔοικε, θεοῦ, μετιόντος Ἀντίπατρον, οὐκ ἐπὶ κεφαλὴν ἀλλ' ἐπὶ θάτερα πεσοῦσα διασώζεται. Κομισθεῖσαν δὲ αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἀνακτησάμενος — κεκάρωτο γὰρ ἐκ τοῦ πτώματος — ἠρώτα, 'δι' ἣν αἰτίαν ῥίψειεν ἑαυτήν; εἰ μὲν εἴποι

τὸ ἀληθὲς, ἀφήσειν πάσης τιμωρίας ἐπομνύμενος, εἰ δὲ ὑποστείλαιτο, δαπανήσειν αὐτῆς ἐν βασάνοις τὸ σῶμα, καὶ μηδὲ τάφῳ καταλείψειν.'

6. Πρὸς ταῦτα ἡ γυνὴ διαλιποῦσα μικρὸν, "Καὶ τί γὰρ," εἶπεν, "ἔτι φείδομαι τῶν ἀποῤῥήτων, Φερώρα τεθνεῶτος, ἢ σώζουσα τὸν ἀπολέσαντα πάντας ἡμᾶς Ἀντίπατρον; Ἄκουε, βασιλεῦ, καὶ μετὰ σοῦ θεὸς, μάρτυς ἐμοὶ τῆς ἀληθείας, πλανηθῆναι μὴ δυνάμενος. Ὅτε ἀποθνήσκοντι Φερώρᾳ παρεκαθέζου δεδακρυμένος, τότε με προςκαλεσάμενος ἐκεῖνος, 'ἦ πολύ γε, ἔφη, γύναι, τῆς εἰς ἐμαυτὸν διανοίας τοῦ ἀδελφοῦ διήμαρτον, τὸν οὕτω στέργοντα μισήσας, καὶ κτεῖναι βουλευσάμενος τὸν οὕτως ἐπ' ἐμοὶ μηδὲ τεθνεῶτί πω συγχεόμενον. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀπέχω τῆς ἀσεβείας τὸ ἐπιτίμιον· σὺ δὲ ὃ φυλάττεις κατ' αὐτοῦ φάρμακον ὑπ' Ἀντιπάτρου καταλειφθὲν ἡμῖν φέρε, καὶ βλέποντός μου ταχέως ἀφάνισον, ἵνα μὴ καὶ καθ' ᾅδου φέροιμι τὸν ἀλάστορα.' Κελεύσαντος ἐκόμισα, καὶ πλεῖστον μὲν εἰς τὸ πῦρ ὁρῶντος αὐτοῦ κατεκένωσα, βραχὺ δὲ ἐμαυτῇ πρὸς τὰ ἄδηλα καὶ τὸν ἐκ σοῦ φόβον ἐτήρησα."

7. Ταῦτα εἰποῦσα προςκομίζει τὴν πυξίδα, βραχὺ παντάπασιν ἔχουσαν τοῦ φαρμάκου. Βασιλεὺς δ' ἐπὶ τὴν μητέρα τὴν Ἀντιφίλου καὶ τὸν ἀδελφὸν τὰς βασάνους μετέφερε. Καὶ ἐκεῖνοι τὸν Ἀντίφιλον κομίσαι τε ἀπ' Αἰγύπτου τὴν πυξίδα ὡμολόγουν, καὶ λαβεῖν παρ' ἀδελφοῦ τὸ φάρμακον ἔφασκον, ἰατρεύοντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Περιϊόντες δὲ οἱ Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου δαίμονες ἅπαν τὸ βασίλειον, ἐρευνηταί τε καὶ μηνυταὶ τῶν ἀδήλων ἐγένοντο, τούς τε πορρωτάτω τῆς ὑποψίας ὄντας ἔσυρον εἰς τοὺς ἐλέγχους. Εὑρίσκεται γοῦν καὶ ἡ τοῦ ἀρχιερέως θυγάτηρ Μαριάμμη τῆς ἐπιβουλῆς συνίστωρ· βασανιζόμενοι τοῦτο ἀπέδειξαν καὶ αὐτῆς οἱ ἀδελφοί. Βασιλεὺς δὲ τῆς μητρῴας τόλμης καὶ τὸν υἱὸν ἠμύνατο· τὸν γοῦν ἐξ αὐτῆς Ἡρώδην,

ὄντα διάδοχον Ἀντιπάτρου, τῆς διαθήκης ἐξήλειψεν.

CAP. XXXI. 1. Ἐπὶ τούτοις καὶ Βάθυλλος εἰς 133
τοὺς ἐλέγχους συνέδραμεν, ἡ τελευταία πίστις τῶν Ἀντιπάτρῳ βεβουλευμένων· ἦν μὲν γὰρ ἀπελεύθερος αὐτοῦ. Κομίζων δὲ ἧκεν ἄλλο δηλητήριον, ἰοὺς ἀσπίδων, καὶ χυλοὺς ἑτέρων ἑρπετῶν, ἵνα εἰ τὸ πρῶτον ἀσθενήσῃ φάρμακον, τούτῳ Φερώρας μετὰ τῆς γυναικὸς ὁπλίσαιτο κατὰ τοῦ βασιλέως. Πάρεργον δὲ τῆς ἐπὶ τὸν πατέρα τόλμης ἐκόμιζε τὰς κατὰ τῶν ἀδελφῶν ἐσκευωρημένας ἐπιστολὰς ὑπ᾽ Ἀντιπάτρου. Ἦσαν δὲ Ἀρχέλαος καὶ Φίλιππος βασιλέως παῖδες ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμενοι, μειράκιά τε ἤδη καὶ φρονήματος μεστοί. Τούτους ἐπανακύπτοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν ἀποσκευάσασθαι σπεύδων Ἀντίπατρος, ἃς μὲν πλάσσεται κατ᾽ αὐτῶν ἐπιστολὰς ἐξ ὀνόματος τῶν ἐπὶ Ῥώμης φίλων, οὓς δὲ πείθει γράψαι διαφθείρας χρήμασιν, ὡς πολλὰ μὲν βλασφημοῖεν τὸν πατέρα, φανερῶς δὲ Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον ὀδύροιντο, πρός τε τὴν μετάκλησιν ἀγανακτοῖεν. Ἤδη δὲ αὐτοὺς ὁ πατὴρ μετεπέμπετο, καὶ τοῦτο ἦν μάλιστα ταράσσον Ἀντίπατρον.

2. Ἔτι δὲ καὶ πρὸ τῆς ἀποδημίας ἐν Ἰουδαίᾳ μένων τοιαύτας κατ᾽ αὐτῶν ἀπὸ Ῥώμης ἠγόραζεν ἐπιστολὰς, καὶ προσιὼν τέως ἀνύποπτος ἦν τῷ πατρὶ, περὶ τῶν ἀδελφῶν δὲ ἀπελογεῖτο, τὰ μὲν ψευδῆ λέγων εἶναι τῶν γραφομένων, τὰ δὲ νεότητος ἁμαρτήματα. Τηνικαῦτά γε μὴν τοῖς γράφουσι κατὰ τῶν ἀδελφῶν πλεῖστα δοὺς χρήματα, συμφύρειν ἐπειρᾶτο τὸν ἔλεγχον, ἐσθῆτας πολυτελεῖς, καὶ στρωμνὰς ποικίλας, ἐκπώματά τε ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ συνωνούμενος, ἄλλα τε πολλὰ τῶν κειμηλίων, ἵνα τῷ πλήθει τῆς εἰς ταῦτα δαπάνης τοὺς εἰς ἐκεῖνα μισθοὺς ἐγκατακρύψῃ. Διακόσια γοῦν ἀναλώματος ἀνή-

νεγκε τάλαντα, καὶ τούτων μεγίστη πρόφασις ἦν ἡ
πρὸς Συλλαῖον δίκη. Πάντων δὲ αὐτοῦ τότε καὶ
τῶν βραχυτέρων ἐν τῷ μείζονι κακῷ διακαλυφθέν-
των, ὅτε αἱ μὲν βάσανοι πᾶσαι τὴν πατροκτονίαν,
αἱ δὲ ἐπιστολαὶ δευτέρας ἀδελφοκτονίας κεκράγεσαν,
ὅμως οὐδεὶς τῶν εἰς Ῥώμην ἀφικνουμένων ἀπήγ-
γειλεν αὐτῷ τὰς ἐν Ἰουδαίᾳ τύχας, καίτοι μεταξὺ
τῶν ἐλέγχων καὶ τῆς ἐπανόδου διελθόντων ἑπτὰ μη-
νῶν· τοσοῦτον πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων μῖσος ἦν. Τάχα
δὲ καὶ τοὺς ἀπαγγέλλειν προαιρουμένους οἱ τῶν ἀνῃ-
ρημένων δαίμονες ἀδελφῶν ἐφίμουν. Γράφει γοῦν
ἀπὸ Ῥώμης ἄφιξιν αὐτοῦ ταχεῖαν εὐαγγελιζόμενος,
καὶ ὡς ὑπὸ Καίσαρος μετὰ τιμῆς ἀπολυθείη.

3. Βασιλεὺς δὲ εἰς χεῖρας λαβεῖν σπεύδων τὸν
ἐπίβουλον, καὶ δεδοικὼς, μή ποτε προγνοὺς φυλά-
ξηται, δι᾽ ἐπιστολῶν ἀνθυπεκρίνετο, τά τε ἄλλα φι-
134 λοφρονούμενος, καὶ ‛σπεύδειν παρακαλῶν· θήσεσθαι
γὰρ αὐτοῦ καὶ τὰς πρὸς τὴν μητέρα μέμψεις ἐπει-
χθέντος.’ Οὐ γὰρ ἠγνόει τὴν ἐκβολὴν τῆς μητρὸς
Ἀντίπατρος. Πρότερον μὲν οὖν εἰλήφει τὴν περὶ
τῆς Φερώρα τελευτῆς ἐπιστολὴν ἐν Τάραντι, καὶ
μέγιστον ἐποιήσατο πένθος, ὃ καί τινες ὡς ἐπὶ θείῳ
καθύμνουν· ἦν δὲ, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ διαμαρτίᾳ τῆς
ἐπιβουλῆς ἡ σύγχυσις, καὶ οὐ Φερώραν κλαίοντος,
ἀλλὰ τὸν ὑπηρέτην. Ἤδη δὲ καὶ φόβος ἐπῄει τις
αὐτὸν τῶν τετελεσμένων, μή ποτε φωραθείη τὸ φάρ-
μακον. Τότε δὲ ἐν Κιλικίᾳ λαβὼν ἣν προειρήκαμεν
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπιστολὴν, παραχρῆμα μὲν ἔσπευ-
δεν. Ὡς δὲ εἰς Κελένδεριν κατέπλει, λαμβάνει τις
αὐτὸν ἔννοια τῶν περὶ τὴν μητέρα κακῶν, προμαν-
τευομένης ἤδη καθ᾽ ἑαυτὴν τῆς ψυχῆς. Οἱ μὲν οὖν
προμηθέστεροι τῶν φίλων συνεβούλευον ‛μὴ πρότε-
ρον ἐμπίπτειν τῷ πατρὶ, πρὶν πυθέσθαι σαφῶς, δι᾽
ἃς αἰτίας ἐξέβαλεν αὐτοῦ τὴν μητέρα· δεδιέναι γὰρ,
μή ποτε προσθήκη γένοιτο τῶν κατ᾽ ἐκείνης διαβο-
λῶν.’ Οἱ δὲ ἀσκεπτότεροι, καὶ τὴν πατρίδα σπεύ-

δοντες ἰδεῖν μᾶλλον, ἢ τὸ συμφέρον Ἀντιπάτρῳ σκοποῦντες, ἐπείγεσθαι παρῄνουν, καὶ ‛μὴ τῇ μελλήσει παρασχεῖν τῷ πατρὶ μὲν ὑποψίαν φαύλην, τοῖς διαβάλλουσι δ' ἀφορμήν· καὶ γὰρ νῦν, εἴ τι κεκίνηται κατ' αὐτοῦ, παρὰ τὴν ἀπουσίαν γεγονέναι· μηδὲ γὰρ ἂν τολμῆσαι, παρόντος. Ἄτοπον δὲ εἶναι, δι' ἀδήλους ὑποψίας προδήλων ἀγαθῶν στερίσκεσθαι, καὶ μὴ θᾶττον ἀποδοῦναι μὲν ἑαυτὸν τῷ πατρὶ, κομίσασθαι δὲ τὴν βασιλείαν, ἐπ' αὐτῷ μόνῳ σαλεύουσαν.' Πείθεται τούτοις, ἐνῆγε γὰρ τὸ δαιμόνιον. Καὶ διαπεράσας εἰς τὸν Σεβαστὸν τὸν λιμένα τῆς Καισαρείας κατάγεται.

4. Παρυπήντησε δὲ αὐτῷ παρὰ δόξαν ἐρημία πολλὴ, πάντων ἐκτρεπομένων, καὶ μηδενὸς προσιέναι τολμῶντος· ἐμισεῖτο μὲν γὰρ ἐπίσης, καὶ τότε φανῆναι τὸ μῖσος ἔσχε παῤῥησίαν. Πολλοὺς δὲ ὁ ἐκ τοῦ βασιλέως φόβος ἀπέστρεφεν, ἐπειδὴ πᾶσα πόλις ἤδη τῆς κατὰ Ἀντιπάτρου φήμης πεπλήρωτο, καὶ μόνος ἠγνόει τὰ καθ' ἑαυτὸν Ἀντίπατρος· οὔτε γὰρ προεπέμφθη λαμπρότερόν τις ἐκείνου πλέοντος ἐπὶ Ῥώμης, οὔτε ἀτιμότερον ὑπεδέχθη. Ὁ δὲ ἤδη μὲν ὑπενόει τὰς οἴκοι συμφορὰς, ἔτι δὲ πανουργίᾳ ὑπεκρύπτετο. Καὶ τῷ δέει τεθνηκὼς ἔνδοθεν, σοβαρὸς εἶναι τὸ πρόσωπον ἐβιάζετο. Φυγὴ δὲ ἦν οὐκέτι, οὐδὲ ἐκ τῶν περιεχόντων ἀνάδυσις, καὶ σαφὲς μὲν οὐδὲ ἐκεῖ τι τῶν οἴκοθεν ἀπηγγέλλετο διὰ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως ἀπειλήν. Ὑπελείπετο δ' ἐλπὶς ἱλαρωτέρα, τάχα μὲν μηδὲν πεφωρᾶσθαι, τάχα δὲ, εἴ τι καὶ πεφώραται, διασκεδάσειν ἀναιδείᾳ καὶ δόλοις, ἅπερ ἦν αὐτῷ μόνα τῆς σωτηρίας ἐφόδια.

5. Φραξάμενος οὖν αὐτοῖς ἧκεν εἰς τὸ βασίλειον δίχα τῶν φίλων· οὗτοι γὰρ ὑβρισθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου πυλῶνος εἴρχθησαν. Ἔτυχε δὲ ἔνδον ὢν ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν Οὔαρος. Ὁ δὲ εἴσεισι πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τῇ τόλμῃ παρακροτήσας 135
ἑαυτὸν, ἤγγισεν ὡς ἀσπασόμενος. Καὶ ἐκεῖνος τὰς

χεῖρας προβαλὼν καὶ τὴν κεφαλὴν παρακλίνας, "Ἔστιν," ἐξεβόησε, "καὶ τοῦτο πατροκτόνου, τὸ περιπλέκεσθαί μοι θέλειν, ἐν τηλικαύταις αἰτίαις ὄντα! Φθείρου, δυσσεβεστάτη κεφαλὴ, μηδέ μου ψαύσης, πρὶν ἀποσκευάσασθαι τὰ ἐγκλήματα. Δίδωμι δέ σοι δικαστήριον καὶ δικαστὴν εὐκαίρως ἥκοντα, Οὔαρον. Ἴθι, καὶ σκέπτου τὴν ἀπολογίαν εἰς αὔριον. Παρέχω γάρ σοι καιρὸν τοῖς πανουργήμασι." Πρὸς ταῦτα μηδὲν ὑπ' ἐκπλήξεως ἀποκρίνασθαι δυνηθεὶς αὐτὸς, ὑπέστρεψε. Παραγενόμεναι δὲ πρὸς αὐτὸν διηγήσαντο πάντας τοὺς ἐλέγχους ἥ τε μήτηρ καὶ ἡ γυνή· καὶ τότε μὲν ἀνανήψας ἐν σκέψει τῆς ἀπολογίας ἦν.

CAP. XXXII. 1. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ συνέδριον μὲν ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, εἰςκαλεῖ δὲ καὶ τοὺς Ἀντιπάτρου φίλους. Προκαθέζεται δὲ αὐτὸς ἅμα Οὐάρῳ, καὶ τοὺς μηνυτὰς ἅπαντας ἐκέλευσεν εἰςαγαγεῖν· ἐν οἷς εἰςήχθησαν καὶ τῆς Ἀντιπάτρου μητρὸς οἰκέται τινὲς, οὐ πρὸ πολλοῦ συνειλημμένοι, γράμματα κομίζοντες ἀπ' αὐτῆς πρὸς τὸν υἱὸν τοιάδε· "Ἐπείπερ πεφώραται πάντα ἐκεῖνα παρὰ τῷ πατρί σου, μὴ παραγίνου πρὸς αὐτὸν, ἂν μή τινα πορίσῃ παρὰ Καίσαρος δύναμιν." Τούτων σὺν τοῖς ἄλλοις εἰςηγμένων, Ἀντίπατρος εἰςέρχεται, καὶ πεσὼν πρηνὴς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρὸς, "Ἱκετεύω, πάτερ," ἔφη, "μηδέν μου προκατεγνωκέναι, παρασχεῖν δέ μοι τὰς ἀκοὰς ἀκεραίους εἰς τὴν ἀπολογίαν· ἀποδείξω γὰρ ἐμαυτὸν καθαρὸν, ἂν σὺ θέλῃς.

2. Ὁ δὲ αὐτῷ σιγᾶν ἐγκραγὼν πρὸς τὸν Οὔαρον εἶπεν· "Ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ σὺ, Οὔαρε, καὶ πᾶς δικαστὴς ὅσιος Ἀντίπατρον ἐξώλη κρινεῖ, πέπεισμαι. Δέδοικα δὲ, μὴ καὶ ἐμοῦ μισήσῃς τὴν τύχην, καὶ ἐμὲ κρίνῃς πάσης ἄξιον συμφορᾶς, τοιούτους υἱοὺς γεγεννηκότα. Χρὴ δέ με διὰ τοῦτο ἐλεεῖσθαι μᾶλ-

λον, ὅτι πρὸς οὕτω μιαροὺς καὶ φιλοστοργότατος πατὴρ ἐγενόμην. Τοὺς μὲν γὰρ προτέρους βασιλείας τε ἔτι νέους ἀξιώσας, καὶ πρὸς τοῖς ἐν Ῥώμῃ τροφείοις φίλους Καίσαρος, ζηλωτούς τε ποιήσας βασιλεῦσιν ἑτέροις, εὗρον ἐπιβούλους, οἳ τεθνήκασι τὸ πλέον Ἀντιπάτρῳ· νέῳ γὰρ ὄντι καὶ διαδόχῳ, τούτῳ μάλιστα τὴν ἀσφάλειαν ἐποριζόμην. Τὸ δὲ μιαρὸν τοῦτο θηρίον, τῆς ἐμῆς ὑπερεμπλησθὲν ἀνεξικακίας, ἤνεγκε κατ᾽ ἐμοῦ τὸν κόρον· ἔδοξα γὰρ αὐτῷ πολὺν ζῆν χρόνον, καὶ τὸ ἐμὸν γῆρας ἐβαρύνθη, βασιλεύς τ᾽ οὐχ ὑπέμενεν, εἰ μὴ διὰ πατροκτονίας, γενέσθαι. Δίκαιά τε βουλευσάμενος, ὅτι καταγαγὼν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπεῤῥιμμένον, καὶ 136
παρωσάμενος τοὺς ἐκ βασιλίδος μοι γεγεννημένους, ἀπέδειξα τῆς ἀρχῆς διάδοχον. Ἐξομολογοῦμαί σοι, Οὔαρε, τὴν ἐμαυτοῦ φρενοβλάβειαν. Ἐγὼ τοὺς υἱοὺς ἐκείνους κατ᾽ ἐμαυτοῦ παρώξυνα, δικαίας αὐτῶν ἀποκόψας ἐλπίδας δι᾽ Ἀντίπατρον. Καὶ τί μὲν ἐκείνους ηὐεργέτησα τηλικοῦτον, ἡλίκον τοῦτον; Ὧι γε ζῶν μὲν ὀλίγου δεῖν παρεχώρησα τῆς ἐξουσίας, φανερῶς δὲ ταῖς διαθήκαις ἐνέγραψα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, καὶ πρόσοδον μὲν ἰδίᾳ πεντήκοντα ταλάντων ἔνειμα, τῶν δὲ ἐμῶν ἐχορήγησα χρημάτων ἀνέδην, πλέοντι δὲ νῦν εἰς Ῥώμην ἔδωκα τριακόσια τάλαντα, Καίσαρι δὲ ἐξ ὅλης τῆς γενεᾶς μόνον ὡς σωτῆρα τοῦ πατρὸς παρεθέμην. Τί δὲ ἐκεῖνοι τοιοῦτον ἠσέβησαν, οἷον Ἀντίπατρος; Ἢ τίς ἔλεγχος ἠνέχθη κατ᾽ αὐτῶν, ἡλίκος ἀποδείκνυσι τοῦτον ἐπίβουλον; Ἀλλὰ φθέγγεσθαί τι τετόλμηκεν ὁ πατροκτόνος, καὶ πάλιν δόλοις τὴν ἀλήθειαν ἐπικαλύψειν ἐλπίζει. Οὔαρε, σοὶ φυλακτέον. Ἐγὼ γὰρ οἶδα τὸ θηρίον, καὶ προορῶμαι τὴν μέλλουσαν ἀξιοπιστίαν, καὶ τὸν ἐπίπλαστον ὀλοφυρμόν. Οὗτός ἐστιν ὁ παραινῶν ἐμοί ποτε φυλάττεσθαι ζῶντα Ἀλέξανδρον, καὶ μὴ πᾶσι πιστεύειν τὸ σῶμα. Οὗτος ὁ μέχρι τῆς κοίτης εἰςάγων, καὶ μή μέ τις ἐνεδρεύοι περιβλέπων. Οὗτος

ὁ ταμίας τῶν ὕπνων, καὶ χορηγὸς τῆς ἀμεριμνίας,
ὁ παραμυθούμενος τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις λύπην,
καὶ διακρίνων τὴν τῶν ζώντων εὔνοιαν ἀδελφῶν, ὁ
ὑπερασπιστὴς ὁ ἐμὸς, ὁ σωματοφύλαξ. Ὅταν ἀνα-
μνησθῶ, Οὔαρε, τὸ πανοῦργον ἐν ἑκάστῳ καὶ τὴν
ὑπόκρισιν, ἀπιστία με τοῦ ζῆν εἰσέρχεται, καὶ θαυ-
μάζω, πῶς οὕτω βαθὺν ἐπίβουλον διέφυγον. Ἀλλ᾽
ἐπεὶ δαίμων τις ἐξερημοῖ τὸν ἐμὸν οἶκον, καί μοι
τοὺς φιλτάτους ἐπανίστησιν ἀεὶ, κλαύσομαι μὲν ἐγὼ
τὴν ἄδικον εἱμαρμένην, καὶ κατ᾽ ἐμαυτὸν στενάξω
τὴν ἐρημίαν. Διαφεύξεται δὲ οὐδεὶς διψήσας τὸ
ἐμὸν αἷμα, καὶ ἂν διὰ πάντων μου τῶν τέκνων ὁ
ἔλεγχος ἔλθῃ."

3. Τοιαῦτα λέγων, αὐτὸς μὲν ὑπὸ συγχύσεως
ἐνεκόπη. Νικολάῳ δὲ, ἑνὶ τῶν φίλων, λέγειν τὰς
ἀποδείξεις ἐκέλευε. Μεταξὺ δὲ ὁ Ἀντίπατρος ἐπά-
ρας τὴν κεφαλὴν, ἔμενε γὰρ δὴ βεβλημένος πρὸ τῶν
ποδῶν τοῦ πατρὸς, ἐβόα· "Σὺ, πάτερ, ὑπὲρ ἐμοῦ
πεποίηκας τὴν ἀπολογίαν. Πῶς γὰρ ἐγὼ πατρο-
κτόνος, ὃν ὁμολογεῖς αὐτὸς φύλακα διὰ παντὸς ἐσχη-
κέναι; Τερατείαν δέ μου καὶ ὑπόκρισιν λέγεις τὴν
εὐσέβειαν. Πῶς οὖν ὁ πανοῦργος οὕτως ἐν τοῖς
ἄλλοις ἄφρων ἐγενόμην, ὡς μὴ νοεῖν, ὅτι λαθεῖν
οὐδὲ ἀνθρώπους ῥᾴδιον τηλικοῦτον μῦσος ἐνσκευ-
αζόμενον, τὸν δὲ ἀπ᾽ οὐρανοῦ δικαστὴν ἀμήχανον,
ὃς ἐφορᾷ πάντα, καὶ πανταχοῦ πάρεστιν; Ἢ τὸ
τῶν ἀδελφῶν τέλος ἠγνόουν, οὓς ὁ θεὸς οὕτω μετ-
ῆλθε τῆς εἰς σὲ κακοβουλίας; Τί δὲ με καὶ παρώ-
ξυνε κατὰ σοῦ; Βασιλείας ἐλπίς; Ἀλλ᾽ ἐβασίλευον.
Ὑπόνοια μίσους; Οὐ γὰρ ἐστεργόμην; Φόβος ἐκ σοῦ
τις ἄλλος; Ἀλλὰ μὴν σὲ τηρῶν, ἑτέροις φοβερὸς
137 ἤμην. Ἔνδεια χρημάτων; Καὶ τίνι μᾶλλον ἐξῆν
ἀναλίσκειν; Εἰ δ᾽ ἐξωλέστατος πάντων ἀνθρώπων
ἐγενόμην, καὶ θηρίου ψυχὴν εἶχον ἀνημέρου, πάτερ,
οὐκ ἂν ταῖς σαῖς εὐεργεσίαις ἐνικήθην, ὃν κατήγα-
γες μὲν, ὡς ἔφης αὐτὸς, προέκρινας δὲ τοσούτων

τέκνων, ἀπέδειξας δὲ ζῶν βασιλέα, δι᾿ ὑπερβολὴν δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐποίησας ἐπίφθονον; Ὦ τάλας ἐγὼ τῆς πικρᾶς ἀποδημίας! Ὡς πολὺν ἔδωκα καιρὸν τῷ φθόνῳ, καὶ μακρὰν τοῖς ἐπιβουλεύουσι διωρίαν! Σοὶ δὲ, πάτερ, καὶ τοῖς σοῖς ἀγῶσιν ἀπεδήμουν, ἵνα μὴ Συλλαῖος τοῦ σοῦ γήρως καταφρονήσῃ. Ῥώμη μοι μάρτυς τῆς εὐσεβείας, καὶ ὁ τῆς οἰκουμένης προστάτης Καῖσαρ, ὁ φιλοπάτορά με πολλάκις εἰπών. Λάβε, πάτερ, τὰ παρ᾿ αὐτοῦ γράμματα· ταῦτα τῶν ἐνθάδε διαβολῶν πιστότερα· ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη· τούτοις τῆς εἰς σὲ φιλοστοργίας τεκμηρίοις χρῶμαι. Μέμνησο δὲ ὡς οὐχ ἑκὼν ἔπλεον, ἐπιστάμενος τὴν ἐμφωλεύουσαν τῆς βασιλείας κατ᾿ ἐμοῦ δυσμένειαν. Σὺ δὲ με, πάτερ, ἄκων ἀπώλεσας, ἀναγκάσας καιρὸν διαβολῆς δοῦναι τῷ φθόνῳ. Πάρειμι δὲ, ἐπὶ τοὺς ἐλέγχους πάρειμι, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης οὐδὲν οὐδαμῆ παθὼν ὁ πατροκτόνος. Ἀλλὰ μήπω τούτῳ ὠφέλημαι τῷ τεκμηρίῳ· κατέγνωσμαι γὰρ καὶ παρὰ θεῷ καὶ παρὰ σοὶ, πάτερ. Κατεγνωσμένος δὲ δέομαι, μὴ ταῖς ἄλλων βασάνοις πιστεύειν, ἀλλὰ κατ᾿ ἐμοῦ φερέσθω τὸ πῦρ, ὁδευέτω διὰ τῶν ἐμῶν σπλάγχνων τὰ ὄργανα, μὴ φείδεσθε ὀλοφυρμοῦ τοῦ μιαροῦ σώματος. Εἰ γάρ εἰμι πατροκτόνος, οὐκ ὀφείλω θνήσκειν ἀβασανίστως." Τοιαῦτα μετὰ ὀλολυγμοῦ καὶ δακρύων ἐκβοῶν, τούς τε ἄλλους ἅπαντας καὶ τὸν Οὔαρον εἰς οἶκτον προεκαλέσατο. Μόνον δὲ ὁ θυμὸς Ἡρώδην ἄδακρυν διεκράτει, τοὺς ἐλέγχους ἀληθεῖς ἐπιστάμενον.

4. Ἐν τούτῳ, τοῦ βασιλέως κελεύσαντος, Νικόλαος, πολλὰ πρὸς τὸ πανοῦργον τὸ Ἀντιπάτρου προειπὼν, καὶ τὸν ἐπ᾿ αὐτῷ διαχέας ἔλεον, ἔπειτα πικρὰν κατηγορίαν κατετείνετο, πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν κακουργήματα περιτιθεὶς αὐτῷ, μάλιστα δὲ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀδελφῶν, ἀποδεικνὺς ταῖς ἐκείνου διαβολαῖς ἀπολωλότας. Ἐπιβουλεύειν δὲ αὐτὸν ἔλεγε καὶ τοῖς περιοῦσιν, ὡς ἐφέδροις τῆς

διαδοχῆς· τὸν γὰρ παρασκευάσαντα πατρὶ φάρμακον, πότε ἂν ἀδελφῶν ἀποσχέσθαι; Προελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τῆς φαρμακείας, τάς τε μηνύσεις ἑξῆς ἀπεδείκνυε, καὶ περὶ Φερώρα κατεσχετλίαζεν, ὅτι καὶ ἐκεῖνον Ἀντίπατρος ποιήσειεν ἀδελφοκτόνον, καὶ τοὺς φιλτάτους τῷ βασιλεῖ διαφθείρας, ὅλον τοῦ μύσους ἀναπλήσειε τὸν οἶκον.’ Ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τούτοις εἰπὼν καὶ ἀποδείξας, καταπαύει τὸν λόγον.

5. Οὔαρος δὲ κελεύσας ἀπολογεῖσθαι τὸν Ἀντί-
138 πατρον, καὶ ὃς οὐδὲν πλέον εἰπὼν ἢ ‘θεὸς ἔστι
μοι τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν μάρτυς’ ἔκειτο σιγῶν, αἰτήσας τὸ φάρμακον, δίδωσί τινι τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων δεσμώτῃ πιεῖν. Τοῦ δὲ παραχρῆμα τελευτήσαντος, ὁ μὲν Οὔαρος, ἀποῤῥήτους ποιήσας τὰς πρὸς Ἡρώδην ὁμιλίας, καὶ τὰ περὶ τὸ συνέδριον Καίσαρι γράψας, μετὰ μίαν ἡμέραν χωρίζεται. Δεσμεῖ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀντίπατρον, καὶ πρὸς Καίσαρα τοὺς δηλώσοντας τὴν συμφορὰν ἐξέπεμψεν.

6. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ κατὰ Σαλώμης ἐπίβουλος Ἀντίπατρος εὑρίσκεται. Τῶν γὰρ Ἀντιφίλου τις οἰκετῶν ἧκεν, ἐπιστολὰς κομίζων ἀπὸ Ῥώμης παρὰ Ἰουλίας θεραπαινίδος, Ἀκμῆς τὸ ὄνομα. Καὶ παρὰ μὲν ταύτης ἐπέσταλτο βασιλεῖ, τὰς παρὰ Σαλώμης ἐπιστολὰς ἐν τοῖς Ἰουλίας εὑρηκέναι γράμμασι, πεπομφέναι τε αὐτῷ λάθρα δι’ εὔνοιαν. Αἱ δὲ τῆς Σαλώμης λοιδορίας τε τοῦ βασιλέως περιεῖχον πικροτάτας, καὶ κατηγορίαν μεγίστην. Ταύτας δὲ πλάσας ὁ Ἀντίπατρος, καὶ τὴν Ἀκμὴν διαφθείρας, ἔπεισεν Ἡρώδῃ πέμψαι. Διηλέγχθη δὲ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς· καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ γύναιον ἔγραψεν· “Ὡς ἠβουλήθης, ἔγραψά σου τῷ πατρὶ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐκείνας ἔπεμψα, πεπεισμένη τὸν βασιλέα μὴ φείσασθαι τῆς ἀδελφῆς, ὅταν ἀναγνῷ. Καλῶς δὲ ποιήσεις, ἐπειδὰν ἀπαρτισθῇ πάντα, μνημονεύσας ὧν ὑπέσχου.”

7. Ταύτης φωραθείσης τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τῶν κατὰ Σαλώμην ἐνσκευασθεισῶν, ἔννοια μὲν ἐμπίπτει τῷ βασιλεῖ, τάχα καὶ κατὰ Ἀλεξάνδρου πλασθῆναι γράμματα. Περιαλγὴς δὲ ἦν ὑπὸ τοῦ πάθους, ὡς παρ' ὀλίγον καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀποκτείνας δι' Ἀντίπατρον. Οὐκέτι οὖν ἀνεβάλλετο λαβεῖν τιμωρίαν ὑπὲρ ἁπάντων. Ὡρμημένος δὲ ἐπὶ τὸν Ἀντίπατρον, ἐπεσχέθη νόσῳ χαλεπῇ. Περὶ μέντοι τῆς Ἀκμῆς καὶ τῶν κατὰ Σαλώμης ἐσκευωρημένων, ἐπέστειλε Καίσαρι. Τήν τε διαθήκην αἰτήσας, μετέγραφε, καὶ βασιλέα μὲν ἀπεδείκνυεν Ἀντίπαν, ἀμελῶν τῶν πρεσβυτάτων, Ἀρχελάου καὶ Φιλίππου· διεβεβλήκει γὰρ καὶ τούτους Ἀντίπατρος. Καίσαρι δὲ σὺν τοῖς δίχα χρημάτων δώροις κατέλιπε χίλια τάλαντα, τῇ τε γυναικὶ καὶ τέκνοις αὐτοῦ καὶ φίλοις καὶ ἀπελευθέροις περὶ πεντακόσια· ἀπένειμε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τῆς τε χώρας οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν χρημάτων, λαμπροτάταις τε δωρεαῖς ἐτίμα Σαλώμην τὴν ἀδελφήν. Ἐν μὲν οὖν ταῖς διαθήκαις ταῦτα διωρθώσατο.

CAP. XXXIII. 1. Προήει δὲ αὐτῷ πρὸς τὸ 139
χαλεπώτερον ἡ νόσος, ἅτε δὴ τῶν ἀῤῥωστημάτων ἐν γήρᾳ καὶ ἀθυμίᾳ ἐπιπεσόντων. Ἦν μὲν γὰρ ἤδη σχεδὸν ἐτῶν ἑβδομήκοντα, τεταπείνωτο δὲ τὴν ψυχὴν ταῖς περὶ τῶν τέκνων συμφοραῖς, ὡς μηδὲ ἐν ὑγιείᾳ τι τῶν ἡδέων προσίεσθαι. Τῆς νόσου δὲ ἦν ἐπίτασις ζῶν Ἀντίπατρος, ὃν οὐκ ἐν παρέργῳ, ῥαΐσας δὲ προῄρητο ἀνελεῖν.

2. Γίνεται δ' ἐν ταῖς συμφοραῖς αὐτοῦ καὶ δημοτική τις ἐπανάστασις. Δύο ἦσαν σοφισταὶ κατὰ τὴν πόλιν, μάλιστα δοκοῦντες ἀκριβοῦν τὰ πάτρια, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἅπαντι τῷ ἔθνει μεγίστης ἠξιωμένοι δόξης, Ἰούδας τε υἱὸς Σεπφωραίου, καὶ Ματθίας ἕτερος Μαργάλου. Τούτοις οὐκ ὀλίγοι προσῄεσαν τῶν νέων ἐξηγουμένοις τοὺς νόμους, καὶ συν-

ἦγον ὁσημέραι τῶν ἡβώντων στρατόπεδον. Οἳ τότε τὸν βασιλέα πυνθανόμενοι ταῖς ἀθυμίαις ὑπεκρέοντα καὶ τῇ νόσῳ, λόγον καθίεσαν εἰς τοὺς γνωρίμους, ὡς ‘ἄρα καιρὸς ἐπιτηδειότατος εἴη, τιμωρεῖν ἤδη τῷ θεῷ, καὶ τὰ κατασκευασθέντα παρὰ τοὺς πατρίους νόμους ἔργα κατασπᾶν. Ἀθέμιτον γὰρ εἶναι, κατὰ τὸν ναὸν ἢ εἰκόνας ἢ προτομὰς ἢ ζώου τινὸς ἐπώνυμον ἔργον εἶναι.’ Κατεσκευάκει δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ τὴν μεγάλην πύλην ἀετὸν χρυσοῦν· ὃν δὴ τότε παρῄνουν ἐκκόπτειν οἱ σοφισταὶ, ‘καλὸν εἶναι λέγοντες, εἰ καί τις γένοιτο κίνδυνος, ὑπὲρ τοῦ πατρίου νόμου θνήσκειν· τοῖς γὰρ οὕτω τελευτῶσιν ἀθάνατόν τε τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν ἐν ἀγαθοῖς αἴσθησιν αἰώνιον παραμένειν· τοὺς δὲ ἀγεννεῖς, καὶ τῆς αὐτῶν σοφίας ἀπείρους, ἀγνοοῦντας φιλοψυχεῖν, καὶ πρὸ τοῦ δι᾽ ἀρετῆς τὸν ἐκ νόσου θάνατον αἱρεῖσθαι.’

3. Ἅμα δὲ τοῖς ἐκείνων λόγοις διεφημίσθη καὶ θνήσκειν ὁ βασιλεὺς, ὥςτε θαῤῥαλεώτερον ἥπτοντο τῆς ἐπιχειρήσεως οἱ νέοι. Μέσης γοῦν ἡμέρας, καὶ πολλῶν κατὰ τὸ ἱερὸν ἀναστρεφομένων, σχοίνοις παχείαις καθιμήσαντες σφᾶς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τέ-
140 γους τὸν χρυσοῦν ἐκεῖνον ἀετὸν ἐξέκοπτον πελέκεσιν. Ἠγγέλθη δὲ εὐθέως τῷ βασιλέως στρατηγῷ, καὶ ἐκεῖνος μετὰ χειρὸς οὐκ ὀλίγης ἀναδραμὼν περὶ τεσσαράκοντα νεανίας συλλαμβάνει, καὶ κατήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. Πυνθανομένῳ δὲ αὐτῷ πρῶτον, ‘εἰ τολμήσειαν τὸν χρυσοῦν ἀετὸν ἐκκόπτειν,’ ὡμολόγουν. Ἔπειτα, ‘τίνος κελεύσαντος,’ ἀπεκρίναντο· ‘τοῦ πατρίου νόμου.’ ‘Τί δὲ οὕτω γεγήθασι᾽ διερωτήσαντος, ‘ἀναιρεῖσθαι μέλλοντες, ἔλεγον, ὅτι πλειόνων ἀγαθῶν ἀπολαύσουσι μετὰ τὴν τελευτήν.’

4. Ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς δι᾽ ὑπερβολὴν ὀργῆς κρείττων τῆς νόσου γενόμενος, πρόεισιν εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πολλὰ τῶν ἀνδρῶν κατηγορήσας ὡς ἱεροσύλων, καὶ προφάσει τοῦ νόμου πειραζόντων τὶ

μεῖζον, κολάζειν ἠξίου ὡς ἀσεβεῖς. Ὁ δὲ δῆμος δείσας, μὴ διὰ πολλῶν ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ, παρεκάλει πρῶτον μὲν τοὺς ὑποθεμένους τὴν πρᾶξιν, ἔπειτα τοὺς ἐν αὐτῇ συλληφθέντας κολάσαντα, τοῖς λοιποῖς τὴν ὀργὴν ἀφεῖναι. Πείθεται μόγις ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς μὲν καθιμήσαντας ἑαυτοὺς ἅμα τοῖς σοφισταῖς κατέκαυσε ζῶντας, τοὺς λοιποὺς δὲ τῶν συλληφθέντων παρέδωκε τοῖς ὑπηρέταις ἀνελεῖν.

5. Ἔνθεν αὐτοῦ τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος διαλαβοῦσα, ποικίλοις πάθεσι διεμερίζετο. Πυρετὸς μὲν γὰρ ἦν οὐ λάβρος, κνησμὸς δ' ἀφόρητος τῆς ἐπιφανείας ὅλης, καὶ κώλου συνεχεῖς ἀλγηδόνες, περί τε τοὺς πόδας ὥσπερ ὑδρωπιῶντος οἰδήματα, τοῦ τε ἤτρου φλεγμονὴ, καὶ δι' αἰδοίου σηπεδὼν σκώληκας γεννῶσα. Πρὸς τούτοις ὀρθόπνοια, καὶ δύσπνοια, καὶ σπασμὸς ἁπάντων τῶν μελῶν, ὥστε τοὺς ἐπιθειάζοντας ποινὴν εἶναι τῶν σοφιστῶν τὰ νοσήματα λέγειν. Ὁ δὲ παλαίων τοσούτοις πάθεσιν, ὅμως τοῦ ζῆν ἀντείχετο, σωτηρίαν τε ἤλπιζε, καὶ θεραπείας ἐπενόει. Διαβὰς γοῦν τὸν Ἰορδάνην, τοῖς κατὰ Καλλιρόην θερμοῖς ἐκέχρητο· ταῦτα δὲ ἔξεισι μὲν εἰς τὴν Ἀσφαλτῖτιν λίμνην, ὑπὸ γλυκύτητος δ' ἔστι καὶ πότιμα. Δόξαν δ' ἐνταῦθα τοῖς ἰατροῖς ἐλαίῳ θερμῷ πᾶν ἀναθάλψαι τὸ σῶμα, χαλασθὲν εἰς ἐλαίου πλήρη πύελον, ἐκλύει δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ὡς τεθνεὼς ἀνέστρεψε. Θορύβου δὲ τῶν θεραπόντων γενομένου, πρὸς μὲν τὴν φωνὴν ἀνήνεγκεν· εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίαν, τοῖς τε στρατιώταις ἀνὰ δραχμὰς πεντήκοντα ἐκέλευσε διανεῖμαι, καὶ πολλὰ χρήματα τοῖς ἡγεμόσι καὶ τοῖς φίλοις.

6. Αὐτὸς δὲ ὑποστρέφων ὡς εἰς Ἱεριχοῦντα 141
παραγίνεται, μελαγχολῶν ἤδη, καὶ μονονουχὶ αὐτῷ τὶ τῷ θανάτῳ ἀπειλῶν, προέκοψεν εἰς ἐπιβολὴν ἀθεμίτου πράξεως. Τοὺς γὰρ ἀφ' ἑκάστης κώμης ἐπισήμους ἄνδρας ἐξ ὅλης Ἰουδαίας συναγαγὼν εἰς

τὸν καλούμενον Ἱππόδρομον ἐκέλευσε συγκλεῖσαι. Προςκαλεσάμενος δὲ Σαλώμην τὴν ἀδελφὴν, καὶ τὸν ἄνδρα ταύτης Ἀλεξᾶν, "Οἶδα," ἔφη, "Ἰουδαίους τὸν μὲν ἐμὸν ἑορτάσοντας θάνατον, δύναμαι δὲ πενθεῖσθαι δι᾽ ἑτέρων, καὶ λαμπρὸν ἐπιτάφιον σχεῖν, ἂν ὑμεῖς θελήσητε ταῖς ἐμαῖς ἐντολαῖς ὑπουργῆσαι. Τούςδε τοὺς φρουρουμένους ἄνδρας, ἐπειδὰν ἐκπνεύσω, τάχιστα κτείνατε περιστήσαντες τοὺς στρατιώτας, ἵνα πᾶσα Ἰουδαία, καὶ πᾶς οἶκος, ἄκων ἐπ᾽ ἐμοὶ δακρύσῃ."

7. Ταῦτα ἐνετέλλετο, καὶ παρὰ τῶν ἐν Ῥώμῃ πρέσβεων ἧκον ἐπιστολαὶ, δι᾽ ὧν Ἀκμὴ μὲν ἀνῃρημένη κελεύσαντος Καίσαρος ἐδηλοῦτο, θανάτῳ δὲ Ἀντίπατρος κατάκριτος· ἔγραφόν γε μὴν, ὡς, εἰ καὶ φυγαδεύειν αὐτὸν ἐθελήσειεν ὁ πατὴρ, ἐπιτρέποι Καῖσαρ. Ὁ δὲ βραχὺ μὲν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἀνήνεγκεν, αὖθις δὲ, καὶ γὰρ ἐνδείᾳ τροφῆς καὶ βηχὶ σπασμώδει διετείνετο, τῶν ἀλγηδόνων ἡττηθεὶς, φθάσαι τὴν εἱμαρμένην ἐπεβάλλετο. Λαβὼν δὲ μῆλον, ᾔτησε καὶ μαχαίριον, — εἰώθει γὰρ ἀποτέμνων ἐσθίειν, — ἔπειτα περιαθρήσας, μή τις ὁ κωλύων εἴη, ἐπῆρε τὴν δεξιὰν, ὡς πλήξων ἑαυτόν. Προςδραμὼν δὲ ἐκώλυσεν Ἀχίαβος ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, τὴν χεῖρα κατασχών. Οἰμωγὴ δ᾽ εὐθὺς ἤρθη μεγίστη κατὰ τὸ βασίλειον ὡς οἰχομένου τοῦ βασιλέως· καὶ ταχέως ἀκούσας Ἀντίπατρος, ἀνεθάῤῥει τε καὶ γεγηθὼς τοὺς φύλακας ἱκέτευεν, ἐπὶ χρήμασιν ἐξαφιέναι λύσαντας αὐτόν. Ὁ δὲ ἡγεμὼν οὐ μόνον ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖ δραμὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπιβουλήν. Ἀνέκραγεν δὲ ἐκεῖνος ἰσχυρότερον τῆς νόσου, καὶ παραχρῆμα πέμψας τοὺς δορυφόρους, ἀπέκτεινε τὸν Ἀντίπατρον. Θάψαι δὲ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ προςτάξας ἐν Ὑρκανίῳ, πάλιν τὰς διαθήκας ἐπανορθοῦται, καὶ διάδοχον μὲν Ἀρχέλαον, τὸν πρεσβύτατον υἱὸν, ἀδελφὸν Ἀντίπα, γράφει, τετράρχην δὲ Ἀντίπαν.

8. *Μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ παιδὸς ἐπιβιοὺς*
πέντε ἡμέρας τελευτᾷ, βασιλεύσας ἀφ᾽ οὗ μὲν ἀπο-
κτείνας Ἀντίγονον ἐκράτησε τῶν πραγμάτων ἔτη τέσ-
σαρα καὶ τριάκοντα, ἀφ᾽ οὗ δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπε- 142
δείχθη βασιλεὺς, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. Καὶ κατὰ
μὲν τὰ ἄλλα πάντα τύχῃ δεξιᾷ χρησάμενος, εἰ καί
τις ἕτερος, ὅςτις γε κατεκτήσατο βασιλείαν ἰδιώτης
ὢν, καὶ, τοσούτῳ χρόνῳ φυλάξας, ἰδίοις τέκνοις
κατέλιπεν. Ἐν δὲ τοῖς κατ᾽ οἶκον ἀτυχέστατος. Πρὶν
δὲ γνῶναι τὴν τελευτὴν αὐτοῦ τὸ στρατιωτικὸν,
προελθοῦσα μετ᾽ ἀνδρὸς ἡ Σαλώμη, διαφῆκε τοὺς
δεσμώτας οὓς κτείνειν ὁ βασιλεὺς ἐνετείλατο, μετα-
πεισθῆναι αὐτὸν λέγουσα, καὶ πάλιν ἀναπέμπειν
ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. Τούτων δὲ οἰχομένων, ἐδήλου
ἤδη τοῖς στρατιώταις, καὶ συνῆγεν αὐτοὺς εἰς ἐκ-
κλησίαν μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους ἐν τῷ καθ᾽ Ἱε-
ριχοῦντα ἀμφιθεάτρῳ. Ἔνθα παρελθὼν Πτολεμαῖος,
ὁ καὶ τὸν σημαντῆρα δακτύλιον παρὰ τοῦ βασιλέως
πεπιστευμένος, τόν τε βασιλέα κατευδαιμονίζει, καὶ
τὸ πλῆθος παρακαλεῖ, τήν τε ἀπολειφθεῖσαν τοῖς
στρατιώταις ἀνεγίνωσκεν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ πολλὰ
περὶ τῆς εἰς τὸν διάδοχον εὐνοίας παρεκάλει. Μετὰ
δὲ τὴν ἐπιστολὴν λύσας τὰς διαθήκας ἀνεγίνωσκεν,
ἐν αἷς Φίλιππος μὲν τοῦ Τράχωνος, καὶ τῶν γειτ-
νειώντων χωρίων κληρονόμος, τετράρχης δὲ, ὡς
προείπομεν, Ἀντίπας, βασιλεὺς δὲ Ἀρχέλαος ἀπε-
δείκνυτο. Τούτῳ δὲ τόν τε δακτύλιον τὸν ἑαυτοῦ
Καίσαρι φέρειν ἐνετέλλετο, καὶ τὰς διοικήσεις τῆς
βασιλείας σεσημασμένας· κύριον γὰρ ἁπάντων, ὧν
διατάξειε, καὶ βεβαιωτὴν τῶν διαθηκῶν εἶναι Καί-
σαρα· τά γε μὴν λοιπὰ κατὰ τὰς προτέρας διαθή-
κας φυλάττειν.

9. *Βοὴ δὲ εὐθὺς ἐγένετο τῶν Ἀρχελάῳ συνη-*
δομένων, καὶ κατὰ στίφος οἱ στρατιῶται μετὰ τοῦ
πλήθους περιϊόντες, ὑπισχνοῦντο μὲν τὴν ἑαυτῶν
εὔνοιαν, συνηύχοντο δὲ καὶ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ.

Μετὰ ταῦτα πρὸς ταφὴν ἐτράποντο τοῦ βασιλέως. Παρέλιπε δὲ οὐδὲν ὁ Ἀρχέλαος εἰς πολυτέλειαν, ἀλλὰ πάντα τὸν βασίλειον κόσμον προήνεγκε, συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ. Κλίνη μὲν ὁλόχρυσος ἦν διάλιθος, στρωμνὴ δὲ ἁλουργὶς ποικίλη, τὸ σῶμα δὲ ἐπ᾽ αὐτῆς πορφύρᾳ κεκαλυμμένον, καὶ διάδημα μὲν ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ, στέφανος δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ χρυσοῦς, τὸ δὲ σκῆπτρον παρὰ τὴν δεξιάν. Καὶ περὶ μὲν τὴν κλίνην οἵ τε υἱεῖς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγενῶν, ἐφ᾽ οἷς οἱ δορυφόροι, καὶ τὸ Θράκιον στίφος, Γερμανοί τε καὶ Γαλάται, διεσκευασμένοι πάντες ὡς εἰς πόλεμον. Προῆγε δὲ ἡ λοιπὴ δύναμις, ὡπλισμένοι τοῖς ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχοις ἀκολουθοῦντες ἐν κόσμῳ. Πεντακόσιοι δὲ ὑπ᾽ αὐτοῖς τῶν οἰκετῶν καὶ ἀπελευθέρων ἀρωματοφόροι. Σταδίους
143 *δὲ ἐκομίσθη τὸ σῶμα διακοσίους εἰς Ἡρώδειον, ὅπου κατὰ τὰς ἐντολὰς ἐτάφη. Καὶ τὰ μὲν περὶ Ἡρώδην τοιοῦτον ἔσχε πέρας.*

144-146 ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ἹΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ἉΛΩΣΕΩΣ
ΛΟΓΟΣ Β'.

Argumentum Lib. II.

(1) *Ἀρχέλαος ἐπιτάφιον ἑστίασιν ὑπὲρ Ἡρώδου τῷ λαῷ παρέχει. Μεγάλη στάσις ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐγερθεῖσα.* (2) *Ἀρχέλαος εἰς Ῥώμην πορεύεται.* (3) *Μάχην καρτερὰν τοῖς Σαβίνου στρατιώταις συνάπτουσιν οἱ Ἰουδαῖοι.* (4) *Στάσις τῶν πάλαι στρατευσαμένων ὑφ᾽ Ἡρώδου. Περὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος καὶ Ἀθρογγαίου.* (5) *Ἰουδαίους θορυβοῦντας κατέστειλεν Οὔαρος.* (6) *Καῖσαρ τοῖς Ἡρώδου τέκνοις τὰ πα-*

τρῷα ὡς βούλοιτο διανέμει. (7) Περὶ Ψευδαλεξάνδρου. Φυγαδεύεται Ἀρχέλαος, καὶ τελευτᾷ Γλαφύρα. (8) Στάσις Ἰούδα Γαλιλαίου. Τρεῖς Ἰουδαίων αἱρέσεις. (9) Σαλώμης τελευτή. Ταραχὰς κινεῖ Πίλατος. Ἡρώδης Ἀντίπας φυγαδεύεται. (10) Γάϊος τὸν ἀνδριάντα αὐτοῦ τῷ ναῷ ἐγκαθιδρύεσθαι κελεύει. (11) Περὶ Ἀγρίππα καὶ Ἡρώδου τελευτῆς. (12) Πολλοὶ θόρυβοι ἐπὶ Κουμάνου. Φῆλιξ Ἰουδαίας ἐπίτροπος. (13) Σικάριοι, Μάγοι, καὶ ψευδοπροφήτης Αἰγύπτιος ταραχὰς συνιστᾶσι. (14 et 15) Περὶ Φήστου καὶ Ἀλβίνου καὶ Φλώρου, ὃς διὰ τὴν αὐτοῦ ὠμότητα Ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἀναγκάζει. (16) Κέστιος πέμπει Νεαπολιτανὸν χιλίαρχον τὰ τῶν Ἰουδαίων κατασκεψόμενον. (17) Ὡς Ἰουδαῖοι ἤρξαντο τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου. (18) Ἰουδαίων συμφοραὶ καὶ φόνοι ἑκάστοτε. (19) Ὅσα Κέστιος κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἔπραξε. (20) Κέστιος πρὸς Νέρωνα πρέσβεις ἀναπέμπει. Ἱεροσολυμῖται στρατηγοὺς ἀποδεικνῦσι πολλούς, καὶ αὐτὸν τὸν συγγραφέα, Ἰώσηπον. (21) Περὶ Ἰωάννου ἀπὸ Γισχάλων. (22) Ἰουδαῖοι παρεσκευάζοντο τὰ πρὸς πόλεμον.

CAP. I. 1. Ἀρχελάῳ δὲ νέων ἦρξε θορύβων ἡ τῆς 147
ἐπὶ Ῥώμην ἀποδημίας ἀνάγκη· πενθήσας γὰρ ἡμέ-
ρας ἑπτὰ τὸν πατέρα, καὶ τὴν ἐπιτάφιον ἑστίασιν
πολυτελῆ τῷ πλήθει παρασχών, — ἔθος δὲ τοῦτο
παρὰ Ἰουδαίοις πολλοῖς πενίας αἴτιον, διὰ τὸ πλῆ-
θος ἑστιᾶν οὐκ ἄνευ ἀνάγκης· εἰ γὰρ παραλίποι τις,
οὐχ ὅσιος, — μεταλαμβάνει μὲν ἐσθῆτα λευκὴν,
πρόεισι δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, ἔνθα ποικίλαις αὐτὸν εὐ-
φημίαις ὁ λαὸς ἐκδέχεται. Καὶ ἐκεῖνος τὸ πλῆθος
ἀφ' ὑψηλοῦ βήματος καὶ χρυσοῦ θρόνου δεξιωσά-
μενος, τῆς τε σπουδῆς, ἣν ἐνεδείξαντο περὶ τὴν
κηδείαν τοῦ πατρὸς, εὐχαριστεῖ, καὶ τῆς πρὸς αὐ-
τὸν θεραπείας ὡς πρὸς βέβαιον ἤδη βασιλέα· 'φεί-
δεσθαί γε μὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐ μόνον, ἔφη,
τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων, ἕως ἂν αὐ-
τῷ Καῖσαρ ἐπικυρώσῃ τὴν διαδοχὴν, ὁ κατὰ τὰς
διαθήκας τῶν ὅλων δεσπότης. Οὐδὲ γὰρ ἐν Ἱερι- 148
χοῦντι τῆς στρατιᾶς τὸ διάδημα περιαπτούσης αὐτῷ

δέχεσθαι· τοῦ μέντοι προθύμου καὶ τῆς εὐνοίας ὥςπερ τοῖς στρατιώταις οὕτω καὶ τῷ δήμῳ πλήρεις ἀποδώσειν τὰς ἀμοιβὰς, ὁπότ' ἂν ὑπὸ τῶν κρατούντων βασιλεὺς ἀποδειχθῇ βέβαιος. Σπουδάσειν γὰρ ἐν πᾶσι πρὸς αὐτοὺς φανῆναι τοῦ πατρὸς ἀμείνων.'

2. Ἐπὶ τούτοις ἡδόμενον τὸ πλῆθος εὐθέως ἀπεπειρᾶτο τῆς διανοίας αὐτοῦ μεγάλοις αἰτήμασιν. Οἱ μὲν γὰρ ἐβόων ἐπικουφίζειν τὰς εἰςφορὰς, οἱ δὲ ἀναιρεῖν τὰ τέλη, τινὲς δὲ ἀπολύειν τοὺς δεσμώτας. Ἐπένευε δ' ἑτοίμως ἅπασι, θεραπεύων τὸ πλῆθος. Ἔπειτα θύσας μετὰ τῶν φίλων ἐν εὐωχίᾳ ἦν. Ἔνθα δὴ περὶ δείλην ἀθροισθέντες οὐκ ὀλίγοι τῶν νεωτερίζειν προαιρουμένων, ἤρξαντο τοῦ ἰδίου πένθους, ὅτε τὸ κοινὸν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ πέπαυτο, κατολοφυρόμενοι τοὺς κολασθέντας ὑφ' Ἡρώδου διὰ τὸν ἐκκοπέντα χρυσοῦν ἀετὸν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. Ἦν δὲ τὸ πένθος οὐχ ὑπεσταλμένον, ἀλλ' οἰμωγαὶ διαπρύσιοι, καὶ θρῆνος ἐγκέλευστος, κοπετοί τε περιηχοῦντες ὅλην τὴν πόλιν, ὡς ἂν ἐπ' ἀνδράσιν, οὓς ἔφασκον ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων καὶ τοῦ ναοῦ παραπολέσθαι. 'Τιμωρεῖν δὲ αὐτοῖς ἀνεβόων ἐκ τῶν ὑφ' Ἡρώδου τετιμημένων χρῆναι, καὶ πρῶτον τὸν ὑπ' ἐκείνου κατασταθέντα παύειν ἀρχιερέα· προςήκειν γὰρ αὐτοῖς εὐσεβέστερον αἱρεῖσθαι, καὶ καθαρώτερον.'

3. Πρὸς ἃ παρωξύνετο μὲν Ἀρχέλαος, ἐπείχετο δὲ τὴν ἄμυναν ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἔξοδον ἐπείξεως, δεδοικὼς, μή ποτε τὸ πλῆθος ἐκπολεμώσας κατασχεθείη τῷ κινήματι. Διὸ πειθοῖ μᾶλλον, ἢ βίᾳ, καταστέλλειν ἐπειρᾶτο τοὺς νεωτερίζοντας, καὶ τὸν στρατηγὸν ὑποπέμψας παύσασθαι παρεκάλει. Τοῦτον εἰς τὸ ἱερὸν παρελθόντα, πρὶν φθέγξασθαί τι, λίθοις ἀπήλαυνον οἱ στασιασταὶ, καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ἐπὶ σωφρονισμῷ προςιοῦσιν, ἐνίει δὲ πολλοὺς Ἀρχέλαος, πάντα πρὸς ὀργὴν ἀπεκρίναντο. Δῆλοί τε

ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες, εἰ πλήθους ἀπολάβοιντο. Καὶ δὴ τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἑορτῆς, Φάσχα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καλεῖται, πολύ τι θυμάτων πλῆθος ἐκδεχομένη, κάτεισι μὲν ἄπειρος ἐκ τῆς χώρας λεὼς ἐπὶ τὴν θρησκείαν. Οἱ δὲ τοὺς σοφιστὰς πενθοῦντες ἐν τῷ ἱερῷ συνειστήκεισαν, τροφὴν τῇ στάσει πορίζόμενοι. Πρὸς ὃ δείσας Ἀρχέλαος, πρὶν δι᾽ ὅλου τοῦ πλήθους δραμεῖν τὴν νόσον, ὑποπέμπει μετὰ σπείρας χιλίαρχον, προστάξας βίᾳ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως κατασχεῖν. Πρὸς οὓς τὸ πλῆθος ἅπαν παροξύνεται, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς τῆς σπείρας βάλλοντες λίθοις διέφθειραν· ὁ δὲ χιλίαρχος ἐκφεύγει τραυματίας μόγις. Ἔπειθ᾽ οἱ μὲν, ὡς μηδενὸς 149
δεινοῦ γεγονότος, ἐτράποντο πρὸς τὴν θυσίαν· οὐ μὴν Ἀρχελάῳ δίχα φόνου καθεκτὸν ἔτι τὸ πλῆθος ἐφαίνετο. Τὴν δὲ στρατιὰν ἐπαφίησιν αὐτοῖς ὅλην, τοὺς μὲν πεζοὺς, διὰ τῆς πόλεως ἀθρόους, τοὺς δὲ ἱππεῖς, ἀνὰ τὸ πεδίον· οἳ θύουσιν ἑκάστοις ἐξαίφνης προςπεσόντες διαφθείρουσι μὲν περὶ τριςχιλίους, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος εἰς τὰ πλησίον ὄρη διεσκέδασαν. Εἵποντο δὲ κήρυκες Ἀρχελάου, κελεύοντες ἕκαστον ἀναχωρεῖν ἐπ᾽ οἴκου, καὶ πάντες ᾤχοντο τὴν ἑορτὴν ἀπολιπόντες.

CAP. II. 1. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν φίλων Ποπλᾶ καὶ Πτολεμαίου καὶ Νικολάου κατῄει πρὸς θάλασσαν, καταλιπὼν ἐπίτροπόν τε τῶν βασιλείων καὶ κηδεμόνα τῶν οἰκείων, Φίλιππον. Συνεξῄει δὲ ἅμα τοῖς τέκνοις Σαλώμη, καὶ οἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφοί τε καὶ γαμβροί· τὸ μὲν δοκεῖν, συναγωνιούμενοι περὶ τῆς διαδοχῆς Ἀρχελάῳ, τὸ δ᾽ ἀληθὲς, κατηγορήσοντες περὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν παρανομηθέντων.

2. Συναντᾷ δὲ αὐτοῖς κατὰ Καισάρειαν Σαβῖνος ὁ τῆς Συρίας ἐπίτροπος, εἰς Ἰουδαίαν ἀνιὼν ἐπὶ φυλακῇ τῶν Ἡρώδου χρημάτων. Τοῦτον ἐπέ-

σχε προσωτέρω χωρεῖν Οὔαρος ἐπελθὼν, ὃν διὰ
Πτολεμαίου πολλὰ δεηθεὶς Ἀρχέλαος μετεπέμψατο.
Τότε μὲν οὖν Σαβῖνος Οὐάρῳ χαριζόμενος, οὔτ᾽ ἐπὶ
τὰς ἄκρας ἔσπευσεν, οὔτε τὰ ταμιεῖα τῶν πατρῴων
χρημάτων ἀπέκλεισεν Ἀρχελάῳ, μέχρι δὲ τῆς Καί-
σαρος διαγνώσεως ἠρεμήσειν ὑπέσχετο· διέτριβε δὲ
ἐπὶ τῆς Καισαρείας. Ὡς δὲ τῶν ἐμποδιζόντων ὁ
μὲν εἰς Ἀντιόχειαν ἀπῆρεν, Ἀρχέλαος δὲ εἰς Ῥώ-
μην ἀνήχθη, διὰ τάχους ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὁρμήσας,
παραλαμβάνει τὰ βασίλεια. Καὶ μεταπεμπόμενος
τούς τε φρουράρχους καὶ διοικητὰς, ἐπειρᾶτο διε-
ρευνᾶν τοὺς τῶν χρημάτων ἀναλογισμοὺς, τάς τε
ἄκρας παραλαμβάνειν. Οὐ μὴν οἱ φρούραρχοι τῶν
Ἀρχελάου κατημέλουν ἐντολῶν, ἔμενον δὲ φρουροῦν-
τες ἕκαστα, καὶ τὴν φρουρὰν ἀνατιθέντες Καίσαρι
μᾶλλον ἢ Ἀρχελάῳ.

3. Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν Ἀντίπας ἀμφισβητῶν
περὶ τῆς βασιλείας ἐπέξεισιν, ἀξιῶν τῆς ἐπιδιαθή-
κης τὴν διαθήκην εἶναι κυριωτέραν, ἐν ᾗ βασιλεὺς
αὐτὸς ἐγέγραπτο. Συλλήψεσθαι δὲ αὐτῷ προϋπέ-
σχετο Σαλώμη, καὶ πολλοὶ τῶν σὺν Ἀρχελάῳ πλε-
όντων συγγενῶν. Ἐπήγετο καὶ τὴν μητέρα, καὶ
τὸν ἀδελφὸν Νικολάου Πτολεμαῖον, ῥοπὴν εἶναι δο-
κοῦντα διὰ τὴν παρ᾽ Ἡρώδῃ πίστιν· ἐγεγόνει γὰρ
150 δὴ τῶν φίλων τιμιώτατος ἐκείνῳ. Πλεῖστον μέν-
τοι ἐπεποίθει διὰ δεινότητα λόγων Εἰρηναίῳ τῷ ῥή-
τορι· δι᾽ ὃν καὶ τοὺς νουθετοῦντας εἴκειν Ἀρχελάῳ,
κατὰ τὸ πρεσβεῖον καὶ τὰς ἐπιδιαθήκας, διεκρού-
σατο. Μεθίστατο δὲ ἐν Ῥώμῃ πάντων πρὸς αὐτὸν
ἡ σπουδὴ τῶν συγγενῶν, οἷς διὰ μίσους ἦν Ἀρχέ-
λαος. Καὶ προηγουμένως μὲν ἕκαστος αὐτονομίας
ἐπεθύμει, στρατηγῷ Ῥωμαίων διοικουμένης· εἰ δὲ
τούτου διαμαρτάνοιεν, βασιλεύειν Ἀντίπαν ἤθελον.

4. Συνήργει δὲ αὐτοῖς εἰς τοῦτο καὶ Σαβῖνος
δι᾽ ἐπιστολῶν, κατηγορήσας μὲν Ἀρχελάου παρὰ
Καίσαρι, πολλὰ δ᾽ ἐπαινέσας Ἀντίπαν. Συντάξαν

τες δὴ τὰ ἐγκλήματα οἱ περὶ Σαλώμην, ἐνεχείρισαν Καίσαρι. Καὶ μετ᾽ αὐτοὺς Ἀρχέλαος τά τε κεφάλαια τῶν ἑαυτοῦ δικαίων γράψας, καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ πατρὸς καὶ τοὺς λόγους εἰςπέμπει διὰ Πτολεμαίου. Προσκεψάμενος δὲ ὁ Καῖσαρ τὰ παρὰ ἀμφοῖν κατ᾽ ἰδίαν, τό τε μέγεθος τῆς βασιλείας, καὶ τὸ πλῆθος τῆς προσόδου, πρὸς οἷς τὸν ἀριθμὸν τῆς Ἡρώδου γενεᾶς· προσαναγνοὺς δὲ καὶ τὰ παρὰ Οὐάρου καὶ Σαβίνου περὶ τούτων ἐπεσταλμένα, συνέδριον μὲν ἀθροίζει τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων, ἐν ᾧ καὶ τὸν ἐξ Ἀγρίππα καὶ Ἰουλίας τῆς θυγατρὸς θετὸν παῖδα Γάϊον πρώτως ἐκάθισεν. Ἀποδίδωσι δὲ λόγον αὐτοῖς.

5. Ἔνθα καταστὰς ὁ Σαλώμης υἱὸς Ἀντίπατρος, ἦν δὲ τῶν ἐναντιουμένων Ἀρχελάῳ δεινότατος εἰπεῖν, κατηγόρει φάσκων, ‛τοῖς μὲν λόγοις ἀμφισβητεῖν ἄρτι περὶ βασιλείας Ἀρχέλαον, τοῖς δ᾽ ἔργοις πάλαι γεγονέναι βασιλέα, κατειρωνεύεσθαι δὲ νῦν τῶν Καίσαρος ἀκοῶν. Ὃν δικαστὴν τῆς διαδοχῆς οὐ περιέμεινεν, εἴ γε μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν ἐγκαθέτους μὲν ὑποπέμψας τοὺς περιθήσοντας αὐτῷ τὸ διάδημα, προκαθίσας δὲ ἐπὶ θρόνου καὶ χρηματίσας ὡς βασιλεὺς, τάξεις τε τῆς στρατιᾶς ἀμείψας, καὶ προκοπὰς χαρισάμενος, ἔτι δὲ τῷ δήμῳ πάντα κατανεύσας, ὅσων ὡς παρὰ βασιλέως τυχεῖν ἠξίουν, καὶ τοὺς ἐπὶ μεγίσταις αἰτίαις ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδεμένους λύσας, νῦν ἥκει παρὰ τοῦ δεσπότου σκιὰν αἰτησόμενος βασιλείας, ἧς ἥρπασεν ἑαυτῷ τὸ σῶμα, καὶ ποιῶν οὐ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τῶν ὀνομάτων, κύριον Καίσαρα. Προσωνείδιζε δὲ, ὡς καὶ τὸ πένθος κατειρωνεύσατο τοῦ πατρὸς, μεθ᾽ ἡμέραν μὲν ἐπισχηματίζων τὸ πρόσωπον εἰς λύπην, νύκτωρ δὲ μέχρι κώμων μεθυσκόμενος, ἐν ᾧ καὶ τὴν ταραχὴν τοῦ πλήθους ἐκ τῆς ἐπὶ τούτοις ἀγανακτήσεως ἔλεγε γεγονέναι. Καὶ τὸν ἀγῶνα παντὸς τοῦ λόγου ἐναπηρείσατο τῷ πλήθει τῶν περὶ τὸν ναὸν φονευθέν-

των· οὓς ἐληλυθέναι μὲν ἐφ' ἑορτὴν, παρὰ δὲ ταῖς ἰδίαις θυσίαις ὠμῶς ἀπεσφάχθαι. Καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ ἱερῷ σεσωρεῦσθαι νεκρῶν πλῆθος, ὅσον οὐδ' ἂν
151 ἀλλόφυλος ἐσώρευσε πόλεμος ἐπελθὼν ἀκήρυκτος. Ταύτην μέντοι τὴν ὠμότητα προσκεψάμενον αὐτοῦ καὶ τὸν πατέρα, μηδ' ἐλπίδος αὐτὸν ἀξιῶσαί ποτε βασιλικῆς, ἢ ὅτε χεῖρον τὴν ψυχὴν κάμνων τοῦ σώματος ἀκρατὴς ἦν ὑγιαίνοντος λογισμοῦ, καὶ οὔτε ὃν ἔγραφεν ἐν ταῖς ἐπιδιαθήκαις ᾔδει διάδοχον, καὶ ταῦτα μηδὲν τὸν ἐν ταῖς διαθήκαις μέμψασθαι δυνάμενος, ὃν ἔγραψεν ὑγιαίνων μὲν τὸ σῶμα, καθαρὰν δὲ τὴν ψυχὴν ἔχων πάθους παντός. Εἰ μέντοι καὶ κυριωτέραν τὴν τοῦ κάμνοντος κρίσιν τιθείη τις, ἀποκεχειροτονῆσθαι βασιλείας Ἀρχέλαον ὑφ' ἑαυτοῦ, τοῖς εἰς αὐτὴν παρανομηθεῖσιν. Ἦ ποταπόν γε ἄρα ἂν γενέσθαι λαβόντα τὴν ἀρχὴν παρὰ Καίσαρος, τὸν πρὶν λαβεῖν τοσούτους ἀνῃρηκότα;'

6. Πολλὰ τοιαῦτα διεξελθὼν Ἀντίπατρος, καὶ τοὺς πλείστους τῶν συγγενῶν παραστησάμενος ἐφ' ἑκάστῳ τῶν κατηγορημένων μάρτυρας, καταπαύει τὸν λόγον. Ἀνίσταται δὲ Νικόλαος ὑπὲρ Ἀρχελάου, ‘καὶ τὸν μὲν ἐν τῷ ἱερῷ φόνον ἀναγκαῖον ἀπέφαινε, πολεμίους γὰρ γεγονέναι τοὺς ἀνῃρημένους, οὐ τῆς βασιλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ δικάζοντος αὐτὸν Καίσαρος· τῶν δὲ ἄλλων ἐγκλημάτων συμβούλους ἀπεδείκνυεν αὐτοὺς τοὺς κατηγόρους γεγονέναι. Τήν γε μὴν ἐπιδιαθήκην ἠξίου διὰ τοῦτο μάλιστα εἶναι κυρίαν, ὅτι βεβαιωτὴν ἐν αὐτῇ Καίσαρα καθίστατο τοῦ διαδόχου. Ὁ γὰρ σωφρονῶν, ὥστε τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων παραχωρεῖν τῆς ἐξουσίας, οὐδέ που περὶ κληρονόμου κρίσιν ἐσφάλλετο· σωφρονῶν δὲ ᾑρεῖτο καὶ τὸν καθιστάμενον, ὁ γινώσκων τὸν καθιστάντα.'

7. Διεξελθόντος δὲ πάντα καὶ Νικολάου, παρελθὼν ὁ Ἀρχέλαος, προπίπτει τῶν Καίσαρος γονάτων ἡσυχῆ. Καὶ ἐκεῖνος αὐτὸν μάλα φιλοφρόνως

ἀναστήσας, ἐνέφηνε μὲν, ὡς ἄξιος εἴη τῆς πατρῴας διαδοχῆς, οὐ μήν τι βέβαιον ἀπεφήνατο. Διαλύσας δὲ τοὺς συνέδρους ἐκείνης τῆς ἡμέρας, καθ᾽ ἑαυτὸν περὶ ὧν διήκουσεν ἐσκέπτετο, εἴτε χρὴ τῶν ἐν ταῖς διαθήκαις καταστῆσαί τινα διάδοχον, εἴτε καὶ πάσῃ τῇ γενεᾷ διανεῖμαι τὴν ἀρχήν· ἐδόκει γὰρ ἐπικουρίας χρῄζειν τὸ πλῆθος τῶν προσώπων.

CAP. III. 1. Πρὶν δὲ ὁρίσαι τι περὶ τούτων Καίσαρα, τελευτᾷ μὲν ἡ Ἀρχελάου μήτηρ Μαλθακὴ νοσήσασα. Παρὰ Οὐάρου δ᾽ ἐκομίσθησαν ἐκ Συρίας ἐπιστολαὶ περὶ τῆς Ἰουδαίων ἀποστάσεως, ἣν προειδόμενος Οὔαρος — ἀνέβη γὰρ δὴ μετὰ τὸν Ἀρχελάου πλοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα τοὺς παρακινοῦντας καθέξων, ἐπειδὴ πρόδηλον ἦν τὸ ἔθνος οὐκ ἠρεμῆσον — ἕν τι τῶν τριῶν ἀπὸ Συρίας ταγμάτων, ὅπερ ἧκεν ἄγων, ἐν τῇ πόλει καταλείπει, καὶ αὐτὸς μὲν 152
ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐπελθὼν δὲ Σαβῖνος ἀφορμὴν αὐτοῖς παρέσχε νεωτεροποιΐας· τούς τε γὰρ φρουροὺς παραδιδόναι τὰς ἄκρας ἐβιάζετο, καὶ πικρῶς τὰ βασίλεια χρήματα διηρεύνα, πεποιθὼς οὐ μόνον τοῖς ὑπὸ Οὐάρου καταλειφθεῖσι στρατιώταις, ἀλλὰ καὶ πλήθει δούλων ἰδίων, οὓς ἅπαντας ὁπλίσας, ὑπηρέταις ἐχρῆτο τῆς πλεονεξίας. Ἐνστάσης δὲ Πεντηκοστῆς — οὕτω καλοῦσι τινὰ ἑορτὴν Ἰουδαῖοι παρ᾽ ἑπτὰ γινομένην ἑβδομάδας, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν προσηγορίαν ἔχουσαν — οὐχ ἡ συνήθης θρησκεία συνήγαγε τὸν δῆμον, ἀλλὰ ἀγανάκτησις. Συνέδραμε γοῦν πλῆθος ἄπειρον ἔκ τε τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰδουμαίας, Ἱεριχοῦντός τε καὶ τῆς ὑπὲρ Ἰορδάνην Περαίας. Ὑπερεῖχε δὲ πλήθει τε καὶ προθυμίαις ἀνδρῶν ὁ γνήσιος ἐξ αὐτῆς Ἰουδαίας λαός. Διανείμαντες δὲ σφᾶς ἑαυτοὺς εἰς τρία μέρη, τριχῇ στρατοπεδεύονται, πρός τε τῷ βορείῳ τοῦ ἱεροῦ κλίματι, καὶ πρὸς τῷ μεσημβρινῷ κατὰ τὸν Ἱππόδρομον, ἡ δὲ τρίτη μοῖρα πρὸς

τοῖς βασιλείοις κατὰ δύσιν. Περικαθεζόμενοι δὲ πάντοθεν τοὺς Ῥωμαίους ἐπολιόρκουν.

2. Ὁ δὲ Σαβῖνος πρός τε τὸ πλῆθος αὐτῶν ὑποδείσας καὶ τὰ φρονήματα, συνεχεῖς μὲν ἀγγέλους ἔπεμπε παρὰ Οὔαρον, ἐπαμύνειν ἐν τάχει δεόμενος, ὡς εἰ βραδύνοι, κατακοπησομένου τοῦ τάγματος. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν ὑψηλότατον τοῦ φρουρίου πύργον ἀναβὰς, ὃς ἐκαλεῖτο Φασάηλος, ἐπώνυμον ἔχων ἀδελφὸν Ἡρώδου διαφθαρέντα ὑπὸ Πάρθων, ἐντεῦθεν κατέσειε τοῖς ἐν τῷ τάγματι στρατιώταις, ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις· δι᾽ ἔκπληξιν γὰρ οὐδὲ εἰς τοὺς σφετέρους καταβαίνειν ἐθάῤῥει. Παραπεισθέντες δὲ οἱ στρατιῶται προπηδῶσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ μάχην καρτερὰν τοῖς Ἰουδαίοις συνάπτουσιν, ἐν ᾗ, μέχρι μὲν οὐδεὶς καθύπερθεν ἐπήμυνε, περιῆσαν ἐμπειρίᾳ πολέμου τῶν ἀπείρων. Ἐπεὶ δὲ πολλοὶ Ἰουδαίων ἀναβάντες ἐπὶ τὰς στοὰς, κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν ἠφίεσαν τὰ βέλη, συνετρίβοντο πολλοὶ, καὶ οὔτε τοὺς ἄνωθεν βάλλοντας ἀμύνασθαι ῥᾴδιον ἦν, οὔτε τοὺς συστάδην μαχομένους ὑπομένειν.

3. Καταπονούμενοι δὲ πρὸς ἀμφοτέρων ὑπεμπιπρᾶσι τὰς στοὰς, ἔργα θαυμάσια μεγέθους τε καὶ πολυτελείας ἕνεκεν. Οἱ δὲ ἐπ᾽ αὐτῶν ὑπὸ τῆς φλογὸς ἐξαίφνης περισχεθέντες, πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων, πηδῶντες εἰς αὐτοὺς, τινὲς δ᾽ εἰς τὸ ὀπίσω κατὰ τοῦ τείχους κατεκρημνίζοντο, ἔνιοι δ᾽ ὑπ᾽ ἀμηχανίας τοῖς ἰδίοις ξίφεσι τὸ πῦρ ἔφθανον. Ὅσοι δὲ καθερπύσαντες ἀπὸ τῶν τειχῶν ἧξαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, εὐμεταχείριστοι διὰ τὴν ἔκπληξιν ἦσαν, μέχρι, τῶν μὲν ἀπολωλότων, τῶν δ᾽ ὑπὸ τοῦ δέους σκεδασθέντων, ἐρήμῳ τῷ τοῦ θεοῦ θησαυρῷ προςπεσόντες οἱ στρατιῶται περὶ τετρακόσια τάλαντα διήρπασαν· ὧν ὅσα μὴ διεκλάπη, Σαβῖνος ἤθροισεν.

153 4. Ἰουδαίους δὴ ἥ τε τῶν ἔργων καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν φθορὰ πολὺ πλείους καὶ μαχιμωτέρους ἐπι-

συνέστησε Ῥωμαίοις. Καὶ περισχόντες τὰ βασίλεια ἅπαντας ἠπείλουν διαφθείρειν, εἰ μὴ θᾶττον ἀπίοιεν· ὑπισχνοῦντο γὰρ ἄδειαν τῷ Σαβίνῳ, βουλομένῳ μετὰ τοῦ τάγματος ἐξιέναι. Συνελάμβανον δὲ αὐτοῖς οἱ πλεῖστοι τῶν βασιλικῶν αὐτομολήσαντες. Τὸ μέντοι πολεμικώτατον μέρος Σεβαστηνοὶ τρισχίλιοι, Ῥοῦφός τε καὶ Γρᾶτος ἐπὶ τούτοις, ὁ μὲν τοὺς πεζοὺς τῶν βασιλικῶν ἔχων ὑφ᾽ ἑαυτὸν, Ῥοῦφος δὲ τοὺς ἱππεῖς, ὧν ἑκάτερος καὶ χωρὶς ὑπηκόου δυνάμεως δι᾽ ἀλκὴν καὶ σύνεσιν, ἢ πολέμου ῥοπὴ, ἄξιος ἦν, προςέθεντο Ῥωμαίοις. Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐνέκειντο τῇ πολιορκίᾳ, τῶν τειχέων ἅμα πειρώμενοι τοῦ φρουρίου, καὶ τοῖς περὶ τὸν Σαβῖνον ἐμβοῶντες ἀπιέναι, μηδ᾽ ἐμποδὼν αὐτοῖς γίνεσθαι, διὰ χρόνου πολλοῦ κομιζομένοις τὴν πάτριον αὐτονομίαν. Σαβίνῳ δὲ ἀγαπητὸν μὲν ἦν ὑπεξελθεῖν, ἠπίστει δὲ ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ τὸ πρᾶον αὐτῶν δέλεαρ εἰς ἐνέδραν ὑπώπτευεν, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐξ Οὐάρου βοήθειαν ἐλπίζων, διέφερε τὴν πολιορκίαν.

CAP. IV. 1. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν πολλαχόθεν ἐταράσσετο, καὶ συχνοὺς βασιλειᾶν ὁ καιρὸς ἀνέπειθε. Κατὰ μέν γε τὴν Ἰδουμαίαν δισχίλιοι τῶν ὑφ᾽ Ἡρώδου πάλαι στρατευσαμένων συστάντες ἔνοπλοι, διεμάχοντο τοῖς βασιλικοῖς, οἷς Ἀχίαβος, ὁ ἀνεψιὸς βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἐρυμνοτάτων χωρίων ἐπολέμει, ἀποφεύγων τὴν ἐν τοῖς πεδίοις συμπλοκήν. Ἐν δὲ Σεπφώρει τῆς Γαλιλαίας Ἰούδας υἱὸς Ἐζεκίου, τοῦ κατατρέχοντός ποτε τὴν χώραν ἀρχιλῃστοῦ, καὶ χειρωθέντος ὑφ᾽ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, συστήσας πλῆθος οὐκ ὀλίγον ἀναῤῥήγνυσι τὰς βασιλικὰς ὁπλοθήκας, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ὁπλίσας τοῖς τὴν δυναστείαν ζηλοῦσιν ἐπεχείρει.

2. Κατὰ δὲ τὴν Περαίαν Σίμων τις τῶν βα-

σιλικῶν δούλων εὐμορφίᾳ σώματος καὶ μεγέθει πεποιθὼς περιτίθησι μὲν ἑαυτῷ καὶ διάδημα, περιϊὼν δὲ μεθ᾽ ὧν ἤθροισε λῃστῶν τά τε ἐν Ἱεριχοῖ βασίλεια καταπίμπρησι, καὶ πολλὰς ἑτέρας τῶν πολυτελῶν ἐπαύλεις, ἁρπαγὰς ῥᾳδίους ἐκ τοῦ πυρὸς ποριζόμενος ἑαυτῷ. Καὶ ἂν ἔφθη πᾶσαν οἴκησιν εὐπρεπῆ καταφλέξας, εἰ μὴ Γρᾶτος, ὁ τῶν βασιλικῶν πεζῶν ἡγεμὼν, τούς τε Τραχωνίτας τοξότας καὶ τὸ
154 μαχιμώτατον τῶν Σεβαστηνῶν ἀναλαβὼν, ὑπηντίασε τὸν ἄνδρα. Τῶν μὲν οὖν πεζῶν συχνοὶ διεφθάρησαν ἐν τῇ μάχῃ, τὸν Σίμωνα δὲ αὐτὸν, ἀναφεύγοντα δι᾽ ὀρθίου φάραγγος, ὁ Γρᾶτος ὑποτέμνεται, καὶ φεύγοντος ἐκ πλαγίου τὸν αὐχένα πλήξας ἀπέῤῥαξε. Κατεφλέγη δὲ καὶ τὰ πλησίον Ἰορδάνου βασίλεια κατὰ Βηθαράμαθον, στασιασάντων ἑτέρων τινῶν ἐκ τῆς Περαίας.

3. Τότε καὶ ποιμήν τις ἀντιποιήσασθαι βασιλείας ἐτόλμησεν, Ἀθρογγαῖος ἐκαλεῖτο. Προεξένει δὲ αὐτῷ τὴν ἐλπίδα σώματος ἰσχὺς, καὶ ψυχὴ θανάτου καταφρονοῦσα, πρὸς δὲ τούτοις ἀδελφοὶ τέσσαρες ὅμοιοι. Τούτων ἑκάστῳ λόχον ὑποζεύξας ἔνοπλον, ὥσπερ στρατηγοῖς ἐχρῆτο καὶ σατράπαις ἐπὶ τὰς καταδρομάς· αὐτὸς δὲ, καθάπερ βασιλεὺς, τῶν σεμνοτέρων ἥπτετο πραγμάτων. Τότε μὲν οὖν ἑαυτῷ περιτίθησι διάδημα, διέμεινε δὲ ὕστερον οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν χώραν κατατρέχων σὺν τοῖς ἀδελφοῖς· καὶ τὸ κτείνειν αὐτοῖς προηγούμενον μὲν ἦν Ῥωμαίους τε καὶ τοὺς βασιλικοὺς, διέφευγε δ᾽ οὔτε Ἰουδαίων εἴ τις εἰς χεῖρας ἔλθοι φέρων κέρδος. Ἐτόλμησε δέ ποτε Ῥωμαίων λόχον ἄθρουν περισχεῖν κατ᾽ Ἐμμαοῦντα· σῖτα δὲ οὗτοι καὶ ὅπλα διεκόμιζον τῷ τάγματι. Τὸν μὲν οὖν ἑκατοντάρχην αὐτῶν Ἄρειον, καὶ τεσσαράκοντα τοὺς γενναιοτάτους κατηκόντισαν. Οἱ δὲ λοιποὶ κινδυνεύοντες τὸ αὐτὸ παθεῖν, Γράτου σὺν τοῖς Σεβαστηνοῖς ἐπιβοηθήσαντος, ἐξέφυγον. Πολλὰ τοιαῦτα τοὺς ἐπιχωρίους καὶ

τοὺς ἀλλοφύλους παρ᾽ ὅλον τὸν πόλεμον ἐργασάμενοι, μετὰ χρόνον οἱ μὲν τρεῖς ἐχειρώθησαν, ὑπ᾽ Ἀρχελάου μὲν ὁ πρεσβύτατος, οἱ δὲ ἑξῆς δύο, Γράτῳ καὶ Πτολεμαίῳ περιπεσόντες· ὁ δὲ τέταρτος Ἀρχελάῳ προσεχώρησε κατὰ δεξιάν. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ τέλος αὐτοὺς ὕστερον ἐξεδέχετο· τότε δὲ λῃστρικοῦ πολέμου τὴν Ἰουδαίαν πᾶσαν ἐνέπλησαν.

CAP. V. 1. Οὐάρῳ δὲ δεξαμένῳ τὰ παρὰ Σαβίνου καὶ τῶν ἡγεμόνων γράμματα, δεῖσαί τε περὶ τοῦ τάγματος ὅλου παρέστη, καὶ σπεύδειν ἐπὶ τὴν βοήθειαν. Ἀναλαβὼν δὲ τὰ λοιπὰ δύο τάγματα, καὶ τὰς σὺν αὐτοῖς τέσσαρας ἴλας ἱππέων, ἐπὶ Πτολεμαΐδος ᾔει, προστάξας ἐκεῖ καὶ τοὺς παρὰ τῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν ἐπικούρους συνελθεῖν. Προςέλαβε δὲ καὶ παρὰ Βηρυτίων, διερχόμενος τὴν 155
πόλιν, χιλίους καὶ πεντακοσίους ὁπλίτας. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Πτολεμαΐδα, τό τε ἄλλο συμμαχικὸν πλῆθος αὐτῷ παρῆν, καὶ κατὰ τὸ πρὸς Ἡρώδην ἔχθος Ἀρέτας ὁ Ἄραψ οὐκ ὀλίγην ἄγων δύναμιν ἱππικήν τε καὶ πεζικὴν, μέρος τῆς στρατιᾶς εὐθέως ἔπεμπεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν γειτνιῶσαν τῇ Πτολεμαΐδι, καὶ Γάϊον ἡγεμόνα τῶν αὐτοῦ φίλων· ὃς τούς τε ὑπαντιάσαντας τρέπεται, καὶ Σέπφωριν πόλιν ἑλὼν, αὐτὴν μὲν ἐμπίπρησι, τοὺς δὲ ἐνοικοῦντας ἀνδραποδίζεται. Μετὰ δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως αὐτὸς Οὔαρος εἰς Σαμάρειαν ἐλάσας, τῆς μὲν πόλεως ἀπέσχετο, μηδὲν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων θορύβοις παρακεκινηκυῖαν εὑρών· αὐλίζεται δὲ περί τινα κώμην, Ἀροῦν καλουμένην. Κτῆμα δὲ ἦν Πτολεμαίου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν Ἀράβων διηρπάσθη, μηνιώντων καὶ τοῖς Ἡρώδου φίλοις. Ἔνθεν εἰς Σαμφὼ πρόεισι κώμην ἑτέραν ἐρυμνὴν, ἣν ὁμοίως διήρπασαν, τάς τε προςόδους πάσας, ὅσαις ἐπετύγχανον. Πυρὸς δὲ καὶ φόνου ἐπεπλήρωτο πάντα, καὶ πρὸς τὰς ἁρπαγὰς τῶν Ἀράβων οὐδὲν ἀντεῖχε. Κατεφλέγη δὲ καὶ Ἐμ-

μαοῦς, φυγόντων τῶν οἰκητόρων, Οὐάρου δι' ὀργὴν
τῶν περὶ Ἄρειον ἀποσφαγέντων κελεύσαντος.

2. Ἔνθεν εἰς Ἱεροσόλυμα προελθὼν, ὀφθεὶς τε
μόνον μετὰ τῆς δυνάμεως, τὰ στρατόπεδα τῶν Ἰου-
δαίων διεσκέδασε. Καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φυγόντες ἀνὰ
τὴν χώραν· δεξάμενοι δὲ αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν,
ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας τῆς ἀποστάσεως, αὐτοὶ
μὲν μηδὲν παρακινῆσαι λέγοντες, διὰ δὲ τὴν ἑορτὴν
ἀναγκαίως δεξάμενοι τὸ πλῆθος, συμπολιορκηθῆναι
μᾶλλον Ῥωμαίοις, ἢ συμπολεμῆσαι τοῖς ἀποστᾶσι.
Προϋπηντήκεσαν δὲ αὐτῷ Ἰώσηπός τε ὁ ἀνεψιὸς
Ἀρχελάου, καὶ σὺν Ῥούφῳ Γρᾶτος, ἄγοντες ἅμα
τῷ βασιλικῷ στρατῷ καὶ τοὺς Σεβαστηνοὺς, οἵ τε
ἀπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τάγματος τὸν συνήθη τρόπον
κεκοσμημένοι. Σαβῖνος γὰρ οὐδ' εἰς ὄψιν ὑπομείνας
ἐλθεῖν Οὐάρῳ, προεξῆλθε τῆς πόλεως ἐπὶ θάλασσαν.
Οὔαρος δὲ μοῖραν τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τοὺς αἰτίους
τοῦ κινήματος ἔπεμπε περὶ τὴν χώραν· καὶ πολλῶν
ἀγομένων, τοὺς μὲν ἧττον θορυβώδεις φανέντας
ἐφρούρει, τοὺς δ' αἰτιωτάτους ἀνεσταύρωσε περὶ
δισχιλίους.

3. Ἠγγέλη δὲ αὐτῷ περὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἔτι
συμμένειν μυρίους ὁπλίτας. Ὁ δὲ τοὺς μὲν Ἄρα-
βας εὑρὼν οὐ συμμάχων ἦθος ἔχοντας, ἀλλ' ἰδίῳ
πάθει στρατευομένους, καὶ πέρα τῆς αὐτοῦ προαι-
ρέσεως τὴν χώραν κακοῦντας ἔχθει τῷ πρὸς Ἡρώ-
δην ἀποπέμπεται. Μετὰ δὲ τῶν ἰδίων ταγμάτων ἐπὶ
τοὺς ἀφεστιῶτας ἠπείγετο. Καὶ ἐκεῖνοι πρὶν εἰς χεῖ-
ρας ἐλθεῖν, Ἀχιάβου συμβουλεύσαντος, σφᾶς αὐ-
τοὺς παρέδοσαν. Οὔαρος δὲ τῷ πλήθει μὲν ἠφίει
τὰς αἰτίας, τοὺς δὲ ἡγεμόνας ἐξετασθησομένους ἔπεμ-
156 ψεν ἐπὶ Καίσαρα. Καῖσαρ δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις
συνέγνω, τινὰς δὲ τῶν τοῦ βασιλέως συγγενῶν —
ἦσαν γὰρ σὺν αὐτοῖς ἔνιοι προσήκοντες Ἡρώδῃ κατὰ
γένος — κολάσαι προσέταξεν, ὅτι κατ' οἰκείου βα-
σιλέως ἐστρατεύσαντο. Οὔαρος μὲν οὖν τοῦτον τὸν

τρόπον καταστησάμενος τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ φρουρὰν καταλιπὼν τὸ καὶ πρότερον τάγμα, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπάνεισιν.

CAP. VI. 1. Ἀρχελάῳ δ᾽ ἐπὶ Ῥώμης πάλιν ἄλλη συνίστατο δίκη πρὸς Ἰουδαίους, οἳ πρὸ τῆς ἀποστάσεως, ἐπιτρέψαντος Οὐάρου, πρέσβεις ἐξεληλύθεισαν περὶ τῆς τοῦ ἔθνους αὐτονομίας· ἦσαν δὲ πεντήκοντα μὲν οἱ παρόντες, συμπαρίσταντο δὲ αὐτοῖς τῶν ἐπὶ Ῥώμης Ἰουδαίων ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους. Ἀθροίσαντος δὲ Καίσαρος συνέδριον τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων καὶ τῶν φίλων ἐν τῷ κατὰ τὸ Παλάτιον Ἀπόλλωνος ἱερῷ, κτίσμα δ᾽ ἦν ἴδιον αὐτοῦ θαυμασίῳ πολυτελείᾳ κεκοσμημένον, μετὰ μὲν τῶν πρεσβευτῶν τὸ Ἰουδαϊκὸν πλῆθος ἔστη, σὺν δὲ τοῖς φίλοις ἄντικρυς Ἀρχέλαος. Τῶν δὲ τούτου συγγενῶν οἱ φίλοι παρ᾽ οὐδετέροις, συμπαρίστασθαι μὲν γὰρ Ἀρχελάῳ διὰ μῖσος καὶ φθόνον οὐχ ὑπομένοντες, ὀφθῆναι δὲ μετὰ τῶν κατηγόρων ὑπὸ Καίσαρος αἰδούμενοι. Ἐπὶ τούτοις παρῆν καὶ Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς Ἀρχελάου, προπεμφθεὶς κατ᾽ εὔνοιαν ὑπὸ Οὐάρου, δυοῖν ἕνεκα, Ἀρχελάῳ τε συναγωνίσασθαι, καὶ, ἐὰν διανέμῃ τὸν Ἡρώδου Καῖσαρ οἶκον πᾶσι τοῖς ἐκγόνοις, κλήρου τινὸς ἀξιωθῆναι.

2. Ἐπιτραπὲν δὲ λέγειν τοῖς κατηγόροις τὰς Ἡρώδου παρανομίας πρῶτον διεξῄεσαν, ‛οὐ βασιλέα, λέγοντες, ἀλλὰ τῶν πώποτε τυραννησάντων ὠμότατον ἐνηνοχέναι τύραννον. Πλείστων γοῦν ἀνῃρημένων ὑπ᾽ αὐτοῦ, τοιαῦτα πεπονθέναι τοὺς καταλειφθέντας, ὥστε μακαρίζεσθαι τοὺς ἀπολωλότας· βεβασανικέναι γὰρ οὐ μόνον τὰ σώματα τῶν ὑποτεταγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις· τὰς μὲν γὰρ ἰδίας λελωβῆσθαι, τὰς δὲ τῶν ἀλλοφύλων κεκοσμηκέναι, καὶ τὸ τῆς Ἰουδαίας αἷμα κεχαρίσθαι τοῖς ἔξωθεν δήμοις. Ἀντὶ δὲ τῆς παλαιᾶς εὐδαιμονίας καὶ τῶν πατρίων νόμων πενίας τὸ ἔθνος καὶ παρα-

νομίας ἐσχάτης πεπληρωκέναι· καθόλου τε πλείους ὑπομεμενηκέναι τὰς ἐξ Ἡρώδου συμφορὰς ἐν ὀλίγοις ἔτεσιν Ἰουδαίους, ὧν ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἀναχώρησιν ἔπαθον οἱ πρόγονοι Ξέρξου βασιλεύοντος ἐπαναστραφέντες. Εἰς τοῦτο μέντοι ταπεινότητος ἐκ τοῦ δυςτυχεῖν ἔθους προελ-
157 θεῖν, ὥςτε ὑπομεῖναι τῆς πικρᾶς δουλείας καὶ διαδοχὴν αὐθαίρετον. Ἀρχέλαον γοῦν, τὸν τηλικούτου τυράννου παῖδα, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν βασιλέα τε προςειπεῖν ἑτοίμως, καὶ συμπενθῆσαι τὸν Ἡρώδου θάνατον αὐτῷ, καὶ συνεύξασθαι περὶ τῆς διαδοχῆς· τὸν δὲ, ὥςπερ ἀγωνιάσαντα, μὴ νόθος υἱὸς δόξειεν Ἡρώδου, προοιμιάσασθαι τὴν βασιλείαν τριςχιλίων πολιτῶν φόνῳ, καὶ τοσαῦτα μὲν παρεστακέναι θύματα περὶ τῆς ἀρχῆς τῷ θεῷ, τοσούτοις δὲ ἐμπεπληκέναι νεκροῖς τὸ ἱερὸν ἐν ἑορτῇ. Τοὺς μέντοι περιλειφθέντας ἐκ τῶν τοσούτων κακῶν εἰκότως ἐπεστράφθαι ἤδη ποτὲ πρὸς τὰς συμφορὰς, καὶ πολέμου νόμῳ ἐθέλειν τὰς πληγὰς κατὰ προςώπου δέχεσθαι, δεῖσθαι δὲ Ῥωμαίων ἐλεῆσαί τε τὰ τῆς Ἰουδαίας λείψανα, καὶ μὴ τὸ περισσὸν αὐτῆς ἀποῤῥίψαι τοῖς ὠμῶς σπαράσσουσι, συνάψαντας δὲ τῇ Συρίᾳ τὴν χώραν αὐτῶν διοικεῖν ὑπὸ ἰδίοις ἡγεμόσιν· ἐπιδείξεσθαι γὰρ, ὡς οἱ νῦν στασιώδεις διαβαλλόμενοι καὶ πολεμικοὶ, φέρειν οἴδασι μετρίους ἡγεμόνας.' Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐκ τῆς κατηγορίας κατέληξαν εἰς τὴν τοιαύτην ἀξίωσιν. Ἀναστὰς δὲ Νικόλαος ἀπεδύσατο μὲν τὰς εἰς τοὺς βασιλεῖς αἰτίας, κατηγόρει δὲ τοῦ ἔθνους τό τε δύςαρκτον καὶ δυςπειθὲς φύσει πρὸς τοὺς βασιλέας· συνδιέβαλλε δὲ καὶ τοὺς Ἀρχελάου συγγενεῖς, ὅσοι πρὸς τοὺς κατηγόρους ἀφειστήκεισαν.

3. Τότε μὲν οὖν Καῖσαρ ἀκούσας ἑκατέρων διέλυσε τὸ συνέδριον· μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας, τὸ μὲν ἥμισυ μέρος τῆς βασιλείας Ἀρχελάῳ δίδωσιν, ἐθνάρχην προςειπὼν, ὑποσχόμενός τε καὶ βασιλέα ποι-

ἥσειν, ἐὰν ἄξιον ἑαυτὸν παράσχῃ, τὸ δὲ λοιπὸν
ἥμισυ διελὼν εἰς δύο τετραρχίας, δυσὶν ἑτέροις παι-
σὶν Ἡρώδου δίδωσι, τὴν μὲν Φιλίππῳ, τὴν δὲ Ἀν-
τίπᾳ τῷ πρὸς Ἀρχέλαον ἀμφισβητοῦντι περὶ τῆς
βασιλείας. Ἐγένετο δὲ ὑπὸ τούτῳ μὲν ἥ τε Περαία
καὶ Γαλιλαία, πρόσοδος διακοσίων ταλάντων· Βα-
ταναία τε καὶ Τράχων, Αὐρανῖτις τε καὶ μέρη τινὰ
τοῦ Ζήνωνος οἴκου τὰ περὶ Ἰάμνιαν, πρόσοδον ἔχον-
τα ταλάντων ἑκατὸν, ὑπὸ Φιλίππῳ ἐτέτακτο. Τῆς
Ἀρχελάου δ' ἐθναρχίας Ἰδουμαία τε καὶ Ἰουδαία
πᾶσα, καὶ Σαμαρεῖτις ἦν, κεκουφισμένη τετάρτῳ
μέρει τῶν φόρων εἰς τιμὴν τοῦ μὴ μετὰ τῶν ἄλλων
ἀποστῆναι. Πόλεις δὲ ὑπηκόους παρέλαβε Στρά-
τωνός τε πύργον καὶ Σεβαστὴν καὶ Ἰόππην καὶ Ἱε-
ροσόλυμα· τὰς γὰρ Ἑλληνίδας Γάζαν καὶ Γάδαρα
καὶ Ἵππον, ἀποτεμνόμενος τῆς βασιλείας, προσ-
έθηκε Συρίᾳ. Πρόσοδος δὲ ἦν τῆς Ἀρχελάῳ δο- 158
θείσης χώρας τετρακοσίων ταλάντων. Σαλώμη δὲ,
πρὸς οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς διαθήκαις κατέλιπεν,
Ἰαμνίας τε καὶ Ἀζώτου καὶ Φασαηλίδος ἀποδείκνυ-
ται δεσπότις· χαρίζεται δὲ αὐτῇ Καῖσαρ καὶ τὰ ἐν
Ἀσκάλωνι βασίλεια. Συνήγετο δὲ ἐκ πάντων ἑξήκοντα
προσόδου τάλαντα· τὸν δὲ οἶκον αὐτῆς ὑπὸ τὴν
Ἀρχελάου ἐθναρχίαν ἔταξε. Τῆς δὲ ἄλλης Ἡρώδου
γενεᾶς ἕκαστος τὸ καταλειφθὲν ἐν ταῖς διαθήκαις
ἐκομίζετο. Δυσὶ δὲ αὐτοῦ θυγατράσι παρθένοις
Καῖσαρ ἔξωθεν χαρίζεται πεντήκοντα μυριάδας ἀρ-
γυρίου, καὶ συνῴκισεν αὐτὰς τοῖς Φερώρα παισί.
Μετὰ δὲ τὸν οἶκον ἐπιδιένειμεν αὐτοῖς τὴν αὐτῷ
καταλειφθεῖσαν ὑφ' Ἡρώδου δωρεὰν, οὖσαν χιλίων
ταλάντων, εὐτελῆ τινα τῶν κειμηλίων εἰς τὴν τοῦ
κατοιχομένου τιμὴν ἐξελόμενος.

CAP. VII. 1. Καὶ ἐν τούτῳ νεανίας τις, Ἰουδαῖος μὲν τὸ γένος, τραφεὶς δ' ἐν Σιδῶνι παρά τινι τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀπελευθέρων, δι' ὁμοιότητα μορ-

φῆς ψευδόμενος ἑαυτὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἀναιρεθέντα ὑφ' Ἡρώδου, κατ' ἐλπίδα τοῦ λήσειν, ἧκεν εἰς Ῥώμην. Συνεργὸς δὲ ἦν τὶς ὁμόφυλος αὐτῷ πάντα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν ἐπιστάμενος, ὑφ' οὗ διδαχθεὶς ἔλεγεν, ὡς οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ τε καὶ Ἀριστοβούλου, δι' οἶκτον ἐκκλέψειαν αὐτοὺς ὁμοίων ὑποβολῇ σωμάτων. Τούτοις γοῦν τοὺς ἐν Κρήτῃ Ἰουδαίους ἐξαπατήσας, καὶ λαμπρῶς ἐφοδιασθεὶς, διέπλευσεν εἰς Μῆλον. Ἔνθα συναγείρας πολλῷ πλέον δι' ὑπερβολὴν ἀξιοπιστίας, ἀνέπεισε καὶ τοὺς ἰδιοξένους εἰς Ῥώμην αὐτῷ συνεκπλεῦσαι. Καταχθεὶς δὲ εἰς Δικαιαρχίαν, δῶρά τε παμπληθῆ παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων λαμβάνει, καὶ καθάπερ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν πατρῴων προεπέμφθη φίλων. Προεληλύθει δ' εἰς τοσοῦτον πίστεως τὸ τῆς μορφῆς ὅμοιον, ὥστε τοὺς ἑωρακότας Ἀλέξανδρον, καὶ σαφῶς ἐπισταμένους, διόμνυσθαι τοῦτον εἶναι. Τό γε μὴν Ἰουδαϊκὸν ἐν Ῥώμῃ πᾶν ἐξεχύθη πρὸς τὴν θέαν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος ἄπειρον ἦν περὶ τοὺς στενωποὺς, δι' ὧν κομίζοιτο. Καὶ γὰρ δὴ προῆλθον εἰς τοσοῦτον φρενοβλαβείας οἱ Μήλιοι, ὥστε φορείῳ τε αὐτὸν κομίζειν, καὶ θεραπείαν βασιλικὴν ἰδίοις παρασχεῖν ἀναλώμασι.

2. Καῖσαρ δὲ γινώσκων ἀκριβῶς τοὺς Ἀλεξάνδρου χαρακτῆρας, κατηγόρητο γὰρ ὑφ' Ἡρώδου παρ' αὐτῷ, συνεώρα μὲν καὶ πρὶν ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον τὴν τῆς ὁμοιότητος ἀπάτην· διδοὺς δέ τι καὶ
159 πίστεως ταῖς ἱλαρωτέραις ἐλπίσι, Κέλαδόν τινα πέμπει τῶν σαφῶς ἐπισταμένων Ἀλέξανδρον, κελεύσας ἀγαγεῖν αὐτῷ τὸν νεανίσκον. Ὁ δὲ, ὡς εἶδεν, ἐτεκμήρατο μὲν τάχιστα καὶ τὰς διαφορὰς τοῦ προσώπου· τὸ δὲ ὅλον σῶμα σκληρότερόν τε καὶ δουλοφανὲς καταμαθὼν, ἐνόησε πᾶν τὸ σύνταγμα. Πάνυ δὲ αὐτὸν παρώξυνεν ἡ τόλμα τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων· τοῖς γὰρ πυνθανομένοις περὶ Ἀριστοβούλου, σώζεσθαι μὲν καὶ ἐκεῖνον ἔλεγεν, ἀπολελεῖφθαι δ'

ἐπίτηδες ἐν Κύπρῳ τὰς ἐπιβουλὰς φυλασσόμενον· ἧττον γὰρ ἐπιχειρεῖσθαι διεζευγμένους. Ἀπολαβόμενος δὲ αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν, ‘μισθὸν ἔφη παρὰ Καίσαρος ἔχειν τὸ ζῆν, τοῦ μηνύσαι τὸν ἀναπείσαντά σε πλάσασθαι τηλικαῦτα.’ Καὶ ἐκεῖνος αὐτῷ δηλώσειν εἰπὼν, ἕπεται πρὸς Καίσαρα, καὶ τὸν Ἰουδαῖον ἐνδείκνυται, ‘καταχρησάμενον αὐτοῦ τῇ ὁμοιότητι πρὸς ἐργασίαν· τοσαῦτα γὰρ εἰληφέναι δῶρα καθ᾽ ἑκάστην πόλιν, ὅσα ζῶν Ἀλέξανδρος οὐκ ἔλαβε.’ Γελάσας δὲ Καῖσαρ ἐπὶ τούτοις, τὸν μὲν Ψευδαλέξανδρον δι᾽ εὐεξίαν σώματος ἐγκατέταξε τοῖς ἐρέταις, τὸν ἀναπείσαντα δὲ ἐκέλευσεν ἀναιρεθῆναι. Μηλίοις δὲ ἤρκεσεν ἐπιτίμιον τῆς ἀνοίας τὰ ἀναλώματα.

3. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἐθναρχίαν Ἀρχέλαος, καὶ κατὰ μνήμην τῶν πάλαι διαφορῶν, οὐ μόνον Ἰουδαίοις, ἀλλὰ καὶ Σαμαρεῦσι χρησάμενος ὠμῶς, πρεσβευσαμένων ἑκατέρων κατ᾽ αὐτοῦ πρὸς Καίσαρα, ἔτει τῆς ἀρχῆς ἐννάτῳ φυγαδεύεται μὲν εἰς Βίενναν πόλιν τῆς Γαλατίας αὐτὸς, ἡ οὐσία δὲ αὐτοῦ τοῖς Καίσαρος θησαυροῖς ἐγκατατάσσεται. Πρὶν κληθῆναι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, ὄναρ ἰδεῖν φασι τοιόνδε. Ἔδοξεν ὁρᾶν στάχυς ἐννέα, πλήρεις καὶ μεγάλους, ὑπὸ βοῶν καταβιβρωσκομένους. Μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς μάντεις καὶ τῶν Χαλδαίων τινὰς, ἐπυνθάνετο, τί σημαίνειν δοκοῖεν. Ἄλλων δὲ ἄλλως ἐξηγουμένων, Σίμων τις Ἐσσαῖος τὸ γένος ἔφη, ‘τοὺς μὲν στάχυς, ἐνιαυτοὺς νομίζειν, τοὺς δὲ βοῦς, μεταβολὰς πραγμάτων, διὰ τὸ τὴν χώραν ἀροτριῶντας ἀλλάσσειν· ὥςτε βασιλεύσειν μὲν αὐτὸν τὸν τῶν σταχύων ἀριθμὸν, ἐν ποικίλαις δὲ πραγμάτων μεταβολαῖς γενόμενον τελευτήσειν.’ Ταῦτα ἀκούσας Ἀρχέλαος, μετὰ πέντε ἡμέρας ἐπὶ τὴν δίκην μετεκλήθη.

4. Ἄξιον δὲ μνήμης ἡγησάμην καὶ τὸ τῆς γυ- 160
ναικὸς αὐτοῦ Γλαφύρας ὄναρ, ἥπερ ἦν θυγάτηρ

μὲν Ἀρχελάου τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως, γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρου γεγονυῖα τὸ πρῶτον, ὃς ἦν ἀδελφὸς μὲν Ἀρχελάου, περὶ οὗ διεξῄειμεν, υἱὸς δὲ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ὑφ' οὗ καὶ ἀνῃρέθη, καθάπερ προδεδηλώκαμεν. Μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον συνῴκησεν Ἰόβᾳ τῷ βασιλεύοντι Λιβύης, οὗ τελευτήσαντος ἐπανελθοῦσαν αὐτὴν καὶ χηρεύουσαν παρὰ τῷ πατρὶ θεασάμενος ὁ ἐθνάρχης Ἀρχέλαος, ἐπὶ τοσοῦτον ἔρωτος ἦλθεν, ὥστε παραχρῆμα, τὴν συνοικοῦσαν αὐτῷ Μαριάμμην ἀποπεμψάμενος, ἐκείνην ἀγαγέσθαι. Παραγενομένη τοίνυν εἰς Ἰουδαίαν, μετ' ὀλίγον τῆς ἀφίξεως χρόνον, ἔδοξεν ἐπιστάντα τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῇ λέγειν, "Ἀπέχρη μὲν ὁ κατὰ Λιβύην σοι γάμος, σὺ δὲ οὐκ ἀρκεσθεῖσα τούτῳ, πάλιν ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἑστίαν ἀνακάμπτεις, τρίτον ἄνδρα, καὶ ταῦτα τὸν ἀδελφὸν, ὦ τολμηρὰ, τὸν ἐμὸν ᾑρημένη. Πλὴν οὐ περιόψομαι τὴν ὕβριν, ἀπολήψομαι δέ σε καὶ μὴ θέλουσαν." Τοῦτο διηγησαμένη τὸ ὄναρ, δύο μόγις ἡμέρας ἐβίω.

CAP. VIII. 1. Τῆς δὲ Ἀρχελάου χώρας εἰς ἐπαρχίαν περιγραφείσης, ἐπίτροπός τις ἱππικῆς παρὰ Ῥωμαίοις τάξεως Κωπώνιος πέμπεται, μέχρι τοῦ κτείνειν λαβὼν παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐξουσίαν. Ἐπὶ τούτου τὶς ἀνὴρ Γαλιλαῖος Ἰούδας ὄνομα εἰς ἀπόστασιν ἐνῆγε τοὺς ἐπιχωρίους, κακίζων, εἰ φόρον τε Ῥωμαίοις τελεῖν ὑπομένουσι, καὶ μετὰ τὸν θεὸν οἴσουσι θνητοὺς δεσπότας. Ἦν δὲ οὗτος σοφιστὴς ἰδίας αἱρέσεως, οὐδὲν τοῖς ἄλλοις προσεοικώς.

2. Τρία γὰρ παρὰ Ἰουδαίοις εἴδη φιλοσοφεῖται, καὶ τοῦ μὲν αἱρετισταὶ Φαρισαῖοι, τοῦ δὲ Σαδδουκαῖοι, τρίτον δὲ, ὃ δὴ καὶ δοκεῖ σεμνότητα ἀσκεῖν, Ἐσσηνοὶ καλοῦνται, Ἰουδαῖοι μὲν γένος ὄν-
161 τες, φιλάλληλοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων πλέον. Οὗτοι τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποστρέφονται, τὴν δὲ

ἐγκράτειαν, καὶ τὸ μὴ τοῖς πάθεσιν ὑποπίπτειν, ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι. Καὶ γάμου μὲν ὑπεροψία παρ᾽ αὐτοῖς, τοὺς δ᾽ ἀλλοτρίους παῖδας ἐκλαμβάνοντες, ἁπαλοὺς ἔτι πρὸς τὰ μαθήματα, συγγενεῖς ἡγοῦνται, καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς ἑαυτῶν ἐντυποῦσι· τὸν μὲν γάμον, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διαδοχὴν, οὐκ ἀναιροῦντες, τὰς δὲ τῶν γυναικῶν ἀσελγείας φυλασσόμενοι, καὶ μηδεμίαν τηρεῖν πεπεισμένοι τὴν πρὸς ἕνα πίστιν.

3. *Καταφρονηταὶ δὲ πλούτου, καὶ θαυμάσιον παρ᾽ αὐτοῖς τὸ κοινωνητικὸν, οὐδὲ ἔστιν εὑρεῖν κτήσει τινὰ παρ᾽ αὐτοῖς ὑπερέχοντα· νόμος γὰρ τοὺς εἰς τὴν αἵρεσιν εἰσιόντας δημεύειν τῷ τάγματι τὴν οὐσίαν, ὥστε ἐν ἅπασι μήτε πενίας ταπεινότητα φαίνεσθαι, μηδ᾽ ὑπεροχὴν πλούτου, τῶν δὲ ἑκάστου κτημάτων ἀναμεμιγμένων μίαν ὥσπερ ἀδελφοῖς ἅπασιν οὐσίαν εἶναι. Κηλῖδα δὲ ὑπολαμβάνουσι τὸ ἔλαιον, καὶ ἐὰν ἀλιφῇ τις ἄκων, σμήχεται τὸ σῶμα· τὸ γὰρ αὐχμεῖν ἐν καλῷ τίθενται, λευχειμονεῖν τε διαπαντός. Χειροτονητοὶ δὲ οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμεληταὶ, καὶ ἀδιαίρετοι πρὸς ἁπάντων εἰς τὰς χρείας ἕκαστοι.*

4. *Μία δὲ οὐκ ἔστιν αὐτῶν πόλις, ἀλλ᾽ ἐν ἑκάστῃ κατοικοῦσι πολλοί. Καὶ τοῖς ἑτέρωθεν ἥκουσιν αἱρετισταῖς ἀναπέπταται τὰ παρ᾽ αὐτοῖς ὁμοίως, ὥσπερ ἴδια, καὶ πρὸς οὓς οὐ πρότερον εἶδον εἰσίασιν ὡς συνηθεστάτους· διὸ καὶ ποιοῦνται τὰς ἀποδημίας οὐδὲν μὲν ὅλως ἐπικομιζόμενοι, διὰ δὲ τοὺς λῃστὰς ἔνοπλοι. Κηδεμὼν δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει τοῦ τάγματος ἐξαιρέτως τῶν ξένων ἀποδείκνυται, ταμιεύων ἐσθῆτα καὶ τὰ ἐπιτήδεια. Καταστολὴ δὲ καὶ σχῆμα σώματος ὅμοιον τοῖς μετὰ φόβου παιδαγωγουμένοις παισίν. Οὔτε δὲ ἐσθῆτας, οὔτε ὑποδήματα ἀμείβουσι, πρὶν ἢ διαῤῥαγῆναι τὸ πρότερον παντάπασιν, ἢ δαπανηθῆναι τῷ χρόνῳ. Οὐδὲν δὲ ἐν ἀλλήλοις οὔτε ἀγοράζουσιν, οὔτε πωλοῦσιν, ἀλλὰ*

τῷ χρήζοντι διδοὺς ἕκαστος τὰ παρ' αὐτοῦ, τὸ παρ' ἐκείνου χρήσιμον ἀντικομίζεται· καὶ χωρὶς δὲ τῆς ἀντιδόσεως, ἀκώλυτος ἡ μετάληψις αὐτοῖς παρ' ὧν ἂν ἐθελήσωσι.

5. Πρός γε μὴν τὸ θεῖον ἰδίως εὐσεβεῖς· πρὶν γὰρ ἀνασχεῖν τὸν ἥλιον οὐδὲν φθέγγονται τῶν βε-
162 βήλων, πατρίους δέ τινας εἰς αὐτὸν εὐχὰς ὥςπερ ἱκετεύοντες ἀνατεῖλαι. Μετὰ ταῦτα πρὸς ἃς ἕκαστοι τέχνας ἴσασιν ὑπὸ τῶν ἐπιμελητῶν διαφίενται, καὶ μέχρι πέμπτης ὥρας ἐργασάμενοι συντόνως, ἔπειτα πάλιν εἰς ἓν ἀθροίζονται χωρίον, ζωσάμενοί τε σκεπάσμασι λινοῖς, οὕτως ἀπολούονται τὸ σῶμα ψυχροῖς ὕδασι· καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἁγνείαν εἰς ἴδιον οἴκημα συνίασιν, ἔνθα μηδενὶ τῶν ἑτεροδόξων ἐπιτέτραπται παρελθεῖν· αὐτοί τε καθαροὶ καθάπερ εἰς ἅγιόν τι τέμενος παραγίνονται τὸ δειπνητήριον. Καὶ καθισάντων μεθ' ἡσυχίας, ὁ μὲν σιτοποιὸς ἐν τάξει παρατίθησιν ἄρτους, ὁ δὲ μάγειρος ἓν ἀγγεῖον ἐξ ἑνὸς ἐδέσματος ἑκάστῳ παρατίθησι. Προκατεύχεται δὲ ὁ ἱερεὺς τῆς τροφῆς, καὶ γεύσασθαί τινα πρὸ τῆς εὐχῆς ἀθέμιτον· ἀριστοποιησάμενος ἐπεύχεται πάλιν· ἀρχόμενοί τε καὶ παυόμενοι γεραίρουσι τὸν θεὸν, ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς. Ἔπειτα ὡς ἱερὰς καταθέμενοι τὰς ἐσθῆτας, πάλιν ἐπ' ἔργα μέχρι δείλης τρέπονται. Δειπνοῦσι δὲ ὑποστρέψαντες ὁμοίως συγκαθεζομένων τῶν ξένων, οἳ τύχοιεν αὐτοῖς παρόντες. Οὐδὲ κραυγή ποτε τὸν οἶκον οὔτε θόρυβος μολύνει, τὰς δὲ λαλιὰς ἐν τάξει παραχωροῦσιν ἀλλήλοις· καὶ τοῖς ἔξωθεν ὡς μυστήριόν τι φρικτὸν ἡ τῶν ἔνδον σιωπὴ καταφαίνεται· τούτου δὲ αἴτιον ἡ διηνεκὴς νῆψις, καὶ τὸ μετρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφὴν καὶ ποτὸν μέχρι κόρου.

6. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐκ ἔστιν ὅ τι μὴ τῶν ἐπιμελητῶν προσταξάντων ἐνεργοῦσι. Δύο δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῖς αὐτεξούσια, ἐπικουρία καὶ ἔλεος· βοηθεῖν τε γὰρ τοῖς ἀξίοις, ὁπόταν δέωνται, καὶ κατ'

αὐτοὺς ἀφίεται, καὶ τροφὰς ἀπορουμένοις ὀρέγειν.
Τὰς δὲ εἰς τοὺς συγγενεῖς μεταδόσεις οὐκ ἔξεστι ποι-
εῖσθαι δίχα τῶν ἐπιτρόπων. Ὀργῆς ταμίαι δίκαιοι,
θυμοῦ καθεκτικοὶ, πίστεως προστάται, εἰρήνης
ὑπουργοί. Καὶ πᾶν μὲν τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτῶν ἰσχυ-
ρότερον ὅρκου· τὸ δὲ ὀμνύειν αὐτοῖς περιΐσταται,
χεῖρόν τι τῆς ἐπιορκίας ὑπολαμβάνοντες· ἤδη γὰρ
κατεγνῶσθαί φασι τὸν ἀπιστούμενον, δίχα θεοῦ.
Σπουδάζουσι δὲ ἐκτόπως περὶ τὰ τῶν παλαιῶν συγ-
γράμματα, μάλιστα τὰ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς καὶ
σώματος ἐκλέγοντες. Ἔνθεν αὐτοῖς πρὸς θερα-
πείαν παθῶν ῥίζαι τε ἀλεξιτήριοι, καὶ λίθων ἰδιό-
τητες ἀνερευνῶνται.

7. Τῷ δὲ ζηλοῦντι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν οὐκ 163
εὐθὺς ἡ πάροδος, ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω μένοντι τὴν
αὐτὴν ὑποτίθενται δίαιταν, ἀξινάριόν τε καὶ τὸ
προειρημένον περίζωμα καὶ λευκὴν ἐσθῆτα δόντες.
Ἐπειδὰν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ πεῖραν ἐγκρατείας δῷ,
πρόσεισι μὲν ἔγγιον τῇ διαίτῃ, καὶ καθαρωτέρων τῶν
πρὸς ἁγνείαν ὑδάτων μεταλαμβάνει· παραλαμβάνε-
ται δὲ εἰς τὰς συμβιώσεις οὐδέπω. Μετὰ γὰρ τὴν
τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν, δυσὶν ἄλλοις ἔτεσι τὸ ἦθος
δοκιμάζεται· καὶ φανεὶς ἄξιος, οὕτως εἰς τὸν ὅμιλον
ἐγκρίνεται. Πρὶν δὲ τῆς κοινῆς ἅψασθαι τροφῆς,
ὅρκους αὐτοῖς ὄμνυσι φρικώδεις, πρῶτον μὲν εὐσε-
βήσειν τὸ θεῖον, ἔπειτα τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια
φυλάξειν, καὶ μήτε κατὰ γνώμην βλάψειν τινὰ, μήτε
ἐξ ἐπιτάγματος, μισήσειν δὲ ἀεὶ τοὺς ἀδίκους καὶ
συναγωνιεῖσθαι τοῖς δικαίοις· τὸ πιστὸν ἀεὶ παρέ-
ξειν πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς κρατοῦσιν, οὐ γὰρ δίχα
θεοῦ περιγίνεσθαί τινι τὸ ἄρχειν. Καὶ ἂν αὐτὸς
ἄρχῃ, μηδὲ πώποτε ἐξυβρίζειν εἰς τὴν ἐξουσίαν,
μηδὲ ἐσθῆτι, ἤ τινι πλείονι κόσμῳ τοὺς ὑποτετα-
γμένους ὑπερλαμπρύνεσθαι. Τὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾶν
ἀεὶ, καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγχειν προβάλλεσθαι·
χεῖρας κλοπῆς, καὶ ψυχὴν ἀνοσίου κέρδους καθαρὰν

φυλάξειν· καὶ μήτε κρύψειν τι τοὺς αἱρετιστὰς, μήτε ἑτέροις αὐτῶν τι μηνύσειν, καὶ ἂν μέχρι θανάτου τὶς βιάζηται. Πρὸς τούτοις ὀμνύουσι μηδενὶ μὲν μεταδοῦναι τῶν δογμάτων ἑτέρως, ἢ ὡς αὐτὸς μετέλαβεν· ἀφέξεσθαι δὲ λῃστείας, καὶ συντηρήσειν ὁμοίως τά τε τῆς αἱρέσεως αὐτῶν βιβλία, καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα. Τοιούτοις μὲν ὅρκοις τοὺς προσιόντας ἐξασφαλίζονται.

8. Τοὺς δὲ ἐπ' ἀξιοχρέοις ἁμαρτήμασιν ἁλόντας ἐκβάλλουσι τοῦ τάγματος. Ὁ δὲ ἐκκριθεὶς οἰκτίστῳ πολλάκις μόρῳ διαφθείρεται· τοῖς γὰρ ὅρκοις καὶ τοῖς ἔθεσιν ἐνδεδεμένος, οὐδὲ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις τροφῆς δύναται μεταλαμβάνειν, ποηφαγῶν δὲ καὶ λιμῷ τὸ σῶμα τηκόμενος διαφθείρεται. Διὸ δὴ πολλοὺς ἐλεήσαντες ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀναπνοαῖς ἀνέλαβον, ἱκανὴν ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν τὴν μέχρι θανάτου βάσανον ἡγούμενοι.

9. Περὶ δὲ τὰς κρίσεις ἀκριβέστατοι καὶ δίκαιοι, καὶ δικάζουσι μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν ἑκατὸν συνελ-
164 θόντες. Τὸ δὲ ὁρισθὲν ὑπ' αὐτῶν ἀκίνητον. Σέβας δὲ μέγιστον παρ' αὐτοῖς, μετὰ τὸν θεὸν, τὸ ὄνομα τοῦ νομοθέτου· καὶ ἂν βλασφημήσῃ τις εἰς τοῦτον, κολάζεσθαι θανάτῳ. Τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ὑπακούειν καὶ τοῖς πλείοσιν, ἐν καλῷ τίθενται· δέκα γοῦν συγκαθεζομένων οὐκ ἂν λαλήσειέ τις ἀκόντων τῶν ἐννέα. Καὶ τὸ πτύσαι δὲ εἰς μέσους ἢ τὸ δεξιὸν μέρος φυλάσσονται. Καὶ ταῖς ἑβδομάσιν ἔργων ἐφάπτεσθαι, διαφορώτατα Ἰουδαίων ἁπάντων· οὐ μόνον γὰρ τροφὰς ἑαυτοῖς πρὸ ἡμέρας μιᾶς παρασκευάζουσιν, ὡς μηδὲ πῦρ ἐναύοιεν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλ' οὐδὲ σκεῦός τι μετακινῆσαι θαῤῥοῦσιν, οὐδὲ ἀποπατεῖν. Ταῖς δὲ ἄλλαις ἡμέραις βόθρον ὀρύσσοντες βάθος ποδιαῖον τῇ σκαλίδι, τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ διδόμενον ὑπ' αὐτῶν ἀξινίδιον τοῖς νεοσυστάτοις, καὶ περικαλύψαντες τῷ ἱματίῳ, ὡς μὴ τὰς αὐγὰς ὑβρίζοιεν τοῦ θεοῦ, θακεύουσιν εἰς αὐτὸν,

ἔπειτα τὴν ἀνορυχθεῖσαν γῆν ἐφέλκουσιν εἰς τὸν βόθρον· καὶ τοῦτο ποιοῦσι τοὺς ἐρημοτέρους τόπους ἐκλεγόμενοι. Καίπερ δὴ φυσικῆς οὔσης τῆς τῶν σωματικῶν λυμάτων ἐκκρίσεως, ἀπολούεσθαι μετ᾽ αὐτὴν, καθάπερ μεμιαμμένοις, ἔθιμον.

10. Διῄρηνται δὲ κατὰ χρόνον τῆς ἀσκήσεως εἰς μοίρας τέσσαρας· καὶ τοσοῦτον οἱ μεταγενέστεροι τῶν προγενεστέρων ἐλαττοῦνται, ὥςτε, εἰ ψαύσειαν αὐτῶν, ἐκείνους ἀπολούεσθαι, καθάπερ ἀλλοφύλῳ συμφυρέντας. Καὶ μακρόβιοι μὲν, ὡς τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ ἑκατὸν παρατείνειν ἔτη, διὰ τὴν ἁπλότητα τῆς διαίτης, ἐμοί γε δοκεῖν καὶ τὴν εὐταξίαν. Καταφρονηταὶ δὲ τῶν δεινῶν, καὶ τὰς μὲν ἀλγηδόνας νικῶντες τοῖς φρονήμασι, τὸν δὲ θάνατον, εἰ μετ᾽ εὐκλείας προςίοι, νομίζοντες ἀθανασίας ἀμείνω. Διήλεγξε δὲ αὐτῶν ἐν ἅπασι τὰς ψυχὰς ὁ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος· ἐν ᾧ στρεβλούμενοι καὶ λυγιζόμενοι, καιόμενοί τε καὶ κλώμενοι, καὶ διὰ πάντων ὁδεύοντες τῶν βασανιστηρίων ὀργάνων, ἵνα ἢ βλασφημήσωσι τὸν νομοθέτην, ἢ φάγωσί τι τῶν ἀσυνήθων, οὐδέτερόν τι ὑπέμειναν παθεῖν, ἀλλ᾽ οὐδὲ κολακεῦσαί ποτε τοὺς αἰκιζομένους ἢ δακρῦσαι. Μειδιῶντες δὲ ἐν ταῖς ἀλγηδόσι, καὶ κατειρωνευόμενοι τῶν τὰς βασάνους προςφερόντων, εὔθυμοι τὰς ψυχὰς ἠφίεσαν, ὡς πάλιν κομιούμενοι.

11. Καὶ γὰρ ἔῤῥωται παρ᾽ αὐτοῖς ἥδε ἡ δόξα, φθαρτὰ μὲν εἶναι τὰ σώματα, καὶ τὴν ὕλην οὐ μόνιμον αὐτοῖς, τὰς δὲ ψυχὰς ἀθανάτους ἀεὶ διαμένειν, καὶ συμπλέκεσθαι μὲν, ἐκ τοῦ λεπτοτάτου φοιτώσας αἰθέρος, ὥςπερ εἱρκταῖς τοῖς σώμασιν ἴυγγί 165
τινι φυσικῇ κατασπωμένας. Ἐπειδὰν δὲ ἀνεθῶσι τῶν κατὰ σάρκα δεσμῶν, οἷα δὴ μακρᾶς δουλείας ἀπηλλαγμένας, τότε χαίρειν καὶ μετεώρους φέρεσθαι· καὶ ταῖς μὲν ἀγαθαῖς, ὁμοδοξοῦντες παισὶν Ἑλλήνων, ἀποφαίνονται τὴν ὑπὲρ ὠκεανὸν δίαιταν ἀποκεῖσθαι, καὶ χῶρον οὔτε ὄμβροις οὔτε νιφετοῖς

οὔτε καύμασι βαρυνόμενον, ἀλλ' ὃν ἐξ ὠκεανοῦ πραῢς ἀεὶ ζέφυρος ἐπιπνέων ἀναψύχει· ταῖς δὲ φαύλαις ζοφώδη καὶ χειμέριον ἀφορίζονται μυχὸν, γέμοντα τιμωριῶν ἀδιαλείπτων. Δοκοῦσι δέ μοι κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν Ἕλληνες τοῖς τε ἀνδρείοις αὐτῶν, οὓς Ἥρωας καὶ Ἡμιθέους καλοῦσι, τὰς μακάρων νήσους ἀνατεθεικέναι, ταῖς δὲ τῶν πονηρῶν ψυχαῖς καθ' ᾅδου τὸν ἀσεβῶν χῶρον· ἔνθα καὶ κολαζομένους τινὰς μυθολογοῦσι, Σισύφους καὶ Ταντάλους, καὶ Ἰξίονας καὶ Τιτυοὺς, πρῶτον μὲν ἀϊδίους ὑφιστάμενοι τὰς ψυχὰς, ἔπειτα εἰς προτροπὴν ἀρετῆς καὶ κακίας ἀποτροπήν. Τούς τε γὰρ ἀγαθοὺς γίνεσθαι κατὰ τὸν βίον ἀμείνους ἐλπίδι τιμῆς καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν, τῶν τε κακῶν ἐμποδίζεσθαι τὰς ὁρμὰς δέει, προσδοκώντων, εἰ καὶ λάθοιεν ἐν τῷ ζῆν, μετὰ τὴν διάλυσιν ἀθάνατον τιμωρίαν ὑφέξειν. Τάδε μὲν οὖν Ἐσσηνοὶ περὶ ψυχῆς θεολογοῦσιν, ἄφυκτον δέλεαρ τοῖς ἅπαξ γευσαμένοις τῆς σοφίας αὐτῶν ἐγκαθιέντες.

12. Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτοῖς οἳ καὶ τὰ μέλλοντα προγινώσκειν ὑπισχνοῦνται, βίβλοις ἱεραῖς, καὶ διαφόροις ἁγνείαις, καὶ προφητῶν ἀποφθέγμασιν ἐμπαιδοτριβούμενοι· σπάνιον δὲ, εἴ ποτε ἐν ταῖς προαγορεύσεσιν ἀστοχήσουσιν.

13. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον Ἐσσηνῶν τάγμα, ὃ δίαιταν μὲν καὶ ἔθη καὶ νόμιμα τοῖς ἄλλοις ὁμοφρονοῦν, διεστὸς δὲ τῇ κατὰ γάμον δόξῃ. Μέγιστον γὰρ ἀποκόπτειν οἴονται τοῦ βίου μέρος, τὴν διαδοχὴν, τοὺς μὴ γαμοῦντας· μᾶλλον δὲ, εἰ πάντες τὸ αὐτὸ φρονήσειαν, ἐκλιπεῖν ἅπαν τὸ γένος τάχιστα. Δοκιμάζοντες μέντοι τριετίᾳ τὰς γαμετὰς, ἐπειδὰν τρὶς καθαρθῶσιν εἰς πεῖραν τοῦ δύνασθαι τίκτειν, οὕτως ἄγονται. Ταῖς δὲ ἐγκύμοσιν οὐχ ὁμιλοῦσιν, ἐκδεικνύμενοι, τὸ μὴ δι' ἡδονὴν, ἀλλὰ τέκνων χρείαν γαμεῖν. Λουτρὰ δὲ ταῖς γυναιξὶν ἀμ-

πεχομέναις ἐνδύματα, καθάπερ τοῖς ἀνδράσιν ἐν περιζώματι. Τοιαῦτα μὲν ἔθη τοῦδε τοῦ τάγματος.

14. Δύο δὲ τῶν προτέρων, Φαρισαῖοι μέν, οἱ δοκοῦντες μετὰ ἀκριβείας ἐξηγεῖσθαι τὰ νόμιμα, καὶ 166
τὴν πρώτην ἐπάγοντες αἵρεσιν, εἱμαρμένῃ τε καὶ θεῷ προσάπτουσι πάντα, καὶ τὸ μὲν πράττειν τὰ δίκαια, καὶ μή, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις κεῖσθαι, βοηθεῖν δὲ εἰς ἕκαστον καὶ τὴν εἱμαρμένην· ψυχὴν δὲ πᾶσαν μὲν ἄφθαρτον, μεταβαίνειν δὲ εἰς ἕτερον σῶμα τὴν τῶν ἀγαθῶν μόνην, τὴν δὲ τῶν φαύλων ἀϊδίῳ τιμωρίᾳ κολάζεσθαι. Σαδδουκαῖοι δέ, τὸ δεύτερον τάγμα, τὴν μὲν εἱμαρμένην παντάπασιν ἀναιροῦσι, καὶ τὸν θεὸν ἔξω τοῦ δρᾶν τι κακὸν ἢ μὴ δρᾶν τίθενται· φασὶ δὲ ἐπ᾿ ἀνθρώπων ἐκλογῇ τό τε καλὸν καὶ τὸ κακὸν προκεῖσθαι, καὶ τὸ κατὰ γνώμην ἑκάστῳ τούτων ἑκατέρῳ προσιέναι. Ψυχῆς τε τὴν διαμονήν, καὶ τὰς καθ᾿ ᾅδου τιμωρίας καὶ τιμὰς ἀναιροῦσι. Καὶ Φαρισαῖοι μὲν φιλάλληλοί τε, καὶ τὴν εἰς τὸ κοινὸν ὁμόνοιαν ἀσκοῦντες· Σαδδουκαίων δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους τὸ ἦθος ἀγριώτερον, αἵ τε ἐπιμιξίαι πρὸς τοὺς ὁμοίους ἀπηνεῖς ὡς πρὸς ἀλλοτρίους. Τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν Ἰουδαίοις φιλοσοφούντων εἶχον εἰπεῖν.

CAP. IX. 1. Τῆς Ἀρχελάου δὲ ἐθναρχίας μεταπεσούσης εἰς ἐπαρχίαν, οἱ λοιποί, Φίλιππός τε καὶ Ἡρώδης ὁ κληθεὶς Ἀντίπας, διῴκουν τὰς ἑαυτῶν τετραρχίας. Σαλώμη γὰρ τελευτῶσα Ἰουλίᾳ τῇ τοῦ Σεβαστοῦ γυναικὶ τήν τε αὐτῆς τοπαρχίαν καὶ Ἰάμνειαν, καὶ τοὺς ἐν Φασηλίδι φοινικῶνας κατέλιπεν. Μεταβάσης δὲ εἰς Τιβέριον τὸν Ἰουλίας υἱὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας, μετὰ τὴν Αὐγούστου τελευτήν, ἀφηγησαμένου τῶν πραγμάτων ἔτεσιν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα, πρὸς δὲ μησὶν ἓξ ἡμέραις δυοῖν, διαμείναντες ἐν ταῖς τετραρχίαις ὅ τε Ἡρώδης, καὶ Φίλιππος, ὁ μὲν πρὸς ταῖς Ἰορδάνου πηγαῖς ἐν Πα-

νεάδι πόλιν κτίζει Καισάρειαν, καὶ ἐν τῇ κάτω Γαυ-
167 λανιτικῇ Ἰουλιάδα, Ἡρώδης δὲ ἐν μὲν τῇ Γαλι-
λαίᾳ Τιβεριάδα, ἐν δὲ τῇ Περαίᾳ φερώνυμον Ἰου-
λίας.

2. Πεμφθεὶς δὲ εἰς Ἰουδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ Τιβερίου Πιλάτος, νύκτωρ κεκαλυμμένας εἰς Ἱεροσόλυμα παρειςκομίζει τὰς Καίσαρος εἰκόνας, σημαῖαι καλοῦνται. Τοῦτο μεθ' ἡμέραν μεγίστην ταραχὴν ἤγειρεν Ἰουδαίων· οἵ τε γὰρ ἐγγὺς πρὸς τὴν ὄψιν ἐξεπλάγησαν, ὡς πεπατημένων αὐτοῖς τῶν νόμων· οὐδὲν γὰρ ἀξιοῦσιν ἐν τῇ πόλει δείκηλον τίθεσθαι. Καὶ πρὸς τὴν ἀγανάκτησιν τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἄθρους ἐκ τῆς χώρας λαὸς συνέῤῥευσεν. Ὁρμήσαντες δὲ πρὸς τὸν Πιλάτον εἰς Καισάρειαν, ἱκέτευον ἐξενεγκεῖν Ἱεροσολύμων τὰς σημαίας, καὶ τηρεῖν αὐτοῖς τὰ πάτρια. Πιλάτου δ' ἀρνουμένου περὶ τὴν ἱκεσίαν, πρηνεῖς καταπεσόντες, ἐπὶ πέντε ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας ἀκίνητοι διεκαρτέρουν.

3. Τῇ δὲ ἑξῆς ὁ Πιλάτος καθίσας ἐπὶ βήματος ἐν τῷ μεγάλῳ σταδίῳ, καὶ προςκαλεσάμενος τὸ πλῆθος, ὡς ἀποκρίνεσθαι δῆθεν αὐτοῖς θέλων, δίδωσι τοῖς στρατιώταις σημεῖον, ἐκ συντάγματος κυκλώσασθαι τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ὅπλοις. Περιστάσης δὲ τριστοιχεὶ τῆς φάλαγγος, οἱ Ἰουδαῖοι μὲν ἀχανεῖς ἦσαν, πρὸς τὸ ἀδόκητον τῆς ὄψεως· Πιλάτος δὲ κατακόψειν εἰπὼν αὐτοὺς, εἰ μὴ προςδέξαιντο τὰς Καίσαρος εἰκόνας, γυμνοῦν τὰ ξίφη τοῖς στρατιώταις ἔνευεν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καθάπερ ἐκ συνθήματος ἀθρόοι καταπεσόντες, καὶ τοὺς αὐχένας παρακλίναντες, ἑτοίμους εἰς ἀναίρεσιν σφᾶς ἐβόων μᾶλλον, ἢ τὸν νόμον παραβῆναι. Ὑπερθαυμάσας δὲ ὁ Πιλάτος τὸ τῆς δεισιδαιμονίας ἄκρατον, ἐκκομίσαι μὲν αὐτίκα τὰς σημαίας Ἱεροσολύμων κελεύει.

4. Μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἑτέραν ἐκίνει, τὸν

ἱερὸν θησαυρὸν — καλεῖται δὲ Κορβανᾶς — εἰς καταγωγὴν ὑδάτων ἐξαναλίσκων. Κατῆγε δὲ ἀπὸ τετρακοσίων σταδίων. Πρὸς τοῦτο τοῦ πλήθους ἀγανάκτησις ἦν, καὶ τοῦ Πιλάτου παρόντος εἰς Ἱεροσόλυμα, περιστάντες τὸ βῆμα κατεβόων. Ὁ δὲ, προῄδει γὰρ αὐτῶν τὴν ταραχὴν, καὶ τῷ πλήθει τοὺς στρατιώτας ἐνόπλους ἐσθήσεσιν ἰδιωτικαῖς κεκαλυμμένους ἐγκαταμίξας, καὶ ξίφει μὲν χρήσασθαι κωλύσας, ξύλοις δὲ παίειν τοὺς κεκραγότας ἐγκελευσάμενος, σύνθημα δίδωσιν ἀπὸ τοῦ βήματος· 168
τυπτόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν πληγῶν, πολλοὶ δὲ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ καταπατηθέντες ἀπώλοντο. Πρὸς δὲ τὴν συμφορὰν τῶν ἀνῃρημένων καταπλαγὲν τὸ πλῆθος ἐσιώπησε.

5. Καὶ ἐν τούτῳ κατήγορος Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦντος Ἀγρίππας υἱὸς Ἀριστοβούλου, ὃν ὁ πατὴρ Ἡρώδης ἀπέκτεινε, παραγίνεται πρὸς Τιβέριον. Τοῦ δὲ μὴ προσδεξαμένου τὴν κατηγορίαν, μένων ἐπὶ Ῥώμης, τούς τε ἄλλους τῶν γνωρίμων ἐθεράπευε, καὶ μάλιστα τὸν Γερμανικοῦ παῖδα Γάϊον, ἰδιώτην ἔτι ὄντα. Καὶ δή ποτε ἑστιῶν αὐτὸν, τά τε ἄλλα ποικίλως ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ τελευταῖον τὰς χεῖρας ἀνατείνας, φανερῶς ηὔξατο θᾶττον αὐτὸν θεάσασθαι τῶν ὅλων δεσπότην, ἀποθανόντος Τιβερίου. Τοῦτό τις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ διαγγέλλει Τιβερίῳ, καὶ ὃς ἀγανακτήσας εἴργνυσι τὸν Ἀγρίππαν, καὶ μετ᾽ αἰκίας εἶχεν ἐπὶ μῆνας ἓξ ἐν δεσμωτηρίῳ, μέχρις αὐτὸς ἐτελεύτησεν ἡγεμονεύσας ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι, καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ μησὶν ἕξ.

6. Ἀποδειχθεὶς δὲ Γάϊος Καῖσαρ, ἀνίησί τε τῶν δεσμῶν τὸν Ἀγρίππαν, καὶ τῆς Φιλίππου τετραρχίας, ἐτεθνήκει γὰρ οὗτος, καθίστησι βασιλέα. Παραγενόμενος δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν Ἀγρίππας, φθόνῳ τὰς Ἡρώδου τοῦ τετράρχου διήγειρεν ἐπιθυμίας. Ἐνῆγε δὲ μάλιστα τοῦτον εἰς ἐλπίδα βασιλείας Ἡρωδιὰς ἡ γυνὴ, κατονειδίζουσα τὴν ἀργίαν, καὶ φα-

μένη ‛παρὰ τὸ μὴ βούλεσθαι πλεῖν ἐπὶ Καίσαρα, στερίσκεσθαι μείζονος ἀρχῆς· ὅπου γὰρ Ἀγρίππαν ἐξ ἰδιώτου βασιλέα πεποίηκεν, ἦπου γε ἂν ἐκεῖνον διαναστήσειεν ἐκ τετράρχου.’ Τούτοις ἀναπεισθεὶς Ἡρώδης, ἧκε πρὸς Γάϊον, ὑφ’ οὗ τῆς πλεονεξίας ἐπιτιμᾶται φυγῇ εἰς Ἱσπανίαν. Ἠκολούθησε γὰρ αὐτῷ κατήγορος Ἀγρίππας, ᾧ καὶ τὴν τετραρχίαν τὴν ἐκείνου προσέθηκε Γάϊος. Καὶ Ἡρώδης μὲν ἐν Ἱσπανίᾳ, συμφυγούσης αὐτῷ καὶ τῆς γυναικὸς, τελευτᾷ.

169 *CAP. X.* 1. Γάϊος δὲ Καῖσαρ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ὥςτε θεὸν μὲν αὑτὸν καὶ δοκεῖν, καὶ βούλεσθαι καὶ καλεῖσθαι, τῶν τε εὐγενεστάτων ἀνδρῶν ἀκροτομῆσαι τὴν πατρίδα, ἐκτεῖναι δὲ τὴν ἀσέβειαν καὶ ἐπὶ Ἰουδαίους. Πετρώνιον γοῦν μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔπεμψεν ἐγκαθιδρύσοντα τῷ ναῷ τοὺς ἀνδριάντας αὐτοῦ, προστάξας, εἶ μὴ δέξοιντο Ἰουδαῖοι, τούς τε κωλύοντας ἀνελεῖν, καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐξανδραποδίσασθαι. Θεῷ δὲ ἄρα τῶν προσταγμάτων ἔμελε. Καὶ Πετρώνιος μὲν, σὺν τρισὶ τάγμασι καὶ πολλοῖς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχοις, εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἤλαυνεν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας. Ἰουδαίων δὲ οἱ μὲν ἠπίστουν ἔτι ταῖς τοῦ πολέμου φήμαις, οἱ δὲ πιστεύοντες ἦσαν ἐν ἀμηχάνῳ πρὸς τὴν ἄμυναν. Ταχὺ δὲ ἐχώρει διὰ πάντων τὸ δέος, ἤδη γὰρ οὔσης εἰς τὴν Πτολεμαΐδα τῆς στρατιᾶς.

2. Πρόςεστι δὲ ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παράλιος κατὰ τὸ μέγα πεδίον ἐκτισμένη. Περιέχεται δὲ ὄρεσιν, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν κλίματος ἀπὸ σταδίων ἑξήκοντα, τῷ τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ δὲ τοῦ μεσημβρινοῦ, τῷ Καρμήλῳ διέχοντι σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι. Τῷ δὲ ὑψηλοτάτῳ, κατ’ ἄρκτον, ὃ καλοῦσι κλίμακα Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τοῦτο δὲ σταδίους ἀφέστηκεν ἑκατόν. Τοῦ δὲ ἄστεως ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος Βήλεος ποταμὸς πα-

ῥαῤῥεῖ παντάπασιν ὀλίγος, παρ' ᾧ τὸ Μέμνονος μνημεῖόν ἐστιν, ἔχον ἐγγὺς αὐτοῦ τόπον ἑκατοντάπηχυν θαύματος ἄξιον. Κυκλοτερὴς μὲν γάρ ἐστι καὶ κοῖλος, ἀναδίδωσι δὲ τὴν ὑαλικὴν ψάμμον, ἣν ὅταν ἐκκενώσῃ πολλὰ πλοῖα προσχόντα, πάλιν ἀναπληροῦται τὸ χωρίον, κατασυρόντων μὲν ὥσπερ ἐπίτηδες τότε τῶν ἀνέμων εἰς αὐτὸ τὴν ἔξωθεν ἀργὴν ψάμμον· τοῦ δὲ μετάλλου πᾶσαν εὐθέως μεταβάλλοντος εἰς ὕαλον, θαυμασιώτερον τοῦτό μοι δοκεῖν, τὸ τὴν ὑπερχυθεῖσαν ὕαλον ἐκ τοῦ τόπου πάλιν γίνεσθαι ψάμμον εἰκαίαν. Τὸ μὲν οὖν χωρίον τοῦτο τοιαύτην εἴληφε φύσιν.

3. Ἰουδαῖοι δὲ, μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀθροισθέντες εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς Πτολεμαΐδα, καθι- 170
κέτευον τὸν Πετρώνιον, ὑπερ τῶν πατρίων νόμων πρῶτον, ἔπειτα ὑπὲρ ἑαυτῶν. Ὁ δὲ πρός τε τὸ πλῆθος καὶ τὰς δεήσεις ἐνδοὺς, τὴν μὲν στρατιὰν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἐν Πτολεμαΐδι καταλείπει· προελθὼν δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ τοὺς γνωρίμους πάντας εἰς τὴν Τιβεριάδα, τήν τε Ῥωμαίων διεξῄει δύναμιν, καὶ τὰς Καίσαρος ἀπειλὰς, ἔτι δὲ καὶ 'τὴν ἀξίωσιν ἀπέφηνεν ἀγνώμονα· πάντων γὰρ τῶν ὑποτεταγμένων ἐθνῶν κατὰ πόλιν συγκαθιδρυκότων τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας, τὸ μόνους ἐκείνους ἀντιτάσσεσθαι πρὸς τοῦτο σχεδὸν ἀφισταμένων εἶναι καὶ μετ' ὕβρεως.'

4. Τῶν δὲ τὸν νόμον καὶ τὸ πάτριον ἔθος προτεινομένων, καὶ ὡς οὐδὲ θεοῦ τι δείκηλον, οὐχ ὅπως ἀνδρὸς, οὐ κατὰ τὸν ναὸν μόνον, ἀλλ' οὐδὲ ἐν εἰκαίῳ τινὶ τόπῳ τῆς χώρας θέσθαι θεμιτὸν εἴη, ὑπολαβὼν ὁ Πετρώνιος, "Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐμοὶ φυλακτέος ὁ τοῦ ἐμοῦ δεσπότου νόμος," ἔφη· "παραβὰς γὰρ αὐτὸν, καὶ φεισάμενος ὑμῶν, ἀπολοῦμαι δικαίως. Πολεμήσει δὲ ὑμᾶς ὁ πέμψας ἐμὲ, οὐκ ἐγώ· καὶ γὰρ αὐτὸς, ὥσπερ ὑμεῖς, ἐπιτάσσομαι."

Πρὸς ταῦτα τὸ πλῆθος πᾶν ἐβόα, 'πρὸ τοῦ νόμου πάσχειν ἑτοίμως ἔχειν.' Καταστείλας δὲ ὁ Πετρώνιος αὐτῶν τὴν βοήν, "Πολεμήσετε," εἶπεν, "ἄρα Καίσαρι;" Καὶ Ἰουδαῖοι, 'περὶ μὲν Καίσαρος καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων δὶς τῆς ἡμέρας θύειν, ἔφασαν. Εἰ δὲ βούλεται τὰς εἰκόνας ἐγκαθιδρύειν, πρότερον αὐτὸν δεῖν ἅπαν τὸ Ἰουδαίων ἔθνος προθύσασθαι· παρέχειν δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἑτοίμους εἰς σφαγὴν ἅμα τέκνοις καὶ γυναιξίν.' Ἐπὶ τούτοις θαῦμα καὶ οἶκτος εἰςῄει τὸν Πετρώνιον, τῆς τε ἀνυπερβλήτου θρησκείας τῶν ἀνδρῶν, καὶ τοῦ πρὸς θάνατον ἑτοίμου παραστήματος. Καὶ τότε μὲν ἄπρακτοι διελύθησαν.

5. *Ταῖς δὲ ἑξῆς ἀθροίσας τε τοὺς δυνατοὺς κατ᾽ ἰδίαν, καὶ τὸ πλῆθος ἐν κοινῷ συλλέγων ποτὲ μὲν παρεκάλει ποτὲ δὲ συνεβούλευεν, τὸ μέντοι πλέον διηπείλει, τήν τε Ῥωμαίων ἐπανατεινόμενος ἰσχὺν, καὶ τοὺς Γαΐου θυμοὺς, τήν τε ἰδίαν πρὸς τούτοις ἀνάγκην. Πρὸς δὲ μηδεμίαν πεῖραν ἐνδιδόντων, ὡς ἑώρα καὶ τὴν χώραν κινδυνεύουσαν ἄσπορον μεῖναι, κατὰ γὰρ ὥραν σπόρου πεντήκοντα ἡμέρας ἀργὰ διέτριβεν αὐτῶν τὰ πλήθη, τελευταῖον ἀθροίσας αὐτοὺς, καὶ "Παρακινδυνευτέον ἐμοὶ μᾶλλον" εἰπὼν, "ἢ γὰρ, τοῦ θεοῦ συνεργοῦντος, πείσας Καίσαρα, σωθήσομαι μεθ᾽ ὑμῶν ἡδέως, ἢ παροξυνθέντος, ὑπὲρ τοσούτων ἑτοίμως ἐπιδώσω τὴν ἐμαυτοῦ ψυχήν," διαφῆκε τὸ πλῆθος, πολλὰ κατευχόμενον αὐτῷ, καὶ παραλαβὼν τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Πτολεμαΐδος ἐπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν. Ἔνθεν εὐθέως ἐπέστελλε Καίσαρι, τήν τε ἐμβολὴν τὴν εἰς Ἰουδαίαν ἑαυτοῦ, καὶ τὰς τοῦ ἔθνους ἱκετείας, ὅτι τε, εἰ μὴ βούλοιτο πρὸς τοῖς ἀνδράσι καὶ τὴν χώραν ἀπολέσαι, δέον φυλάττειν τε αὐτοὺς τὸν νόμον, καὶ παριέναι τὸ πρόςταγμα. Ταύταις ταῖς ἐπιστολαῖς οὐ σφόδρα μετρίως Γάϊος ἀντέγραψεν, ἀπειλῶν Πετρωνίῳ θάνατον, ὅτι τῶν προςταγμάτων αὐτοῦ βρα-*

δὺς ὑπηρέτης ἐγένετο. Ἀλλὰ τοὺς μὲν τούτων γραμματοφόρους συνέβη χειμασθῆναι τρεῖς μῆνας ἐν τῇ 171 θαλάσσῃ, τὸν δὲ Γαΐου θάνατον ἄλλοι καταγγέλλοντες εὐπλόουν. Ἔφθη γοῦν τὰς περὶ τούτου λαβεῖν Πετρώνιος ἐπιστολὰς, ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἢ τὰς καθ᾽ ἑαυτοῦ.

CAP. XI. 1. Γαΐου δὲ ἡγεμονεύσαντος ἔτη τρία καὶ μῆνας ὀκτὼ, καὶ δολοφονηθέντος, ἁρπάζεται μὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ῥώμῃ στρατευμάτων εἰς τὴν ἀρχὴν Κλαύδιος. Ἡ δὲ σύγκλητος, ἐξηγουμένων τῶν ὑπάτων, Σεντίου Σατουρνίνου καὶ Πομπωνίου Σεκούνδου, τρισὶ ταῖς συμμενούσαις σπείραις ἐπιτρέψασα φυλάττειν τὴν πόλιν, εἰς τὸ Καπιτώλιον ἠθροίσθη, καὶ διὰ τὴν ὠμότητα τοῦ Γαΐου Κλαυδίῳ πολεμεῖν ἐψηφίζετο· καταστήσεσθαι γὰρ δι᾽ ἀριστοκρατίας, ὥσπερ οὖν πάλαι διῳκεῖτο, τὴν ἀρχὴν, ἢ κρίνειν ψήφῳ τὸν ἄξιον τῆς ἡγεμονίας.

2. Συνέβη δὲ τηνικαῦτα προσεπιδημοῦντα τὸν Ἀγρίππαν, τήν τε σύγκλητον καλοῦσαν εἰς συμβουλίαν πέμψαι, καὶ Κλαύδιον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ὅπως πρὸς ἃ δέοι χρήσιμος αὐτῷ γένοιτο. Καὶ ἐκεῖνος συνιδὼν τὸν ἤδη τῇ δυνάμει Καίσαρα, πρὸς Κλαύδιον ἄπεισιν. Ὁ δὲ αὐτὸν πρεσβευτὴν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀναπέμπει, δηλοῦντα τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν, ὅτι ‛πρῶτον μὲν ἄκων ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγείη, καὶ οὔτε τὴν ἐκείνων σπουδὴν ἐγκαταλιπεῖν δίκαιον, οὔτε ἀσφαλὲς τὴν αὐτοῦ τύχην κρίνοι· καὶ γὰρ καὶ τὸ τυχεῖν τῆς ἡγεμονικῆς κλήσεως, ἐπικίνδυνον εἶναι· ἔπειτα ὅτι διοικήσοι τὴν ἀρχὴν, ὥσπερ ἀγαθὸς προστάτης, οὐχ ὡς τύραννος· ἀρκεῖσθαι γὰρ τῇ τιμῇ τῆς προσηγορίας, τὴν δὲ ἐφ᾽ ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων βουλὴν πᾶσιν ἀποδώσειν. Καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει μέτριος ἦν, ἱκανὸν ὑπόδειγμα σωφροσύνης αὐτῷ προκεῖσθαι τὸν Γαΐου θάνατον.’

3. Ταῦτα ἀπήγγελλεν Ἀγρίππας. Ἡ δὲ βουλὴ ἀπεκρίνατο, 'καὶ στρατῷ καὶ γνώμαις ἀγαθαῖς πεποιθυῖα δουλείαν ἑκούσιον οὐχ ὑπομένειν.' Καὶ Κλαύδιος, ὡς ἤκουσε τὰ παρὰ τῆς βουλῆς, πάλιν ἔπεμψε τὸν Ἀγρίππαν ἀπαγγελοῦντα αὐτοῖς, ὅτι 'προδοῦναι μὲν τοὺς εἰς αὐτὸν ὀμόσαντας οὐχ ὑπομένει, πολεμήσει δὲ ἄκων πρὸς οὓς ἥκιστα βούλοιτο. Δεῖν μέντοι προαποδειχθῆναι τῷ πολέμῳ χωρίον ἔξω τῆς πόλεως· οὐ γὰρ ὅσιον, διὰ τὴν αὐτῶν κακοβουλίαν, ὁμοφύλῳ φόνῳ μιαίνεσθαι τὰ τεμένη πατρίδος.' Ὁ μὲν οὖν ἀκούσας ταῦτα τοῖς βουλευταῖς ἀπήγγειλεν.

172 4. Μεταξὺ δὲ τῶν μετὰ τῆς συγκλήτου στρατιωτῶν τις, σπασάμενος τὸ ξίφος, "Ἄνδρες," ἐβόησε, "συστρατιῶται, τί παθόντες ἀδελφοκτονεῖν αἱρούμεθα, καὶ κατὰ τῶν μετὰ Κλαυδίου συγγενῶν ὁρμᾶν, ἔχοντες μὲν αὐτοκράτορα μηδὲν μεμφθῆναι δυνάμενον, τοσαῦτα δὲ δίκαια πρὸς οὓς μετὰ τῶν ὅπλων χωρεῖν μέλλομεν;" Ταῦτα εἰπὼν διὰ μέσης ὥρμησε τῆς βουλῆς πάντας τοὺς στρατιώτας ἐφελκόμενος. Οἱ δὲ εὐπατρίδαι παραχρῆμα μὲν πρὸς τὴν ἀπόλειψιν περιδεῶς ἔσχον. Αὖθις δὲ ὡς ἀποστροφὴ σωτήριος οὐ κατεφαίνετο, τὴν τῶν στρατιωτῶν ὁδὸν ἠπείγοντο πρὸς Κλαύδιον. Ὑπήντων δὲ αὐτοῖς πρὸ τοῦ τείχους γυμνοῖς τοῖς ξίφεσιν, οἱ σφοδρότερον κολακεύοντες τὴν τύχην. Καὶ ἂν συνέβη κινδυνεῦσαι τοὺς προάγοντας, πρὶν γνῶναι τὴν ὁρμὴν τῶν στρατιωτῶν Κλαύδιον, εἰ μὴ προςδραμὼν Ἀγρίππας αὐτῷ 'τὸ κινδύνευμα τῆς πράξεως ἐδήλωσεν· ὅτι τε, εἰ μὴ κατάσχοι τὴν ὁρμὴν τῶν ἐπὶ τοὺς εὐπατρίδας λελυσσηκότων, ἀπολέσας δι' οὓς τὸ κρατεῖν ἐστι περίοπτον, ἐρημίας ἔσοιτο βασιλεύς.'

5. Ταῦτα ἀκούσας Κλαύδιος ἐπέσχε τὰς ὁρμὰς τοῦ στρατιωτικοῦ, προςδέχεταί τε τὴν σύγκλητον εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ φιλοφρονησάμενος ἔξεισι σὺν

αὐτοῖς αὐτίκα, θύσων τῷ θεῷ τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας χαριστήρια. Καὶ τὸν Ἀγρίππαν εὐθέως ἐδωρεῖτο τῇ πατρῴᾳ βασιλείᾳ πάσῃ, προστιθεὶς ἔξωθεν καὶ τὰς ὑπ' Αὐγούστου δοθείσας Ἡρώδῃ, Τραχωνῖτιν καὶ Αὐρανῖτιν, χωρὶς δὲ τούτων ἑτέραν βασιλείαν τὴν Λυσανίου καλουμένην. Καὶ τῷ μὲν δήμῳ διατάγματι τὴν δωρεὰν ἐδήλου, τοῖς ἄρχουσι δὲ προςέταξεν, ἐγχαράξαντας δέλτοις χαλκαῖς τὴν δόσιν εἰς τὸ Καπετώλιον ἀναθεῖναι· δωρεῖται δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἡρώδην, ὃ δὲ αὐτὸς καὶ γαμβρὸς ἦν Βερνίκῃ συνοικῶν, βασιλείᾳ τῇ Χαλκίδι.

6. Ταχέως δὲ, ὡς ἂν ἐκ τοσαύτης ἀρχῆς, πλοῦτος Ἀγρίππᾳ προςέῤῥει, καὶ τοῖς χρήμασιν αὐτὸς οὐκ εἰς μικρὰ κατεχρῆτο· τηλικοῦτον δὲ περιβάλλειν ἤρξατο τοῖς Ἱεροσολύμοις τεῖχος, ἡλίκον ἂν τελεσθὲν, ἀνήνυτον τὴν ἐν Ῥωμαίοις ἐποίησε πολιορκίαν. Ἀλλ' ἔφθη, πρὶν ὑψῶσαι τὸ ἔργον, τελευτήσας ἐν Καισαρείᾳ, βεβασιλευκὼς μὲν ἔτη τρία, πρότερον δὲ τῶν τετραρχιῶν τρισὶν ἑτέροις ἔτεσιν ἀφηγησάμενος. Καταλείπει δὲ τρεῖς μὲν θυγατέρας ἐκ Κύπρου γεγεννημένας, Βερνίκην, Μαριάμμην, Δρούσιλλαν· υἱὸν δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς, Ἀγρίππαν. Οὗ παντάπασιν ὄντος νηπίου, πάλιν τὰς βασιλείας Κλαύ- 173
διος ἐπαρχίαν ποιήσας ἐπίτροπον πέμπει Κούσπιον Φάδον, ἔπειτα Τιβέριον Ἀλέξανδρον· οἳ, μηδὲν παρακινοῦντες τῶν πατρίων ἐθῶν, ἐν εἰρήνῃ τὸ ἔθνος διεφύλαξαν. Μετὰ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεύων τῆς Χαλκίδος Ἡρώδης τελευτᾷ, καταλιπὼν ἐκ μὲν τῆς ἀδελφιδῆς Βερνίκης δύο παῖδας, Βερνικιανόν τε καὶ Ὑρκανὸν, ἐκ δὲ τῆς προτέρας Μαριάμμης, Ἀριστόβουλον. Ἐτεθνήκει δὲ αὐτῷ καὶ ἕτερος ἀδελφὸς Ἀριστόβουλος ἰδιώτης, καταλιπὼν Ἰωτάπην θυγατέρα. Οὗτοι μὲν οὖν ἦσαν, ὡς προεῖπον, Ἀριστοβούλου τοῦ Ἡρώδου παῖδες. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐκ Μαριάμμης Ἡρώδῃ ἐγεγόνεισαν, οὓς

ὁ πατὴρ ἀνεῖλεν· ἡ δὲ Ἀλεξάνδρου γενεὰ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἐβασίλευσε.

CAP. XII. 1. Μετὰ δὲ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν, ὃς ἦρξε τῆς Χαλκίδος, καθίστησι Κλαύδιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θείου τὸν Ἀγρίππαν, υἱὸν Ἀγρίππα. Τῆς δὲ ἄλλης ἐπαρχίας διαδέχεται τὴν ἐπιτροπὴν ἀπὸ Ἀλεξάνδρου Κούμανος, ἐφ᾽ οὗ θόρυβοί τε ἤρξαντο, καὶ φθορὰ πάλιν Ἰουδαίων ἐγένετο. Συνεληλυθότος γὰρ τοῦ πλήθους ἐπὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς σπείρας ὑπὲρ τὴν τοῦ ἱεροῦ στοὰν ἐφεστώσης, — ἔνοπλοι δὲ ἀεὶ τὰς ἑορτὰς παραφυλάττουσιν, ὡς μή τι νεωτερίζοι τὸ πλῆθος συνηθροισμένον, — εἷς τις τῶν στρατιωτῶν ἀνασυράμενος τὴν ἐσθῆτα, καὶ κατακύψας ἀσχημόνως, προσαπέστρεψε τοῖς Ἰουδαίοις τὴν ἕδραν, καὶ τῷ σχήματι φωνὴν ὁμοίαν ἐπεφθέγξατο. Πρὸς τοῦτο πᾶν μὲν τὸ πλῆθος ἠγανάκτησε, καὶ κατεβόων τοῦ Κουμάνου κολάζειν τὸν στρατιώτην. Οἱ δὲ ἧττον νήφοντες τῶν νέων, καὶ τὸ φύσει στασιῶδες ἐκ τοῦ ἔθνους, ἐχώρουν ἐπὶ μάχην, λίθους τε ἁρπάσαντες εἰς τοὺς στρατιώτας ἔβαλλον. Καὶ Κούμανος, δείσας, μὴ τοῦ λαοῦ παντὸς ἐπ᾽ αὐτὸν ὁρμὴ γένοιτο, πλείους ὁπλίτας μεταπέμπεται. Τῶν δὲ ταῖς στοαῖς ἐπιχεομένων, φόβος ἐμπίπτει τοῖς Ἰουδαίοις ἀκατάσχετος· καὶ τραπέντες ἐκ τοῦ ἱεροῦ διέφυγον εἰς τὴν πόλιν. Τοσαύτη δὲ περὶ τὰς ἐξόδους βία συνωθουμένων ἐγένετο, ὥστε πατηθέντας ἀπ᾽ ἀλλήλων καὶ συντριβέντας ὑπὲρ τοὺς μυρίους ἀποθανεῖν,
174 γενέσθαι δὲ τὴν ἑορτὴν πένθος μὲν ὅλῳ τῷ ἔθνει, θρῆνον δὲ καθ᾽ ἑκάστην οἰκίαν.

2. Μεταλαμβάνει δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν λῃστρικὸς ἄλλος θόρυβος. Κατὰ γὰρ τὴν Βαιθωρὼ δημοσίαν ὁδὸν Στεφάνου τινὸς, δούλου Καίσαρος, ἀποσκευὴν κομιζομένην διήρπασαν λῃσταὶ προσπεσόντες. Κούμανος δὲ περιπέμψας, τοὺς ἐκ τῶν πλη-

σίον κωμῶν δεσμώτας ἐκέλευσεν ἀνάγεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἐπικαλῶν, ὅτι μὴ διώξαντες τοὺς λῃστὰς συλλάβοιεν. Ἔνθα στρατιωτῶν τις, εὑρὼν ἔν τινι κώμῃ τὸν ἱερὸν νόμον, διέῤῥηξέ τε τὸ βιβλίον, καὶ εἰς πῦρ κατέβαλεν. Ἰουδαῖοι δὲ, ὡς ὅλης αὐτοῖς τῆς χώρας καταφλεγείσης, συνεχύθησαν, καὶ καθάπερ ὀργάνῳ τινὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ συνελκόμενοι, εἰς ἓν κήρυγμα πάντες εἰς Καισάρειαν ἐπὶ Κούμανον συνέδραμον, ἱκετεύοντες τὸν οὕτως εἰς τὸν θεὸν καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐξυβρίσαντα μὴ περιϊδεῖν ἀτιμώρητον. Ὁ δὲ, οὐ γὰρ ἠρεμήσειν τὸ πλῆθος, εἰ μὴ τύχοι παραμυθίας, συνιδὼν, ἠξίου προσάγειν τε τὸν στρατιώτην, καὶ διὰ μέσων τῶν αἰτιωμένων ἀπαχθῆναι ἐπὶ θανάτῳ κελεύει. Καὶ Ἰουδαῖοι μὲν ἀνεχώρουν.

3. Αὖθις δὲ Γαλιλαίων καὶ Σαμαρέων γίνεται συμβολή. Κατὰ γὰρ τὴν Γημὰν καλουμένην κώμην, ἥτις ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κεῖται τῆς Σαμαρείτιδος, πολλῶν ἀναβαινόντων Ἰουδαίων ἐπὶ τὴν ἑορτὴν, ἀναιρεῖταί τις Γαλιλαῖος. Πρὸς τοῦτο πλεῖστοι μὲν ἐκ τῆς Γαλιλαίας συνέδραμον, ὡς πολεμήσοντες τοῖς Σαμαρεῦσιν. Οἱ γνώριμοι δὲ αὐτῶν, ἐλθόντες πρὸς Κούμανον, ἠντιβόλουν, 'πρὶν ἀνηκέστου πάθους εἰς τὴν Γαλιλαίαν διαβάντα, τιμωρήσασθαι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου· μόνως γὰρ ἂν οὕτως διαλυθῆναι πρὸ πολέμου τὸ πλῆθος.' Κούμανος μὲν οὖν ἐν δευτέρῳ τὰς ἐκείνων ἱκεσίας τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων θέμενος, ἀπράκτους ἀπέπεμψε τοὺς ἱκέτας.

4. Ἀγγελθὲν δὲ τὸ πάθος εἰς Ἱεροσόλυμα τοῦ πεφονευμένου τὰ πλήθη συνετάραξε, καὶ τῆς ἑορτῆς ἀφέμενοι πρὸς τὴν Σαμάρειαν ἐξώρμησαν ἀστρατήγητοι, καὶ μηδενὶ τῶν ἀρχόντων κατέχοντι πειθόμενοι. Τοῦ λῃστρικοῦ δὲ αὐτῶν καὶ στασιώδους Δειναίου τις υἱὸς Ἐλεάζαρος καὶ Ἀλέξανδρος ἐξῆρχον, οἳ τοῖς ὁμόροις τῆς Ἀκραβατηνῆς τοπαρχίας προσπεσόντες, αὐτούς τε ἀνῄρουν μηδεμιᾶς ἡλικίας φειδὼ ποιούμενοι, καὶ τὰς κώμας ἀνεπίμπρασαν.

5. *Κούμανος δὲ ἀναλαβὼν ἀπὸ τῆς Καισαρείας μίαν ἴλην ἱππέων καλουμένην Σεβαστηνῶν, ἐξεβοή-*
175 *θει τοῖς πορθουμένοις. Καὶ τῶν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον πολλοὺς μὲν συνέλαβε, πλείστους δὲ ἀπέκτεινε. Πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πολεμεῖν τοῖς Σαμαρεῦσιν ὡρμημένων, οἱ ἄρχοντες τῶν Ἱεροσολύμων ἐκδραμόντες, σάκκους ἀμπεχόμενοι καὶ τέφραν τῶν κεφαλῶν καταχέοντες, ἱκέτευον ‛ἀναχωρεῖν, καὶ μὴ διὰ τὴν εἰς Σαμαρεῖς ἄμυναν ἐπὶ Ἱεροσόλυμα Ῥωμαίους παροξύνειν· ἐλεῆσαι δὲ τὴν πατρίδα, καὶ τὸν ναὸν, τέκνα τε καὶ γυναῖκας ἰδίας, καὶ μὴ πάντα κινδυνεύειν δι' ἑνὸς ἐκδικίαν Γαλιλαίου παραπολέσθαι.' Τούτοις πεισθέντες οἱ Ἰουδαῖοι διελύθησαν· ἐτράποντο δὲ πολλοὶ πρὸς λῃστείαν διὰ τὴν ἄδειαν, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν ἁρπαγαί τε ἦσαν, καὶ τῶν θρασυτέρων ἐπαναστάσεις. Καὶ τῶν Σαμαρέων οἱ δυνατοὶ πρὸς Οὐμμίδιον Κουαδράτον, ὃς ἦν ἡγεμὼν τῆς Συρίας, εἰς Τύρον παραγενόμενοι, δίκην τινὰ παρὰ τῶν πορθησάντων τὴν χώραν λαβεῖν ἠξίουν. Παρόντες δὲ καὶ οἱ γνώριμοι τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωνάθης υἱὸς Ἀνάνου, κατάρξαι μὲν ἔλεγον τῆς ταραχῆς Σαμαρέας διὰ τὸν φόνον, αἴτιον δὲ τῶν ἀποβεβηκότων Κούμανον γεγονέναι, μὴ θελήσαντα τοὺς αὐθέντας τοῦ σφαγέντος ἐπεξελθεῖν.*

6. *Κουαδράτος δὲ τότε μὲν ἑκατέρους ὑπερτίθεται, φήσας, ἐπειδὰν εἰς τοὺς τόπους παραγένηται, διερευνήσειν ἕκαστα. Αὖθις δὲ προελθὼν εἰς Καισάρειαν τοὺς ὑπὸ Κουμάνου ζωγρηθέντας ἀνεσταύρωσε πάντας· ἐκεῖθέν τε εἰς Λύδδαν παραγενόμενος πόλιν, διήκουσε τῶν Σαμαρέων, καὶ μεταπεμψάμενος ὀκτωκαίδεκα τῶν Ἰουδαίων, οὓς ἐπέπυστο μετεσχηκέναι τῆς μάχης, πελέκει διεχρήσατο. Δύο δὲ ἑτέρους τῶν δυνατωτάτων, καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς Ἰωνάθην, καὶ Ἀνανίαν, τόν τε τούτου παῖδα Ἄνανον, καί τινας ἄλλους Ἰουδαίων γνωρίμους, ἀνέπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα, ὁμοίως δὲ καὶ Σαμαρέων τοὺς*

ἐπιφανεστάτους. Παρήγγειλε δὲ καὶ Κουμάνῳ καὶ Κέλερι τῷ χιλιάρχῳ πλεῖν ἐπὶ Ῥώμης, δώσοντας Κλαυδίῳ λόγον ὑπὲρ τῶν γεγενημένων. Ταῦτα διαπραξάμενος ἀπὸ Λυδδῶν ἀνέβαινεν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ καταλαβὼν τὸ πλῆθος ἄγον τὴν τῶν ἀζύμων ἑορτὴν ἀθορύβως, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπανήει.

7. Κατὰ δὲ τὴν Ῥώμην Καῖσαρ ἀκούσας Κουμάνου καὶ Σαμαρέων, — παρῆν δὲ καὶ Ἀγρίππας ἐκθύμως ὑπεραγωνιζόμενος Ἰουδαίων, ἐπειδὴ καὶ Κουμάνῳ πολλοὶ τῶν δυνατῶν παρίσταντο· — Σαμαρέων μὲν καταγνοὺς, τρεῖς ἀνελεῖν προςέταξε τοὺς δυνατωτάτους, Κούμανον δὲ ἐφυγάδευσε. Κέλερα δὲ δεσμώτην ἀναπέμψας εἰς Ἱεροσόλυμα παραδοθῆναι Ἰουδαίοις πρὸς αἰκίαν ἐκέλευσε, καὶ περισυ- 176
ρέντα τὴν πόλιν οὕτω τὴν κεφαλὴν ἀποκοπῆναι.

8. Μετὰ ταῦτα Ἰουδαίας μὲν ἐπίτροπον Φήλικα τὸν Πάλλαντος ἀδελφὸν ἐκπέμπει τῆς τε Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας καὶ Περαίας· ἐκ δὲ τῆς Χαλκίδος Ἀγρίππαν εἰς μείζονα βασιλείαν μετατίθησι, δοὺς αὐτῷ τήν τε Φιλίππου γενομένην τετραρχίαν· αὕτη δὲ ἦν Βαταναία καὶ Τραχωνίτις καὶ Γαυλανίτις· προςέθηκε δὲ τήν τε Λυσανίου βασιλείαν, καὶ τὴν Οὐάρου γενομένην ἐπαρχίαν. Αὐτὸς δὲ διοικήσας τὴν ἡγεμονίαν ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα, πρὸς δὲ μησὶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, τελευτᾷ, καταλιπὼν Νέρωνα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, ὃν ταῖς Ἀγριππίνης τῆς γυναικὸς ἀπάταις ἐπὶ κληρονομίᾳ τῆς ἀρχῆς εἰςεποιήσατο, καίπερ υἱὸν ἔχων γνήσιον Βρεττανικὸν ἐκ Μεσσαλίνης τῆς προτέρας γυναικὸς, καὶ Ὀκταουΐαν θυγατέρα τὴν ὑπ᾽ αὐτοῦ ζευχθεῖσαν Νέρωνι· ἐγεγόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ Πετίνης Ἀντωνία.

CAP. XIII. 1. Ὅσα μὲν οὖν Νέρων, δι᾽ ὑπερβολὴν εὐδαιμονίας τε καὶ πλούτου παραφρονήσας, ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ἢ τίνα τρόπον τόν τε ἀδελφὸν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα διεξῆλθεν, ἀφ᾽ ὧν

εἰς τοὺς συγγενεστάτους μετήνεγκε τὴν ὠμότητα, καὶ ὡς τελευταῖον ὑπὸ φρενοβλαβείας ἐξώκειλεν εἰς σκηνὴν καὶ θέατρον, ἐπειδὴ δι᾽ ὄχλου πᾶσιν ἐστὶ, παραλείψω. Τρέψομαι δὲ ἐπὶ τὰ Ἰουδαίοις κατ᾽ αὐτὸν γενόμενα.

2. Τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν δίδωσι μὲν βασιλεύειν Ἀριστοβούλῳ τῷ Ἡρώδου· τῇ δὲ Ἀγρίππα βασιλείᾳ τέσσαρας πόλεις προςτίθησι σὺν ταῖς τοπαρχίαις, Ἄβιλαν μὲν καὶ Ἰουλιάδα κατὰ τὴν Περαίαν, Ταριχαίας δὲ καὶ Τιβεριάδα τῆς Γαλιλαίας. Εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν Φήλικα κατέστησεν ἐπίτροπον· οὗτος τὸν ἀρχιληστὴν Ἐλεάζαρον ἔτεσιν εἴκοσι τὴν χώραν δηωσάμενον, καὶ πολλοὺς τοὺς σὺν αὐτῷ ζωγρήσας ἀνέπεμψεν εἰς Ῥώμην. Τῶν δὲ ἀνασταυρωθέντων ὑπ᾽ αὐτοῦ λῃστῶν, καὶ τῶν ἐπὶ κοινωνίᾳ φωραθέντων οὓς ἐκόλασεν, ἄπειρόν τι πλῆθος ἦν.

177 3. Καθαρθείσης δὲ τῆς χώρας, ἕτερον εἶδος λῃστῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπεφύετο, οἱ καλούμενοι σικάριοι, μεθ᾽ ἡμέραν καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει φονεύοντες ἀνθρώπους· μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς μισγόμενοι τῷ πλήθει, καὶ ταῖς ἐσθήσεσιν ὑποκρύπτοντες μικρὰ ξιφίδια, τούτοις ἔνυττον τοὺς διαφόρους· ἔπειτα πεσόντων, μέρος ἐγίνοντο τῶν ἐπαγανακτούντων οἱ πεφονευκότες, διὸ καὶ παντάπασιν ὑπ᾽ ἀξιοπιστίας ἦσαν ἀνεύρετοι. Πρῶτος μὲν οὖν ὑπ᾽ αὐτῶν Ἰωνάθης ὁ ἀρχιερεὺς ἀποσφάζεται· μετὰ δὲ αὐτὸν καθ᾽ ἡμέραν ἀνῃροῦντο πολλοὶ, καὶ τῶν συμφορῶν ὁ φόβος ἦν χαλεπώτερος, ἑκάστου καθάπερ ἐν πολέμῳ καθ᾽ ὥραν τὸν θάνατον προςδεχομένου. Προεσκοποῦντο δὲ πόῤῥωθεν τοὺς διαφόρους, καὶ οὐδὲ τοῖς φίλοις προςιοῦσιν ἔτι πίστις ἦν· ἐν μέσαις δὲ ταῖς ὑπονοίαις καὶ ταῖς φυλακαῖς ἀνῃροῦντο, τοσοῦτον τῶν ἐπιβουλευόντων τὸ τάχος ἦν, καὶ τοῦ λαθεῖν ἡ τέχνη.

4. Συνέστη δὲ πρὸς τούτοις στῖφος ἕτερον πονηρῶν, χειρὶ μὲν καθαρώτερον, ταῖς γνώμαις δὲ ἀσεβέστερον,

ὅπερ οὐδὲν ἧττον τῶν σφαγέων τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως ἐλυμήνατο· πλάνοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ἀπατεῶνες, προσχήματι θειασμοῦ νεωτερισμοὺς καὶ μεταβολὰς πραγματευόμενοι, δαιμονᾶν τὸ πλῆθος ἀνέπειθον, καὶ προῆγον εἰς τὴν ἐρημίαν, ὡς ἐκεῖ τοῦ θεοῦ δείξαντος αὐτοῖς σημεῖα ἐλευθερίας. Ἐπὶ τούτοις ὁ Φῆλιξ — ἐδόκει γὰρ ἀποστάσεως εἶναι καταβολή — πέμψας ἱππεῖς καὶ πεζοὺς ὁπλίτας πολὺ πλῆθος διέφθειρε.

5. Μείζονι δὲ ταύτης πληγῇ Ἰουδαίους ἐκάκωσεν ὁ Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης. Παραγενόμενος γὰρ εἰς τὴν χώραν ἄνθρωπος γόης, καὶ προφήτου πίστιν ἐπιθεὶς ἑαυτῷ, περὶ τρισμυρίους μὲν ἀθροίζει τῶν ἠπατημένων. Περιαγαγὼν δὲ αὐτοὺς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ Ἐλαιῶν καλούμενον ὄρος, ἐκεῖθεν οἷός τε ἦν εἰς Ἱεροσόλυμα παρελθεῖν βιάζεσθαι, καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ δήμου τυραννεῖν, χρώμενος τοῖς συνειςπεσοῦσι δορυφόροις. Φθάνει δὲ αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν Φῆλιξ ὑπαντιάσας μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος συνεφήψατο τῆς ἀμύνης· ὥστε, συμβολῆς γενομένης, τὸν μὲν Αἰγύπτιον φυγεῖν μετ᾽ ὀλίγων, διαφθαρῆναι δὲ 178
καὶ ζωγρηθῆναι πλείστους τῶν σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος σκεδασθὲν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἕκαστον διαλαθεῖν.

6. Κατεσταλμένων δὲ καὶ τούτων, ὥςπερ ἐν νοσοῦντι σώματι, πάλιν ἕτερον μέρος ἐφλέγμαινεν. Οἱ γὰρ γόητες καὶ λῃστρικοὶ συναχθέντες πολλοὺς εἰς ἀπόστασιν ἐνῆγον, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν παρεκρότουν, θάνατον ἐπιτιμῶντες τοῖς πειθαρχοῦσι τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ πρὸς βίαν ἀφαιρεθήσεσθαι λέγοντες τοὺς ἑκουσίως δουλεύειν προαιρουμένους. Μεριζόμενοι γὰρ εἰς τὴν χώραν κατὰ λόχους, διήρπαζόν τε τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας, καὶ αὐτοὺς ἀνῄρουν, καὶ τὰς κώμας ἐνεπίμπρασαν, ὥςτε τῆς ἀπο-

νοίας αὐτῶν πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν ἀναπίμπλασθαι· καὶ οὗτος μὲν ὁ πόλεμος καθ᾽ ἡμέραν ἀνεῤῥιπίζετο.

7. Ἑτέρα δὲ ταραχὴ συνίσταται περὶ Καισάρειαν, τῶν ἀναμεμιγμένων Ἰουδαίων πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Σύρους στασιασάντων. Οἱ μὲν γὰρ ἠξίουν σφετέραν εἶναι τὴν πόλιν, Ἰουδαῖον γεγονέναι τὸν κτίστην αὐτῆς λέγοντες· ἦν δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεύς. Οἱ δὲ ἕτεροι τὸν οἰκιστὴν μὲν προςωμολόγουν Ἰουδαῖον, αὐτὴν μέντοι γε τὴν πόλιν Ἑλλήνων ἔφασαν· οὐ γὰρ ἂν ἀνδριάντας καὶ ναοὺς ἐγκαθιδρῦσαι, Ἰουδαίοις αὐτὴν ἀνατιθέντα. Διὰ ταῦτα μὲν ἠμφισβήτουν ἑκάτεροι, προήει δὲ αὐτοῖς τὸ φιλόνεικον εἰς ὅπλα, καὶ καθ᾽ ἡμέραν οἱ θρασύτεροι παρ᾽ ἀμφοῖν προεπήδων ἐπὶ μάχην· οὔτε γὰρ Ἰουδαίων οἱ γεραιοὶ τοὺς ἰδίους στασιαστὰς κατέχειν οἷοί τε ἦσαν, καὶ τοῖς Ἕλλησιν αἶσχος ἐδόκει Ἰουδαίων ἐλαττοῦσθαι. Προεῖχον δὲ οἱ μὲν πλούτῳ καὶ σωμάτων ἀλκῇ, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν τῇ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἀμύνῃ· τὸ γὰρ πλέον Ῥωμαίοις τῆς ἐκεῖ δυνάμεως ἐκ Συρίας ἦν κατειλεγμένον, καὶ καθάπερ συγγενεῖς ἦσαν εἰς τὰς βοηθείας ἕτοιμοι. Τοῖς γε μὴν ἐπάρχοις φροντὶς ἦν ἀναστέλλειν τὴν ταραχὴν, καὶ τοὺς μαχιμωτέρους ἑκατέρωθεν ἀεὶ συλλαμβάνοντες ἐκόλαζον μάστιξι καὶ δεσμοῖς· οὐ μὴν τὰ πάθη τῶν συλλαμβανομένων ἐνεποίει τοῖς καταλειπομένοις ἀνακοπὴν ἢ δέος, ἀλλ᾽ ἔτι μᾶλλον παρωξύνοντο πρὸς τὴν στάσιν. Νικῶντας δέ ποτε τοὺς Ἰουδαίους παρελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ Φῆλιξ μετὰ ἀπειλῆς ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν· τῶν δὲ μὴ πειθομένων ἐπιπέμψας τοὺς στρατιώτας ἀναιρεῖ συχνοὺς, ὧν διαρπαγῆναι συνέβη καὶ τὰς οὐσίας. Μενούσης δὲ τῆς στάσεως, ἐπιλέξας ἑκατέρωθεν τοὺς γνωρίμους ἔπεμψε πρέσβεις ἐπὶ Νέρωνα, διαλεξομένους περὶ τῶν δικαίων.

179 CAP. XIV. 1. Διαδεξάμενος δὲ παρὰ τούτου τὴν ἐπιτροπὴν Φῆστος, τὸ μάλιστα λυμαινόμενον τὴν

χώραν ἐπεξῄει· τῶν γοῦν λῃστῶν συνέλαβε τοὺς πλείστους, καὶ διέφθειρεν οὐκ ὀλίγους. Ἀλλ' οὐχ ὁ μετὰ Φῆστον Ἀλβῖνος τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγήσατο τῶν πραγμάτων· οὐκ ἔστι δὲ ἥντινα κακουργίας ἰδέαν παρέλιπεν. Οὐ μόνον γοῦν ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασιν ἔκλεπτε καὶ διήρπαζε τὴν ἑκάστων οὐσίαν, οὐδὲ τὸ πᾶν ἔθνος ἐβάρει ταῖς εἰςφοραῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ λῃστείᾳ δεδεμένους, ὑπὸ τῆς παρ' ἑκάστοις βουλῆς, ἢ τῶν προτέρων ἐπιτρόπων, ἀπελύτρου τοῖς συγγενέσι. Καὶ μόνος ὁ μὴ δοὺς τοῖς δεσμωτηρίοις ὡς πονηρὸς ἐγκατελείπετο. Τηνικαῦτα καὶ τῶν νεωτερίζειν βουλομένων ἐν Ἱεροσολύμοις ἐθάρσησαν αἱ τόλμαι, καὶ χρήμασι μὲν οἱ δυνατοὶ τὸν Ἀλβῖνον προςελάμβανον, ὥςτε τοῦ στασιάζειν αὐτοῖς παρέχειν ἄδειαν. Τοῦ δημοτικοῦ δὲ τὸ μὴ χαῖρον ἡσυχίᾳ πρὸς τοὺς Ἀλβίνου κοινωνοὺς ἀπέκλινεν· ἕκαστος δὲ τῶν πονηρῶν ἴδιον στίφος ὑπεζωσμένος, αὐτὸς μὲν ὥςπερ ἀρχιληστὴς ἢ τύραννος προανεῖχεν ἐκ τοῦ λόχου, τοῖς δορυφοροῦσι δὲ πρὸς ἁρπαγὰς τῶν μετρίων κατεχρῆτο. Συνέβαινε δὲ τοὺς μὲν ἀφῃρημένους, ὑπὲρ ὧν ἀγανακτεῖν ἐχρῆν, σιωπᾶν, τοὺς ἀπλῆγας δὲ, δέει τοῦ μὴ τὰ αὐτὰ παθεῖν, καὶ κολακεύειν τὸν ἄξιον κολάσεως. Καθόλου δὲ ἡ μὲν παῤῥησία πάντων περιεκέκοπτο, τυραννὶς δὲ ἦν διὰ πλειόνων. Καὶ τὰ σπέρματα τῆς μελλούσης ἁλώσεως ἐκ τότε τῇ πόλει κατεβάλλετο.

2. Τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν Ἀλβῖνον ἀπέδειξεν ὁ μετὰ τοῦτον ἐλθὼν Γέσσιος Φλῶρος ἀγαθώτατον κατὰ σύγκρισιν. Ὁ μέν γε λάθρα τὰ πολλὰ, καὶ μεθ' ὑποστολῆς ἐκακούργησε, Γέσσιος δὲ τὰς εἰς τὸ ἔθνος παρανομίας ἐπόμπευσε. Καὶ ὥςπερ ἐπὶ τιμωρίᾳ κατακρίτων πεμφθεὶς δήμιος, οὔτε ἁρπαγῆς τινα τρόπον, οὔτε αἰκίας παρέλιπεν. Ἦν δὲ ἐν μὲν τοῖς ἐλεεινοῖς ὠμότατος, ἐν δὲ τοῖς αἰσχροῖς ἀναιδέστατος. Οὔτε δὲ πλείω τις ἀπιστίαν τῆς ἀληθείας κατέχεεν, οὔτε ἐν τῷ πανουργεῖν δολιωτέρας ὁδοὺς

ἐπενόησεν· ᾧ τὸ μὲν κατ' ἄνδρα κερδαίνειν, μικρὸν ἐδόκει, πόλεις δὲ ὅλας ἐξεδίδυσκε, καὶ δήμους ἀθρόους ἐλυμαίνετο, καὶ μόνον οὐκ ἐκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πᾶσιν ἐξεῖναι λῃστεύειν, ἐφ' ᾧ μέρος αὐτὸς λήψεται τῶν λαφύρων. Διὰ γοῦν τὴν ἐκείνου πλεονεξίαν πάσας ἐρημωθῆναι συνέβη τὰς τοπαρχίας, καὶ
180 πολλοὺς τῶν πατρίων ἐθῶν ἐξαναστάντας φυγεῖν εἰς τὰς ἀλλοφύλους ἐπαρχίας.

3. Μέχρι μὲν οὖν ἐν Συρίᾳ Κέστιος Γάλλος ἦν προδιέπων τὴν ἐπαρχίαν, οὐδὲ πρεσβεύσασθαί τις πρὸς αὐτὸν ἐτόλμησε κατὰ τοῦ Φλώρου. Παραγενόμενον δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, τῆς τῶν ἀζύμων ἑορτῆς ἐνστάσης, περιστὰς ὁ δῆμος, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων μυριάδων, ἱκέτευον ἐλεῆσαι τὰς τοῦ ἔθνους συμφορὰς, καὶ τὸν λυμεῶνα τῆς χώρας Φλῶρον ἐκεκράγεσαν. Ὁ δὲ παρὼν, καὶ τῷ Κεστίῳ παρεστὼς, διεχλεύαζε τὰς φωνάς· ὅ γε μὴν Κέστιος, τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους καταστείλας, καὶ δοὺς ἔμφασιν, ὡς πρὸς τὸ μέλλον αὐτοῖς τὸν Φλῶρον κατασκευάσειε μετριώτερον, ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν. Προέπεμπε δὲ αὐτὸν μέχρι Καισαρείας Φλῶρος ἐξαπατῶν, καὶ πόλεμον ἤδη τῷ ἔθνει θυμούμενος ἐπορίζετο, ᾧ μόνῳ συγκρύψειν τὰς αὐτοῦ παρανομίας ὑπελάμβανεν. Εἰρήνης μὲν γὰρ οὔσης, κατηγόρους ἕξειν ἐπὶ Καίσαρος Ἰουδαίους προσεδόκα· πραγματευσάμενος δὲ ἀπόστασιν αὐτῶν τῷ μείζονι κακῷ περισπάσειν τὸν ἔλεγχον αὐτῶν ἀπὸ τῶν μετριωτέρων. Ὁ μὲν οὖν, ὡς ἂν ἀποῤῥαγείη τὸ ἔθνος, καθ' ἡμέραν ἐπέτεινεν αὐτοῖς τὰς συμφοράς.

4. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Καισαρέων Ἕλληνες, νικήσαντες παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἄρχειν, τὰ τῆς κρίσεως ἐκόμισαν γράμματα, καὶ προσελάμβανε τὴν ἀρχὴν ὁ πόλεμος δωδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας, ἑπτακαιδεκάτῳ δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας, Ἀρτεμισίου μηνός. Πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ αὐτοῦ συμφορῶν οὐκ ἀξίαν ἔσχε πρόφασιν. Οἱ

γὰρ ἐν Καισαρείᾳ Ἰουδαῖοι, συναγωγὴν ἔχοντες παρὰ χωρίον, οὗ δεσπότης ἦν τις Ἕλλην Καισαρεὺς, πολλάκις μὲν κτήσασθαι τὸν τόπον ἐσπούδασαν, τιμὴν πολλαπλασίονα τῆς ἀξίας διδόντες. Ὡς δὲ ὑπερορῶν τὰς δεήσεις, πρὸς ἐπήρειαν ἔτι καὶ προσῳκοδόμει τὸ χωρίον ἐκεῖνος, ἐργαστήρια κατασκευαζόμενος, στενὴν δὲ καὶ παντάπασι βιαίαν πάροδον ἀπέλιπεν αὐτοῖς. Τὸ μὲν πρῶτον οἱ θερμότεροι τῶν νέων προπηδῶντες οἰκοδομεῖν ἐκώλυον. Ὡς δὲ τούτους εἶργε τῆς βίας Φλῶρος, ἀμηχανοῦντες οἱ δυνατοὶ τῶν Ἰουδαίων, σὺν οἷς ὁ τελώνης Ἰωάννης, πείθουσι τὸν Φλῶρον ἀργυρίου ταλάντοις ὀκτὼ, διακωλῦσαι τὸ ἔργον. Ὁ δὲ πρὸς μόνον τὸ λαβεῖν ὑποσχόμενος πάντα συμπράξειν, λαβὼν ἔξεισι τῆς Καισαρείας εἰς Σεβαστὴν, καὶ καταλείπει τὴν στάσιν αὐτεξούσιον, ὥσπερ ἄδειαν πεπρακὼς Ἰουδαίοις τοῦ μάχεσθαι.

5. Τῆς δὲ ἐπιούσης ἡμέρας ἑβδομάδος οὔσης, τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν συναγωγὴν ἀθροισθέντων, στασιαστής τις Καισαρεὺς γάστραν καταστρέψας, καὶ παρὰ τὴν εἴσοδον αὐτῶν θέμενος ἐπέθυεν ὄρνεις. Τοῦτο τοὺς Ἰουδαίους ἀνηκέστως παρώξυνεν, ὡς 181
ὑβρισμένων μὲν αὐτοῖς τῶν νόμων, μεμιασμένου δὲ τοῦ χωρίου. Τὸ μὲν οὖν εὐσταθὲς καὶ πρᾶον ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας καταφεύγειν πάλιν ᾤετο χρῆναι, τὸ στασιῶδες δὲ καὶ ἐν νεότητι φλεγμαῖνον ἐξεκαίετο πρὸς μάχην. Παρεσκευασμένοι δὲ εἱστήκεσαν οἱ τῶν Καισαρέων στασιασταὶ, τὸν γὰρ ἐπιθύσαντα προπεπόμφεσαν ἐκ συντάγματος. Καὶ ταχέως ἐγένετο ἡ συμβολή. Προσελθὼν δὲ Ἰουκοῦνδος ὁ διακωλύειν τεταγμένος ἱππάρχης, τήν τε γάστραν αἱρεῖ καὶ καταπαύειν ἐπειρᾶτο τὴν στάσιν. Ἡττωμένου δὲ αὐτοῦ τῆς τῶν Καισαρέων βίας, Ἰουδαῖοι τοὺς νόμους ἁρπάσαντες ἀνεχώρησαν εἰς Νάρβατα· χώρα τις αὐτῶν οὕτω καλεῖται, σταδίους ἑξήκοντα διέχουσα τῆς Καισαρείας. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην

δυνατοὶ δώδεκα πρὸς Φλῶρον ἐλθόντες εἰς Σεβαστὴν, ἀπωδύροντο περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ βοηθεῖν ἱκέτευον, αἰδημόνως ὑπομιμνήσκοντες τῶν ὀκτὼ ταλάντων. Ὁ δὲ καὶ συλλαβὼν ἔδησε τοὺς ἄνδρας, αἰτιώμενος ὑπὲρ τοῦ τοὺς νόμους ἐξενεγκεῖν τῆς Καισαρείας.

6. Πρὸς τοῦτο τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγανάκτησις ἦν. Ἔτι μέντοι καὶ τοὺς θυμοὺς κατεῖχον. Ὁ δὲ Φλῶρος, ὥςπερ ἐργολαβηκὼς, ἐκριπίζει τὸν πόλεμον· καὶ πέμψας ἐπὶ τὸν ἱερὸν θησαυρὸν, ἐξαίρει ἑπτακαίδεκα τάλαντα, σκηψάμενος εἰς τὰς Καίσαρος χρείας. Σύγχυσις δὲ εὐθέως εἶχε τὸν δῆμον, καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ ἱερὸν βοαῖς διαπρυσίοις καὶ τὸ Καίσαρος ἀνεκάλουν ὄνομα, καὶ τῆς Φλώρου τυραννίδος ἐλευθεροῦν σφᾶς ἱκέτευον. Ἔνιοι δὲ τῶν στασιαστῶν λοιδορίας αἰσχίστους εἰς τὸν Φλῶρον ἐκεκράγεσαν, καὶ κανοῦν περιφέροντες ἐπήτουν αὐτῷ κέρμα, καθάπερ ἀκλήρῳ καὶ ταλαιπώρῳ. Τούτοις οὐκ ἐνετράπη τὴν φιλαργυρίαν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μᾶλλον χρηματίσασθαι προςωργίσθη. Δέον γοῦν εἰς Καισάρειαν ἐλθόντα σβέσαι τὸ τοῦ πολέμου πῦρ ἐκεῖθεν ἀρχόμενον, καὶ τῆς ταραχῆς ἀνελεῖν τὰς αἰτίας, ἐφ' ᾧ καὶ μισθὸν ἔλαβεν, ὁ δὲ μετὰ στρατιᾶς ἱππικῆς τε καὶ πεζικῆς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὥρμησεν, ἵνα τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις ἐργάζηται τὸ βουλόμενον, καὶ τῷ δέει καὶ ταῖς ἀπειλαῖς περιδύσῃ τὴν πόλιν.

7. Ὁ δὲ δῆμος προδυςωπῆσαι τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ βουλόμενος, ὑπαντᾷ τοῖς στρατιώταις μετ' εὐφημίας, καὶ τὸν Φλῶρον θεραπευτικῶς ἐκδέχεσθαι παρεσκεύαστο. Καὶ ἐκεῖνος προπέμψας σὺν ἱππεῦσιν πεντήκοντα Καπίτωνα ἑκατοντάρχην, ἀναχωρεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσε, καὶ 'μὴ πρὸς ὃν οὕτως ἐλοιδόρησαν αἰσχρῶς, εἰρωνεύεσθαι τὰς νῦν φιλοφρονήσεις· δεῖν γὰρ αὐτοὺς, εἴπερ γενναῖοί εἰσι καὶ παῤῥησιασταὶ, σκώπτειν μὲν αὐτὸν καὶ παρόντα· φαίνεσθαι δὲ μὴ

μόνον ἐν τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις φι-
λελευθέρους.' Τούτοις καταπλαγὲν τὸ πλῆθος, ἅμα
καὶ τῶν περὶ Καπίτωνα ἱππέων εἰς μέσους φερομέ-
νων, διεσκεδάσθη, πρὶν ἀσπάσασθαι τὸν Φλῶρον, 182
ἢ τοῖς στρατιώταις φανερὸν ποιῆσαι τὸ πειθήνιον.
Ἀναχωρήσαντες δὲ εἰς τὰς οἰκίας μετὰ δέους καὶ
ταπεινότητος διενυκτέρευσαν.

8. Φλῶρος δὲ τότε μὲν ἐν τοῖς βασιλείοις αὐλίζεται, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ βῆμα πρὸ αὐτῶν θέμενος καθέζεται, καὶ προσελθόντες οἵ τε ἀρχιερεῖς καὶ δυνατοὶ, τό τε γνωριμώτατον τῆς πόλεως πᾶν, παρέστησαν τῷ βήματι. Τούτοις ὁ Φλῶρος ἐκέλευσε 'τοὺς λοιδορήσαντας αὐτὸν ἐκδοῦναι, φάμενος αὐτοὺς ἀπολαύσειν τῆς ἀμύνης, εἰ μὴ προσάγοιεν τοὺς αἰτίους.' Οἱ δὲ 'τὸν μὲν δῆμον ἀπέφαινον εἰρηνικὰ φρονοῦντα, τοῖς δὲ παραφθεγξαμένοις ᾐτοῦντο συγγνώμην· ἐν γὰρ τοσούτῳ πλήθει θαυμαστὸν οὐδὲν εἶναί τινας θρασυτέρους, καὶ δι' ἡλικίαν ἄφρονας· ἀμήχανον δὲ τῶν ἡμαρτηκότων τὴν διάκρισιν γενέσθαι, ἑκάστου μετανοοῦντός τε, καὶ δὲ ἃ δέδοικεν ἀρνουμένου· δεῖν μέντοι γε ἐκεῖνον προνοεῖν τῆς κατὰ τὸ ἔθνος εἰρήνης, καὶ βουλεύεσθαι Ῥωμαίοις περισώζειν τὴν πόλιν, καὶ μᾶλλον διὰ τοὺς πολλοὺς ἀκαταιτιάτους συγγνῶναι καὶ τοῖς ὀλίγοις πλημμελήσασιν, ἢ δι' ὀλίγους πονηροὺς ταράξαι δῆμον ἀγαθὸν τοσοῦτον.'

9. Πρὸς ταῦτα μᾶλλον παροξυνθεὶς ἐμβοᾷ τοῖς στρατιώταις, διαρπάζειν τὴν ἄνω καλουμένην ἀγορὰν, καὶ κτείνειν τοὺς ἐντυγχάνοντας. Οἱ δὲ, ἐπιθυμίᾳ κέρδους προσλαμβάνοντες ἡγεμονικὴν παρακέλευσιν, οὐ μόνον ἐφ' ὃν ἐπέμφθησαν τόπον ἥρπαζον, ἀλλ' εἰς πάσας ἐμπηδῶντες τὰς οἰκίας, ἔσφαζον τοὺς οἰκήτορας. Φυγὴ δὲ ἦν ἐκ τῶν στενωπῶν, καὶ φόνος τῶν καταλαμβανομένων, τρόπος τε ἁρπαγῆς οὐδεὶς παρελιμπάνετο. Καὶ πολλοὺς τῶν μετρίων συλλαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Φλῶρον ἦγον, οὓς μάστιξι

προαικισάμενος ἀνεσταύρωσεν. Ὁ γοῦν σύμπας τῶν ἐκείνης ἀπολομένων τῆς ἡμέρας ἀριθμὸς σὺν γυναιξὶν καὶ παιδίοις, οὐδὲ γὰρ νηπίων ἀπέσχοντο, περὶ τρισχιλίους καὶ ἑξακοσίους συνήχθη. Βαρυτέραν δὲ ἐποίει τὴν συμφορὰν τὸ καινὸν τῆς Ῥωμαίων ὠμότητος· ὃ γὰρ μηδεὶς πρότερον τότε Φλῶρος ἐτόλμησεν, ἄνδρας ἱππικοῦ τάγματος μαστιγῶσαι πρὸ τοῦ βήματος, καὶ σταυρῷ προσηλῶσαι, ὧν εἰ καὶ τὸ γένος Ἰουδαῖον, ἀλλὰ τὸ γοῦν ἀξίωμα Ῥωμαϊκὸν ἦν.

CAP. XV. 1. Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μὲν βασιλεὺς Ἀγρίππας ἔτυχεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν πεπορευμένος, ὅπως Ἀλεξάνδρῳ συνησθείη πεπιστευμένῳ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ Νέρωνος, καὶ πεμφθέντι διέ-
183 πειν. Τὴν δὲ ἀδελφὴν αὐτοῦ Βερνίκην παροῦσαν ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ τὴν παρανομίαν τῶν στρατιωτῶν ἀποθεωμένην, δεινὸν εἰςῄει πάθος. Καὶ πολλάκις τούς τε ἱππάρχας αὐτῆς καὶ σωματοφύλακας πέμπουσα πρὸς Φλῶρον ἐδεῖτο παύσασθαι τοῦ φόνου. Καὶ ὁ μὲν οὔτε εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρουμένων, οὔτε εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς παρακαλούσης, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ λυσιτελὲς τὸ ἐκ τῶν ἁρπαγῶν ἀποβλέπων παρήκουσεν. Ἡ δὲ ὁρμὴ τῶν στρατιωτῶν ἐλύσσησε καὶ κατὰ τῆς βασιλίδος· οὐ μόνον γοῦν ἐν ὄμμασιν αὐτῆς ᾐκίζοντο τοὺς ἁλισκομένους καὶ διέφθειρον, ἀλλὰ καὶ ἂν αὐτὴν ἀνεῖλον, εἰ μὴ καταφυγεῖν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἔφθη· καὶ ἐκεῖ διενυκτέρευσε μετὰ φυλακῆς, δεδοικυῖα τὴν τῶν στρατιωτῶν ἔφοδον. Ἐπεδήμει δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, εὐχὴν ἐκτελοῦσα τῷ θεῷ· τοὺς γὰρ ἢ νόσῳ καταπονουμένους, ἢ τισιν ἄλλαις ἀνάγκαις, ἔθος εὔχεσθαι πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν, ἧς ἀποδώσειν μέλλοιεν θυσίας, οἴνου τε ἀφέξεσθαι, καὶ ξυρήσασθαι τὰς κόμας. Ἃ δὴ τότε τελοῦσα Βερνίκη, γυμνόπους τε πρὸ τοῦ βήματος ἱκέτευσε τὸν Φλῶρον, καὶ πρὸς

τὸ μὴ τυχεῖν αἰδοῦς αὐτὴν, τὸν περὶ τοῦ ζῆν κίνδυνον ἐπείρασεν.

2. Ταῦτα μὲν οὖν ἑκκαιδεκάτῃ μηνὸς Ἀρτεμισίου συνέβη· τῇ δὲ ἐπιούσῃ τὸ μὲν πλῆθος ὑπερπαθῆσαν εἰς τὴν ἄνω συνέῤῥευσεν ἀγορὰν, καὶ βοαῖς ἐξαισίοις περὶ τῶν ἀπολωλότων ἀνωδύροντο. Τὸ πλέον δὲ ἦσαν εἰς τὸν Φλῶρον ἐπίφθονοι φωναί· πρὸς ὃ δείσαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι τὰς ἐσθῆτας περιεῤῥήξαντο, καὶ προσπίπτοντες ἑκάστοις, ἐδέοντο παύσασθαι, καὶ μὴ πρὸς οἷς πεπόνθασιν εἰς ἀνήκεστόν τι τὸν Φλῶρον ἐρεθίζειν. Ἐπείσθη δὲ τὸ πλῆθος ταχέως, αἰδοῖ τε τῶν παρακαλούντων, καὶ κατ᾽ ἐλπίδα τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν Φλῶρον εἰς αὐτοὺς παρανομήσειν.

3. Ὁ δὲ σβεσθείσης τῆς ταραχῆς ἤχθετο, καὶ πάλιν αὐτὴν ἀνάψαι πραγματευόμενος, τούς τε ἀρχιερεῖς σὺν τοῖς γνωρίμοις μεταπέμπεται, καὶ ‛μόνον, ἔφη, τεκμήριον ἔσεσθαι τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν δῆμον νεωτερίσειν, εἰ προελθόντες ὑπαντήσουσι τοῖς ἀπὸ Καισαρείας ἀνιοῦσι στρατιώταις·’’ παρεγένοντο δὲ δύο σπεῖραι. Τῶν δὲ ἔτι συγκαλούντων τὸ πλῆθος, προπέμψας διεδήλου τοῖς τῶν σπειρῶν ἑκατοντάρχαις, ὅπως παραγγείλωσι τοῖς ὑφ᾽ ἑαυτοὺς, μήτε ἀντασπάσασθαι τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ἐάν τι κατ᾽ αὐτοῦ φθέγξωνται, χρήσασθαι τοῖς ὅπλοις. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς εἰς τὸ ἱερὸν τὴν πληθὺν συναγαγόντες ὑπαντᾶν τοῖς Ῥωμαίοις παρεκάλουν, καὶ πρὸ ἀνηκέστου πάθους τὰς σπείρας δεξιοῦσθαι. Τούτοις τὸ στασιῶδες ἠπείθει, καὶ διὰ τοὺς ἀπολωλότας τὸ πλῆθος ἔῤῥεπε πρὸς τοὺς θρασυτέρους.

4. Ἔνθα δὴ πᾶς μὲν ἱερεὺς, πᾶς δὲ ὑπηρέτης τοῦ θεοῦ, τὰ ἅγια σκεύη προκομίσαντες, καὶ τὸν κόσμον, ἐν ᾧ λειτουργεῖν ἔθος ἦν αὐτοῖς, ἀναλαβόντες, κιθαρισταί τε καὶ ὑμνῳδοὶ, μετὰ τῶν ὀργάνων προσπίπτοντες, κατηντιβόλουν φυλάξαι τὸν ἱερὸν κόσμον αὐτοῖς, καὶ μὴ πρὸς ἁρπαγὴν τῶν θείων

κειμηλίων Ῥωμαίους ἐρεθίσαι. Τοὺς δὲ ἀρχιερεῖς αὐτοὺς ἦν ἰδεῖν καταμωμένους μὲν τῆς κεφαλῆς κόνιν, γυμνοὺς δὲ τὰ στέρνα τῶν ἐσθήτων περιεῤῥηγμένων. Ὀνομαστὶ δὲ ἕκαστον τῶν γνωρίμων καὶ κοινῇ τὸ πλῆθος ἱκέτευον, ‛μὴ δι᾽ ἐλαχίστης πλημ-
184 μελείας προδοῦναι τὴν πατρίδα τοῖς ἐπιθυμοῦσι πορθῆσαι. Τίνα γὰρ ἢ τοῖς στρατιώταις φέρειν ὠφέλειαν τὸν ἀπὸ Ἰουδαίων ἀσπασμὸν, ἢ διόρθωσιν αὐτοῖς τῶν συμβεβηκότων, τὸ μὴ νῦν προελθεῖν; Εἰ δὲ δὴ δεξιώσαιντο τοὺς προσιόντας, ὡς ἔθος, Φλώρου μὲν ἀποκοπήσεσθαι τὴν ἀφορμὴν τοῦ πολέμου, κερδήσειν δὲ αὐτοὺς τὴν πατρίδα, καὶ τὸ μηδὲν παθεῖν πλέον. Ἄλλως τε καὶ τὸ πείθεσθαι στασιάζουσιν ὀλίγοις, δέον αὐτοὺς δῆμον ὄντας τοσοῦτον συναναγκάζειν καὶ ἐκείνους συγγνωμονεῖν, δεινῆς ἀκρασίας εἶναι.’

5. Τούτοις μειλισσόμενοι τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν στασιαστῶν οὓς μὲν ἀπειλαῖς οὓς δὲ αἰδοῖ κατέστειλαν. Ἔπειτα ἐξηγούμενοι μεθ᾽ ἡσυχίας τε καὶ κόσμου τοῖς στρατιώταις ὑπήντων, καὶ πλησίον γενομένους ἠσπάσαντο. Τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριναμένων, οἱ στασιασταὶ Φλώρου κατεβόων· τοῦτο δὲ ἦν σύνθημα κατ᾽ αὐτῶν δεδομένων. Αὐτίκα γοῦν οἱ στρατιῶται, περισχόντες αὐτοὺς, ἔπαιον ξύλοις, καὶ φεύγοντας οἱ ἱππεῖς καταδιώκοντες συνεπάτουν. Ἔπιπτον δὲ πολλοὶ μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων τυπτόμενοι, πλείους δὲ ὑπ᾽ ἀλλήλων βιαζόμενοι. Δεινὸς δὲ περὶ τὰς πύλας ὠθισμὸς ἦν· καὶ φθάνειν ἑκάστου σπεύδοντος, βραδυτέρα μὲν ἡ φυγὴ πᾶσιν ἐγίνετο, τῶν δὲ σφαλέντων ἀπώλεια δεινή. Πνιγόμενοι γὰρ καὶ κλώμενοι πλήθει τῶν ἐπιβαινόντων ἠφανίζοντο, καὶ οὐδὲ πρὸς ταφὴν τις γνώριμος τοῖς ἰδίοις κατελείπετο. Συνέπιπτον δὲ καὶ στρατιῶται παίοντες ἀνέδην τοὺς καταλαμβανομένους, καὶ διὰ τῆς Βεζεθὰ καλουμένης ἀνώθουν τὸ πλῆθος, βιαζόμενοι παρελθεῖν καὶ κρατῆσαι τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τῆς Ἀντωνίας· ὧν καὶ

Φλῶρος ἐφιέμενος ἐξήγαγεν ἐκ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸ φρούριον ἐλθεῖν ἠγωνίζετο. Διήμαρτέ γε μὴν τῆς ἐπιβολῆς· ὁ γὰρ δῆμος ἄντικρυς ἐπιστραφεὶς εἶργε τὴν ὁρμὴν, καὶ διαστάντες ἐπὶ τῶν τεγῶν τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον. Καταπονούμενοι δὴ τοῖς ὕπερθε βέλεσι, καὶ διακόψαι τὸ τοὺς στενωποὺς ἐμφράξαν πλῆθος ἀσθενήσαντες, ἀνεχώρουν εἰς τὸ πρὸς τοῖς βασιλείοις στρατόπεδον.

6. Οἱ δὲ στασιασταὶ, δείσαντες, μὴ πάλιν ἐπελθὼν ὁ Φλῶρος κρατήσῃ τοῦ ἱεροῦ διὰ τῆς Ἀντωνίας, ἀναβάντες εὐθέως τὰς συνεχεῖς στοὰς τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν διέκοψαν. Τοῦτο ἔψυξε τὴν Φλώρου πλεονεξίαν· τῶν γὰρ τοῦ θεοῦ θησαυρῶν ἐφιέμενος, καὶ διὰ τοῦτο παρελθεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, ὡς ἀπεῤῥάγησαν αἱ στοαὶ, τὴν ὁρμὴν ἀνετράπη. Καὶ μεταπεμψάμενος τούς τε ἀρχιερεῖς καὶ τὴν βουλὴν, αὐτὸν μὲν ἐξιέναι τῆς πόλεως ἔφη, φρουρὰν δὲ καταλείψειν αὐτοῖς ὅσην ἂν ἀξιώσωσι. Τῶν δὲ πάντα περὶ ἀσφαλείας καὶ τοῦ μηδὲν νεωτερίσειν ὑποσχομένων, εἰ μίαν αὐτοῖς καταλείψοι σπεῖραν, μὴ μέντοι τὴν μαχεσαμένην· πρὸς γὰρ ταύτην ἀπεχθῶς δι᾽ ἃ πέπονθεν ἔχειν τὸ πλῆθος· ἀλλάξας τὴν σπεῖραν, ὡς ἠξίουν, μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν.

CAP. XVI. 1. Ἑτέραν δὲ ἐπιβολὴν τῷ πολέμῳ 185
ποριζόμενος, ἐπέστελλε Κεστίῳ, Ἰουδαίων ἀπόστασιν καταψευδόμενος, τήν τε ἀρχὴν τῆς μάχης περιθεὶς αὐτοῖς, καὶ δρᾶσαι λέγων ἐκείνους ἃ πεπόνθασιν. Οὐ μὴν οὐδ᾽ οἱ τῶν Ἱεροσολύμων ἄρχοντες ἐσίγησαν, ἀλλ᾽ αὐτοί τε καὶ Βερνίκη τῷ Κεστίῳ, περὶ ὧν Φλῶρος εἰς τὴν πόλιν παρηνόμησεν, ἔγραφον. Ὁ δὲ τὰ παρ᾽ ἀμφοῖν ἀναγνοὺς, μετὰ ἡγεμόνων ἐβουλεύετο, καὶ τοῖς μὲν αὐτῶν ἐδόκει, Κέστιον μετὰ στρατιᾶς ἀναβαίνειν, ἢ τιμωρησόμενον τὴν ἀπόστασιν, εἰ γέγονεν, ἢ βεβαιοτέρους καταστήσοντα

Ἰουδαίους καὶ συμμένοντας· αὐτῷ δὲ προπέμψαι τινὰ τῶν ἑταίρων τὸν κατασκεψόμενον τὰ πράγματα, καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων πιστῶς ἀγγελοῦντα. Πέμπει οὖν δή τινα τῶν χιλιάρχων Νεαπολιτανὸν, ὃς, ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑποστρέψαντι περιτυχὼν Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ κατὰ Ἰάμνειαν, τὸν πέμψαντα καὶ τὰς αἰτίας ἐδήλωσεν.

2. Ἔνθα καὶ Ἰουδαίων οἵ τε ἀρχιερεῖς ἅμα τοῖς δυνατοῖς, καὶ ἡ βουλὴ παρῆν, δεξιουμένη τὸν βασιλέα. Μετὰ δὲ τὴν εἰς ἐκεῖνον θεραπείαν ἀπωδύροντο τὰς ἑαυτῶν συμφορὰς, καὶ τὴν Φλώρου διεξῄεσαν ὠμότητα. Πρὸς ἣν ἠγανάκτει μὲν Ἀγρίππας, στρατηγικῶς δὲ τὴν ὀργὴν εἰς οὓς ἠλέει Ἰουδαίους μετέφερε, ταπεινοῦν αὐτῶν βουλόμενος τὰ φρονήματα, καὶ τῷ μὴ δοκεῖν ἀδίκως τι παθεῖν, τῆς ἀμύνης ἀποτρέπων. Οἱ μὲν οὖν, ὡς ἂν ὄντες ἔκκριτοι, καὶ διὰ τὰς αὐτῶν κτήσεις ἐπιθυμοῦντες εἰρήνης, συνίεσαν εὐνοϊκὴν τὴν ἐπίπληξιν τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων, ἐπὶ ἑξήκοντα προελθὼν σταδίους, ἐδεξιοῦτο τὸν Ἀγρίππαν, καὶ τὸν Νεαπολιτανόν. Ἐκώκυον δὲ αἱ τῶν ἀπεσφαγμένων γυναῖκες προεκθέουσαι, καὶ πρὸς τὴν τούτων οἰμωγὴν ὁ δῆμος, εἰς ὀλοφυρμοὺς τραπόμενος, ἐπικουρεῖν τὸν Ἀγρίππαν ἱκέτευε. Τῷ τε Νεαπολιτανῷ κατεβόων, ὅσα πάθοιεν ὑπὸ Φλώρου, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν τήν τε ἀγορὰν ἠρημωμένην ὑπεδείκνυον, καὶ πεπορθημένας τὰς οἰκίας. Ἔπειτα δι᾽ Ἀγρίππα πείθουσι τὸν Νεαπολιτανὸν σὺν ἑνὶ θεράποντι περιελθεῖν μέχρι τοῦ Σιλωᾶ τὴν πόλιν, ἵνα γνῷ Ἰουδαίους τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασι Ῥωμαίοις εἴκοντας, μόνῳ δὲ ἀπεχθανομένους Φλώρῳ δι᾽ ὑπερβολὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ὠμότητος. Ὁ δὲ, ὡς διοδεύσας πεῖραν ἔλαβεν ἱκανὴν τῆς πρᾳότητος αὐτῶν, εἰς τὸ ἱερὸν ἀνέβαινεν. Ἔνθα συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ πολλὰ μὲν εἰς πίστιν αὐτοὺς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπαινέσας, πολλὰ δὲ εἰς τὸ τηρεῖν τὴν εἰρήνην

προτρεψάμενος, καὶ τοῦ θεοῦ προςκυνήσας, ὅσον ἐξῆν, τὰ ἅγια, πρὸς Κέστιον ἐπανήει.

3. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐπί τε τὸν βα- 186
σιλέα καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τραπόμενον, πρέσβεις κατὰ Φλώρου πέμπειν ἠξίου πρὸς Νέρωνα, καὶ μὴ σιωπήσαντας ἐπὶ τοσούτῳ φόνῳ καταλιπεῖν ἑαυτοῖς ὑπόνοιαν ἀποστάσεως· δόξειν γὰρ αὐτοὺς κατάρξαι τῶν ὅπλων, εἰ μὴ φθάσαντες ἐνδείξαιντο τὸν κατάρξαντα. Φανεροὶ δὲ ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες, εἰ τὴν πρεσβείαν τις ἀποκωλύοι. Ἀγρίππᾳ δὲ τὸ μὲν χειροτονεῖν Φλώρου κατηγόρους ἐπίφθονον ἐδόκει· τὸ περιϊδεῖν δὲ Ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἐκριπισθέντας, οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελὲς κατεφαίνετο. Προςκαλεσάμενος δὴ εἰς τὸν ξυστὸν τὸ πλῆθος, καὶ παραστησάμενος ἐν περιόπτῳ τὴν ἀδελφὴν Βερνίκην ἐπὶ τῆς Ἀσαμωναίων οἰκίας, — αὕτη γὰρ ἦν ἐπάνω τοῦ ξυστοῦ πρὸς τὸ πέραν τῆς ἄνω πόλεως, καὶ γέφυρα τῷ ξυστῷ τὸ ἱερὸν συνῆπτεν, — ἔλεξε τοιάδε.

4. "Εἰ μὲν ἑώρων πάντας ὑμᾶς πολεμεῖν Ῥωμαίοις ὡρμημένους, καὶ μὴ τοῦ δήμου τὸ καθαρώτατον καὶ εἰλικρινέστατον εἰρήνην ἄγειν προῃρημένους, οὔτ' ἂν παρῆλθον εἰς ὑμᾶς, οὔτε συμβουλεύειν ἐθάρσησα· περισσὸς γὰρ ὑπὲρ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν πᾶς λόγος, ὅταν ἡ τῶν ἀκουόντων πάντων πρὸς τὸ χεῖρον ὁμόνοια ᾖ. Ἐπεὶ δέ τινας μὲν ἡλικία τῶν ἐν πολέμῳ κακῶν ἀπείρατος, τινὰς δὲ ἐλπὶς ἀλόγιστος ἐλευθερίας, ἐνίους δὲ πλεονεξία τις παροξύνει, καὶ τὸ παρὰ τῶν ἀσθενεστέρων, ἐὰν τὰ πράγματα συγχυθῇ, κέρδος, ὅπως αὐτοί τε σωφρονισθέντες μεταβάλωνται, καὶ μὴ τῆς ἐνίων κακοβουλίας οἱ ἀγαθοὶ παραπολαύσωσιν, ᾠήθην δεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας ὑμᾶς συναγαγὼν εἰπεῖν, ἃ νομίζω συμφέρειν. Θορυβήσῃ δέ μοι μηδεὶς, ἐὰν μὴ τὰ πρὸς ἡδονὴν ἀκούῃ· τοῖς μὲν γὰρ ἀνηκέστως ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν ὡρμημένοις ἔνεστι, καὶ μετὰ τὴν ἐμὴν παραίνεσιν, τὰ αὐτὰ φρονεῖν· ἐμοὶ δὲ διαπίπτει καὶ

πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐθέλοντας ὁ λόγος, ἐὰν μὴ παρὰ πάντων ἡσυχία γένηται. Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι πολλοὶ τὰς ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ὕβρεις καὶ τὰ τῆς ἐλευθερίας ἐγκώμια τραγῳδοῦσιν. Ἐγὼ δὲ πρὶν ἐξετάζειν, τίνες ὄντες, καὶ τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν, πρῶτον διαζεύξω τὴν συμπλοκὴν τῶν προφάσεων. Εἰ μὲν ἀμύνεσθε τοὺς ἀδικοῦντας, τί σεμνύνετε τὴν ἐλευθερίαν; Εἰ δὲ τὸ δουλεύειν ἀφόρητον ἡγεῖσθε, περισσὴ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἡ μέμψις· καὶ γὰρ ἐκείνων μετριαζόντων, αἰσχρὸν ὁμοίως τὸ δουλεύειν. Σκοπεῖτε δὲ καὶ καθ᾽ ἕκαστον τούτων, ὡς ἔστι μικρὰ τοῦ πολεμεῖν ἡ ὑπόθεσις· καὶ πρῶτά γε τὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐγκλήματα. Θεραπεύειν δὲ, οὐκ ἐρεθίζειν, δεῖ τὰς ἐξουσίας· ὅταν δὲ τῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων τοὺς ἐξονειδισμοὺς ποιεῖσθε μεγάλους, καθ᾽ ἑαυτῶν τοὺς ὀνειδιζομένους ἀπελέγχετε· καὶ παρέντες τὸ λάθρα καὶ μετ᾽ αἰδοῦς ὑμᾶς βλάπτειν, πορθοῦσι φανερῶς. Οὐδὲν δὲ οὕτω τὰς πληγὰς, ὡς τὸ φέρειν, ἀναστέλλει. Καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡσύχιον τοῖς ἀδικοῦσι γίνεται διατροπή. Φέρε δὲ, εἶναι τοὺς Ῥωμαίων ὑπηρέτας ἀνηκέστως χαλεπούς· οὔπω Ῥωμαῖοι πάντες ἀδικοῦσιν ὑμᾶς, οὐδὲ Καῖσαρ, πρὸς οὓς αἱρεῖσθε τὸν πόλεμον· οὐ γὰρ ἐξ
187 ἐντολῆς ἥκει τις πονηρὸς ἀπ᾽ ἐκείνων, οὐδέ γε τοὺς ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν οἱ ἀφ᾽ ἑσπέρας ἐπιβλέπουσιν. Ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἀκούειν ταχέως τὰ ἐντεῦθεν ἐκεῖ ῥάδιον· ἄτοπον δὲ, καὶ δι᾽ ἕνα πολλοῖς, καὶ διὰ μικρὰς αἰτίας τηλικούτοις, καὶ μηδὲ γινώσκουσιν, ἃ μεμφόμεθα, πολεμεῖν. Καὶ τῶν μὲν ἡμετέρων ἐγκλημάτων ταχεῖα γένοιτ᾽ ἂν ἡ διόρθωσις· οὔτε γὰρ ὁ αὐτὸς ἐπίτροπος μενεῖ διὰ παντὸς, καὶ τοὺς διαδεξομένους εἰκὸς ἐλεύσεσθαι μετριωτέρους. Κινηθέντα δ᾽ ἅπαξ τὸν πόλεμον οὔτ᾽ ἀποθέσθαι ῥάδιον δίχα συμφορῶν, οὔτε βαστάσαι. Ἀλλὰ μὴν τό γε νῦν ἐλευθερίας ἐπιθυμεῖν ἄωρον, δέον ὑπὲρ τοῦ μηδὲ ἀποβαλεῖν αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι πρότερον· ἡ γὰρ πεῖρα τῆς δου-

λείας χαλεπὴ, καὶ περὶ τοῦ μηδὲ ἄρξασθαι ταύτης ὁ ἀγὼν δίκαιος. Ὁ δὲ ἅπαξ χειρωθεὶς, ἔπειτα ἀφιστάμενος, αὐθάδης δοῦλός ἐστιν, οὐ φιλελεύθερος. Τότε γὰρ οὖν ἐχρῆν πάντα ὑπὲρ τοῦ μὴ δέξασθαι Ῥωμαίους ποιεῖν, ὅτε τὴν ἀρχὴν ἐπέβαινε τῆς χώρας ὁ Πομπήϊος. Ἀλλ᾽ οἱ μὲν ἡμέτεροι πρόγονοι, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, καὶ χρήμασι καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς ἄμεινον ὑμῶν πολλῷ διακείμενοι, πρὸς μοῖραν ὀλίγην τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως οὐκ ἀντέσχον. Ὑμεῖς δὲ, οἱ τὸ μὲν ὑπακούειν ἐκ διαδοχῆς παρειληφότες, τοῖς πράγμασι δὲ τῶν πρώτων ἀκουσάντων τοσοῦτον ἐλαττούμενοι, πρὸς ὅλην ἀνθίστασθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. Καὶ Ἀθηναῖοι μὲν, οἱ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παραδόντες ποτὲ καὶ πυρὶ τὴν πόλιν, οἱ τὸν ὑπερήφανον Ξέρξην διὰ γῆς πλεύσαντα, καὶ διὰ θαλάσσης ὁδεύσαντα, καὶ μὴ χωρούμενον μὲν τοῖς πελάγεσι, πλατυτέραν δὲ τῆς Εὐρώπης τὴν στρατιὰν ἄγοντα, δραπέτην ἐπὶ μιᾶς νεὼς διώξαντες, περὶ δὲ τῇ σμικρᾷ Σαλαμῖνι τὴν τοσαύτην Ἀσίαν κλάσαντες, νῦν δουλεύουσι Ῥωμαίοις, καὶ τὴν ἡγεμονίδα τῆς Ἑλλάδος πόλιν διοικεῖ τὰ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας προστάγματα. Λακεδαιμόνιοί τε μετὰ Θερμοπύλας καὶ Πλαταιὰς, καὶ τὸν ἐρευνήσαντα τὴν Ἀσίαν Ἀγησίλαον, ἀγαπῶσι τοὺς αὐτοὺς δεσπότας. Καὶ Μακεδόνες, ἔτι φανταζόμενοι Φίλιππον καὶ σὺν Ἀλεξάνδρῳ παρασπείροντα αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ὁρῶντες, φέρουσι τὴν τοσαύτην μεταβολὴν, καὶ πρὸς οὓς μεταβέβηκεν ἡ τύχη προσκυνοῦσιν. Ἄλλα τε ἔθνη μυρία, πλείονος γέμοντα πρὸς ἐλευθερίαν παῤῥησίας, εἴκει· μόνοι δὲ ὑμεῖς ἀδοξεῖτε δουλεύειν, οἷς ὑποτέτακται τὰ πάντα. Ποίᾳ στρατιᾷ, ποίοις πεποιθότες ὅπλοις; Ποῦ μὲν ὁ στόλος ὑμῶν διαληψόμενος τὰς Ῥωμαίων θαλάσσας; Ποῦ δὲ οἱ ταῖς ἐπιβολαῖς ἐξαρκέσοντες θησαυροί; Πρὸς Αἰγυπτίους ἄρα καὶ πρὸς Ἄραβας οἴεσθε κινεῖν τὸν πόλεμον; Οὐ περισκέψεσθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν;

Οὐ μετρήσετε τὴν ἑαυτῶν ἀσθένειαν; Οὐ τὰ μὲν ὑμέτερα πρὸς τῶν προςοίκων ἐθνῶν ἡττήθη πολλάκις; Ἡ δὲ ἐκείνων ἰσχὺς διὰ τῆς οἰκουμένης ἀνίκητος. Μᾶλλον δὲ καὶ ταύτης ἐζήτησάν τι πλέον· οὐ
188 *γὰρ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς ὅλος Εὐφράτης ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν, οὐδὲ τῶν προςαρκτίων Ἴστρος, ἥ τε μεσημβρινὴ μέχρι τῶν ἀοικήτων ἐρευνηθεῖσα Λιβύη, καὶ Γάδειρα πρὸς ἑσπέραν· ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὠκεανὸν ἑτέραν ἐζήτησαν οἰκουμένην, καὶ μέχρι τῶν ἀνιστορήτων πρότερον Βρεττανῶν διήνεγκαν τὰ ὅπλα. Τί οὖν; Ὑμεῖς πλουσιώτεροι Γαλατῶν, ἰσχυρότεροι Γερμανῶν, Ἑλλήνων συνετώτεροι, πλείους τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐστὲ πάντων; Τί τὸ πεποιθὸς ὑμᾶς κατὰ Ῥωμαίων ἐπαίρει; Χαλεπὸν τὸ δουλεύειν, ἐρεῖ τις. Πόσῳ μᾶλλον Ἕλλησιν, οἳ τῶν ὑφ᾽ ἥλιον πάντων εὐγενείᾳ προέχειν δοκοῦντες, καὶ τοσαύτην νεμόμενοι χώραν, ἓξ Ῥωμαίων ὑπείκουσι ῥάβδοις! Τοσαύταις δὲ Μακεδόνες, οἱ δικαιότερον ὑμῶν ὀφείλοντες ἐλευθερίας ἀντιποιεῖσθαι. Τί δὲ αἱ πεντακόσιαι τῆς Ἀσίας πόλεις; Οὐχὶ δίχα φρουρᾶς ἕνα προςκυνοῦσιν ἡγεμόνα, καὶ τὰς ὑπατικὰς ῥάβδους; Τί δεῖ λέγειν Ἡνιόχους τε καὶ Κόλχους, καὶ τὸ τῶν Ταύρων φῦλον, Βοσπορανούς τε καὶ τὰ περίοικα τοῦ Πόντου καὶ τῆς Μαιώτιδος ἔθνη, παρ᾽ οἷς πρὶν μὲν οὐδὲ οἰκεῖος ἐγινώσκετο δεσπότης, νῦν δὲ τριςχιλίοις ὁπλίταις ὑποτάσσεται, καὶ τεσσαράκοντα νῆες μακραὶ τὴν πρὶν ἄπλωτον καὶ ἀγρίαν εἰρηνεύουσι θάλασσαν; Πόσα Βιθυνία καὶ Καππαδοκία καὶ τὸ Παμφύλιον ἔθνος, Λύκιοί τε καὶ Κίλικες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔχοντες εἰπεῖν, χωρὶς ὅπλων φορολογοῦνται; Τί δὲ Θρᾶκες, οἳ πέντε μὲν εὖρος, ἑπτὰ δὲ μῆκος ἡμερῶν χώραν διειληφότες, τραχυτέραν τε καὶ πολλῷ τῆς ὑμετέρας ὀχυροτέραν, καὶ βαθεῖ κρυμῷ τοὺς ἐπιστρατεύοντας ἀνακόπτουσαν, οὐχὶ διςχιλίοις Ῥωμαίων ὑπακούουσι φρουροῖς; Οἱ δὲ ἀπὸ τούτων Ἰλλυριοὶ τὴν μέχρι Δαλματίας ἐκτεινομένην ἐν δὲ Ἴστρῳ*

κατοικοῦντες, οὐ δυσὶ μόνοις τάγμασιν ὑπείκουσι, μεθ᾽ ὧν αὐτοὶ τὰς Δακῶν ἀνακόπτουσιν ὁρμάς; Οἱ δὲ τοσαυτάκις πρὸς ἐλευθερίαν ἀναχαιτίσαντες Δαλμάται, καὶ πρὸς τοῦτο μόνον ἀεὶ χειρωθέντες, ὥςτε συλλεξάμενοι τὴν ἰσχὺν πάλιν ἀποστῆναι, νῦν οὐχ ὑφ᾽ ἑνὶ τάγματι Ῥωμαίων ἡσυχίαν ἄγουσιν; Ἀλλὰ μὴν εἴ γέ τινας εἰς ἀπόστασιν ὤφειλον ἀφορμαὶ μεγάλαι παροξύνειν, μάλιστα Γαλάτας ἐχρῆν, τοὺς οὕτως ὑπὸ τῆς φύσεως τετειχισμένους, ἐξ ἀνατολῆς μὲν ταῖς Ἄλπεσι, πρὸς ἄρκτῳ δὲ Ῥήνῳ ποταμῷ, μεσημβρινοῖς δὲ τοῖς Πυῤῥηναίοις ὄρεσιν, ὠκεανῷ δὲ πρὸς δυσμαῖς. Ἀλλὰ καίτοι τηλικαῦτα μὲν ἕρκη προβεβλημένοι, πέντε δὲ καὶ τριακοσίοις πληθύνοντες ἔθνεσι, τὰς δὲ πηγὰς, ὡς ἄν τις εἴποι, τῆς εὐδαιμονίας ἐπιχωρίους ἔχοντες, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς σχεδὸν ὅλην ἐπικλύζοντες τὴν οἰκουμένην, ἀνέχονται Ῥωμαίων πρόςοδος ὄντες, καὶ ταμιευόμενοι παρ᾽ αὐτῶν τὴν οἰκείαν εὐδαιμονίαν. Καὶ τοῦτο ὑπομένουσιν, οὐ διὰ φρονημάτων μαλακίαν, οὐδὲ 189
δι᾽ ἀγένειαν, οἵ γε διήνεγκαν ὀγδοήκοντα ἔτη πόλεμον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνάμεως Ῥωμαίων καὶ τὴν τύχην καταπλαγέντες, ἥτις αὐτοῖς κατορθοῖ πλείονα τῶν ὅπλων. Τοιγαροῦν ὑπὸ χιλίοις καὶ διακοσίοις στρατιώταις δουλεύουσιν, ὧν ὀλίγου δεῖν πλείους ἔχουσι πόλεις. Οὐδὲ Ἴβηρσιν ὁ γεωργούμενος χρυσὸς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πόλεμον ἐξήρκεσεν, οὐδὲ τὸ τοσοῦτον ἀπὸ Ῥωμαίων γῆς καὶ θαλάσσης διάστημα, φῦλά τε Λυσιτανῶν καὶ Καντάβρων ἀρειμάνια, οὐδὲ γείτων ὠκεανὸς φοβερὰν καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις ἄμπωτιν ἐπάγων. Ἀλλ᾽ ὑπὲρ τὰς Ἡρακλείους στήλας ἐκτείναντες τὰ ὅπλα, καὶ διὰ νεφῶν ὁδεύσαντες τὰ Πυῤῥηναῖα ὄρη, καὶ τούτους ἐδουλώσαντο Ῥωμαῖοι· φρουρὰ δὲ ἤρκεσε τῶν οὕτω δυσμάχων καὶ τοσοῦτον ἀπῳκισμένων ἓν τάγμα. Τίς ὑμῶν οὐκ ἀκοῇ παρείληφε τὸ Γερμανῶν πλῆθος; Ἀλκὴν μὲν γὰρ καὶ μεγέθη ἴδετε δή-

που πολλάκις, ἐπεὶ πανταχοῦ Ῥωμαῖοι τοὺς τούτων αἰχμαλώτους ἔχουσιν. Ἀλλ᾽ οὗτοι γῆν μὲν ἄπειρον νεμόμενοι, μείζω δὲ τῶν σωμάτων ἔχοντες τὰ φρονήματα, καὶ τὴν μὲν ψυχὴν θανάτου καταφρονοῦσαν, τοὺς δὲ θυμοὺς τῶν ἀγριωτάτων θηρίων σφοδροτέρους, Ῥῆνον τῆς ὁρμῆς ὅρον ἔχουσι, καὶ Ῥωμαίων ὀκτὼ τάγμασι δαμαζόμενοι, δουλεύουσι μὲν ἁλόντες, τὸ δὲ ὅλον αὐτῶν ἔθνος φυγῇ διασώζεται. Σκέψασθε δὲ καὶ τὸ Βρεττανῶν τεῖχος, οἱ τοῖς Ἱεροσολύμων τείχεσι πεποιθότες· καὶ γὰρ ἐκείνους περιβεβλημένους ὠκεανὸν, καὶ τῆς καθ᾽ ἡμᾶς οἰκουμένης οὐκ ἐλάσσονα νῆσον οἰκοῦντας, πλεύσαντες ἐδουλώσαντο Ῥωμαῖοι· τέσσαρα δὲ τάγματα τὴν τοσαύτην νῆσον διαφυλάττει. Καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν, ὅπου καὶ Πάρθοι, τὸ πολεμικώτατον φῦλον, τοσούτων ἄρχοντες ἐθνῶν, καὶ τηλικαύτην περιβεβλημένοι δύναμιν, ὁμήρους πέμπουσι Ῥωμαίοις, καὶ ἔστιν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἰδεῖν ἐν εἰρήνης προφάσει δουλεύουσαν τὴν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς εὐγένειαν. Πάντων δὴ σχεδὸν τῶν ὑφ᾽ ἥλιον τὰ Ῥωμαίων ὅπλα προσκυνούντων, ὑμεῖς μόνοι πολεμήσετε, μηδὲ τὸ Καρχηδονίων τέλος σκοποῦντες, οἳ τὸν μέγαν αὐχοῦντες Ἀννίβαν, καὶ τὴν ἀπὸ Φοινίκων εὐγένειαν, ὑπὸ τὴν Σκιπίωνος δεξιὰν ἔπεσον. Οὔτε δὲ Κυρηναῖοι τὸ Λακώνων γένος, οὔτε Μαρμαρίδαι, τὸ μέχρι τῆς διψάδος ἐκτεταμένον φῦλον, οὔθ᾽ αἱ φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκούουσι Σύρτεις, Νασαμῶνές τε καὶ Μαῦροι, καὶ τὸ Νομάδων ἄπειρον πλῆθος, τὰς Ῥωμαίων ἀνέκοψαν ἀρετάς. Τὴν δὲ τρίτην τῆς οἰκουμένης μοῖραν, ἧς οὐδὲ ἐξαριθμήσασθαι τὰ ἔθνη ῥᾴδιον, ὁριζομένην Ἀτλαντικῷ τε πελάγει καὶ στήλαις Ἡρακλείοις, καὶ μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης τοὺς ἀπείρους νέμουσαν Αἰθίοπας, ἐχειρώσαντο μὲν ὅλην. Χωρὶς δὲ τῶν ἐτησίων καρπῶν, οἳ μησὶν ὀκτὼ τὸ κατὰ τὴν Ῥώμην πλῆ-
190 θος τρέφουσι, καὶ ἔξωθεν παντοίως φορολογοῦνται,

καὶ ταῖς χρείαις τῆς ἡγεμονίας παρέχουσιν ἑτοίμους τὰς εἰςφορὰς, οὐδὲν τῶν ἐπιταγμάτων, ὥςπερ ὑμεῖς, ὕβριν ἡγούμενοι, καίπερ ἑνὸς τάγματος αὐτοῖς παραμένοντος. Καὶ τί δεῖ πόῤῥωθεν ὑμῖν ὑποδεικνύειν τὴν Ῥωμαίων δύναμιν, παρὸν ἐξ Αἰγύπτου τῆς γειτνιώσης, ἥτις ἐκτεινομένη μέχρις Αἰθιόπων καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ὅμορός τε οὖσα τῆς Ἰνδικῆς, πεντήκοντα πρὸς ταῖς ἑπτακοσίαις ἔχουσα μυριάδας ἀνθρώπων, δίχα τῶν Ἀλεξάνδρειαν κατοικούντων, ὡς ἔνεστιν ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην κεφαλὴν εἰςφορᾶς τεκμήρασθαι, τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν οὐκ ἀδοξεῖ. καίτοι πηλίκον ἀποστάσεως κέντρον ἔχουσα τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πλήθους τε ἀνδρῶν ἕνεκα καὶ πλούτου, πρὸς δὲ καὶ μεγέθους, μῆκος μέν γε αὐτῆς τριάκοντα σταδίων, εὖρος δὲ οὐκ ἔλαττον δέκα· τοῦ δὲ ἐνιαυσίου παρ' ὑμῶν φόρου καθ' ἕνα μῆνα πλέον Ῥωμαίοις παρέχει, καὶ, τῶν χρημάτων ἔξωθεν, τῇ Ῥώμῃ σῖτον μηνῶν τεσσάρων· τετείχισται δὲ πάντοθεν ἢ δυςβάτοις ἐρημίαις, ἢ θαλάσσαις ἀλιμένοις, ἢ ποταμοῖς, ἢ ἕλεσιν. Ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἰσχυρότερον εὑρέθη τῆς Ῥωμαίων τύχης· δύο δ' ἐγκαθήμενα τῇ πόλει τάγματα τὴν βαθεῖαν Αἴγυπτον ἅμα τῇ Μακεδόνων εὐγενείᾳ χαλινοῖ. Τίνας οὖν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐκ τῆς ἀοικήτου παραλήψεσθε συμμάχους; Οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς οἰκουμένης πάντες εἰσὶ Ῥωμαῖοι, εἰ μή τις ὑπὲρ Εὐφράτην ἐκτείνει τὰς ἐλπίδας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἀδιαβηνῆς ὁμοφύλους οἴεται προςαμύνειν. Οἱ δὲ οὔτε δι' αἰτίαν ἄλογον τηλικούτῳ πολέμῳ συμπλέξουσιν ἑαυτοὺς, οὔτε βουλευσαμένοις κακῶς ὁ Πάρθος ἐπιτρέψει· πρόνοια γὰρ αὐτῷ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐκεχειρίας, καὶ παραβαίνειν οἰήσεται τὰς σπονδὰς, καὶ ἄν τις τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπὶ Ῥωμαίους ἴῃ. Λοιπὸν οὖν ἐπὶ τὴν ἐκ τοῦ θεοῦ συμμαχίαν καταφευκτέον· ἀλλὰ καὶ τοῦτο παρὰ Ῥωμαίοις τέτακται, δίχα γὰρ θεοῦ συστῆναι τηλικαύτην ἡγεμονίαν ἀδύνατον. Σκέψασθε

δὲ, ὡς ὑμῖν τὸ τῆς θρησκείας ἄκρατον, εἰ καὶ πρὸς εὐχειρώτους πολεμοίητε, δυςδιοίκητον. Καὶ δι' ἃ ἂν μάλιστα τὸν θεὸν ἐλπίζετε σύμμαχον, ταῦτα ἀναγκαζόμενοι παραβαίνειν ἀποστρέφετε. Τηροῦντες μέν γε τὰ τῶν ἑβδομάδων ἔθη, καὶ πρὸς μηδεμίαν πρᾶξιν κινούμενοι, ῥᾳδίως ἁλώσεσθε, καθάπερ οἱ πρόγονοι Πομπηΐῳ, ταύτας μάλιστα τὰς ἡμέρας ἐνεργοὺς ποιησαμένῳ τῆς πολιορκίας, ἐν αἷς ἤργουν οἱ πολιορκούμενοι. Παραβαίνοντες δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τὸν πάτριον νόμον, οὐκ οἶδα, ὑπὲρ ὅτου λοιπὸν ποιήσεσθε τὸν ἀγῶνα· σπουδὴ γὰρ ὑμῖν μία, τὸ μὴ τῶν πατρίων τι καταλῦσαι. Πῶς δὲ ἐπικαλέσεσθε τὸ θεῖον εἰς ἄμυναν, οἱ παραβαίνοντες ἑκουσίως τὴν εἰς αὐτὸν θεραπείαν; Ἐπαναιροῦνται δὲ ἕκαστοι πόλεμον, ἢ θείᾳ πεποιθότες, ἢ ἀνθρωπείᾳ βοηθείᾳ· ὅταν δὲ τὴν παρ' ἀμφοῖν τὸ νεῖκος ἀπο-
191 κόπτῃ, φανερὰν ἅλωσιν οἱ πολεμοῦντες αἱροῦνται. Τί δὲ κωλύει ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ διαχρήσασθαι τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν περικαλλεστάτην πατρίδα ταύτην καταφλέξαι; Μανέντες γὰρ οὕτω τό γε τῆς ἥττης ὄνειδος κερδήσετε. Καλὸν, ὦ φίλοι, καλὸν, ἕως ἔτι ἐν ὅρμῳ τὸ σκάφος, προσκέπτεσθαι τὸν μέλλοντα χειμῶνα, μηδὲ εἰς μέσας τὰς θυέλλας ἀπὸ λιμένος ἀναχθῆναι· τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἀδήλων ἐπιπεσοῦσι δεινοῖς τὸ γοῦν ἐλεεῖσθαι περίεστιν, ὁ δὲ εἰς πρόδηλον ἀπώλειαν ὁρμήσας καὶ προσονειδίζεται. Πλὴν εἰ μή τις ὑπολαμβάνει κατὰ συνθήκας πολεμήσειν, καὶ Ῥωμαίους κρατήσαντας ὑμῶν μετριάσειν, ἀλλ' οὐκ εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν καταφλέξειν μὲν τὴν ἱερὰν πόλιν, ἀναιρήσειν δὲ πᾶν ὑμῶν τὸ φῦλον· οὐδὲ γὰρ περιλειφθέντες φυγῆς εὑρήσετε τόπον, ἁπάντων ἐχόντων Ῥωμαίους δεσπότας, ἢ δεδοικότων σχεῖν. Ὁ δὲ κίνδυνος οὐ τῶν ἐνθάδε μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις κατοικούντων· οὐ γάρ ἐστιν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης δῆμος, ὁ μὴ μοῖραν ὑμετέραν ἔχων. Οὓς ἅπαντας

πολεμησάντων ὑμῶν ἕνεκα κατασφάξουσιν οἱ διάφοροι, καὶ δι᾽ ὀλίγων ἀνδρῶν κακοβουλίαν πᾶσα πληρωθήσεται πόλις Ἰουδαϊκοῦ φόνου. Καὶ συγγνώμη μὲν τοῖς τοῦτο πράξασιν· ἂν δὲ μὴ πραχθῇ, λογίσασθε, πῶς πρὸς οὕτω φιλανθρώπους ὅπλα κινεῖν ἀνόσιον. Εἰςελθέτω δὲ οἶκτος ὑμᾶς, εἰ μὴ καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἀλλὰ τῆς μητροπόλεως ταύτης, καὶ τῶν ἱερῶν περιβόλων. Φείσασθε τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὸν ναὸν ἑαυτοῖς μετὰ τῶν ἁγίων τηρήσατε· ἀφέξονται γὰρ οὐκ ἔτι Ῥωμαῖοι τούτων κρατήσαντες, ὧν φεισάμενοι πρότερον ἠχαρίστηνται. Μαρτύρομαι δὲ ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ, καὶ πατρίδα τὴν κοινὴν, ὡς οὐδὲν τῶν σωτηρίων ὑμῖν καθυφηκάμην. Ὑμεῖς δὲ, βουλευσάμενοι μὲν τὰ δέοντα, κοινὴν σὺν ἐμοὶ τὴν εἰρήνην ἕξετε· προαχθέντες δὲ τοῖς θυμοῖς, χωρὶς ἐμοῦ κινδυνεύσετε."

5. Τοσαῦτα εἰπὼν ἐπεδάκρυσέ τε μετὰ τῆς ἀδελφῆς, καὶ τὸ πολὺ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν ἔπαυσε τοῖς δάκρυσιν. Ἀνεβόων δὲ 'οὐ Ῥωμαίοις, ἀλλὰ Φλώρῳ, δι᾽ ἃ πεπόνθασι, πολεμεῖν.' Πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, "Ἀλλὰ τὰ ἔργα," ἔφη, "Ῥωμαίοις ἤδη πολεμούντων ἐστίν· οὔτε γὰρ τῷ Καίσαρι δεδώκατε τὸν φόρον, καὶ τὰς στοὰς ἀπεκόψατε τῆς Ἀντωνίας. Ἀποσκευάσεσθε δ᾽ ἂν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστάσεως, εἰ ταύτας τε συνάψετε πάλιν, καὶ τελέσετε τὴν εἰςφοράν· οὐ γὰρ ἤδη γε Φλώρου τὸ φρούριόν ἐστιν, ἢ Φλώρῳ τὰ χρήματα δώσετε."

CAP. XVII. 1. Τούτοις ὁ δῆμος ἐπείθετο, καὶ 192
μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς τε Βερνίκης ἀναβάντες εἰς τὸ ἱερὸν, κατήρξαντο τῆς τῶν στοῶν δομήσεως. Εἰς δὲ τὰς κώμας οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ βουλευταὶ μερισθέντες τοὺς φόρους συνέλεγον. Ταχέως δὲ τὰ τεσσαράκοντα τάλαντα, τοσοῦτον γὰρ ἔλειπεν, ἠθροίσθη. Καὶ τοῦ μὲν πολέμου τότε τὴν ἀπειλὴν οὕτω

κατέστειλεν Ἀγρίππας. Αὖθις δὲ ἐπειρᾶτο πείθειν τὸ πλῆθος ὑπακούειν Φλώρῳ, ἄχρις ἂν ἀντ' αὐτοῦ πέμψῃ Καῖσαρ διάδοχον. Προςπαροξυνθέντες δὲ ἐβλασφήμουν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ τῆς πόλεως αὐτὸν ἐξεκήρυσσον. Ἐτόλμων δέ τινες τῶν στασιαστῶν καὶ λίθους ἐπ' αὐτὸν βάλλειν. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ὁρμὴν τῶν νεωτεριζόντων ἀκατάσχετον ὁρῶν, καὶ χαλεπήνας ἐφ' οἷς προπεπηλάκιστο, τοὺς μὲν ἄρχοντας ἅμα τοῖς δυνατοῖς αὐτῶν ἔπεμπε πρὸς Φλῶρον εἰς Καισάρειαν, ἵνα ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν ἀποδείξῃ τοὺς τὴν χώραν φορολογήσοντας· αὐτὸς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐν τούτῳ τινὲς τῶν μάλιστα κινούντων τὸν πόλεμον συνελθόντες, ὥρμησαν ἐπὶ φρούριόν τι καλούμενον Μασάδαν· καὶ καταλαβόντες αὐτὸ λάθρα, τοὺς μὲν Ῥωμαίους ἀπέσφαξαν, ἑτέρους δὲ κατέστησαν ἰδίους. Ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν Ἐλεάζαρος υἱὸς Ἀνανία τοῦ ἀρχιερέως, νεανίας θρασύτατος, στρατηγῶν τότε, τοὺς κατὰ τὴν λατρείαν λειτουργοῦντας ἀναπείθει, μηδενὸς ἀλλοφύλου δῶρον ἢ θυσίαν προςδέχεσθαι. Τοῦτο δὲ ἦν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου καταβολὴ, τὴν γὰρ ὑπὲρ τούτων θυσίαν Καίσαρος ἀπέῤῥιψαν· καὶ πολλὰ τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τῶν γνωρίμων παρακαλούντων ‘μὴ παραλιπεῖν τὸ ὑπὲρ τῶν ἡγεμόνων ἔθος,’ οὐκ ἐνέδοσαν, πολὺ μὲν καὶ τῷ σφετέρῳ πλήθει πεποιθότες, καὶ γὰρ τὸ ἀκμαιότατον τῶν νεωτεριζόντων συνήργει, μάλιστα δὲ ἀφορῶντες εἰς τὸν Ἐλεάζαρον στρατηγοῦντα.

3. Συνελθόντες οὖν οἱ δυνατοὶ τοῖς ἀρχιερεῦσιν συνίσταντο, καὶ τῶν Φαρισαίων οἱ γνώριμοι, ὡς ἐπ' ἀνηκέστοις ἤδη συμφοραῖς, ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ὅλων. Καὶ δόξαν ἀποπειραθῆναι τῶν στασιαστῶν λόγοις, πρὸ τῆς χαλκῆς πύλης ἀθροίζουσι τὸν δῆμον, ἥτις ἦν τοῦ ἔνδον ἱεροῦ τετραμμένη πρὸς ἀνατολὴν ἡλίου. Καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τὴν

τόλμαν τῆς ἀποστάσεως χαλεπήναντες, καὶ τὸ τηλι-
κοῦτον ἐπισείειν τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τῆς
προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον, φάμενοι, ‘τοὺς μὲν
προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ τῶν ἀνα-
θημάτων τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλέον, ἀεὶ προςδεχο-
μένους τὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν δωρεάς. Καὶ
οὐ μόνον οὐ διακεκωλυκέναι θυσίας τινῶν, τοῦτο 193
γὰρ ἀσεβέστατον, ἀλλὰ καὶ τὰ βλεπόμενα καὶ τὰ
παραμένοντα τὸν τοσοῦτον χρόνον ἀναθήματα περὶ
τῷ ἱερῷ καθιδρυκέναι. Αὐτοὺς δὲ νῦν ἐρεθίζον-
τας τὰ Ῥωμαίων ὅπλα, καὶ μνηστευομένους τὸν
ἀπ᾽ ἐκείνων πόλεμον, καινοτομεῖν θρησκείαν ξένην,
καὶ μετὰ τοῦ κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως
ἀσέβειαν, εἰ παρὰ μόνοις Ἰουδαίοις οὔτε θύσει τις
ἀλλότριος, οὔτε προςκυνήσει. Καὶ ἐὰν μὲν ἐπὶ ἰδι-
ώτου τις ἑνὸς τοῦτον εἰςφέρῃ τὸν νόμον, ἀγανα-
κτεῖν, ὡς ὁριζομένης ἀπανθρωπίας· περιορᾶν δὲ, ὅτε
Ῥωμαῖοι καὶ ὁ Καῖσαρ ἔκσπονδοι γίνονται. Δεδοι-
κέναι μέντοι, μὴ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων ἀποῤῥίψαντες
θυσίας κωλυθῶσι θύειν καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν, γέ-
νηταί τε ἔκσπονδος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ
ταχέως σωφρονήσαντες ἀποδώσουσι τὰς θυσίας, καὶ
πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ᾽ οὓς ὑβρίκασι τὴν φήμην, διορθώ-
σονται τὴν ὕβριν.’

4. Ἅμα ταῦτα λέγοντες παρῆγον τοὺς ἐμπείρους
τῶν πατρίων ἱερεῖς, ἀφηγουμένους, ὅπως πάντες οἱ
πρόγονοι τὰς ἀπὸ τῶν ἀλλογενῶν θυσίας ἀπεδέχοντο.
Προςεῖχε δὲ οὐδεὶς τῶν νεωτεριζόντων, ἀλλ᾽ οὐδὲ
προςῄεσαν οἱ λειτουργοὶ, τὴν τοῦ πολέμου καταβολὴν
ἐνσκευαζόμενοι. Συνειδότες οὖν οἱ δυνατοὶ, τήν τε
στάσιν ἤδη δυςκαθαίρετον ὑπ᾽ αὐτῶν οὖσαν, καὶ τὸν
ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων κίνδυνον ἐπὶ πρώτους αὐτοὺς
ἀφιξόμενον, ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας· καὶ πρέσβεις
οὓς μὲν πρὸς Φλῶρον ἔπεμψαν, ὧν ἦρχεν υἱὸς Ἀνα-
νίου Σίμων, οὓς δὲ πρὸς Ἀγρίππαν, ἐν οἷς καὶ
ἦσαν ἐπίσημοι, Σαῦλός τε καὶ Ἀντίπας καὶ Κοστό-

βαρος, προσήκοντες τῷ βασιλεῖ κατὰ γένος. Ἐδέοντο δὲ ἀμφοτέρων ἀναβῆναι μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν πόλιν, καὶ, πρὶν γενέσθαι δυσκαθαίρετον, ἐπικόψαι τὴν στάσιν. Φλώρῳ μὲν οὖν τοῦτο δεινὸν εὐαγγέλιον ἦν, καὶ προῃρημένος ἐξάπτειν τὸν πόλεμον, οὐδὲν ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβευταῖς. Ἀγρίππας δὲ κηδόμενος ἐπ' ἴσης τῶν τε ἀφισταμένων, καὶ πρὸς οὓς ὁ πόλεμος ἠγείρετο, βουλόμενός τε Ῥωμαίοις μὲν Ἰουδαίους σώζεσθαι, Ἰουδαίοις δὲ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν μητρόπολιν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελήσειν τὴν ταραχὴν ἐπιστάμενος, ἔπεμψε τοὺς ἐπαμυνοῦντας τῷ δήμῳ τρισχιλίους ἱππεῖς, Αὐρανίτας τε καὶ Βαταναίους καὶ Τραχωνίτας, ὑπὸ Δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ, στρατηγῷ δὲ τῷ Ἰακίμου Φιλίππῳ.

5. Τούτοις θαρσήσαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ πᾶν ὅσον τοῦ πλήθους εἰρήνην ἠγάπα, τὴν ἄνω καταλαμβάνονται πόλιν· τῆς κάτω γὰρ τὸ στασιάζον ἐκράτει, καὶ τοῦ ἱεροῦ. Χερμάσι μὲν οὖν καὶ τοῖς ἑκηβόλοις ἀδιαλείπτως ἐκέχρηντο, καὶ συνεχεῖς ἦσαν βελῶν ἀφέσεις ἐξ ἑκατέρων τῶν κλιμάτων. Ἔστι δὲ ὅτε καὶ κατὰ λόχους ἐκτρέχοντες συστάδην ἐμάχοντο, τόλμαις μὲν οἱ στασιασταὶ προέχοντες, ἐμπειρίᾳ δὲ οἱ βασιλικοί. Καὶ τούτοις μὲν ἦν ἀγὼν τοῦ ἱεροῦ κρατῆσαι μάλιστα, καὶ τοὺς μιαίνοντας τὸν ναὸν ἐξελάσαι, τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον στασιασταῖς, πρὸς οἷς εἶχον καὶ τὴν ἄνω
194 πόλιν προσλαβεῖν. Ἑπτὰ μὲν οὖν ἡμέραις συχνὸς ἀμφοτέρων φόνος ἐγίνετο· οὐδέτεροι δὲ τοῦ καταληφθέντος μέρους εἶκον.

6. Τῇ δὲ ἑξῆς τῶν ξυλοφορίων ἑορτῆς οὔσης, — ἐν ᾗ πᾶσιν ἔθος ὕλην τῷ βωμῷ προσφέρειν, ὅπως μήποτε τροφὴ τῷ πυρὶ λίποιτο, διαμένει γὰρ ἄσβεστον ἀεί, — τοὺς μὲν διαφόρους τῆς θρησκείας ἐξέκλεισαν· τῷ δὲ ἀσθενεῖ λαῷ συνεισρυέντας πολλοὺς τῶν σικαρίων — οὕτω γὰρ ἐκάλουν τοὺς λῃστὰς ἔχοντας ὑπὸ τοῖς κόλποις ξίφη — προσλαβόν-

τες, θαῤῥαλεώτερον ἥπτοντο τῆς ἐπιθέσεως. Ἡττῶντο δὲ οἱ βασιλικοὶ, πλήθει τε καὶ τόλμῃ, καὶ βιασαμένοις εἶκον ἐκ τῆς ἄνω πόλεως. Οἱ δὲ ἐπιπεσόντες τήν τε Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως οἰκίαν, καὶ τὰ Ἀγρίππα καὶ τὰ Βερνίκης βασίλεια κατέκαυσαν· μεθ' ἃ τὸ πῦρ ἐπὶ τὰ ἀρχεῖα ἔφερον, ἀφανίσαι σπεύδοντες τὰ συμβόλαια τῶν δεδανεικότων, καὶ τὰς εἰςπράξεις ἀποκόψαι τῶν χρεῶν, ὅπως αὐτοί τε πλῆθος προςλάβωσι τῶν ὠφεληθέντων, καὶ μετ' ἀδείας τοῖς εὐπόροις ἐπαναστήσωσι τοὺς ἀπόρους· φυγόντων δὲ τῶν πρὸς τῷ γραμματοφυλακείῳ, τὸ πῦρ ἐνίεσαν. Ἐπεὶ δὲ τὰ νεῦρα τῆς πόλεως κατέφλεξαν, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐχώρουν. Ἔνθα δὴ τῶν δυνατῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων οἱ μὲν εἰς τοὺς ὑπονόμους καταδύντες διελάνθανον· οἱ δὲ σὺν τοῖς βασιλικοῖς εἰς τὴν ἀνωτέρω φεύγοντες αὐλὴν ταχέως ἀπέκλεισαν τὰς πύλας, σὺν οἷς Ἀνανίας ὁ ἀρχιερεὺς, Ἐζεκίας τε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀγρίππαν ἦσαν. Τότε μὲν οὖν τῇ νίκῃ καὶ τοῖς ἐμπρησθεῖσιν ἀρκεσθέντες ἀνεπαύσαντο.

7. Τῇ δὲ ἑξῆς, πεντεκαιδεκάτη δὲ ἦν Λώου μηνὸς, ὥρμησαν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ φρουροὺς δυσὶν ἡμέραις πολιορκήσαντες, αὐτούς τε εἷλον καὶ κατέσφαξαν, καὶ τὸ φρούριον ἐνέπρησαν. Ἔπειτα μετέβαινον εἰς τὴν αὐλὴν, εἰς ἣν οἱ βασιλικοὶ κατέφυγον, καὶ διανείμαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς τέσσαρα μέρη τῶν τειχῶν ἐπειρῶντο. Τῶν δὲ ἔνδον πρὸς ἐκδρομὴν μὲν οὐδεὶς ἐθάῤῥει διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων, διϊστάμενοι δὲ ἐπὶ τὰ θωράκια καὶ τοὺς πύργους, ἔβαλλον τοὺς προσιόντας, καὶ συχνοὶ τῶν λῃστῶν ὑπὸ τοῖς τείχεσιν ἔπιπτον. Οὔτε δὲ νυκτὸς οὔτε ἡμέρας διέλιπεν ἡ συμβολὴ, τῶν μὲν στασιαστῶν ἀπαγορεύσειν τοὺς ἔνδον οἰομένων ἐνδείᾳ τροφῆς, τῶν δὲ ἔνδον καμάτῳ τοὺς πολιορκοῦντας.

8. Καὶ ἐν τούτῳ Μανάϊμός τις, υἱὸς Ἰούδα,

τοῦ καλουμένου Γαλιλαίου, ὃς ἦν σοφιστὴς δεινότατος, καὶ ἐπὶ Κυρηνίου ποτὲ Ἰουδαίους ὀνειδίσας, ὅτι Ῥωμαίοις ὑπετάσσοντο μετὰ τὸν θεὸν, ἀναλαβὼν τοὺς γνωρίμους, ἀνεχώρησεν εἰς Μασάδαν· ἔνθα τὴν Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ὁπλοθήκην ἀναῤῥήξας, καὶ πρὸς τοῖς δημόταις ἑτέρους λῃστὰς καθο-
195 πλίσας, τούτοις δὴ χρώμενος δορυφόροις, οἷα δὴ βασιλεὺς ἐπάνεισιν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ γενόμενος ἡγεμὼν τῆς στάσεως διέτασσε τὴν πολιορκίαν. Ἀπορία δὲ ἦν ὀργάνων, καὶ φανερῶς ὑπορύσσειν τὸ τεῖχος οὐχ οἷόν τε ἦν ἄνωθεν βαλλομένους. Ὑπόνομον δὴ πόῤῥωθεν ἐφ᾽ ἕνα τῶν πύργων διορύξαντες ἀνακρημνᾶσιν αὐτὸν, ἔπειτα τὴν ἔχουσαν ὕλην ἐμπρήσαντες ἐξῆλθον. Ὑποκαέντων δὲ τῶν στηριγμάτων, ὁ μὲν πύργος ἐξαίφνης κατασείεται, τεῖχος δὲ ἕτερον ἔνδοθεν ἀντῳκοδομημένον διεφάνη. Τὴν γὰρ ἐπιβουλὴν αὐτῶν προαισθόμενοι, τάχα καὶ τοῦ πύργου κινηθέντος ὡς ὑπωρύττετο, δεύτερον ἑαυτοῖς ἔρυμα κατεσκεύασαν· πρὸς ὃ τῶν μὲν ἀδοκήτως ἰδόντων, καὶ κρατεῖν ἤδη πεπεισμένων, κατάπληξις ἦν. Οἱ δὲ ἔνδοθεν πρός τε τὸν Μανάϊμον καὶ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως ἔπεμπον, ἀξιοῦντες ἐξελθεῖν ὑπόσπονδοι. Καὶ δοθὲν μόνοις τοῖς βασιλικοῖς καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις, οἱ μὲν ἐξῄεσαν. Ἀθυμία δὲ τοὺς Ῥωμαίους καταλειφθέντας μόνους ὑπέλαβεν· οὔτε γὰρ βιάσασθαι τοσοῦτον πλῆθος ἐδύναντο, καὶ τὸ δεξιὰν αἰτεῖν ὄνειδος ὑπελάμβανον, πρὸς τὸ μηδὲ πιστεύειν, εἰ διδῷτο. Καταλιπόντες δὴ τὸ στρατόπεδον, ὡς εὐάλωτον, ἐπὶ τοὺς βασιλικοὺς ἀνέφυγον πύργους, τόν τε Ἱππικὸν καλούμενον, καὶ τὸν Φασάηλον, καὶ τὸν Μαριάμμην. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μανάϊμον, εἰςπεσόντες ὅθεν οἱ στρατιῶται διέφυγον, ὅσους τε αὐτῶν κατέλαβον, μὴ φθάσαντας ἀνελθεῖν διέφθειραν, καὶ τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαντες ἐνέπρησαν τὸ στρατόπεδον. Ταῦτα μὲν οὖν ἕκτῃ Γορπιαίου μηνὸς ἐπράχθη.

9. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ὅ τε ἀρχιερεὺς Ἀνα-
νίας περὶ τὸν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εὔριπον διαλαν-
θάνων ἁλίσκεται, καὶ πρὸς τῶν λῃστῶν ἀναιρεῖται
σὺν Ἐζεκίᾳ τῷ ἀδελφῷ. Καὶ τοὺς πύργους ἐπι-
σχόντες οἱ στασιασταὶ παρεφύλαττον, μή τις τῶν
στρατιωτῶν διαφύγῃ. Τὸν δὲ Μανάϊμον ἥ τε τῶν
ὀχυρῶν καταστροφὴ χωρίων, καὶ ὁ τοῦ ἀρχιερέως
Ἀνανίου θάνατος ἐτύφωσεν εἰς ὠμότητα, καὶ μηδέ-
να νομίζων ἔχειν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ἀντίπαλον,
ἀφόρητος ἦν τύραννος. Ἐπανίστανται δὲ οἱ περὶ
τὸν Ἐλεάζαρον αὐτῷ, καὶ λόγον ἀλλήλοις δόντες,
ὡς ‛οὐ χρὴ Ῥωμαίων ἀποστάντας δι' ἐλευθερίας
πόθον καταπροέσθαι ταύτην οἰκείῳ δήμῳ, καὶ δε-
σπότην φέρειν, εἰ καὶ μηδὲν πράττοι βίαιον, ἀλλ'
οὖν ἑαυτῶν ταπεινότερον· εἰ γὰρ καὶ δέοι τινὰ τῶν
ὅλων ἀφηγεῖσθαι, παντὶ μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ, προς-
ήκειν συντίθενται.' Καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν ἐπεχείρουν
αὐτῷ· σοβαρὸς γὰρ ἀνεβεβήκει προσκυνήσων, ἐσθῆ-
τί τε βασιλικῇ κεκοσμημένος, καὶ τοὺς ζηλωτὰς
ἐνόπλους ἐφελκόμενος. Ὡς δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐλεά-
ζαρον ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν, ὅ τε λοιπὸς δῆμος ἐπὶ
τὰς ὁρμὰς λίθους ἁρπάσαντες τὸν σοφιστὴν ἔβαλ-
λον, οἰόμενοι, τούτου καταλυθέντος, διαῤῥίψειν
ὅλην τὴν στάσιν. Πρὸς ὀλίγον δὲ οἱ περὶ τὸν Μα-
νάϊμον ἀντισχόντες, ὡς εἶδον πᾶν ἐπ' αὐτοὺς τὸ
πλῆθος ὁρμῆσαν, ἔφυγεν ὅπῃ τις ἴσχυεν. Καὶ φό- 196
νος μὲν ἦν τῶν καταληφθέντων, ἔρευνα δὲ τῶν ἀπο-
κρυπτομένων. Καὶ διεσώθησαν ὀλίγοι, λάθρα δια-
δράντες εἰς Μασάδαν, σὺν οἷς Ἐλεάζαρος, ὁ υἱὸς
Ἰαείρου, προσήκων τῷ Μαναΐμῳ κατὰ γένος, ὃς
ὕστερον ἐτυράννησε τῆς Μασάδας. Αὐτόν τε τὸν
Μανάϊμον εἰς τὸν καλούμενον Ὀφλᾶν συμφυγόντα,
καὶ ἐκεῖ ταπεινῶς ὑπολανθάνοντα ζωγρήσαντες, εἰς
τὸ φανερὸν ἐξείλκυσαν, καὶ πολλαῖς αἰκισάμενοι βα-
σάνοις ἀνεῖλον, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγε-

μόνας, τόν τε ἐπισημότατον τῆς τυραννίδος ὑπηρέτην Ἀψάλωμον.

10. Ὁ μὲν οὖν δῆμος, ὡς ἔφην, εἰς ταῦτα συνήργησεν, ἐλπίζων τινὰ τῆς ὅλης στάσεως λαμβάνειν διόρθωσιν. Οἱ δὲ οὐ καταλῦσαι τὸν πόλεμον σπεύδοντες, ἀλλὰ ἀδεέστερον πολεμεῖν, Μανάϊμον ἀνῃρήκεσαν. Ἀμέλει τοῦ δήμου πολλὰ τοῖς στρατιώταις ἀνεῖναι τὴν πολιορκίαν παρακαλοῦντος, οἱ δὲ προσέκειντο χαλεπώτερον, μέχρι μηκέτι ἀντέχοντες οἱ περὶ τὸν Μετίλιον — οὗτος γὰρ ἦν τῶν Ῥωμαίων ἔπαρχος — διαπέμπονται πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, ἐξαιτούμενοι μόνας τὰς ψυχὰς ὑποσπόνδους, τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὴν λοιπὴν κτῆσιν παραδώσειν λέγοντες. Οἱ δὲ καὶ τὴν ἱκεσίαν ἁρπάσαντες, ἀπέπεμψαν πρὸς αὐτοὺς Γωρίωνά τε Νικομήδους υἱὸν, καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκὶ, καὶ Ἰούδαν Ἰωνάθου, δεξιάς τε καὶ ὅρκους δώσοντας. Ὧν γενομένων, κατῆγε τοὺς στρατιώτας ὁ Μετίλιος. Οἱ δὲ μέχρι μὲν ἦσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, οὔτε ἐπεχείρει τις τῶν στασιαστῶν αὐτοῖς, οὔτε ἐνέφαινεν ἐπιβουλήν. Ὡς δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἅπαντες ἀπέθεντο τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ξίφη, καὶ μηδὲν ἔτι ὑποπτεύοντες ἀνεχώρουν, ὥρμησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, καὶ περισχόντες ἀνῄρουν, οὔτε ἀμυνομένους, οὔτε ἱκετεύοντας, μόνας δὲ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους ἀναβοῶντας. Καὶ οἱ μὲν οὕτως ὠμῶς ἀπεσφάγησαν ἅπαντες πλὴν Μετιλίου· τοῦτον γὰρ ἱκετεύσαντα, καὶ μέχρι περιτομῆς ἰουδαΐσειν ὑποσχόμενον, διέσωσαν μόνον. Τὸ δὲ πάθος Ῥωμαίοις μὲν ἦν κοῦφον· ἐκ γὰρ ἀπλέτου δυνάμεως απανηλώθησαν ὀλίγοι, Ἰουδαίοις δὲ προοίμιον ἁλώσεως ἔδοξε. Καὶ κατιδόντες ἀνηκέστους μὲν ἤδη τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου, τὴν δὲ πόλιν τηλικούτῳ μιάσματι πεφυρμένην, ἐξ οὗ δαιμόνιόν τι μήνιμα προσδοκᾶν εἰκὸς ἦν, εἰ καὶ μὴ τὴν ἐκ Ῥωμαίων ἄμυναν, ἐπένθουν δημοσίᾳ, καὶ πλήρης μὲν κατηφείας ἦν ἡ πό-

λις. Ἕκαστος δὲ τῶν μετρίων, ὡς αὐτὸς ὑπὲρ τῶν στασιαστῶν δίκας δώσων, ἐτετάρακτο· καὶ γὰρ δὴ σαββάτῳ συνέβη πραχθῆναι τὸν φόνον, ἐν ᾧ διὰ τὴν θρησκείαν τῶν ὁσίων ἔργων ἔχουσιν ἐκεχειρίαν.

CAP. XVIII. 1. Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ὥςπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας, ἀνῄρουν οἱ Καισαρεῖς τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς Ἰουδαίους, ὡς ὑπὸ μίαν ὥραν ἀποσφαγῆναι μὲν ὑπὲρ διςμυρίους, κενωθῆναι δὲ 179
πᾶσαν Ἰουδαίων τὴν Καισάρειαν· καὶ γὰρ τοὺς διαφεύγοντας ὁ Φλῶρος συλλαβὼν, κατήγαγε δεσμώτας εἰς τὰ νεώρια. Πρὸς δὲ τὴν ἐκ τῆς Καισαρείας πληγὴν ὅλον τὸ ἔθνος ἐξαγριοῦται· καὶ διαμερισθέντες τάς τε κώμας τῶν Σύρων καὶ τὰς προςεχεῖς ἐπόρθουν πόλεις, Φιλαδέλφειάν τε καὶ Σεβωνίτιν καὶ Γέρασαν καὶ Πέλλαν καὶ Σκυθόπολιν. Ἔπειτα Γαδάροις καὶ Ἵππῳ καὶ τῇ Γαυλανίτιδι προςπεσόντες, τὰς μὲν καταστρεψάμενοι, τὰς δὲ ὑποπρήσαντες, ἐχώρουν ἐπὶ Κέδασαν τὴν Τυρίων, καὶ Πτολεμαΐδα, Γάβαν τε καὶ Καισάρειαν. Ἀντέσχε δὲ οὐδὲ Σεβαστὴ ταῖς ὁρμαῖς αὐτῶν, οὐδὲ Ἀσκάλων· ἀλλ᾽ ἐπὶ ταύταις πυρποληθείσαις Ἀνθηδόνα καὶ Γάζαν κατέσκαπτον. Πολλαὶ δὲ περὶ ἑκάστην τούτων τῶν πόλεων ἀνηρπάζοντο κῶμαι, καὶ τῶν ἁλισκομένων ἀνδρῶν φόνος ἦν ἄπειρος.

2. Οὐ μὴν οἱ Σύροι τῶν Ἰουδαίων ἔλαττον πλῆθος ἀνῄρουν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λαμβανομένους ἀπέσφαττον, οὐ μόνον κατὰ μῖσος, ὡς πρότερον, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ τὸν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς κίνδυνον φθάνοντες. Δεινὴ δὲ ὅλην τὴν Συρίαν ἐπέσχε ταραχὴ, καὶ πᾶσα πόλις εἰς δύο διῄρητο στρατόπεδα· σωτηρία δὲ τοῖς ἑτέροις ἦν τὸ τοὺς ἑτέρους φθάσαι. Καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἵματι διῆγον, τὰς δὲ νύκτας δέει χαλεπωτέρας· ἀπεσκευάσθαι γὰρ τοὺς Ἰουδαίους δοκοῦντες ἕκαστοι, τοὺς

ἰουδαΐζοντας εἶχον ἐν ὑποψίᾳ, καὶ τὸ παρ' ἑκάστοις ἀμφίβολον οὔτε ἀνελεῖν τις προχείρως ὑπέμενε, καὶ μεμιγμένον ὡς βεβαίως ἀλλόφυλον ἐφοβεῖτο. Προεκαλεῖτο δὲ ἐπὶ τὰς σφαγὰς τῶν διαφόρων καὶ τοὺς πάλαι πρᾳοτάτους εἶναι δοκοῦντας ἡ πλεονεξία· τὰς γὰρ οὐσίας τῶν ἀναιρεθέντων ἀδεῶς διήρπαζον, καὶ καθάπερ ἐκ παρατάξεως τὰ σκῦλα τῶν ἀνῃρημένων εἰς τοὺς σφετέρους οἴκους μετέφερον. Ἔνδοξός τε ἦν ὁ πλεῖστα κερδάνας, ὡς κατισχύσας πλειόνων. Ἦν δὲ ἰδεῖν τὰς πόλεις μεστὰς ἀτάφων σωμάτων, καὶ νεκροὺς ἅμα νηπίοις γέροντας ἐῤῥιμμένους, γύναιά τε μήτε τῆς ἐπ' αἰδῷ σκέπης μετειληφότα, καὶ πᾶσαν μὲν τὴν ἐπαρχίαν μεστὴν ἀδιηγήτων συμφορῶν, μείζονα δὲ τῶν ἑκάστοτε τολμωμένων τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπειλουμένοις μετάστασιν.

3. Μέχρι μὲν δὴ τούτων Ἰουδαίοις πρὸς τὸ ἀλλόφυλον ἦσαν συμβολαί. Κατατρέχοντες δὲ εἰς Σκυθόπολιν τοὺς παρ' ἐκείνῃ Ἰουδαίους ἐπειράσοντο πολεμίους· ταξάμενοι γὰρ μετὰ τῶν Σκυθοπολιτῶν,
198 καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας ἐν δευτέρῳ θέμενοι τὴν συγγένειαν, ὁμόσε τοῖς ὁμοφύλοις ἐχώρουν. Ὑπωπτεύθη δὲ αὐτῶν καὶ τὸ λίαν πρόθυμον· οἱ γοῦν Σκυθοπολῖται δείσαντες, μὴ νύκτωρ ἐπιχειρήσωσι τῇ πόλει, καὶ μετὰ μεγάλης αὐτῶν συμφορᾶς τοῖς οἰκείοις ἀπολογήσωνται περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἐκέλευον αὐτοὺς, εἰ βούλονται τὴν ὁμόνοιαν βεβαιῶσαι, καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀλλοεθνεῖς πιστὸν ἐπιδείξασθαι, μεταβαίνειν ἅμα ταῖς γενεαῖς εἰς τὸ ἄλσος. Τῶν δὲ ποιησάντων τὸ προσταχθὲν χωρὶς ὑποψίας, δύο μὲν ἡμέρας ἠρέμησαν οἱ Σκυθοπολῖται, τὴν πίστιν αὐτῶν δελεάζοντες· τῇ δὲ τρίτῃ νυκτὶ παρατηρήσαντες οὓς μὲν ἀφυλάκτους οὓς, δὲ κοιμωμένους πάντας ἀπέσφαξαν, ὄντας τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ μυρίους καὶ τρισχιλίους, τάς τε κτήσεις διήρπασαν ἁπάντων.

4. Ἄξιον καὶ ἀφηγήσασθαι καὶ τὸ τοῦ Σίμω-

νος πάθος, ὃς υἱὸς μὲν ἦν Σαούλου τινὸς τῶν οὐκ ἀσήμων, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ διαφέρων, ἐπὶ κακῷ τῶν ὁμοφύλων ἀμφοτέροις κατεχρήσατο. Προσιὼν γοῦν ὁσημέραι πολλοὺς μὲν ἀνῄρει τῶν πρὸς τῇ Σκυθοπόλει Ἰουδαίων, τρεπόμενος δὲ πολλάκις αὐτοὺς πάντας μόνος ἦν ῥοπὴ τῆς παρατάξεως. Περιέρχεται δὲ αὐτὸν ἀξία ποινὴ τοῦ συγγενικοῦ φόνου· ἐπεὶ γὰρ περισχόντες οἱ Σκυθοπολῖται κατηκόντιζον αὐτοὺς ἀνὰ τὸ ἄλσος, σπασάμενος τὸ ξίφος ἐπ᾽ οὐδένα μὲν τρέπεται τῶν πολεμίων, καὶ γὰρ ἑώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυτον, ἀναβοήσας δὲ μάλα ἐκπαθῶς, "Ἄξιά γε ὧν ἔδρασα πάσχω, Σκυθοπολῖται, καθ᾽ ὑμῶν, ὅτι τοσούτῳ φόνῳ συγγενῶν τὴν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν ἐπιστωσάμην. Τοιγαροῦν οἷς ἄπιστον μὲν εὐλόγως εὕρηται τὸ ἀλλόφυλον, ἠσέβηται δὲ εἰς ἔσχατα τὸ οἰκεῖον. Θνήσκω μὲν ὡς ἐναγὴς χερσὶν ἰδίαις· οὐ γὰρ πρέπον ἐν ταῖς τῶν πολεμίων. Τὸ δὲ αὐτὸ ἂν εἴη μοι καὶ ποινὴ τοῦ μιάσματος ἀξία, καὶ πρὸς ἀνδρείαν ἔπαινος, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν τὴν ἐμὴν αὐχήσῃ σφαγὴν, μηδὲ ἐπαλαζονεύσηται πεσόντι." Ταῦτα εἰπὼν, ἐλεοῦσιν ἅμα καὶ τεθυμωμένοις ὄμμασι περισκέπτεται τὴν ἑαυτοῦ γενεάν· ἦν δὲ αὐτῷ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα καὶ γηραιοὶ γονεῖς. Ὁ δὲ πρῶτον τὸν πατέρα τῆς πολιᾶς ἐπισπασάμενος διελαύνει τῷ ξίφει, μεθ᾽ ὃν οὐκ ἄκουσαν τὴν μητέρα, καὶ ἐπὶ τούτοις τήν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, μονονουχὶ ὑπαντῶντος ἑκάστου τῷ ξίφει, καὶ σπεύδοντος φθάσαι τοὺς πολεμίους. Ὁ δὲ διελθὼν πᾶσαν τὴν γενεὰν, καὶ περίοπτος ἐπιστὰς τοῖς σώμασι, τήν τε δεξιὰν ἀνατείνας, ὡς μηδένα λαθεῖν, ὅλον εἰς τὴν ἑαυτοῦ σφαγὴν ἐβάπτισε τὸ ξίφος. Ἄξιος μὲν ἐλέους ὁ νεανίας δι᾽ ἀλκὴν σώματος, καὶ ψυχῆς παράστημα, τῆς δὲ πρὸς ἀλλοφύλους πίστεως ἕνεκεν ἀκολούθοις πάθεσι χρησάμενος.

5. Πρὸς δὲ τὴν ἐν Σκυθοπόλει φθορὰν αἱ λοι-

καὶ πόλεις ἐπανίσταντο τοῖς καθ' ἑαυτὴν Ἰουδαίοις ἑκάστη, καὶ πεντακοσίους μὲν ἐπὶ δισχιλίους Ἀσκαλωνῖται, Πτολεμαιεῖς δὲ δισχιλίους ἀνεῖλον, ἔδησάν
199 τε οὐκ ὀλίγους. Καὶ Τύριοι μὲν συχνοὺς διεχρήσαντο, τὸ πλεῖον δὲ αὐτῶν δεσμώτας ἐφρούρουν. Ἱππηνοί τε καὶ Γαδαρεῖς ὁμοίως τοὺς μὲν θρασυτέρους ἀπεσκευάσαντο, τοὺς δὲ φοβεροὺς διὰ φυλακῶν εἶχον· αἵ τε λοιπαὶ πόλεις τῆς Συρίας, ὅπως ἑκάστη πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν ἢ μίσους ἢ δέους εἶχον. Μόνοι δὲ Ἀντιοχεῖς καὶ Σιδώνιοι καὶ Ἀπαμεῖς ἐφείσαντο τῶν μετοικούντων, καὶ οὔτε ἀνελεῖν τινα Ἰουδαίων ὑπέμειναν, οὔτε δῆσαι, τάχα μὲν καὶ διὰ τὸ σφέτερον πλῆθος ὑπερορῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κινήματα, τὸ πλέον δὲ, ἔμοιγε δοκεῖ, οἴκτῳ πρὸς οὓς οὐδὲν ἑώρων νεωτερίζοντας. Γερασηνοί τε οὔτε εἰς τοὺς ἐμμείναντας ἐπλημμέλησαν, καὶ τοὺς ἐξελθεῖν ἐθελήσαντας προέπεμψαν μέχρι τῶν ὅρων.

6. Συνέστη δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀγρίππα βασιλείαν ἐπιβουλὴ κατὰ Ἰουδαίων. Αὐτὸς γὰρ ἐπεπόρευτο πρὸς Κέστιον Γάλλον εἰς Ἀντιόχειαν, καταλελοίπει δὲ διοικεῖν τὰ πράγματά τινα τῶν ἑταίρων τὸ ὄνομα Νόαρον, Σοέμῳ τῷ βασιλεῖ προσήκοντα κατὰ γένος. Ἧκον δὲ ἐκ τῆς Βαταναίας ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, οἱ κατὰ γένος καὶ σύνεσιν τῶν πολιτῶν δοκιμώτατοι, στρατιὰν αἰτοῦντες, ἵνα, εἴ τι γένοιτο κίνημα, καὶ περὶ σφᾶς ἔχοιεν ἀξιόχρεων φυλακὴν, κωλύειν τοὺς ἐπανισταμένους. Τούτους ὁ Νόαρος, ἐκπέμψας νύκτωρ τῶν βασιλικῶν ὁπλιτῶν τινας, ἅπαντας ἀναιρεῖ, τολμήσας μὲν τὸ ἔργον δίχα τῆς Ἀγρίππα γνώμης, διὰ δὲ φιλαργυρίαν ἄμετρον εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἑλόμενος ἀσεβεῖν, τὴν βασιλείαν διέφθειρεν. Διετέλει τε ὠμῶς εἰς τὸ ἔθνος παρανομῶν, μέχρι πυθόμενος Ἀγρίππας, ἀνελεῖν μὲν αὐτὸν ᾐδέσθη διὰ Σόεμον, ἔπαυσε δὲ τῆς ἐπιτροπῆς. Οἱ δὲ στασιασταὶ καταλαβόμενοι φρούριον, ὃ καλεῖται μὲν Κύπρος, καθύπερθε δὲ ἦν Ἱεριχοῦντος, τοὺς

μὲν φρουροὺς ἀπέσφαξαν, τὰ δὲ ἐρύματα κατέῤῥιψαν εἰς γῆν. Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, καὶ τῶν ἐν Μαχαιροῦντι Ἰουδαίων τὸ πλῆθος ἔπειθον τοὺς φρουροῦντας Ῥωμαίους ἐκλείπειν τὸ χωρίον, καὶ παραδιδόναι σφίσιν. Οἱ δὲ τὴν ἐκ βίας ἀφαίρεσιν εὐλαβηθέντες, συντίθενται πρὸς αὐτοὺς ἐκχωρήσειν ὑπόσπονδοι. Καὶ λαβόντες τὰ πιστὰ παραδιδόασι τὸ φρούριον, ὅπερ φυλακῇ κρατυνόμενον κατεῖχον οἱ Μαχαιρῖται.

7. Κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀεὶ μὲν ἦν στάσις πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν τοῖς ἐπιχωρίοις, ἀφ᾽ οὗ χρησάμενος προθυμοτάτοις κατὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἰουδαίοις Ἀλέξανδρος, γέρας τῆς συμμαχίας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν κατὰ τὴν πόλιν ἐξ ἰσοτιμίας πρὸς Ἕλληνας. Διέμεινε δὲ αὐτοῖς ἡ τιμὴ καὶ παρὰ τῶν διαδόχων, οἳ καὶ τόπον ἴδιον αὐτοῖς ἀφώρισαν, ὅπως καθαρωτέραν ἔχοιεν τὴν δίαιταν, ἧττον ἐπιμισγομένων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζειν ἐπέτρεψαν Μακεδόνας. Ἐπεὶ δὲ Ῥωμαῖοι κατεκτήσαντο τὴν Αἴγυπτον, οὔτε Καῖσαρ ὁ πρῶτος οὔτε τῶν μετ᾽ αὐτόν τις ὑπέμεινε τὰς ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τιμὰς Ἰουδαίων ἐλαττῶσαι. Συμβολαὶ δὲ ἦσαν αὐτῶν ἀδιά- 200
λειπτοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ τῶν ἡγεμόνων πολλοὺς ὁσημέραι παρ᾽ ἀμφοῖν κολαζόντων, ἡ στάσις μᾶλλον παρωξύνετο. Τότε δὲ ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐτετάρακτο, μᾶλλον ἐξήφθη τὰ παρ᾽ ἐκείνοις. Καὶ δὴ τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησιαζόντων περὶ ἧς ἔμελλον ἐκπέμπειν πρεσβείας ἐπὶ Νέρωνα, συνεῤῥύησαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἅμα τοῖς Ἕλλησι συχνοὶ Ἰουδαίων. Κατιδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ διάφοροι, παραχρῆμα ἀνεβόων, πολεμίους καὶ κατασκόπους λέγοντες, ἔπειτα ἀναπηδήσαντες ἐπέβαλλον τὰς χεῖρας αὐτοῖς. Οἱ μὲν οὖν λοιποὶ φεύγοντες διεφθάρησαν· τρεῖς δὲ ἄνδρας συλλαβόντες ἔσυρον ὡς ζῶντας καταφλέξοντες. Ἤρθη δὲ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐπὶ τὴν ἄμυναν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον λίθοις τοὺς

Ἕλληνας ἔβαλλον· αὖθις δὲ λαμπάδας ἁρπασάμενοι πρὸς τὸ ἀμφιθέατρον ὥρμησαν, ἀπειλοῦντες καταφλέξειν ἐν αὐτῷ τὸν δῆμον αὔτανδρον. Καὶ ἂν ἔφθησαν τοῦτο δράσαντες, εἰ μὴ τοὺς θυμοὺς αὐτῶν ἀνέκοψε Τιβέριος Ἀλέξανδρος ὁ τῆς πόλεως ἡγεμών. Οὐ μὴν οὗτός τε ἀπὸ τῶν ὅπλων ἤρξατο σωφρονίζειν, ἀλλ᾽ ὑποπέμψας τοὺς γνωρίμους αὐτοῖς, παύσασθαι παρεκάλει, καὶ μὴ καθ᾽ ἑαυτῶν ἐρεθίζειν τὸ Ῥωμαίων στράτευμα. Καταχλευάζοντες δὲ τῆς παρακλήσεως οἱ στασιώδεις, ἐβλασφήμουν τὸν Τιβέριον.

8. Καὶ ἐκεῖνος συνιδὼν, ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς οὐκ ἂν παύσαιντο νεωτερίζοντες, ἐπαφίησιν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν πόλιν Ῥωμαίων δύο τάγματα, καὶ σὺν αὐτοῖς πεντακισχιλίους στρατιώτας, κατὰ τύχην παρόντας εἰς τὸν Ἰουδαίων ὄλεθρον ἐκ Λιβύης· ἐπέτρεψε δὲ οὐ μόνον ἀναιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν διαρπάζειν, καὶ τὰς οἰκίας καταφλέγειν. Οἱ δὲ ὁρμήσαντες εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα, συνῴκιστο γὰρ ἐκεῖ τὸ Ἰουδαϊκὸν, ἐτέλουν τὰς ἐντολὰς, οὐ μὴν ἀναιμωτί· συστραφέντες γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ τοὺς ἄμεινον ὡπλισμένους αὐτῶν προτάξαντες, μέχρι πλείστου μὲν ἀντέσχον. Ἅπαξ δὲ κλίναντες ἀνέδην διεφθείροντο· καὶ παντελὴς ἦν αὐτῶν ὄλεθρος, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανομένων, τῶν δὲ εἰς τὰς οἰκίας συνωθουμένων. Ὑπεπίμπρασαν δὲ καὶ ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι, προδιαρπάζοντες τὰ ἔνδον. Καὶ οὔτε νηπίων ἔλεος αὐτοῖς, οὔτε αἰδὼς εἰσῄει γερόντων, ἀλλὰ διὰ πάσης ἡλικίας ἐχώρουν κτείνοντες, ὡς ἐπικλυσθῆναι μὲν αἵματι πάντα τὸν χῶρον, πέντε δὲ μυριάδας σωρευθῆναι νεκρῶν. Περιελείφθη δ᾽ ἂν οὔτε τὸ λοιπὸν, εἰ μὴ πρὸς ἱκετείαν ἐτράποντο· κατοικτείρας δὲ αὐτοὺς Ἀλέξανδρος, ἀναχωρεῖν τοὺς Ῥωμαίους ἐκέλευσεν. Καὶ οἱ μὲν ἐξ ἔθους ἔχοντες τὸ πειθήνιον, ἅμα νεύματι τοῦ φονεύειν ἐπαύσαντο· τὸ δημοτικὸν δὲ

τῶν Ἀλεξανδρέων δι᾽ ὑπερβολὴν μίσους δυςανάκλη-
τον ἦν, καὶ μόλις ἀπεσπᾶτο τῶν σωμάτων.

9. Τοιοῦτο μὲν τὸ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πά-
θος συνηνέχθη. Κεστίῳ δὲ οὐκ ἔτι ἠρεμεῖν ἐδόκει,
πανταχοῦ τῶν Ἰουδαίων ἐκπεπολεμωμένων. Ἀναλα-
βὼν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας τὸ μὲν δωδέκατον τάγμα
πλῆρες, ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνὰ διςχιλίους ἐπιλέ-
κτους, πεζῶν δὲ ἓξ σπείρας, καὶ τέσσαρας ἴλας ἱπ- 201
πέων, πρὸς αἷς τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας,
Ἀντιόχου μὲν διςχιλίους ἱππεῖς, καὶ πεζοὺς τριςχι-
λίους, τοξότας πάντας, Ἀγρίππα δὲ πεζοὺς μὲν τοὺς
ἴσους, ἱππεῖς δὲ διςχιλίων ἐλάττους, — εἵπετο δὲ
καὶ ὁ Σόεμος μετὰ τετρακιςχιλίων, ὧν ἦσαν ἱππεῖς
ἡ τρίτη μοῖρα, καὶ τὸ πλέον τοξόται, — προῆλθεν
εἰς Πτολεμαΐδα. Πλεῖστοι δὲ καὶ ἐκ τῶν πόλεων
ἐπίκουροι συνελέγησαν, ἐμπειρίᾳ μὲν ἡττώμενοι τῶν
στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμίαις καὶ τῷ κατὰ Ἰου-
δαίων μίσει τὸ λεῖπον ἐν ταῖς ἐπιστήμαις ἀντιπλη-
ροῦντες. Συμπαρῆν δὲ καὶ αὐτὸς Ἀγρίππας Κεστίῳ,
τῆς τε ὁδοῦ καὶ τῶν συμφερόντων ἐξηγούμενος.
Ἀναλαβὼν δὲ μέρος τῆς δυνάμεως Κέστιος, ὥρμη-
σεν ἐπὶ πόλιν καρτερὰν τῆς Γαλιλαίας Ζαβουλὼν,
ἣ καλεῖται ἀνδρῶν, διορίζει δὲ ἀπὸ τοῦ ἔθνους τὴν
Πτολεμαΐδα. Καταλαβὼν δὲ αὐτὴν ἔρημον μὲν ἀν-
δρῶν, καταπεφεύγει γὰρ τὸ πλῆθος εἰς τὰ ὄρη,
πλήρη δὲ παντοίων κτημάτων, τὰ μὲν ἐφῆκε τοῖς
στρατιώταις διαρπάζειν, τὸ δὲ ἄστυ, καίτοι θαυμα-
στοῦ κάλλους ἔχον τὰς οἰκίας, ὁμοίως ταῖς ἐν Τύ-
ρῳ καὶ Σιδῶνι καὶ Βηρυτῷ δεδομημένας, ἐνέπρη-
σεν. Ἔπειτα τὴν χώραν καταδραμὼν, καὶ διαρ-
πάσας μὲν πᾶν τὸ προςπῖπτον, καταφλέξας δὲ τὰς
πέριξ κώμας, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Πτολεμαΐδα. Πρὸς
δὲ ταῖς ἁρπαγαῖς ἔτι τῶν Σύρων ὄντων, καὶ τὸ
πλέον Βηρυτίων, ἀναθαρσήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ
γὰρ ἀποκεχωρηκότα συνίεσαν Κέστιον, τοῖς ἀπο-

λειφθεῖσιν ἀδοκήτως ἐπέπεσον, καὶ περὶ δισχιλίους αὐτῶν διέφθειραν.

10. Ὁ δὲ Κέστιος ἀναζεύξας ἀπὸ τῆς Πτολεμαΐδος, αὐτὸς μὲν εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, μοῖραν δὲ τῆς στρατιᾶς προέπεμψεν εἰς Ἰόππην, προστάξας, εἰ μὲν ἐγκαταλαβέσθαι δυνηθεῖεν τὴν πόλιν, φρουρεῖν· εἰ δὲ προαίσθοιντο τὴν ἔφοδον, περιμένειν αὐτόν τε καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν. Τῶν δὲ οἱ μὲν κατὰ θάλασσαν, οἱ δὲ κατὰ γῆν ἐπειχθέντες, ἀμφοτέρωθεν αἱροῦσι τὴν πόλιν ῥᾳδίως· καὶ μηδὲ φυγεῖν φθασάντων τῶν οἰκητόρων, οὐχ ὅπως παρασκευάσασθαι πρὸς μάχην, ἐμπεσόντες ἅπαντας ἀνεῖλον σὺν ταῖς γενεαῖς, καὶ τὴν πόλιν διαρπάσαντες ἐνέπρησαν. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων τετρακόσιοι πρὸς ὀκτακισχιλίους. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν ὅμορον τῆς Καισαρείας Ναρβατηνὴν τοπαρχίαν ἔπεμψε συχνοὺς τῶν ἱππέων, οἳ τήν τε γῆν ἔτεμον, καὶ πολὺ πλῆθος διέφθειραν τῶν ἐπιχωρίων, τάς τε κτήσεις διήρπασαν, καὶ τὰς κώμας κατέφλεξαν.

11. Εἰς δὲ τὴν Γαλιλαίαν ἔστειλε Κέστιος Γάλλον ἡγεμόνα τοῦ δωδεκάτου τάγματος, παραδοὺς δύναμιν, ὅσην ἀρκέσειν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπελάμβανεν. Τοῦτον ἡ καρτερωτάτη τῆς Γαλιλαίας πόλις
202 Σεπφώρις μετ' εὐφημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν ταύτης εὐβουλίαν αἱ λοιπαὶ πόλεις ἠρέμουν. Τὸ δὲ στασιῶδες καὶ λῃστρικὸν πᾶν ἔφυγεν εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς Γαλιλαίας ὄρος, ὃ κεῖται μὲν ἄντικρυς τῆς Σεπφώρεως, καλεῖται δὲ Ἀσαμών. Τούτοις ὁ Γάλλος ἐπῆγε τὴν δύναμιν· οἱ δὲ, ἕως μὲν ἦσαν ὑπερδέξιοι, ῥᾳδίως τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον προσιόντας, καὶ πρὸς διακοσίους αὐτῶν ἀνεῖλον· περιελθόντων δὲ καὶ γενομένων ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις ἡττῶντο ταχέως, καὶ οὔτε γυμνῆται τοὺς ὁπλίτας συστάδην ἔφερον, οὔτε ἐν τῇ τροπῇ τοὺς ἱππεῖς ἐξέφυγον, ὥστε ὀλίγους μὲν ἐν ταῖς δυσχωρίαις διαλαθεῖν, ἀναιρεθῆναι δὲ ὑπὲρ δισχιλίους.

CAP. XIX. 1. Γάλλος μὲν οὖν, ὡς οὐδὲν ἔτι ἑώρα κατὰ τὴν Γαλιλαίαν νεωτεριζόμενον, ὑπέστρεφε μετὰ τῆς στρατιᾶς εἰς Καισάρειαν. Κέστιος δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐνέβαλεν εἰς Ἀντιπατρίδα· καὶ πυθόμενος ἔν τινι πύργῳ Ἀφεκοῦ καλουμένῳ συνηθροῖσθαι Ἰουδαίων δύναμιν οὐκ ὀλίγην, προέπεμψε τοὺς συμβαλοῦντας. Οἱ δὲ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν δέει τοὺς Ἰουδαίους διεσκέδασαν, ἐπελθόντες δὲ ἔρημον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς πέριξ κώμας ἐνέπρησαν. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιπατρίδος Κέστιος εἰς Λύδδα προελθὼν κενὴν ἀνδρῶν τὴν πόλιν καταλαμβάνει· διὰ γὰρ τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἑορτὴν ἀναβεβήκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς Ἱεροσόλυμα. Πεντήκοντα δὲ τῶν παραφανέντων διαφθείρας, καὶ τὸ ἄστυ κατακαύσας, ἐχώρει πρόσω, καὶ διὰ Βαιθωρῶν ἀναβὰς στρατοπεδεύεται κατά τινα χῶρον Γαβαὼ καλούμενον, ἀπέχοντα τῶν Ἱεροσολύμων πεντήκοντα σταδίους.

2. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατιδόντες ἤδη πλησιάζοντα τῇ μητροπόλει τὸν πόλεμον, ἀφέμενοι τῆς ἑορτῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὅπλα, καὶ μέγα τῷ πλήθει θαῤῥοῦντες, ἄτακτοι καὶ μετὰ κραυγῆς ἐξεπήδων ἐπὶ τὴν μάχην, μηδὲ τῆς ἀργῆς ἑβδομάδος ἔννοιαν λαβόντες· ἦν γὰρ δὴ τὸ μάλιστα παρ' αὐτοῖς θρησκευόμενον σάββατον. Ὁ δὲ ἐκσείσας αὐτοὺς τῆς εὐσεβείας θυμὸς ἐποίησε πλεονεκτῆσαι καὶ κατὰ τὴν μάχην· μετὰ τοιαύτης γοῦν ὁρμῆς τοῖς Ῥωμαίοις προσέπεσον, ὡς διαῤῥῆξαι τὰς τάξεις αὐτῶν, καὶ
διὰ μέσων χωρεῖν ἀναιροῦντας. Εἰ δὲ δὴ τῷ μὴ 203
χαλασθέντι τῆς φάλαγγος οἵ τε ἱππεῖς ἐκπεριελθόντες ἐπήμυναν, καὶ τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφόδρα καμὸν, καὶ ἂν ἐκινδύνευσεν ὅλῃ τῇ δυνάμει Κέστιος. Ἀπέθανον δὲ Ῥωμαίων πεντακόσιοι δεκαπέντε, τούτων ἦσαν οἱ τετρακόσιοι πεζοὶ, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππεῖς· τῶν δὲ Ἰουδαίων δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι. Γενναιότατοι

δὲ αὐτῶν ἔδοξαν οἱ Μονοβάζου τοῦ τῆς Ἀδιαβηνῆς βασιλέως συγγενεῖς, Μονόβαζός τε καὶ Κενεδαῖος, μεθ᾽ οὓς ὁ Περαΐτης Νίγερ, καὶ Σίλας ὁ Βαβυλώνιος, αὐτομολήσας εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως· ἐστρατεύετο γὰρ παρ᾽ αὐτῷ. Κατὰ πρόσωπον μὲν οὖν ἀνακοπέντες οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον· κατόπιν δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ τὴν Βαιθωρῶν ἀνιοῦσι προςπεσὼν ὁ τοῦ Γιώρα Σίμων, πολὺ τῆς οὐραγίας ἐσπάραξε, καὶ συχνὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαρπάσας ἤγαγεν εἰς τὴν πόλιν. Μένοντος δὲ τοῦ Κεστίου κατὰ χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ Ἰουδαῖοι τὰ μετέωρα κατειληφότες ἐπετήρουν τὰς παρόδους· δῆλοί τε ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες, ἀρξαμένων τῶν Ῥωμαίων ὁδεύειν.

3. Ἔνθα δὴ κατιδὼν Ἀγρίππας οὐδὲ τὰ Ῥωμαίων ἀκίνδυνα, πλήθους ἀπείρου πολεμίων τὰ ὄρη περιέχοντος, ἔκρινεν ἀποπειραθῆναι τῶν Ἰουδαίων λόγοις, ἢ γὰρ πάντας πείσειν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν ἐναντίων ἀποστῆσαι τὸ μὴ συμφρονοῦν. Ἔπεμψεν οὖν τῶν παρ᾽ ἑαυτῷ τοὺς μάλιστα γνωρίμους ἐκείνοις, Βορκαῖόν τε καὶ Φοῖβον, δεξιάς τε παρὰ Κεστίου καὶ συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίων ἀσφαλῆ περὶ τῶν ἡμαρτημένων ὑπισχνούμενος, εἰ τὰ ὅπλα ῥίψαντες πρὸς αὐτοὺς μεταβάλοιντο. Δείσαντες δὲ οἱ στασιασταὶ, μὴ πᾶν τὸ πλῆθος ἀδείας ἐλπίδι πρὸς τὸν Ἀγρίππαν μεταβάληται, τοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὥρμησαν ἀνελεῖν. Καὶ πρὶν ἢ φθέγξασθαι τὸν μὲν Φοῖβον διέφθειραν, ὁ δὲ Βορκαῖος τρωθεὶς ἔφθη διαφυγεῖν· τοῦ δήμου δὲ τοὺς ἐπαγανακτήσαντας λίθοις καὶ ξύλοις παίοντες εἰς τὸ ἄστυ συνήλασαν.

4. Κέστιος δὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ταραχὴν εὔκαιρον ἰδὼν εἰς ἐπίθεσιν, ἅπασαν ἐπῆγε τὴν δύναμιν, καὶ τραπέντας μέχρι Ἱεροσολύμων κατεδίωξεν. Στρατοπεδευσάμενος δὲ ἐπὶ τοῦ καλουμένου Σκοποῦ, διέχει δὲ οὗτος ἑπτὰ τῆς πόλεως στα-

δίους, τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχείρει τῇ πόλει, τάχα τι παρὰ τῶν ἔνδον ἐνδοθήσεσθαι προςδοκῶν, εἰς δὲ τὰς πέριξ κώμας ἐφ᾽ ἁρπαγὴν σίτου πολλοὺς διαφῆκε τῶν στρατιωτῶν. Τῇ τετάρτῃ δὲ, ἥτις ἦν τριακὰς Ὑπερβερεταίου μηνὸς, διατάξας τὴν στρατιὰν, εἰςήγαγεν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ μὲν οὖν δῆμος ὑπὸ τοῖς στασιασταῖς ἔμφρουρος ἦν· οἱ δὲ στασιασταὶ τὴν εὐταξίαν τῶν Ῥωμαίων καταπλαγέντες, τῶν μὲν ἔξω τῆς πόλεως μερῶν εἶκον, εἰς δὲ τὴν ἐνδοτέραν καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν. Κέστιος δὲ παρελθὼν ὑπεμπίμπρησι τήν τε Βεζεθὰν προςαγορευομένην, καὶ τὴν Καινόπολιν, καὶ τὸ καλούμενον 204
Δοκῶν ἀγοράν. Ἔπειτα πρὸς τὴν ἄνω πόλιν ἐλθὼν ἀντικρὺ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. Καὶ ἂν, εἴπερ ἠθέλησε κατ᾽ αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν ἐντὸς τῶν τειχῶν βιάσασθαι, παραυτίκα τὴν πόλιν ἔσχε, καὶ τὸν πόλεμον συνέβη καταλελῦσθαι· ἀλλὰ γὰρ ὅ τε στρατοπεδάρχης Τυράννιος Πρίσκος, καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλεῖστοι, χρήμασιν ὑπὸ Φλώρου δελεασθέντες ἀπέστρεψαν αὐτὸν τῆς ἐπιχειρήσεως. Καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ὅ τε πόλεμος ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος προέβη, καὶ Ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπλησθῆναι συνέπεσεν.

5. Ἐν δὲ τούτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν Ἀνάνῳ τῷ Ἰωνάθου παιδὶ πεισθέντες, ἐκάλουν τὸν Κέστιον ὡς ἀνοίξοντες αὐτῷ τὰς πύλας. Ὁ δὲ καὶ πρὸς ὀργὴν ὑπεριδὼν, καὶ μὴ πάνυ πιστεύσας διεμέλλησεν, ἕως οἱ στασιασταὶ, τὴν προδοσίαν αἰσθόμενοι, τοὺς μὲν περὶ τὸν Ἄνανον ἀπὸ τοῦ τείχους κατέβαλον, καὶ λίθοις παίοντες συνήλασαν εἰς τὰς οἰκίας· αὐτοὶ δὲ διαστάντες ἐπὶ τῶν πύργων τοὺς ἀποπειρωμένους τοῦ τείχους ἔβαλλον. Πέντε μὲν οὖν ἡμέραις πάντοθεν ἐπιχειροῦσι τοῖς Ῥωμαίοις ἀμήχανος ἦν ἡ προςβολή· τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἀναλαβὼν ὁ Κέστιος τῶν τε ἐπιλέκτων συχνοὺς καὶ τοὺς τοξότας, κατὰ τὸ προσάρκτιον ἐπιχειρεῖ κλίμα τῷ

ἱερῷ. Ἰουδαῖοι δὲ ἀπὸ τῆς στοᾶς εἶργον, καὶ πολλάκις μὲν ἀπεκρούσαντο τοὺς τῷ τείχει προςελθόντας. Τέλος δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνακοπέντες, ὑπεχώρησαν· τῶν δὲ Ῥωμαίων οἱ πρῶτοι τοὺς θυρεοὺς εἰς τὸ τεῖχος ἐξερείσαντες, καὶ κατὰ τούτων οἱ κατόπιν ἄλλους, οἵ τε ἑξῆς ὁμοίως, τὴν καλουμένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράξαντο. Καθ' ἧς τὰ βέλη φερόμενα περιωλίσθαινεν ἄπρακτα, μηδὲν δὲ οἱ στρατιῶται κακούμενοι τὸ τεῖχος ὑπώρυσσον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν πύλην ὑποπιμπράναι παρεσκευάζοντο.

6. Δεινὴ δὲ τοὺς στασιαστὰς ἔκπληξις κατέλαβεν· ἤδη δὲ πολλοὶ διεδίδρασκον ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς ἁλωσομένης αὐτίκα. Τὸν δὲ δῆμον συνέβαινεν ἐπὶ τούτοις θαῤῥεῖν, καὶ καθὸ παρείκοιεν οἱ πονηροὶ, προςῄεσαν αὐτοὶ τὰς πύλας ἀνοίξαντες, καὶ δεξόμενοι τὸν Κέστιον ὡς εὐεργέτην· ὃς, εἰ βραχὺ τῇ πολιορκίᾳ προςελιπάρησεν, καὶ ἂν εὐθέως τὴν πόλιν παρέλαβεν. Ἀλλ' οἶμαι διὰ τοὺς πονηροὺς ἀπεστραμμένος ὁ θεὸς ἤδη καὶ τὰ ἅγια, τέλος λαβεῖν ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐκώλυσε τὸν πόλεμον.

7. Ὁ γοῦν Κέστιος οὔτε τὴν τῶν πολιορκουμένων ἀπόγνωσιν, οὔτε τὸ φρόνημα τοῦ δήμου συνιδὼν, ἐξαίφνης ἀνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, καὶ καταγνοὺς ἐπ' οὐδεμιᾷ πληγῇ τῶν ἐλπίδων, παραλογώτατα ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνέζευξεν. Πρὸς δὲ τὴν ἀδόκητον αὐτοῦ τροπὴν ἀναθαῤῥήσαντες οἱ λησταὶ κατὰ τῶν ὑστάτων ἐξέδραμον, καὶ συχνοὺς τῶν ἱππέων καὶ πεζῶν διέφθειραν. Τότε μὲν οὖν ἐν τῷ κατὰ τὸν Σκοπὸν στρατοπέδῳ αὐλίζεται Κέστιος, τῇ δὲ ἐπιούσῃ προσωτέρω χωριζόμενος, μᾶλλον ἐξεκαλέσατο τοὺς πολεμίους. Καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν προςκείμενοι διέφθειρον, καθ' ἕτερον δὲ τῆς ὁδοῦ προςιόντες ἠκόντιζον εἰς πλαγίους. Οὔτε δὲ ἐπιστραφῆναι πρὸς τοὺς κατόπιν τιτρώσκοντας ἐθάῤῥουν οἱ τελευταῖοι, ἄπειρόν τι πλῆθος οἰόμενοι διώ-

κειν, καὶ τοὺς κατὰ πλευρὰν ἐγκειμένους ἀναστέλ- 205
λειν οὐχ ὑπέμενον, αὐτοὶ μὲν ὄντες βαρεῖς, καὶ δεδοικότες τὴν τάξιν διασπᾷν, τοὺς δὲ Ἰουδαίους ὁρῶντες κούφους, καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς εὐκόλους, ὥςτε συνέβαινεν αὐτοῖς πολλὰ κακοῦσθαι μηδὲν ἀντιβλάπτουσι τοὺς ἐχθρούς. Παρ᾽ ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν παιόμενοι, καὶ τῆς φάλαγγος ἐκσειόμενοι κατέπιπτον, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς ἦν Πρίσκος μὲν στρατάρχης τάγματος ἕκτου, Λογγῖνος δὲ χιλίαρχος, ἔπαρχος δὲ ἴλης Αἰμίλιος Ἰουκοῦνδος ὄνομα, μόγις εἰς Γαβαὼ κατήντησαν ἐπὶ τὸ πρότερον στρατόπεδον, τὰ πολλὰ καὶ τῶν σκευῶν ἀποβαλόντες. Ἔνθα δύο μὲν ἡμέρας ἐπέμεινεν ὁ Κέστιος, ἀμηχανῶν, ὅ τι χρὴ ποιεῖν· τῇ τρίτῃ δὲ πολλῷ πλείους τοὺς πολεμίους θεασάμενος, καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μεστὰ Ἰουδαίων, ἔγνω καθ᾽ ἑαυτοῦ τε βραδύνας, καὶ ἐὰν ἔτι μένοι πλείοσι χρησόμενος ἐχθροῖς.

8. Ἵνα δὴ συντομωτέρᾳ χρήσαιτο φυγῇ, τὰ τὴν στρατιὰν ἀνθέλκοντα περικόπτειν προςέταξε. Διαφθαρέντων δὲ τῶν ὀρέων καὶ τῶν ὑποζυγίων, πλὴν ὅσα βέλη παρεκόμιζε καὶ μηχανὰς, τούτων γὰρ ἐπὶ χρείαν περιείχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες, μὴ Ἰουδαίοις κατ᾽ αὐτῶν ἁλῷη, προῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ Βαιθώρας. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι μετὰ μὲν τὰς εὐρυχωρίας ἧττον ἐπέκειντο· συνειληθέντων δὲ εἰς τὴν κατὰ στενὰ κατάβασιν, οἱ μὲν φθάσαντες εἶργον αὐτοὺς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τοὺς ὑστάτους κατεώθουν εἰς τὴν φάραγγα. Τὸ δὲ πᾶν πλῆθος παρεκταθὲν ὑπὲρ τὸν αὐχένα τῆς ὁδοῦ, κατεκάλυπτε τὴν φάλαγγα τοῖς βέλεσιν. Ἔνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμηχανούντων προςαμύνειν ἑαυτοῖς, ἐπισφαλέστερος τοῖς ἱππεῦσιν ὁ κίνδυνος ἦν· οὔτε γὰρ ἐν τάξει κατὰ τῆς ὁδοῦ βαδίζειν ἐδύναντο βαλλόμενοι, καὶ τὸ πρόςαντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἱππάσιμον οὐκ ἦν. Τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα κρημνοὶ καὶ φάραγγες, εἰς οὓς ἀποσφαλέντες κατεφέροντο, καὶ οὔτε φυγῆς τό-

πον, οὔτε ἀμύνης εἶχον ἐπίνοιαν, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἀμηχα-
νίας ἐπ᾽ οἰμωγὴν ἐτράποντο, καὶ τοὺς ἐν ἀπογνώσε-
σιν ὀδυρμούς. Ἀντήχει δὲ αὐτοῖς τὸ παρὰ Ἰου-
δαίων ἐγκέλευσμα, καὶ κραυγὴ χαιρόντων ἅμα καὶ
τεθυμωμένων. Ὀλίγου δὲ δεῖν πᾶσαν ἥρπασαν τὴν
ἅμα Κεστίῳ δύναμιν, εἰ μὴ νὺξ ἐπέλαβεν, ἐν ᾗ Ῥω-
μαῖοι μὲν εἰς τὴν Βαιθώραν κατέφυγον, Ἰουδαῖοι
δὲ πάντα τὰ κύκλῳ περισχόντες ἐφρούρουν αὐτῶν
τὴν ἔξοδον.

9. Ἔνθα δὴ Κέστιος τὴν φανερὰν ὁδὸν ἀπο-
γνοὺς, δρασμὸν ἐβουλεύετο, καὶ διακρίνας τοὺς εὐ-
ψυχοτάτους στρατιώτας εἰς τετρακοσίους ἐπέστησε
τοῖς ὀχυρώμασι, προστάξας ἀναβάντας σημαίας τῶν
ἐν τοῖς στρατοπέδοις φυλάκων ἱστᾶν, ὅπως οἱ Ἰου-
206 δαῖοι πᾶσαν οἴωνται τὴν δύναμιν κατὰ χώραν
μένειν· αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀναλαβὼν ἡσυχῇ τριά-
κοντα πρόεισι σταδίους. Ἕωθεν δὲ Ἰουδαῖοι κατι-
δόντες ἔρημον τὴν ἔπαυλιν αὐτῶν, ἐπὶ τοὺς ἐξαπα-
τήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον, καὶ ἐκείνους μὲν
ταχέως κατηκόντισαν, ἐδίωκον δὲ τὸν Κέστιον. Ὁ
δὲ τῆς νυκτὸς οὐκ ὀλίγον προειλήφει, καὶ συντονώ-
τερον ἤλαυνεν μεθ᾽ ἡμέραν, ὥςτε τοὺς στρατιώτας,
ὑπ᾽ ἐκπλήξεως καὶ δέους, τάς τε ἑλεπόλεις καὶ τοὺς
ὀξυβελεῖς καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καταλι-
πεῖν, ἃ τότε Ἰουδαῖοι λαβόντες αὖθις ἐχρήσαντο
κατὰ τῶν ἀφέντων. Προῆλθον δὲ τοὺς Ῥωμαίους
διώκοντες μέχρις Ἀντιπατρίδος. Ἔπειτα ὡς οὐ κα-
τελάμβανον, ὑποστρέφοντες τάς τε μηχανὰς ἦρον,
καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσύλων, τήν τε ἀπολειφθεῖσαν
λείαν συνῆγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τὴν μητρόπο-
λιν ἐπαλινδρόμουν, αὐτοὶ μὲν ὀλίγους ἀποβεβλημέ-
νοι παντάπασι, τῶν δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμά-
χων πεζοὺς μὲν πεντακιςχιλίους καὶ τριακοσίους ἀνη-
ρηκότες, ἱππεῖς δὲ τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα. Ταῦ-
τα μὲν οὖν ἐπράχθη Δίου μηνὸς ὀγδόῃ, δωδεκάτῳ
ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας.

CAP. XX. 1. Μετὰ δὲ τὴν Κεστίου συμφορὰν
πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν Ἰουδαίων, ὥςπερ βαπτιζομέ-
νης νεὼς, ἀπενήχοντο τῆς πόλεως. Κοστόβαρος οὖν
καὶ Σαοῦλος ἀδελφοὶ σὺν Φιλίππῳ τῷ Ἰακίμου —
στρατοπεδάρχης δὲ ἦν οὗτος Ἀγρίππα τοῦ βασιλέ-
ως — διαδράντες ἐκ τῆς πόλεως, ᾤχοντο πρὸς Κέ-
στιον. Ὁ δὲ σὺν τούτοις κατὰ τὴν βασιλικὴν αὐ-
λὴν πολιορκηθεὶς Ἀντίπας, ὑπεριδὼν τὴν φυγὴν,
αὖθις, ὡς ὑπὸ τῶν στασιαστῶν διεφθάρη, δηλώσο-
μεν. Κέστιος δὲ τοὺς περὶ Σαοῦλον ἀξιώσαντας
ἀνέπεμψεν εἰς Ἀχαΐαν πρὸς Νέρωνα, τήν τε αὐτῶν
δηλώσοντας ἀνάγκην, καὶ τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου
τρέψοντας εἰς Φλῶρον· τῇ γὰρ ἐπ᾽ ἐκεῖνον ὀργῇ
κουφίσειν καὶ τοὺς ἑαυτοῦ κινδύνους ἤλπισεν.

2. Καὶ ἐν τούτῳ Δαμασκηνοὶ τὴν τῶν Ῥωμαί-
ων φθορὰν πυθόμενοι, τοὺς παρ᾽ ἑαυτοῖς Ἰουδαί-
ους ἀνελεῖν ἐσπούδασαν. Καὶ καθὸ μὲν εἶχον αὐ-
τοὺς ἐν τῷ γυμνασίῳ πάλαι συνηθροισμένους διὰ 207
τῆς ὑποψίας, τοῦτο πραγματευσάμενοι, ῥάστην τὴν
ἐπιχείρησιν ἐδόκουν. Ἐδεδοίκεσαν δὲ τὰς ἑαυτῶν
γυναῖκας, ἁπάσας πλὴν ὀλίγων ὑπηγμένας τῇ Ἰου-
δαϊκῇ θρησκείᾳ. Διὸ μέγιστος αὐτοῖς ἀγὼν ἐγένετο
λαθεῖν ἐκείνας· τοὺς δὲ Ἰουδαίους, ὡς ἂν ἐν στενῷ
χωρίῳ, τὸν ἀριθμὸν ὄντας μυρίους καὶ πάντας ἀνό-
πλους, ἐπελθόντες, ὑπὸ μίαν ὥραν ἀδεῶς ἔσφα-
ξαν.

3. Οἱ δὲ διώξαντες τὸν Κέστιον ὡς ὑπέστρε-
ψαν εἰς Ἱεροσόλυμα, τοὺς μὲν βίᾳ τῶν ἔτι Ῥω-
μαϊζόντων, τοὺς δὲ πειθοῖ προςήγοντο, καὶ συνα-
θροισθέντες εἰς τὸ ἱερὸν, στρατηγοὺς ἀπέδειξαν τοῦ
πολέμου πλείονας. Ἡιρέθη δὲ Ἰώσηπος υἱὸς Γωρί-
ωνος, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἄνανος, τῶν τε κατὰ τὴν
πόλιν ἁπάντων αὐτοκράτορες, καὶ μάλιστα τὰ τείχη
τῆς πόλεως ἀνεγείρειν· τὸν γὰρ τοῦ Σίμωνος υἱὸν
Ἐλεάζαρον, καίπερ ὑφ᾽ ἑαυτῷ πεποιημένον τὴν Ῥω-

μαίων λείαν, καὶ τὰ ἁρπαγέντα Κεστίου χρήματα, πρὸς οἷς πολλὰ τῶν δημοσίων θησαυρῶν, ὅμως οὐκ ἐπέστησαν ταῖς χρείαις, αὐτόν τε τυραννικὸν ὁρῶντες, καὶ τοὺς ὑπ᾽ αὐτῷ ζηλωτὰς δορυφόρων ἔθεσι χρωμένους. Κατ᾽ ὀλίγον γε μὴν ἥ τε χρεία τῶν χρημάτων, καὶ γοητεύων Ἐλεάζαρος ἐκπεριῆλθε τὸν δῆμον, ὥςτε αὐτῷ πειθαρχεῖν περὶ τῶν ὅλων.

4. Εἰς δὲ τὴν Ἰδουμαίαν ἑτέρους ἐπέλεξαν στρατηγοὺς, Ἰησοῦν τε τὸν υἱὸν Σαπφία τῶν ἀρχιερέων ἕνα, καὶ Ἐλεάζαρον ἀρχιερέως υἱὸν Ἀνανίου. Τῷ δὲ ἄρχοντι τότε τῆς Ἰδουμαίας Νίγερι — γένος δὲ ἦν ἐκ τῆς περὶ Ἰορδάνην Περαίας, διὸ καὶ Περαΐτης ἐπεκαλεῖτο — προςέταξαν ὑποτάσσεσθαι τότε τοῖς στρατηγοῖς. Ἠμέλουν δὲ οὐδὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀλλ᾽ εἰς μὲν Ἱεριχοῦντα Ἰώσηπος ὁ Σίμωνος, εἰς δὲ τὴν Περαίαν Μανασσῆς, Θαμνᾶ δὲ τοπαρχίας Ἰωάννης ὁ Ἐσσαῖος στρατηγήσων ἐπέμφθη· προςκεκλήρωτο δὲ αὐτῷ Λύδδα καὶ Ἰόππη καὶ Ἀμμαοῦς. Τῆς δὲ Γοφνιτικῆς καὶ Ἀκραβατηνῆς ὁ Ἀνανίου Ἰωάννης ἡγεμὼν ἀποδείκνυται, καὶ τῆς Γαλιλαίας ἑκατέρας Ἰώσηπος Ματθίου· προςώριστο δὲ τῇ τούτου στρατηγίᾳ καὶ Γάμαλα, τῶν ταύτῃ πόλεων ὀχυρωτάτη.

5. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων στρατηγῶν ἕκαστος, ὡς εἶχε προθυμίας ἢ συνέσεως, διῴκει τὰ πεπιστευμένα. Ἰώσηπος δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐλθὼν πρῶτον ἐφρόντισε τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας τῶν ἐπιχωρίων, εἰδὼς, ὅτι ταύτῃ πλεῖστα κατορθώσει, καὶ ἐὰν τὰ ἄλλα διαμαρτάνῃ. Συνιδὼν δὲ, ὅτι τοὺς μὲν δυνατοὺς οἰκειώσεται μεταδιδοὺς τῆς ἐξουσίας αὐτοῖς, τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, εἰ δι᾽ ἐγχωρίων καὶ συνήθων τὰ πολλὰ προςτάσσοι, τῶν μὲν γηραιῶν ἑβδομήκοντα τοὺς
208 σωφρονεστάτους ἐπιλέξας ἐκ τοῦ ἔθνους, κατέστησεν ἄρχοντας ὅλης τῆς Γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐτελεστέρων διαφορῶν· τὰ γὰρ μείζω πράγματα καὶ τὰς φονικὰς δίκας

ἐφ' ἑαυτὸν ἀναπέμπειν ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα.

6. Καταστησάμενος δὲ τὰ πρὸς ἀλλήλους νόμιμα τῶν κατὰ πόλιν, ἐπὶ τὴν ἔξωθεν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἐχώρει. Καὶ γινώσκων Ῥωμαίους προςβαλοῦντας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, τὰ ἐπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Ἰωτάπατα καὶ Βηρσαβεὲ καὶ Σελαμὶν, ἔτι δὲ Καφαρεκχὼ καὶ Ἰαφὰ καὶ Σιγὼ, τό τε Ἰταβύριον καλούμενον ὄρος, καὶ Ταριχαίας καὶ Τιβεριάδα· πρὸς δὲ τούτοις τὰ περὶ Γεννησὰρ τὴν λίμνην σπήλαια κατὰ τὴν κάτω καλουμένην Γαλιλαίαν ἀνετειχίσατο, τῆς τε ἄνω Γαλιλαίας τήν τε προςαγορευομένην Ἀχαβάρων πέτραν, καὶ Σὲφ καὶ Ἰαμνὶθ καὶ Μηρὼθ. Κατὰ δὲ τὴν Γαυλανίτιν, Σελεύκειάν τε καὶ Σωγάνην καὶ Γάμαλαν ὠχύρωσεν· μόνοις δὲ Σεπφωρίταις ἀφῆκε καθ' ἑαυτοὺς τεῖχος ἀναδείμασθαι, χρημάτων τε εὐπόρους ὁρῶν ὄντας, καὶ προθύμους ἐπὶ τὸν πόλεμον δίχα προστάγματος. Ὁμοίως γε καὶ Γίσχαλα Ἰωάννης ὁ Λευΐου υἱὸς καθ' ἑαυτὸν ἐτείχιζεν, Ἰωσήπου κελεύσαντος· τοῖς δὲ ἄλλοις ἐρύμασιν αὐτὸς ἅπασι συμπονῶν ἅμα καὶ προστάσσων παρῆν. Κατέλεξε δὲ καὶ δύναμιν ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὑπὲρ δέκα μυριάδας νέων ἀνδρῶν, οὓς πάντας, ἐκ τῶν συλλεγομένων παλαιῶν ὅπλων αὐτοὺς ἐγκατασκευαζόμενος, ὥπλιζεν.

7. Ἔπειτα συνιδὼν ἀήττητον τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν γεγενημένην, εὐπειθείᾳ μάλιστα καὶ μελέτῃ τῶν ὅπλων, τὴν μὲν διδασκαλίαν ἀπέγνω τῇ χρείᾳ διωκομένην. Τὸ δὲ εὐπειθὲς ὁρῶν περιγινόμενον ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἡγεμόνων, Ῥωμαϊκώτερον ἔτεμνε τὴν στρατιὰν, καὶ πλείους καθίστατο ταξιάρχους. Στρατιωτῶν δὲ ἀπεδείκνυ διαφορὰς, καὶ τούτους μὲν ὑπέτασσε δεκαδάρχαις, καὶ ἑκατοντάρχαις, ἔπειτα χιλιάρχοις, καὶ ἐπὶ τούτοις ἡγεμόσι ταγμάτων ἀδροτέρων ἀφηγουμένοις. Ἐδίδασκέ τε σημείων παραδόσεις, καὶ σαλπίγγων προςκλήσεις τε καὶ ἀνα-

κλήσεις, προςβολάς τε κεράτων καὶ περιαγωγὰς, καὶ πῶς δεῖ πρὸς μὲν τὸ κάμνον ἐπιστρέφειν ἐκ τοῦ
209 περιόντος, ἐν δὲ τῷ πονοῦντι συναμύνειν. Ὅσα τε εἰς παράστημα ψυχῆς, καὶ σώματος καρτερίαν συνεχῶς ἀφηγεῖτο· μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἤσκει πρὸς τὸν πόλεμον, παρ' ἕκαστα τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν διηγούμενος, καὶ ὡς πολεμήσουσι πρὸς ἄνδρας, οἳ δι' ἀλκὴν σώματος καὶ ψυχῆς παράστημα πάσης ὀλίγου δεῖν τῆς οἰκουμένης κρατοῦσιν. Ἔφη δὲ πεῖραν αὐτῶν λαβεῖν τῆς κατὰ τὸν πόλεμον εὐταξίας, καὶ πρὸ παρατάξεως, εἰ τῶν συνήθων ἀδικημάτων ἀπόσχοιντο, κλοπῆς τε καὶ λῃστείας καὶ ἁρπαγῆς, τοῦ τε ἐξαπατᾶν τὸ ὁμόφυλον, τό τε κέρδος οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὴν βλάβην τῶν συνηθεστάτων· διοικεῖσθαι γὰρ κάλλιστα τοὺς πολέμους, παρ' οἷς ἂν ἀγαθὸν τὸ συνειδὸς ἔχωσιν οἱ στρατευόμενοι· τοὺς δὲ οἴκοθεν φαύλους, οὐ μόνον τοῖς ἐπιοῦσιν ἐχθροῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ θεῷ χρῆσθαι πολεμίῳ.

8. Πολλὰ τοιαῦτα παραινῶν διετέλει. Καὶ τὸ μὲν ἕτοιμον εἰς παράταξιν αὐτῷ συγκεκρότητο, πεζῶν μὲν ἓξ μυριάδες, ἱππεῖς δὲ διακόσιοι καὶ πεντήκοντα· χωρὶς δὲ τούτων, οἷς ἐπεποίθει μάλιστα, μισθοφόροι περὶ τετρακιςχιλίους καὶ πεντακοσίους. Ἐπιλέκτους δὲ περὶ αὐτὸν εἶχεν ἑξακοσίους φύλακας τοῦ σώματος. Ἔτρεφον δὲ πλὴν τῶν μισθοφόρων τὴν ἄλλην στρατιὰν αἱ πόλεις ῥαδίως· τῶν γὰρ καταλεγέντων ἑκάστη, τοὺς ἡμίσεις ἐπὶ τὴν στρατιὰν ἐκπέμπουσα, τοὺς λοιποὺς ἐπὶ συμπορισμὸν αὐτοῖς τῶν ἐπιτηδείων κατεῖχεν· ὥςτε τοὺς μὲν εἰς ὅπλα, τοὺς δὲ εἰς ἐργασίαν διῃρῆσθαι, καὶ τοῖς τὰ σῖτα πέμπουσιν ἀντιχορηγεῖσθαι παρὰ τῶν ὁπλιτῶν τὴν ἀσφάλειαν.

CAP. XXI. 1. Διοικοῦντι δὲ οὕτω τῷ Ἰωσήπῳ τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν παρανίσταταί τις ἐπίβουλος ἀνὴρ ἀπὸ Γισχάλων, υἱὸς Λευΐου, Ἰωάννης ὄνομα·

πανουργότατος μὲν καὶ δολιώτατος τῶν ἐπισήμων, ἐν δὲ τοῖς πονηρεύμασιν ἁπάντων. Πένης δὲ τὰ πρῶτα, καὶ μέχρι πολλοῦ κώλυμα ἔχων τῆς κακίας τὴν ἀπορίαν, ἕτοιμος μὲν ψεύδεσθαι, δεινὸς δὲ ἐπιθεῖναι πίστιν τοῖς ἐψευσμένοις, ἀρετὴν ἡγούμενος τὴν ἀπάτην, καὶ ταύτῃ κατὰ τῶν φιλτάτων χρώμενος, ὑποκριτὴς φιλανθρωπίας, καὶ δι' ἐλπίδα κέρδους φονικώτατος, ἀεὶ μὲν ἐπιθυμήσας μεγάλων, τρέφων δὲ τὰς ἐλπίδας ἐκ τῶν ταπεινῶν κακουργημάτων. Λῃστὴς γὰρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα καὶ 210
συνοδίαν εὗρε τῆς τόλμης, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγην, προκόπτων δὲ ἀεὶ πλείονα. Φροντὶς δὲ ἦν αὐτῷ μηδένα προςλαμβάνειν εὐάλωτον, ἀλλὰ τοὺς εὐεξίᾳ σώματος, καὶ ψυχῆς παραστήματι, καὶ πολέμων ἐμπειρίᾳ διαφέροντας ἐξελέγετο. Μέχρι γοῦν τετρακοσίων ἀνδρῶν στίφος συνεκρότησεν, οἳ τὸ πλέον ἐκ τῆς Τυρίων χώρας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κωμῶν φυγάδες ἦσαν, δι' ὧν ἐληΐζετο πᾶσαν τὴν Γαλιλαίαν, καὶ μετεώρους ὄντας ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ τοὺς πολλοὺς ἐσπάρασσεν.

2. Ἤδη δὲ αὐτὸν στρατηγιῶντα, καὶ μειζόνων ἐφιέμενον, ἔνδεια χρημάτων κατεῖχεν. Ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰώσηπον ὁρῶν αὐτοῦ σφόδρα χαίροντα τῷ δραστηρίῳ, πείθει μὲν πρῶτον αὐτῷ πιστεῦσαι τὸ τεῖχος ἀνοικοδομῆσαι τῆς πατρίδος, ἐν ᾧ πολλὰ παρὰ τῶν πλουσίων ἐκέρδησεν· ἔπειτα συνθεὶς σκηνὴν πανουργοτάτην, ὡς ἄρα φυλάττοιντο πάντες οἱ κατὰ τὴν Συρίαν Ἰουδαῖοι ἐλαίῳ χρῆσθαι, μὴ δι' ὁμοφύλων ἐγκεχειρισμένῳ, πέμπειν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν μεθορίαν ἐξῃτήσατο. Συνωνούμενος δὲ τοῦ Τυρίου νομίσματος, ὃ τέσσαρας Ἀττικὰς δύναται, τέσσαρας ἀμφορεῖς, τῆς αὐτῆς ἐπίπρασκε τιμῆς ἡμιαμφόριον. Οὔσης δὲ τῆς Γαλιλαίας ἐλαιοφόρου, μάλιστα καὶ τότε εὐφορηκυίας, εἰς σπανίζοντας πέμπων πολὺ καὶ μόνος, ἄπειρόν τι πλῆθος συνήγαγε χρημάτων, οἷς εὐθέως ἐχρῆτο κατὰ τοῦ τὴν ἐργασίαν παρασχόντος.

Καὶ ὑπολαβὼν, εἰ καταλύσειε τὸν Ἰώσηπον, αὐτὸς ἡγήσεσθαι τῆς Γαλιλαίας, τοῖς μὲν ὑφ' αὐτὸν λῃσταῖς προςέταξεν εὐτονώτερον ἐγχειρεῖν ταῖς ἁρπαγαῖς, ὅπως, πολλῶν νεωτεριζόντων κατὰ τὴν χώραν, ἢ διαχρήσαιτό που τὸν στρατηγὸν ἐκβοηθοῦντα λοχήσας, ἢ περιορῶντα τοὺς λῃστὰς διαβάλοι πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους. Ἔπειτα διεφήμιζε πόῤῥωθεν, ὡς ἄρα προδιδῴη Ῥωμαίοις τὰ πράγματα Ἰώσηπος· καὶ πολλὰ τοιαῦτα πρὸς κατάλυσιν τοῦ ἀνδρὸς ἐπραγματεύετο.

3. Καθ' ὃν καιρὸν ἀπὸ Δαβαρίττων κώμης νεανίσκοι τινὲς τῶν ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ καθεζομένων φυλάκων, ἐνεδρεύοντες Πτολεμαῖον τὸν Ἀγρίππα καὶ Βερνίκης ἐπίτροπον, ἀφείλοντο πᾶσαν ὅσην ἦγεν ἀποσκευὴν, ἐν ᾗ πολυτελεῖς ἐσθῆτες οὐκ ὀλίγαι, καὶ πλῆθος ἐκπωμάτων ἀργυρῶν, χρυσοί τε ἦσαν ἑξακόσιοι. Μὴ δυνάμενοι δὲ διαθέσθαι κρύφα τὴν ἁρπαγὴν, πάντα πρὸς Ἰώσηπον εἰς Ταριχαίας ἐκόμισαν. Ὁ δὲ μεμψάμενος αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς βασιλικοὺς βίαιον, τίθησι τὰ κομισθέντα παρὰ τῷ δυνατωτάτῳ τῶν Ταριχαιατῶν Αἰνέᾳ, πέμψαι κατὰ καιρὸν τοῖς δεσπόταις προαιρούμενος. Ὃ δὴ μέγι-
211 στον αὐτῷ κίνδυνον ἐπήγαγεν. Οἱ γὰρ ἁρπάσαντες, ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ μηδεμιᾶς τυχεῖν μερίδος ἐκ τῶν κεκομισμένων ἀγανακτοῦντες, ἅμα δὲ καὶ προσκεψάμενοι τοῦ Ἰωσήπου τὴν διάνοιαν, ὅτι μέλλοι τοῖς βασιλεῦσι τὸν πόνον αὐτῶν χαρίζεσθαι, νύκτωρ εἰς τὰς κώμας αὐτῶν διέδραμον, καὶ πᾶσιν ἐπεδείκνυντο τὸν Ἰώσηπον ὡς προδότην. Ἐνέπλησαν δὲ καὶ τὰς πλησίον πόλεις ταραχῆς, ὥςτε ὑπὸ τὴν ἕω δέκα μυριάδας ὁπλιτῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμεῖν. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἐν τῷ κατὰ Ταριχαίας ἱπποδρόμῳ συνηθροισμένον, πολλὰ πρὸς ὀργὴν ἀνεβόα· καὶ οἱ μὲν καταλύειν, οἱ δὲ καίειν τὸν προδότην ἐκεκράγεσαν. Παρώξυνε δὲ τοὺς πολλοὺς Ἰωάννης, καὶ σὺν αὐτῷ Ἰησοῦς τις υἱὸς Σαπφία, τότε ἄρχων

τῆς Τιβεριάδος. Οἱ μὲν οὖν φίλοι καὶ σωματοφύλακες τοῦ Ἰωσήπου, καταπλαγέντες τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους, ἔφυγον πλὴν τεσσάρων πάντες. Αὐτὸς δὲ κοιμώμενος ἤδη προςφερομένου τοῦ πυρὸς διανίσταται, καὶ, παραινούντων φεύγειν τῶν τεσσάρων, οἳ παρέμειναν, οὔτε πρὸς τὴν καθ᾽ αὑτὸν ἐρημίαν, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων καταπλαγεὶς, προπηδᾷ, περιῤῥηξάμενος μὲν τὴν ἐσθῆτα, καταμησάμενος δὲ τῆς κεφαλῆς κόνιν, ἀποστρέψας δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας, καὶ τὸ ἴδιον ξίφος ἐπιδήσας τῷ τένοντι. Πρὸς ἃ τῶν μὲν οἰκείως ἐχόντων, καὶ μάλιστα Ταριχαιατῶν, οἶκτος ἦν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ τῶν πλησίον ὅσοις ἐδόκει φορτικὸς, ἐβλασφήμουν, προφέρειν τε τὰ κοινὰ χρήματα θᾶττον ἐκέλευον, καὶ τὰς προδοτικὰς συνθήκας ἐξομολογεῖσθαι· προςειλήφεσαν γὰρ ἐκ τοῦ σχήματος οὐδὲν αὐτὸν ἀρνήσεσθαι τῶν ὑπονοηθέντων, ἀλλὰ ἐπὶ συγγνώμης πορισμῷ, πάντα πεποιηκέναι τὰ πρὸς τὸν ἔλεον. Τῷ δὲ ἦν ἡ ταπείνωσις προκατασκευὴ στρατηγήματος· καὶ τεχνιτεύων τοὺς ἀγανακτοῦντας καθ᾽ αὑτοῦ κατ᾽ ἀλλήλων στασιάσαι ἐφ᾽ οἷς ὠργίζοντο, πάντα ὁμολογήσειν ὑπισχνεῖτο. Εἶτα δοθὲν αὐτῷ λέγειν, "Ἐγὼ ταῦτα," ἔφη, "τὰ χρήματα οὔτε ἀναπέμπειν Ἀγρίππᾳ προῃρούμην, οὔτε κερδαίνειν αὐτός· μὴ γὰρ ἡγησάμην ποτὲ φίλον τὸν ὑμῖν διάφορον, ἢ κέρδος τὸ φέρον τῷ κοινῷ βλάβην. Ὁρῶν δὲ, ὦ Ταριχαιᾶται, μάλιστα τὴν ὑμετέραν πόλιν ἀσφαλείας δεομένην, καὶ πρὸς τὴν κατασκευὴν τείχους χρῄζουσαν ἀργυρίου, δεδοικὼς δὲ τῶν Τιβεριέων δῆμον, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐφεδρευούσας τοῖς ἡρπασμένοις, κατασχεῖν ἡσυχῇ τὰ χρήματα προειλόμην, ἵνα ὑμῖν περιβάλωμαι τεῖχος. Εἰ δὲ μὴ δοκεῖ, προφέρω τὰ κεκομισμένα, καὶ παρέχω διαρπάζειν· εἰ δὲ καλῶς ὑμῖν ἐβουλευσάμην, κολάζετε τὸν εὐεργέτην."

4. Ἐπὶ τούτοις οἱ Ταριχαιᾶται μὲν αὐτὸν ἀνευ-

212 φήμουν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκάκιζον, καὶ διηπείλουν. Καταλιπόντες δὲ ἑκάτεροι τὸν Ἰώσηπον, ἀλλήλοις διεφέροντο. Καὶ ἐκεῖνος θαῤῥῶν ἤδη τοῖς ᾠκειωμένοις, ἦσαν δὲ εἰς τετρακισμυρίους Ταριχαιάται, παντὶ τῷ πλήθει παῤῥησιαστικώτερον ὡμίλει. Καὶ πολλὰ τὴν προπέτειαν αὐτῶν κατονειδίσας, ‘ἐκ μὲν τῶν παρόντων Ταριχαίας, ἔφη, τειχίσειν, ἀσφαλιεῖσθαι δὲ ὅμως καὶ τὰς ἄλλας πόλεις· οὐ γὰρ ἀπορήσειν χρημάτων, ἐὰν ὁμονοῶσιν ἐφ' οὓς δεῖ πορίζειν, καὶ μὴ παροξύνωνται κατὰ τοῦ πορίζοντος.’

5. Ἔνθα δὴ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος τῶν ἠπατημένων ἀπανεχώρει, καίτοι διωργισμένον· δισχίλιοι δὲ ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν ἔνοπλοι, καὶ φθάσαντος εἰς τὸ δωμάτιον παρελθεῖν ἀπειλοῦντες ἐφεστήκεσαν. Ἐπὶ τούτοις πάλιν Ἰώσηπος ἀπάτῃ δευτέρᾳ χρῆται· ἀναβὰς γὰρ ἐπὶ τὸ τέγος, καὶ τῇ δεξιᾷ καταστείλας τὸν θόρυβον αὐτῶν, ‘ἀγνοεῖν, ἔφη, τίνων ἀξιοῦσι τυχεῖν· οὐ γὰρ κατακούειν διὰ τὴν τῆς βοῆς σύγχυσιν. Ὅσα δ' ἂν κελεύσωσι, πάντα ποιήσειν, εἰ τοὺς διαλεξομένους ἡσυχῇ πέμψειαν εἴσω πρὸς αὐτόν.’ Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ γνώριμοι σὺν τοῖς ἄρχουσιν εἰσήεσαν. Ὁ δὲ σύρας αὐτοὺς εἰς τὸ μυχαίτατον τῆς οἰκίας, καὶ τὴν αὔλειον ἐπικλείσας, ἐμαστίγωσεν, μέχρι πάντων τὰ σπλάγχνα γυμνῶσαι. Περιειστήκει δὲ τέως τὸ πλῆθος, δικαιολογεῖσθαι μακρότερα τοὺς εἰσελθόντας οἰόμενον. Ὁ δὲ τὰς θύρας ἐξαπίνης ἀνοίξας, ἡμαγμένους ἐξαφῆκε τοὺς ἄνδρας, καὶ τοσαύτην τοῖς ἀπειλοῦσιν ἐνειργάσατο κατάπληξιν, ὥστε ῥίψαντας τὰ ὅπλα φεύγειν.

6. Πρὸς ταῦτα Ἰωάννης ἐπετείνετο τὸν φθόνον, καὶ δευτέραν ἤρτυεν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Ἰωσήπου. Σκηψάμενος δὲ νόσον, ἱκέτευε δι' ἐπιστολῆς τὸν Ἰώσηπον, ἐπιτρέψαι πρὸς θεραπείαν αὐτῷ χρήσασθαι τοῖς ἐν Τιβεριάδι θερμοῖς ὕδασιν. Ὁ δὲ, οὔπω γὰρ ὑπώπτευε τὸν ἐπίβουλον, γράφει τοῖς

κατὰ τὴν πόλιν ἐπάρχοις, ξενίαν τε καὶ τὰ ἐπιτή-
δεια Ἰωάννῃ παρασχεῖν. Ὧν ἀπολαύσας μετὰ δύο
ἡμέρας ἐφ᾽ ᾧ παρῆν διεπράττετο. Καὶ τοὺς μὲν
ἀπάταις τοὺς δὲ χρήμασι διαφθείρων, ἀνέπειθεν
ἀποστῆναι Ἰωσήπου. Καὶ γνοὺς ταῦτα Σίλας, ὁ
φυλάσσειν τὴν πόλιν ὑπὸ Ἰωσήπου καθεστάμενος,
γράφει τὰ κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ κατὰ τάχος.
Ὁ δὲ Ἰώσηπος, ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, νυκτὸς
ὁδεύσας συντόνως, ἑωθινὸς παρῆν ἐπὶ τὴν Τιβεριά-
δα. Καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτῷ ὑπήντα, Ἰω-
άννης δὲ, καίτοι τὴν παρουσίαν ὑποπτεύων ἐπ᾽ αὐ-
τὸν, ὅμως πέμψας τινὰ τῶν γνωρίμων, ὑπεκρίνατο
τὴν ἀσθένειαν, καὶ κλινήρης ὢν ὑστερῆσαι τῆς θε-
ραπείας ἔλεγεν. Ὡς δὲ εἰς τὸ στάδιον τοὺς Τιβε-
ριεῖς ἀθροίσας Ἰώσηπος ἐπειρᾶτο διαλέγεσθαι περὶ
τῶν ἐπεσταλμένων, ὑποπέμψας ὁπλίτας προςέταξεν
αὐτὸν ἀνελεῖν. Τούτους τὰ ξίφη γυμνοῦντας ὁ δῆ- 213
μος προϊδὼν ἀνεβόησεν· πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν Ἰώ-
σηπος ἐπιστραφεὶς, καὶ θεασάμενος ἐπὶ τῆς σφαγῆς
ἤδη τὸν σίδηρον, ἀπεπήδησεν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, —
εἱστήκει δὲ δημηγορῶν ἐπὶ βουνοῦ τινος ἑξαπήχους
τὸ ὕψος, — καὶ παρορμῶντος ἐπιπηδήσας σκάφους,
σὺν δυσὶ σωματοφύλαξιν εἰς μέσην τὴν λίμνην ἀνέ-
φευγεν.

7. Οἱ στρατιῶται δὲ αὐτοῦ ταχέως ἁρπάσαν-
τες ὅπλα, κατὰ τῶν ἐπιβούλων ἐχώρουν. Ἔνθα
δείσας Ἰώσηπος, μὴ, πολέμου κινηθέντος ἐμφυλίου,
δι᾽ ὀλίγων φθόνον παραναλώσῃ τὴν πόλιν, πέμπει
τοῖς σφετέροις ἀγγέλλων, μόνης προνοεῖν τῆς αὐτῶν
ἀσφαλείας, μήτε δὲ κτείνειν τινὰ, μήτε ἀπελέγχειν
τῶν αἰτίων. Καὶ οἱ μὲν τῷ παραγγέλματι πεισθέν-
τες ἠρέμησαν· οἱ δὲ ἀνὰ τὴν πέριξ χώραν πυθό-
μενοι τήν τε ἐπιβουλὴν καὶ τὸν συσκευάσαντα, συν-
ηθροίζοντο κατὰ τοῦ Ἰωάννου. Φθάνει δὲ ἐκεῖνος
εἰς Γίσχαλα φυγὼν τὴν πατρίδα. Συνέῤῥεον δὲ πρὸς
τὸν Ἰώσηπον οἱ Γαλιλαῖοι κατὰ πόλεις, καὶ πολλαὶ

μυριάδες ὁπλιτῶν γενόμεναι, 'παρεῖναι σφᾶς ἐπὶ Ἰωάννην τὸν κοινὸν ἐπίβουλον ἐβόων· συγκαταφλέξειν γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ὑποδεξαμένην πόλιν.' Ὁ δὲ ἀποδέχεσθαι μὲν αὐτῶν ἔφασκε τὴν εὔνοιαν, εἶργε δὲ τὴν ὁρμὴν, χειρώσασθαι συνέσει τοὺς ἐχθροὺς μᾶλλον, ἢ κτεῖναι προαιρούμενος. Ἐκλαβὼν δὲ τοὺς ἀφ᾽ ἑκάστης πόλεως Ἰωάννῃ συναφεστῶτας Ἰώσηπος κατ᾽ ὄνομα, — προθύμως δὲ ἐνεδείκνυντο τοὺς σφετέρους οἱ δημόται, — καὶ διὰ κηρύκων ἀπειλήσας, τῶν ἐντὸς ἡμέρας πέμπτης μὴ καταλιπόντων τὸν Ἰωάννην, τάς τε οὐσίας διαρπάσειν, καὶ τὰς οἰκίας ἅμα ταῖς γενεαῖς καταφλέξειν, τρισχιλίους μὲν ἀπέστησεν εὐθέως, οἳ παραγενόμενοι τὰ ὅπλα παρὰ τοῖς ποσὶν ἔῤῥιψαν αὐτοῦ. Σὺν δὲ τοῖς καταλειφθεῖσιν, ἦσαν δὲ ὅσον εἰς δισχιλίους Σύρων φυγάδες, ἀνέστελλεν Ἰωάννης πάλιν εἰς τὰς λαθραίους ἐπιβουλὰς ἐκ τῶν φανερωτέρων. Κρύφα γοῦν ἔπεμψεν ἀγγέλους εἰς Ἱεροσόλυμα, διαβάλλων τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς δυνάμεως, φάσκων ὅσον οὐδέπω τύραννον ἐλεύσεσθαι τῆς μητροπόλεως, εἰ μὴ προκαταληφθείη. Ταῦθ᾽ ὁ μὲν δῆμος ἦν προειδὼς, οὐ προσεῖχον δέ. Οἱ δυνατοὶ δὲ κατὰ φθόνον, καὶ τῶν ἀρχόντων τινὲς λάθρα τῷ Ἰωάννῃ χρήματα πρὸς συλλογὴν μισθοφόρων ἔπεμψαν, ὅπως πολεμῇ πρὸς Ἰώσηπον· ἐψηφίσαντο δὲ καθ᾽ ἑαυτοὺς, καὶ μετακαλεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς στρατηγίας. Οὐ μὴν ἠξίουν ἀποχρήσειν τὸ δόγμα· δισχιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ὁπλίτας, καὶ τέσσαρας τῶν ἐπιφανῶν ἄνδρας ἔστειλαν, τόν τε τοῦ Νομικοῦ Ἰωάζαρον, καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκὶ, καὶ Σίμωνα καὶ Ἰούδην Ἰωνάθου, πάντας εἰπεῖν δυνατωτάτους, ἵνα οὗτοι τὴν πρὸς τὸν Ἰώσηπον εὔνοιαν ἀποστρέψωσι,
214 'καὶ ἐὰν μὲν ἑκὼν παραγένηται, λόγον ὑποσχεῖν ἐᾶν αὐτόν· εἰ δὲ βιάζοιτο μένειν, ὡς πολεμίῳ χρῆσθαι.' Ἰωσήπῳ δὲ παραγενέσθαι μὲν στρατιὰν ἐπεστάλκεσαν οἱ φίλοι· τὴν δὲ αἰτίαν οὐ προεδήλουν, ἅτε

δὴ τῶν ἐχθρῶν λάθρα βεβουλευμένων. Διὸ καὶ μὴ προφυλαξαμένου, τέσσαρες πόλεις εὐθέως πρὸς τοὺς διαφόρους ἀπέστησαν ἐλθόντας, Σεπφώρις τε καὶ Γάμαλα καὶ Γίσχαλα καὶ Τιβεριάς. Ταχέως δὲ καὶ ταύτας προσηγάγετο δίχα τῶν ὅπλων, καὶ χειρωσάμενος στρατηγήματι τοὺς τέσσαρας ἡγεμόνας, τῶν τε ὁπλιτῶν τοὺς δυνατωτάτους, ἀνέπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Πρὸς οὓς ὁ δῆμος ἠγανάκτησεν οὐ μετρίως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὥρμησε τοὺς προπέμψαντας ἀνελεῖν, εἰ μὴ φθάσαντες ἀπέδρασαν.

8. Ἰωάννην δὲ τὸ λοιπὸν ἐντὸς τοῦ Γισχάλων τείχους ὁ παρὰ Ἰωσήπου φόβος ἐφρούρει. Καὶ μετ᾽ ὀλίγας ἡμέρας πάλιν ἀπέστη Τιβεριὰς, ἐπικαλεσαμένων τῶν ἔνδον Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα. Καὶ τοῦ μὲν μὴ καταντήσαντος ἐφ᾽ ἣν συνετέτακτο προθεσμίαν, Ῥωμαϊκῶν δὲ ἱππέων ὀλίγων κατ᾽ ἐκείνην τὴν ἡμέραν παραφανέντων, τὸν Ἰώσηπον ἐξεκήρυσσον. Τῶν δὲ ἠγγέλη μὲν εἰς Ταριχαίας ἡ ἀπόστασις εὐθέως. Ἐκπεπομφὼς δὲ τοὺς στρατιώτας πάντας ἐπὶ σίτου συλλογὴν, οὔτε μόνος ἐξορμᾶν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας, οὔτε μένειν ὑπέμενε, δεδοικὼς, μὴ, βραδύνοντος αὐτοῦ, φθάσωσιν οἱ βασιλικοὶ παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν· οὐδὲ γὰρ τὴν ἐπιοῦσαν ἐνεργὸν ἕξειν ἔμελλεν, ἐπέχοντος σαββάτου. Δόλῳ δὴ περιελθεῖν ἐπενόει τοὺς ἀποστάντας. Καὶ τὰς μὲν πύλας τῶν Ταριχαιῶν ἀποκλεῖσαι κελεύσας, ὡς μὴ προεξαγγείλοι τις τὸ σκέμμα τοῖς ἐπιχειρουμένοις, τὰ δὲ ἐπὶ τῆς λίμνης σκάφη πάντα συναθροίσας — διακόσια δὲ καὶ τριάκοντα εὑρέθη, καὶ ναῦται τεσσάρων οὐ πλείους ἦσαν ἐν ἑκάστῳ — διὰ τάχους ἐλαύνει πρὸς τὴν Τιβεριάδα. Καὶ τοσοῦτον ἀποσχὼν τῆς πόλεως, ἐξ ὅσου συνιδεῖν οὐ ῥάδιον ἦν, κενὰς τὰς ἁλιάδας μετεώρους σαλεύειν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ, μόνους ἑπτὰ τῶν σωματοφυλάκων ἀνόπλους ἔχων, ἔγγιον ὀφθῆναι προσήει. Θεασάμενοι δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἔτι βλασφημοῦντες οἱ διάφοροι, καὶ διὰ

τὴν ἔκπληξιν πάντα τὰ σκάφη γέμειν ὁπλιτῶν νομίσαντες, ἔῤῥιψαν τὰ ὅπλα, καὶ κατασείοντες ἱκετηρίας ἐδέοντο φείσασθαι τῆς πόλεως.

9. Ὁ δὲ Ἰώσηπος πολλὰ διαπειλησάμενος αὐτοῖς, καὶ κατονειδίσας, εἰ πρῶτα μὲν ἀράμενοι τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον, εἰς στάσεις ἐμφυλίους προαναλίσκουσι τὴν ἰσχὺν, καὶ τὰ εὐκταιότατα ποιοῦσι τοῖς ἐχθροῖς, ἔπειτα τὸν κηδεμόνα τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν ἀναρπάσαι σπεύδουσι, καὶ κλείειν οὐκ αἰδοῦνται τὴν πόλιν αὐτῶν τῷ τειχίσαντι, προσδέχεσθαι τοὺς ἀπολογησομένους ἔφασκε, καὶ δι' ὧν βεβαιώσαιτο τὴν πόλιν. Κατέβαινον δὲ εὐθέως δέκα τῶν Τιβεριέων οἱ δυνατώτατοι· καὶ τοὺς μὲν ἀναλαβὼν μιᾷ τῶν ἁλιάδων ἀνήγαγε πоῤῥωτάτω. Πεντήκοντα δὲ ἑτέρους τῆς βουλῆς τοὺς μάλιστα γνω-
215 ρίμους κελεύει προσελθεῖν, ὡς καὶ παρ' ἐκείνων πίστιν τινὰ βουλόμενος λαβεῖν. Ἔπειτα καινοτέρας σκήψεις ἐπινοῶν, ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ὡς ἐπὶ συνθήκαις προσεκαλεῖτο. Τοῖς δὲ κυβερνήταις ἐκέλευσε τῶν πληρουμένων διὰ τάχους εἰς Ταριχαίας ἀναπλεῖν, καὶ συγκλείειν τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ δεσμωτήριον, μέχρι πᾶσαν μὲν τὴν βουλὴν οὖσαν εἰς ἑξακοσίους, περὶ δὲ δισχιλίους τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου συλλαβὼν, ἀνήγαγε σκάφεσιν εἰς Ταριχαίας.

10. Βοώντων δὲ τῶν λοιπῶν, 'αἴτιον εἶναι μάλιστα τῆς ἀποστάσεως Κλεῖτόν τινα, καὶ παρακαλούντων εἰς ἐκεῖνον ἀπερείδεσθαι τὴν ὀργὴν,' ὁ Ἰώσηπος ἀνελεῖν μὲν οὐδένα προῄρητο, Λευΐαν δέ τινα τῶν αὐτοῦ φυλάκων ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν, ἵνα ἀποκόψῃ τὰς χεῖρας τοῦ Κλείτου. Δείσας δὲ ἐκεῖνος εἰς ἐχθρῶν στίφος ἀποβήσεσθαι μόνος, οὐκ ἔφη. Σχετλιάζοντα δὲ τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τοῦ σκάφους ὁ Κλεῖτος ὁρῶν, καὶ προθυμούμενον ἀποπηδᾶν αὐτὸν ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, ἱκέτευεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν καταλιπεῖν. Καὶ ἐκείνου κατανεύσαντος, ἐφ' ᾧ τὴν ἑτέραν αὐτὸς ἀπο-

κόψειεν ἑαυτοῦ, σπασάμενος τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος ἀπέκοψε τὴν λαιάν· εἰς τοσοῦτον δέους ὑπ᾽ αὐτοῦ Ἰωσήπου προήχθη. Τότε μὲν δὴ κενοῖς σκάφεσι, καὶ δορυφόροις ἑπτὰ τὸν δῆμον αἰχμαλωτισάμενος, πάλιν τὴν Τιβεριάδα προςηγάγετο. Μετὰ δὲ ἡμέρας ὀλίγας Γίσχαλα Σεπφωρίταις συναφιστᾶσαν ἑλὼν, ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις. Συναγαγὼν μέντοι πάντα τοῖς δημόταις δέδωκε, τοῖς τε κατὰ Σέπφωριν ὁμοίως καὶ Τιβεριάδα· καὶ γὰρ καὶ ἐκείνους χειρωσάμενος, νουθετῆσαι διὰ τῆς ἁρπαγῆς ἠθέλησε, καὶ τῇ ἀποδόσει τῶν χρημάτων πάλιν εἰς εὔνοιαν προςηγάγετο.

CAP. XXII. 1. Τὰ μὲν οὖν κατὰ Γαλιλαίαν ἐπέπαυτο κινήματα. Καὶ τῶν ἐμφυλίων παυσάμενοι θορύβων, ἐπὶ τὰς πρὸς Ῥωμαίους ἐτράποντο παρασκευάς. Ἐν δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἀνανός τε ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ τῶν δυνατῶν ὅσοι μὴ τὰ Ῥωμαίων ἐφρόνουν τό τε τεῖχος ἐπεσκεύαζον, καὶ πολλὰ τῶν πολεμιστηρίων ὀργάνων. Καὶ διὰ πάσης μὲν τῆς πόλεως ἐχαλκεύετο βέλη, καὶ πανοπλία. Πρὸς ἀτάκτοις δὲ γυμνασίαις τὸ τῶν νέων πλῆθος ἦν, καὶ μεστὰ ἦν πάντα θορύβου. Δεινὴ δὲ κατήφεια τῶν μετρίων, καὶ πολλοὶ, τὰς μελλούσας προορώμενοι συμφορὰς, ἀπωλοφύροντο. Θειασμοὶ δὲ τοῖς εἰρήνην ἀγαπῶσι δύσφημοι· τοῖς δὲ τὸν πόλεμον ἐξάψασιν ἐσχεδιάζοντο πρὸς ἡδονὴν, καὶ τὸ κατάστημα τῆς πόλεως πρὶν ἐπελθεῖν Ῥωμαίους ἦν οἷα 216
ἀπολουμένης. Ἀνάνῳ γε μὴν φροντὶς ἦν, κατὰ μικρὸν ἀφισταμένῳ τῶν εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῶν, κάμψαι πρὸς τὸ συμφέρον τούς τε στασιαστὰς, καὶ τὴν τῶν κληθέντων ζηλωτῶν ἀφροσύνην. Ἥττητο δὲ τῆς βίας, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς οἵου τέλους ἔτυχε δηλώσομεν.

2. Κατὰ δὲ τὴν Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν ὁ Γιώρα Σίμων, πολλοὺς τῶν νεωτεριζόντων συστη-

σάμενος, ἐφʼ ἁρπαγὰς ἐτράπετο, καὶ οὐ μόνον τὰς οἰκίας ἐσπάρασσε τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα κατῃκίζετο, δῆλός τε ἦν ἤδη πόῤῥωθεν ἀρχόμενος τυραννεῖν. Πεμφθείσης δὲ ἐπʼ αὐτὸν ὑπʼ Ἀνάνου καὶ τῶν ἀρχόντων στρατιᾶς, πρὸς τοὺς ἐν Μασσάδᾳ λῃστὰς μεθʼ ὧν εἶχε κατέφυγε, καὶ ἐκεῖ μέχρι τῆς Ἀνάνου καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν ἀναιρέσεως μένων συνελῄζετο τὴν Ἰδουμαίαν· ὥςτε τοὺς ἄρχοντας τοῦ ἔθνους διὰ τὸ πλῆθος τῶν φονευομένων, καὶ τὰς συνεχεῖς ἁρπαγὰς, στρατιὰν ἀθροίσαντας ἐμφρούρους τὰς κώμας ἔχειν. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἐν τούτοις ἦν.

---

217 218 # ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ῾ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ῾ΑΛΩΣΕΩΣ
ΛΟΓΟΣ Γʹ.

Argumentum Lib. III.

(1) Οὐεσπασιανὸς ὑπὸ Νέρωνος πέμπεται ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους. (2) Μεγάλη Ἰουδαίων σφαγὴ περὶ Ἀσκάλωνα. (3) Ἔκφρασις Γαλιλαίας, Σαμαρείας καὶ Ἰουδαίας. (4) Τίτος σὺν μεγάλῃ δυνάμει εἰς Πτολεμαΐδα ἀφικνεῖται. (5) Ἀναγραφὴ τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων. (6) Οὐεσπασιανὸς εἰςβάλλει εἰς Γαλιλαίαν, καὶ (7) Ἰωτάπατα αἱρεῖ. (8) Ὁποῖα Ἰώσηπος πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἀχθεὶς εἶπε, καὶ ὅπως ἐκεῖνος αὐτῷ ἐχρήσατο. (9) Ὡς ἑάλω Ἰόππη, καὶ ἐνεδόθη Τιβεριάς. (10) Ὡς ἑάλωσαν αἱ Ταριχαῖαι.

---

219 *CAP. I.* 1. Νέρωνι δὲ ὡς ἠγγέλη τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν πταίσματα, λεληθυῖα μὲν, ὡς εἰκὸς, ἔκ-

πληξις ἐμπίπτει καὶ δέος, φανερῶς δὲ ὑπερηφάνει καὶ προςωργίζετο, ‛στρατηγοῦ μὲν ῥᾳστώνῃ μᾶλλον, ἢ ταῖς τῶν πολεμίων ἀρεταῖς, γεγονέναι τὰ συμβάντα, λέγων· πρέπειν δὲ ἡγούμενος αὐτῷ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ἡγεμονίας κατασοβαρεύεσθαι τῶν σκυθρωπῶν, καὶ δοκεῖν δεινοῦ παντὸς ἐπάνω τὴν ψυχὴν ἔχειν.' Διηλέγχετό γε μὴν ὁ τῆς ψυχῆς θόρυβος ὑπὸ τῶν φροντίδων.

2. Σκεπτόμενος δὲ, τίνι πιστεύσειε κινουμένην τὴν ἀνατολὴν, ὃς τιμωρήσεται μὲν τὴν Ἰουδαίων ἐπανάστασιν, προκαταλήψεται δὲ αὐτοῖς ἤδη καὶ τὰ πέριξ ἔθνη συννοσοῦντα, μόνον εὑρίσκει Οὐεσπασιανὸν ταῖς χρείαις ἀναλογοῦντα, καὶ τηλικούτου πολέμου μέγεθος ἀναδέξασθαι δυνάμενον· ἄνδρα ταῖς ἀπὸ νεότητος στρατείαις ἐγγεγηρακότα, καὶ προειρηνεύσαντα μὲν πάλαι Ῥωμαίοις τὴν ἑσπέραν ὑπὸ Γερμανῶν ταρασσομένην, προςκτησάμενον δὲ τοῖς ὅπλοις Βρεττανίαν τέως λανθάνουσαν· ὅθεν αὐτοῦ 220 καὶ τῷ πατρὶ Κλαυδίῳ παρέσχε, χωρὶς ἱδρῶτος ἰδίου θρίαμβον καταγαγεῖν.

3. Ταῦτά τε δὴ προκληδονιζόμενος, καὶ σταθερὰν μετ' ἐμπειρίας τὴν ἡλικίαν ὁρῶν, μετὰ δὲ πίστεως αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ὅμηρον, καὶ τὰς τούτων ἀκμὰς χεῖρα τῆς πατρῴας συνέσεως, τάχα τι καὶ περὶ τῶν ὅλων ἤδη τοῦ θεοῦ προοικονομουμένου, πέμπει τὸν ἄνδρα διαληψόμενον τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐπὶ Συρίας στρατευμάτων, πολλὰ πρὸς τὸ ἐπεῖγον, οἷα κελεύουσιν αἱ ἀνάγκαι, μειλιξάμενός τε καὶ προθεραπεύσας. Ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, ἔνθα συνῆν τῷ Νέρωνι, τὸν μὲν υἱὸν Τίτον ἔστειλεν ἐπ' Ἀλεξανδρείας, τό τε πέμπτον καὶ τὸ δέκατον ἐκεῖθεν ἀναστήσοντα τάγμα. Περάσας δὲ αὐτὸς τὸν Ἑλλήςποντον, πεζὸς εἰς Συρίαν ἀφικνεῖται, καὶ ἐκεῖ τάς τε Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις συνῆγε, καὶ συχνοὺς παρὰ τῶν γειτνιώντων βασιλέων συμμάχους.

CAP. II. 1. Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ τὴν Κεστίου πληγὴν ἐπηρμένοι ταῖς ἀδοκήτοις εὐπραγίαις, ἀκρατεῖς ἦσαν ὁρμῆς, καὶ ὥςπερ ἐκριπιζόμενοι τῇ τύχῃ προσωτέρω τὸν πόλεμον ἐξῆγον. Πᾶν γοῦν εὐθέως ὅσον ἦν μαχιμώτατον αὐτῶν ἀθροισθέντες, ὥρμησαν ἐπ' Ἀσκάλωνα. Πόλις ἐστὶν ἀρχαία, τῶν Ἱεροσολύμων εἴκοσι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἀπέχουσα σταδίους, αἰεὶ διὰ μίσους Ἰουδαίοις γεγενημένη, διὸ καὶ τότε ταῖς πρώταις ὁρμαῖς ἐγγιεῖν ἔδοξεν. Ἐξηγοῦντο δὲ τῆς καταδρομῆς τρεῖς ἄνδρες, ἀλκήν τε κορυφαῖοι καὶ σύνεσιν, Νίγερ τε ὁ Περαΐτης, καὶ ὁ Βαβυλώνιος Σίλας, πρὸς οἷς Ἰωάννης ὁ Ἐσσαῖος. Ἡ δὲ Ἀσκάλων ἐτετείχιστο μὲν καρτερῶς, βοηθείας δὲ ἦν σχεδὸν ἔρημος· ἐφρουρεῖτο γὰρ ὑπό τε σπείρας πεζῶν, καὶ ὑπὸ μιᾶς ἴλης ἱππέων, ἧς ἐπῆρχεν Ἀντώνιος.

2. Οἱ μὲν οὖν πολὺ ταῖς ὀργαῖς συντονώτερον ὁδεύσαντες, ὡς ἐγγύθεν ὡρμημένοι καὶ δὴ παρῆσαν. Ὁ δὲ Ἀντώνιος, οὐ γὰρ ἠγνόει μέλλουσαν ἔτι τὴν ἔφοδον αὐτῶν, προεξήγαγε τοὺς ἱππεῖς, καὶ οὐδὲν οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος, οὔτε πρὸς τὴν τόλμαν ὑποδείσας τῶν πολεμίων, καρτερῶς τὰς πρώτας ὁρμὰς ἀνεδέξατο, καὶ τοὺς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὠθουμένους ἀνέστειλεν. Οἱ δὲ πρὸς ἐμπείρους γε πολέμων ἄπειροι, καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππεῖς, ἀσύντακτοί τε πρὸς ἡνωμένους, καὶ πρὸς ὁπλίτας ἐξηρτυμένους εἰκαιότερον ὡπλισμένοι, θυμῷ τε πλέον ἢ βουλῇ στρατηγούμενοι, πρὸς εὐπειθεῖς καὶ νεύματι πάντα πράττοντας ἀντιτασσόμενοι, πονοῦσι ῥᾳδίως· ὡς γὰρ αὐτῶν ἅπαξ ἤδη συνεταράχθησαν αἱ πρῶται φάλαγγες,
221 ὑπὸ τῆς ἵππου τρέπονται, καὶ τοῖς κατόπιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος βιαζομένοις περιπίπτοντες, ἀλλήλων ἦσαν πολέμιοι, μέχρι πάντες, ταῖς τῶν ἱππέων εἰςβολαῖς εἴξαντες, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ πᾶν τὸ πεδίον. Τὸ δὲ ἦν πλατὺ, καὶ πᾶν ἱππάσιμον, ὃ δὴ καὶ τοῖς

Ῥωμαίοις συνεργῆσαν πλεῖστον εἰργάσατο τῶν Ἰουδαίων φόνον· τούς τε γὰρ φεύγοντας αὐτῶν φθάνοντες ἐπέστρεφον, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ δρόμου συνειλουμένων διεκπαίοντες, ἀπείρους ἀνῄρουν. Ἄλλοι δὲ ἄλλους, ὅπη τρέποιντο, κυκλούμενοι καὶ περιελαύνοντες κατηκόντιζον ῥᾳδίως. Καὶ τοῖς μὲν Ἰουδαίοις τὸ ἴδιον πλῆθος ἐρημία παρὰ τὰς ἀμηχανίας κατεφαίνετο, Ῥωμαῖοι δ᾽ ἐν ταῖς εὐπραγίαις, καίπερ ὄντες ὀλίγοι τῷ πολέμῳ, καὶ περισσεύειν σφᾶς αὐτοὺς ὑπελάμβανον. Καὶ τῶν μὲν προσφιλονεικούντων τοῖς πταίσμασιν, αἰδοῖ τε φυγῆς ταχείας καὶ μεταβολῆς ἐλπίδι, τῶν δὲ μὴ κοπιώντων ἐν οἷς εὐτύχουν, παρέτεινεν ἡ μάχη μέχρι δείλης, ἕως ἀνῃρέθησαν μὲν μύριοι τῶν Ἰουδαίων ἀριθμὸν ἄνδρες, καὶ δύο τῶν ἡγεμόνων, Ἰωάννης τε καὶ Σίλας· οἱ λοιποὶ δὲ τραυματίαι τὸ πλέον, σὺν τῷ περιλειπομένῳ τῶν ἡγεμόνων Νίγερι, τῆς Ἰδουμαίας εἴς πολίχνην τινὰ, Σάλλις καλεῖται, συνέφυγον. Ὀλίγοι δέ τινες καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῆςδε τῆς παρατάξεως ἐτρώθησαν.

3. Οὐ μὴν οἱ Ἰουδαῖοι τηλικαύτῃ συμφορᾷ κατεστάλησαν τὰ φρονήματα· μᾶλλον δὲ αὐτῶν τὸ πάθος ἤγειρε τὰς τόλμας. Ὑπερορῶντές τε τοὺς ἐν ποσὶ νεκροὺς, ἐδελεάζοντο τοῖς προτέροις κατορθώμασιν ἐπὶ πληγὴν δευτέραν. Διαλιπόντες γοῦν οὐδὲ ὅσον ἰάσασθαι τὰ τραύματα, καὶ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἐπισυλλέξαντες, ὀργιλώτεροι καὶ πολλῷ πλείους ἐπαλινδρόμουν ἐπὶ τὴν Ἀσκάλωνα. Παρείπετο δὲ αὐτοῖς, μετὰ τῆς ἀπειρίας καὶ τῶν ἄλλων πρὸς πόλεμον ἐλασσωμάτων, ἡ προτέρα τύχη· τοῦ γὰρ Ἀντωνίου τὰς παρόδους προλοχίσαντος, ἀδόκητοι ταῖς ἐνέδραις ἐμπεσόντες, καὶ ὑπὸ τῶν ἱππέων, πρὶν εἰς μάχην συντάξασθαι, κυκλωθέντες, πάλιν πίπτουσι μὲν ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους· οἱ λοιποὶ δὲ πάντες ἔφυγον, σὺν οἷς καὶ Νίγερ, πολλὰ κατὰ τὴν φυγὴν εὐτολμίας ἐπιδειξάμενος ἔργα. Συνελαύνον-

ται δ' οὖν, προσκειμένων τῶν πολεμίων, εἴς τινα πύργον ὀχυρὸν κώμης Βεζεδὲλ καλουμένης. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντώνιον, ὡς μήτε τρίβοιντο περὶ τὸν πύργον ὄντα δυσάλωτον, μήτε ζῶντα τὸν ἡγεμόνα καὶ γενναιότατον τῶν πολεμίων περιΐδοιεν, ὑποπιμπρᾶσι τὸ τεῖχος. Φλεγομένου δὲ τοῦ πύργου, Ῥωμαῖοι μὲν ἀναχωροῦσι γεγηθότες, ὡς διεφθαρμένου καὶ Νίγερος. Ὁ δὲ εἰς τὸ μυχαίτατον τοῦ φρουρίου σπήλαιον καταπηδήσας ἐκ τοῦ πύργου διασώζεται, καὶ μεθ' ἡμέραν τρίτην τοῖς μετ' ὀλοφυρμῶν πρὸς κηδείαν αὐτὸν ἐρευνῶσιν ὑποφθέγγεται. Προελθὼν δὲ χαρᾶς ἀνελπίστου πάντας ἐπλήρωσεν Ἰουδαίους, ὡς προνοίᾳ θεοῦ σωθεὶς αὐτοῖς στρατηγὸς εἰς τὰ μέλλοντα.

4. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας, — ἣ μητρόπολίς ἐστι τῆς Συρίας,
222 μεγέθους τε ἕνεκα καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας, τρίτον ἀδηρίτως ἐπὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις οἰκουμένης ἔχουσα τόπον, — ἔνθα κατὰ πάσης τῆς ἰδίας ἰσχύος ἐκδεχόμενον αὐτοῦ τὴν ἄφιξιν καὶ Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα κατειλήφει, ἐπὶ Πτολεμαΐδος ἠπείγετο. Καὶ κατὰ ταύτην ὑπαντῶσιν αὐτῷ τὴν πόλιν οἱ τῆς Γαλιλαίας Σεπφῶριν νεμόμενοι, τῶν τῇδε εἰρηνικὰ φρονοῦντες, οἳ καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, καὶ τῆς Ῥωμαίων ἰσχύος οὐκ ἀπρονόητοι, πρὶν ἀφικέσθαι Οὐεσπασιανὸν, Κεστίῳ Γάλλῳ πίστεις τε ἔδοσαν, καὶ δεξιὰς ἔλαβον, καὶ παρεδέξαντο φρουράν. Τότε γε μὴν φιλοφρόνως ἐκδεξάμενοι τὸν ἡγεμόνα, προθύμως σφᾶς αὐτοὺς ὑπέσχοντο κατὰ τῶν ὁμοφύλων συμμάχους· οἷς ὁ στρατηγὸς ἀξιώσασι τέως πρὸς ἀσφάλειαν ἱππεῖς τε καὶ πεζοὺς παραδίδωσιν, ὅσους ἀνθέξειν ταῖς καταδρομαῖς, εἴ τι Ἰουδαῖοι παρακινοῖεν, ὑπελάμβανεν· καὶ γὰρ οὐδὲ μικρὸν ἐδόκει τὸ κινδύνευμα πρὸς τὸν μέλλοντα πόλεμον, ἀφαιρεθῆναι τὴν Σεπφῶριν, μεγίστην μὲν οὖσαν τῆς Γαλι-

λαίας πόλιν, ἐρυμνοτάτῳ δὲ ἐπεκτισμένην χωρίῳ, καὶ φρουρὰν ὅλου τοῦ ἔθνους ἐσομένην.

CAP. III. 1. Δύο δ᾽ οὔσας τὰς Γαλιλαίας, τήν τε ἄνω, καὶ τὴν κάτω προσαγορευομένην, περιΐσχει μὲν ἡ Φοινίκη καὶ Συρία. Διορίζει δὲ ἀπὸ μὲν δύσεως ἡλίου Πτολεμαῒς τοῖς τῆς χώρας τέρμασι, καὶ Κάρμηλος, τὸ πάλαι μὲν Γαλιλαίων, νῦν δὲ Τυρίων ὄρος, — ᾧ προσίσχει Γαβὰ, πόλις ἱππέων, οὕτως ἀγορευομένη διὰ τὸ τοὺς ὑφ᾽ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἀπολυομένους ἱππεῖς ἐν αὐτῇ κατοικεῖν· — ἀπὸ δὲ μεσημβρίας Σαμαρίς τε, καὶ Σκυθόπολις μέχρι τῶν Ἰορδάνου ῥείθρων. Πρὸς ἕω δὲ Ἱππηνή τε καὶ Γαδαρὶς ἀποτέμνεται, καὶ ἡ Γαυλανῖτις αὕτη, καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας οἱ ὅροι. Τὰ προσάρκτια δὲ αὐτῆς Τύρῳ τε καὶ Τυρίων χώρᾳ περατοῦται. Καὶ τῆς μὲν κάτω καλουμένης Γαλιλαίας ἀπὸ Τιβεριάδος μέχρι Ζαβουλὼν, ἧς ἐν τοῖς παραλίοις Πτολεμαῒς 223
γείτων, τὸ μῆκος ἐκτείνεται. Πλατύνεται δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης κώμης, ἣ Ξαλὼθ καλεῖται, μέχρι Βηρσάβης, ἣ καὶ τῆς ἄνω Γαλιλαίας εἰς εὖρος ἀρχὴ μέχρι Βακὰ κώμης· αὕτη δὲ τὴν τῶν Τυρίων γῆν ὁρίζει. Μηκύνεται δὲ μέχρι Μηρὼθ ἀπὸ Θελλᾶ κώμης Ἰορδάνου γείτονος.

2. Τηλικαῦται δὲ οὖσαι τὸ μέγεθος, καὶ τοσούτοις ἔθνεσιν ἀλλοφύλοις κεκυκλωμέναι, πρὸς πᾶσαν ἀεὶ πολέμου πεῖραν ἀντέσχον· μάχιμοί τε γὰρ ἐκ νηπίων, καὶ πολλοὶ πάντοτε Γαλιλαῖοι, καὶ οὔτε δειλία ποτὲ τοὺς ἄνδρας, οὔτε λειπανδρεία τὴν χώραν κατέσχεν, ἐπειδὴ πίων τε πᾶσα καὶ εὔβοτος, καὶ δένδρεσι παντοίοις κατάφυτος, ὡς ὑπὸ τῆς εὐπαθείας προσκαλέσασθαι καὶ τὸν ἥκιστα γῆς φιλόπονον. Προσησκήθη γοῦν ὑπὸ τῶν οἰκητόρων πᾶσα, καὶ μέρος αὐτῆς οὐδὲν ἀργόν· ἀλλὰ καὶ πόλεις πυκναὶ, καὶ τὸ τῶν κωμῶν πλῆθος πανταχοῦ πολυάνθρωπον διὰ τὴν εὐθηνίαν, ὡς τὴν ἐλαχίστην ὑπὲρ

πεντακισχιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις ἔχειν οἰκήτορας.

3. Καθόλου δὲ, εἰ καὶ τῷ μεγέθει τις ἐλαττώσειε τῆς Περαίας τὴν Γαλιλαίαν, προέλοιτο δ' ἂν τῇ δυνάμει· ἡ μὲν γὰρ ἐνεργὸς ὅλη, καὶ συνεχὴς ἔστι καρποφόρος, ἡ Περαία δὲ πολὺ μὲν μείζων, ἔρημος δὲ καὶ τραχεῖα τὸ πλέον, πρός τε καρπῶν ἡμέρων αὔξησιν ἀγριωτέρα. Τό γε μὴν μαλθακὸν αὐτῆς καὶ πάμφορον, καὶ τὰ πεδία δένδρεσι κατάφυτα ποικίλοις, τὸ πλεῖστον δὲ εἰς ἐλαίαν τε καὶ ἄμπελον καὶ φοινικῶνας ἤσκηται, διαρδομένη χειμάῤῥοις τε τοῖς ἀπὸ τῶν ὀρῶν καὶ πηγαῖς ἀενάοις ἅλις, εἴ ποτε ἐκεῖνοι σειρίῳ φθίνοιεν. Μῆκος μὲν οὖν αὐτῆς ἀπὸ Μαχαιροῦντος εἰς Πέλλαν, εὖρος δὲ ἀπὸ Φιλαδελφείας μέχρις Ἰορδάνου. Καὶ Πέλλῃ μὲν, ἣν προειρήκαμεν, τὰ πρὸς ἄρκτον ὁρίζεται, τὰ πρὸς ἑσπέραν δὲ Ἰορδάνῃ· μεσημβρινὸν δὲ αὐτῆς πέρας ἡ Μωαβῖτις, καὶ πρὸς ἀνατολὴν Ἀραβίᾳ τε καὶ Σιλβωνίτιδι, πρὸς δὲ Φιλαδελφηνῇ καὶ Γεράσοις ἀποτέμνεται.

4. Ἡ δὲ Σαμαρεῖτις χώρα μέση μὲν τῆς Ἰουδαίας ἐστὶ καὶ τῆς Γαλιλαίας· ἀρχομένη γὰρ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης Γιναίας ὄνομα κώμης, ἐπιλήγει τῆς Ἀκραβατηνῶν τοπαρχίας. Φύ-
224 σιν δὲ τῆς Ἰουδαίας κατ' οὐδὲν διάφορος· ἄμφω τε γὰρ ὀρειναὶ καὶ πεδιάδες, εἴς τε γεωργίαν μαλθακαὶ, καὶ πολύφοροι, κατάδενδροί τε, καὶ ὀπώρας ὀρεινῆς καὶ ἡμέρου μεσταί. Προςάρδεσθαι δὲ οὐδαμοῦ μὲν φύσει δαψιλὲς, ὕονται δὲ τὸ πλέον· γλυκὺ δὲ νᾶμα πᾶν διαφόρως ἐν αὐταῖς, καὶ διὰ πλῆθος πόας ἀγαθῆς τὰ κτήνη πλέον, ἢ παρ' ἄλλοις, γαλακτοφόρα· μέγιστόν γε μὴν τεκμήριον ἀρετῆς καὶ εὐθηνίας τὸ πληθύειν ἀνδρῶν ἑκατέραν.

5. Μεθόριος δὲ αὐτῶν ἡ Ἀνουὰθ Βορκέως προςαγορευομένη κώμη, πέρας αὕτη τῆς Ἰουδαίας τὸ πρὸς βορέαν· τὰ νότια δὲ αὐτῆς ἐπὶ μῆκος μετρου-

μένης ὁρίζει, προςκυροῦσα τοῖς Ἀράβων ὅροις κώμη, καλοῦσι δὲ αὐτὴν Ἰαρδὰν οἱ τῇδε Ἰουδαῖοι. Εὖρός γε μὴν ἀπὸ Ἰορδάνου ποταμοῦ μέχρις Ἰόππης ἀναπέπταται. Μεσαιτάτη δὲ αὐτῆς πόλις τὰ Ἱεροσόλυμα κεῖται, παρ᾽ ὃ καί τινες οὐκ ἀσκόπως ὀμφαλὸν τὸ ἄστυ τῆς χώρας ἐκάλεσαν. Ἀφῄρηται δὲ οὐδὲ τῶν ἐκ θαλάσσης τερπνῶν ἡ Ἰουδαία, τοῖς παραλίοις κατατείνουσα μέχρι Πτολεμαΐδος. Μερίζεται δὲ εἰς ἕνδεκα κληρουχίας, ὧν ἄρχει μὲν ὡς βασίλειον τὰ Ἱεροσόλυμα, προανίσχουσα τῆς περιοίκου πάσης, ὥςπερ ἡ κεφαλὴ σώματος· αἱ λοιπαὶ δὲ μετ᾽ αὐτὴν διῄρηνται τὰς τοπαρχίας. Γόφνα δευτέρα, καὶ μετ᾽ αὐτὴν Ἀκραβαττὰ, Θαμνὰ πρὸς ταύταις, καὶ Λύδδα καὶ Ἀμμαοῦς καὶ Πέλλη καὶ Ἰδουμαία καὶ Ἐγγαδδαὶ καὶ Ἡρώδειον καὶ Ἱεριχοῦς, μεθ᾽ ἃς Ἰάμνεια καὶ Ἰόππη τῶν περιοίκων ἀφηγοῦνται, καὶ ἐπὶ ταύταις ἥ τε Γαμαλιτικὴ καὶ Γαυλανῖτις, Βαταναία τε καὶ Τραχωνῖτις, αἳ καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας εἰσὶ μοῖραι. Ἀρχομένη δὲ ἀπὸ Λιβάνου ὄρους καὶ τῶν Ἰορδάνου πηγῶν ἡ χώρα, μέχρι τῆς Τιβεριάδος λίμνης εὐρύνεται. Ἀπὸ δὲ κώμης καλουμένης Ἀρφᾶς μέχρις Ἰουλιάδος ἐκτείνεται τὸ μῆκος. Οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν μιγάδες Ἰουδαῖοί τε καὶ Σύροι. Τὰ μὲν δὴ περὶ τῆς Ἰουδαίων τε καὶ τῶν πέριξ χώρας, ὡς ἐνῆν μάλιστα συντόμως ἀπηγγέλκαμεν.

CAP. IV. 1. Ἡ δὲ ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ πεμφθεῖσα Σεπφωρίταις βοήθεια χίλιοι μὲν ἱππεῖς, ἑξακιςχίλιοι δὲ πεζοὶ, Πλακίδου χιλιαρχοῦντος αὐτῶν, ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι διαιροῦνται. Καὶ 225
τὸ μὲν πεζὸν ἐν τῇ πόλει πρὸς φυλακὴν αὐτῆς, τὸ δὲ ἱππικὸν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς αὐλίζεται. Προϊόντες δὲ ἑκατέρωθεν συνεχῶς, καὶ τὰ πέριξ τῆς χώρας κατατρέχοντες, μεγάλα τοὺς περὶ τὸν Ἰώσηπον

ἐκάκουν ἀτρεμοῦντας, τά τε κατὰ πόλιν ἔξωθεν ληϊζόμενοι, καὶ προθέοντας, ὁπότε θαῤῥήσειαν, ἀνακόπτοντες. Ὥρμησέ γε μὴν ὁ Ἰώσηπος ἐπὶ τὴν πόλιν, αἱρήσειν ἐλπίσας ἣν αὐτὸς πρὶν ἀποστῆναι Γαλιλαίων ἐτείχισεν, ὡς καὶ Ῥωμαίοις δυσάλωτον εἶναι. Διὸ καὶ τῆς ἐλπίδος ἀφήμαρτε, τοῦ τε βιάζεσθαι καὶ τοῦ μεταπείθειν Σεπφωρίτας ἀσθενέστερος εὑρεθείς. Παρώξυνε δὲ μᾶλλον τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν χώραν· καὶ οὔτε νύκτωρ, οὔτε μεθ' ἡμέραν, ὀργῇ τῆς ἐπιβουλῆς οἱ Ῥωμαῖοι διέλιπον δῃοῦντες αὐτῶν τὰ πεδία, καὶ διαρπάζοντες τὰ ἐπὶ τῆς χώρας κτήματα, καὶ κτείνοντες μὲν ἀεὶ τὸ μάχιμον, ἀνδραποδιζόμενοι δὲ τοὺς ἀσθενεστέρους. Πυρὶ δὲ ἡ Γαλιλαία καὶ αἵματι πεπλήρωτο πᾶσα, πάθους τε οὐδενὸς ἢ συμφορᾶς ἀπείρατος ἦν· μία γὰρ καταφυγὴ διωκομένοις αἱ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τειχισθεῖσαι πόλεις ἦσαν.

2. Ὁ δὲ Τίτος περαιωθεὶς ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὠκύτερον ἢ κατὰ χειμῶνος ὥραν παραλαμβάνει μὲν ἐφ' ἣν ἔσταλτο δύναμιν. Συντόνῳ δὲ χρώμενος πορείᾳ, διὰ τάχους εἰς Πτολεμαΐδα ἀφικνεῖται. Καὶ ἐκεῖ καταλαβὼν τὸν πατέρα δυσὶ τοῖς ἅμα αὐτῷ τάγμασιν, ἦν δὲ τὰ ἐπισημότατα τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον, ζεύγνυσι καὶ τὸ ἀχθὲν ὑπ' αὐτοῦ πεντεκαιδέκατον. Τούτοις εἵποντο ὀκτωκαίδεκα σπεῖραι· προςεγένοντο δὲ καὶ ἀπὸ Καισαρείας πέντε, καὶ ἱππέων ἴλη μία, πέντε δὲ ἕτεραι τῶν ἀπὸ Συρίας ἱππέων. Τῶν δὲ σπειρῶν αἱ δέκα μὲν εἶχον ἀνὰ χιλίους μὲν πεζοὺς, αἱ δὲ λοιπαὶ δεκατρεῖς ἀνὰ ἑξακοσίους μὲν πεζοὺς, ἱππεῖς δὲ ἑκατὸν εἴκοσι. Συχνὸν δὲ καὶ παρὰ τῶν βασιλέων συνήχθη συμμαχικὸν, Ἀντιόχου μὲν καὶ Ἀγρίππα καὶ Σοέμου παρασχομένων ἀνὰ διςχιλίους πεζοὺς τοξότας καὶ χιλίους ἱππεῖς, τοῦ δὲ Ἄραβος Μάλχου χιλίους πέμψαντος ἱππεῖς ἐπὶ πεζοῖς πεντακιςχιλίοις, ὧν τὸ πλέον ἦσαν τοξόται· ὡς τὴν πᾶσαν δύναμιν,

συνεξαριθμουμένων τῶν βασιλικῶν, ἱππέας τε καὶ πεζοὺς, εἰς ἓξ ἀθροίζεσθαι μυριάδας δίχα θεραπόντων, οἳ παμπληθεῖς μὲν εἵποντο, διὰ δὲ συνάσκησιν πολεμικὴν οὐκ ἂν ἀποτάσσοιντο τοῦ μαχίμου, κατὰ μὲν εἰρήνην ἐν ταῖς μελέταις τῶν δεσποτῶν ἀεὶ στρεφόμενοι, συγκινδυνεύοντες δ' ἐν πολέμοις, ὡς μήτε ἐμπειρίᾳ μήτ' ἀλκῇ τινος πλὴν τῶν δεσποτῶν ἐλαττοῦσθαι.

CAP. V. 1. Καὶ ἐν τούτῳ μὲν οὖν θαυμάσαιτό τις 226
ἂν Ῥωμαίων τὸ προμηθὲς, κατασκευαζομένων ἑαυτοῖς τὸ οἰκετικὸν, οὐ μόνον εἰς τὰς τοῦ βίου διακονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρήσιμον. Εἰ δέ τις αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἄλλην τῆς στρατιᾶς σύνταξιν ἀπίδοι, γνώσεται τὴν τοσήνδε ἡγεμονίαν αὐτοὺς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας, οὐ δῶρον τύχης· οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν ὅπλων ὁ πόλεμος, οὐδὲ ἐπὶ μόνας τὰς χρείας τὼ χεῖρε κινοῦσιν, ἐν εἰρήνῃ ἀπειρηκότες· ἀλλ' ὥςπερ συμπεφυκότες τοῖς ὅπλοις, οὐδέποτε τῆς ἀσκήσεως λαμβάνουσιν ἐκεχειρίαν, οὐδὲ ἀναμένουσι τοὺς καιρούς. Αἱ μελέται δὲ αὐτοῖς οὐδὲν τῆς κατὰ ἀλήθειαν εὐτονίας ἀποδέουσιν, ἀλλ' ἕκαστος ὁσημέραι στρατιώτης πάσῃ προθυμίᾳ καθάπερ ἐν πολέμῳ γυμνάζεται. Διὸ κουφότατα τὰς μάχας διαφέρουσιν· οὔτε γὰρ ἀταξία διασκίδνησιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐν ἔθει συντάξεως, οὔτε δέος ἐξίστησιν, οὔτε δαπανᾷ πόνος. Ἕπεται δὲ τὸ κρατεῖν ἀεὶ κατὰ τῶν οὐχ ὁμοίων βέβαιον· καὶ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν τὰς μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος παρατάξεις, τὰς παρατάξεις δὲ μεθ' αἵματος μελέτας. Οὐδὲ γὰρ ἐξ ἐπιδρομῆς εὐάλωτοι πολεμίοις· ὅπῃ δ' ἂν ἐμβάλωσιν εἰς ἐχθρῶν γῆν, οὐ πρὶν ἅπτονται μάχης ἢ τειχίσαι στρατόπεδον. Τὸ δ' οὐκ εἰκαῖον οὐδὲ ἀνώμαλον ἐγείρουσιν, οὐδὲ πάντες ἢ ἀτάκτως διαλαβόντες, ἀλλ' εἰ μὲν ἀνώμαλος ὢν τύχοι χῶρος, ἐξομαλίζεται· διαμετρεῖται δὲ πα-

ρεμβολὴ τετράγωνος αὐτοῖς. Καὶ τεκτόνων πλῆθος ἕπεται, τά τε πρὸς δόμησιν ἐργαλεῖα.

2. Καὶ τὸ μὲν ἔνδον εἰς σκηνὰς διαλαμβάνουσιν· ἔξωθεν δὲ ὁ κύκλος τείχους ὄψιν ἐπέχει, πύργοις ἐξ ἴσου διαστήματος κεκοσμημένος. Ἐπὶ δὲ τῶν μεταπυργίων τούς τε ὀξυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ λιθοβόλα καὶ πᾶν ἀφετήριον ὄργανον τιθέασιν, ἅπαντα πρὸς τὰς βολὰς ἕτοιμα. Πύλαι δὲ ἐνοικοδομοῦνται τέσσαρες, καθ᾽ ἕκαστον τοῦ περιβόλου κλίμα, πρός τε εἰςόδους τῶν ὑποζυγίων εὐμαρεῖς, καὶ πρὸς ἐκδρομὰς αὐτῶν, εἰ κατεπείγοι, πλατεῖαι. Ῥυμοτομοῦσι δὲ εὐδιαθέτως εἴσω τὸ στρατόπεδον· καὶ μέσας μὲν τὰς τῶν ἡγεμόνων σκηνὰς τίθενται, με-
227 σαίτατον δὲ τούτων τὸ στρατήγιον, ναῷ παραπλήσιον· ὥςπερ δὲ ἐν σχεδίῳ πόλις καὶ ἀγορά τις ἀποδείκνυται, καὶ χειροτέχναις χωρίον, θῶκοί τε λοχαγοῖς καὶ ταξιάρχοις, ὅπη δικάζοιεν, εἴ τινες διαφέροιντο. Τειχίζεται δὲ ὁ περίβολος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα θᾶσσον ἐπινοίας πλήθει καὶ ἐπιστήμῃ τῶν πονούντων. Εἰ δὲ ἐπείγοι, καὶ τάφρος ἔξωθεν περιβάλλεται, βάθος τετράπηχυς, καὶ εὖρος ἴσον.

3. Φραξάμενοι δὲ αὐλίζονται κατὰ συντάξεις ἕκαστοι μεθ᾽ ἡσυχίας τε καὶ κόσμου. Πάντα δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ ἄλλα μετ᾽ εὐταξίας ἀνύεται καὶ ἀσφαλείας· ξυλεία καὶ ἐπισιτισμὸς, εἰ δέοιντο, καὶ ὑδρεία κατὰ συντάξεις ἑκάστοις· οὔτε γὰρ δεῖπνον ἢ ἄριστον, ὁπότε θελήσειαν, αὐτεξούσιον ἑκάστῳ, πᾶσι δὲ ὁμοῦ. Τούς τε ὕπνους αὐτοῖς, καὶ τὰς φυλακὰς, καὶ τὰς ἐξεγέρσεις σάλπιγγες προσημαίνουσιν· οὐδ᾽ ἐστὶν ὅ τι γίνεται δίχα παραγγέλματος. Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω τὸ στρατιωτικὸν μὲν ἐπὶ τοὺς ἑκατοντάρχας ἕκαστοι, πρὸς δὲ τοὺς χιλιάρχους οὗτοι συνίασιν ἀσπασόμενοι, μεθ᾽ ὧν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν ὅλων οἱ ταξιάρχαι πάντες. Ὁ δὲ αὐτοῖς τότε ἐξ ἔθους σημεῖον καὶ τὰ ἄλλα παραγγέλματα δίδωσι διαφέρειν εἰς τοὺς ὑποτεταγμένους· ὃ δὴ καὶ ἐπὶ παρατάξεως

πράττοντες, ἐπιστρέφονται ταχέως, ἵνα δέοι καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὰς ἀνακλήσεις ὑποχωροῦσιν ἀθρόοι.

4. Ἐξιέναι δὲ τοῦ στρατοπέδου δέον ὑποσημαίνει μὲν ἡ σάλπιγξ· ἠρεμεῖ δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ ἅμα νεύματι τὰς μὲν σκηνὰς ἀναιροῦσιν, πάντα δὲ ἐξαρτύονται πρὸς τὴν ἔξοδον, καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ὑποσημαίνουσι παρεσκευάσθαι. Οἱ δὲ ἐν τάχει τοῖς τε ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἐπιτιθέντες τὴν ἀποσκευὴν, ἑστᾶσιν ὥςπερ ἐφ' ὕσπληγγος ἐξορμᾶν ἕτοιμοι, ὑποπιμπρᾶσι τε ἤδη τὴν παρεμβολὴν, ὡς αὐτοῖς μὲν ῥᾴδιον ἐκεῖ πάλιν τειχίσασθαι, μὴ γένοιτο δὲ ἐκεῖνό ποτε τοῖς πολεμίοις χρήσιμον. Καὶ τρίτον δὲ ὁμοίως αἱ σάλπιγγες προσημαίνουσι τὴν ἔξοδον, ἐπισπέρχουσαι τοὺς δι' αἰτίαν τινὰ βραδύνοντας, ὡς μή τις ἀπολειφθείη τάξεως. Ὅ τε κήρυξ δεξιὸς τῷ πολεμάρχῳ παραστὰς, εἰ πρὸς πόλεμόν εἰσιν ἕτοιμοι, τῇ πατρίῳ γλώσσῃ τρὶς ἀναπυνθάνεται. Καὶ ἐκεῖνοι τοσαυτάκις ἀντιβοῶσι μέγα τι καὶ πρόθυμον, ἕτοιμοι λέγοντες· φθάνουσί τε τὸν ἐπερωτῶντα, καί τινος ἀρηΐου πνεύματος ὑποπιμπλάμενοι τῇ βοῇ συνεξαίρουσι τὰς δεξιάς.

5. Ἔπειτα προϊόντες ὁδεύουσιν ἡσυχῇ καὶ μετὰ κόσμου πάντες, ὥςπερ ἐν πολέμῳ τὴν ἰδίαν τάξιν ἕκαστος φυλάσσων. Οἱ μὲν πεζοὶ θώραξί τε πεφραγμένοι καὶ κράνεσι, καὶ μαχαιροφοροῦντες ἀμφοτέρωθεν· μακρότερον δὲ αὐτῶν τὸ λαιὸν ξίφος πολλῷ, τὸ γὰρ κατὰ δεξιὸν σπιθαμῆς οὐ πλέον ἔχει μῆκος. Φέρουσι δὲ οἱ μὲν περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπίλεκτοι πεζοὶ λόγχην καὶ ἀσπίδα· ἡ δὲ λοιπὴ φάλαγξ ξυστόν τε καὶ θυρεὸν ἐπιμήκη, πρὸς οἷς πρίονα καὶ κόφινον, ἄμην τε καὶ πέλεκυν, πρὸς δὲ ἱμάντα καὶ 228
δρέπανον καὶ ἅλυσιν, ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον· ὡς ὀλίγον ἀποδεῖν τῶν ἀχθοφορούντων ὀρέων τὸν πεζόν. Τοῖς δὲ ἱππεῦσι μάχαιρα μὲν ἐκ δεξιοῦ μακρὰ, καὶ κοντὸς ἐπιμήκης ἐν χειρὶ, θυρεὸς δὲ παρὰ

πλευρὸν ἵππου πλάγιος, καὶ κατὰ γωρυτοῦ παρήρτηνται τρεῖς ἢ πλείους ἄκοντες, πλατεῖς μὲν αἰχμὰς, οὐκ ἀποδέοντες δὲ δοράτων μέγεθος. Κράνη δὲ καὶ θώρακες ὁμοίως τοῖς πεζοῖς ἅπασιν. Οὐδενὶ δὲ ὅπλῳ διαλλάττουσιν οἱ περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπίκριτοι τῶν ἐν ταῖς ἴλαις ἱππέων· κλήρῳ δὲ τῶν ταγμάτων ἀεὶ τὸ λαχὸν ἡγεῖται.

6. Τοιαῦται μὲν οὖν αἱ Ῥωμαίων πορεῖαί τε καὶ καταλύσεις, πρὸς δὲ ὅπλων διαφοραί· οὐδὲν δὲ ἀπροβούλευτον ἐν ταῖς μάχαις, οὐδὲ αὐτοσχέδιον, ἀλλὰ γνώμη μὲν ἀεὶ παντὸς ἔργου προάγει, τοῖς δοχθεῖσι δὲ ἕπεται τὰ ἔργα. Παρ᾽ ὃ καὶ σφάλλονται μὲν ἥκιστα, καὶ ἂν πταίσωσι δὲ, ῥᾳδίως ἀναλαμβάνουσι τὰ σφάλματα. Ἡγοῦνταί τε τῶν ἀπὸ τύχης ἐπιτευγμάτων ἀμείνους τὰς ἐπὶ τοῖς προβουλευθεῖσι διαμαρτίας, ὡς τοῦ μὲν αὐτομάτου καλοῦ δελεάζοντος εἰς ἀπρομήθειαν, τῆς σκέψεως δὲ, καὶ ἂν ἀτυχήσῃ ποτὲ, πρὸς τὸ μὴ αὖθις καλὴν ἐχούσης μελέτην· καὶ τῶν μὲν αὐτομάτων ἀγαθῶν οὐ τὸν λαβόντα αἴτιον εἶναι, τῶν δὲ παρὰ γνώμην προςπεσόντων σκυθρωπῶν παραμυθίαν τό γε προςηκόντως βεβουλεῦσθαι.

7. Παρασκευάζουσι μὲν οὖν ἐν ταῖς μελέταις τῶν ὅπλων οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἀλκίμους. Προςασκοῦνται δὲ καὶ τῷ φόβῳ· οἵ τε γὰρ νόμοι παρ᾽ αὐτοῖς οὐ λειποταξίου μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥᾳστώνης ὀλίγης, θανατικοί. Οἵ τε στρατηγοὶ τῶν νόμων φοβερώτεροι· ταῖς γὰρ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τιμαῖς ῥύονται τὸ δοκεῖν ὠμοὶ πρὸς τοὺς κολαζομένους. Τοσοῦτον δὲ αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας πειθήνιον, ὡς ἔν τε εἰρήνῃ κόσμον εἶναι, καὶ ἐπὶ παρατάξεως ἓν σῶμα τὴν ὅλην στρατιάν. Οὕτως αὐτῶν συναφεῖς μὲν αἱ τάξεις, εὔστροφοι δέ εἰσιν αἱ περιαγωγαὶ, ὀξεῖαι δὲ ἀκοαὶ μὲν παραγγέλμασιν, ὄψεις δὲ σημείοις, ἔργοις δὲ χεῖρες. Ὅθεν δρᾶσαι μὲν ἀεὶ ταχεῖς, βραδύτατοι δὲ παθεῖν εἰσιν.

Οὐδέ ἐστιν ὅπου συστάντες ἢ πλήθους ἡττήθησαν ἢ στρατηγημάτων ἢ δυςχωρίας, ἀλλ᾽ οὐδὲ τύχης· καὶ γὰρ ταύτης αὐτοῖς τὸ κρατεῖν βεβαιότερον. Οἷς οὖν βουλὴ μὲν ἄρχει πράξεως, ἕπεται δὲ τοῖς βεβουλευμένοις στρατὸς οὕτω δραστήριος, τί θαυμαστὸν, εἰ πρὸς ἕω μὲν Εὐφράτης, ὠκεανὸς δὲ πρὸς ἑσπέραν, μεσημβρινὸν δὲ Λιβύης τὸ πιότατον, καὶ πρὸς ἄρκτον Ἴστρος τε καὶ Ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας ὅροι; Δεόντως γὰρ ἄν τις εἴποι τὸ κτῆμα τῶν κτησαμένων ἔλασσον.

8. Ταῦτα μὲν οὖν διεξῆλθον, οὐ Ῥωμαίους
ἐπαινέσαι προαιρούμενος τοσοῦτον, ὅσον εἴς τε πα-
ραμυθίαν τῶν κεχειρωμένων, καὶ εἰς ἀποτροπὴν 229
τῶν νεωτεριζόντων. Εἴη δ᾽ ἂν τοῖς ἀγνοοῦσι τῶν
φιλοκαλούντων καὶ πρὸς ἐμπειρίαν ἡ ἀγωγὴ τῆς
Ῥωμαίων στρατιᾶς. Ἐπάνειμι δὲ, ὅθεν ἐπὶ ταῦτα
ἐξέβην.

CAP. VI. 1. Οὐεσπασιανὸς μὲν ἅμα τῷ παιδὶ Τίτῳ διατρίβων τέως ἐν Πτολεμαΐδι, συνέτασσε τὰς δυνάμεις. Ὁ δὲ τὴν Γαλιλαίαν κατατρέχων Πλάκιδος ἐπεὶ πολὺ μὲν πλῆθος ἀνῃρήκει τῶν καταλαμβανομένων, — τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἀσθενέστερον Γαλιλαίων καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐναποκάμνον, — ὁρῶν δὲ τὸ μάχιμον ἀεὶ συμφεῦγον εἰς τὰς ὑπὸ Ἰωσήπου τειχισθείσας πόλεις, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ὀχυρωτάτην αὐτῶν Ἰωτάπατα, οἰόμενος ἐξ ἐφόδου μὲν αἱρήσειν ῥᾳδίως, μέγα δὲ κλέος ἑαυτῷ παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ ἐκείνοις ὄφελος εἰς τὰ λοιπὰ παρέξειν· προςχωρήσειν γὰρ δέει τὰς ἄλλας πόλεις, τῆς καρτερωτάτης ἐχομένης. Πολύ γε μὴν διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. Ἐπιόντα γὰρ αὐτὸν οἱ Ἰωταπατηνοὶ προαισθόμενοι, πρὸ τῆς πόλεως ἐκδέχονται· καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συῤῥαγέντες ἀδοκήτως, πολλοὶ καὶ πρὸς μάχην ἕτοιμοι πρόθυμοί τε, ὡς ἂν ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων, τρέπονται

ταχέως, καὶ πολλοὺς μὲν τιτρώσκουσι τῶν Ῥωμαίων, ἑπτὰ δὲ ἀναιροῦσι, διὰ τὸ μήτε ἄτακτον αὐτῶν τὴν ὑποχώρησιν γενέσθαι, καὶ τὰς πληγὰς ἐπιπολαίους, πεφραγμένων πάντοθεν τῶν σωμάτων, τούς τε Ἰουδαίους πόῤῥωθεν βάλλειν πλέον ἢ συμπλέκεσθαι θαῤῥεῖν, γυμνῆτας ὁπλίταις. Ἔπεσον δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων τρεῖς ἄνδρες, καὶ ἐτρώθησαν ὀλίγοι. Ὁ Πλάκιδος μὲν οὖν, τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς ἀτονώτερος εὑρεθεὶς, φεύγει.

2. Οὐεσπασιανὸς δὲ ὡρμημένος αὐτὸς ἐμβάλλειν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐξελαύνει τῆς Πτολεμαΐδος, διατάξας τὴν στρατιὰν ὁδεύειν, καθὰ Ῥωμαίοις ἔθος. Τοὺς μέν γε ψιλοὺς τῶν ἐπικούρων καὶ τοξότας προάγειν ἐκέλευσεν, ὡς ἀνακόπτοιεν τὰς ἐξαπιναίους τῶν πολεμίων ἐπιδρομὰς, καὶ διερευνῷεν τὰς ὑπόπτους καὶ λοχᾶσθαι δυναμένας ὕλας· οἷς εἵπετο καὶ Ῥωμαίων ὁπλιτικὴ μοῖρα, πεζοί τε καὶ ἱππεῖς. Τούτοις ἀφ᾽ ἑκάστης ἑκατονταρχίας ἠκολούθουν δέκα, τήν τε αὐτῶν σκευὴν καὶ τὰ μέτρα τῆς παρεμβολῆς φέροντες. Καὶ μετ᾽ αὐτοὺς ὁδοποιοὶ, τά τε σκολιὰ τῆς λεωφόρου κατευθύνειν καὶ χθαμαλοῦν τὰ δύςβατα, καὶ τὰς ἐμποδίους ὕλας προανακόπτειν, ὡς μὴ ταλαιπωροῖτο δύςποροῦν τὸ στράτευμα. Κατόπιν δὲ τούτων τάς τε ἰδίας, καὶ τὰς
230 τῶν ὑπ᾽ αὐτῷ ἡγεμόνων ἔταξεν ἀποσκευὰς, καὶ συχνοὺς ἐπὶ τούτοις πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἱππέων. Μεθ᾽ οὓς αὐτὸς ἐξήλαυνε, τούς τε ἐπιλέκτους τῶν πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ τοὺς λογχοφόρους ἔχων. Εἵπετο δὲ αὐτῷ τὸ ἴδιον τοῦ τάγματος ἱππικόν· ἴδιοι γὰρ ἑκάστου τάγματος εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἱππεῖς. Τούτοις δὲ ἠκολούθουν οἱ τὰς ἑλεπόλεις φέροντες ὀρεῖς, καὶ τὰ λοιπὰ μηχανήματα. Μετὰ τούτους ἡγεμόνες τε καὶ σπειρῶν ἔπαρχοι σὺν χιλιάρχοις, ἐπιλέκτους περὶ σφᾶς στρατιώτας ἔχοντες· ἔπειτα αἱ σημαῖαι περιΐσχουσαι τὸν ἀετὸν, ὃς παντὸς ἄρχει Ῥωμαίοις τάγματος, βασιλεύς τε οἰωνῶν

ἁπάντων, καὶ ἀλκιμώτατος ὢν· ὃ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας τεκμήριον αὐτοῖς, καὶ κληδὼν, ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι, τοῦ κρατήσειν δοκεῖ. Τοῖς ἱεροῖς δὲ ἠκολούθουν οἱ σαλπιγκταὶ, καὶ κατόπιν αὐτῶν ἡ φάλαγξ τὸ στῖφος εἰς ἓξ πλατύνασα. Τούτοις παρείπετό τις ἑκατοντάρχης ἐξ ἔθους τὴν τάξιν ἐπισκοπούμενος. Τὸ δὲ οἰκετικὸν ἑκάστου τάγματος ἅπαν τοῖς πεζοῖς εἵπετο, τὰς ἀποσκευὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπὶ τοῖς ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἄγοντες· κατόπιν δὲ πάντων τῶν ταγμάτων ὁ μίσθιος ὄχλος, οἷς οὐραγοὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἠκολούθουν, πεζοί τε καὶ ὁπλῖται καὶ τῶν ἱππέων πολλοί.

3. Οὕτως ὁδεύσας Οὐεσπασιανὸς μετὰ τῆς δυνάμεως πρὸς τοὺς ὅρους ἀφικνεῖται τῆς Γαλιλαίας, ἔνθα καταστρατοπεδευσάμενος ὡρμημένους εἰς πόλεμον τοὺς στρατιώτας κατεῖχεν, ἐπιδεικνύμενός τε τὴν στρατιὰν εἰς κατάπληξιν τοῖς πολεμίοις, καὶ μετανοίας διδοὺς καιρὸν, εἰ πρὸ μάχης μεταβάλλοιντο. Ἅμα δὲ καὶ πρὸς πολιορκίαν τῶν ἐρυμάτων ἐξηρτύετο. Μετάνοιαν μὲν οὖν τῆς ἀποστάσεως ὀφθεὶς ὁ στρατηγὸς πολλοῖς ἐνειργάσατο, κατάπληξιν δὲ πᾶσιν· οἱ γὰρ περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐστρατοπεδευκότες, οὐκ ἄποθεν τῆς Σεπφώρεως παρὰ πόλιν Γαρὶν καλουμένην, ἐπεὶ πλησιάζοντα τὸν πόλεμον ἤκουσαν, ὅσον τε οὔπω τοὺς Ῥωμαίους συμμίξοντας σφίσιν, οὐ μόνον πρὸ μάχης, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἰδεῖν τοὺς ἐχθροὺς, διασκίδνανται φυγῇ. Καταλείπεται δὲ ὁ Ἰώσηπος μετ' ὀλίγων, καὶ κατιδὼν, ὡς οὔτε δέχεσθαι τοὺς πολεμίους ἀρκετὴν ἔχει δύναμιν, καὶ πεπτωκότα τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, ἄσμενοί τε ἂν, εἰ πιστεύοιντο, χωροῖεν οἱ πλείους ἐπὶ σπονδὰς, ἐδεδίει μὲν ἤδη περὶ παντὸς τοῦ πολέμου, τότε δὲ ὡς ποῤῥωτάτω χωρίζεσθαι τῶν κινδύνων ἔκρινεν. Ἀναλαβὼν δὲ τοὺς συμμείναντας εἰς Τιβεριάδα καταφεύγει.

CAP. VII. 1. Οὐεσπασιανὸς δὲ τῇ πόλει τῶν Γα-
δαρέων ἐπελθὼν, αἱρεῖ τε κατὰ πρώτην ἔφοδον αὐ-
τὴν, μαχίμου πλήθους ἔρημον καταλαβών. Καὶ
παρελθὼν εἴσω, πάντας ἡβηδὸν ἀναιρεῖ, μηδεμιᾶς
231 τῶν Ῥωμαίων ἡλικίας ἔλεον ποιουμένων, μίσει τε
πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ μνήμῃ τῆς κατὰ τὸν Κέστιον
αὐτῶν παρανομίας. Ἐμπίμπρησι δὲ οὐ μόνον αὐ-
τὴν τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὰς πέριξ κώμας πάσας
τε καὶ πολίχνας, ἃς μὲν παντελῶς ἐκλελειμμένας,
ἔστι δὲ ἃς αὐτὸς ἐξανδραποδιζόμενος.

2. Ὁ δὲ Ἰώσηπος ἣν πρὸς ἀσφάλειαν εἵλετο πόλιν, αὐτὸς ἐνέπλησε δέους καταφυγών. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος οὐκ ἂν, εἰ μὴ πρὸς ἅπαν ἀπεγνώκει τὸν πόλεμον, τραπῆναί ποτε αὐτὸν ᾤοντο· καὶ κατὰ τοῦτό γε οὐ διημάρτανον αὐτοῦ τῆς γνώμης. Ἑώρα μὲν γὰρ, οἷ ῥέψειε τὰ Ἰουδαίων τέλους, καὶ μίαν αὐτῶν ᾔδει σωτηρίαν, εἰ μεταβάλλοιντο. Αὐτὸς δὲ, καίπερ συγγνωσθήσεσθαι παρὰ Ῥωμαίοις προσδοκῶν, ὅμως τεθνάναι μᾶλλον εἵλετο πολλάκις, ἢ καταπροδοὺς τὴν πατρίδα, καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίαν ὑβρίσας, εὐτυχεῖν παρ᾽ οἷς πολεμήσων ἐπέμφθη. Γράφειν οὖν τοῖς ἐν τέλει τῶν Ἱεροσολύμων διέγνω μετὰ ἀκριβείας τὰ πράγματα, ὡς μήτε ἐπὶ μεῖζον ἐξάρας τὴν πολεμίων ἰσχὺν αὖθις εἰς δειλίαν κακίζοιτο, μήτε ἐνδεέστερον ἀπαγγείλας, καὶ ἂν μετανοήσαντας ἴσως θρασύνειεν, ἵνα τε ἢ σπονδὰς αἱρούμενοι ταχέως ἀντιγράψωσιν, ἢ πολεμεῖν ἐγνωκότες, ἀξιόμαχον πρὸς Ῥωμαίους πέμψωσιν αὐτῷ δύναμιν. Ὁ μὲν οὖν ταῦτα ἐπιστείλας, πέμπει διὰ τάχους ἐπὶ Ἱεροσολύμων τοὺς τὰ γράμματα κομίζοντας.

3. Οὐεσπασιανὸς δὲ ὁρμώμενος ἐξαιρεῖν τὴν Ἰωτάπατα, — πέπυστο γὰρ εἰς αὐτὴν πλείστους τῶν πολεμίων συμπεφευγέναι, καὶ ἄλλως ὁρμητήριον ἰσχυρὸν οὖσαν αὐτῶν, — πέμπει πεζούς τε καὶ ἱπ-

πεῖς προεξομαλιοῦντας τὴν ὁδὸν, ὀρεινὴν ὑπάρχουσαν, καὶ πετρώδη, δύςβατόν τε καὶ πεζοῖς, ἱππεῦσι δὲ ἀμήχανον. Οἱ μὲν οὖν τέσσαρσιν ἡμέραις ἐξειργάσαντο, καὶ πλατεῖαν ἤνοιξαν τῇ στρατιᾷ λεωφόρον. Τῇ πέμπτῃ δὲ ὁ Ἰώσηπος, αὕτη δὲ ἦν Ἀρτεμισίου μηνὸς εἰκοστὴ πρώτη, φθάνει παρελθὼν εἰς τὴν Ἰωτάπατα ἐκ τῆς Τιβεριάδος, καὶ πεπτωκότα τοῖς Ἰουδαίοις ἀνίστησι τὰ φρονήματα. Οὐεσπασιανῷ δέ τις εὐαγγελίζεται τὴν μετάβασιν τοῦ ἀνδρὸς αὐτόμολος, καὶ κατήπειγεν ἐπὶ τὴν πόλιν, ὡς μετ' ἐκείνης αἱρήσοντα πᾶσαν Ἰουδαίαν, εἰ λάβοι τὸν Ἰώσηπον ὑποχείριον. Ὁ δὲ ἁρπάσας ὥςπερ μέγιστον εὐτύχημα τὴν ἀγγελίαν, καὶ προνοίᾳ θεοῦ τὸν συνετώτατον εἶναι δοκοῦντα τῶν πολεμίων οἰόμενος εἰς αὐθαίρετον εἱρκτὴν παρελθεῖν, εὐθέως μὲν σὺν χιλίοις ἱππεῦσι πέμπει Πλάκιδον, καὶ δεκαδάρχην Ἐβούτιον, ἄνδρα τῶν ἐπισήμων κατὰ χεῖρα καὶ σύνεσιν, περικατασχεῖν κελεύσας τὴν πόλιν, ὡς μὴ λάθοι διαδρὰς ὁ Ἰώσηπος.

4. Αὐτὸς δὲ μετὰ μίαν ἡμέραν ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν εἵπετο, καὶ μέχρι δείλης ὁδεύσας πρὸς τὴν Ἰωτάπατα ἀφικνεῖται. Ἀναλαβὼν δὲ τὴν στρατιὰν τὸ προσάρκτιον αὐτῆς μέρος πρός τινι λόφῳ 232
στρατοπεδεύεται, διέχοντι σταδίους ἑπτὰ τῆς πόλεως, πειρώμενος ὡς μάλιστα τοῖς πολεμίοις εὐσύνοπτος εἶναι πρὸς ἔκπληξιν· ἣ καὶ παραχρῆμα τοσαύτη τοὺς Ἰουδαίους κατέσχεν, ὡς μηδένα τοῦ τείχους τολμῆσαι προελθεῖν. Ῥωμαῖοι δὲ εὐθὺς μὲν ἀπώκνησαν προςβαλεῖν δι' ὅλης ὡδευκότες ἡμέρας· διπλῇ δὲ τῇ φάλαγγι κυκλοῦνται τὴν πόλιν, καὶ τρίτην ἔξωθεν περιΐστᾶσι τὴν ἵππον, πάσας ἀποφράσσοντες αὐτοῖς τὰς ἐξόδους. Τοῦτό γε ἐν ἀπογνώσει σωτηρίας παρώξυνε τοὺς Ἰουδαίους πρὸς τόλμαν· οὐδὲν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ μαχιμώτερον.

5. Γενομένης δὲ μεθ' ἡμέραν προςβολῆς, τὸ μὲν πρῶτον Ἰουδαῖοι κατὰ χώραν μένοντες ἀντεῖχον

ἀντικρὺ τῶν Ῥωμαίων, ἐξεστρατοπεδευκότες πρὸ τοῦ τείχους. Ὡς δὲ Οὐεσπασιανὸς τούτοις μὲν τοὺς τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πᾶν τὸ τῶν ἐκηβόλων πλῆθος ἐπιστήσας ἐπέτρεψε βάλλειν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πεζῶν εἰς τὸ πρόςαντες ἀνώθει, καθ' ὃ τὸ τεῖχος ἦν εὐάλωτον, δείσας Ἰώσηπος περὶ τῇ πόλει προπηδᾷ, καὶ σὺν αὐτῷ πᾶν τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος. Συμπεσόντες δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἀθρόοι, τοῦ μὲν τείχους ἀνέστειλαν αὐτοὺς, πολλὰ δὲ ἐπεδείκνυντο χειρῶν ἔργα καὶ τόλμης. Οὐκ ἐλάσσω γε μὴν ὧν ἔδρων ἀντέπασχον· ὅσον γὰρ αὐτοὺς ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, τοσοῦτον τοὺς Ῥωμαίους αἰδὼς παρεκρότει· καὶ τοὺς μὲν ἐμπειρία μετ' ἀλκῆς, τοὺς δὲ θράσος ὥπλιζε τῷ θυμῷ στρατηγουμένους. Παραταξάμενοι δὲ δι' ὅλης ἡμέρας νυκτὶ διαλύονται, τρώσαντες μὲν πλείστους Ῥωμαίων, τρειςκαίδεκα δὲ ἀνελόντες ἄνδρας· αὐτῶν δὲ ἔπεσον μὲν δέκα καὶ ἑπτὰ, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο ἑξακόσιοι.

6. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πάλιν προςβάλλουσι τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξελθόντες, καὶ πολὺ καρτερώτερον ἀντιπαρετάξαντο. Θαῤῥαλεώτεροι μὲν ἐκ τοῦ παρὰ λόγον ἀντισχεῖν τῇ προτέρᾳ γεγενημένοι, χρώμενοι δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις μαχιμωτέροις· ὑπὸ γὰρ αἰδοῦς εἰς ὀργὴν ἐξεκαίοντο, τὸ μὴ ταχέως νικᾶν ἧτταν ἡγούμενοι. Καὶ μέχρι πέμπτης ἡμέρας προςβολαὶ μὲν ἐγίνοντο τῶν Ῥωμαίων ἀδιάλειπτοι, ἐκδρομαὶ δὲ τῶν Ἰωταπατηνῶν καὶ τειχομαχίαι καρτερώτεραι· καὶ οὔτε Ἰουδαῖοι τὴν τῶν πολεμίων ἰσχὺν κατωῤῥώδουν, οὔτε Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ τῆς πόλεως δυςάλωτον ἀπέκαμνον.

7. Ἔστι δὲ Ἰωταπάτη πλὴν ὀλίγου πᾶσα κρημνὸς, ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μερῶν πάντοθεν φάραγξιν ἀπείροις ἀπότομος, ὡς τῶν κατιδεῖν πειρωμένων τὰς ὄψεις προεξασθενεῖν τοῦ βάθους· ἀπὸ βορέου δὲ προςιτὴ μόνον, καθ' ὃ λήγοντι τῷ ὄρει πλαγίῳ προςέκτισται. Καὶ τοῦτο δὲ ὁ Ἰώσηπος ἐμπεριει-

λήφει τειχίζων τὴν πόλιν, ὡς ἀκατάληπτον εἶναι πολεμίοις τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἀκρώρειαν. Κύκλωθεν δὲ ἄλλοις ὄρεσι καλυπτομένη, πρὶν εἰςαφίκοιτό τις αὐτὴν, παντελῶς ἀόρατος ἦν. Εἶχε μὲν οὕτως ὀχυρότητος Ἰωταπάτη.

8. Οὐεσπασιανὸς δὲ τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου 233
καὶ ταῖς τόλμαις τῶν Ἰουδαίων ἀντιφιλονεικῶν, ἔγνω καρτερῶς ἅπτεσθαι τῆς πολιορκίας· καὶ προςκαλεσάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο περὶ τῆς προςβολῆς. Δόξαν δὲ χῶσαι τὸ προςιτὸν τοῦ τείχους, ἐπὶ συγκομιδὴν ὕλης ἐκπέμπει πᾶν τὸ στράτευμα, καὶ κοπέντων τῶν περὶ τὴν πόλιν ὀρῶν, συναλισθείσης δὲ ἅμα τοῖς ξύλοις ἀπείρου χερμάδος, οἱ μὲν πρὸς ἀλεώραν τῶν ὕπερθεν ἀφιεμένων βελῶν, γέῤῥα διατείναντες ὑπὲρ χαρακωμάτων ἐχώννυον ὑπ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἢ μικρὰ βλαπτόμενοι ταῖς ἀπὸ τοῦ τείχους βολαῖς· οἱ δὲ τοὺς πλησίον ὄχθους ἀνασπῶντες, γῆν αὐτοῖς ἀδιαλείπτως προςέφερον. Καὶ τριχῇ διῃρημένων, ἀργὸς ἦν οὐδείς. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι πέτρας τε μεγάλας ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῖς σκεπάσμασιν αὐτῶν ἐπηφίεσαν, καὶ πᾶν εἶδος βελῶν· ἦν δὲ καὶ μὴ διϊκνουμένων πολὺς ὢν ὁ ψόφος καὶ φοβερὸς, ἐμπόδιον τοῖς ἐργαζομένοις.

9. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐν κύκλῳ τὰς ἀφετηρίους μηχανὰς ἐπιστήσας, τὰ πάντα δὲ ἦν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὄργανα, βάλλειν ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους. Ὁμοῦ δὲ οἵ τε καταπέλται τὰς λόγχας ἀνεῤῥοίζουν, καὶ ταλανταῖοι λίθοι μέγεθος ἐκ τῶν πετροβόλων ἐβάλλοντο, πῦρ τε καὶ πλῆθος ἀθρόων οἰστῶν· ἅπερ οὐ μόνον τὸ τεῖχος ἀνεπίβατον τοῖς Ἰουδαίοις ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐντὸς ὅσης ἀφικνεῖτο χώρας. Καὶ γὰρ τὸ τῶν Ἀράβων τοξοτῶν πλῆθος, ἀκοντισταί τε, καὶ σφενδονῆται πάντες, ἅμα τοῖς μηχανήμασιν ἔβαλλον. Οὐ μὴν εἰργόμενοι τῆς καθύπερθεν ἀμύνης ἠρέμουν· ἐκτρέχοντες γὰρ λῃστρικώτερον κατὰ λόχους, περιέσπων τε τῶν ἐργαζομένων

τὰς σκέπας, καὶ τοὺς γυμνουμένους ἔπαιον· καὶ καθ' ὃ παρείκοιεν ἐκεῖνοι διεῤῥίπτουν τὸ χῶμα, καὶ τὰ χαρακώματα σὺν τοῖς γέῤῥοις ἐνεπίμπρασαν, μέχρι συνεὶς Οὐεσπασιανὸς τὴν διαίρεσιν τῶν ἔργων αἰτίαν εἶναι τῆς βλάβης, τὰ γὰρ διαστήματα τοῖς Ἰουδαίοις προςβολῆς παρεῖχε τόπον, ἑνοῖ τὰς σκέπας· καὶ συναφθείσης ἅμα αὐτοῖς τῆς δυνάμεως, ἀνείρχθησαν αἱ τῶν Ἰουδαίων παραδύσεις.

10. Ἐγειρομένου δὲ τοῦ χώματος ἤδη, καὶ ταῖς ἐπάλξεσιν ὅσον οὔπω πλησιάζοντος, δεινὸν Ἰώσηπος νομίσας, εἰ μηδὲν ἀντιμηχανήσαιτο τῇ πόλει σωτήριον, συναθροίζει τέκτονας, καὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευσεν ὑψοῦν. Τῶν δὲ ἀδύνατον εἶναι φαμένων οἰκοδομεῖν τοσούτοις βέλεσι βαλλομένους, σκέπην αὐτοῖς ἐπινοεῖ τοιάνδε. Δρυφάκτους πήξασθαι κελεύσας, ἐμπετάσαι τε βύρσας νεοδόρους βοῶν, ὡς ἂν δέχοιντο μὲν τοὺς ἀπὸ τῶν πετροβόλων λίθους κολπούμεναι, περιολισθαίνοι δὲ ἀπ' αὐτῶν τὰ λοιπὰ
234 βέλη, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς ἰκμάδος εἴργοιτο, προανίστησι τῶν τεκτόνων, ἐφ' οἷς ἀσφαλῶς ἐργαζόμενοι, δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς τὸ τεῖχος ἤγειραν, εἰς εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος· καὶ συχνοὺς μὲν πύργους ἐνῳκοδόμησαν αὐτῷ, καρτεράν τε ἔπαλξιν ἐφηρμόσαντο. Τοῦτο τοῖς Ῥωμαίοις, ἐντὸς ἤδη τῆς πόλεως οἰομένοις εἶναι, πολλὴν ἐποίησεν ἀθυμίαν, καὶ πρός τε τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Ἰωσήπου, καὶ τὸ παράστημα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως κατεπλάγησαν.

11. Οὐεσπασιανὸς δὲ καὶ πρὸς τὸ πανοῦργον τοῦ στρατηγήματος, καὶ πρὸς τὰς τόλμας παρωξύνετο τῶν Ἰωταπατηνῶν· πάλιν γὰρ ἀναθαρσήσαντες ἐπὶ τῷ τειχισμῷ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξέθεον, καὶ καθ' ἡμέραν ἐγίνοντο συμπλοκαὶ κατὰ λόχους, ἐπίνοιά τε λῃστρικὴ πᾶσα, καὶ τῶν προστυχόντων ἁρπαγαὶ, καὶ τῶν ἄλλων ἔργων πυρπολήσεις, ἕως Οὐεσπασιανὸς, ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν μάχης, διέγνω προςκαθεζόμενος σπάνει τῶν ἐπιτηδείων αἱρεῖν

τὴν πόλιν. Ἢ γὰρ ἀναγκαζομένους ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων ἱκετεύσειν αὐτὸν, ἢ μέχρι παντὸς ἐπαυθαδισαμένους διαφθαρήσεσθαι λιμῷ. Πολύ τε ῥᾷοσιν αὐτοῖς χρήσεσθαι ἠξίου κατὰ τὴν μάχην, εἰ διαλιπὼν αὖθις ἐκτετρυχωμένοις ἐπιπέσοι. Φρουρεῖν δὲ πάσας αὐτῶν ἐκέλευσε τὰς ἐξόδους.

12. Τοῖς δὲ σίτου μὲν ἦν πλῆθος ἔνδον, καὶ τῶν ἄλλων πλὴν ἁλὸς ἁπάντων· ἔνδεια δὲ ὕδατος, ὡς ἂν πηγῆς μὲν οὐκ οὔσης κατὰ τὴν πόλιν, τῷ ὀμβρίῳ διαρκουμένων τῶν ἐν αὐτῇ· σπάνιον δὲ, εἴ ποτε τὸ κλίμα τοῦτο θέρους ὕεται. Καὶ κατὰ ταύτην τὴν ὥραν πολιορκουμένων, ἀθυμία δεινὴ πρὸς τὴν τοῦ δίψους ἐπίνοιαν ἦν· ἤσχαλλόν τε, ὡς ἤδη ἐπιλελοιπότος καθάπαν ὕδατος· ὁ γὰρ Ἰώσηπος τήν τε πόλιν ὁρῶν τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων εὔπορον, καὶ τὰ φρονήματα γενναῖα τῶν ἀνδρῶν, βουλόμενός τε Ῥωμαίοις παρ᾽ ἐλπίδα ἐκτεῖναι τὴν πολιορκίαν, μέτρῳ τὸ ποτὸν αὐτοῖς διένεμεν. Οἱ δὲ τὸ ταμιεύεσθαι χαλεπώτερον ἐνδείας ὑπελάμβανον, καὶ τὸ μὴ αὐτεξούσιον αὐτῶν πλέον ἐκίνει τὴν ὄρεξιν, καὶ καθάπερ εἰς ἔσχατον ἤδη δίψους προήκοντες ἀπέκαμνον. Διακείμενοι δὲ οὕτως οὐκ ἐλάνθανον τοὺς Ῥωμαίους· ἀπὸ γὰρ τοῦ κατάντους ἑώρων αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἐφ᾽ ἕνα συῤῥέοντας τόπον, καὶ μετρουμένους τὸ ὕδωρ, ἐφ᾽ ὃν καὶ τοῖς ὀξυβελέσιν ἐξικνούμενοι πολλοὺς ἀνῄρουν.

13. Καὶ Οὐεσπασιανὸς μὲν, οὐκ εἰς μακρὰν τῶν ἐκδοχείων κενωθέντων, ἤλπιζεν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης αὐτῷ παραδοθήσεσθαι τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Ἰώσηπος κλάσαι μὲν τὴν ἐλπίδα ταύτην αὐτῷ προαιρούμενος, ἐμβρέξαι κελεύει πλείστους τὰ ἱμάτια, καὶ κατακρεμάσαι περὶ τὰς ἐπάλξεις, ὥστε περιῤῥεῖσθαι πᾶν ἐξαπίνης τὸ τεῖχος. Πρὸς τοῦτο ἀθυμία τῶν Ῥωμαίων καὶ κατάπληξις ἦν, θεασαμένων εἰς χλεύην τοσοῦτον παραναλίσκοντας ὕδατος, οὓς οὐδὲ ποτὸν ἔχειν ὑπελάμβανον· ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν, ἀπο-

γνόντα τὴν δι᾽ ἐνδείας ἅλωσιν, τρέπεσθαι πάλιν πρὸς
235 ὅπλα καὶ βίαν· ὃ δὴ τοῖς Ἰουδαίοις δι᾽ ἐπιθυμίας
ἦν· ἀπεγνωκότες γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν, πρὸ
λιμοῦ καὶ δίψης τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ᾑροῦντο.

14. Ὁ μέντοι γε Ἰώσηπος πρὸς τῷδε τῷ στρατηγήματι καὶ ἕτερον ἐπενόησεν εἰς περιουσίαν αὐτῷ. Διά τινος χαράδρας δυςβάτου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν φυλάκων ἀμελουμένης, κατὰ τὰ πρὸς δύσιν μέρη τῆς φάραγγος ἐκπέμπων τινὰς, γράμματα πρὸς οὓς ἐβούλετο τῶν ἔξω Ἰουδαίων διεπέμψατο καὶ παρ᾽ αὐτῶν ἐλάμβανε, παντός τε ἐπιτηδείου τῶν ἐπιλελοιπότων ἀνὰ τὴν πόλιν εὐπόρησεν, ἕρπειν τὰ πολλὰ παρὰ τὰς φυλακὰς κελεύσας τοῖς εἰςιοῦσι, καὶ τὰ νῶτα καλύπτειν νάκεσιν, ὡς, εἰ καὶ κατίδοι τις αὐτοὺς νύκτωρ, φαντασίαν παρέχοιεν κυνῶν· μέχρι συναισθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν οἱ φρουροὶ, περιΐσχουσι τὴν χαράδραν.

15. Καὶ τότε Ἰώσηπος μὲν τὴν πόλιν οὐκ εἰς μακρὰν ἀνθέξειν ὁρῶν, ἐν ἀπόρῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν, εἰ μένοι, δρασμὸν ἅμα τοῖς δυνατοῖς ἐβουλεύετο. Συναισθόμενον δὲ τὸ πλῆθος καὶ περιχυθὲν αὐτῷ κατηντιβόλουν, 'μὴ σφᾶς περιϊδεῖν ἐπ᾽ αὐτῷ μόνῳ κειμένους· εἶναι γὰρ τῇ πόλει καὶ σωτηρίας μὲν ἐλπὶς, ὡς παραμένοντος αὐτοῦ, παντὸς ἀγωνισομένου δι᾽ αὐτὸν προθύμως· καὶ ἐὰν ἁλῶσι δὲ, παραμυθία. Πρέπειν δὲ αὐτῷ μήτε φεύγειν τοὺς ἐχθροὺς, μήτε ἐγκαταλείψειν τοὺς φίλους, μηδὲ ἀποπηδᾶν, ὥςπερ χειμαζομένης νεὼς, εἰς ἣν ἐν γαλήνῃ παρῆλθεν· ἐπιβαπτίσειν γὰρ αὐτὸν τὴν πόλιν, μηδενὸς ἔτι τολμῶντος τοῖς πολεμίοις ἀνθίστασθαι, δι᾽ ὃν ἀναθαῤῥοῖεν οἰχομένου.'

16. Ὁ δὲ Ἰώσηπος τὸ καθ᾽ αὑτὸν ἀσφαλὲς ὑποστελλόμενος, 'ὑπὲρ αὐτῶν, ἔφασκε, ποιεῖσθαι τὴν ἔξοδον· μένων μὲν γὰρ οὔτ᾽ ἂν ὠφελῆσαί τι μέγα σωζομένους, καὶ ἐὰν ἁλίσκωνται, συναπολέσθαι περισσός· ἐκδὺς δὲ τῆς πολιορκίας, ἔξωθεν ὠφελήσειν

αὐτοὺς μέγιστα. Τούς τε γὰρ ἐκ τῆς χώρας Γαλιλαίους συναθροίσειν ἤ τάχος, καὶ Ῥωμαίους ἑτέρῳ πολέμῳ τῆς πόλεως αὐτῶν ἀντιπερισπάσειν. Οὐχ ὁρᾶν δὲ, τί παρακαθεζόμενος αὐτοῖς χρήσιμος εἴη νῦν, πλὴν ἢ Ῥωμαίους παροξύνων μᾶλλον ἐπὶ τὴν πολιορκίαν, ὡς περὶ πλείστου ποιεῖσθαι λαβεῖν αὐτόν. Εἰ δὲ ἐκδράντα πύθοιντο, πολὺ τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς ἀνήσειν.' Οὐκ ἔπειθέν τε αὐτοὺς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξέκαυσε τὸ πλῆθος αὐτῷ περιέχεσθαι. Παῖδες γοῦν καὶ γέροντες καὶ γύναια μετὰ νηπίων ὀδυρόμενα προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ τοῖς ποσὶν ἐμπλεκόμενοι πάντες εἴχοντο, καὶ μετὰ κωκυτῶν κοινωνὸν σφίσι τῆς τύχης μένειν ἱκέτευον, οὐ φθόνῳ τῆς ἐκείνου σωτηρίας, ἔμοιγε δοκεῖν, ἀλλ' ἐλπίδι τῆς αὐτῶν· οὐδὲν γὰρ ἠξίουν πείσεσθαι δεινὸν Ἰωσήπου μένοντος.

17. Ὁ δὲ πειθομένῳ μὲν ἱκετηρίαν ταῦτα νο- 236
μίσας, βιαζομένῳ δὲ φρουρὰν, πολὺ δὲ αὐτοῦ τὴν εἰς τὴν ἀπόλειψιν ὁρμὴν καὶ ὁ τῶν ὀδυρομένων ἔκλασεν οἶκτος, μένειν τε ἔγνω, καὶ τὴν κοινὴν τῆς πόλεως ἀπόγνωσιν ὁπλισάμενος, 'νῦν καιρὸς, εἰπὼν, ἄρχεσθαι μάχης, ὅτε ἐλπὶς οὐκ ἔστι σωτηρίας, καλὸν εὔκλειαν ἀντικαταλλαξάμενον τοῦ βίου, καὶ δράσαντά τι γενναῖον εἰς μνήμην ὀψιγόνων παίδων,' ἐπ' ἔργα τρέπεται. Καὶ προελθὼν μετὰ τῶν μαχιμωτάτων, διεσκίδνα τε τοὺς φρουροὺς, καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ῥωμαίων κατέτρεχε, καὶ τὰς μὲν ἐπὶ τῶν χωμάτων δέῤῥεις, αἷς ὑπεσκήνουν, διέσπα, τοῖς δὲ ἔργοις ἐνέβαλλε πῦρ, τῇ τε ἑξῆς ὁμοίως, καὶ τῇ τρίτῃ, καὶ ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας καὶ νύκτας πολεμῶν οὐκ ἔκαμνεν.

18. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τῶν Ῥωμαίων κακουμένων ταῖς ἐκδρομαῖς, — τρέπεσθαί τε γὰρ ὑπὸ Ἰουδαίων ᾐδοῦντο, καὶ τραπέντων ἐπιδιώκειν βάρει τῶν ὅπλων ἦσαν βραδεῖς, οἵ τε Ἰουδαῖοι πρίν τι παθεῖν ἀεὶ δρῶντες ἀνέφευγον εἰς τὴν πόλιν, —

τοῖς μὲν ὁπλίταις τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐκκλίνειν ἐκέλευσεν, καὶ μὴ συμπλέκεσθαι θανατῶσιν ἀνθρώποις· οὐδὲν μὲν ἀλκιμώτερον εἶναι τῆς ἀπογνώσεως, περισβέννυσθαι δὲ αὐτοῖς τὰς ὁρμὰς, σκοπῶν ἀπορουμένας, ὥςπερ ὕλης τὸ πῦρ· προςήκειν γε μὴν καὶ Ῥωμαίοις μετὰ ἀσφαλείας καὶ τὸ νικᾶν, ὡς ἂν οὐκ ἐξ ἀνάγκης πολεμοῦσιν, ἀλλὰ προςχρωμένοις. Τοῖς δὲ τῶν Ἀράβων τοξόταις, καὶ τοῖς ἀπὸ Συρίας σφενδονήταις, καὶ λιθοβόλοις, τὰ πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους ἀνέστελλεν· ἠρέμει δὲ οὐδὲ τῶν ἀφετηρίων ὀργάνων τὸ πλῆθος. Οἱ δὲ τούτοις μὲν εἶκον κακούμενοι· τῶν δὲ πόῤῥω βαλλομένων ἐνδοτέρω γενόμενοι, προςέκειντο τοῖς Ῥωμαίοις χαλεποὶ, καὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἀφειδοῦντες ἐμάχοντο, ἐκ διαδοχῆς ἑκάτεροι τὸ κεκμηκὸς ἑαυτῶν ἀναλαμβάνοντες.

19. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἡγούμενος τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ ταῖς ἐκδρομαῖς ἀντιπολιορκεῖσθαι, τῶν χωμάτων ἤδη τοῖς τείχεσι πελαζόντων, προςάγειν ἔγνω τὸν κριόν. Ὁ δέ ἐστιν ὑπερμεγέθης δοκὸς, ἱστῷ νηὸς παραπλήσιος· ἐστόμωται δὲ παχεῖ σιδήρῳ κατ᾽ ἄκρον, εἰς κριοῦ προτομὴν, ἀφ᾽ οὗ καὶ καλεῖται, τετυπωμένῳ. Καταιωρεῖται δὲ κάλοις μέσος, ὥςπερ ἀπὸ πλάστιγγος ἑτέρας δοκοῦ, σταυροῖς ἑκατέρωθεν ἑδραίοις ὑπεστηριγμένης. Ἀνωθούμενος δὲ ὑπὸ πλήθους ἀνδρῶν εἰς τὸ κατόπιν, τῶν αὐτῶν ἀθρόως πάλιν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐπιβρισάντων, τύπτει τὰ τείχη τῷ προανέχοντι σιδήρῳ. Καὶ οὐδεὶς οὕτω καρτερὸς πύργος, ἢ περίβολος πλατὺς, ὃς, καὶ ἂν τὰς πρώτας πληγὰς ἐνέγκαι, κατισχύει τῆς
237 ἐπιμονῆς. Ἐπὶ ταύτην τὴν πεῖραν ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων μετέβαινε, βίᾳ τὴν πόλιν ἑλεῖν σπεύδων, ὡς τὸ προςκαθέζεσθαι βλαβερὸν ἦν, Ἰουδαίων οὐκ ἠρεμούντων. Οἱ μὲν οὖν τούς τε καταπέλτας, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀφετηρίων, ὡς ἐξικνοῖτο τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους κωλύειν πειρωμένων, ἔγγιον

προςαγαγόντες ἔβαλλον· ὁμοίως δὲ συνήγγιζον οἱ τοξόται καὶ σφενδονῆται. Διὰ δὲ ταῦτα μηδενὸς τῶν περιβόλων ἐπιβῆναι τολμῶντος, προςῆγον ἕτεροι τὸν κριὸν, γέῤῥοις τε διηνεκέσι καὶ καθύπερθε πεφραγμένον δέῤῥει, πρός τε αὐτῶν καὶ τοῦ μηχανήματος ἀσφάλειαν. Καὶ κατὰ τὴν πρώτην πληγὴν διεσείσθη μὲν τὸ τεῖχος, κραυγὴ δὲ μεγίστη παρὰ τῶν ἔνδοθεν ἤρθη, καθάπερ ἑαλωκότων ἤδη.

20. Πολλάκις δὲ εἰς τὸν αὐτὸν παίοντας τόπον ὁ Ἰώσηπος ὁρῶν, καὶ ὅσον οὔπω καταῤῥιφθησόμενον τὸ τεῖχος, σοφίζεται πρὸς ὀλίγον τὴν βίαν τοῦ μηχανήματος. Σάκκους ἀχύρων πληρώσαντας ἐκέλευσε καθιμᾶν, καθ' ὃ φερόμενον ἀεὶ τὸν κριὸν ὁρῷεν, ὡς πλάζοιτό τε ἡ ἐμβολὴ, καὶ δεχόμενοι τὰς πληγὰς ἐκκενοῖεν τῇ χαυνότητι. Τοῦτο πλείστην διατριβὴν παρέσχε τοῖς Ῥωμαίοις, καθὸ μὲν τρέποιεν τὴν μηχανὴν, ἀντιπαραγόντων τοὺς σάκκους τῶν ὕπερθεν, ὑποβαλλόντων δὲ ταῖς ἐμβολαῖς, ὡς μηδὲν κατ' ἀντιτυπίαν βλάπτεσθαι τὸ τεῖχος, ἕως ἀντεπινοήσαντες κοντοὺς οἱ Ῥωμαῖοι μακροὺς, καὶ δρέπανα δήσαντες ἐπ' ἄκρων τοὺς σάκκους ἀπέτεμνον. Ἐνεργοῦ δὲ οὕτω τῆς ἑλεπόλεως γενομένης, καὶ τοῦ τείχους, νεοπαγὲς γὰρ ἦν, ἐνδιδόντος ἤδη, τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὴν ἐκ πυρὸς ἄμυναν οἱ περὶ τὸν Ἰώσηπον ὥρμησαν· ἁψάμενοι δὲ ὅσον αὔης εἶχον ὕλης, τριχόθεν ἐπεκθέουσι, καὶ τά τε μηχανήματα, καὶ τὰ γέῤῥα, καὶ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπεμπίπρασαν. Οἱ δὲ κακῶς ἐπεβοήθουν, πρός τε τὴν τόλμαν αὐτῶν καταπεπληγότες, καὶ ὑπὸ τῆς φλογὸς τὰς ἀμύνας φθανόμενοι· ξηρᾶς γὰρ ὕλης, πρὸς δὲ ἀσφάλτου τε καὶ πίσσης, ἔτι δὲ καὶ θείου, διΐπτατο τὸ πῦρ ἐπινοίας τάχιον, καὶ τὰ πολλῷ καμάτῳ πεπονημένα Ῥωμαίοις ἐπὶ μιᾶς ὥρας ἐνέμετο.

21. Ἔνθα καὶ ἀνήρ τις ἐξεφάνη Ἰουδαῖος, λόγου καὶ μνήμης ἄξιος. Σαμαίου μὲν παῖς ἦν, Ἐλεάζαρος δ' ἐκαλεῖτο, Σαὰβ δὲ πατρὶς αὐτῷ τῆς Γα-

λιλαίας. Ὑπερμεγέθη πέτραν ἀράμενος, ἀφίησιν
ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν ἑλέπολιν, μετὰ τοσαύτης
βίας, ὥστε ἀποῤῥάξαι τὴν κεφαλὴν τοῦ μηχανήμα-
τος, ἣν δὴ καὶ καταπηδήσας ἐκ μέσων αἵρεται τῶν
πολεμίων, καὶ μετὰ πολλῆς ἀδείας ἐπὶ τὸ τεῖχος
ἔφερε. Σκοπὸς δὲ πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς γενόμενος, καὶ
γυμνῷ τῷ σώματι τὰς πληγὰς δεξάμενος, πέντε μὲν
διαπείρεται βέλεσι. Πρὸς οὐδὲν δὲ τούτων ἐπιστρα-
238 φεὶς, ὅτε τὸ τεῖχος ἀνέβη, καὶ περίοπτος πᾶσι
τῆς εὐτολμίας ἔστη, τότε ἰλυσπώμενος ὑπὸ τῶν
τραυμάτων μετὰ τοῦ κριοῦ κατέπεσεν. Ἄριστοι μετὰ
τοῦτον ἐφάνησαν ἀδελφοὶ δύο Νετίρας καὶ Φίλιπ-
πος, ἀπὸ Ῥουμᾶς κώμης, Γαλιλαῖοι καὶ αὐτοί. Προ-
πηδῶσι μὲν εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ δεκάτου τάγματος,
οὕτω δὲ ῥοίζῳ καὶ βίᾳ τοῖς Ῥωμαίοις συνέπεσον,
ὡς διαῤῥῆξαί τε τὰς τάξεις, καὶ τρέψασθαι καθ᾽
οὓς ἂν ἐφορμήσειαν ἅπαντας.

22. Μετὰ τούτους ὅ τε Ἰώσηπος καὶ τὸ λοι-
πὸν πλῆθος, ἀράμενοι πολὺ πῦρ, τὰ μηχανήματα
καὶ τὰς ὑποδύσεις ἅμα τοῖς ἔργοις ὑφῆψαν τοῦ τε
πέμπτου καὶ τοῦ δεκάτου τραπέντος τάγματος, οἱ
λοιποὶ φθάσαντες καὶ τὰ ὄργανα καὶ πᾶσαν ὕλην
κατέχωσαν. Περὶ δὲ δείλην ἀναστήσαντες, προσῆγον
τὸν κριὸν πάλιν, ᾗ προπεπονήκει τυπτόμενον τὸ
τεῖχος. Ἔνθα τις τῶν ἀμυνομένων ἀπ᾽ αὐτοῦ βάλ-
λει τὸν Οὐεσπασιανὸν βέλει κατὰ τὸν ταρσὸν τοῦ
ποδὸς, καὶ τιτρώσκει μὲν ἐπιπολαίως, προεκλύσαν-
τος τὸ βληθὲν τοῦ διαστήματος. Μέγιστον δὲ θό-
ρυβον ἐνεποίησε τοῖς Ῥωμαίοις· πρὸς γὰρ τὸ αἷμα
ταραχθέντων τῶν πλησίον, φήμη διὰ παντὸς ἐμ-
πίπτει ἐπὶ τῇ πληγῇ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῆς πο-
λιορκίας οἱ πλείους ἀφέμενοι μετ᾽ ἐκπλήξεως καὶ δέ-
ους ἐπὶ τὸν στρατηγὸν συνέθεον. Πρὸ δὲ πάντων
Τίτος, δείσας περὶ τῷ πατρὶ, παρῆν· ὡς τὸ πλῆ-
θος καὶ τῇ περὶ τὸν ἡγούμενον εὐνοίᾳ, καὶ τῇ τοῦ
παιδὸς ἀγωνίᾳ συγχυθῆναι. Ῥᾷστα μέντοι τόν τε

υἱὸν ὁ πατὴρ δεδιότα, καὶ τὴν στρατιὰν ἔπαυσε τοῦ θορύβου· τῶν γὰρ ἀλγηδόνων ἐπάνω γενόμενος, καὶ πᾶσι τοῖς ἐπτοημένοις δι᾽ αὐτὸν ὀφθῆναι σπουδάσας, χαλεπώτερον Ἰουδαίοις ἐπήγειρε τὸν πόλεμον. Ἕκαστος γὰρ, ὡς τιμωρὸς τοῦ στρατηγοῦ, προκινδυνεύειν ἤθελε, καὶ βοῇ παρακροτοῦντες ἀλλήλους ἐπὶ τὸ τεῖχος ὥρμων.

23. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰώσηπον, καίπερ ἐπ᾽ ἀλλήλοις πίπτοντες ὑπὸ τῶν καταπελτικῶν καὶ τῶν πετροβόλων, ὅμως οὐκ ἀπετρέποντο τοῦ τείχους, ἀλλὰ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ πέτραις τοὺς ἐπὶ τὰ γέῤῥα τὸν κριὸν ἐπιβρίθοντας ἔβαλλον. Καὶ ἤνυον μὲν οὐδὲν ἢ μικρὸν, αὐτοὶ δ᾽ ἀδιαλείπτως ἔπιπτον, ὑπὸ μὴ βλεπομένων καθορώμενοι· αὐτοί τε γὰρ ὑπὸ τῆς σφετέρας περιλαμπόμενοι φλογὸς, σκοπὸς ἦσαν τοῖς πολεμίοις εὐσύνοπτος, ὥσπερ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τῶν ὀργάνων πόῤῥωθεν μὴ βλεπομένων, δυσφύλακτον ἦν τὸ βαλλόμενον. Ἥ τε γὰρ τῶν ὀξυβελῶν καὶ καταπελτῶν βία πολλοὺς ἅμα διήλαυνε· καὶ τῶν ὑπὸ τῆς μηχανῆς ἀφιεμένων πετρῶν ὁ ῥοῖζος ἐπάλξεις τε ἀπέσυρε, καὶ γωνίας ἀπέθρυπτε πύργων. Ἀνδρῶν μὲν γὰρ οὐκ ἦν οὕτως ἰσχυρὸν στίφος, ὃ μὴ μέχρις ἐσχάτης στρώννυται φάλαγγος, βίᾳ τε καὶ μεγέθει τοῦ λίθου. Μάθοι δ᾽ ἄν τις τὴν τοῦ μηχανήματος ἀλκὴν, ἐκ τῶν ἐπὶ τῆσδε τῆς νυκτὸς γενομένων. Πληγεὶς γάρ τις ἀπ᾽ αὐτοῦ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἑστώτων ἀνὰ τὸ τεῖχος, ἀπαράσσεται τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῆς πέτρας, καὶ τὸ κρανίον ἀπὸ τριῶν ἐσφενδονήθη σταδίων· γυναικός τε μεθ᾽ ἡμέραν ἐγκύμονος πληγείσης τὴν γαστέρα, προῄει δὲ 239
νέον ἐξ οἰκίας, ἐξέσεισεν ἐφ᾽ ἡμιστάδιον τὸ βρέφος· τοσαύτη ἦν τοῦ λιθοβόλου βία. Τῶν μὲν ὀργάνων φοβερώτερος ὁ ῥοῖζος, τῶν δὲ βαλλομένων ἦν ὁ ψόφος. Ἐπάλληλοι δ᾽ ἐκτύπουν οἱ νεκροὶ κατὰ τοῦ τείχους ῥιπτόμενοι, καὶ δεινὴ μὲν ἔνδοθεν κραυγὴ γυναικῶν ἠγείρετο, συνήχουν δὲ ἔξωθεν οἰμωγαὶ

φονευομένων. Αἵματι δ᾽ ἐῤῥεῖτο πᾶς ὁ πρὸ τῆς μάχης περίβολος, καὶ προςβατὸν ὑπὸ πτωμάτων τὸ τεῖχος ἐγίνετο. Φοβερωτέραν δὲ ἐποίουν τὴν βοὴν περιηχοῦντα τὰ ὄρη· καὶ οὐδὲν ἐπ᾽ ἐκείνης τῆς νυκτὸς, οὔτε εἰς ἀκοῆς οὔτε εἰς ὄψεως κατάπληξιν ἀπελείφθη. Πλεῖστοι μέν γε τῶν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀγωνιζόμενοι γενναίως ἔπεσον, πλεῖστοι δ᾽ ἐγένοντο τραυματίαι, καὶ μόλις περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν ἐνδίδωσι τοῖς μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ἀδιαλείπτως τυπτόμενον· οἱ δὲ φραξάμενοι τὰ σώματα τοῖς ὅπλοις, τὸ καταῤῥιφθὲν ἀντωχύρωσαν, πρὶν βληθῆναι τὰς ἐπιβατηρίους ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μηχανάς.

24. Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως συνῆγε τὴν στρατιὰν, ὀλίγον ἀπὸ τοῦ νυκτερινοῦ πόνου διαναπαύσας. Βουλόμενος δὲ ἀπὸ τῶν καταῤῥιφθέντων περισπᾶσαι τοὺς εἴργοντας, τοὺς μὲν γενναιοτάτους τῶν ἱππέων ἀποβήσας τῶν ἵππων, τριχῆ διέταξε κατὰ τὰ πεπτωκότα τοῦ τείχους, πάντοθεν πεφραγμένους τοῖς ὅπλοις, καὶ τοὺς κοντοὺς προΐσχοντας, ὡς, ὁπότε τὰς ἐπιβατηρίους βάλλοιεν μηχανὰς, κατάρχοιντο τῆς εἰςόδου. Κατόπιν δὲ αὐτῶν ἔταξε τοῦ πεζοῦ τὸ ἀκμαιότατον, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππικὸν ἀντιπαρεξέτεινε τῷ τείχει κατὰ πᾶσαν τὴν ὀρεινὴν, πρὸς τὸ μηδένα τῶν ἀναφευγόντων ἐκ τῆς ἁλώσεως διαφυγεῖν· κατόπιν δὲ τούτων περιέστησε τοὺς τοξότας, ἔχειν κελεύσας ἕτοιμα τὰ βέλη πρὸς ἄφεσιν, ὁμοίως δὲ σφενδονήτας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν μηχανημάτων, ἑτέρους δὲ κλίμακας ἀραμένους προςφέρειν ἐπάνω τοῖς ἀκεραίοις τείχεσιν, ἵνα οἱ μὲν τούτους κωλύειν πειρώμενοι καταλίποιεν τὴν ἐπὶ τοῖς καταῤῥιφθεῖσι φυλακὴν, οἱ λοιποὶ δὲ ὑπ᾽ ἀθρόων βιαζόμενοι τῶν βελῶν εἴξωσι τῆς εἰςόδου.

25. Ἰώσηπος δὲ συνεὶς τὴν ἐπίνοιαν, ἐπὶ μὲν τοῦ μένοντος τείχους σὺν τοῖς κεκμηκόσιν ἵστησι

τοὺς γηραιοὺς, ὡς μηδὲν ταύτῃ βλαβησομένους· κατὰ δὲ τὰ παρεῤῥωγότα τοῦ τείχους, τοὺς δυνατωτάτους, καὶ πρὸ πάντων ἀνὰ ἓξ ἄνδρας, μεθ᾽ ὧν καὶ αὐτὸς, εἰς τὸ προκινδυνεύειν ἐκληρώσατο. Ἐκέλευσέ τε πρὸς μὲν τὸν ἀλαλαγμὸν ‛τῶν ταγμάτων ἐπιφράξαι τὰς ἀκοὰς, ὡς ἂν μὴ καταπλαγεῖεν, πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν συνοκλάσαντας καλύπτεσθαι καθύπερθεν τοῖς θυρεοῖς, ὑποχωρῆσαί τε πρὸς ὀλίγον, ἕως τὰς φαρέτρας κενώσωσιν οἱ τοξόται. Βαλλόντων δὲ τὰς ἐπιβατηρίους μηχανὰς αὐτοὺς προπηδᾶν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὀργάνων ἀπαντᾶν τοῖς πολεμίοις· ἀγωνίζεσθαί τε ἕκαστον, ὡς οὐχ ὑπὲρ σωθησομένης, ἀλλ᾽ ὥσπερ ὑπὲρ ἀπολωλυίας ἤδη τῆς 240
πατρίδος ἀμυνόμενον, λαμβάνειν τε πρὸ ὀφθαλμῶν σφαγησομένους γέροντας καὶ τέκνα, καὶ γυναῖκας ἀναιρεθησομένας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὅσον οὐδέπω, καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς μελλούσαις συμφοραῖς θυμὸν προαλίσαντας, ἐναφεῖναι τοῖς δράσουσιν αὐτάς.'

26. Ἔταξε μὲν οὖν οὕτως ἑκάτερον· τὸ δὲ ἀργὸν ἀπὸ τῆς πόλεως πλῆθος, γύναια καὶ παῖδες, ὡς ἐθεάσαντο τριπλῇ μὲν φάλαγγι τὴν πόλιν ἐζωσμένην, οὐδὲν γὰρ εἰς τὴν μάχην μετακεκίνητο τῶν πάλαι φυλάκων, πρὸς δὲ τοῖς βεβλημένοις τείχεσι τοὺς πολεμίους ξιφήρεις, καὶ τὴν καθύπερθεν ὀρεινὴν λαμπομένην ὅπλοις, τά τε βέλη τοῖς τοξόταις ἐπανέχοντα τῶν Ἀράβων, ὕστατον τινὰ κωκυτὸν ἁλώσεως συνήχησαν, ὡς οὐκ ἀπειλουμένων ἔτι τῶν κακῶν, ἀλλ᾽ ἤδη παρόντων. Ὁ δὲ Ἰώσηπος τὰ μὲν γύναια, ὡς μὴ θηλύνοιεν οἴκτῳ τὰς ὁρμὰς τῶν σφετέρων, κατακλείει ταῖς οἰκίαις, μετ᾽ ἀπειλῆς ἡσυχάζειν κελεύσας. Αὐτὸς δὲ πρὸ τῶν ἐῤῥιφθέντων, ᾗ ἔλαχε, παρῄει· τοῖς μὲν οὖν καθ᾽ ἕτερα προσφέρουσι τὰς κλίμακας οὐ προσεῖχεν, ἀπεκαραδόκει δὲ τὴν ὁρμὴν τῶν βελῶν.

27. Ὁμοῦ δὲ οἵ τε σαλπιγκταὶ τῶν ταγμάτων ἁπάντων συνήχησαν, καὶ δεινὸν ἐπηλάλαξεν ἡ στρα-

τιά· καὶ πάντοθεν ἀφιεμένων ἀπὸ συνθήματος τῶν βελῶν, τὸ φῶς ὑπετέμνετο. Μεμνημένοι γε μὴν τῶν τοῦ Ἰωσήπου προσταγμάτων οἱ σὺν αὐτῷ, τάς τε ἀκοὰς πρὸς τὴν βοὴν καὶ τὰ σώματα πρὸς τὰς ἀφέσεις ἐφράξαντο· καὶ βαλόντων τὰς μηχανὰς, ἐπεξέδραμον δι' αὐτῶν, πρὶν ἐπιβῆναι τοὺς διαβαλόντας. Συμπλεκόμενοί γε μὴν τοῖς ἀνιοῦσι παντοῖα καὶ χειρῶν ἔργα καὶ ψυχῆς ἐναπεδείκνυντο, πειρώμενοι παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφορὰς, μὴ χείρους φαίνεσθαι τῶν ἐν ἀκινδύνῳ τῶν κατὰ σφᾶς ἀνδριζομένων· ὥστε οὐ πρότερον ἀπεῤῥήγνυντο τῶν Ῥωμαίων, πρὶν ἢ πεσεῖν ἢ διαφθεῖραι. Ὡς δὲ οἱ μὲν ἔκαμνον διηνεκῶς ἀμυνόμενοι, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀμείβειν οὐκ ἔχοντες, τὸ κεκμηκὸς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀκραιφνεῖς διεδέχοντο, καὶ ταχέως ἀντὶ τῶν ὑποβιασθέντων ἐπέβαινον ἕτεροι, παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις, καὶ πλευρὰν μὲν ἑνώσαντες, τοῖς δὲ θυρεοῖς καθύπερθε φραξάμενοι, στίφος ἄῤῥηκτον ἐγένοντο, καὶ καθάπερ ἑνὶ σώματι πάσῃ τῇ φάλαγγι τοὺς Ἰουδαίους ἀνωθοῦντες, ἤδη τοῦ τείχους ἐπέβαινον.

28. Ὁ δὲ Ἰώσηπος ἐν ταῖς ἀμηχανίαις σύμβουλον λαβὼν τὴν ἀνάγκην, — ἡ δέ ἐστι δεινὴ πρὸς ἐπίνοιαν, ὅταν αὐτὴν ἀπόγνωσις ἐρεθίζῃ, — ζέον ἔλαιον ἐκέλευσε καταχεῖν τῶν συνησπικότων. Οἱ δὲ ὡς παρεσκευασμένον ἔχοντες μετὰ τάχους πολλοὶ καὶ πολὺ, πάντοθεν τῶν Ῥωμαίων κατέχεον, συνεπ-
241 αφιέντες καὶ τὰ ἀγγεῖα βρασσόμενα τῇ θέρμῃ. Τοῦτο, καιομένων τῶν Ῥωμαίων, διεσκέδασε τὴν τάξιν, καὶ μετὰ δεινῶν ἀλγηδόνων ἀπεκυλινδοῦντο τοῦ τείχους· ῥᾷστα μὲν γὰρ τὸ ἔλαιον ἀπὸ κόρσης μέχρι ποδῶν ὑπὸ τὰς πανοπλίας διεῤῥει τοῦ σώματος ὅλου, καὶ τὴν σάρκα φλογὸς οὐδὲν ἔλασσον ἐπεβόσκετο, θερμαινόμενόν τε φύσει ταχέως, καὶ ψυχόμενον βραδέως διὰ τὴν πιότητα. Τοῖς δὲ θώραξι καὶ τοῖς κράνεσιν ἐνδεδεμένων ἀπαλλαγὴ τῆς καύ-

σεως οὐκ ἦν· πηδῶντες δὲ καὶ συνειλούμενοι ταῖς ἀλγηδόσιν, ἀπὸ τῶν γεφυρωμάτων ἔπιπτον· οἱ δὲ τραπέντες εἰς τοὺς σφετέρους πρόσω βιαζομένους, εὐχείρωτοι τοῖς κατόπιν τιτρώσκουσιν ἦσαν.

29. Ἐπέλειπε δὲ οὔτε Ῥωμαίους ἐν ταῖς κακοπραγίαις ἰσχὺς, οὔτε τοὺς Ἰουδαίους σύνεσις· ἀλλ' οἱ μὲν καίπερ οἰκτρὰ πάσχοντας ὁρῶντες τοὺς καταχυθέντας, ὅμως εἰς τοὺς καταχέοντας ἐφέροντο, τὸν πρὸ αὐτοῦ κακίζων ἕκαστος ὡς ἐμπόδιον ὄντα τῆς ῥώμης. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι δόλῳ δευτέρῳ τὰς προσβάσεις αὐτῶν ἐπέσφαλλον, τῆλιν ἑφθὴν ἐπιχέοντες ταῖς σανίσιν, αἷς ἐπολισθαίνοντες ὑπεσύροντο· καὶ οὔτε τῶν τρεπομένων, οὔτε τῶν προσβαινόντων τις ὀρθὸς ἔμενεν, ἀλλ' οἱ μὲν ὑπ' αὐτῶν ὑπτιαζόμενοι τῶν ἐπιβατηρίων μηχανῶν συνεπατοῦντο, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὸ χῶμα κατέπιπτον· ἐπαίοντο δ' ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων οἱ πεσόντες. Ἐφαλλομένων γὰρ τῶν Ῥωμαίων, οὗτοι, τῆς κατὰ χεῖρα συμπλοκῆς ἐλευθερωθέντες, πρὸς τὰς βολὰς ἠσχόλουν. Πολλὰ δὲ κακουμένους ἐν τῇ προσβολῇ τοὺς στρατιώτας ὁ στρατηγὸς περὶ δείλην ἀνεκάλει. Ἔπεσον δὲ τούτων μὲν οὐκ ὀλίγοι, καὶ πλείους ἐτρώθησαν· τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης ἀπέθανον μὲν ἓξ ἄνδρες, τραυματίαι δὲ ὑπὲρ τριακοσίους ἀνεκομίσθησαν. Εἰκάδι μὲν οὖν Δαισίου μηνὸς ἡ παράταξις ἦν.

30. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τὴν στρατιὰν παραμυθούμενος, ὡς θυμουμένους ἑώρα, καὶ οὐ προτροπῆς, ἀλλ' ἔργων δεομένους, προσυψῶσαι μὲν τὰ χώματα, πύργους δὲ τρεῖς, πεντήκοντα ποδῶν ἕκαστον τὸ ὕψος, κατασκευάσαι κελεύσας, πάντοθεν σιδήρῳ κεκαλυμμένους, ὡς ἑδραῖοί τε εἶεν ὑπὸ βρίθους, καὶ δυσάλωτοι πυρὶ, τῶν χωμάτων ἐπέστησεν, ἐπιβήσας αὐτοῖς ἀκοντιστάς τε καὶ τοξότας, καὶ τῶν ἀφετηρίων ὀργάνων τὰ κουφότερα· πρὸς δὲ τοὺς ῥωμαλεωτάτους σφενδονήτας, οἳ μὴ καθορώμενοι, διὰ τὸ ὕψος καὶ τὰ θωράκια

τῶν πύργων, εἰς καθορωμένους τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἔβαλλον. Οἱ δὲ μήτε κατὰ κόρσης φερομένων τῶν βελῶν ἐκκλίνειν ῥᾳδίως δυνάμενοι, μήτε τοὺς ἀφανεῖς ἀμύνεσθαι, καὶ τὸ μὲν ὕψος τῶν πύργων δυσέφικτον ὁρῶντες ἐκ χειρὸς βέλει, πυρὶ δὲ τὸν περὶ αὐτοὺς σίδηρον δυσανάλωτον, ἔφευγον ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ προςβάλλειν πειρωμένοις ἐπεξέθεον.
Καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀντεῖχον οὕτως,
242 ἀναιρούμενοί τε καθ' ἡμέραν πολλοὶ, καὶ μηδὲν
ἀντικακοῦν τοὺς πολεμίους, ὅτι μὴ μετὰ κινδύνων ἀνείργειν, ἔχοντες.

31. Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας Οὐεσπασιανὸς ἐπί τινα τῶν τῆς Ἰωταπάτης ἀστυγειτόνων πόλιν, Ἰαφὰ καλεῖται, νεωτερίζουσαν, καὶ τῶν Ἰωταπατηνῶν παρὰ δόξαν ἀντεχόντων ἐπαιρομένην, Τραϊανὸν, ὄντα τοῦ δεκάτου τάγματος ἡγεμόνα, ἐκπέμπει, παραδοὺς αὐτῷ χιλίους μὲν ἱππεῖς, πεζοὺς δὲ διςχιλίους. Ὁ δὲ τὴν μὲν πόλιν δυςάλωτον καταλαβὼν, — πρὸς γὰρ τῷ φύσει καρτερὰ τυγχάνειν οὖσα καὶ διπλῷ περιβόλῳ τετείχιστο, — προαπηντηκότας δὲ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἑτοίμους εἰς μάχην ἰδὼν, συμβάλλει, καὶ πρὸς ὀλίγον ἀντισχόντας ἐδίωκε. Συμφυγόντων δὲ εἰς τὸ πρῶτον τεῖχος, οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ πόδας προςκείμενοι συνειςέπεσον. Ὁρμήσαντας δὲ πάλιν εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀποκλείουσι τῆς πόλεως οἱ σφέτεροι, δείσαντες, μὴ συνειςβάλωσιν οἱ πολέμιοι. Θεὸς δ' ἦν ἄρα ὁ Ῥωμαίοις τὰ Γαλιλαίων πάθη χαριζόμενος, ὃς καὶ τότε τὸν τῆς πόλεως λαὸν αὔτανδρον, χερσὶν οἰκείαις ἐκκλεισθέντα, πρὸς ἀπώλειαν ἔκδοτον φονῶσιν ἐχθροῖς παρέστησεν. Ἐμπίπτοντες γὰρ ἀθρόοι ταῖς πύλαις, καὶ πολλὰ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ὀνομαστὶ καλοῦντες, ἐν μέσαις ἀπεσφάττοντο ταῖς ἱκετείαις. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τεῖχος οἱ πολέμιοι, τὸ δεύτερον δ' ἔκλεισαν οἱ σφέτεροι· μέσοι δὲ τῶν δυεῖν κατειλούμενοι περιβόλων βύζην, πολλοὶ μὲν τοῖς ἀλλήλων, πολλοὶ

δὲ τοῖς ἰδίοις περιεπείροντο ξίφεσιν, ἄπειροι δὲ ὑπὸ
Ῥωμαίων ἔπιπτον, οὐδὲ ὅσον εἰς ἄμυναν ἀναθαῤ-
ῥοῦντες· πρὸς γὰρ τὸ καταπεπλῆχθαι τοὺς πολεμί-
ους, τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἔκλασεν ἡ τῶν οἰκείων προ-
δοσία. Πέρας ἔθνησκον οὐ Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τοῖς
ἰδίοις καταρώμενοι, μέχρι πάντες ἀπώλοντο μύριοι
καὶ δισχίλιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες. Κενὴν δὲ μαχίμων
λογιζόμενος εἶναι τὴν πόλιν ὁ Τραϊανὸς, εἰ δὲ καί
τινες ἔνδον εἶεν, οἰόμενος μηδὲν αὐτοὺς τολμήσειν
ὑπὸ δέους, ἀνετίθει τῷ στρατηγῷ τὴν ἅλωσιν. Καὶ
στείλας ἀγγέλους πρὸς Οὐεσπασιανὸν, ᾐτεῖτο πέμ-
ψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τίτον ἐπιθήσοντα τῇ νίκῃ τέ-
λος. Ὁ δὲ συμβαλὼν ὑπολείπεσθαί τινα πόνον,
μετὰ στρατιᾶς τὸν υἱὸν ἐπιπέμπει, πεντακοσίων μὲν
ἱππέων, χιλίων δὲ πεζῶν. Ὁ δὲ πρὸς τὴν πόλιν
ἐλθὼν διὰ τάχους, καὶ διατάξας τὴν στρατιὰν, ἐπὶ
μὲν τοῦ λαιοῦ κέρως τὸν Τραϊανὸν ἵστησιν, αὐτὸς
δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων ἐξηγεῖτο πρὸς τὴν πολιορκίαν.
Τῶν δὲ στρατιωτῶν κλίμακας πάντοθεν τῷ τείχει
προςφερόντων, πρὸς ὀλίγον οἱ Γαλιλαῖοι καθύπερ-
θεν ἀμυνόμενοι, λείπουσι τὸν περίβολον. Ἐπιπη-
δήσαντες δὲ οἱ περὶ τὸν Τίτον, τῆς μὲν πόλεως
ἐκράτησαν ταχέως, πρὸς δὲ τοὺς ἔνδον αὐτοῖς συ-
στραφέντας καρτερᾷ μάχῃ συῤῥήγνυνται· καὶ γὰρ
ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ δυνατοὶ προσέπιπτον, καὶ 243
ἀπὸ τῶν οἰκιῶν αἱ γυναῖκες ἔβαλλον πᾶν τὸ προς-
τυχὸν αὐταῖς· καὶ μέχρι μὲν ἓξ ὡρῶν ἀντεῖχον μα-
χόμενοι. Δαπανηθέντων δὲ τῶν μαχίμων, τὸ λοι-
πὸν πλῆθος ἔν τε τοῖς ὑπαιθρίοις, καὶ κατὰ τὰς
οἰκίας ἀπεσφάττοντο, νέοι τε ὁμοῦ καὶ γέροντες·
οὐδὲν γοῦν ἄῤῥεν ἀπελείφθη δίχα νηπίων, ἃ μετὰ
γυναικῶν ἐξηνδραποδίσαντο. Τῶν μὲν οὖν ἀναιρε-
θέντων ἀνά τε τὴν πόλιν, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας
παρατάξεως ἀριθμὸς μύριοι πρὸς τοῖς πεντακισχι-
λίοις ἦν, τὰ δὲ αἰχμάλωτα δισχίλια καὶ ἑκατὸν καὶ

τριάκοντα. Τοῦτο συνέβη τὸ πάθος Γαλιλαίοις πέμπτῃ καὶ εἰκάδι Δαισίου μηνός.

32. Ἔμειναν δὲ οὐδὲ Σαμαρεῖς ἀπείρατοι συμφορῶν. Ἀθροισθέντες γὰρ ἐπὶ τὸ Γαριζὶν καλούμενον ὄρος, ὅπερ αὐτοῖς ἐστιν ἅγιον, κατὰ χώραν μὲν ἔμενον, πολέμου δὲ εἶχεν ἀπειλὴν ἥ τε σύνοδος αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα· καὶ οὐδὲ τοῖς γειτνιῶσι κακοῖς ἐσωφρονίζοντο. Πρὸς δὲ τὰς Ῥωμαίων εὐπραγίας ἐν ἀλογίστῳ τῇ κατὰ σφᾶς ἀσθενείᾳ διώδευον, καὶ μετέωροι πρὸς ταραχὴν ὑπῆρχον. Ἐδόκει δὲ Οὐεσπασιανῷ φθάσαι τὸ κίνημα, καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ὑποτέμνεσθαι. Καὶ γὰρ ἀεὶ φρουραῖς ἡ Σαμαρεῖτις ὅλη διείληπτο, τό τε πλῆθος τῶν ἐληλυθότων καὶ ἡ σύνταξις ἦν φοβερά. Κερεάλιον οὖν, ἔπαρχον ὄντα τοῦ πέμπτου τάγματος, μεθ᾽ ἑξακοσίων ἱππέων καὶ πεζῶν τρισχιλίων πέμπει. Τούτῳ προσβαίνειν μὲν τὸ ὄρος, καὶ συνάπτειν μάχην οὐκ ἀσφαλὲς ἔδοξε, τῶν πολεμίων πολλῶν καθύπερθεν ὄντων. Κυκλωσάμενος δὲ τῇ δυνάμει πᾶσαν τὴν ὑπώρειαν δι᾽ ὅλης αὐτοὺς ἐφρούρει τῆς ἡμέρας· συνέβη δὲ, ὕδατος ἀπορουμένων τῶν Σαμαρέων, ἐκφλεγῆναι τότε καὶ καῦμα δεινόν· ὥρα δὲ ἦν θέρους, καὶ τῶν ἐπιτηδείων τὸ πλῆθος ἀπαράσκευον, ὡς τινὰς μὲν αὐθημερὸν ἀπὸ τοῦ δίψους ἀποθανεῖν, πολλοὺς δὲ, τῆς τοιαύτης ἀπωλείας τὸ δουλεύειν προελομένους, Ῥωμαίοις προσφυγεῖν. Ἐξ ὧν συνεὶς ὁ Κερεάλιος, καὶ τοὺς ἔτι συμμένοντας ὑπὸ τῶν δεινῶν κατεαγότας, ἐπαναβαίνει τῷ ὄρει, καὶ τὴν δύναμιν ἐν κύκλῳ περιστήσας τοῖς πολεμίοις, τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ δεξιὰς προεκαλεῖτο καὶ σώζεσθαι παρεκάλει, διαβεβαιούμενος ἀσφάλειαν τὰ ὅπλα ῥίψασιν. Ὡς δ᾽ οὐκ ἔπειθε, προσπεσὼν ἀπέκτεινε πάντας, χιλίους ἑξακοσίους ἐπὶ μυρίοις ὄντας. Δαισίου μηνὸς εἰκάδι καὶ ἑβδόμῃ ἐπράχθη. Καὶ τοιαύταις μὲν συμφοραῖς Σαμαρεῖται ἐχρήσαντο.

33. Τῶν δὲ ἀνὰ τὰ Ἰωτάπατα διακαρτερούν-

των, καὶ παρ᾽ ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἀντεχόντων, τεσσαρακοστῇ μὲν ἡμέρᾳ καὶ ἑβδόμῃ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπερήρθη τὸ τεῖχος. Αὐτομολεῖ δέ τις πρὸς τὸν Οὐεσπασιανὸν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ‛τήν τε ὀλιγότητα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐξαγγέλλων καὶ τὴν ἀσθένειαν, καὶ ὡς ἀγρυπνίᾳ διηνεκεῖ καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις δεδαπανημένοι, δυνατοὶ μὲν εἶεν οὐδὲ βιαζομένους ἔτι φέρειν, καὶ δόλῳ δ᾽ ἂν ἁλῷεν, εἴ τις ἐπιθοῖτο. Περὶ γὰρ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν, καθ᾽ ἣν ἄνεσίν τε τῶν δεινῶν ἐδόκουν ἔχειν, καὶ κα- 244
ϑάπτεται μάλιστα κεκοπωμένων ἑωθινὸς ὕπνος, καταδαρθάνειν ἔφασκε τοὺς φύλακας, συνεβούλευέ τε κατ᾽ αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπελθεῖν.᾿ Τῷ δὲ ἦν μὲν δι᾽ ὑπονοίας ὁ αὐτόμολος, τό τε πρὸς ἀλλήλους πιστὸν εἰδότι τῶν Ἰουδαίων, καὶ τὴν πρὸς τὰς κολάσεις ὑπεροψίαν· ἐπειδὴ καὶ πρότερον ληφθείς τις τῶν ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης πρὸς πᾶσαν αἰκίαν βασάνων ἀντέσχε, καὶ μηδὲν διὰ πυρὸς ἐξερευνῶσι τοῖς πολεμίοις περὶ τῶν ἔνδον εἰπὼν, ἀνεσταυρώθη τοῦ θανάτου καταμειδιῶν. Τά γε μὴν εἰκότα πιστὸν ἐποίει τὸν προδότην, καὶ τάχα μὲν ἀληθεύειν ἐκεῖνον, μηδὲν δὲ αὐτὸς ἐξ ἐνέδρας πείσεσθαι μέγα προςδοκῶν, τὸν μὲν φυλάσσειν ἐκέλευσεν, ἐπὶ δὲ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως παρεσκεύαζε τὴν στρατιάν.

34. Κατὰ δὲ τὴν μηνυθεῖσαν ὥραν ᾔεσαν ἡσυχῇ πρὸς τὸ τεῖχος. Καὶ πρῶτος ἐπιβαίνει Τίτος σὺν ἑνὶ τῶν χιλιάρχων Δομιτίῳ Σαβίνῳ, τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματος ὀλίγους ἄγων. Ἀποσφάξαντες δὲ τοὺς φύλακας, εἰςίασιν εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ, μεθ᾽ οὓς Σέξτος τις Κερεάλιος χιλίαρχος καὶ Πλάκιδος τοὺς ὑπὸ σφισι τεταγμένους εἰςῆγον. Κατειλημμένης δὲ τῆς ἄκρας, καὶ τῶν πολεμίων ἐν μέσῃ τῇ πόλει στρεφομένων, ἤδη δὲ καὶ ἡμέρας οὔσης, ὅμως οὔπω τῆς ἁλώσεως τοῖς κρατουμένοις αἴσθησις ἦν· καμάτῳ τε γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ ὕπνῳ διελέλυντο, καὶ τῶν διανισταμένων ὁμί-

χλη τὰς ὄψεις ἀπήμβλυνε πολλὴ, κατὰ τύχην τότε τῇ πόλει περιχυθεῖσα· μέχρι, πάσης τῆς στρατιᾶς εἰςπεσούσης, πρὸς μόνην τὴν τῶν κακῶν αἴσθησιν ἐξανέστησαν, καὶ τὴν ἅλωσιν ἐπίστευον ἀναιρούμενοι. Ῥωμαίους δὲ, κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθον, οὔτε φειδὼ εἰςῄει τινὸς, οὔτε ἔλεος, ἀλλ᾽ εἰς τὸ κάταντες ἀπὸ τῆς ἄκρας τὸν λεὼν συνωθοῦντες ἐφόνευον. Ἔνθα καὶ τοὺς ἔτι μάχεσθαι δυναμένους ἡ δυςχωρία τὴν ἄμυναν ἀφείλετο· θλιβόμενοι γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς, καὶ κατὰ τοῦ πρανοῦς ὑπολισθαίνοντες, ῥέοντι κατ᾽ ἄκρας ἐκαλύπτοντο τῷ πολέμῳ. Τοῦτο πολλοὺς, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐπιλέκτων, ἐπ᾽ αὐτοχειρίαν παρώξυνε· κατιδόντες γὰρ, ὡς οὐδένα τῶν Ῥωμαίων ἀνελεῖν δύνανται, τό γε μὴ πεσεῖν αὐτοὶ ὑπὸ Ῥωμαίων προέλαβον, καὶ συναθροισθέντες ἐπὶ τὰ καταλήγοντα τῆς πόλεως σφᾶς αὐτοὺς ἀνεῖλον.

35. Ὅσοι γε μὴν ὑπὸ πρώτην τῆς καταλήψεως αἴσθησιν τῶν φυλάκων διαφυγεῖν ἔφθασαν, ἀναβάντες εἴς τινα τῶν προςαρκτίων πύργων μέχρι μέν τινος ἀπημύναντο· περισχεθέντες δὲ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων ὀψὲ παρῆσαν τὰς δεξιὰς, καὶ τοῖς ἐφεστῶσι τὴν σφαγὴν εὔθυμοι παρέσχον. Ἀναίμακτον δ᾽ ἂν ἦν αὐχῆσαι Ῥωμαίοις τὸ τέλος τῆς πολιορκίας, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἅλωσιν εἷς ἔπεσεν ἑκατοντάρχης, ὃς ἦν Ἀντώνιος· θνήσκει δὲ ἐξ ἐνέδρας. Τῶν γὰρ εἰς τὰ σπήλαιά τις συμπεφευγότων, — πολὺ δὲ οὗτοι πλῆθος ἦσαν, — ἱκέτευε τὸν Ἀντώνιον ὀρέξαι δεξιὰν αὐτῷ, πίστιν τε σωτηρίας καὶ βοήθειαν πρὸς ἄνοδον. Ὁ δὲ ἀφυλάκτως ὤρεγε τὴν χεῖρα, καὶ φθάσας αὐτὸν ἐκεῖνος, νύττει κάτωθεν ὑπὸ τὸν βουβῶνα δόρατι, καὶ παραχρῆμα διεργάζεται.

245 36. Κατ᾽ ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν, τὸ φανερὸν πλῆθος ἀνεῖλον Ῥωμαῖοι· ταῖς δὲ ἐπιούσαις ἀνερευνώμενοι τὰς καταδύσεις, τοὺς ἐν τοῖς ὑπο-

νόμοις καὶ τοῖς σπηλαίοις ἐπεξήεσαν, καὶ διὰ πάσης ἐχώρουν ἡλικίας, πλὴν νηπίων καὶ γυναικῶν. Καὶ τὰ μὲν αἰχμάλωτα χίλια πρὸς τοῖς διακοσίοις συνήχθη· νεκροὶ δὲ, κατά τε τὴν ἅλωσιν, καὶ κατὰ τὰς πρότερον μάχας, συνηριθμήθησαν τετρακισμύριοι. Οὐεσπασιανὸς δὲ τήν τε πόλιν κατασκάψαι κελεύει, καὶ τὰ φρούρια πάντα προςεμπίπρησιν αὐτῆς. Ἰωτάπατα μὲν οὖν οὕτως ἑάλω, τριςκαιδεκάτῳ τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας ἔτει, Πανέμου νουμηνίᾳ.

CAP. VIII. 1. Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Ἰώσηπον ἀναζητοῦντες κατά τε ὀργὴν σφετέραν, καὶ σφόδρα τοῦ στρατηγοῦ φιλοτιμουμένου, — μεγίστη γὰρ ἦν μοῖρα τοῦ πολέμου ληφθείς, — τούς τε νεκροὺς διηρεύνων, καὶ τοὺς ἀποκρύφους τῆς πόλεως μυχούς. Ὁ δὲ, ἄρτι τῆς πόλεως ἁλισκομένης, δαιμονίῳ τινὶ συνεργίᾳ χρησάμενος, μέσον μὲν ἑαυτὸν ἐκκλέπτει τῶν πολεμίων, καθάλλεται δὲ εἴς τινα βαθὺν λάκκον, ᾧ πλατὺ σπήλαιον διέζευκτο κατὰ πλευρὰν, τοῖς ἄνωθεν ἀόρατον· ἔνθα τεσσαράκοντα μὲν τῶν ἐπισήμων ἄνδρας καταλαμβάνει λανθάνοντας, παρασκευὴν δ᾽ ἐπιτηδείων οὐκ ὀλίγαις ἡμέραις διαρκεῖν δυναμένην. Μεθ᾽ ἡμέραν μὲν οὖν ὑπεστέλλετο τῶν πολεμίων πάντα διειληφότων, νυκτὸς δ᾽ ἀνιὼν ἐξήτει δρασμοῦ διάδυσιν, καὶ τὰς φυλακὰς κατεσκέπτετο. Φρουρουμένων δὲ πανταχόθεν πάντων δι᾽ αὐτὸν, ὡς λαθεῖν οὐκ ἦν, αὖθις εἰς τὸ σπήλαιον κατήει. Δύο μὲν οὖν ἡμέρας διαλανθάνει, τῇ δὲ τρίτῃ γυναικὸς ἁλούσης τῶν ἅμα αὐτοῖς μηνύεται. Καὶ Οὐεσπασιανὸς αὐτίκα μετὰ σπουδῆς πέμπει δύο χιλιάρχους Παυλῖνον καὶ Γαλλικανὸν, δεξιὰς τῷ Ἰωσήπῳ δοῦναι κελεύσας, καὶ προτρεψομένους ἀνελθεῖν.

2. Ἀφικόμενοι δὲ παρεκάλουν οὗτοι τὸν ἄνδρα, καὶ πίστεις περὶ σωτηρίας ἐδίδοσαν. Οὐ μὴν ἔπει-

θον· ἐκ γὰρ ὧν εἰκὸς ἦν τὸν τοσαῦτα δράσαντα παθεῖν, οὐκ ἐκ τοῦ φύσει τῶν παρακαλούντων ἡμέρου, τὰς ὑποψίας συνέλεγεν. Ἐδεδίει τε ὡς ἐπὶ τιμωρίαν προκαλουμένους, ἕως Οὐεσπασιανὸς τρίτον ἔτι πέμπει χιλίαρχον Νικάνορα, γνώριμον τῷ Ἰωσήπῳ καὶ συνήθη πάλαι. Παρελθὼν δὲ οὗτος τό τε φύσει Ῥωμαίων χρηστὸν, πρὸς οὓς ἂν ἅπαξ ἕλωσι, διεξῄει, καὶ ὡς δι' ἀρετὴν αὐτὸς θαυμάζοιτο μᾶλλον ἢ μισοῖτο πρὸς τῶν ἡγεμόνων, σπουδάζειν τε τὸν στρατηγὸν οὐκ ἐπὶ τιμωρίᾳ ἀγαγεῖν αὐτὸν,
246 ἐνεῖναι γὰρ ταύτην καὶ μὴ παρὰ προϊόντος λαβεῖν, ἀλλὰ σῶσαι προαιρούμενον ἄνδρα γενναῖον. Προσετίθει δὲ, ὡς οὔτ' ἂν Οὐεσπασιανὸς ἐνεδρεύων φίλον ἔπεμπεν, ἵνα τοῦ κακίστου πράγματος προστήσηται τὸ κάλλιστον, ἀπιστίας φιλίαν, οὔτ' ἂν αὐτὸς ἀπατήσων ἄνδρα φίλον,' ὑπήκουσεν ἐλθεῖν.

3. Ἐνδοιάζοντος δὲ τοῦ Ἰωσήπου καὶ πρὸς τὸν Νικάνορα, τὸ μὲν στρατιωτικὸν ὑπ' ὀργῆς ἐκκαίειν τὸ σπήλαιον ὥρμητο· κατεῖχε δὲ αὐτοὺς ὁ πολέμαρχος, ζωγρῆσαι τὸν ἄνδρα φιλοτιμούμενος. Ὡς δὲ ὅ τε Νικάνωρ προσέκειτο λιπαρῶς, καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ πολεμίου πλήθους ὁ Ἰώσηπος ἔμαθεν, ἀνάμνησις αὐτῷ τῶν διὰ νυκτὸς ὀνείρων εἰσέρχεται, δι' ὧν ὁ θεὸς τάς τε μελλούσας συμφορὰς αὐτῷ προεσήμαινεν Ἰουδαίων, καὶ τὰ περὶ τοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐσόμενα. Ἦν δὲ καὶ περὶ κρίσεις ὀνείρων ἱκανὸς συμβάλλειν τὰ ἀμφιβόλως ὑπὸ τοῦ θείου λεγόμενα· τῶν γε μὴν ἱερῶν βίβλων οὐκ ἠγνόει τὰς προφητείας, ὡς ἂν αὐτός τε ὢν ἱερεὺς καὶ ἱερέων ἔκγονος· ὃς, ἐπὶ τῆς τότε ὥρας ἔνθους γενόμενος, καὶ τὰ φρικώδη τῶν προσφάτων ὀνείρων σπάσας φαντάσματα, προσφέρει τῷ θεῷ λεληθυῖαν εὐχὴν, καὶ, "Ἐπειδὴ τὸ Ἰουδαῖον," ἔφη, "φῦλον ὀκλάσαι δοκεῖ σοι τῷ κτίσαντι, μετέβη δὲ πρὸς Ῥωμαίους ἡ τύχη πᾶσα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐπελέξω τὰ μέλλοντα εἰπεῖν, δίδωμι μὲν Ῥωμαίοις τὰς χεῖρας ἑκὼν

καὶ ζῶ, μαρτύρομαι δὲ ὡς οὐ προδότης, ἀλλὰ σὸς ἄπειμι διάκονος."

4. Ταῦτα εἰπὼν ἐνεδίδου τῷ Νικάνορι καὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ συγκαταφυγόντες, ὡς τὸν Ἰώσηπον συνίεσαν εἴκοντα τοῖς παρακαλοῦσιν, ἀθρόοι περιστάντες, "Ἦ μεγάλα γε ἂν στενάξειαν," ἐβόων, "οἱ πάτριοι νόμοι, οὓς κατεψήφισε θεὸς, ὁ Ἰουδαίοις κτίσας ψυχὰς θανάτου καταφρονούσας. Φιλοζωεῖς, Ἰώσηπε, καὶ φῶς ὑπομένεις ὁρᾶν δοῦλος; Ὡς ταχέως ἐπελάθου σαυτοῦ; Πόσους ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν ἔπεισας; Ψευδῆ μὲν ἄρα δόξαν ἀνδρείας, ψευδῆ δὲ καὶ συνέσεως εἶχες, εἴ γε σωτηρίαν μὲν ἐλπίζεις παρ᾽ οἷς οὕτως ἐπολέμησας, σώζεσθαι δὲ ὑπ᾽ ἐκείνων, καὶ ἂν ᾖ βέβαιον, θέλεις! Ἀλλ᾽ εἰ καὶ σοὶ λήθην τινὰ σαυτοῦ κατέχεεν ἡ Ῥωμαίων τύχη, προνοητέον ἡμῖν τοῦ πατρῴου κλέους. Χρήσομέν σοι δεξιὰν καὶ ξίφος· σὺ δὲ ἂν μὲν ἑκὼν θνήσκεις, Ἰουδαίων στρατηγὸς, ἐὰν δὲ ἄκων, προδότης τεθνήξῃ." Ταῦθ᾽ ἅμα λέγοντες ἐπανετείναντο τὰ ξίφη, καὶ διηπείλουν ἀναιρήσειν αὐτὸν, εἰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνδιδῴη.

5. Δείσας δὲ τὴν ἔφοδον ὁ Ἰώσηπος, καὶ προδοσίαν εἶναι ἡγούμενος τῶν τοῦ θεοῦ προσταγ- 247
μάτων, εἰ προαποθάνοι τῆς διαγγελίας, ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς φιλοσοφεῖν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης· "Τί γὰρ τοσοῦτον," ἔφη, "σφῶν αὐτῶν, ἑταῖροι, φονῶμεν; Ἢ τί τὰ φίλτατα διαστασιάζομεν, σῶμα καὶ ψυχήν; Ἠλλάχθαι τις ἐμὲ φήσει; Ἀλλ᾽ οἴδασι Ῥωμαῖοι τοῦτό γε. Καλὸν ἐν πολέμῳ θνήσκειν, ἀλλὰ πολέμου νόμῳ, τουτέστιν ὑπὸ τῶν κρατούντων· εἰ μὲν οὖν τὸν Ῥωμαίων ἀποστρέφομαι σίδηρον, ἄξιός εἰμι ἀληθῶς τοῦ ἐμοῦ ξίφους καὶ χειρὸς τῆς ἐμῆς. Εἰ δὲ ἐκείνους εἰςέρχεται φειδὼ πολεμίου, πόσῳ δικαιότερον ἂν ἡμᾶς ἡμῶν αὐτῶν εἰςέλθοι; Καὶ γὰρ ἠλίθιον ταῦτα δρᾶν σφᾶς αὐτοὺς, περὶ ὧν πρὸς ἐκείνους διϊστάμεθα. Καλὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας απο-

θνήσκειν, φημὶ καὶ ἐγὼ, μαχομένους μέντοι, καὶ ὑπὸ τῶν ἀφαιρουμένων αὐτήν. Νῦν δὲ οὔτε εἰς μάχην ἀντιάζουσιν ἡμῖν, οὔτε ἀναιροῦσιν ἡμᾶς. Δειλὸς δὲ ὁμοίως, ὅ τε μὴ βουλόμενος θνήσκειν, ὅτ' ἂν δέῃ, καὶ ὁ βουλόμενος, ὅτ' ἂν μὴ δέῃ. Τί δὲ καὶ δεδοικότες πρὸς Ῥωμαίους οὐκ ἄνιμεν; Ἆρα οὐχὶ θάνατον; Εἶτα ὃν δεδοίκαμεν ἐκ τῶν ἐχθρῶν ὑποπτευόμενον, ἑαυτοῖς βέβαιον ἐπιτιμήσομεν; Ἀλλὰ δουλείαν ἐρεῖ τις. Πάνυ γοῦν νῦν ἐσμὲν ἐλεύθεροι. Γενναῖον δὲ ἀνελεῖν ἑαυτὸν φήσει τις. Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ ἀγεννέστατον, ὡς ἔγωγε καὶ κυβερνήτην ἡγοῦμαι δειλότατον, ὅς τις, χειμῶνα δεδοικὼς, πρὸ τῆς θυέλλης ἐβάπτισεν ἑκὼν τὸ σκάφος. Ἀλλὰ μὴν ἡ αὐτοχειρία καὶ τῆς κοινῆς ἁπάντων ζώων φύσεως ἀλλότριον, καὶ πρὸς τὸν κτίσαντα θεὸν ἡμᾶς ἐστιν ἀσέβεια. Τῶν μέν γε ζώων οὐθέν ἐστιν, ὃ θνήσκει μετὰ προνοίας ἢ δι' αὐτοῦ· φύσεως γὰρ νόμος ἰσχυρὸς ἐν ἅπασι, τὸ ζῆν ἐθέλειν· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς φανερῶς ἀφαιρουμένους ἡμᾶς τούτου πολεμίους ἡγούμεθα, καὶ τοὺς ἐξ ἐνέδρας τιμωρούμεθα. Τὸν δὲ θεὸν οὐκ οἴεσθε ἀγανακτεῖν, ὅτ' ἂν ἄνθρωπος αὐτοῦ τὸ δῶρον ὑβρίζῃ; Καὶ γὰρ εἰλήφαμεν παρ' ἐκείνου τὸ εἶναι, καὶ τὸ μηκέτι εἶναι πάλιν ἐκείνῳ δίδομεν· τὰ μέν γε σώματα θνητὰ πᾶσι, καὶ ἐξ φθαρτῆς ὕλης δημιουργεῖται, ψυχὴ δὲ ἀθάνατος ἀεὶ, καὶ θεοῦ μοῖρα τοῖς σώμασιν ἐνοικίζεται. Εἶτα ἂν μὲν ἀφανίσῃ τις ἀνθρώπου παρακαταθήκην, ἢ διάθηται κακῶς, πονηρὸς εἶναι δοκεῖ καὶ ἄπιστος. Εἰ δέ τις τοῦ σφετέρου σώματος ἐκβάλῃ τὴν παρακαταθήκην τοῦ θεοῦ, λεληθέναι δοκεῖ τὸν ἀδικούμενον; Καὶ κολάζειν μὲν τοὺς ἀποδράντας οἰκέτας δίκαιον νενόμισται, καὶ ἐὰν πονηροὺς καταλίπωσι δεσπότας. Αὐτοὶ δὲ κάλλιστον δεσπότην ἀποδιδράσκοντες τὸν θεὸν, οὐ δοκοῦμεν ἀσεβεῖν; Ἆρα οὐκ ἴστε, ὅτι τῶν μὲν ἐξιόντων τοῦ βίου κατὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον, καὶ τὸ ληφθὲν παρὰ τοῦ θεοῦ χρέος

-ἐκτινόντων, ὅταν ὁ δοὺς κομίσασθαι θέλῃ, κλέος μὲν αἰώνιον, οἶκοι δὲ καὶ γενεαὶ βέβαιοι, καθαραὶ δὲ καὶ ἐπήκοοι μένουσιν αἱ ψυχαὶ, χῶρον οὐρανοῦ λαχοῦσαι τὸν ἁγιώτατον, ἔνθεν ἐκ περιτροπῆς αἰώ- 248
νων ἁγνοῖς πάλιν ἀντενοικίζονται σώμασιν; Ὅσοις δὲ καθ᾿ ἑαυτῶν ἐμάνησαν αἱ χεῖρες, τούτων μὲν ᾅδης δέχεται τὰς ψυχὰς σκοτιώτερος, ὁ δὲ τούτων πατὴρ θεὸς εἰς ἐκγόνους τιμωρεῖται τοὺς θάτερον ὑβριστάς. Διὰ τοῦτο μεμίσηται παρὰ τῷ θεῷ τοῦτο, καὶ παρὰ τῷ σοφωτάτῳ κολάζεται νομοθέτῃ· τοὺς γοῦν ἀνελόντας ἑαυτοὺς παρὰ μὲν ἡμῖν μέχρις ἡλίου δύσεως ἀτάφους ἐκρίπτειν ἔκριναν, καίτοι καὶ πολεμίους θάπτειν θεμιτὸν ἡγούμενοι· παρ᾿ ἑτέροις δὲ, καὶ τὰς δεξιὰς τοιούτων τῶν νεκρῶν ἀποκόπτειν ἐκέλευσαν, αἷς ἐστρατεύσαντο καθ᾿ ἑαυτῶν, ἡγούμενοι, καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον, οὕτω καὶ τὴν χεῖρα τοῦ σώματος. Καλὸν οὖν, ἑταῖροι, δίκαια φρονεῖν, καὶ μὴ ταῖς ἀνθρωπίναις συμφοραῖς προςθεῖναι τὴν εἰς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς δυςσέβειαν. Εἰ σώζεσθαι δοκεῖ, σωζώμεθα· καὶ γὰρ οὐκ ἄδοξος ἡ σωτηρία, παρ᾿ οἷς διὰ τοσούτων ἔργων ἐπεδειξάμεθα τὰς ἀρετάς· εἰ τεθνάναι, καλὸν ὑπὸ τῶν ἑλόντων. Οὐ μεταβήσομαι δ᾿ ἐγὼ εἰς τὴν τῶν πολεμίων τάξιν, ἵνα ἐμαυτοῦ προδότης γένωμαι· καὶ γὰρ ἂν εἴην πολὺ τῶν αὐτομολούντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἠλιθιώτερος· εἴ γε ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦτο πράττουσιν, ἐγὼ δ᾿ ἐπ᾿ ἀπωλείᾳ, καί γε τῇ ἐμαυτοῦ. Τὴν μέντοι Ῥωμαίων ἐνέδραν ἐπεύχομαι· μετὰ γὰρ δεξιὰν ἀναιρούμενος ὑπ᾿ αὐτῶν εὐθύμως τεθνήξομαι, τὴν τῶν ψευσαμένων ἀπιστίαν νίκης μεῖζον ἀποφέρων παραμύθιον."

6. Ὁ μὲν Ἰώσηπος πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἀποτροπὴν τῆς αὐτοχειρίας ἔλεγεν. Οἱ δὲ πεφραγμένας ἀπογνώσει τὰς ἀκοὰς ἔχοντες, ὡς ἂν πάλαι καθοσιώσαντες ἑαυτοὺς τῷ θανάτῳ, παροξύνονται πρὸς αὐτόν· καὶ προςτρέχων ἄλλος ἄλλοθεν ξιφήρης, ἐκά-

κιζόν τε εἰς ἀνανδρίαν, καὶ ὡς ἕκαστος αὐτίκα καταπλήξων δῆλος ἦν. Ὁ δὲ τὸν μὲν ὀνομαστὶ καλῶν, τῷ δὲ στρατηγικώτερον ἐμβλέπων, τοῦ δὲ δρασσόμενος τὴν δεξιὰν, ὃν δὲ δεήσει δυςωπῶν, καὶ ποικίλοις διαιρούμενος πάθεσιν, ἐπὶ τῆς ἀνάγκης εἶργεν ἀπὸ τῆς σφαγῆς πάντων τὸν σίδηρον, ὥςπερ τὰ κατακυκλωθέντα τῶν θηρίων, ἀεὶ πρὸς τὸν καθαπτόμενον ἀντιστρεφόμενος. Τῶν δὲ καὶ παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφορὰς ἔτι τὸν στρατηγὸν αἰδουμένων παρελύοντο μὲν αἱ δεξιαὶ, περιωλίσθαινε δὲ τὰ ξίφη, καὶ πολλοὶ τὰς ῥομφαίας ἐπιφέροντες αὐτομάτως παρείθησαν.

7. Ὁ δὲ ἐν ταῖς ἀμηχανίαις οὐκ ἠπόρησεν ἐπινοίας, ἀλλὰ πιστεύων τῷ κηδεμόνι θεῷ τὴν σωτηρίαν παραβάλλεται, καὶ, "Ἐπειδὴ δέδοκται τὸ θνήσκειν," ἔφη, "φέρε κλήρῳ τὰς ἀλλήλων σφαγὰς ἐπιτρέψωμεν· ὁ λαχὼν δὲ ὑπὸ τοῦ μετ' αὐτὸν πιπτέτω, καὶ διοδεύσει πάντων οὕτως ἡ τύχη, μηδὲ ἐπὶ τῆς ἰδίας κείσθω δεξιᾶς ἕκαστος· ἄδικον γὰρ οἰχομένων τῶν ἄλλων τινὰ μετανοήσαντα σωθῆναι." Πιστὸς
249 ἔδοξε ταῦτα εἰπὼν, καὶ συνεκληροῦτο πείσας· ἑτοίμην δὲ ὁ λαχὼν τῷ μετ' αὐτὸν παρεῖχε τὴν σφαγὴν, ὡς αὐτίκα τεθνηξομένου καὶ τοῦ στρατηγοῦ· ζωῆς γὰρ ἡδίω τὸν μετὰ τοῦ Ἰωσήπου θάνατον ἡγοῦντο. Καταλείπεται δὲ οὗτος, εἴτε ὑπὸ τύχης χρὴ λέγειν, εἴτε ὑπὸ θεοῦ προνοίας, σὺν ἑτέρῳ· καὶ σπουδάζων μήτε ὑπὸ τοῦ κλήρου καταδικασθῆναι, μήτε, εἰ τελευταῖος λίποιτο, μιᾶναι τὴν δεξιὰν ὁμοφύλῳ φόνῳ, πείθει καὶ ἐκεῖνον ἐπὶ πίστει ζῆν.

8. Ὁ μὲν οὖν οὕτω τόν τε Ῥωμαίων καὶ τὸν οἰκείων διαφυγὼν πόλεμον, ἐπὶ Οὐεσπασιανὸν ἤγετο διὰ τοῦ Νικάνορος. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντες ἐπὶ θέαν αὐτοῦ συνέτρεχον, καὶ τοῦ πλήθους συνθλιβομένου περὶ τοῦ στρατηγοῦ θόρυβος ἦν ποικίλος, τῶν μὲν γεγηθότων ἐπὶ τῷ ληφθέντι, τῶν δὲ ἀπει-

λούντων, τῶν δὲ ἐγγύθεν ἰδεῖν βιαζομένων. Καὶ οἱ μὲν πόῤῥωθεν κολάζειν ἐβόων τὸν πολέμιον, τῶν δὲ πλησίον ἀνάμνησις αὐτοῦ τῶν ἔργων εἰςῄει, καὶ πρὸς τὴν μεταβολὴν θάμβος. Τῶν τε ἡγεμόνων οὐδεὶς ἦν, ὃς, εἰ καὶ πρότερον ὠργίζετο, τότε πρὸς τὴν ὄψιν οὐκ ἐνέδωκεν αὐτοῦ. Μάλιστα δὲ τὸν Τίτον ἐξ ἀρετῆς τό τε καρτερικὸν ἐν ταῖς συμφοραῖς ᾕρει τοῦ Ἰωσήπου, καὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν ἔλεος. Ἀναμιμνησκομένῳ τε τὸν οὐ πάλαι μαχόμενον, καὶ τὸν ἐν χερσὶν ἐχθρῶν ἄρτι κείμενον ὁρῶντι παρῆν τε νοεῖν, ὅσον δύναται τύχη, καὶ ὡς ὀξεῖα μὲν πολέμου ῥοπὴ, τῶν δὲ ἀθρωπίνων οὐδὲν βέβαιον· παρὸ καὶ τότε συνδιέθηκε μὲν πλείστους ἑαυτῷ, καὶ πρὸς οἶκτον τοῦ Ἰωσήπου, πλείστη δὲ αὐτῷ καὶ παρὰ τῷ πατρὶ μοῖρα σωτηρίας ἐγένετο. Ὁ μέντοι Οὐεσπασιανὸς φρουρεῖν αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας προςέτασσεν, ὡς ἀναπέμψων αὐτίκα Νέρωνι.

9. Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἰώσηπος, μόνῳ τι διαλεχθῆναι θέλειν ἔλεγεν αὐτῷ. Μεταστησαμένου δὲ ἐκείνου, πλὴν τοῦ παιδὸς Τίτου καὶ δυεῖν φίλων, τοὺς ἄλλους ἅπαντας, „Σὺ μὲν," εἶπεν, „Οὐεσπασιανὲ, νομίζεις αἰχμάλωτον αὐτὸν μόνον εἰληφέναι τὸν Ἰώσηπον· ἐγὼ δὲ ἄγγελλος ἥκω σοι μειζόνων. Μὴ γὰρ ὑπὸ Θεοῦ προπεμπόμενος ᾔδειν τὸν Ἰουδαίων νόμον, καὶ πῶς στρατηγοῖς ἀποθνήσκειν πρέπει; Νέρωνί με πέμπεις; Τί γάρ; Οἱ μετὰ Νέρωνα μέχρι σοῦ διάδοχοι μένουσι; Σὺ Καῖσαρ, Οὐεσπασιανὲ, καὶ αὐτοκράτωρ σὺ καὶ παῖς ὁ σὸς οὗτος. Δέσμει δέ με νῦν ἀσφαλέστερον, καὶ τήρει σαυτῷ. Δεσπότης μὲν γὰρ οὐ μόνον ἐμοῦ σὺ Καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς ἀνθρώπων γένους. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τιμωρίαν δέομαι φρουρᾶς μείζονος, εἰ κατασχεδιάζω καὶ θεοῦ." Ταῦτα εἰπόντος, παραχρῆμα μὲν Οὐεσπασιανὸς ἀπιστεῖν ἐδόκει, καὶ τὸν 250
Ἰώσηπον ὑπελάμβανε ταῦτα περὶ σωτηρίας πανουργεῖν. Κατὰ μικρὸν δὲ εἰς πίστιν ὑπήγετο, τοῦ θεοῦ

διεγείροντος αὐτὸν εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἤδη, καὶ τὰ σκῆπτρα δι' ἑτέρων σημείων προδεικνύντος. Ἀτρεκῆ δὲ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἐν ἄλλοις κατελάμβανε. Τῶν γὰρ τοῖς ἀποῤῥήτοις παρατυχόντων φίλων ὁ ἕτερος, 'θαυμάζειν, ἔφη, πῶς οὔτε τοῖς ἐπὶ τῶν Ἰωταπάτων περὶ ἁλώσεως, οὔτε αὐτῷ προεμαντεύσατο περὶ αἰχμαλωσίας, εἰ μὴ ταῦτα λῆρος εἴη διακρουσομένου τὰς ἐπ' αὐτὸν ὀργάς.' Ἰώσηπος δὲ, 'καὶ τοῖς Ἰωταπατηνοῖς, ὅτι μετὰ τεσσαρακοστὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἁλώσονται, προειπεῖν, ἔφη, καὶ ὅτι πρὸς Ῥωμαίων αὐτὸς ζωγρηθήσεται.' Ταῦτα παρὰ τῶν αἰχμαλώτων κατ' ἰδίαν ὁ Οὐεσπασιανὸς ἐκπυθόμενος, εὕρισκεν ἀληθῆ, καὶ πιστεύειν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν ἤρκτο. Φρουρᾶς μὲν οὖν καὶ δεσμῶν οὐκ ἀνίει τὸν Ἰώσηπον, ἐδωρεῖτο δὲ ἐσθῆτι καὶ τοῖς ἄλλοις κειμηλίοις, φιλοφρονούμενός τε καὶ περιέπων διετέλει, τὰ πολλὰ Τίτου τῇ τιμῇ συνεργοῦντος.

CAP. IX. 1. Τετάρτῃ δὲ Πανέμου μηνὸς, ἀναζεύξας εἰς τὴν Πτολεμαΐδα, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισάρειαν, μεγίστην τῆς τε Ἰουδαίας πόλιν, καὶ τὸ πλέον ὑφ' Ἑλλήνων ἐποικουμένην. Ἐδέχοντο δὲ καὶ τὴν στρατιὰν καὶ τὸν στρατηγὸν μετὰ πάσης εὐφημίας καὶ φιλοφροσύνης οἱ ἐπιχώριοι, καὶ κατ' εὔνοιαν μὲν τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, τὸ δὲ πλέον ἔχθει τῶν κατεστραμμένων. Διὸ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἀθρόοι καταβοῶντες ἠξίουν κολάζειν. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὴν μὲν περὶ τούτου δέησιν, ὡς ὑπ' ἀκρίτου γινομένην πλήθους, ἐξέλυσεν ἡσυχίᾳ. Τῶν δὲ ταγμάτων τὰ μὲν δύο χειμερίσοντα ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς Καισαρείας, ἐπιτήδειον ὁρῶν τὴν πόλιν· τὸ δέκατον δὲ καὶ πέμπτον εἰς Σκυθόπολιν, ὡς μὴ θλίβοι παντὶ τῷ στρατῷ τὴν Καισάρειαν. Ἀλεεινὴ δὲ ἦν καὶ ἐκείνη χειμῶνος ὥρα, καθόσον ἦν πνιγώδης θέρους ὑπὸ καύματος, πεδιὰς οὖσα καὶ παράλιος.

2. Ἐν δὲ τούτῳ συναθροισθέντες οἵ τε κατὰ στάσιν ἐκπίπτοντες τῶν πολεμίων, καὶ οἱ διαφυγόντες ἐκ τῶν κατεστραμμένων, πλῆθος οὐκ ὀλίγον, ἀνακτίζουσιν Ἰόππην ὁρμητήριον σφίσιν, ἐρημωθεῖσαν ὑπὸ Κεστίου πρότερον· καὶ τῆς χώρας ἐκπεπολεμωμένης ἀνειργόμενοι, μεταβαίνειν ἔγνωσαν εἰς τὴν θάλασσαν. Πηξάμενοί τε πειρατικὰ σκάφη 251
πλεῖστα, τόν τε Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ τὸν ἐπ' Αἰγύπτῳ πόρον ἐλῄστευον, ἄπλωτά τε πᾶσιν ἐποίουν τὰ τῇδε πελάγη. Οὐεσπασιανὸς δὲ ὡς ἔγνω τὴν σύνταξιν αὐτῶν, πέμπει πεζούς τε καὶ ἱππεῖς ἐπὶ τὴν Ἰόππην, οἳ νύκτωρ ὡς ἀφύλακτον εἰςέρχονται τὴν πόλιν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ προῄσθοντο μὲν τὴν εἰςβολὴν, καὶ καταδείσαντες, τοῦ μὲν εἴργειν τοὺς Ῥωμαίους ἀπετρέποντο, συμφυγόντες δὲ εἰς τὰς ναῦς, ἐξωτέρω βέλους διενυκτέρευσαν.

3. Ἀλιμένου δὲ οὔσης φύσει τῆς Ἰόππης, — αἰγιαλῷ γὰρ ἐπιλήγει τραχεῖ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ὀρθίῳ, βραχὺ δὲ συννεύοντι κατὰ τὰς κεραίας ἑκάτερθεν, αἱ δὲ εἰσὶ κρημνοὶ βαθεῖς καὶ προέχουσαι σπιλάδες εἰς τὸ πέλαγος, ἔνθα καὶ τῶν Ἀνδρομέδας δεσμῶν ἔτι δεικνύμενοι τύποι πιστοῦνται τὴν ἀρχαιότητα τοῦ μύθου, τύπτων δὲ τὸν αἰγιαλὸν ἀντίος βορέας, καὶ πρὸς ταῖς δεχομέναις πέτραις ὑψηλὸν ἀνακόπτων τὸ κῦμα, σφαλερώτερον ἐρημίας τὸν ὅρμον ἀπεργάζεται, — κατὰ τοῦτον σαλεύουσι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰόππης ὑπὸ τὴν ἕω πνεῦμα βίαιον ἐπιπίπτει· μελαμβόρειον ὑπὸ τῶν ταύτῃ πλωϊζομένων καλεῖται. Καὶ τὰς μὲν πρὸς ἀλλήλαις τῶν νεῶν αὐτόθι συνήραξε, τὰς δὲ πρὸς ταῖς πέτραις, πολλὰς δὲ πρὸς ἀντίον κῦμα βιαζομένας εἰς τὸ πέλαγος· — τόν τε γὰρ αἰγιαλὸν ὄντα πετρώδη, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῦ πολεμίους ἐδεδοίκεσαν — μετέωρος ὑπεραρθεὶς ὁ κλύδων ἐβάπτισεν. Ἦν δὲ οὔτε φυγῆς που τόπος, οὔτε μένουσι σωτηρία, βίᾳ μὲν ἀνέμου τῆς θαλάσσης ἐξωθουμένοις, Ῥωμαίων δὲ τῆς πόλεως.

Καὶ πολλὴ μὲν οἰμωγὴ συῤῥηγνυμένων ἐγίνετο τῶν σκαφῶν, πολὺς δὲ ἀγνυμένων ὁ ψόφος. Καὶ τοῦ πλήθους οἱ μὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων καλυπτόμενοι διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ τοῖς ναυαγίοις ἐμπλεκόμενοι· τινὲς δὲ ὡς κουφοτέρῳ τὴν θάλασσαν ἔφθανον τῷ σιδήρῳ σφᾶς αὐτοὺς ἀναιροῦντες. Τό γε μὴν πλεῖστον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκφερόμενον περιεξαίνετο ταῖς ἀποῤῥῶξιν, ὡς αἱμαχθῆναι μὲν ἐπὶ πλεῖστον τὸ πέλαγος, πληρωθῆναι δὲ νεκρῶν τὴν παραλίαν· καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἐκφερομένους ἐφεστῶτες οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειρον. Ἦν δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐκβρασθέντων σωμάτων τετρακισχίλιοι πρὸς τοῖς διακοσίοις. Ῥωμαῖοι δὲ λαβόντες ἀμαχητὶ τὴν πόλιν κατασκάπτουσιν.

4. Ἰόππη μὲν οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δεύτερον ὑπὸ Ῥωμαίοις ἑάλω. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ὡς μὴ πάλιν οἱ πειραταὶ συναλισθεῖεν εἰς αὐτὴν, στρατόπεδόν τε ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἐγείρει, καὶ τὸ ἱππικὸν ἐν αὐτῷ καταλείπει μετὰ πεζῶν ὀλίγων, ἵνα οὗτοι μὲν κατὰ χώραν μένοντες φρουρῶσι τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ ἱππεῖς προνομεύωσι τὴν πέριξ, καὶ τὰς περιοίκους κώμας τε καὶ πολίχνας ἐξαίρωσι τῆς Ἰόππης. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ προσταχθέντα τὴν χώραν κατατρέχοντες, καθ' ἡμέραν ἔτεμνόν τε καὶ ἠρήμουν ἅπασαν.

5. Ὡς δὲ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὸ κατὰ τὴν Ἰωταπάτην πάθος ἠγγέλη, τὸ μὲν πρῶτον ἠπίστουν
252 οἱ πολλοὶ, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς καὶ διὰ τὸ μηδένα τῶν λεγομένων αὐτόπτην παρεῖναι· διεσώθη γὰρ οὐδὲ ἄγγελος, ἀλλὰ αὐτομάτη διεκήρυσσε φήμη τὴν ἅλωσιν, οἰκεία φύσει τῶν σκυθρωποτέρων. Κατ' ὀλίγον δὲ διὰ τῶν προσχώρων ὥδευε τὸ ἀληθὲς, καὶ παρὰ πᾶσιν ἀμφιβολίας ἦν ἤδη βεβαιότερον, προσεσχεδιάζετό γε μὴν τοῖς πεπραγμένοις καὶ τὰ μὴ γενόμενα· τεθνεὼς γὰρ ἐπὶ τῆς ἁλώσεως καὶ Ἰώσηπος ἠγγέλλετο. Τοῦτο μεγίστου

τὰ Ἱεροσόλυμα πένθους ἐπλήρωσε· κατὰ μέν γε οἴκους, καὶ κατὰ συγγενείας οἷς προςήκων ἦν ἕκαστος τῶν ἀπολολότων ἐθρηνεῖτο. Τὸ δὲ ἐπὶ τῷ στρατηγῷ πένθος ἐδημοσιεύθη· Καὶ οἱ μὲν ξένους, οἱ δὲ συγγενεῖς, οἱ δὲ φίλους, οἱ δὲ ἀδελφοὺς ἐθρήνουν, τὸν Ἰώσηπον δὲ πάντες· ὡς ἐπὶ τριακοστὴν μὲν ἡμέραν μὴ διαλιπεῖν τὰς ὀλοφύρσεις ἐν τῇ πόλει, πλείστους δὲ μισθοῦσθαι τοὺς αὐλητὰς, οἳ θρήνων ἐξῆρχον αὐτοῖς.

6. Ὡς δὲ τὸ ἀληθὲς διεκαλύπτετο τῷ χρόνῳ, καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ὥςπερ εἶχεν, ἐσχεδιασμένον δὲ τὸ κατὰ τὸν Ἰώσηπον πάθος εὑρίσκετο, ζῆν δὲ αὐτὸν ἔγνωσαν, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὄντα, καὶ πρὸς τῶν ἡγεμόνων ἢ κατ' αἰχμαλώτου τύχην περιέπεσθαι, τοσοῦτον ὀργῆς ἐπὶ ζῶντος, ὅσον εὐνοίας ἐπὶ τεθνάναι δοκοῦντος πρότερον ἀνελάμβανον. Καὶ παρ' οἷς μὲν εἰς ἀνανδρίαν, παρ' οἷς δὲ εἰς προδοσίαν ἐκακίζετο· πλήρης δὲ ἀγανακτήσεως ἦν καὶ τῶν κατ' αὐτοῦ βλασφημιῶν ἡ πόλις. Παρωξύνοντο δὲ ταῖς πληγαῖς, καὶ προςεξεκαίοντο ταῖς κακοπραγίαις· τό γε μὴν πταίειν, ὃ γίνεται τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἀσφαλείας καὶ τῶν ὁμοίων φυλακῆς αἴτιον, ἐκείνοις κέντρον ἑτέρων ἐγίνετο συμφορῶν· καὶ τὸ τέλος ἀεὶ τῶν κακῶν αὖθις ἀρχή. Μᾶλλον γοῦν ὥρμουν ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους, ὡς καὶ Ἰώσηπον ἐν αὐτοῖς ἀμυνούμενοι. Τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων τοιοῦτοι θόρυβοι κατεῖχον.

7. Οὐεσπασιανὸς δὲ καθ' ἱστορίαν τῆς Ἀγρίππα βασιλείας — ἐνῆγε γὰρ καὶ βασιλεὺς αὐτὸς, ἅμα καὶ δεξιώσασθαι τὸν ἡγεμόνα σὺν τῇ στρατιᾷ τῷ κατὰ τὸν οἶκον ὄλβῳ προαιρούμενος, καὶ καταστεῖλαι δι' αὐτῶν τὰ νοσοῦντα τῆς ἀρχῆς — ἄρας ἀπὸ τῆς παράλου Καισαρείας, εἰς τὴν Φιλίππου καλουμένην μεταβαίνει Καισάρειαν. Ἔνθα μέχρι μὲν ἡμερῶν εἴκοσι τὴν στρατιὰν διαναπαύων καὶ αὐτὸς ἐν εὐωχίαις ἦν, ἀποδιδοὺς τῷ θεῷ χαριστήρια τῶν

κατωρθωμένων. Ὡς δὲ αὐτῷ Τιβεριὰς μὲν νεωτερίζειν, ἀφεστάναι δὲ ἠγγέλλοντο Ταριχαῖαι, — μοῖρα δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας ἦσαν ἀμφότεραι, — πανταχόθεν τοὺς Ἰουδαίους καταστρέφεσθαι διεγνωκὼς, τὴν ἐπὶ τούτοις στρατείαν εὔκαιρον ἡγεῖτο, καὶ δι'
253 Ἀγρίππαν, ὡς εἰς ξενίας ἀμοιβὴν, σωφρονίσων αὐτῷ τὰς πόλεις. Πέμπει δὲ τὸν υἱὸν Τίτον εἰς Καισάρειαν, μετάξοντα τὴν ἐκεῖθεν στρατιὰν εἰς Σκυθόπολιν· ἡ δέ ἐστι μεγίστη τῆς Δεκαπόλεως, καὶ γείτων τῆς Τιβεριάδος. Ἔνθα καὶ αὐτὸς παραγενόμενος ἐκδέχεται τὸν υἱόν· καὶ μετὰ τριῶν ταγμάτων προελθὼν, στρατοπεδεύεται μὲν ἀπὸ τριάκοντα τῆς Τιβεριάδος σταδίων, κατά τινα σταθμὸν εὐσύνοπτον τοῖς νεωτερίζουσι, Σενναβρὶς ὀνομάζεται. Πέμπει δὲ δεκαδάρχην Οὐαλεριανὸν σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα, διαλεχθησόμενον εἰρηνικὰ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, καὶ προτρεψόμενον ἐπὶ πίστεις· ἠκηκόει γὰρ, ὡς ἐπιθυμοίη μὲν εἰρήνης ὁ δῆμος, καταστασιάζοιτο δὲ ὑπό τινων πολεμεῖν βιαζομένων. Προσελάσας δὲ ὁ Οὐαλεριανὸς, ἐπεὶ πλησίον ἦν τοῦ τείχους, αὐτός τε καταβαίνει, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τῶν ἱππέων ἀπέβησεν, ὡς μὴ δοκοῖεν ἀκροβολισόμενοι παρεῖναι. Καὶ πρὶν εἰς λόγους ἐλθεῖν, ἐπεκθέουσιν αὐτῷ τῶν στασιαστῶν οἱ δυνατώτεροι μετὰ ὅπλων. Ἐξηγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἰησοῦς τις ὀνόματι, παῖς Σαφάτου, τοῦ λῃστρικοῦ στίφους ὁ κορυφαιότατος. Οὐαλεριανὸς δὲ, οὔτε παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ στρατηγοῦ συμβαλεῖν ἀσφαλὲς ἡγούμενος, εἰ καὶ τὸ νικᾷν εἴη βέβαιον, καὶ σφαλερὸν τὸ μάχεσθαι πολλοῖς μετ' ὀλίγων, ἀπαρασκεύων τε πρὸς ἑτοίμους, καὶ ἄλλως ἐκπλαγεὶς πρὸς τὴν ἀδόκητον τῶν Ἰουδαίων τόλμαν, φεύγει πεζὸς, ἕτεροί τε ὁμοίως πέντε τοὺς ἵππους ἀπέλιπον· οὓς οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον εἰς τὴν πόλιν, γεγηθότες ὥσπερ μάχῃ ληφθέντας, οὐκ ἐνέδρᾳ.

8. Τοῦτο καταδείσαντες οἱ γηραιοὶ τοῦ δήμου

καὶ προέχειν δοκοῦντες, φεύγουσι μὲν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπεδον· ἐπαγόμενοι δὲ τὸν βασιλέα προσπίπτουσιν ἱκέται Οὐεσπασιανῷ, ‘μὴ σφᾶς περιϊδεῖν δεόμενοι, μηδὲ τὴν ὀλίγων ἀπόνοιαν ἡγήσασθαι τῆς πόλεως ὅλης· φείσασθαι δὲ τοῦ δήμου Ῥωμαίοις φιλοφρονοῦντος ἀεὶ, καὶ τοὺς αἰτίους τιμωρήσασθαι τῆς ἀποστάσεως, ὑφ᾽ ὧν αὐτοὶ φρουρηθῆναι μέχρι νῦν ἐπὶ δεξιὰς ἐπειγόμενοι πάλαι.’ Ταύταις ἐνεδίδου ταῖς ἱκεσίαις ὁ στρατηγὸς, καίτοι διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ἵππων ἐφ᾽ ὅλην ὠργισμένος τὴν πόλιν· καὶ γὰρ ἀγωνιῶντα περὶ αὐτῆς τὸν Ἀγρίππαν ἑώρα. Λαβόντων δὲ τούτων τοῦ δήμου δεξιὰς, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν, οὐκ ἔτι ἀσφαλὲς ἡγούμενοι μένειν ἐπὶ τῆς Τιβεριάδος, εἰς Ταριχαίας ἀποδιδράσκουσι. Καὶ μεθ᾽ ἡμέραν Οὐεσπασιανὸς σὺν ἱππεῦσι προπέμπει πρὸς τὴν ἀκρώρειαν Τραϊανὸν, ἀποπειραθῆναι τοῦ πλήθους, εἰ πάντες εἰρηνικὰ φρονοῖεν. Ὡς δὲ ἔγνω τὸν δῆμον ὁμονοοῦντα τοῖς ἱκέταις, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ἧει πρὸς τὴν πόλιν. Οἱ δὲ τάς τε πύλας ἀνοίγουσιν αὐτῷ, καὶ μετ᾽ εὐφημιῶν ὑπήντων, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες. Τῆς δὲ στρατιᾶς τριβομένης περὶ τὴν τῶν εἰσόδων στενότητα, παραῤῥῆξαι τοῦ κατὰ
τὴν μεσημβρίαν τείχους Οὐεσπασιανὸς κελεύσας, 254
πλατύνει τὴν εἰσβολὴν αὐτοῖς. Ἁρπαγῆς μέντοι καὶ ὕβρεως ἀπέχεσθαι παρήγγελλε, τῷ βασιλεῖ χαριζόμενος, τῶν τε τειχῶν διὰ τοῦτον ἐφείσατο, συμμένειν πρὸς τὸ λοιπὸν ἐγγυωμένου τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ ἄλλα κεκακωμένην τὴν πόλιν ἐκ τῆς στάσεως ἀνελάμβανεν.

CAP. X. 1. Ἔπειτα προελθὼν αὐτῆς τε μεταξὺ καὶ Ταριχαιῶν στρατοπεδεύεται, τειχίζει δὲ τὴν παρεμβολὴν ὀχυρωτέραν, ὑφορώμενος ἐκεῖ πολέμου τριβὴν αὐτῷ γενησομένην· συνέῤῥει γὰρ εἰς τὰς Ταριχαίας πᾶν τὸ νεωτερίζον, τῇ τε τῆς πόλεως ὀχυρό-

τητι καὶ τῇ λίμνῃ πεποιθότες, ἣ καλεῖται Γεννησὰρ πρὸς τῶν ἐπιχωρίων. Ἡ μὲν γὰρ πόλις, ὥσπερ ἡ Τιβεριὰς ὑπόρειος οὖσα, καθὰ μὴ τῇ λίμνῃ προσεκλύζετο, πάντοθεν ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τετείχιστο καρτερῶς, ἐλάσσω μέντοι τῆς Τιβεριάδος. Τὸν μὲν γὰρ ἐκεῖ περίβολον ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως δαψιλείᾳ χρημάτων καὶ δυνάμεως ἐκρατύνατο· Ταριχαῖαι δὲ αὐτοῦ τὰ λείψανα τῆς φιλοτιμίας μετέλαβον. Σκάφη δὲ ἦν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς λίμνης παρεσκευασμένα πολλὰ, πρός τε τὸ συμφυγεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἡττωμένους, καὶ ἂν εἰ δέοι διαναυμαχεῖν, ἐξηρτυμένα. Περιβαλλομένων δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος, οὔτε πρὸς τὴν εὐταξίαν τῶν πολεμίων ὑποδείσαντες, προθέουσι, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν τειχοποιῶν σκεδασθέντων, ὀλίγα τῆς δομήσεως σπαράξαντες, ὡς ἑώρων τοὺς ὁπλίτας ἀθροιζομένους, πρίν τι παθεῖν, εἰς τοὺς σφετέρους ἀνέφευγον· ἐπιδιώξαντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι συνελαύνουσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σκάφη. Καὶ οἱ μὲν ἀναχθέντες εἰς ὅσον ἐξικνεῖσθαι τῶν Ῥωμαίων βάλλοντες δύναιντο, τάς τε ἀγκύρας ἔβαλλον, καὶ πυκνώσαντες ὥσπερ φάλαγγας τὰς ναῦς ἐπαλλήλους, τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς διεναυμάχουν πολεμίοις. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὸ πολὺ πλῆθος αὐτῶν ἠθροισμένον ἀκούων ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, πέμπει τὸν υἱὸν σὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις ἐπιλέκτοις.

2. Ὁ δὲ ὑπέρογκον εὑρὼν τὴν τῶν πολεμίων πληθὺν, πρὸς μὲν τὸν πατέρα πέμπει, πλείονος δυνάμεως αὐτῷ δεῖν λέγων. Αὐτὸς δὲ τοὺς μὲν πλείους τῶν ἱππέων ὡρμημένους ὁρῶν, καὶ πρὶν ἀφικέσθαι βοήθειαν, ἔστι δὲ οὓς ἡσυχῇ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων καταπεπληγότας, ἐν ἐπηκόῳ στὰς, "Ἄνδρες," ἔφη, "Ῥωμαῖοι, καλὸν γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ὑπομνῆσαι τοῦ γένους ὑμᾶς, ἵνα εἰδῆτε, τίνες ὄντες, καὶ πρὸς τίνας μάχεσθαι μέλ-

λομεν. Τὰς μὲν γὰρ ἡμετέρας χεῖρας οὐδὲν εἰς τοῦτο τῶν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης διαπέφευγεν, Ἰουδαῖοι δὲ, ἵνα εἴπω καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, μέχρι νῦν οὐ κοπιῶσιν ἡττώμενοι. Καὶ δεινὸν, ἑστώτων ἐκείνων ἐν 255
ταῖς κακοπραγίαις, ἡμᾶς τοῖς εὐτυχήμασιν ἐγκάμνειν. Προθυμίας μὲν ὑμᾶς εἰς τὸ φανερὸν εὖ ἔχοντας χαίρω καὶ βλέπων, δέδοικα δὲ, μή τινι τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων κατάπληξιν λεληθυῖαν ἐνεργάσηται. Λογισάσθω δὴ πάλιν, οἷος πρὸς οἵους παρατάξεται· καὶ διότι Ἰουδαῖοι μὲν, εἰ καὶ σφόδρα τολμηταὶ καὶ θανάτου καταφρονοῦντες, ἀλλὰ ἀσύντακτοί τε καὶ πολέμων ἄπειροι, καὶ ὄχλος ἂν ἄλλως μὲν, οὐ στρατιὰ, λέγοιντο. Τὰ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐμπειρίας καὶ τάξεως τί καὶ λέγειν δεῖ; Ἐπὶ τούτῳ μέντοι γε μόνοι καὶ κατ' εἰρήνην ἀσκούμεθα τοῖς ὅπλοις, ἵν' ἐν πολέμῳ μὴ πρὸς τὸ ἀντίπαλον ἀριθμῶμεν ἑαυτούς. Ἐπεὶ καὶ τίς ὄνησις τῆς διηνεκοῦς στρατείας; ἐὰν ἶσοι πρὸς ἀστρατεύτους ἀντιτασσώμεθα; Λογίζεσθε δὲ, ὅτι καὶ πρὸς γυμνήτας ὁπλῖται, καὶ ἱππεῖς πρὸς πεζοὺς, καὶ στρατηγούμενοι πρὸς ἀστρατηγήτους διαγωνίζεσθε· καὶ ὡς ὑμᾶς μὲν ταῦτα πολλαπλασίους ποιεῖ τὰ πλεονεκτήματα, πολὺ δὲ τῶν πολεμίων ἀριθμὸν παραιρεῖται τὰ ἐλαττώματα. Κατορθοῖ δὲ τοὺς πολέμους οὐ πλῆθος ἀνθρώπων, καὶ ἂν ᾖ μάχιμον, ἀνδρεία δὲ, καὶ ἂν ἐν ὀλίγοις ᾖ. Οἱ μέν γε καὶ παρατάξασθαι ῥάδιοι, καὶ προσαμύνειν ἑαυτοῖς· αἱ δὲ ὑπέρογκοι δυνάμεις ὑφ' ἑαυτῶν βλάπτονται πλέον, ἢ τῶν πολεμίων. Ἰουδαίων μὲν οὖν τόλμα καὶ θράσος ἡγεῖται, ἀπονοίας πάθη, κατὰ μὲν τὰς εὐπραγίας εὔτονα, σβεννύμενα δὲ ἐν ἐλαχίστοις σφάλμασιν· ἡμῶν δὲ ἀρετὴ, καὶ εὐπείθεια, καὶ τὸ γενναῖον, ὃ καὶ ἐν τοῖς εὐτυχήμασιν ἀκμάζει, καὶ τοῖς πταίσμασιν οὐ μέχρι τέλους σφάλλεται. Καὶ ὑπὲρ μειζόνων δὲ, ἢ Ἰουδαῖοι, διαγωνιεῖσθε. Καὶ γὰρ εἰ περὶ ἐλευθερίας καὶ πατρίδος ἐκείνοις ὁ πόλεμος κινδυνεύεται, τί μεῖ-

ζον ἡμῖν εὐδοξίας, καὶ τὸ μὴ δοκεῖν μετὰ τὴν τῆς
οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἐν ἀντιπάλῳ τὰ Ἰουδαίων
προτίθεσθαι; Σκεπτέον δὲ, ὅτι καὶ παθεῖν μὲν ἡμῖν
οὐδὲν ἀνήκεστον φόβος· πολλοὶ γὰρ οἱ βοηθήσον-
τες, καὶ πλησίον. Ἁρπάσαι δὲ τὴν νίκην δυνάμεθα,
καὶ χρὴ τοὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῖν πεμπομένους
συμμάχους φθάνειν, ἵν᾽ ἀκοινώνητόν τε ᾖ τὸ κα-
τόρθωμα καὶ μεῖζον. Νομίζω δὲ ἐγὼ ἐπὶ τῆςδε τῆς
ὥρας, καὶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν κρίνεσθαι καὶ ἐμὲ
καὶ ὑμᾶς, εἰ τῶν μὲν προκατωρθωμένων ἄξιος ἐκεῖ-
νος, ἐγὼ δ᾽ ἐκείνου παῖς, στρατιῶται δὲ ὑμεῖς ἐμοῦ·
καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ νικᾶν ἔθος, καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν
ὑποστρέφειν οὐκ ἂν ὑπομείναιμι ληφθείς. Ὑμεῖς
δὲ πῶς οὐκ ἂν αἰσχύνεσθε προκινδυνεύοντος ἡγεμό-
νος ἡττώμενοι; Προκινδυνεύσω γὰρ, εὖ ἴστε, καὶ
πρῶτος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμβαλῶ. Μὴ λείπεσθε
δὲ ὑμεῖς ἐμοῦ, πεπεισμένοι τὴν ὁρμὴν ἐμὴν παρα-
κροτεῖσθαι θεῷ συμμάχῳ· καὶ προγινώσκετε σα-
256 φῶς, ὅτι τῆς ἔξω μάχης πλέον τι κατορθώσο-
μεν."

3. Ταῦτα τοῦ Τίτου διεξιόντος, προθυμία δαιμόνιος ἐμπίπτει τοῖς ἀνδράσι, καὶ προςγενομένου πρὶν συμβαλεῖν Τραϊανοῦ μετὰ τετρακοσίων ἱππέων, ἤσχαλλον ὡς μειουμένης τῆς νίκης αὐτοῖς διὰ τὴν κοινωνίαν. Ἔπεμψε δὲ Οὐεσπασιανὸς καὶ Ἀντώνιον Σίλωνα σὺν δισχιλίοις τοξόταις, κελεύσας καταλαβόντας τὸ ἀντικρὺ τῆς πόλεως ὄρος, τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἀνείργειν. Καὶ οἱ μὲν, ὡς προςετέτακτο, τοὺς ταύτῃ πειρωμένους ἐκβοηθεῖν περιέσχον· ὁ δὲ Τίτος πρῶτος τὸν ἵππον ἤλαυνε εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν κραυγῇ μετ᾽ αὐτὸν οἱ λοιποὶ, παρατείναντες ἑαυτοὺς εἰς ὅσον ἐπεῖχον οἱ πολέμιοι τὸ πεδίον, παρὸ καὶ πολὺ πλείους ἔδοξαν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, καίτοι τήν τε ὁρμὴν καὶ τὴν εὐταξίαν αὐτῶν καταπλαγέντες, πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον ταῖς ἐμβολαῖς· νυσσόμενοι δὲ τοῖς κοντοῖς, καὶ τῷ

ῥοίζῳ τῶν ἱππέων ἀνατρεπόμενοι συνεπατοῦντο. Πολλῶν δὲ πανταχοῦ φονευομένων, διασκίδνανται, καὶ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς ἕκαστος εἶχε τάχους, ἔφευγον. Τίτος δὲ τοὺς μὲν κατόπιν προςκείμενος ἀνήρει, τοὺς δὲ διεκπαίων ἀθρόους, τοὺς δὲ φθάνων κατὰ στόμα διήλαυνε, πολλοὺς δὲ συνηλόα περὶ ἀλλήλοις πεσόντας ἐμπηδῶν· πᾶσι δὲ τὰς πρὸς τὸ τεῖχος φυγὰς ὑπετέμνετο, καὶ πρὸς τὸ πεδίον ἀπέστρεφεν, ἕως τῷ πλήθει βιασάμενοι καὶ διεκπεσόντες εἰς τὴν πόλιν συνέφευγον.

4. Ἐκδέχεται δὲ αὐτοὺς στάσις εἴσω χαλεπή· τοῖς μὲν γὰρ ἐπιχωρίοις διά τε τὰς κτήσεις καὶ τὴν πόλιν, οὐκ ἐδόκει πολεμεῖν ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ τότε διὰ τὴν ἧτταν πλέον. Ὁ δ᾽ ἔπηλυς πολὺς ὢν πλέον ἐβιάζετο, καὶ διωργισμένων ἐπ᾽ ἀλλήλοις κραυγή τε ἦν καὶ θόρυβος, ὡς ὅσον οὔπω φερομένων εἰς ὅπλα. Κατακούσας δὲ τῆς ταραχῆς Τίτος, οὐ γὰρ ἦν ἄποθεν τοῦ τείχους, "Οὗτος ἦν ὁ καιρὸς," ἐκβοᾷ," καὶ τί, συστρατιῶται, μέλλομεν, ἐκδιδόντος ἡμῖν Ἰουδαίους θεοῦ; Δέξασθε τὴν νίκην, οὐκ ἀκούετε βοῆς; Στασιάζουσιν οἱ τὰς χεῖρας ἡμῶν διαφυγόντες. Ἔχομεν τὴν πόλιν, ἐὰν ταχύνωμεν. Δεῖ δὲ πόνου πρὸς τῷ τάχει καὶ λήματος· οὐδὲν γὰρ τῶν μεγάλων φιλεῖ δίχα κινδύνου κατορθοῦσθαι. Φθάνειν δὲ οὐ μόνον χρὴ τὴν τῶν πολεμίων ὁμόνοιαν, οὓς ἀνάγκη διαλλάσσει ταχέως, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων βοήθειαν, ἵνα πρὸς τὸ νικῆσαι τοσοῦτο πλῆθος ὀλίγοι, καὶ τὴν πόλιν ἕλωμεν μόνοι."

5. Ταῦθ᾽ ἅμα λέγων ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδᾷ, καὶ κατέθει πρὸς τὴν λίμνην, δι᾽ ἧς ἐλάσας πρῶτος εἰς τὴν πόλιν εἰςέρχεται, καὶ μετ᾽ αὐτὸν οἱ λοι- 257
ποί. Δέος δὲ πρὸς τὴν τόλμαν αὐτοῦ τοῖς ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐνέπεσε, καὶ μάχεσθαι μὲν ἢ διακωλύειν οὐδεὶς ὑπέμενε. Λιπόντες δὲ τὴν φρουρὰν, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰησοῦν διὰ τῆς χώρας ἔφυγον, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν λίμνην καταθέοντες ὑπαντιάζουσι τοῖς πολεμίοις

περιέπιπτον. Ἐκτείνοντο δὲ οἱ μὲν ἐπιβαίνοντες τῶν σκαφῶν, οἱ δὲ τοῖς ἀναχθεῖσι προσπίπτειν πειρώμενοι· πολὺς δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἦν φόνος, τῶν μὲν ἐπηλύδων, ὅσοι μὴ διαφεύγειν ἔφθασαν, ἀντιτασσομένων, ἀμαχητὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων· κατὰ γὰρ ἐλπίδα δεξιᾶς, καὶ τὸ συνειδὸς τοῦ μὴ βεβουλεῦσθαι πολεμεῖν, μάχης ἀπειρέποντο· μέχρι Τίτος τοὺς μὲν αἰτίους ἀνελὼν, οἰκτείρας δὲ τοὺς ἐπιχωρίους, ἀνεπαύσατο φόνου. Καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντες, ἐπεὶ τὴν πόλιν ἑαλωκυῖαν εἶδον, ὡς ποῤῥωτάτω τῶν πολεμίων ἀνήχθησαν.

6. Τίτος δὲ ἐκπέμψας τινὰ τῶν ἱππέων εὐαγγελίζεται τῷ πατρὶ τὸ ἔργον. Ὁ δὲ, ὡς εἰκὸς, ὑπερησθεὶς τῇ τε τοῦ παιδὸς ἀρετῇ καὶ τῷ κατορθώματι, — μεγίστη γὰρ ἐδόκει καθῃρῆσθαι μοῖρα τοῦ πολέμου, — τότε μὲν ἐλθὼν περισχόντας τὴν πόλιν φρουρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς μὴ διαλάθοι τις ἐξ αὐτῆς, καὶ κτείνειν ἐκέλευσεν. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πρὸς τὴν λίμνην καταβὰς, σχεδίας ἐκέλευσε πήσσειν ἐπὶ τοὺς καταπεφευγότας· αἱ δ᾽ ἐγίνοντο ταχέως, ἀφθονίᾳ τε ὕλης καὶ πλήθει τεχνιτῶν.

7. Ἡ δὲ λίμνη Γεννησὰρ μὲν ἀπὸ τῆς προσεχοῦς χώρας καλεῖται, σταδίων δὲ εὖρος οὖσα τεσσαράκοντα, καὶ πρὸς τούτοις ἑτέρων ἑκατὸν τὸ μῆκος, γλυκεῖά τε ὅμως ἐστὶ καὶ ποτιμωτάτη· καὶ γὰρ τῆς ἑλώδους παχύτητος ἔχει τὸ νᾶμα λεπτότερον, καθαρά τε ἐστὶ πάντοθεν αἰγιαλοῖς ἐπιλήγουσα καὶ ψάμμῳ, πρὸς δὲ εὔκρατος ἀρύσασθαι· ποταμοῦ μὲν ἢ κρήνης προσηνεστέρα, ψυχροτέρα δὲ, ἢ κατὰ λίμνης διάχυσιν, ἀεὶ μένουσα. Καὶ τὸ μὲν ὕδωρ οὐκ ἀποδεῖ χιόνος ἐξαιθριασθὲν, ὅπερ θέρους νυκτὸς ποιεῖν ἔθος τοῖς ἐπιχωρίοις. Γένη δὲ ἰχθύων ἐν αὐτῇ διάφορα πρὸς τοὺς ἀλλαχοῦ γεῦσίν τε καὶ ἰδέαν· μέση τε ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται. Καὶ δοκεῖ μὲν Ἰορδάνου πηγὴ τὸ Πάνειον· φέρεται δὲ ὑπὸ γῆν εἰς τοῦτο κρυπτῶς ἐκ τῆς καλουμένης Φιάλης.

Ἡ δέ ἐστιν ἀνιόντων εἰς τὴν Τραχωνῖτιν ἀπὸ στα-
δίων ἑκατὸν εἴκοσι Καισαρείας, τῆς ὁδοῦ κατὰ δε-
ξιὸν μέρος οὐκ ἄποθεν· ἐκ μὲν οὖν τῆς περιφερείας
ἐτύμως Φιάλη κέκληται, τροχοειδὴς οὖσα λίμνη· μέ-
νειν δὲ ἐπὶ χείλους αὐτῇ ἀεὶ τὸ ὕδωρ, μήτε ὑπο-
νοστοῦν, μήτε ὑπερχεόμενον. Ἀγνοούμενος δὲ τέως
ὁ Ἰορδάνης ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι διὰ τοῦ τετραρχή-
σαντος Τραχωνιτῶν ἠλέγχθη Φιλίππου· βαλὼν γὰρ
οὗτος εἰς τὴν Φιάλην ἄχυρα, κατὰ τὸ Πάνειον, ἔν-
θεν ἐδόκουν οἱ πάλαι γεννᾶσθαι τὸν ποταμὸν, εὗ- 258
ρεν ἀνενεχθέντα. Τοῦ γε μὴν Πανείου τὸ φυσικὸν
κάλλος ὑπὸ τῆς βασιλικῆς προςεξήσκηται πολυτε-
λείας, τὸν Ἀγρίππα πλοῦτον κεκοσμημένον. Ἀρχόμενος
δὲ φανεροῦ ῥεύματος ὁ Ἰορδάνης ἀπὸ τοῦδε τοῦ
ἄντρου, κόπτει μὲν τὰ τῆς Σεμεχωνίτιδος λίμνης
ἕλη τε καὶ τέλματα, διαμείψας δὲ ἑτέρους ἑκατὸν
εἴκοσι σταδίους μετὰ πόλιν Ἰουλιάδα διεκτέμνει τὴν
Γεννησὰρ μέσην, ἔπειτα πολλὴν ἀναμετρούμενος
ἐρημίαν εἰς τὴν Ἀσφαλτῖτιν ἔξεισι λίμνην.

8. Παρατείνει δὲ τὴν Γεννησὰρ ὁμώνυμος χώρα, θαυμαστὴ φύσιν τε καὶ κάλλος· οὔτε γὰρ αὐτή τι φυτὸν ἀρνεῖται διὰ τὴν πιότητα, καὶ πᾶν πεφυτεύκασιν οἱ νεμόμενοι· τοῦ δὲ ἀέρος τὸ εὔκρατον ἁρμόζει καὶ τοῖς διαφόροις. Καρύαι μέν γε, φυτῶν τὸ χειμεριώτατον, ἄπειροι τεθήλασιν· ἔνθα φοίνικες, οἳ καύματι τρέφονται, συκέαι τε καὶ ἐλαῖαι πλησίον τούτων, αἷς μαλθακώτερος ἀὴρ ἀποδέδεικται. Φιλοτιμίαν ἄν τις εἴποι τῆς φύσεως, βιασαμένης εἰς ἓν συναγαγεῖν τὰ μάχιμα, καὶ τῶν ὡρῶν ἀγαθὴν ἔριν, ἑκάστης ὥςπερ ἀντιποιουμένης τοῦ χωρίου· καὶ γὰρ οὐ μόνον τρέφει παρὰ δόξαν τὰς διαφόρους ὀπώρας, ἀλλὰ καὶ διαφυλάσσει. Τὰ μέν γε βασιλικώτατα, σταφυλήν τε καὶ σῦκον, δέκα μησὶν ἀδιαλείπτως χορηγεῖ, τοὺς δὲ λοιποὺς καρποὺς δι᾽ ἔτους ὅλου περιγηράσκοντας αὐτοῖς· πρὸς γὰρ τῇ τῶν ἀέρων εὐκρασίᾳ καὶ πηγῇ διάρδεται γο-

νιμωτάτη, Καφαρναοὺμ αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι. Ταύτην φλέβα τοῦ Νείλου τινὲς ἔδοξαν, ἐπεὶ γεννᾷ τῷ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων λίμνην κορακίνῳ παραπλήσιον. Μῆκος δὲ τοῦ χωρίου παρατείνει κατὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ὁμωνύμου λίμνης ἐπὶ σταδίους τριάκοντα, καὶ εὖρος εἴκοσι. Καὶ ταῦτα μὲν οὖν οὕτω φύσεως ἔχει.

9. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἐπεὶ παρεσκευάσθησαν αἱ σχεδίαι, τῆς δυνάμεως ἐπιβήσας, ὅσον ᾤετο τοῖς κατὰ τὴν λίμνην αὐταρκέσειν, ἐπανήγετο. Τοῖς δὲ συνελαυνομένοις οὔτε ἐπὶ γῆν διαφεύγειν ἐνῆν, ἐκπεπολεμωμένων πάντων, οὔτε ἐξ ἴσου διαναυμαχεῖν. Τά τε γὰρ σκάφη, μικρὰ ὄντα καὶ ληστρικὰ, πρὸς τὰς σχεδίας ἦν ἀσθενῆ· καὶ καθ᾽ ἕκαστον ἐμπλέοντες ὀλίγοι, πρὸς ἀθρόους ἐφεστῶτας τοὺς Ῥωμαίους ἐγγίζειν ἐδεδοίκεσαν. Ὅμως δὲ οὖν ἐμπεριπλέοντες τὰς σχεδίας, ἔστι δὲ ὅπου καὶ πλησιάζοντες πόῤῥωθεν τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον λίθοις, καὶ παροξύνοντες ἐγγύθεν ἔπαιον. Ἐκακοῦντο δὲ αὐτοὶ πλέον κατ᾽ ἀμφότερα· ταῖς γὰρ χερμάσιν οὐδὲν δρῶν-
259 τες ὅτι μὴ κτύπον ἐπάλληλον, εἰς γὰρ πεφραγμένους ἔβαλλον, καὶ ἐφικτοὶ τοῖς Ῥωμαίων ἐγίνοντο βέλεσι, καὶ πλησιάζειν τολμῶντες, πρὶν δρᾶσαί τι, παθεῖν ἔφθανον, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐβαπτίζοντο σκάφεσι. Τῶν δὲ διεκπαίειν πειρωμένων, πολλοὺς μὲν ἐφικνούμενοι κοντοῖς διέπειρον, οὓς δὲ ξιφήρεις ἐπικαταπηδῶντες εἰς τὰ σκάφη, τινὰς δὲ συντρεχούσαις ταῖς σχεδίαις ἐναπολῃφθέντας μέσους εἷλον ἅμα ταῖς ἁλιάσι. Τῶν δὲ βαπτισθέντων τοὺς ἀνανεύοντας ἢ βέλος ἔφθανεν, ἢ σχεδία κατελάμβανε, καὶ προςβαίνειν ὑπ᾽ ἀμηχανίας εἰς τοὺς ἐχθροὺς πειρωμένων, ἢ κεφαλὰς ἢ χεῖρας ἀπέκοπτον οἱ Ῥωμαῖοι. Πολλή τε ἦν αὐτῶν καὶ ποικίλη φθορὰ πανταχοῦ, μέχρι τραπέντες ἐπὶ τὴν γῆν ἐξώθησαν οἱ λοιποὶ, κεκυκλωμένων αὐτοῖς τῶν ἁλιάδων. Ἐκκλειόμενοι δὲ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ κατηκοντίζοντο τῇ λίμνῃ, πολ-

λοὺς δὲ ἐκπηδήσαντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν ἐπὶ γῆς. Ἦν δὲ ἰδεῖν κεκραμένην μὲν αἵματι, πεπληρωμένην δὲ νεκρῶν τὴν λίμνην ἅπασαν· διεσώθη γὰρ οὐδείς. Δεινὴ δὲ ταῖς ἑξῆς ἡμέραις περιέσχε τὴν χώραν ὀδμή τε καὶ ὄψις· οἱ μὲν γὰρ αἰγιαλοὶ ναυαγίων ἅμα καὶ διοιδούντων ἔγεμον σωμάτων. Ἐγκαιόμενοι δὲ καὶ μυδῶντες οἱ νεκροὶ τὸν ἀέρα διέφθειρον, ὡς μὴ μόνον οἰκτρὸν Ἰουδαίοις γενέσθαι τὸ πάθος, ἀλλὰ καὶ διὰ μίσους τοῖς δράσασιν ἐλθεῖν. Τοῦτο μὲν ἐκείνης τῆς ναυμαχίας τὸ τέλος. Ἀπέθανον δὲ σὺν τοῖς ἐπὶ πόλεως πρότερον πεσοῦσιν ἑξακισχίλιοι πεντακόσιοι.

10. Οὐεσπασιανὸς δὲ μετὰ τὴν μάχην καθίζει μὲν ἐπὶ τοῦ βήματος ἐν Ταριχαίαις, διακρίνων δὲ ἀπὸ τῶν ἐπιχωρίων τὴν ἔπηλυν λεών — κατάρξαι γὰρ οὗτος ἐδόκει πολέμου — μετὰ τῶν ἡγεμόνων, εἰ χρὴ καὶ τούτους σώζειν ἐσκέπτετο. Φαμένων δὲ τούτων, ‘βλαβερὰν ἔσεσθαι τὴν ἄφεσιν αὐτῶν· οὐ γὰρ ἠρεμήσειν ἀπολυθέντας, ἀνθρώπους ἐστερημένους μὲν πατρίδων, βιάζεσθαι δὲ καὶ πρὸς οὓς ἂν καταφύγωσι πολεμεῖν δυναμένους,’ Οὐεσπασιανὸς, ὡς μὲν οὔτε ἄξιοι σωτηρίας εἶεν, καὶ διαφεύξονται κατὰ τῶν ἀφέντων ἐγίνωσκε, τὸν τρόπον τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν διενοεῖτο. Καὶ γὰρ αὐτόθι κτείνων, ἐκπαλεμώσειν ὑφωρᾶτο τοὺς ἐπιχωρίους, οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι φονευομένων ἱκετῶν τοσούτων παρ᾽ αὐτοῖς· καὶ μετὰ πίστεις ἐπιθέσθαι προελθοῦσιν οὐχ ὑπέμενεν. Ἐξενίκων δὲ οἱ φίλοι, ‘μηδὲν κατὰ Ἰουδαίων ἀσεβὲς εἶναι λέγοντες, καὶ χρῆναι τὸ συμφέρον αἱρεῖσθαι πρὸ τοῦ πρέποντος, ὅταν ᾖ μὴ δυνατὸν ἄμφω.’ Κατανεύσας οὖν αὐτοῖς ἄδειαν ἀμφίβολον, ἐπέτρεψεν ἐξιέναι διὰ μόνης τῆς ἐπὶ Τιβεριάδα φερούσης ὁδοῦ. Τῶν δὲ ταχέως πιστευσάντων οἷς ἤθελον, καὶ μετὰ φανερῶν ἐν ἀσφαλεῖ τῶν χρημάτων, ἧπερ ἐπετράπη, χωρούντων, διαλαμβάνουσι μὲν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν μέχρι Τιβεριάδος πᾶσαν, ὡς

μή τις ἀποκλίνειεν, συγκλείουσι δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν. Καὶ Οὐεσπασιανὸς ἐπελθὼν ἵστησι πάντας ἐν τῷ σταδίῳ, καὶ γηραιοὺς μὲν ἅμα τοῖς ἀχρήστοις, διακοσίους ἐπὶ χιλίοις ὄντας, ἀνελεῖν ἐκέλευσεν· τῶν δὲ νέων ἐπιλέξας τοὺς ἰσχυροτάτους ἑξα-
260 κισχιλίους ἔπεμπεν εἰς τὸν ἰσθμὸν Νέρωνι, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος εἰς τρισμυρίους καὶ τετρακοσίους ὄντας πιπράσκει, χωρὶς τῶν Ἀγρίππᾳ χαρισθέντων. Τοὺς γὰρ ἐκ τῆς τούτου βασιλείας ἐπέτρεπεν αὐτῷ ποιεῖν, ὅ τι βούλοιτο· πιπράσκει δὲ καὶ τούτους ὁ βασιλεύς. Ὁ μέν γε ἄλλος ὄχλος, Τραχωνῖται, καὶ Γαυλανῖται, καὶ Ἱππηνοὶ, καὶ οἱ ἐκ τῆς Γαδαρίτιδος, τὸ πλέον ἦσαν στασιασταὶ καὶ φυγάδες, καὶ οἷς τὰ τῆς εἰρήνης ὀνείδη τὸν πόλεμον προεξένει. Ἑάλωσαν δὲ Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόῃ.

---

261 262

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ Η ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ἹΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ἉΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Δ.

Argumentum Lib. IV.

(1) Τῆς Γαμάλας πολιορκία καὶ ἅλωσις. (2) Ἡ τῶν Γισχάλων ἔκδοσις. (3) Περὶ Ἰωάννου τοῦ Γισχαληνοῦ, καὶ περὶ τῶν ζηλωτῶν. (4) Ἰδουμαῖοι ὑπὸ τῶν ζηλωτῶν κληθέντες ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. (5) Ἰδουμαίων καὶ ζηλωτῶν ὠμότης, καὶ ὡς ἐκεῖνοι ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου. (6) Ὡς ζηλωταὶ πλείονας κατὰ τὴν πόλιν ἀπέκτεινον. (7) Ὅπως Ἰωάννης ἐτυραννίωσεν, καὶ ὡς Οὐεσπασιανὸς τὴν Γάδαραν εἷλεν. (8) Ὅπως Οὐεσπασιανὸς ὥρμησε καταλύειν τὸν πόλεμον Ἰουδαϊκόν. Ἔκφρασις Ἱεριχοῦντος καὶ Μεγάλου πεδίου καὶ τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης. (9) Οὐεσπασιανοῦ παρα-

σκευαζομένου πολιορκεῖν Ἱεροσόλυμα τελευτᾷ Νέρων. (10) *Ὡς οἱ στρατιῶται ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ Οὐεσπασιανὸν ἀνηγόρευσαν αὐτοκράτορα.* (11) *Ὅτι, Οὐιτελλίου ἡττηθέντος καὶ ἀναιρεθέντος, Οὐεσπασιανὸς εἰς Ῥώμην ὥρμησεν.*

CAP. I. 1. Ὅσοι δὲ μετὰ τὴν Ἰωταπάτων ἅλωσιν 263
Γαλιλαῖοι Ῥωμαίων ἀφεστήκεσαν, οὗτοι τῶν ἐν Ταριχαίαις ἡττηθέντων προςεχώρουν· καὶ παρέλαβον πάντα Ῥωμαῖοι τὰ φρούρια, καὶ τὰς πόλεις, πλὴν Γισχάλων καὶ τῶν τὸ Ἰταβύριον ὄρος κατειληφότων. Συνέστη δὲ τούτοις καὶ Γάμαλα πόλις Ταριχαιῶν ἄντικρυς ὑπὲρ τὴν λίμνην κειμένη. Τῆς δὲ Ἀγρίππα λήξεως αὕτη τε ἦν, καὶ Σωγάνη καὶ Σελεύκεια· καὶ αἱ μὲν ἐκ τῆς Γαυλανίτιδος ἀμφότεραι· τοῦ γὰρ ἄνω καλουμένου Γαυλανᾶ μέρος ἦν ἡ Σωγάνη, τοῦ κάτω δὲ ἡ Γάμαλα· Σελεύκεια δὲ πρὸς τῇ Σεμεχωνιτῶν λίμνῃ. Ταύτη τριάκοντα μὲν εὖρος, ἑξήκοντα δὲ μῆκος στάδια· διατείνει δὲ αὐτῆς τὰ ἕλη μέχρι Δάφνης χωρίου, τά τε ἄλλα τρυφεροῦ, καὶ πηγὰς ἔχοντος, αἳ, τρέφουσαι τὸν μικρὸν καλούμενον Ἰορδάνην ὑπὸ τὸν τῆς χρυσῆς βοὸς 264
νεὼν, προςπέμπουσι τῷ μεγάλῳ. Τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ Σωγάνην καὶ Σελεύκειαν, παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποστάσεως, δεξιαῖς Ἀγρίππας προςηγάγετο· Γάμαλα δὲ οὐ προςεχώρει, πεποιθυῖα τῇ δυςχωρίᾳ πλέον τῶν Ἰωταπάτων· τραχὺς γὰρ αὐχὴν, ἐφ᾽ ὑψηλοῦ κατατείνων ὄρους, μέσον ἐπαίρει τένοντα. Μηκύνεται δὲ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐκκλίνων ὅσον κατόπιν, ὡς εἰκάζεσθαι καμήλῳ τὸ σχῆμα, παρ᾽ ἣν ὠνόμασται, τὸ τρανὸν τῆς κλήσεως οὐκ ἐξακριβούντων τῶν ἐπιχωρίων· κατὰ πλευρὰν μὲν δὴ καὶ πρόςωπον εἰς φάραγγας ἀβάτους περισχίζεται, τὸ κατ᾽ οὐρὰν δὲ ὀλίγον ἀναφεύγει τῆς δυςχωρίας, ὅθεν ἀπήρτηται τοῦ ὄρους, καὶ τοῦτο ἐπικαρσίᾳ παρακόψαντες τάφρῳ δύςβατον οἱ ἐπιχώριοι κατεσκευα-

σαν. Πρὸς ὀρθίῳ δὲ τῇ λαγόνι, δεδομημέναι πεπύκνωνται δεινῶς ἐπ᾽ ἀλλήλαις αἱ οἰκίαι, κρημνιζομένῃ τε ἡ πόλις ἐοικυῖα κατέτρεχεν εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ὀξύτητος· καὶ πρὸς μεσημβρίαν μὲν ἔκλινεν. Ὁ νότιος δὲ αὐτῆς ὄχθος, εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνων, ἄκρα τῆς πόλεως ἦν· ἀτείχιστος δὲ ὑπὲρ αὐτὴν κρημνὸς ἦν, εἰς τὴν βαθυτάτην κατατείνων φάραγγα. Πηγὴ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐφ᾽ ἣν τὸ ἄστυ κατέληγεν.

2. Οὕτως οὖσαν φύσει δύσμαχον τὴν πόλιν τειχίζων ὁ Ἰώσηπος ἐποίησεν ὀχυρωτέραν ὑπονόμοις τε καὶ διώρυξιν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ φύσει μὲν τοῦ χωρίου θαῤῥαλεώτεροι τῶν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ἦσαν, πολὺ δὲ ἐλάττους μάχιμοι, καὶ τῷ τόπῳ πεποιθότες οὐδὲ πλείονας ὑπελάμβανον· πεπλήρωτο γὰρ ἡ πόλις διὰ τὴν ὀχυρότητα συμφυγόντων, παρὸ καὶ τοῖς ὑπ᾽ Ἀγρίππα προπεμφθεῖσιν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἀντεῖχεν ἐπὶ μῆνας ἑπτά.

3. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἄρας ἀπὸ τῆς Ἀμμαοῦς, ἔνθα πρὸ τῆς Τιβεριάδος ἐστρατοπεδεύκει, — μεθερμηνευομένη δὲ Ἀμμαοῦς θερμὰ λέγοιτ᾽ ἄν, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πηγὴ θερμῶν ὑδάτων πρὸς ἄκεσιν ἐπιτήδειος, — ἀφικνεῖται πρὸς τὴν Γάμαλαν. Καὶ πᾶσαν μὲν κυκλώσασθαι φυλακῇ τὴν πόλιν οὐχ οἷός τε ἦν οὕτω διακειμένην· πρὸς δὲ τοῖς δυνατοῖς φρουροὺς καθίστησι, καὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος καταλαμβάνεται. Τειχισαμένων δὲ, ὥσπερ ἔθος, τῶν ταγμάτων ὑπὲρ αὐτοῦ στρατόπεδον, χωμάτων ἤρχετο κατ᾽ οὐρὰν, καὶ τὸ μὲν κατ᾽ ἀνατολὰς αὐτῷ μέρος, ἧπερ ὁ ἀνωτάτω τῆς πόλεως πύργος ἦν, ἐφ᾽ οὗ τὸ πέμπτον καὶ δέκατον ἐστρατοπεδεύκει τάγμα. Καὶ τὸ πέμπτον μὲν κατὰ μέσην ἐξειργάζετο τὴν πόλιν, τὰς διώρυγας δὲ ἀνεπλήρου καὶ τὰς φάραγγας τὸ δέκατον. Καὶ ἐν τούτῳ προσελθόντα τοῖς τείχεσιν Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα, καὶ περὶ παραδόσεως τοῖς ἐφεστῶσι πειρώμενον διαλέγεσθαι, βάλλει

τις τῶν σφενδονητῶν κατὰ τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα λίθῳ. Καὶ ὁ μὲν ὑπὸ τῶν οἰκείων θᾶττον περιε- 265
σχέθη· Ῥωμαίους δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν πολιορκίαν ὀργή τε περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν δέος· οὐ γὰρ ἀπολείψειν ὠμότητος ὑπερβολὴν κατ᾽ ἀλλοφύλων καὶ πολεμίων, τοὺς πρὸς ὁμόφυλον καὶ τῶν συμφερόντων αὐτοῖς σύμβουλον οὕτως ἀγριωθέντας.

4. Συντελεσθέντων οὖν τῶν χωμάτων θᾶττον, πλήθει χειρῶν καὶ τῶν πραττομένων ἔθει, προςῆγον τὰς μηχανάς. Οἱ δὲ περὶ τὸν Χάρητα καὶ Ἰώσηπον, οὗτοι γὰρ ἦσαν τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατώτατοι, καίπερ καταπεπληγότας τοὺς ὁπλίτας τάττουσιν, ἐπειδὴ μέχρι πολλοῦ πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀνθέξειν οὐχ ὑπελάμβανον, ὕδατι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδείοις μὴ διαρκούμενοι. Παρακροτήσαντες δὲ ὅμως ἐξήγαγον ἐπὶ τὸ τεῖχος· καὶ πρὸς ὀλίγον μὲν ἀπημύναντο τοὺς προσάγοντας τὰς μηχανάς, βαλλόμενοι δὲ τοῖς καταπελτικοῖς, καὶ τοῖς πετροβόλοις, ἀνεχώρουν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ προσάγοντες οἱ Ῥωμαῖοι τριχόθεν τοὺς κριούς, διασείουσι μὲν τὸ τεῖχος. Ὑπὲρ δὲ τῶν ῥιφθέντων εἰςχεόμενοι, μετὰ πολλοῦ σαλπίγγων ἤχου, καὶ κτύπου τῶν ὅπλων, αὐτοί τε ἐπαλαλάζοντες συνεῤῥήγνυντο τοῖς κατὰ τὴν πόλιν. Οἱ δὲ τέως μὲν κατὰ τὰς πρώτας εἰςόδους ἐνιστάμενοι, προσωτέρω χωρεῖν ἐκώλυον, καὶ καρτερῶς τοὺς Ῥωμαίους ἀνεῖργον. Βιαζόμενοί τε ὑπὸ πολλῶν, καὶ πάντοθεν τρεπόντων, καὶ πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως προςκειμένοις τοῖς πολεμίοις ἐξ ὑποστροφῆς ἐπιπεσόντες, συνώθουν εἰς τὸ κάταντες, καὶ τῇ στενότητι καὶ δυςχωρίᾳ θλιβομένους ἀνῄρουν. Οἱ δὲ μήτε τοὺς κατὰ κορυφὴν ἀμύνασθαι δυνάμενοι, μήτε διεκπαίειν τῶν σφετέρων πρόσω βιαζομένων, ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν πολεμίων, πρόςγειοι γὰρ ἦσαν, ἀνέφευγον. Αἱ δὲ ταχέως κατηρείποντο πληρούμεναι, καὶ τὸ βάρος μὴ φέρουσαι· κατέσειε δὲ

πολλὰς μία τῶν ὑπ᾽ αὐτὴν πεσοῦσα, καὶ πάλιν ἐκεῖ-
ναι τὰς ὑπ᾽ αὐτάς. Τοῦτο πλείστους διέφθειρε τῶν
Ῥωμαίων, ὑπὸ γὰρ ἀμηχανίας, καίτοι συνιζούσας
ὁρῶντες, ἐπεπήδων ταῖς στέγαις. Καὶ πολλοὶ μὲν
κατεχώννυντο τοῖς ἐρειπίοις, πολλοὶ δὲ ὑποφεύγον-
τες, μέρη τοῦ σώματος κατελαμβάνοντο, πλείστους
δὲ ὁ κονιορτὸς ἄγχων ἀνῄρει. Συνεργείαν θεοῦ τοῦτο
Γαμαλεῖς ὑπελάμβανον· καὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἀμελοῦν-
τες βλάβης ἐπέκειντο, πρός τε τὰ τέγη τοὺς πολε-
μίους ἀνώθουν, καὶ τοὺς κατολισθαίνοντας ἐν ὀξέσι
τοῖς στενωποῖς, καὶ ἀεὶ τοὺς πίπτοντας ὕπερθεν βάλ-
λοντες ἔκτεινον. Καὶ τὰ μὲν ἐρείπια χερμάδων πλῆ-
θος αὐτοῖς, σίδηρον δὲ παρεῖχον οἱ τῶν πολεμίων
νεκροί· παρασπῶντες γὰρ τὰ τῶν πεσόντων ξίφη,
κατὰ τῶν δυςθανατώντων ἐχρῶντο. Πολλοὶ δὲ,
ἀποπίπτοντες ἤδη τῶν δωμάτων, σφᾶς αὐτοὺς βάλ-
λοντες ἔθνησκον. Ἦν δὲ οὐδὲ τραπέντων ἡ φυγὴ
ῥάδιος· κατὰ γὰρ ἄγνοιαν τῶν ὁδῶν καὶ παχύτητα
τοῦ κονιορτοῦ, μηδὲ ἀλλήλους ἐπιγινώσκοντες ἀνει-
λοῦντο, καὶ περὶ σφᾶς ἔπιπτον.

5. Οἱ μὲν οὖν μόλις εὑρίσκοντες τὰς ἐξόδους,
ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀεὶ
προςμένων τοῖς πονουμένοις, δεινὸν γάρ τι πάθος
266 αὐτὸν εἰςῄει κατερειπομένην ὁρῶντα περὶ τῷ στρα-
τῷ τὴν πόλιν, ἐν λήθῃ τοῦ κατ᾽ αὐτὸν ἀσφαλοῦς
γενόμενος, λανθάνει κατὰ μικρὸν ἀνωτάτω τῆς πό-
λεως προελθὼν, ἔνθα μέσοις ἐγκαταλείπεται τοῖς
κινδύνοις μετ᾽ ὀλίγων παντελῶς, — οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς
αὐτῷ Τίτος τότε συμπαρῆν, τηνικαῦτα πρὸς Μου-
κιανὸν εἰς Συρίαν ἀπεσταλμένος, — τραπῆναι μὲν
οὖν οὔτε ἀσφαλὲς, οὔτε πρέπον ἡγήσατο, μνησθεὶς
δὲ τῶν ἀπὸ νεότητος αὐτῷ πεπονημένων, καὶ τῆς
ἰδίας ἀρετῆς, ὥςπερ ἔνθους γενόμενος, συνασπίζει
μὲν τοὺς ἅμα αὐτῷ τά τε σώματα καὶ τὰς πανο-
πλίας. Ἐνυφίσταται δὲ κατὰ κορυφὴν ἐπιῤῥέοντα
τὸν πόλεμον, καὶ οὔτε ἀνδρῶν πλῆθος οὔτε βελῶν

ὑποπτήξας ἐπέμενε, μέχρι δαιμόνιον τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς συννοήσαντες οἱ πολέμιοι, ταῖς ὁρμαῖς ἐνέδοσαν. Ἀτονώτερον δὲ προςκειμένων, αὐτὸς ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει, νῶτα μὴ δεικνὺς ἕως ἔξω τοῦ τείχους ἐγένετο. Πλεῖστοι μὲν οὖν Ῥωμαίων κατὰ ταύτην ἔπεσον τὴν μάχην, ἐν οἷς καὶ ὁ δεκαδάρχης Ἐβούτιος, ἀνὴρ οὐ μόνον ἐφ᾽ ἧς ἔπεσε παρατάξεως, ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πρότερον γενναιότατος φανεὶς, καὶ πλεῖστα κακὰ Ἰουδαίοις ἐργασάμενος. Ἑκατοντάρχης δέ τις, Γάλλος ὀνόματι, μετὰ στρατιωτῶν δέκα περισχεθεὶς ἐν τῇ ταραχῇ, κατέδυ μὲν εἴς τινος οἰκίαν. Τῶν δὲ ἐν αὐτῇ διαλαλούντων παρὰ δεῖπνον, ὅσα κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἢ περὶ σφῶν ὁ δῆμος ἐβουλεύετο, κατακροασάμενος, — ἦν δὲ αὐτός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Σύροι, — νύκτωρ ἐπανίσταται, καὶ πάντας ἀποσφάξας μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τοὺς Ῥωμαίους διασώζεται.

6. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀθυμοῦσαν τὴν στρατιὰν ἐννοίᾳ πταισμάτων, καὶ διότι τέως οὐδαμοῦ τηλικαύτῃ συμφορᾷ κέχρηντο, τό γε μὴν πλέον αἰδουμένους ἐπὶ τῷ τὸν στρατηγὸν μόνον τοῖς κινδύνοις ἐγκαταλιπεῖν, παρεμυθεῖτο, περὶ μὲν τοῦ καθ᾽ αὑτὸν ὑποστελλόμενος, ὡς μηδὲ τὴν ἀρχὴν μέμφεσθαι δοκοίη, "Δεῖν δὲ τὰ κοινὰ" λέγων "ἀνδρείως φέρειν, τὴν τοῦ πολέμου φύσιν ἐννοοῦντας, ὡς οὐδαμοῦ τὸ νικᾶν ἀναιμωτὶ περιγίνεται· ἡ γὰρ παλίμπους τύχη περιΐσταται. Τοσαύτας μέντοι μυριάδας Ἰουδαίων ἀνελόντας, αὐτοὺς ὀλίγην τῷ δαίμονι δεδωκέναι συμβολήν· εἶναι δὲ, ὥςπερ ἀπειροκάλων, τὸ λίαν ἐπαίρεσθαι ταῖς εὐπραγίαις, οὕτως ἀνάνδρων, τὸ καταπτήσσειν ἐν τοῖς πταίσμασιν. Ὀξεῖα γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἡ μεταβολὴ, καὶ ἐκεῖνος ἄριστος, ὁ καὶ ἐν τοῖς ἀτυχήμασι νήφων, ἵνα μένῃ καὶ δι᾽ εὐθυμίας ἀναπαλαίων τὰ σφάλματα. Τὰ μέντοι συμβεβηκότα νῦν οὔτε μαλακισθέντων ἡμῶν, οὔτε παρὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀρετὴν γέγονεν, ἀλλὰ καὶ ἐκείνοις τοῦ

πλεονεκτῆσαι, καὶ τοῦ διαμαρτεῖν ἡμῖν αἴτιον ἡ δυςχωρία. Καθ᾽ ἣν ἄν τις ὑμῶν μέμψαιτο τῆς ὁρμῆς τὸ ἀταμίευτον· ἀναφυγόντων γὰρ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ
267 τῶν πολεμίων ἑαυτοὺς ὑποστέλλειν ἐχρῆν, καὶ μὴ κατὰ κορυφὴν ἱσταμένοις τοῖς κινδύνοις ἕπεσθαι· κρατοῦντας δὲ τῆς κάτω πόλεως, κατ᾽ ὀλίγον προκαλεῖσθαι τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἑδραίαν μάχην. Νυνὶ δὲ ἀκρατῶς ἐπὶ τὴν νίκην ἐπειγόμενοι, τῆς ἀσφαλείας ἠμελήσατε. Τὸ δὲ ἀπερίσκεπτον ἐν πολέμῳ, καὶ τῆς ὁρμῆς μανιῶδες, οὐ πρὸς Ῥωμαίων, οἳ πάντα ἐμπειρίᾳ καὶ τάξει κατορθοῦμεν, ἀλλὰ βαρβαρικὸν, καὶ ᾧ μάλιστα Ἰουδαῖοι κρατοῦνται. Χρὴ τοίνυν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἀναδραμεῖν, καὶ θυμοῦσθαι μᾶλλον, ἢ προςαθυμεῖν τῷ παρ᾽ ἀξίαν πταίσματι. Τὴν δὲ ἀρίστην ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χειρὸς ἐπιζητείτω παραμυθίαν· οὕτω γὰρ τοῖς ἀπολωλόσι τιμωρήσασθαι, καὶ τοὺς ἀνελόντας ἀμυνεῖσθαι. Πειράσομαι δὲ ἐγὼ, καθάπερ νῦν, ἐπὶ τῆς πάσης μάχης προάγειν τε ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ τελευταῖος ἀποχωρεῖν."

7. Ὁ μὲν οὖν τοιαῦτα λέγων τὴν στρατιὰν ἀνελάμβανε. Τοῖς δὲ Γαμαλεῦσι πρὸς ὀλίγον μὲν θαῤῥῆσαι τῷ κατορθώματι παρέστη, παραλόγως τε συμβάντι καὶ μεγάλως· λογιζόμενοι δὲ ὕστερον ἀφῃρῆσθαι σφᾶς αὐτοὺς καὶ δεξιᾶς ἐλπίδα, τό τε μὴ δύνασθαι διαφεύγειν ἐννοοῦντες, — ἤδη γὰρ ἐπέλιπε τὰ ἐπιτήδεια, — δεινῶς ἠθύμουν, καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀναπεπτώκεσαν. Οὐ μὴν εἰς τὸ δυνατὸν ἠμέλουν σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ τὰ περιῤῥηχθέντα τοῦ τείχους οἱ γενναιότατοι, καὶ τὰ μένοντα περισχόντες ἐφύλασσον οἱ λοιποί. Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐπιχωννύντων τὰ χώματα, καὶ πάλιν πειρωμένων εἰςβολῆς, οἱ πολλοὶ διεδίδρασκον ἐκ τῆς πόλεως, κατά τε δυςβάτων φαράγγων, ἧπερ οὐκ ἔκειντο φυλακαὶ, καὶ διὰ τῶν ὑπονόμων. Ὅσοι γε μὴν δέει τοῦ ληφθῆναι παρέ-

μενον, ἐν ἐνδείᾳ διεφθείροντο· πανταχόθεν γὰρ τροφὴ τοῖς μάχεσθαι δυναμένοις συνηθροίζετο.

8. Καὶ οἱ μὲν ἐν τοιούτοις πάθεσι διεκαρτέρουν. Οὐεσπασιανὸς δὲ πάρεργον ἐποιεῖτο τῆς πολιορκίας, τοὺς τὸ Ἰταβύριον κατειληφότας ὄρος, ὅ ἐστι τοῦ μεγάλου πεδίου καὶ Σκυθοπόλεως μέσον· οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐπὶ τριάκοντα σταδίους ἀνίσχει, μόλις προςβατὸν κατὰ τὸ προςάρκτιον κλίμα, πεδίον δέ ἐστιν ἡ κορυφὴ σταδίων ἓξ καὶ εἴκοσι, πᾶν τετειχισμένον. Ἤγειρε δὲ τοσοῦτον ὄντα τὸν περίβολον ὁ Ἰώσηπος ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις, τῇ τε ἄλλῃ χορηγούμενος ὕλῃ κάτωθεν καὶ ὕδατι· καὶ γὰρ τοῖς ἐποίκοις μόνον ἦν ὄμβριον. Πολλοῦ οὖν πλήθους ἐπὶ τούτῳ συνειλεγμένου, Οὐεσπασιανὸς Πλάκιδον σὺν ἱππεῦσι ἑξακοσίοις πέμπει. Τούτῳ τὸ μὲν προςβαίνειν ἀμήχανον ἦν, ἐλπίδι δὲ δεξιῶν καὶ παρακλήσεως πρὸς εἰρήνην τοὺς πολλοὺς προςεκαλεῖτο. Κατῄεσαν δὲ ἀντεπιβουλεύοντες· ὅ τε γὰρ Πλάκιδος ὡμίλει πρᾳότερον, σπουδάζων αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ λαβεῖν· καὶ ἐκεῖνοι κατῄεσαν ὡς πειθόμενοι δῆθεν, ἵνα ἀφυλάκτῳ προςπέσωσιν. Ἐνίκα μέντοι τὸ Πλακίδου πανοῦργον· ἀρξαμένων γὰρ τῶν Ἰουδαίων μάχης, φυγὴν ὑποκρίνεται, καὶ διώκοντας ἑλκύσας ἐπὶ πολὺ τοῦ πεδίου, τοὺς ἱππεῖς ἐπιστρέφει. Τρεψάμενος δὲ πλείστους μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ὑποτεμόμενος, εἴργει τῆς ἀνόδου. Καὶ οἱ μὲν τὸ Ἰταβύριον καταλιπόντες 268
ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφευγον· οἱ δὲ ἐπιχώριοι πίστεις λαβόντες, ἐπιλελοίπει δὲ αὐτοὺς τὸ ὕδωρ, τό τε ὄρος καὶ σφᾶς αὐτοὺς Πλακίδῳ παρέδοσαν.

9. Τῶν δὲ ἐπὶ τῆς Γαμάλας οἱ παραβολώτεροι μὲν φεύγοντες διελάνθανον, οἱ δὲ ἀσθενεῖς διεφθείροντο λιμῷ· τὸ μάχιμον δὲ ἀντεῖχε τῇ πολιορκίᾳ, μέχρι δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου τρεῖς τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματος στρατιῶται περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν ὑποδύντες, τὸν

προέχοντα κατὰ τούτους πύργον ὑπορύσσουσιν ἡσυχῇ· τοῖς δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ φύλαξιν οὔτε προσιόντων αἴσθησις, νὺξ γὰρ ἦν, οὔτε προσελθόντων ἐγένετο. Ἐλθόντες δὲ οἱ στρατιῶται, φειδόμενοι τοῦ ψόφου, καὶ πέντε τοὺς κραταιοτάτους ἐκκυλίσαντες τῶν λίθων, ὑποπηδῶσι· καταῤῥίπτεται δὲ ὁ πύργος ἐξαίφνης μετὰ μεγίστου ψόφου. Καὶ συγκατακρημνίζονται μὲν οἱ φύλακες αὐτῷ· θορυβηθέντες δὲ οἱ κατὰ τὰς ἄλλας φυλακὰς ἔφευγον, καὶ πολλοὺς διεκπαίειν τολμῶντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν, ἐν οἷς καὶ Ἰώσηπόν τις ὑπὲρ τὸ παρεῤῥηγμένον τοῦ τείχους ἐκδιδράσκοντα βαλὼν ἀναιρεῖ. Τῶν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν, διασεισθέντων ὑπὸ τοῦ ψόφου, διαδρομή τε ἦν, καὶ πτοία πολλὴ, καθάπερ εἰςπεπτωκότων πάντων τῶν πολεμίων. Ἔνθα καὶ Χάρης κατακείμενος καὶ νοσηλευόμενος ἐκλείπει, πολὺ τοῦ δέους συνεργήσαντος εἰς θάνατον τῇ νόσῳ. Ῥωμαῖοί γε μὴν, μεμνημένοι τοῦ προτέρου πταίσματος, οὐκ εἰςέβαλλον ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος τοῦ προειρημένου μηνός.

10. Τίτος δὲ, ἤδη γὰρ παρῆν, ὀργῇ τῆς πληγῆς, ἣν παρ' αὐτὸν ἐπλήγησαν ἀπόντα Ῥωμαῖοι, τῶν ἱππέων ἐπιλέξας διακοσίους, πρὸς οἷς καὶ πεζοὺς, εἰςέρχεται εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ. Καὶ παρελθόντος οἱ μὲν φύλακες αἰσθόμενοι, μετὰ βοῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὅπλα. Δήλης δὲ τῆς εἰςβολῆς ταχέως καὶ τοῖς εἴσω γενομένης, οἱ μὲν ἁρπάζοντες τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἐπισυρόμενοι, πρὸς τὴν ἄκραν ἀνέφευγον μετὰ κωκυτοῦ καὶ βοῆς, οἱ δὲ τὸν Τίτον ὑπαντιάζοντες ἀδιαλείπτως ἔπιπτον. Ὅσοι δὲ ἀπεκωλύθησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀναδραμεῖν, ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τὰς τῶν Ῥωμαίων φρουρὰς ἐξέπιπτον. Ἄπειρος δὲ ἦν πανταχοῦ φονευομένων ὁ στόνος, καὶ τὸ αἷμα πᾶσαν ἐπέκλυζε τὴν πόλιν κατὰ πρανοῦς χεόμενον. Πρὸς δὲ τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς τὴν ἄκραν ἐπεβοήθει Οὐεσπασιανὸς, πᾶσαν εἰςαγαγὼν τὴν δύ-

ναμιν. Ἦν δὲ ἥ τε κορυφὴ πάντοθεν πετρώδης
καὶ δύςβατος, εἰς ἄπειρον ὕψος ἐπηρμένη, καὶ παν-
ταχόθεν τοῦ πλήθους κατέγεμε, περιειλημμένη κρη-
μνοῖς. Κατέτεμνόν τε ἐνταῦθα τοὺς προςβαίνοντας
οἱ Ἰουδαῖοι, τούς τε ἄλλους βέλεσι καὶ πέτραις κα-
τακυλινδοῦντες ἐκάκουν· αὐτοὶ δὲ δι᾽ ὕψους ἦσαν
δυςέφικτοι βέλεσι. Γίνεται δὲ πρὸς ἀπώλειαν αὐ- 269
τῶν ἀντικρὺ θύελλα δαιμόνιος, ἣ τὰ μὲν Ῥωμαίων
ἔφερεν εἰς αὐτοὺς βέλη, τὰ δὲ αὐτῶν ἀνέστρεφε, καὶ
πλάγια παρέσυρεν. Οὔτε δὲ τοῖς ἀποκρήμνοις ἐφί-
στασθαι διὰ τὴν βίαν ἐδύναντο τοῦ πνεύματος, μη-
δὲν ἑδραῖον ἔχοντες, οὔτε τοὺς προςβαίνοντας κα-
θορᾶν. Ἐπαναβαίνουσι δὲ Ῥωμαῖοι, καὶ περισχόν-
τες, οὓς μὲν ἀμυνομένους ἔφθανον, τοὺς δὲ χεῖρας
προϊσχόντας· ἐτόνου δὲ τὸν θυμὸν αὐτοῖς ἐπὶ πάν-
τας ἡ μνήμη τῶν ἐπὶ τῆς πρώτης εἰςβολῆς ἀπολω-
λότων. Ἀπογινώσκοντες δὲ τὴν σωτηρίαν πανταχό-
θεν οἱ πολλοὶ περισχόμενοι, τέκνα καὶ γυναῖκας ἑαυ-
τούς τε κατεκρήμνιζον εἰς τὴν φάραγγα· βαθυτάτη
δὲ αὕτη κατὰ τὴν ἄκραν ὑπώρυκτο. Συνέβη δὲ τὴν
Ῥωμαίων ὀργὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ἀπονοίας τῶν ἁλόν-
των πρᾳοτέραν φανῆναι· τετρακιςχίλιοι μέν γε ὑπὸ
τούτων ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ῥίψαντες ἑαυτοὺς ὑπὲρ
πεντακιςχιλίους εὑρέθησαν. Διεσώθη δὲ πλὴν δύο
γυναικῶν οὐδείς· τῆς Φιλίππου δὲ ἦσαν ἀδελφῆς
θυγατέρες αὗται, αὐτὸς δὲ ὁ Φίλιππος Ἰακίμου τι-
νὸς ἀνδρὸς ἐπισήμου στραταρχήσαντος Ἀγρίππᾳ τῷ
βασιλεῖ. Διεσώθησαν δὲ τὰς παρὰ τὴν ἄλωσιν ὀρ-
γὰς Ῥωμαίων λαθοῦσαι· οὐδὲ γὰρ νηπίων ἐφεί-
δοντο, πολλὰ δὲ ἕκαστος τότε ἁρπάζοντες ἐσφενδό-
νων ἀπὸ τῆς ἄκρας. Γάμαλα μὲν οὖν οὕτως ἑάλω
τρίτῃ καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τῆς ἀπο-
στάσεως ἀρξαμένης Γορπιαίου μηνὸς τετάρτῃ καὶ
εἰκάδι.

CAP. II. 1. Μόνη δὲ Γίσχαλα πολίχνη τῆς Γαλιλαίας ἀχείρωτος κατελείπετο, τοῦ μὲν πλήθους εἰρηνικὰ φρονοῦντος, — καὶ γὰρ ἦσαν τὸ πλέον γεωργοὶ, καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐλπίσιν ἀεὶ προςανέχοντες, — παρειςεφθαρμένου δὲ αὐτοῖς οὐκ ὀλίγου λῃστρικοῦ τάγματος, ᾧ τινες καὶ τοῦ πολιτικοῦ συνενόσουν. Ἐνῆγε δὲ τούτους εἰς τὴν ἀποστασίαν καὶ συνεκρότει Λευΐου τινὸς υἱὸς Ἰωάννης, γόης ἀνὴρ, καὶ ποικιλώτατος τὸ ἦθος, πρόχειρος μὲν ἐλπίσαι μεγάλα, δεινὸς δὲ τῶν ἐλπισθέντων περιγενέσθαι, παντί τε ὢν δῆλος ἀγαπᾶν τὸν πόλεμον εἰς δυναστείας ἐπίθεσιν. Ὑπὸ τούτῳ τὸ στασιῶδες ἐν τοῖς Γισχάλοις ἐτέτακτο, δι' οὓς τυχὸν καὶ πρε-
270 σβευσάμενον περὶ παραδόσεως τὸ δημοτικὸν, ἐν πολέμου μοίρᾳ τὴν Ῥωμαίων ἔφοδον ἐξεδέχετο. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ μὲν τούτους Τίτον ἐκπέμπει σὺν χιλίοις ἱππεῦσι, τὸ δέκατον δὲ τάγμα ἀπαίρει εἰς Σκυθόπολιν. Αὐτὸς δὲ σὺν δυσὶ τοῖς λοιποῖς ἐπανῆλθεν εἰς Καισάρειαν, τοῦ τε συνεχοῦς καμάτου διδοὺς ἀνάπαυσιν αὐτοῖς, καὶ δι' εὐθηνίαν τῶν πόλεων τά τε σώματα καὶ τὸ πρόθυμον ὑποθρέψειν οἰόμενος ἐπὶ τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας· οὐ γὰρ ὀλίγον ἑαυτῷ πόνον ἑώρα περὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις λειπόμενον, ἅτε δὴ βασιλείου μὲν οὔσης τῆς πόλεως, καὶ προανεχούσης ὅλου τοῦ ἔθνους, συῤῥεόντων δὲ εἰς αὐτὴν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου διαδιδρασκόντων. Τό γε μὴν φύσει ὀχυρὸν αὐτῆς, καὶ διὰ κατασκευὴν τειχῶν, ἀγωνίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐνεποίει· τὰ δὲ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰς τόλμας δυςμεταχειρίστους, καὶ δίχα τειχῶν, ὑπελάμβανε· διὸ δὴ τοὺς στρατιώτας καθάπερ ἀθλητὰς προήσκει τῶν ἀγώνων.

2. Τίτῳ δὲ προςιππασαμένῳ τοῖς Γισχάλοις, εὐπετὲς μὲν ἦν ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν ἑλεῖν· εἰδὼς δὲ ὡς, εἰ βίᾳ ληφθείη, διαφθαρησόμενον ὑπὸ τῶν

στρατιωτῶν ἀνέδην τὸ πλῆθος, — ἦν δὲ αὐτῷ κόρος ἤδη φόνων, — καὶ δι᾽ οἴκτου τὸ πλέον ἀκρίτως συναπολούμενον τοῖς αἰτίοις, ἐβούλετο μᾶλλον ὁμολογίαις παραστήσεσθαι τὴν πόλιν. Καὶ δὴ τοῦ τείχους ἀνδρῶν καταγέμοντος, οἳ τὸ πλέον ἦσαν ἐκ τοῦ διεφθαρμένου τάγματος, ‘θαυμάζειν, ἔφη πρὸς αὐτοὺς, τίνι πεποιθότες, πάσης ἑαλωκυίας πόλεως, μόνοι τὰ Ῥωμαίων ὅπλα μένουσιν, ἑωρακότες μὲν ὀχυρωτέρας πολλῷ πόλεις ὑπὸ μίαν προσβολὴν κατεστραμμένας, ἐν ἀσφαλείᾳ δὲ τῶν ἰδίων κτημάτων ἀπολαύοντας, ὅσοι ταῖς Ῥωμαίων δεξιαῖς ἐπίστευσαν, ἃς καὶ νῦν προτείνειν αὐτοῖς, μηδὲν μνησικακῶν τῆς αὐθαδείας. Εἶναι γὰρ συγγνωστὸν ἐλευθερίας ἐλπίδα, μηκέτι μέντοι τὴν ἐν τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιμονήν· εἰ γὰρ οὐ πεισθήσονται λόγοις φιλανθρώποις καὶ δεξιαῖς πίστεως, πειράσειν αὐτοὺς ἀφειδῆ τὰ ὅπλα, καὶ ὅσον οὐδέπω γνωσθήσεσθαι παιδιὰν ἐσόμενον τοῖς Ῥωμαίων μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ᾧ πεποιθότες ἐπιδείκνυνται μόνοι Γαλιλαίων, ὅτι εἰσὶν αὐθάδεις αἰχμάλωτοι.’

3. Πρὸς ταῦτα τῶν μὲν δημοτικῶν οὐ μόνον οὐκ ἀποκρίνεσθαί τινι μετῆν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβῆναι· προδιείληπτο γὰρ ἅπαν τοῖς λῃστρικοῖς, καὶ φύλακες τῶν πυλῶν ἦσαν, ὡς μή τινες ἢ προέλθοιεν ἐπὶ τὰς σπονδὰς, ἢ δέξαιντό τινας τῶν ἱππέων εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Ἰωάννης ‘αὐτός τε ἀγαπᾶν, ἔφη, τὰς προκλήσεις, καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἢ πείσειν ἢ συναναγκάσειν· δεῖν μέντοι τὴν ἡμέραν αὐτὸν ἐκείνην, — ἑβδομὰς γὰρ ἦν, — χαρίζεσθαι τῷ Ἰουδαίων νόμῳ, καθ᾽ ἣν, ὥσπερ ὅπλα κινεῖν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τὸ συντίθεσθαι περὶ εἰρήνης ἀθέμιτον. Οὐκ ἀγνοεῖν τε οὔτε Ῥωμαίους, ὡς ἀργὴ πάντων αὐτοῖς ἐστιν ἡ τῆς ἑβδομάδος 271
περίοδος· ἐν δὲ τῷ παραβαίνειν αὐτὴν οὐχ ἧττον ἀσεβεῖν τῶν βιασθέντων τὸν βιασάμενον· φέρειν δ᾽ ἐκείνῳ μὲν οὐδεμίαν βλάβην τὰ τῆς ὑπερθέσεως. Τί

γὰρ ἄν τις ἐν νυκτὶ βουλεύσαιτο δρασμοῦ πλέον, ἐξὸν περιστρατοπεδεύσαντα παραφυλάξαι; Μέγα δὲ κέρδος αὐτοῖς, τὸ μηδὲν παραβῆναι τῶν πατρίων νόμων. Πρέπει δὲ τῷ παρὰ προςδοκίαν εἰρήνην χαριζομένῳ, τοῖς σωζομένοις τηρεῖν καὶ τοὺς νόμους.' Τοιούτοις ἐσοφίζετο τὸν Τίτον, οὐ τοσοῦτον τῆς ἑβδομάδος στοχαζόμενος, ὅσον τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας· ἐδεδοίκει δὲ ἐγκαταλειφθῆναι παραχρῆμα τῆς πόλεως ἁλούσης, ἐν νυκτὶ καὶ φυγῇ τὰς ἐλπίδας ἔχων τοῦ βίου. Θεοῦ δὲ ἦν τὸ ἔργον ἄρα τοῦ σώζοντος τὸν Ἰωάννην ἐπὶ τὸν τῶν Ἱεροσολύμων ὄλεθρον, τὸ μὴ μόνον πεισθῆναι Τίτον τῇ σκήψει τῆς ὑπερθέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως ποῤῥωτέρω στρατοπεδεύσασθαι πρὸς Κυδοισσοῖς, — μεσόγειος δέ ἐστι Τυρίων κώμη καρτερὰ, διὰ μίσους ἀεὶ καὶ πολέμου Γαλιλαίοις, ἔχουσα πλῆθός τε οἰκητόρων, καὶ τὴν ὀχυρότητα τῆς πρὸς τὸ ἔθνος διαφορᾶς ἐφόδιον.

4. Νυκτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης, ὡς οὐδεμίαν περὶ τῇ πόλει Ῥωμαίων ἑώρα φυλακὴν, τὸν καιρὸν ἁρπασάμενος, οὐ μόνον τοὺς περὶ αὐτὸν ὁπλίτας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀργοτέρων συχνοὺς ἅμα ταῖς γενεαῖς ἀναλαβὼν, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφευγε. Μέχρι μὲν οὖν εἴκοσι σταδίων οἷόν τε ἦν συνεξαγαγεῖν γυναικῶν καὶ παιδίων ὄχλον ἀνθρώπῳ, κατασπερχομένῳ τοῖς ὑπὲρ αἰχμαλωσίας καὶ τοῦ ζῆν φόβοις· περαιτέρω δὲ προκόπτοντος ἀπελείποντο, καὶ δειναὶ τῶν ἐωμένων ἦσαν ὀλοφύρσεις. Ὅσον γὰρ ἕκαστος τῶν οἰκείων ἐγένετο ποῤῥωτέρω, τοσοῦτον ἐγγὺς ὑπελάμβανεν εἶναι τῶν πολεμίων· παρεῖναί τε ἤδη τοὺς αἰχμαλωτισομένους δοκοῦντες ἐπτόηντο, καὶ πρὸς τὸν ἀλλήλων ἐκ τοῦ δρόμου ψόφον ἐπεστρέφοντο, καθάπερ ἤδη παρόντων οὓς ἔφευγον· ἀνοδίαις τε ἐνέπιπτον οἱ πολλοὶ, καὶ περὶ τὴν λεωφόρον ἡ τῶν φθανόντων ἔρις συνέτριβε τοὺς πολλούς. Οἰκτρὸς δὲ γυναικῶν καὶ παιδίων ὄλεθρος ἦν, καί τινες πρὸς ἀνακλήσεις ἀνδρῶν τε καὶ συγγενῶν ἐθάρσησαν, μετὰ κωκυτῶν

ἱκετεύουσαι περιμένειν. Ἀλλ' ἐνίκα τὸ Ἰωάννου παρακέλευσμα, ‘σώζειν ἑαυτοὺς ἐμβοῶντος, καὶ καταφεύγειν, ἔνθα καὶ περὶ τῶν ἀπολειπομένων ἀμυνοῦνται Ῥωμαίους, ἂν ἁρπαγῶσι.’ Τὸ μὲν οὖν τῶν διαδράντων πλῆθος, ὡς ἕκαστος ἰσχύος εἶχεν ἢ τάχους, ἐσκέδαστο.

5. Τίτος δὲ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὰς συνθήκας πρὸς τὸ τεῖχος παρῆν. Ἀνοίγει δὲ αὐτῷ τὰς πύλας ὁ δῆμος, καὶ μετὰ τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν προςελθόντες ἀνευφήμουν τε ὡς εὐεργέτην, καὶ φρου- 272
ρᾶς ἐλευθερώσαντα τὴν πόλιν. Ἐδήλουν γὰρ ἅμα τὴν τοῦ Ἰωάννου φυγὴν, καὶ παρεκάλουν φείσασθαί τε αὐτῶν, καὶ παρελθόντα τοὺς ὑπολειπομένους τῶν νεωτεριζόντων κολάσαι. Ὁ δὲ τὰς δεήσεις τοῦ δήμου ἐν δευτέρῳ θέμενος, μοῖραν ἔπεμπε τῶν ἱππέων Ἰωάννην διώξουσαν. Οἳ τὸν μὲν οὐ καταλαμβάνουσιν, — ἔφθη γὰρ εἰς Ἱεροσόλυμα διαφυγών, — τῶν δὲ συναπαράντων ἀποκτείνουσι μὲν εἰς ἑξακιςχιλίους, γύναια δὲ καὶ παιδία, τριςχιλίων ὀλίγον ἀποδέοντα, περιελάσαντες ἐπανῆγον. Ὁ δὲ Τίτος ἤχθετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ παραχρῆμα τιμωρήσασθαι τὸν Ἰωάννην τῆς ἀπάτης· ἱκανὸν δὲ ἀστοχήσαντι τῷ θυμῷ παραμύθιον ἔχων τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων καὶ τοὺς διεφθαρμένους, εἰςῄει τε ἀνευφημούμενος εἰς τὴν πόλιν· καὶ τοῖς στρατιώταις ὀλίγον τοῦ τείχους παρασπᾶσαι κελεύσας νόμῳ καταλήψεως, ἀπειλαῖς μᾶλλον ἢ κολάσεσι τοὺς ταράσσοντας τὴν πόλιν ἀνέστελλε, ‘πολλοὺς γὰρ διὰ τὰ οἰκεῖα μίση καὶ διαφορὰς ἰδίας ἐνδείξασθαι τοὺς ἀναιτίους, εἰ διακρίνοι τοὺς τιμωρίας ἀξίους· ἄμεινον δὲ εἶναι, μετέωρον ἐν φόβῳ τὸν αἴτιον καταλιπεῖν, ἢ τινα τῶν οὐκ ἀξίων αὐτῷ συναπολεῖν· τὸν μὲν γὰρ ἴσως καὶ σωφρονίσαι δέει κολάσεως, τὴν ἐπὶ τοῖς παρῳχηκόσι συγγνώμην αἰδούμενον· ἀδιόρθωτον δὲ τὴν ἐπὶ τοῖς παραναλωθεῖσι τιμωρίαν εἶναι.’ Φρουρᾷ μέντοι τὴν πόλιν ἠσφαλίσατο, δι' ἧς

τούς τε νεωτερίζοντας ἐφέξειν, καὶ τοὺς εἰρηνικὰ φρονοῦντας, θαῤῥαλεωτέρους καταλείψειν ἔμελλε. Γαλιλαία μὲν οὖν οὕτως ἑάλω πᾶσα, πολλοῖς ἱδρῶσι προγυμνάσασα Ῥωμαίους.

CAP. III. 1. Ἐπὶ δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὴν εἴςοδον Ἰωάννου ὁ πᾶς δῆμος ἐξεκέχυτο, καὶ περὶ ἕκαστον τῶν συμπεφευγότων μυρίος ὅμιλος συνηθροισμένος, τὰς ἔξωθεν συμφορὰς ἀνεπυνθάνετο. Τῶν δὲ τὸ μὲν ἆσθμα θερμὸν ἔτι κοπτόμενον ἐδήλου τὴν ἀνάγκην· ἠλαζονεύοντο δὲ καὶ ἐν κακοῖς, ‛οὐ πεφευγέναι τοὺς Ῥωμαίους φάσκοντες, ἀλλ᾽ ἥκειν πολεμήσοντες αὐτοὺς ἐξ ἀσφαλοῦς· ἀλογίστων γὰρ εἶναι καὶ ἀχρήστων, παραβόλως προκινδυνεύειν περὶ Γίσχαλα καὶ πολίχνας ἀσθενεῖς, δέον τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀκμὰς ταμιεύεσθαι τῇ μητροπόλει καὶ συμφυλάσσειν.᾽ Ἔνθα δὴ παρεδήλουν τὴν ἅλωσιν τῶν Γι-
273 σχάλων, καὶ τὴν λεγομένην εὐσχημόνως ὑποχώρησιν αὐτῶν οἱ πολλοὶ δρασμὸν ἐνενόουν. Ὡς μέντοι τὰ περὶ τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἠκούσθη, σύγχυσις οὐ μετρία κατέσχε τὸν δῆμον, καὶ μεγάλα τῆς ἑαυτῶν ἁλώσεως συνελογίζοντο τεκμήρια. Ἰωάννης δὲ ἐπὶ μὲν τοῖς καταλειφθεῖσιν ἧττον ἠρυθρία, περιϊὼν δὲ ἑκάστους ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐνῆγε ταῖς ἐλπίσι, τὰ μὲν Ῥωμαίων ἀσθενῆ κατασκευάζων, τὴν δὲ οἰκείαν δύναμιν ἐξαίρων, καὶ κατειρωνευόμενος τῆς τῶν ἀπείρων ἀγνοίας, ὡς οὐδ᾽ ἂν πτερὰ λαβόντες ὑπερβαῖέν ποτε Ῥωμαῖοι τὸ Ἱεροσολύμων τεῖχος, οἱ περὶ ταῖς τῶν Γαλιλαίων κώμαις κακοπαθοῦντες, καὶ πρὸς τοῖς ἐκεῖ τείχεσι κατατρίψαντες τὰς μηχανάς.

2. Τούτοις τὸ πολὺ τῶν νέων προςδιεφθείρετο, καὶ πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἦρτο. Τῶν δὲ σωφρονούντων καὶ γηραιῶν, οὐκ ἦν ὅςτις οὐ τὰ μέλλοντα προορώμενος, ὡς ἤδη τῆς πόλεως οἰχομένης, ἐπένθει. Ὁ μὲν οὖν δῆμος ἦν ἐν τοιαύτῃ συγχύσει·

προδιέστη δὲ τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις στάσεως. Ὁ μὲν γὰρ Τίτος ἀπὸ Γισχάλων εἰς Καισάρειαν, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀπὸ Καισαρείας εἰς Ἰάμνιαν καὶ Ἄζωτον ἀφικόμενος παρίσταταί τε αὐτὰς, καὶ φρουροὺς ἐγκαταστήσας ὑπέστρεψε, πολὺ πλῆθος ἐπαγόμενος τῶν ἐπὶ δεξιᾷ προςκεχωρηκότων. Ἐκινεῖτο δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει ταραχὴ καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ὅσοι τε ἀπὸ Ῥωμαίων ἀνέπνεον εἰς ἀλλήλους τὰς χεῖρας ἐπέστρεφον. Ἦν δὲ τῶν ἐρώντων τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας εἰρήνης ἔρις χαλεπή· καὶ πρῶτον μὲν ἐν οἰκίαις ἥπτετο τῶν μὴ ὁμονοούντων πάλαι τὸ φιλόνεικον, ἔπειτα ἀφηνιάζοντες ἀλλήλων οἱ φίλτατοι λαοὶ, καὶ συνιὼν ἕκαστος πρὸς τοὺς τὰ αὐτὰ προαιρουμένους, ἤδη κατὰ πλῆθος ἀντετάσσοντο. Καὶ στάσις μὲν ἦν πανταχοῦ· τὸ νεωτερίζον δὲ καὶ τῶν ὅπλων ἐπιθυμοῦν ἐπεκράτει νεότητι καὶ τόλμῃ γηραιῶν καὶ σωφρόνων. Ἐτράποντο δὲ πρῶτον μὲν εἰς ἁρπαγὰς ἕκαστος τῶν ἐπιχωρίων, ἔπειτα συντασσόμενοι κατὰ λόχους, ἐπὶ λῃστείαν τῶν κατὰ τὴν χώραν· ὡς ὠμότητος καὶ παρανομίας ἕνεκεν μηδὲν αὐτοῖς Ῥωμαίων τοὺς ὁμοφύλους διαφέρειν, καὶ πολὺ τοῖς πορθουμένοις κουφοτέραν δοκεῖν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἅλωσιν.

3. Οἱ φρουροὶ δὲ τῶν πόλεων, τὰ μὲν ὄκνῳ τοῦ κακοπαθεῖν, τὰ δὲ μίσει τοῦ ἔθνους, οὐδὲν ἢ μικρὰ προςήμυνον τοῖς κακουμένοις, μέχρι κόρῳ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἁρπαγῶν ἀθροισθέντες οἱ τῶν πανταχοῦ συνταγμάτων ἀρχιλῃσταὶ, καὶ γενόμενοι πονηρίας στῖφος, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα συμπαρειςφθείρονται, πόλιν ἀστρατήγητον, καὶ πατρίῳ μὲν ἔθει πᾶν ἀπαρατηρήτως δεχομένην τὸ ὁμόφυλον, τότε δὲ οἰομένων ἁπάντων τοὺς ἐπειςχεομένους πάντας ἀπ' εὐνοίας ἥκειν συμμάχους. Οἳ δὴ καὶ δίχα τῆς στάσεως ὕστερον ἐβάπτισαν τὴν πόλιν· πλήθει 274
γὰρ ἀχρήστῳ καὶ ἀργῷ προεξανηλώθη τὰ τοῖς μα-

χίμοις διαρκεῖν δυνάμενα, καὶ πρὸς τῷ πολέμῳ στάσιν τε αὐτοῖς καὶ λιμὸν ἐπικατεσκεύασαν.

4. Ἄλλοι τε ἀπὸ τῆς χώρας λησταὶ παρελθόντες εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοὺς ἔνδον προσλαβόντες χαλεπωτέρους οὐδέν τι τῶν δεινῶν παρείασαν. Οἵ γε οὐ μόνον ἁρπαγαῖς καὶ λωποδυσίαις τὴν τόλμαν ἐμέτρουν, ἀλλὰ καὶ μέχρι φόνων ἐχώρουν, οὐ νυκτὸς, ἢ λαθραίως ἢ ἐπὶ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ φανερῶς καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ τῶν ἐπισημοτάτων καταρχόμενοι. Πρῶτον μὲν γὰρ Ἀντίπαν, ἄνδρα τοῦ βασιλείου γένους καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατώτατον, ὡς καὶ τοὺς δημοσίους θησαυροὺς πεπιστεῦσθαι, συλλαβόντες εἷρξαν, ἐπὶ τούτῳ Λευΐαν τινὰ τῶν ἐπισήμων, καὶ Σωφᾶν υἱὸν Ῥαγουήλου — βασιλικὸν δὲ ἦν καὶ τούτων τὸ γένος, — πρὸς δὲ τοὺς κατὰ τὴν χώραν προέχειν δοκοῦντας. Δεινὴ δὲ κατάπληξις εἶχε τὸν δῆμον, καὶ, καθάπερ κατειλημμένης τῆς πόλεως πολέμῳ, τὴν καθ' αὑτὸν ἕκαστος σωτηρίαν ἠγάπα.

5. Τοῖς δὲ οὐκ ἀπέχρη τὰ δεσμὰ τῶν συνειλημμένων, ʻοὐδὲ ἀσφαλὲς ᾤοντο μέχρι πολλοῦ δυνατοὺς ἄνδρας οὕτω φυλάσσειν· ἱκανοὺς μὲν γὰρ εἶναι καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν πρὸς ἄμυναν οὐκ ὀλιγάνδρους ὄντας· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν δῆμον ἐπαναστήσεσθαι τάχα κινηθέντα πρὸς τὴν παρανομίαν.ʼ Δόξαν οὖν ἀναιρεῖν αὐτοὺς, Ἰωάννην τινὰ πέμπουσι τὸν ἐξ αὐτῶν εἰς φόνους προχειρότατον, — Δορκάδος οὗτος ἐκαλεῖτο παῖς κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλῶσσαν, — ᾧ δέκα συνελθόντες εἰς τὴν εἱρκτὴν ξιφήρεις ἀποσφάττουσι τοὺς συνειργμένους. Παρανομήματι δ' ἐπὶ τηλικούτῳ μεγάλην ἀπεψεύδοντο πρόφασιν, ʻδιαλεχθῆναι γὰρ αὐτοὺς Ῥωμαίοις περὶ παραδόσεως τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ προδότας ἀνῃρηκέναι τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἔφασκον,ʼ καθόλου τ' ἐπηλαζονεύοντο τοῖς τολμήμασιν, ὡς εὐεργέται καὶ σωτῆρες τῆς πόλεως γεγενημένοι.

6. Συνέβη δὲ εἰς τοσοῦτον μὲν τὸν δῆμον ταπεινότητος καὶ δέους, ἐκείνους δὲ ἀπονοίας προελθεῖν, ὥς ἐπ᾽ αὐτοῖς εἶναι καὶ τὰς χειροτονίας τῶν ἀρχιερέων. Ἄκυρα γοῦν τὰ γένη ποιήσαντες, ἐξ ὧν κατὰ διαδοχὰς οἱ ἀρχιερεῖς ἀπεδείκνυντο, καθίστασαν ἀσήμους καὶ ἀγεννεῖς, ἵν᾽ ἔχοιεν συνεργοὺς τῶν ἀσεβημάτων· τοῖς γὰρ παρ᾽ ἀξίαν ἐπιτυχοῦσι τῆς ἀνωτάτω τιμῆς, ὑπακούειν ἦν ἀνάγκη τοῖς παρασχοῦσι. Συνέκρουον δὲ καὶ τοὺς ἐν τέλει ποικίλαις ἐπινοίαις καὶ λογοποιΐαις, καιρὸν ἑαυτοῖς ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους τῶν κωλυόντων φιλονεικίαις ποιούμενοι, μέχρι τῶν εἰς ἀνθρώπους ὑπερεμπλησθέντες ἀδικημάτων ἐπὶ τὸ θεῖον μετήνεγκαν τὴν ὕβριν, καὶ μεμιασμένοις τοῖς ποσὶ παρῄεσαν εἰς τὸ ἅγιον.

7. Ἐπανισταμένου δὲ αὐτοῖς ἤδη τοῦ πλή- 275
θους, — ἐνῆγε γὰρ ὁ γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἄνανος, ἀνὴρ σωφρονέστατος, καὶ τάχα ἂν διασώσας τὴν πόλιν, εἰ τὰς τῶν ἐπιβούλων χεῖρας ἐξέφυγεν, — οἵδε τὸν νεὼν τοῦ θεοῦ φρούριον αὐτοῖς καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ταραχῶν ποιοῦνται, καὶ καταφυγὴ καὶ τυραννεῖον ἦν αὐτοῖς τὸ ἅγιον. Παρεκίρνατο δὲ τοῖς δεινοῖς εἰρωνεία, τὸ τῶν ἐνεργουμένων ἀλγεινότερον· ἀποπειρώμενοι γὰρ τῆς τοῦ δήμου καταπλήξεως, καὶ τὴν αὐτῶν δοκιμάζοντες ἰσχὺν, κληρωτοὺς ἐπεχείρησαν ποιεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς, οὔσης, ὡς ἔφαμεν, κατὰ γένος αὐτῶν τῆς διαδοχῆς. Ἦν δὲ πρόσχημα μὲν τῆς ἐπιβουλῆς ἔθος ἀρχαῖον, ἐπειδὴ καὶ πάλαι κληρωτὴν ἔφασαν εἶναι τὴν ἀρχιερωσύνην· τὸ δὲ ἀληθὲς τοῦ βεβαιοτέρου νόμου κατάλυσις, καὶ τέχνη πρὸς δυναστείαν, τὰς ἀρχὰς δι᾽ αὑτῶν καθισταμένοις.

8. Καὶ δὴ μεταπεμψάμενοι μίαν τῶν ἀρχιερατικῶν φυλὴν, Ἐνιαχεὶμ καλεῖται, διεκλήρουν ἀρχιερέα· λαγχάνει δ᾽ ἀπὸ τύχης, ὁ μάλιστα διαδείξας αὐτῶν τὴν παρανομίαν, Φαννίας τις ὄνομα, υἱὸς Σαμουήλου κώμης Ἄφθας, ἀνὴρ οὐ μόνον ἀνάξιος

ἀρχιερεὺς, ἀλλ' οὐδ' ἐπιστάμενος σαφῶς, τί ποτε ἦν ἀρχιερωσύνη, δι' ἀγροικίαν. Ἀπὸ γοῦν τῆς χώρας αὐτὸν ἄκοντα σύραντες, ὥςπερ ἐπὶ σκηνῆς, ἀλλοτρίῳ κατεκόσμουν προςωπείῳ, τήν τε ἐσθῆτα περιτιθέντες ἱερὰν, καὶ τὸ τί δεῖ ποιεῖν ἐπὶ καιροῦ διδάσκοντες, — χλεύη δ' ἦν ἐκείνοις καὶ παιδιὰ τὸ τηλικοῦτον ἀσέβημα, — τοῖς δὲ ἄλλοις ἱερεῦσιν, ἐπιθεωμένοις πόῤῥωθεν παιζόμενον τὸν νόμον, δακρύειν ἐπήει, καὶ κατέστενον τὴν τῶν ἱερῶν τιμῶν κατάλυσιν.

9. Ταύτην τὴν τόλμαν αὐτῶν οὐκ ἤνεγκεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τυραννίδος κατάλυσιν ὥρμηντο πάντες· καὶ γὰρ οἱ προέχειν δοκοῦντες αὐτῶν, Γωρίων τε υἱὸς Ἰωσήπου, καὶ ὁ Γαμαλιήλου Συμεὼν, παρεκρότουν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀθρόους, καὶ κατ' ἰδίαν περιϊόντες ἕκαστον, ἤδη ποτὲ τίσασθαι τοὺς λυμεῶνας τῆς ἐλευθερίας, καὶ καθᾶραι τῶν μιαιφόνων τὸ ἅγιον. Οἵ τε δοκιμώτατοι τῶν ἀρχιερέων, Γαμαλᾶ μὲν υἱὸς Ἰησοῦς, Ἀνάνου δὲ Ἄνανος, πολλὰ τὸν δῆμον εἰς νωθείαν κατονειδίζοντες ἐν ταῖς συνόδοις, ἐπήγειρον τοῖς ζηλωταῖς — τοῦτο γὰρ αὐτοὺς ἐκάλεσαν, ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς ἐπιτηδεύμασιν, ἀλλ' οὐχὶ ζηλώσαντες τὰ κάκιστα τῶν ἔργων καὶ ὑπερβαλόμενοι.

10. Καὶ δὴ συνελθόντος τοῦ πλήθους εἰς ἐκ-
276 κλησίαν, καὶ πάντων ἀγανακτούντων μὲν ἐπὶ τῇ καταλήψει τῶν ἁγίων, ταῖς τε ἁρπαγαῖς, καὶ τοῖς πεφονευμένοις, οὔπω δὲ πρὸς τὴν ἄμυναν ὡρμημένων, τῷ δυςεπιχειρήτους, ὅπερ ἦν, τοὺς ζηλωτὰς ὑπολαμβάνειν, καταστὰς ἐν μέσοις ὁ Ἄνανος, καὶ πολλάκις εἰς τὸν ναὸν ἀπιδὼν, ἐμπλήσας τε τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων, "Ἦ καλόν γε," εἶπεν, "ἦν ἐμοὶ τεθνᾶναι, πρὶν ἐπιδεῖν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοσούτοις ἄγεσι καταγέμοντα, καὶ τὰς ἀβάτους καὶ ἁγίας χώρας ποσὶ μιαιφόνων στενοχωρουμένας! Ἀλλὰ περικείμενος τὴν ἀρχιερατικὴν ἐσθῆτα, καὶ τὸ τι-

μιώτατον καλούμενος τῶν σεβασμίων ὀνομάτων, ζῶ καὶ φιλοψυχῶ, μηκέτι ὑπὲρ τοῦ ἐμοῦ γήρως ὑπομένων εὐκλεῆ θάνατον! Εἰ δὲ δὴ μόνος εἰμὶ, καὶ καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ, τὴν ἐμαυτοῦ ψυχὴν ἐπιδώσω μόνην ὑπὲρ τοῦ θεοῦ· τί γὰρ καὶ δεῖ ζῆν ἐν δήμῳ συμφορῶν ἀναισθητοῦντι, καὶ παρ᾽ οἷς ἀπόλωλεν ἡ τῶν ἐν χερσὶ παθῶν ἀντίληψις; Ἁρπαζόμενοι γοῦν ἀνέχεσθε, καὶ τυπτόμενοι σιωπᾶτε, καὶ τοῖς φονευομένοις οὐδὲ ἐπιστένει τις ἀναφανδόν. Ὦ τῆς πικρᾶς τυραννίδος! Τί μέμφομαι τοὺς τυράννους; Μὴ γὰρ οὐκ ἐτράφησαν ὑφ᾽ ὑμῶν, καὶ τῆς ὑμετέρας ἀνεξικακίας; Μὴ γὰρ οὐχ ὑμεῖς περιϊδόντες τοὺς πρώτους συνισταμένους, ἔτι δὲ ἦσαν ὀλίγοι, πλείους ἐποιήσατε τῇ σιωπῇ, καὶ καθοπλιζομένων ἠρεμοῦντες καθ᾽ ἑαυτῶν ἐπεστρέψατε τὰ ὅπλα, δέον τὰς πρώτας αὐτῶν ἐπικόπτειν ὁρμὰς, ὅτε λοιδορίαις καθήπτοντο τῶν συγγενῶν; Ὑμεῖς δὲ ἀμελήσαντες ἐφ᾽ ἁρπαγὰς παρωξύνατε τοὺς ἀλιτηρίους· καὶ πορθουμένων οἴκων λόγος ἦν οὐδείς. Τοιγαροῦν αὐτοὺς ἥρπαζον τοὺς δεσπότας, καὶ συρομένοις διὰ μέσης τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐπήμυνεν. Οἱ δὲ καὶ δεσμοῖς ᾐκίσαντο τοὺς ὑφ᾽ ὑμῶν προδοθέντας, ἐῶ λέγειν πόσους καὶ ποδαποὺς, ἀλλὰ ἀκαταιτιάτους, ἀκρίτους — οὐδεὶς ἐβοήθησε τοῖς δεδεμένοις — ἀκόλουθον ἦν ἐπιδεῖν τοὺς αὐτοὺς φονευομένους. Ἐπείδομεν καὶ τοῦτο, καθάπερ ἐξ ἀγέλης ζώων ἀλόγων ἑλκομένου τοῦ κρατίστου ὄντος ἀεὶ θύματος, οὐδὲ φωνήν τις ἀφῆκεν, οὐχ ὅπως ἐκίνησε τὴν δεξιάν. Φέρετε δὴ τοίνυν, φέρετε πατούμενα βλέποντες τὰ ἅγια; Καὶ πάντας ὑποθέντες αὐτοῖς τοῖς ἀνοσίοις τοὺς τῶν τολμημάτων βαθμοὺς, μὴ βαρύνεσθε τὴν ὑπεροχήν; Καὶ γὰρ νῦν πάντως ἂν ἐπὶ μεῖζον προέκοψαν, εἴ τι τῶν ἁγίων καταλῦσαι μεῖζον εἶχον· κεκράτηται μὲν οὖν τὸ ὀχυρώτατον τῆς πόλεως, λεγέσθω γὰρ νῦν τὸ ἱερὸν, ὡς-ἄκρα τις ἢ φρούριον. Ἔχοντες δ᾽ ἐπιτετειχισμένην τυραννίδα τοσαύτην,

καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑπὲρ κορυφὴν βλέποντες, τί βου-
λεύεσθε, καὶ τίσι τὰς γνώμας προςθάλπετε; Ῥω-
μαίους ἄρα περιμένετε, ἵν' ἡμῶν βοηθήσωσι τοῖς
ἁγίοις; Ἔχει μὲν οὕτω τὰ πράγματα τῇ πόλει, καὶ
πρὸς τοσοῦτον ἥκομεν συμφορῶν, ἵνα ἡμᾶς ἐλεήσωσι
καὶ πολέμιοι; Οὐκ ἐξαναστήσεσθε, ὦ τλημονέστα-
277 τοι, καὶ πρὸς τὰς πληγὰς ἐπιστραφέντες, ὃ καὶ
ἐπὶ τῶν θηρίων ἐστὶν ἰδεῖν, τοὺς τύπτοντας ἀμυ-
νεῖσθε; Οὐκ ἀναμνησθήσεσθε τῶν ἰδίων ἕκαστος
συμφορῶν, οὐδὲ, ἃ πεπόνθατε πρὸ ὀφθαλμῶν θέ-
μενοι, τὰς ψυχὰς ἐπ' αὐτοὺς θήξετε πρὸς τὴν ἄμυ-
ναν; Ἀπόλωλεν ἄρα παρ' ὑμῖν τὸ τιμιώτατον τῶν
παθῶν, καὶ φυσικώτατον, ἐλευθερίας ἐπιθυ-
μία! Φιλόδουλοι δὲ καὶ φιλοδέσποτοι γεγόναμεν, ὥς-
περ ἐκ προγόνων τὸ ὑποτάσσεσθαι παραλαβόντες!
Ἀλλ' ἐκεῖνοί γε πολλοὺς καὶ μεγάλους ὑπὲρ τῆς αὐ-
τονομίας πολέμους διήνεγκαν, καὶ οὔτε τῆς Αἰγυ-
πτίων, οὔτε τῆς Μήδων δυναστείας ἡττήθησαν, ὑπὲρ
τοῦ μὴ ποιεῖν τὸ κελευόμενον. Καὶ τί δεῖ τὰ τῶν
προγόνων λέγειν; Ἀλλ' ὁ νῦν πρὸς Ῥωμαίους πό-
λεμος — ἐῶ διελέγχειν, πότερον λυσιτελὴς ὢν καὶ
σύμφορος ἢ τὸ ἐναντίον, — τίνα δ' οὖν ἔχει πρό-
φασιν; Οὐ τὴν ἐλευθερίαν; Εἶτα τοὺς τῆς οἰκουμέ-
νης δεσπότας μὴ φέροντες, τῶν ὁμοφύλων τυράν-
νων ἀνεξόμεθα; Καίτοι τὸ μὲν τοῖς ἔξωθεν ὑπακού-
ειν, ἐνέγκαι τις ἂν εἰς τὴν ἅπαξ ἡττηθεῖσαν τύχην·
τὸ δὲ τοῖς οἰκείοις εἴκειν πονηροῖς, ἀγεννῶν ἐστι καὶ
προαιρουμένων. Ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ ἐμνήσθην Ῥω-
μαίων, οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ὃ με-
ταξὺ τῶν λόγων ἐμπεσὸν ἐπέστρεψε τὴν διάνοιαν,
ὅτι, καὶ ἐὰν ἁλῶμεν ὑπ' ἐκείνοις, — ἀπίη δὲ ἡ
πεῖρα τοῦ λόγου! — χαλεπώτερον οὐδὲν παθεῖν
ἔχομεν, ὧν ἡμᾶς διατεθείκασιν οὗτοι. Πῶς δ' οὐ
δακρύων ἄξιον, ἐκείνων μὲν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀνα-
θήματα βλέπειν, τῶν δὲ ὁμοφύλων τὰ σκῦλα σε-
συληκότων καὶ ἀνελόντων τὴν τῆς μητροπόλεως εὐ-

γένειαν, καὶ πεφονευμένους ἄνδρας, ὧν ἀπέσχοντο
ἂν καὶ ἐκεῖνοι κρατήσαντες; Καὶ Ῥωμαίους μὲν
μηδέποτε ὑπερβῆναι τὸν ὅρον τῶν βεβήλων, μηδὲ
παραβῆναί τι τῶν ἱερῶν ἐθῶν, πεφρικέναι δὲ πόῤ-
ῥωθεν ὁρῶντας τοὺς τῶν ἁγίων περιβόλους, γεννη-
θέντας δέ τινας ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ, καὶ τραφέντας
ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἔθεσι, καὶ Ἰουδαίους καλουμέ-
νους, ἐμπεριπατεῖν μέσοις τοῖς ἁγίοις, θερμὰς ἔτι
τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντας φόνων; Εἶτα τίς
δέδοικε τὸν ἔξωθεν πόλεμον, καὶ τοὺς ἐν συγκρίσει
πολλῷ τῶν οἰκείων ἡμῖν μετριωτέρους; Καὶ γὰρ ἂν,
εἰ ἑτοίμους δεῖ τοῖς πράγμασι τὰς κλήσεις ἐφαρμό-
ζειν, τάχα ἂν εὕροι τις Ῥωμαίους μὲν ἡμῖν βε-
βαιωτὰς τῶν νόμων, πολεμίους δὲ τοὺς ἔνδον. Ἀλλ'
ὅτι μὲν ἐξώλεις οἱ ἐπίβουλοι τῆς ἐλευθερίας, καὶ
πρὸς ἃ δεδράκασιν οὐκ ἄν τις ἐπινοήσειε δίκην ἀξίαν
κατ' αὐτῶν, οἶμαι πάντας ἥκειν πεπεισμένους οἴκο-
θεν, καὶ πρὸ τῶν ἐμῶν λόγων παρωξύνθαι τοῖς
ἔργοις ἐπ' αὐτοὺς, ἃ πεπόνθατε. Καταπλήσσονται
δὲ ἴσως οἱ πολλοὶ τό τε πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν τόλ-
μαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξίαν.
Ταῦτα δὲ ὥςπερ συνέστη διὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν,
καὶ νῦν αὐξηθήσεται πλέον ὑπερθεμένων· καὶ γὰρ
τὸ πλῆθος αὐτοῖς ἐπιτρέφεται καθ' ἡμέραν, παντὸς
πονηροῦ πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτομολοῦντος, καὶ τὴν
τόλμαν ἐξάπτει μέχρι νῦν μηδὲν ἐμπόδιον· τῷ τε
τόπῳ καθύπερθεν ὄντες χρήσαιντο καὶ μετὰ παρα-
σκευῆς, ἂν ἡμεῖς χρόνον δῶμεν. Πιστεύσατε δὲ,
ὡς, ἐὰν προσβαίνωμεν ἐπ' αὐτοῖς, ἔσονται τῇ συ-
νειδήσει ταπεινότεροι, καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ 278
ὕψους ὁ λογισμὸς ἀπολεῖ. Τάχα τὸ θεῖον ὑβρισμέ-
νον ἀναστρέψει κατ' αὐτῶν τὰ βαλλόμενα, καὶ τοῖς
σφετέροις διαφθαρήσονται βέλεσιν οἱ δυςσεβεῖς. Μό-
νον ὀφθῶμεν αὐτοῖς, καὶ καταλέλυνται. Καλὸν δὲ,
καὶ ἂν προσῇ τις κίνδυνος, ἀποθνήσκειν πρὸς τοῖς
ἱεροῖς πυλῶσι, καὶ τὴν ψυχὴν, εἰ καὶ μὴ πρὸ παί-

δων ἢ γυναικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων προέσθαι. Προστήσομαι δ' ἐγὼ γνώμῃ τε καὶ χειρὶ, καὶ οὔτε ἐπίνοιά τις ὑμῖν λείψει πρὸς ἀσφάλειαν ἐξ ἡμῶν, οὔτε τοῦ σώματος ὄψεσθε φειδόμενον."

11. Τούτοις ὁ Ἄνανος παρεκρότει τὸ πλῆθος ἐπὶ τοὺς ζηλωτὰς, οὐκ ἀγνοῶν μὲν, ὡς εἶεν ἤδη δυσκατάλυτοι πλήθει τε καὶ νεότητι καὶ παραστήματι ψυχῆς, τὸ πλέον δὲ συνειδήσει τῶν εἰργασμένων, οὐ γὰρ ἐνδώσειν αὐτοὺς εἰς ἔσχατον συγγνώμην ἐφ' οἷς ἔδρασαν ἐλπίσαντας· ὅμως δὲ πᾶν ὅ τι οὖν παθεῖν προῄρητο μᾶλλον, ἢ περιϊδεῖν ἐν τοιαύτῃ τὰ πράγματα συγχύσει. Τὸ δὲ πλῆθος ἄγειν αὐτοὺς ἐβόα, καθ' ὧν παρεκάλει· καὶ προκινδυνεύειν ἕκαστος ἦν ἑτοιμότατος.

12. Ἐν ὅσῳ δὲ ὁ Ἄνανος κατέλεγέ τε καὶ συνέτασσε τοὺς ἐπιτηδείους πρὸς μάχην, οἱ ζηλωταὶ πυθόμενοι τὴν ἐπιχείρησιν — παρῆσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες αὐτοῖς πάντα τὰ παρὰ τοῦ δήμου — παροξύνονται, καὶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ προπηδῶντες ἀθρόοι τε καὶ κατὰ λόχους, οὐδενὸς ἐφείδοντο τῶν προστυγχανόντων. Ἀθροίζεται δὲ ὑπ' Ἀνάνου ταχέως τὸ δημοτικὸν, πλήθει μὲν ὑπερέχον, ὅπλοις δὲ καὶ τῷ μὴ συγκεκροτῆσθαι λειπόμενον τῶν ζηλωτῶν. Τὸ πρόθυμον δὲ παρ' ἑκατέροις ἀνεπλήρου τὰ λείποντα, τῶν μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνειληφότων ὀργὴν ἰσχυροτέραν τῶν ὅπλων, τῶν δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τόλμαν παντὸς πλήθους ὑπερέχουσαν· καὶ οἱ μὲν ἀοίκητον ὑπολαμβάνοντες ἑαυτοῖς τὴν πόλιν, εἰ μὴ τοὺς λῃστὰς ἐκκόψειαν αὐτῆς, οἱ ζηλωταὶ δὲ, εἰ μὴ κρατοῖεν, οὐκ ἔστιν ἧστινος ὑστερήσειν τιμωρίας. Συνεῤῥήγνυντο δὲ στρατηγούμενοι τοῖς πάθεσι, τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὴν πόλιν καὶ πρὸ τοῦ ἱεροῦ λίθοις βάλλοντες ἀλλήλους, καὶ πόῤῥωθεν διακοντιζόμενοι. Κατὰ δὲ τὰς τροπὰς οἱ κρατοῦντες ἐχρῶντο τοῖς ξίφεσι· καὶ πολὺς ἦν ἑκατέρων φόνος, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο συχνοί. Καὶ τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ

δήμου διεκόμιζον εἰς τὰς οἰκίας οἱ προςήκοντες, ὁ δὲ βληθεὶς τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν ἀνῄει, καθαιμάσσων τὸ θεῖον ἔδαφος· καὶ μόνον ἄν τις εἴποι τὸ ἐκείνων αἷμα μιᾶναι τὰ ἅγια. Κατὰ μὲν οὖν τὰς συμβολὰς ἐκτρέχοντες ἀεὶ περιῆσαν οἱ λῃστρικοί· τεθυμωμένοι δὲ οἱ δημοτικοὶ, καὶ πλείους ἀεὶ γινόμενοι, κακίζοντες τοὺς ἐνδιδόντας, καὶ μὴ διδόντες τοῖς τρεπομένοις ἀναχώρησιν οἱ κατόπιν βιαζόμενοι, πᾶν μὲν ἐπιστρέφουσι τὸ σφέτερον εἰς τοὺς ἐναντίους· καὶ ἐκείνων μηκέτι ἀντεχόντων τῇ βίᾳ, κατὰ μικρὸν δὲ ἀναχωρούντων εἰς τὸ ἱερὸν, συνειςπίπτουσιν οἱ περὶ τὸν Ἄνανον. Τοῖς δὲ κατάπληξις ἐμπίπτει στερουμένοις τοῦ πρώτου περιβόλου, καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ ἐνδότερον ταχέως ἀποκλείουσι τὰς πύλας. Τῷ δὲ Ἀνάνῳ προςβάλλειν μὲν οὐκ ἐδόκει τοῖς ἱεροῖς πυλῶσιν, ἄλλως τε καὶ ἐκεί-
νων βαλλόντων ἄνωθεν· ἀθέμιτον δ' ἡγεῖτο, καὶ ἐὰν 279
κρατήσῃ, μὴ προηγνευκὼς εἰςάγειν τὸ πλῆθος. Διακληρώσας δ' ἐκ πάντων εἰς ἑξακιςχιλίους ὁπλίτας, καθίστησιν ἐπὶ ταῖς στοαῖς φρουροὺς, διεδέχοντο δ' ἄλλοι τούτους, καὶ παντὶ μὲν ἦν ἀνάγκη παρεῖναι πρὸς τὴν φυλακὴν ἐκ περιόδου· πολλοὶ δὲ τῶν ἐν ἀξιώμασιν ἀφεθέντες ὑπὸ τῶν ἄρχειν δοκούντων, μισθούμενοι πενιχροτέρους ἀνθ' ἑαυτῶν ἐπὶ τὴν φρουρὰν ἔπεμπον.

13. Γίνεται δὲ τούτοις πᾶσιν ὀλέθρου παραίτιος Ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἀπὸ Γισχάλων διαδράναι, δολιώτατος ἀνὴρ, καὶ δεινὸν ἔρωτα τυραννίδος ἐν τῇ ψυχῇ περιφέρων, ὃς πόῤῥωθεν ἐπεβούλευε τοῖς πράγμασι. Καὶ δὴ τότε τὰ τοῦ δήμου φρονεῖν ὑποκρινόμενος, συμπεριῄει μὲν τῷ Ἀνάνῳ, βουλευομένῳ μὲν σὺν τοῖς δυνατοῖς καθ' ἡμέραν, καὶ νύκτωρ ἐπιόντι τὰς φυλακάς· διήγγελλε δὲ τὰ ἀπόῤῥητα τοῖς ζηλωταῖς, καὶ πᾶν σκέμμα τοῦ δήμου, πρὶν καλῶς βουλευθῆναι, παρὰ τοῖς ἐχθροῖς ἐγινώσκετο δι' αὐτοῦ. Μηχανώμενος δὲ τὸ μὴ δι' ὑποψίας ἐλ-

θεῖν, ἀμέτροις ἐχρῆτο ταῖς θεραπείαις εἴς τε τὸν Ἄνανον, καὶ τοὺς τοῦ δήμου προεστῶτας. Ἐχώρει δ᾽ εἰς τὸ ἐναντίον αὐτῷ τὸ φιλότιμον· διὰ γὰρ τὰς ἀλόγους κολακείας μᾶλλον ὑπωπτεύετο, καὶ τὸ πανταχοῦ παρεῖναι μὴ καλούμενον ἔμφασιν προδοσίας τῶν ἀποῤῥήτων παρεῖχε. Συνεώρων μὲν γὰρ αἰσθανομένους ἅπαντα τοὺς ἐχθροὺς τῶν παρ᾽ αὐτοῖς βουλευμάτων, πιθανώτερος δ᾽ οὐδεὶς ἦν Ἰωάννου πρὸς ὑποψίας τοῦ διαγγέλλειν. Ἀποσκευάσασθαι μὲν οὖν αὐτὸν οὐκ ἦν ῥᾴδιον, ὄντα δυνατὸν ἐκ πονηρίας, καὶ ἄλλως οὐ τῶν ἀσήμων ὑπεζωσμένον τε πολλοὺς τῶν συνεδρευόντων τοῖς ὅλοις. Ἐδόκει δὲ αὐτὸν ὅρκοις πιστώσασθαι πρὸς εὔνοιαν· ὤμνυε δὲ ὁ Ἰωάννης ἑτοίμως, εὐνοήσειν τε τῷ δήμῳ, καὶ μήτε βουλήν τινα μήτε πρᾶξιν προδώσειν τοῖς ἐχθροῖς, συγκαταλύσειν δὲ τοὺς ἐπιθεμένους καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἄνανον πιστεύσαντες τοῖς ὅρκοις, ἤδη χωρὶς ὑπονοίας εἰς τὰς συμβουλίας αὐτὸν παρελάμβανον· καὶ δὴ καὶ πρεσβευτὴν εἰςπέμπουσι πρὸς τοὺς ζηλωτὰς περὶ διαλύσεων· ἦν γὰρ αὐτοῖς σπουδὴ τὸ παρ᾽ αὐτοῖς μὴ μιᾶναι ἱερὸν, μηδέ τινα τῶν ὁμοφύλων ἐν αὐτῷ πεσεῖν.

14. Ὁ δὲ ὥςπερ τοῖς ζηλωταῖς ὑπὲρ εὐνοίας ὀμόσας, καὶ οὐ κατ᾽ αὐτῶν, παρελθὼν εἴσω, καὶ καταστὰς εἰς μέσους, ʻπολλάκις μὲν, ἔφη, κινδυνεῦσαι δι᾽ αὐτοὺς, ἵνα μηδὲν ἀγνοήσωσι τῶν ἀποῤῥήτων, ὅσα κατ᾽ αὐτῶν οἱ περὶ τὸν Ἄνανον ἐβουλεύσαντο· νῦν δὲ τὸν μέγιστον ἀναῤῥιπτεῖν κίνδυνον σὺν πᾶσιν αὐτοῖς, εἰ μή τις προςγένοιτο βοήθεια δαιμόνιος. Οὐ γὰρ ἔτι μέλλειν Ἄνανον, ἀλλὰ πείσαντα μὲν τὸν δῆμον πεπομφέναι πρέσβεις πρὸς
280 Οὐεσπασιανὸν, ἵνα ἐλθὼν κατὰ τάχος παραλάβῃ τὴν πόλιν. Ἁγνείαν δὲ παρηγγελκέναι κατ᾽ αὐτῶν εἰς τὴν ἑξῆς ἡμέραν, ἵνα, ἢ κατὰ θρησκείαν εἰςελθόντες, ἢ καὶ βιασάμενοι, συμμίξωσιν αὐτοῖς.

Οὐχ ὁρᾶν δὲ, μέχρι τίνος ἢ τὴν φρουρὰν οἴσουσιν, ἢ παρατάξονται πρὸς τοσούτους. Προςετίθει δὲ, ὡς αὐτὸς εἰςπεμφθείη, κατὰ θεοῦ πρόνοιαν, ὡς πρεσβευτὴς ὑπὲρ διαλύσεων· τὸν γὰρ Ἄνανον ταύτας αὐτοῖς προτείνειν, ὅπως ἀνόπλοις ἐπέλθῃ. Δεῖν οὖν ἢ τῷ λόγῳ τοῦ ζῆν τοὺς φρουροῦντας ἱκετεύειν, ἢ πορίζεσθαί τινα παρὰ τῶν ἔξωθεν ἐπικουρίαν· τοὺς δὲ, θαλπομένους ἐλπίδι συγγνώμης, εἰ κρατηθεῖεν, ἐπιλελῆσθαι τῶν ἰδίων τολμημάτων, ἢ νομίζειν ἅμα τῷ μετανοεῖν τοὺς δεδρακότας εὐθέως ὀφείλειν διηλλάχθαι καὶ τοὺς παθόντας. Ἀλλὰ τῶν μὲν ἀδικησάντων διὰ μίσους πολλάκις γίνεσθαι καὶ τὴν μεταμέλειαν· τοῖς ἀδικηθεῖσι δὲ τὰς ὀργὰς ἐπ᾽ ἐξουσίας χαλεπωτέρας. Ἐφεδρεύειν δὲ ἀεὶ ἐκείνοις φίλους καὶ συγγενεῖς τῶν ἀπολωλότων, καὶ δῆμον τοσοῦτον ὑπὲρ καταλύσεως νόμων καὶ δικαστηρίων τεθυμωμένον· ὅπου, καὶ ἐὰν ᾖ τι μέρος ἐλεοῦν, ὑπὸ πλείονος ἂν αὐτὸ τοῦ διαγανακτοῦντος ἀφανισθῆναι.'

CAP. IV. 1. Τοιαῦτα μὲν ἐποίκιλλεν ἀθρόως δεδισσόμενος· καὶ τὴν ἔξωθεν βοήθειαν ἀναφανδὸν μὲν οὐκ ἐθάῤῥει λέγειν, ᾐνίσσετο δὲ τοὺς Ἰδουμαίους. Ἵνα δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν ζηλωτῶν ἰδίᾳ παροξύνῃ, τὸν Ἄνανον εἴς τε ὠμότητα διέβαλλε, καὶ ἀπειλεῖν ἐκείνοις ἐξαιρέτως ἔλεγεν. Ἦσαν δὲ Ἐλεάζαρος, υἱὸς Σίμωνος, ὃς δὴ καὶ πιθανώτατος ἐδόκει τῶν ἐν αὐτοῖς νοῆσαί τε τὰ δέοντα καὶ τὰ νοηθέντα πρᾶξαι, Ζαχαρίας τε, υἱὸς Φαλέκου, γένος ἐκ τῶν ἱερέων ἑκάτεροι. Οὗτοι πρὸς ταῖς κοιναῖς τὰς ἰδίας καθ᾽ αὐτῶν ἀπειλὰς ἀκούσαντες, ἔτι δ᾽ ὡς οἱ περὶ τὸν Ἄνανον δυναστείαν ἑαυτοῖς περιποιούμενοι Ῥωμαίους ἐπικαλοῖντο, καὶ γὰρ τοῦτο Ἰωάννης προςεψεύσατο, μέχρι πολλοῦ μὲν ἠπόρουν, τὸ τί χρὴ πράττειν εἰς ὀξὺν οὕτω καιρὸν συνεωσμένους, 'παρεσκευάσθαι μὲν γὰρ τὸν δῆμον ἐπιχειρεῖν αὐτοῖς,

οὐκ εἰς μακρὰν, αὐτῶν δὲ τὸ σύντονον τῆς ἐπιβου-
λῆς ὑποτετμῆσθαι τὰς ἔξωθεν ἐπικουρίας· πάντα
γὰρ ἂν φθῆναι παθεῖν, πρὶν καὶ πυθέσθαι τινὰ
τῶν συμμάχων.’ Ἔδοξε δὲ ὅμως ἐπικαλεῖσθαι τοὺς
Ἰδουμαίους. Καὶ γράψαντες ἐπιστολὴν σύντομον,
ὡς ‘Ἄνανος μὲν προδιδοίη Ῥωμαίοις τὴν μητρόπο-
λιν ἐξαπατήσας τὸν δῆμον, αὐτοὶ δὲ ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
281 θερίας ἀποστάντες ἐν τῷ ἱερῷ φρουροῖντο, ὀλίγος
δ’ ἔτι χρόνος αὐτοῖς βραβεύοι τὴν σωτηρίαν· εἰ δὲ
μὴ βοηθήσουσιν ἐκεῖνοι κατὰ τάχος, αὐτοὶ μὲν ὑπ’
Ἀνάνῳ τε καὶ τοῖς ἐχθροῖς, ἡ πόλις δ’ ὑπὸ Ῥω-
μαίοις φθάσει γενομένη·’ τὰ δὲ πολλὰ τοῖς ἀγγέλοις
ἐνετέλλοντο πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰδουμαίων δια-
λέγεσθαι. Προεβλήθησαν δ’ ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν δύο
τῶν δραστηρίων ἀνδρῶν, εἰπεῖν τε ἱκανοὶ καὶ πεῖ-
σαι περὶ πραγμάτων, τὸ δὲ τούτων χρησιμώτερον,
ὠκύτητι ποδῶν διαφέροντες· τοὺς μὲν γὰρ Ἰδου-
μαίους αὐτόθεν ᾔδεισαν πεισθησομένους, ἅτε θο-
ρυβῶδες καὶ ἄτακτον ἔθνος, ἀεί τε μετέωρον πρὸς
τὰ κινήματα, καὶ μεταβολαῖς χαῖρον, πρὸς ὀλίγην
δὲ κολακείαν τῶν δεομένων τὰ ὅπλα κινοῦν, καὶ
καθάπερ εἰς ἑορτὴν εἰς τὰς παρατάξεις ἐπειγόμενον.
Ἔδει δὲ τάχους εἰς τὴν ἀγγελίαν· εἰς ὃ μηδὲν ἐλ-
λείποντες προθυμίας οἱ πεμφθέντες, ἐκαλεῖτο δ’ αὐ-
τῶν Ἀνανίας ἑκάτερος, καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἄρχοντας
τῶν Ἰδουμαίων παρῆσαν.

2. Οἱ δὲ πρὸς τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ ῥηθέντα παρὰ τῶν ἀφιγμένων ἐκπλαγέντες, ὥςπερ ἐμμανεῖς περιέθεόν τε τὸ ἔθνος, καὶ διεκήρυσσον τὴν στρατείαν. Ἤθροιστο δὲ ἡ πληθὺς τάχιον τοῦ παραγγέλματος, καὶ πάντες ὡς ἐπ’ ἐλευθερίᾳ τῆς μητροπόλεως ἥρπαζον τὰ ὅπλα. Συνταχθέντες δὲ εἰς δύο μυριάδας, παραγίνονται πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, χρώμενοι τέσσαρσιν ἡγεμόσιν, Ἰωάννῃ τε καὶ Ἰακώβῳ παιδὶ Σωσᾶ, πρὸς δὲ τούτοις ἦν Σίμων υἱὸς Καθλᾶ, καὶ Φινέας Κλουσώθου.

3. Τὸν δὲ Ἄνανον ἡ μὲν ἔξοδος τῶν ἀγγέλων, ὥςπερ καὶ τοὺς φύλακας, ἔλαθεν, ἡ δ' ἔφοδος τῶν Ἰδουμαίων οὐκ ἔτι. Προγνοὺς γὰρ ἀποκλείει τὰς πύλας αὐτοῖς, καὶ διὰ φυλακῆς εἶχε τὰ τείχη· καθάπαν γε μὴν αὐτοὺς ἐκπολεμεῖν οὐκ ἔδοξεν, ἀλλὰ λόγοις πείθειν πρὸ τῶν ὅπλων. Στὰς οὖν ἐπὶ τὸν ἄντικρυς αὐτῶν πύργον, ὁ μετὰ Ἄνανον γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἰησοῦς, “Πολλῶν,” ἔφη, “καὶ ποικίλων τὴν πόλιν κατεσχηκότων θορύβων, ἐν οὐδενὶ θαυμάσαι τὴν τύχην οὕτως, ὡς τὸ συμπράττειν τοῖς πονηροῖς καὶ τὰ παράδοξα. Παρεῖναι γὰρ ὑμᾶς ἀνθρώποις ἐξωλεστάτοις μετὰ τοσαύτης προθυμίας ἐπαμυνοῦντας καθ' ἡμῶν, μεθ' ὅσης εἰκὸς ἦν ἐλθεῖν οὐδὲ τῆς μητροπόλεως καλούσης ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Καὶ εἰ μὲν ἑώρων τὴν σύνταξιν ὑμῶν ἐξ ὁμοίων τοῖς καλέσασιν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν ἄλογον τὴν ὁρμὴν ὑπελάμβανον· οὐδὲν γὰρ οὕτως συνίστησι τὰς εὐνοίας, ὡς τρόπων συγγένεια. Νῦν δὲ, εἰ μέν τις αὐτοὺς ἐξετάζοι καθ' ἕνα, μυρίων ἕκαστος εὑρεθήσεται θανάτων ἄξιος· τὰ γὰρ ἀθύρματα καὶ καθάρματα τῆς χώρας ὅλης, κατασωτευσάμενα τὰς ἰδίας οὐσίας, καὶ προγυμνάσαντα τὴν ἀπόνοιαν ἐν ταῖς πέριξ-κώμαις τε καὶ πόλεσι, τελευταῖα λεληθότως παρεισέῤῥευσαν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν· λῃσταὶ, δι' ὑπερβολὴν ἀσεβημάτων, μιαίνοντες καὶ τὸ ἀβέβηλον ἔδαφος, οὓς ὁρᾶν ἔστι νῦν ἀδεεῖς ἐμμεθυσκομένους τοῖς ἁγίοις, καὶ τὰ σκῦλα τῶν πεφονευμένων καταναλίσκοντας εἰς τὰς ἀπλήστους γαστέρας. 282
Τὸ δὲ ὑμέτερον πλῆθος, καὶ τὸν κόσμον τῶν ὅπλων ὁρᾶν ἔστιν, οἷος ἔπρεπε, καλούσης τῆς μητροπόλεως κοινῷ βουλευτηρίῳ συμμάχους κατ' ἀλλοφύλων. Τί ἂν οὖν εἴποι τοῦτό τις ἢ τύχης ἐπήρειαν, ὅταν λογάσι πονηροῖς αὔτανδρον ἔθνος ὁρᾷ συνασπίζον αὐτοῖς; Μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορῶ, τί δή ποτε καὶ τὸ κινῆσαν ὑμᾶς οὕτω ταχέως ἐγένετο; Μὴ γὰρ ἂν δίχα μεγάλης αἰτίας ἀναλαβεῖν τὰς πανοπλίας ὑπὲρ

λῃστῶν, καὶ κατὰ δήμου συγγενοῦς. Ἐπεὶ δὲ ἠκούσαμεν Ῥωμαίους καὶ προδοσίαν, — ταῦτα γὰρ ὑμῶν ἐθορύβουν τινὲς ἀρτίως, καὶ τῆς μητροπόλεως ἐπ' ἐλευθερώσει παρεῖναι, — πλέον τῶν ἄλλων τολμημάτων ἐθαυμάσαμεν τοὺς ἀλιτηρίους, τῆς περὶ τὸ ψεῦδος ἐπινοίας. Ἄνδρας γὰρ φύσει φιλελευθέρους, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τοῖς ἔξωθεν πολεμίοις μάχεσθαι παρεσκευασμένους, οὐκ ἐνῆν ἄλλως ἐξαγριῶσαι καθ' ἡμῶν, ἢ λογοποιήσαντας προδοσίαν τῆς ποθουμένης ἐλευθερίας. Ἀλλ' ὑμᾶς γε χρὴ σκέπτεσθαι τούς τε διαβάλλοντας, καὶ καθ' ὧν· συνάγειν τε τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἐκ τῶν ἐπιπλάστων λόγων, ἀλλ' ἐκ τῶν κοινῶν πραγμάτων. Τί γὰρ δὴ καὶ παθόντες ἂν ἡμεῖς Ῥωμαίοις προςπωλοῖμεν ἑαυτοὺς νῦν, παρὸν ἢ μηδὲ ἀποστῆναι τὸ πρῶτον, ἢ προςχωρῆσαι ταχέως ἀποστάντας, ὄντων ἔτι τῶν πέριξ απορθήτων; Νῦν μὲν γὰρ οὐδὲ βουλομένοις διαλύσασθαι ῥάδιον, ὅτε Ῥωμαίους μὲν ὑπερόπτας πεποίηκεν ὑποχείριος ἡ Γαλιλαία, φέρει δ' αἰσχύνην ἡμῖν θανάτου χαλεπωτέραν τὸ θεραπεύειν αὐτοὺς ὄντας ἤδη πλησίον. Καὶ ἔγωγε κατ' ἐμαυτὸν μὲν ἂν εἰρήνην προτιμήσαιμι θανάτου, πολεμούμενος δ' ἅπαξ καὶ συμβαλὼν θάνατον εὐκλεᾶ τοῦ ζῆν αἰχμάλωτος. Πότερον δὲ φασὶν ἡμᾶς, τοὺς τοῦ δήμου προεστῶτας, πέμψαι κρύφα πρὸς Ῥωμαίους, ἢ καὶ τὸν δῆμον κοινῇ ψηφισάμενον; Εἰ μὲν ἡμᾶς, εἰπάτωσαν τοὺς πεμφθέντας φίλους, τοὺς διακονήσαντας τὴν προδοσίαν οἰκέτας. Ἐφωράθη τις ἀπιών; Ἀνακομιζόμενος ἑάλω; Γραμμάτων γεγόνασιν ἐγκρατεῖς; Πῶς δὲ τοὺς μὲν τοσούτους πολίτας ἐλάθομεν, οἷς κατὰ πᾶσαν ὥραν συναναστρεφόμεθα; Τοῖς δὲ ὀλίγοις καὶ φρουρουμένοις, καὶ μηδ' εἰς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ προελθεῖν δυναμένοις, ἐγνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν λαθραίως ἐνεργούμενα; Νῦν δ' ἔγνωσαν, ὅτι δεῖ δοῦναι δίκας τῶν τετολμημένων; Ἕως δ' ἦσαν ἀδεεῖς αὐτοὶ, προδότης ἡμῶν οὐδεὶς ὑπωπτεύετο.

*Εἰ δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ἀναφέρουσι τὴν αἰτίαν, ἐν φα-
νερῷ δήπουθεν ἐβουλεύσαντο, οὐδ᾽ εἷς ἀπεστάτει
τῆς ἐκκλησίας, ὥςτε τάχιον ἂν τῆς μηνύσεως ἔσπευ-
σεν ἡ φήμη πρὸς ὑμᾶς φανερωτέρα. Τί δαὶ, οὐχὶ
καὶ πρέσβεις ἔδει πέμπειν ψηφισομένους τὰς διαλύ-
σεις; Καὶ τίς ὁ χειροτονηθεὶς, εἰπάτωσαν. Ἀλλὰ
τοῦτο μὲν δυςθανατώντων, καὶ πλησίον οὔσας τὰς
τιμωρίας διακρουομένων σκῆψίς ἐστιν· εἰ γὰρ δὴ
καὶ προδοθῆναι τὴν πόλιν εἵμαρται, μόνους ἂν τολ-
μῆσαι καὶ τοῦτο τοὺς διαβάλλοντας, ὧν τοῖς τολ- 283
μήμασιν ἓν μόνον κακὸν λείπει, προδοσία. Χρὴ δὲ
ὑμᾶς, ἐπειδήπερ ἅπαξ πάρεστε μετὰ τῶν ὅπλων,
τὸ μὲν δικαιότατον ἀμύνειν τῇ μητροπόλει, καὶ συν-
εξαίρειν τοὺς τὰ δικαστήρια καταλύσαντας τυράν-
νους, οἳ πατήσαντες τοὺς νόμους ἐπὶ τοῖς αὐτῶν
ξίφεσι πεποίηνται τὰς κρίσεις. Ἄνδρας γοῦν ἀκα-
ταιτιάτους τῶν ἐπιφανῶν ἐκ μέσης τῆς ἀγορᾶς ἁρ-
πάσαντες, δεσμοῖς τε προςηκίσαντο, καὶ μηδὲ φω-
νῆς μηδὲ ἱκεσίας ἀνασχόμενοι διέφθειραν. Ἔξεστι
δὲ ὑμῖν, παρελθοῦσιν εἴσω μὴ πολέμου νόμῳ, θεά-
σασθαι τὰ τεκμήρια τῶν λεγομένων, οἴκους ἠρημω-
μένους ταῖς ἐκείνων ἁρπαγαῖς, καὶ γύναια καὶ γε-
νεὰς τῶν ἀπεσφαγμένων μελανειμονούσας, κωκυτὸν
δὲ καὶ θρῆνον ἀνὰ τὴν πόλιν ὅλην· οὐδεὶς γάρ
ἐστιν, ὃς οὐ γέγευται τῆς τῶν ἀνοσίων καταδρο-
μῆς. Οἵ γε ἐπὶ τοσοῦτον ἐξώκειλαν ἀπονοίας, ὥςτε
μὴ μόνον ἐκ τῆς χώρας καὶ τῶν ἔξωθεν πόλεων ἐπὶ
τὸ πρόςωπον καὶ τὴν κεφαλὴν ὅλου τοῦ ἔθνους με-
τενεγκεῖν τὴν λῃστρικὴν τόλμαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς
πόλεως ἐπὶ τὸ ἱερόν. Ὁρμητήριον γοῦν αὐτοῖς τοῦτο
καὶ καταφυγὴ, ταμιεῖόν τε τῶν ἐφ᾽ ἡμᾶς παρα-
σκευῶν γέγονεν. Ὁ δὲ ὑπὸ τῆς οἰκουμένης προς-
κυνούμενος χῶρος, καὶ τοῖς ἀπὸ περάτων γῆς ἀλ-
λοφύλοις ἀκοῇ τετιμημένος, ὑπὸ τῶν παραγεννηθέν-
των ἐνθάδε θηρίων καταπατεῖται. Νεανιεύονται δ᾽
ἐν ταῖς ἀπογνώσεσιν ἤδη, δήμους τε δήμοις, καὶ*

πόλεις πόλεσι συγκρούειν, καὶ τῶν κατὰ ἰδίων σπλάγχνων τὸ ἔθνος στρατολογεῖν· ἀνθ' ὧν τὸ μὲν κάλλιστον καὶ πρέπον ὡς ἔφην ὑμῖν, συνεξαίρειν τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀπάτης ἀμυνομένους, ὅτι συμμάχους ἐτόλμησαν καλεῖν οὓς ἔδει τιμωροὺς δεδιέναι. Εἰ δὲ αἰδεῖσθε τὰς τῶν τοιούτων ἐπικλήσεις, ἀλλά τοι πάρεστι θεμένοις τὰ ὅπλα, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν σχήματι συγγενῶν, ἀναλαβεῖν τὸ μέσον συμμάχων τε καὶ πολεμίων ὄνομα, δικαστὰς γενομένους· καίτοι λογίσασθε, πόσον κερδήσουσιν, ἐφ' ὁμολογουμένοις καὶ τηλικούτοις κρινόμενοι παρ' ὑμῖν, οἱ τοῖς ἀκαταιτιάτοις μηδὲ λόγου μεταδόντες· λαμβανέτωσαν δ' οὖν ταύτην ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀφίξεως τὴν χάριν. Εἰ δὲ οὔτε συναγανακτεῖν ὑμῖν, οὔτε κρίνειν δοκεῖ, τρίτον ἐστὶ καταλιπεῖν ἑκατέρους, καὶ μήτε ταῖς ἡμετέραις ἐπιβαίνειν συμφοραῖς, μήτε τοῖς ἐπιβούλοις τῆς μητροπόλεως συμμένειν. Εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα Ῥωμαίοις ὑποπτεύετε διειλέχθαι τινὰς, παρατηρεῖν ἔξεστι τὰς ἐφόδους· καὶ ἐάν τι τῶν διαβεβλημένων ἔργων διακαλύπτηται, τότε φρουρεῖν τὴν μητρόπολιν ἐλθόντας, κολάζειν τε τοὺς αἰτίους πεφωραμένους· οὐ γὰρ ἂν ὑμᾶς φθάσειαν οἱ πολέμιοι τῇ πόλει προσῳκημένους. Εἰ δὲ οὐδὲν ὑμῖν τούτων εὔγνωμον ἢ μέτριον δοκεῖ, μὴ θαυμάζετε τὰ κλεῖθρα τῶν πυλῶν, ἕως ἂν φέρητε τὰ ὅπλα."

284 4. Τοιαῦτα μὲν Ἰησοῦς ἔλεγε. Τῶν δὲ Ἰδουμαίων οὐδὲν τὸ πλῆθος προσεῖχεν, ἀλλὰ τεθύμωτο μὴ τυχὸν ἑτοίμης τῆς εἰσόδου· καὶ διηγανάκτουν οἱ στρατηγοὶ πρὸς τὴν ἀπόθεσιν τῶν ὅπλων, αἰχμαλωσίαν ἡγούμενοι τὸ κελουόντων τινῶν αὐτὰ ῥίψαι. Σίμων δὲ υἱὸς Καθλᾶ τῶν ἡγεμόνων εἷς, μόλις τὸν τῶν οἰκείων καταστείλας θόρυβον, καὶ στὰς εἰς ἐπήκοον τοῖς ἀρχιερεῦσιν, "Οὐκέτι θαυμάζειν," ἔφη, "φρουρουμένων ἐν τῷ ἱερῷ τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας, εἴ γε καὶ τῷ ἔθνει κλείουσί τινες ἤδη τὴν

κοινὴν πόλιν, καὶ Ῥωμαίους μὲν εἰςδέχεσθαι παρασκευάζονται, τάχα δὲ καὶ στεφανώσαντες τὰς πύλας, Ἰδουμαίοις δὲ ἀπὸ τῶν πύργων διαλέγονται, καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὅπλα κελεύουσι ῥίψαι. Μὴ πιστεύοντες δὲ τοῖς συγγενέσιν τὴν τῆς μητροπόλεως φυλακὴν, τοὺς αὐτοὺς δικαστὰς ποιοῦνται τῶν διαφόρων, καὶ κατηγοροῦντές τινων, ὡς ἀποκτείνειαν ἀκρίτους, αὐτοὶ καταδικάζοιεν ὅλου τοῦ ἔθνους ἀτιμίαν· τὴν γοῦν ἅπασι τοῖς ἀλλοφύλοις ἀναπεπετασμένην εἰς θρησκείαν πόλιν, τοῖς οἰκείοις νῦν ἀποτετειχίσθαι. Πάνυ γὰρ ἐπὶ σφᾶς ἐσπεύδομεν καὶ τὸν κατὰ τῶν ὁμοφύλων πόλεμον, οἱ διὰ τοῦτο ταχύναντες, ἵνα ἀτυχήσαντας ὑμᾶς τηρήσωμεν ἐλευθέρους. Τοιαῦτα μέντοι καὶ πρὸς τῶν φρουρουμένων ἠδίκησθε, καὶ πιθανὰς οὕτως ὑποψίας οἶμαι καὶ κατ᾽ ἐκείνων συνελέξατε. Ἔπειτα τῶν ἔνδον φρουρᾷ κρατοῦντες, ὅσοι κήδονται τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ τοῖς συγγενεστάτοις ἔθνεσιν ἀθρόως ἀποκλείσαντες μὲν τὴν πόλιν, ὑβριστικὰ δὲ οὕτω προςτάγματα κελεύοντες, τυραννεῖσθαι λέγετε, καὶ τὸ τῆς δυναστείας ὄνομα τοῖς ὑφ᾽ ὑμῶν τυραννουμένοις περιάπτετε. Τίς ἂν ἐνέγκαι τὴν εἰρωνείαν τῶν λόγων, ἀφορῶν εἰς τὴν ἐναντιότητα τῶν πραγμάτων; Εἰ μὴ καὶ νῦν ὑμᾶς ἀποκλείουσιν Ἰδουμαῖοι τῆς μητροπόλεως, οὓς αὐτοὶ τῶν πατρίων ἱερῶν εἴργετε. Μέμψαιτ᾽ ἄν τις εἰκότως τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ πολιορκουμένους, ὅτι θαρσήσαντες τοὺς προδότας κολάζειν, οὓς ὑμεῖς ἄνδρας ἐπισήμους, καὶ ἀκαταιτιάτους λέγετε διὰ τὴν κοινωνίαν, οὐκ ἀφ᾽ ὑμῶν ἤρξαντο, καὶ τὰ καιριώτατα τῆς προδοσίας μέρη προαπέκοψαν. Ἀλλ᾽ εἰ καὶ ἐκεῖνοι τῆς χρείας ἐγένοντο μαλακώτεροι, τηρήσομεν Ἰδουμαῖοι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς κοινῆς πατρίδος προπολεμήσομεν, ἅμα τούς τε ἔξωθεν ἐπιόντας καὶ τοὺς ἔνδον προδιδόντας ἀμυνόμενοι πολεμίους. Ἐνθάδε πρὸ τῶν τειχῶν μενοῦμεν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἕως ἂν Ῥωμαῖοι

κάμωσι προσέχοντες ὑμῖν, ἢ ὑμεῖς ἐλεύθερα φρονήσαντες μεταβάλησθε.

5. Τούτοις τὸ μὲν τῶν Ἰδουμαίων ἐπεβόα πλῆθος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀθυμῶν ἀνεχώρει, τοὺς μὲν Ἰδουμαίους μηδὲν φρονοῦντας ὁρῶν μέτριον, διχόθεν δὲ τὴν πόλιν πολεμουμένην. Ἦν δὲ οὐδὲ τοῖς Ἰδουμαίοις ἐν ἠρεμίᾳ τὰ φρονήματα· καὶ γὰρ τεθύ-
285 μωντο πρὸς τὴν ὕβριν εἰρχθέντες τῆς πόλεως· καὶ τὰ ζηλωτῶν ἰσχυρὰ δοκοῦντες, ὡς οὐδὲν ἐπαμύνοντας ἑώρων, ἠπόρηντο, καὶ μετενόουν πολλοὶ τὴν ἄφιξιν. Ἡ δὲ αἰδὼς τοῦ τέλεον ἀπράκτους ὑποστρέφειν ἐνίκα τὴν μεταμέλειαν, ὥςτε μένειν αὐτόθι πρὸ τοῦ τείχους κακῶς αὐλιζομένους· διὰ γὰρ τῆς νυκτὸς ἀμήχανος ἐκρήγνυται χειμὼν, ἄνεμοί τε βίαιοι σὺν ὄμβροις λαβροτάτοις, καὶ συνεχεῖς ἀστραπαὶ, βρονταί τε φρικώδεις, καὶ μυκήματα σειομένης τῆς γῆς ἐξαίσια. Πρόδηλον δ᾽ ἦν, ἐπ᾽ ἀνθρώπων ὀλέθρῳ τὸ κατάστημα τῶν ὅλων συγκεχυμένον· καὶ οὐχὶ μικροῦ τις ἂν εἰκάσαι συμπτώματος τὰ τέρατα.

6. Μία δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει παρέστη δόξα· τοῖς μὲν, ὀργίζεσθαι τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ στρατείᾳ, καὶ οὐκ ἂν διαφυγεῖν ἐπενεγκόντας ὅπλα τῇ μητροπόλει· τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἄνανον, νενικηκέναι χωρὶς παρατάξεως, καὶ τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν στρατηγεῖν. Κακοὶ δὲ ἦσαν ἄρα τῶν μελλόντων στοχασταὶ, καὶ κατεμαντεύοντο τῶν ἐχθρῶν, ἃ τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἐπήει παθεῖν. Οἱ μὲν γὰρ Ἰδουμαῖοι συσπειραθέντες τοῖς σώμασιν ἀλλήλους ἀντέθαλπον, καὶ τοὺς θυρεοὺς ὑπὲρ κεφαλῆς συμφράξαντες ἧττον ἐκακοῦντο τοῖς ὑετοῖς· οἱ δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον τοῦ καθ᾽ αὑτοὺς κινδύνου ὑπὲρ ἐκείνων ἐβασανίζοντο, καὶ συνελθόντες ἐσκόπουν, εἴ τινα μηχανὴν αὐτοῖς ἀμύνης ἐπινοήσειαν. Τοῖς μὲν οὖν θερμοτέροις ἐδόκει μετὰ τῶν ὅπλων βιάζεσθαι τοὺς παραφυλάσσοντας· ἔπειτα δὲ εἰςπεσόντας εἰς μέσον

τῆς πόλεως ἀναφανδὸν ἀνοίγειν τοῖς συμμάχοις τὰς πύλας, τούς τε γὰρ φύλακας εἴξειν πρὸς τὸ ἀδόκητον αὐτῶν τεταραγμένους· ἄλλως τε καὶ τοὺς πλείονας αὐτῶν ὄντας ἀνόπλους καὶ πολέμων ἀπείρους, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυςσύνακτον ἔσεσθαι τὸ πλῆθος κατειλημμένον ὑπὸ τοῦ χειμῶνος εἰς τὰς οἰκίας. Εἰ δὲ καί τις γένοιτο κίνδυνος, πρέπειν αὐτοῖς πᾶν ὁτιοῦν παθεῖν, ἢ περιϊδεῖν τοσοῦτον πλῆθος δι' αὐτοὺς αἰσχρῶς ἀπολλύμενον.' Οἱ δὲ συνετώτεροι βιάζεσθαι μὲν ἀπεγίνωσκον, ὁρῶντες οὐ μόνον τὴν ἑαυτῶν φρουρὰν πληθύουσαν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς πόλεως τεῖχος διὰ τοὺς Ἰδουμαίους ἐπιμελῶς φυλασσόμενον· ᾤοντό τε πανταχοῦ τὸν Ἄνανον παρεῖναι, καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐπισκέπτεσθαι τὰς φυλακάς, — ὃ δὴ ταῖς μὲν ἄλλαις νυξὶν οὕτως εἶχεν, ἀνέθη δὲ κατ' ἐκείνην, οὔτι κατὰ τὴν Ἀνάνου ῥαθυμίαν, ἀλλ' ὥςτε αὐτὸς ἐκεῖνος ἀπόλοιτο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν φυλάκων, στρατηγούσης τῆς εἱμαρμένης ἤδη. Καὶ δὴ τῆς νυκτὸς προκοπτούσης, καὶ τοῦ χειμῶνος ἐπακμάζοντος, κοιμίζει μὲν τοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ φρουρούς· τοῖς ζηλωταῖς δὲ ἐπίνοιαν ἐμβάλλει, τῶν ἱερῶν αἴροντας πριόνων ἐκτεμεῖν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν. Συνήργησε δὲ αὐτοῖς πρὸς τὸ μὴ κατακουσθῆναι τὸν ψόφον ὅ τε τῶν ἀνέμων ἦχος, καὶ τὸ τῶν βροντῶν ἐπάλληλον.

7. Διαλαθόντες δὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ παραγίνονται πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς πρίοσι χρώμενοι, τὴν κατὰ τοὺς Ἰδουμαίους ἀνοίγουσι πύλην. Τοῖς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐμπίπτει ταραχὴ, τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον 286
ἐπιχειρεῖν οἰηθεῖσι, καὶ πᾶς ἐπὶ τοῦ ξίφους ἔσχε τὴν δεξιὰν, ὡς ἀμυνούμενος· ταχέως δὲ γνωρίσαντες τοὺς ἥκοντας εἰςήεσαν. Εἰ μὲν οὖν ἐτράποντο ἐπὶ τὴν πόλιν, οὐδὲν ἂν ἐκώλυσεν ἀπολωλέναι τὸν δῆμον αὔτανδρον· οὕτως εἶχον ὀργῆς. Νῦν δὲ πρώτους τοὺς ζηλωτὰς σπεύδοντες τῆς φρουρᾶς ἐξελέσθαι, δεομένων πολλὰ καὶ τῶν εἰςδεξαμένων, 'μὴ

περιϊδεῖν δι᾽ οὓς ἦλθον ἐν μέσοις τοῖς δεινοῖς, μηδὲ αὐτοῖς χαλεπώτερον ἐπισεῖσαι τὸν κίνδυνον· τῶν μὲν γὰρ φρουρῶν ἁλόντων, ῥᾴδιον αὐτοῖς εἶναι χωρεῖν ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰ δὲ ἅπαξ ταύτην προκινήσειαν, οὔτε ἂν ἔτι ἐκείνων κρατῆσαι· πρὸς γὰρ τὴν αἴσθησιν συντάξασθαι αὐτοὺς, καὶ τὰς ἀνόδους ἀποφράξειν.'

CAP. V. 1. Συνεδόκει ταῦτα τοῖς Ἰδουμαίοις, καὶ διὰ τῆς πόλεως ἀνέβαινον πρὸς τὸ ἱερὸν, μετέωροί τε οἱ ζηλωταὶ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκαραδόκουν. Καὶ παριόντων εἴσω καὶ αὐτοὶ θαῤῥοῦντες προήεσαν ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου ἱεροῦ· μιγέντες δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις προσέβαλλον ταῖς φυλακαῖς. Καὶ τινὰς μὲν τῶν προκοιτούντων ἀπέσφαξαν κοιμωμένους, πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐγρηγορότων βοὴν διανέστη πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ μετ᾽ ἐκπλήξεως ἁρπάζοντες τὰ ὅπλα πρὸς τὴν ἄμυναν ἐχώρουν. Ἕως μὲν οὖν μόνους τοὺς ζηλωτὰς ἐπιχειρεῖν ὑπελάμβανον, ἐθάῤῥουν, ὡς τῷ πλήθει περιεσόμενοι· κατιδόντες δὲ ἔξωθεν ἐπεισχεομένους ἄλλους, ᾔσθοντο τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἰδουμαίων. Καὶ τὸ μὲν πλέον αὐτῶν ἅμα ταῖς ψυχαῖς κατέβαλλε τὰ ὅπλα, καὶ πρὸς οἰμωγαῖς ἦν· φραξάμενοι δὲ ὀλίγοι τῶν νέων γενναίως ἐδέχοντο τοὺς Ἰδουμαίους, καὶ μέχρι πολλοῦ τὴν γεραιτέραν πληθὺν ἔσκεπον. Οἱ δὲ κραυγῇ διεσήμαινον τοῖς κατὰ τὴν πόλιν τὰς συμφορὰς, καὶ ἐκείνων ἀμῦναι μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν, ὡς ἔμαθον εἰσπεπτωκότας τοὺς Ἰδουμαίους· ἄγαν δὲ ἀντεβόων καὶ ἀντωλοφύροντο, καὶ πολὺς γυναικῶν κωκυτὸς ἠγείρετο, ἐκινδύνευόν τε ἕκαστοι τῶν φυλάκων. Οἱ δὲ ζηλωταὶ τοῖς Ἰδουμαίοις συνεπηλάλαζον, καὶ τὴν ἐκ πάντων βοὴν ὁ χειμὼν ἐποίει φοβερωτέραν. Ἐφείδοντό τε οὐδενὸς Ἰδουμαῖοι, φύσει τε ὠμότατοι φονεύειν ὄντες, καὶ τῷ χειμῶνι κεκακωμένοι, κατὰ τῶν ἀποκλεισάντων ἐχρῶντο τοῖς ὅπλοις, ἦσαν δὲ ὅμοιοι τοῖς ἱκετεύουσ

καὶ τοῖς ἀμυνομένοις· καὶ πολλοὺς τήν τε συγγένειαν ἀναμιμνήσκοντας, καὶ δεομένους τοῦ κοινοῦ ἱεροῦ λαβεῖν αἰδῶ, διήλαυνον τοῖς ξίφεσιν. Ἦν δὲ φυγῆς μὲν οὐδεὶς τόπος, οὐδὲ σωτηρίας ἐλπίς· συνω- 287
θούμενοι δὲ περὶ ἀλλήλους κατεκόπτοντο, καὶ τὸ πλέον ἐκβιαζόμενοι, ὡς οὐκ ἔτι ἦν ὑποχωρήσεως τόπος, ἐπῄεσαν δὲ οἱ φονεύοντες, ὑπ' ἀμηχανίας κατεκρήμνιζον ἑαυτοὺς εἰς τὴν πόλιν, οἰκτρότερον, ἔμοιγε δοκεῖ, οὗ διέφευγον ὀλέθρου τὸν αὐθαίρετον ὑπομένοντες. Ἐπεκλύσθη δὲ τὸ ἔξωθεν ἱερὸν πᾶν αἵματι, καὶ νεκροὺς ὀκτακισχιλίους καὶ πεντακοσίους ἡ ἡμέρα κατελάμβανεν.

2. Οὐκ ἐκορέσθησαν δὲ τούτοις οἱ θυμοὶ τῶν Ἰδουμαίων, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πόλιν τραπόμενοι πᾶσαν μὲν οἰκίαν διήρπαζον, ἔκτεινον δὲ τὸν περιτυγχάνοντα· καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς ἐδόκει παρανάλωμα, τοὺς δ' ἀρχιερεῖς ἀνεζήτουν, καὶ κατ' ἐκείνων ἦν τοῖς πλείσταις ἡ φορὰ, ταχέως δὲ ἁλόντες διεφθείροντο· καὶ τοῖς νεκροῖς αὐτῶν ἐπιστάντες τὸν μὲν Ἄνανον τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, τὸν δὲ Ἰησοῦν τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους λόγων ἐπέσκωπτον. Προῆλθον δὲ εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας, ὥστε καὶ ἀτάφους ῥίψαι, καίτοι τοσαύτην Ἰουδαίων περὶ τὰς ταφὰς πρόνοιαν ποιουμένων, ὥστε καὶ τοὺς ἐκ καταδίκης ἀνασταυρουμένους πρὸ δύντος ἡλίου καθελεῖν τε καὶ θάπτειν. Οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι δὲ εἰπὼν ἁλώσεως ἄρξαι τῇ πόλει τὸν Ἀνάνου θάνατον, καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀνατραπῆναι τὸ τεῖχος, καὶ διαφθαρῆναι τὰ πράγματα Ἰουδαίοις, ἐν ᾗ τὸν ἀρχιερέα καὶ ἡγεμόνα τῆς ἰδίας σωτηρίας αὐτῶν ἐπὶ μέσης τῆς πόλεως εἶδον ἀπεσφαγμένον· ἦν γὰρ δὴ τά τε ἄλλα σεμνὸς ὁ ἀνὴρ καὶ δικαιότατος, καὶ παρὰ τὸν ὄγκον τῆς τε εὐγενείας καὶ τῆς ἀξίας, καὶ ἧς εἶχε τιμῆς, ἠγαπηκὼς τὸ ἰσότιμον καὶ πρὸς τοὺς ταπεινοτάτους. Φιλελεύθερος δὲ ἐκτόπως, καὶ δημοκρατίας ἐραστὴς, πρό τε τῶν ἰδίων λυσιτελῶν τὸ

κοινῇ συμφέρον ἀεὶ τιθέμενος, καὶ περὶ παντὸς ποιούμενος τὴν εἰρήνην· ἄμαχα γὰρ ᾔδει τὰ Ῥωμαίων, προσκοπούμενος δὲ ὑπ' ἀνάγκης κατὰ τὸν πόλεμον, ὅπως, εἰ μὴ διαλύσαιντο Ἰουδαῖοι δεξιῶς, διαφθείροιντο. Καθόλου δὲ εἰπεῖν, ζῶντος Ἀνάνου πάντως ἂν διελύθησαν· δεινὸς γὰρ ἦν εἰπεῖν τε καὶ πεῖσαι τὸν δῆμον. Ἤδη δ' ἐκεχείρωτο καὶ τοὺς ἐμποδίζοντας, ἢ πολεμοῦντας· πλείστην δ' ἂν τριβὴν Ῥωμαίοις παρέσχον ὑπὸ τοιούτῳ στρατηγῷ. Παρέζευκτο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Ἰησοῦς, αὐτοῦ μὲν λειπόμενος κατὰ σύγκρισιν, προέχων δὲ τῶν ἄλλων. Ἀλλ' οἶμαι κατακρίνας ὁ θεὸς ὡς μεμιασμένης τῆς πόλεως ἀπώλειαν, καὶ πυρὶ βουλόμενος ἐκκαθαρθῆναι τὰ ἅγια, τοὺς ἀντεχομένους αὐτῶν καὶ φιλοστοργοῦντας περιέκοψεν. Οἱ δὲ πρὸ ὀλίγου τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα
288 περικείμενοι, καὶ τῆς κοσμικῆς θρησκείας κατάρχοντες, προςκυνούμενοί τε τοῖς ἐκ τῆς οἰκουμένης, παραβάλλουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐῤῥιμμένοι γυμνοὶ βορὰ κυνῶν καὶ θηρίων ἐβλέποντο. Αὐτὴν ἐπ' ἐκείνοις στενάξαι ἂν τοῖς ἀνδράσι δοκῶ τὴν ἀρετὴν, ὀλοφυρομένην, ὅτι τοσοῦτον ἥττητο τῆς κακίας. Ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν Ἀνάνου καὶ Ἰησοῦ τέλος τοιοῦτον ἀπέβη.

3. Μετὰ δὲ ἐκείνους οἵ τε ζηλωταὶ καὶ τῶν Ἰδουμαίων τὸ πλῆθος, τὸν λαὸν, ὥςπερ ἀνοσίων ζώων ἀγέλην ἐπιόντες, ἔσφαζον. Καὶ τὸ μὲν εἰκαῖον ἐφ' οὗ καταληφθείη τόπου διεφθείρετο, τοὺς δὲ εὐγενεῖς καὶ νέους συλλαμβάνοντες εἰς εἱρκτὴν κατέκλειον δεδεμένους, κατ' ἐλπίδα τοῦ προςτεθήσεσθαί τινας αὐτοῖς τὴν ἀναίρεσιν ὑπερτιθέμενοι. Προςέσχε δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ πάντες τοῦ τάξασθαι μετὰ τῶν πονηρῶν κατὰ τῆς πατρίδος προείλοντο τὸν θάνατον. Δεινὰς δὲ τῆς ἀρνήσεως αἰκίας ὑπέμενον, μαστιγούμενοί τε καὶ στρεβλούμενοι· μετὰ δὲ τὸ μηκέτ' ἀρκεῖν τὸ σῶμα ταῖς βασάνοις, μόλις ἠξιοῦντο τοῦ ξίφους. Οἱ συλληφθέντες δὲ μεθ' ἡμέραν, ἀνή-

γοντο νύκτωρ· καὶ τοὺς μὲν νεκροὺς ἐκφοροῦντες ἐῤῥίπτουν, ὡς ἑτέροις εἴη δεσμόταις τόπος. Ἦν δὲ τοσαύτη τοῦ δήμου κατάπληξις, ὡς μηδένα τολμῆσαι μήτε κλαίειν φανερῶς τὸν προσήκοντα νεκρὸν, μήτε θάπτειν· ἀλλὰ λαθραῖα μὲν ἦν αὐτῶν κατακεκλεισμένων τὰ δάκρυα, καὶ μετὰ περισκέψεως, μή τις ἐπακούσῃ τῶν ἐχθρῶν, ἔστενον· ἴσα γὰρ τοῖς πενθουμένοις ὁ πενθήσας εὐθὺς ἔπασχε. Νύκτωρ δὲ κόνιν αἴροντες χεροῖν ὀλίγην ἐπεῤῥίπτουν τοῖς σώμασι, καὶ μεθ' ἡμέραν εἴ τις παράβολος. Μύριοι δὲ καὶ δισχίλιοι τῶν εὐγενῶν οὕτω διεφθάρησαν.

4. Οἱ δὲ ἤδη διαμεμισηκότες τὸ φονεύειν, ἀναίδην εἰρωνεύοντο δικαστήρια καὶ κρίσεις. Καὶ δή τινα τῶν ἐπιφανεστάτων ἀποκτεῖναι προθέμενοι Ζαχαρίαν υἱὸν Βαρούχου, — παρώξυνε δ' αὐτοὺς τὸ λίαν τοῦ ἀνδρὸς μισοπόνηρον καὶ φιλελεύθερον, ἦν δὲ καὶ πλούσιος, ὥστε μὴ μόνον ἐλπίζειν τὴν ἁρπαγὴν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ προσαποσκευάσεσθαι δυνατὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν αὐτῶν κατάλυσιν, — συγκαλοῦσιν ἐξ ἐπιτάγματος ἑβδομήκοντα τῶν ἐν τέλει δημοτῶν, εἰς τὸ σχῆμα δικαστῶν ἔρημον ἐξουσίας. Καὶ τοῦ Ζαχαρίου κατηγόρουν, ὡς ἐνδιδῴη τὰ πράγματα Ῥωμαίοις, καὶ περὶ προδοσίας διαπέμψαιτο πρὸς Οὐεσπασιανόν. Ἦν δὲ οὔτε ἔλεγχός τις τῶν κατηγορουμένων, οὔτε τεκμήριον, ἀλλ' αὐτοὶ πεπεῖσθαι καλῶς ἔφασαν, καὶ τοῦτ' εἶναι πίστιν τῆς ἀληθείας ἠξίουν. Ὅ γε μὴν Ζαχαρίας συνιδὼν μηδεμίαν αὐτῷ καταλειπομένην σωτηρίας ἐλπίδα, κεκλῆσθαι γὰρ κατ' ἐνέδρας εἰς εἱρκτὴν, οὐκ 289
ἐπὶ δικαστήριον, ἐποιήσατο τὴν τοῦ ζῆν ἀπόγνωσιν οὐκ ἀπαῤῥησίαστον· ἀλλὰ καταστὰς τὸ μὲν πιθανὸν τῶν κατηγορουμένων διεχλεύασε, καὶ διὰ βραχέων ἀπελύσατο τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας. Εἶτα δὲ τὸν λόγον εἰς τοὺς κατηγόρους ἀποστρέψας, ἑξῆς πάσας αὐτῶν διεξῄει τὰς παρανομίας, καὶ πολλὰ περὶ τῆς

συγχύσεως κατωλοφύρατο τῶν πραγμάτων· οἱ ζηλωταὶ δὲ ἐθορύβουν, καὶ μόλις τῶν ξιφῶν ἀπεκράτουν, τὸ σχῆμα καὶ τὴν εἰρωνείαν τοῦ δικαστηρίου μέχρι τέλους πῆξαι προαιρούμενοι, καὶ ἄλλως πειρᾶσθαι θέλοντες τοὺς δικαστὰς, εἰ παρὰ τὸν αὐτῶν κίνδυνον μνησθήσονται τοῦ δικαίου. Φέρουσι δὲ οἱ ἑβδομήκοντα τῷ κρινομένῳ τὰς ψήφους ἀπολύσεως, καὶ σὺν αὐτῷ προείλοντο τεθνᾶναι μᾶλλον, ἢ τῆς ἀναιρέσεως αὐτοῦ λαβεῖν τὴν ἐπιγραφήν. Ἤρθη δὲ βοὴ τῶν ζηλωτῶν πρὸς τὴν ἀπόλυσιν, καὶ πάντων μὲν ἦν ἀγανάκτησις ἐπὶ τοῖς δικασταῖς, ὡς μὴ συνιεῖσι τὴν εἰρωνείαν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐξουσίας. Δύο δὲ τῶν τολμηροτάτων, προςπεσόντες ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ, διαφθείρουσι τὸν Ζαχαρίαν, καὶ πεσόντι ἐπιχλευάζοντες ἔφασαν, "Καὶ παρ' ἡμῶν τὴν ψῆφον ἔχεις, καὶ βεβαιοτέραν ἀπόλυσιν," ῥίπτουσί τε αὐτὸν εὐθέως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατὰ τῆς ὑποκειμένης φάραγγος. Τοὺς δὲ δικαστὰς πρὸς ὕβριν ἀπεστραμμένοις τοῖς ξίφεσι τύπτοντες ἐξέωσαν τοῦ περιβόλου, δι' ἓν τοῦτο φεισάμενοι τῆς σφαγῆς αὐτῶν, ἵνα σκεδασθέντες ἀνὰ τὴν πόλιν ἄγγελοι πᾶσι τῆς δουλείας γένωνται.

5. Τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρουσίας μετέμελε, καὶ προςίστατο τὰ πραττόμενα. Συναγαγὼν δὲ αὐτούς τις ἀπὸ τῶν ζηλωτῶν κατ' ἰδίαν ἐλθὼν, ἐνεδείκνυτο τὰ συμπαρανομηθέντα τοῖς καλέσασι, καὶ τὰ κατὰ τῆς μητροπόλεως διεξῄει, 'παρατάσσεσθαι μὲν γὰρ ὡς ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων προδιδομένης Ῥωμαίοις τῆς μητροπόλεως, εὑρηκέναι δὲ προδοσίας μὲν τεκμήριον οὐδέν· τοὺς δὲ ἐκείνην ὑποκρινομένους φυλάττεσθαι, καὶ πολέμου καὶ τυραννίδος ἔργα τολμῶντας. Προςήκειν μὲν οὖν αὐτοῖς διακωλύειν ἀπ' ἀρχῆς· ἐπεὶ δ' ἅπαξ εἰς κοινωνίαν ἐμφυλίου φόνου προςέπεσον, ὅρον γοῦν ἐπιθεῖναι τοῖς ἁμαρτήμασι, καὶ μὴ παραμένειν χορηγοῦντας ἰσχὺν τοῖς καταλύουσι τὰ πάτρια. Καὶ γὰρ εἴ τι-

νες χαλεπαίνουσι τὸ κλεισθῆναι τὰς πύλας καὶ τὴν εἴςοδον, ἀλλὰ τοὺς εἴρξαντας τετιμωρῆσθαι, καὶ τεθνᾶναι μὲν Ἄνανον, διεφθάρθαι δὲ ἐπὶ μιᾶς νυκτὸς ὀλίγου δεῖν πάντα τὸν δῆμον. Ἐφ' οἷς τῶν μὲν οἰκείων πολλοὺς αἰσθάνεσθαι μετανοοῦντας, τῶν ἐπικαλεσαμένων δὲ ὁρᾶν ἄμετρον τὴν ὠμότητα, μηδὲ δι' οὓς ἐσώθησαν αἰδουμένων. Ἐν ὄμμασι γοῦν τῶν συμμάχων τὰ αἴχιστα τολμᾶν, καὶ τὰς ἐκείνων παρανομίας Ἰδουμαίοις προςάπτεσθαι, μέχρις ἂν μήτε κωλύῃ τις, μήτε χωρίζηται τῶν δρωμένων. Δεῖν οὖν — ἐπειδὴ διαβολὴ μὲν πέφηνε τὰ τῆς προδο- 290
σίας, ἔφοδος δὲ Ῥωμαίων οὐδεμία προςδοκᾶται, δυναστεία τε ἐπιτετείχισται τῇ πόλει δυςκατάλυτος — αὐτοὺς ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν τοῖς φαύλοις ἁπάντων ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν φενακισθέντες μετάσχοιεν.

CAP. VI. 1. Τούτοις δὲ πεισθέντες οἱ Ἰδουμαῖοι πρῶτον μὲν λύουσι τοὺς ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις περὶ διςχιλίους δημότας, οἳ παραχρῆμα φυγόντες ἐκ τῆς πόλεως ἀφικνοῦνται πρὸς Σίμωνα, περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν· ἔπειτα ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Καὶ συνέβη τὸν χωρισμὸν αὐτῶν γενέσθαι παράδοξον ἀμφοτέροις· ὅ τε γὰρ δῆμος ἀγνοῶν τὴν μετάνοιαν, ἐθάρσησε πρὸς ὀλίγον ὡς ἐχθρῶν κεκουφισμένος, οἵ τε ζηλωταὶ μᾶλλον ἐπανίστησαν, οὐχ ὡς ὑπὸ συμμάχων καταλειφθέντες, ἀλλ' ἀπηλλαγμένοι τῶν δυςωπούντων καὶ διατρεπόντων παρανομεῖν. Οὐκ ἔτι γοῦν μέλλησις ἢ σκέψις ἦν τῶν ἀδικημάτων, ἀλλ' ὀξυτάταις μὲν ἐχρῶντο ταῖς ἐπινοίαις εἰς ἕκαστα, τὰ δοχθέντα δὲ τάχιον καὶ τῆς ἐπινοίας ἐνήργουν. Μάλιστα δ' ἐπ' ἀνδρείαν τε καὶ εὐγένειαν ἐφόνων, τὴν μὲν φθόνῳ λυμαινόμενοι, τὴν δὲ δέει· μόνην γὰρ αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπελάμβανον τὸ μηδένα τῶν δυνατῶν καταλιπεῖν. Ἀνῃρέθη γοῦν σὺν πολλοῖς ἑτέροις καὶ Γο-

ρίων, ἀξιώματι μὲν καὶ γένει προέχων, δημοκρατι-
κὸς δὲ καὶ φρονήματος ἐλευθερίου μεστὸς, εἰ καί
τις ἕτερος Ἰουδαίων. Ἀπώλεσε δὲ αὐτὸν ἡ παῤῥη-
σία μάλιστα πρὸς τοῖς ἄλλοις πλεονεκτήμασιν. Οὐδὲ
ὁ Περαΐτης Νίγερ αὐτῶν τὰς χεῖρας διέφυγεν, ἀνὴρ
ἄριστος ἐν τοῖς πρὸς Ῥωμαίους πολέμοις γενόμενος,
ὃς καὶ βοῶν πολλάκις τάς τε ὠτειλὰς ἐπιδεικνὺς διὰ
μέσης ἐσύρετο τῆς πόλεως. Ἐπεὶ δὲ ἔξω τῶν πυ-
λῶν ἦκτο, τὴν σωτηρίαν ἀπογνοὺς, περὶ ταφῆς ἱκέ-
τευεν· οἱ δὲ προαπειλήσαντες, ἧς ἐπεθύμει μάλι-
στα γῆς μὴ μεταδώσειν αὐτῷ, τὸν φόνον ἐνήργουν.
Ἀναιρούμενος δὲ ὁ Νίγερ τιμωροὺς Ῥωμαίους αὐ-
τοῖς ἐπηράσατο, λιμόν τε καὶ λοιμὸν ἐπὶ τῷ πολέ-
μῳ, καὶ πρὸς ἅπασι τὰς ἀλλήλων χεῖρας. Ἃ δὴ
πάντα κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἐκύρωσεν ὁ θεὸς, καὶ τὸ
δικαιότατον, ὅτι γεύσασθαι τῆς ἀλλήλων ἀπονοίας
ἔμελλον οὐκ εἰς μακρὰν στασιάσαντες. Νίγερ μὲν
οὖν ἀνῃρημένος τοὺς περὶ τῆς καταλύσεως αὐτῶν
291 φόβους ἐπεκούφισε. Τοῦ λαοῦ δὲ μέρος οὐδὲν
ἦν, ᾧ μὴ πρὸς ἀπώλειαν ἐπενοεῖτο πρόφασις· τὸ
μὲν γὰρ αὐτῶν διενεχθέν τινι πάλαι διέφθαρτο, τὸ
δὲ μὴ προσκροῦσαν κατ' εἰρήνην ἐπὶ καιροὺς ἐλάμ-
βανε τὰς αἰτίας. Καὶ ὁ μὲν μηδὲ ὅλως αὐτοῖς προσ-
ιὼν, ὡς ὑπερήφανος, ὁ προσιὼν δὲ μετὰ παῤῥησίας,
ὡς καταφρονῶν, ὁ θεραπεύων δὲ ὡς ἐπίβουλος ὑπωπ-
τεύετο· μία τ' ἦν τῶν τε μεγίστων καὶ τῶν μετριω-
τάτων ἐγκλημάτων τιμωρία, θάνατος. Καὶ διέφυγεν
οὐδεὶς, εἰ μὴ σφόδρα τις ἦν ταπεινὸς, ἢ δι' ἀγέ-
νειαν, ἢ διὰ τύχην.

2. Ῥωμαίων δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἡγεμόνες
ἕρμαιον ἡγούμενοι τὴν στάσιν τῶν πολεμίων, ὥρ-
μηντο πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὸν Οὐεσπασιανὸν ἤπει-
γον ὡς ἂν ὄντα κύριον τῶν ὅλων, φάμενοι, ʻπρό-
νοιαν θεοῦ σύμμαχον σφίσιν, τὸ τετράφθαι τοὺς
ἐχθροὺς κατ' ἀλλήλων· εἶναι μέντοι τὴν ῥοπὴν ὀξεῖ-
αν, καὶ ταχέως Ἰουδαίους ὁμονοήσειν, ἢ κοπιάσαν-

τας ἐν τοῖς ἐμφυλίοις κακοῖς, ἢ μετανοήσαντας.'
Οὐεσπασιανὸς δὲ 'πλεῖστον αὐτοὺς, ἔφη, τοῦ δέον-
τος ἁμαρτάνειν, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ χειρῶν τε καὶ
ὅπλων ἐπίδειξιν ποιήσασθαι γλιχομένους, οὐκ ἀκίν-
δυνον· ἀλλὰ μὴ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ἀσφαλὲς σκο-
ποῦντας. Εἰ μὲν γὰρ εὐθέως ὁρμήσαιεν ἐπὶ τὴν
πόλιν, αἴτιοι ὁμονοίας ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις, καὶ
τὴν ἰσχὺν αὐτῶν ἀκμάζουσαν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιστρέ-
φειν· εἰ δὲ περιμένοιεν, ὀλιγωτέροις χρήσεσθαι δα-
πανηθεῖσιν ἐν τῇ στάσει. Στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἄμει-
νον αὐτοῦ τὸν θεὸν, ἀπονητὶ Ἰουδαίους Ῥωμαί-
οις παραδιδόντα, καὶ τὴν νίκην ἀκινδύνως τῇ στρα-
τιᾷ χαριζόμενον· ὥστε χρῆναι διαφθειρομένων χερ-
σὶν οἰκείαις τῶν ἐχθρῶν, καὶ τῷ μεγίστῳ κακῷ στά-
σει χρωμένων, θεατὰς μᾶλλον αὐτοὺς ἀποκαθῆ-
σθαι τῶν κινδύνων, ἢ θανατῶσιν ἀνθρώποις καὶ
λελυσσηκόσι κατ' ἀλλήλων χεῖρα μίσγειν. Εἰ δέ τις
οἴεται τὴν δόξαν τῆς νίκης ἑωλοτέραν ἔσεσθαι δίχα
μάχης, γνώτω τοῦ διὰ τῶν ὅπλων σφαλεροῦ τὸ μεθ'
ἡσυχίας κατόρθωμα λυσιτελέστερον. Καὶ γὰρ οὐχ
ἧττον εὐκλεεῖς οἴεσθαι χρὴ τῶν κατὰ χεῖρα λαμπρῶν
τοὺς ἐγκρατείᾳ καὶ συνέσει τὰ ἴσα διαπράξαντας.
Ἅμα μέντοι μειουμένων τῶν πολεμίων, καὶ τὴν αὐ-
τοῦ στρατιὰν, ἀναληφθεῖσαν ἐκ τῶν συνεχῶν πόνων,
ἐῤῥωμενέστερον ἄξειν. Ἄλλως τε καὶ τῶν στοχαζο-
μένων τῆς περὶ τὴν νίκην λαμπρότητος, οὐ τοῦτον
εἶναι καιρόν· οὐ γὰρ περὶ κατασκευὴν ὅπλων ἢ τει-
χῶν, οὐδὲ περὶ συλλογὴν ἐπικούρων Ἰουδαίους ἀσχο-
λεῖσθαι, καὶ τὴν ὑπέρθεσιν ἔσεσθαι κατὰ τῶν δι-
δόντων, ἀλλ' ἐμφυλίῳ πολέμῳ καὶ διχονοίᾳ τραχη-
λιζομένους καθ' ἡμέραν οἰκτρότερα πάσχειν, ὧν ἂν
ἐπελθόντες αὐτοὶ διαθεῖεν αὐτοὺς ἁλόντας. Εἴτε
οὖν τὸ ἀσφαλές τις σκοποίη, χρῆναι τοὺς ὑφ' ἑαυ-
τῶν ἀναλισκομένους ἐᾶν· εἴτε τὸ εὐκλεέστερον τοῦ 292
κατορθώματος, οὐ δεῖ τοῖς οἴκοι νοσοῦσιν ἐπιχει-

ρεῖν· ῥηθήσεται γὰρ εὐλόγως, οὐκ αὐτῶν τὴν νίκην ἀλλὰ τῆς στάσεως.

3. Ταῦτα Οὐεσπασιανῷ λέγοντι συνήνουν οἱ ἡγεμόνες, καὶ παραχρῆμα τὸ στρατηγικὸν τῆς γνώμης ἀνεφαίνετο. Πολλοὶ δὲ καθ' ἡμέραν ηὐτομόλουν τοὺς ζηλωτὰς διαδιδράσκοντες· χαλεπὴ δὲ ἦν ἡ φυγὴ, φρουραῖς διειληφότων τὰς διεξόδους πάσας, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς ὁπωσοῦν ἁλισκόμενον ὡς πρὸς Ῥωμαίους ἀπιόντα διαχρωμένων. Ὅ γε μὴν χρήματα δοὺς ἐξηφίετο, καὶ μόνος ἦν ὁ μὴ διδοὺς προδότης· ὥςτε κατελείπετο, τῶν εὐπόρων τὴν φυγὴν ὠνουμένων, μόνους ἀποσφάττεσθαι τοὺς πένητας. Νεκροὶ δὲ κατὰ τὰς λεωφόρους πάσας ἐσωρεύοντο παμπληθεῖς, καὶ πολλοὶ τῶν ὡρμημένων αὐτομολεῖν πάλιν τὴν ἔνδον ἀπώλειαν ᾑροῦντο· τὸν γὰρ ἐπὶ τῆς πατρίδος θάνατον ἐλπὶς ταφῆς ἐποίει δοκεῖν μετριώτερον. Οἱ δὲ εἰς τοσοῦτον ὠμότητος ἐξώκειλαν, ὡς μήτε τοῖς ἔνδον ἀναιρουμένοις, μήτε τοῖς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μεταδοῦναι γῆς· ἀλλὰ καθάπερ συνθήκας πεποιημένοι τοῖς τῆς πατρίδος συγκαταλῦσαι καὶ τοὺς τῆς φύσεως νόμους, ἅμα τε τοῖς εἰς ἀνθρώπους ἀδικήμασι συμμιᾶναι καὶ τὸ θεῖον, ὑφ' ἡλίῳ τοὺς νεκροὺς μυδῶντας ἀπέλειπον. Τοῖς δὲ θάπτουσί τινα τῶν προςηκόντων, ὃ καὶ τοῖς αὐτομολοῦσιν, ἐπιτίμιον θάνατος ἦν· καὶ δεῖσθαι παραχρῆμα ταφῆς ἔδει τὸν ἑτέρῳ χαριζόμενον. Καθόλου τε εἰπεῖν, οὐδὲν οὕτως ἀπολώλει χρηστὸν πάθος ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς, ὡς ἔλεος· ἃ γὰρ ἐχρῆν οἰκτείρειν, ταῦτα παρώξυνε τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ζώντων ἐπὶ τοὺς ἀνῃρημένους, ἀπὸ δὲ τῶν νεκρῶν ἐπὶ τοὺς ζῶντας τὰς ὀργὰς μετέφερον· καὶ δι' ὑπερβολὴν δέους ὁ περιὼν τοὺς προληφθέντας ὡς ἀναπαυσαμένους ἐμακάριζεν, οἵ τε ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις αἰκιζόμενοι, κατὰ σύγκρισιν, καὶ τοὺς ἀτάφους ἀπέφαινον εὐδαίμονας. Κατεπατεῖτο μὲν οὖν πᾶς αὐτοῖς θεσμὸς ἀνθρώπων, ἐγελᾶτο δὲ τὰ

θεῖα, καὶ τοὺς τῶν προφητῶν θεσμοὺς ὥςπερ ἀγυρτικὰς λογοποιΐας ἐχλεύαζον. Πολλὰ δὲ οὗτοι περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας προεθέσπισαν, ἃ παραβάντες οἱ ζηλωταὶ, καὶ τὴν κατὰ τῆς πατρίδος προφητείαν τέλους ἠξίωσαν. Ἦν γάρ δή τις παλαιὸς λόγος ἀνδρῶν, ἔνθα τότε τὴν πόλιν ἁλώσεσθαι, καὶ καταφλεγήσεσθαι τὰ ἅγια νόμῳ πολέμου, στάσις ἐὰν κατασκήψῃ, καὶ χεῖρες οἰκεῖαι προμιάνωσι τὸ τοῦ θεοῦ τέμενος· οἷς οὐκ ἀπιστήσαντες οἱ ζηλωταὶ διακόνους ἑαυτοὺς ἐπέδοσαν.

CAP. VII. 1. Ἤδη δὲ Ἰωάννῃ τυραννιῶντι τὸ 293
πρὸς τοὺς ὁμοίους ἰσότιμον ἠδοξεῖτο, καὶ κατ᾽ ὀλίγους προςποιούμενος τῶν πονηροτέρων ἀφηνίαζε τοῦ συντάγματος. Ἀεὶ δὲ τοῖς μὲν τῶν ἄλλων δόγμασιν ἀπειθῶν, τὰ δὲ αὑτοῦ προστάσσων δεσποτικώτερον, δῆλος ἦν μοναρχίας ἀντιποιούμενος. Εἶκον δὲ αὐτῷ τινὲς μὲν δέει, τινὲς δὲ κατ᾽ εὔνοιαν· δεινὸς γὰρ ἦν ἀπάτῃ καὶ δόλῳ προςαγαγέσθαι. Πολλοὶ δὲ πρὸς ἀσφαλείας ἡγούμενοι τῆς αὑτῶν, τὰς αἰτίας ἤδη τῶν τολμωμένων ἐφ᾽ ἕνα καὶ μὴ πολλοὺς ἀναφέρεσθαι· τό γε μὴν δραστήριον αὐτοῦ, κατά τε χεῖρα καὶ κατὰ γνώμην, δορυφόρους εἶχεν οὐκ ὀλίγους. Πολλὴ δὲ μοῖρα τῶν ἀντικαθισταμένων ἀπελείπετο, παρ᾽ οἷς ἴσχυε μὲν καὶ φθόνος, δεινὸν ἡγουμένων ὑποτετάχθαι τῷ πρὶν ἰσοτίμῳ· τὸ πλέον δὲ εὐλάβεια τῆς μοναρχίας ἀπέτρεπεν. Οὔτε γὰρ καταλύσειν ῥᾳδίως ἤλπιζον αὐτὸν ἅπαξ κρατήσαντα, καὶ καθ᾽ ἑαυτῶν πρόφασιν ἕξειν, τὸ τὴν ἀρχὴν ἀντιπρᾶξαι. Προηγεῖτο δὲ ἣ πολεμῶν ἕκαστος ὁτιοῦν παθεῖν, ἢ δουλεύσας ἑκουσίως ἐν ἀνδραπόδου μοίρᾳ παραπολέσθαι. Διαιρεῖται μὲν οὖν στάσις ἐκ τούτων, καὶ τοῖς ἐναντιωθεῖσιν Ἰωάννης ἀντεβασίλευσεν. Ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς διὰ φυλακῆς ἦν, καὶ οὐδὲν ἢ μικρὸν εἴ ποτε διηκροβολίζοντο τοῖς ὅπλοις. Ἤριζον δὲ κατὰ τοῦ δήμου, καὶ πό-

τεροι πλείονα λείαν ἀνάξουσιν ἀντεφιλονείκουν. Ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις τρισὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἐχειμάζετο, πολέμῳ καὶ τυραννίδι καὶ στάσει, κατὰ σύγκρισιν μετριώτερον ἦν τοῖς δημοτικοῖς ὁ πόλεμος· ἀμέλει διαδιδράσκοντες ἐκ τῶν οἰκείων ἔφευγον πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἧς ἀπήλπισαν ἐν τοῖς ἰδίοις σωτηρίας ἠξιοῦντο.

2. Τέταρτον δὲ ἤδη κακὸν ἐκινεῖτο πρὸς τὴν τοῦ ἔθνους κατάλυσιν. Φρούριον ἦν οὐ πόῤῥω Ἱεροσολύμων καρτερώτατον, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων εἴς τε ὑπέκθεσιν κτήσεως ἐν πολέμου ῥοπαῖς, καὶ σωμάτων ἀσφάλειαν κατεσκευασμένον, ὃ ἐκαλεῖτο Μασάδα. Τοῦτο προκατειληφότες οἱ προσαγορευόμενοι σικάριοι, τέως μὲν τὰς πλησίον χώρας κατέτρεχον, οὐδὲν πλέον [ἢ χρειώδη] ποριζόμενοι· δέει γὰρ ἀνεστέλλοντο τῆς πλείονος ἁρπαγῆς. Ὡς δὲ
294 τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν ἠρεμοῦσαν, στάσει δὲ καὶ τυραννίδι ἰδίᾳ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους ἐπυνθάνοντο διῃρημένους, ἁδροτέρων ἥπτοντο τολμημάτων. Καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων, ἣν ἄγουσιν Ἰουδαῖοι σωτηρίᾳ ἐξόδου τῆς ὑπ' Αἰγυπτίοις δουλείας, ἀνεθέντες εἰς τὴν πάτριον γῆν, κατῆλθον νύκτωρ, τοὺς ἐμποδὼν ὄντας διαλαθόντες, καὶ πολίχνην τινὰ κατατρέχουσι καλουμένην Ἐγγαδδί. Ἐν ᾗ τὸ μὲν ἀμύνεσθαι δυνάμενον, πρὶν ὅπλων ἅψασθαι καὶ συνελθεῖν, φθάσαντες ἐσκέδασαν, καὶ τῆς πόλεως ἐξέβαλον· τὸ δὲ φυγεῖν ἧττον ὂν, γύναιά τε καὶ παῖδας, ὑπὲρ ἑπτακοσίους ἀναιροῦσιν. Ἔπειτα τούς τε οἴκους ἐξεσκευασμένοι, καὶ τῶν καρπῶν τοὺς ἀκμαίους ἁρπάσαντες ἀνήνεγκαν εἰς τὴν Μασάδαν. Καὶ οἱ μὲν ἐληΐζοντο πάσας τὰς περὶ τὸ φρούριον κώμας, καὶ τὴν χώραν ἐπόρθουν ἅπασαν, προσδιαφθειρομένων αὐτοῖς καθ' ἡμέραν ἑκασταχόθεν οὐκ ὀλίγων. Ἐκινεῖτο δὲ κατὰ τὰ ἄλλα τῆς Ἰουδαίας κλίματα τότε τέως ἠρεμοῦν τὸ λῃστρικόν. Καθάπερ δὲ ἐν σώματι τοῦ κυριωτάτου φλεγμαίνοντος

πάντα τὰ μέλη συνενόσει, διὰ γοῦν τὴν ἐν μητροπόλει στάσιν καὶ ταραχὴν ἄδειαν ἔσχον οἱ κατὰ τὴν χώραν πονηροὶ τῶν ἁρπαγῶν· καὶ τὰς οἰκείας ἕκαστοι κώμας ἁρπάσαντες, ἔπειτα εἰς τὴν ἐρημίαν ἀφίσταντο. Συναθροιζόμενοί τε καὶ συνομνύμενοι κατὰ λόχους, στρατιᾶς μὲν ὀλιγώτεροι, πλείους δὲ ληστηρίου, προσέπιπτον ἱεροῖς καὶ πόλεσι. Καὶ κακοῦσθαι μὲν συνέβαινεν, ἐφ᾽ οὓς ἂν ὁρμήσειαν ὡς ἐν πολέμῳ καταλειφθέντας, φθάνεσθαι δὲ τὰς ἀμύνας ὡς ληστῶν ἅμα ταῖς ἁρπαγαῖς ἀποδιδρασκόντων. Οὐδὲν δὲ μέρος ἦν τῆς Ἰουδαίας, ὃ μὴ τῇ προανεχούσῃ πόλει συναπώλλυτο.

3. Ταῦτα Οὐεσπασιανῷ παρὰ τῶν αὐτομόλων διηγγέλλετο. Καίπερ γὰρ φρουρούντων τὰς ἐξόδους τῶν στασιαστῶν ἁπάσας, καὶ διαφθειρόντων τοὺς ὁπωσοῦν προσιόντας, ὅμως ἦσαν, οἳ διελάνθανον, καὶ καταφεύγοντες εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸν στρατηγὸν ἐνῆγον ʻἀμῦναι τῇ πόλει, καὶ τὰ τοῦ δήμου περισῶσαι λείψανα· διὰ γὰρ τὴν πρὸς Ῥωμαίους εὔνοιαν ἀνῃρῆσθαί τε τοὺς πολλοὺς, καὶ κινδυνεύειν τοὺς περιόντας.᾽ Ὁ δὲ οἰκτείρων ἤδη τὰς συμφορὰς αὐτῶν, τὸ μὲν δοκεῖν ἐκπολιορκήσων ἀνίσταται τὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ δ᾽ ἀληθὲς ἀπαλλάξων πολιορκίας. Ἔδει δὲ προκαταστρέψασθαι τὰ λειπόμενα, καὶ μηδὲν ἔξωθεν ἐμπόδιον τῇ πολιορκίᾳ καταλιπεῖν. Ἐλθὼν γοῦν ἐπὶ τὰ Γάδαρα μητρόπολιν τῆς Περαίας καρτερὰν, τετάρτῃ Δύστρου μηνὸς εἴσεισιν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ γὰρ ἔτυχον οἱ δυνατοὶ, λάθρα τῶν στασιωτῶν, πρεσβευσάμενοι πρὸς αὐτὸν περὶ πα- 295
ραδόσεως, πόθῳ τε εἰρήνης καὶ διὰ τὰς οὐσίας· πολλοὶ δὲ τὰ Γάδαρα κατῴκουν πλούσιοι. Τούτων τὴν πρεσβείαν ἠγνοήκεσαν οἱ διάφοροι, πλησίον δὲ ἤδη ὄντος Οὐεσπασιανοῦ διεπύθοντο. Καὶ κατασχεῖν μὲν αὐτοὶ τὴν πόλιν ἀπέγνωσαν δύνασθαι, τῶν τε ἔνδον ἐχθρῶν πλήθει λειπόμενοι, καὶ Ῥωμαίους ὁρῶντες οὐ μακρὰν τῆς πόλεως. Φεύγειν δὲ κρί-

ναντες ἠδόξουν ἀναιμωτὶ καὶ μηδεμίαν παρὰ τῶν αἰτίων εἰςπραξάμενοι τιμωρίαν. Συλλαβόντες δὴ τὸν Δόλεσον — οὗτος γὰρ ἦν οὐ μόνον ἀξιώματι καὶ γένει τῆς πόλεως πρῶτος, ἀλλ' ἐδόκει καὶ τῆς πρεσβείας αἴτιος — κτείνουσί τε αὐτὸν, καὶ δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς νεκρὸν αἰκισάμενοι, διέδρασαν ἐκ τῆς πόλεως. Ἐπιούσης δὲ ἤδη τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, ὅ τε δῆμος τῶν Γαδάρων μετ' εὐφημίας τὸν Οὐεσπασιανὸν εἰςδεξάμενοι, δεξιὰς παρ' αὐτοῦ πίστεως ἔλαβον, καὶ φρουρὰν ἱππέων τε καὶ πεζῶν, πρὸς τὰς τῶν φυγάδων καταδρομάς· τὸ γὰρ τεῖχος αὐτοὶ πρὶν ἀξιῶσαι Ῥωμαίους καθεῖλον, ὅπως εἴη πίστις αὐτοῖς τοῦ τὴν εἰρήνην ἀγαπᾶν, τὸ μηδὲ βουληθέντας πολεμεῖν.

4. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς διαδράντας ἐκ τῶν Γαδάρων Πλάκιδον, σὺν ἱππεῦσιν πεντακοσίοις καὶ πεζοῖς τριςχιλίοις πέμπει· μετὰ δὲ τῆς ἄλλης στρατιᾶς αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν. Οἱ δὲ φυγάδες ὡς αἰφνίδιον τοὺς διώκοντας ἱππεῖς ἐθεάσαντο, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἴς τινα κώμην συνειλοῦνται, Βηθενναβρὶν προςαγορευομένην· ἐν ᾗ νέων πλῆθος οὐκ ὀλίγον εὑρόντες, καὶ τοὺς μὲν ἑκόντας, τοὺς δὲ βίᾳ καθοπλίσαντες, εἰκαίως προπηδῶσιν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πλάκιδον. Οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν πρώτην ἐμβολὴν ὀλίγον εἶξαν, ἅμα καὶ προκαλέσασθαι τεχνιτεύοντες αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους πορρωτέρω. Λαβόντες δὲ εἰς ἐπιτήδειον, περιήλαυνόν τε καὶ κατηκόντιζον· καὶ τοὺς μὲν φυγάδας αὐτῶν οἱ ἱππεῖς ὑπετέμνοντο, τὰς συμπλοκὰς δὲ τὸ πεζὸν εὐτόνως διέφθειρον. Οὐ μέντοι πλεῖόν τι τόλμης ἐπιδεικνύμενοι οἱ Ἰουδαῖοι διεφθείροντο· πεπυκνωμένοις γὰρ προςπίπτοντες τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ταῖς πανοπλίαις ὥςπερ τετειχισμένοις, αὐτοὶ μὲν οὐχ εὕρισκον βέλους παράδυσιν, οὐδὲ ηὐτόνουν ῥῆξαι τὴν φάλαγγα. Περιεπείροντο δὲ τοῖς ἐκείνων βέλεσι, καὶ τοῖς ἀγριωτάτοις παραπλήσιοι θηρίοις

ὅρμων ἐπὶ τὸν σίδηρον. Διεφθείροντο δὲ οἱ μὲν
κατὰ στόμα παιόμενοι τοῖς ξίφεσιν, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν
ἱππέων σκεδαννύμενοι.

5. Σπουδὴ γὰρ ἦν τῷ Πλακίδῳ τὰς ἐπὶ τὴν
κώμην ὁρμὰς αὐτῶν διακλείειν, καὶ συνεχῶς παρε-
λαύνων κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἔπειτα ἐπιστρέφων
ἅμα καὶ τοῖς βέλεσι χρώμενος, εὐστόχως ἀνῄρει τοὺς
πλησιάζοντας, καὶ δέει τοὺς πόῤῥωθεν ἀνέστρεφε,
μέχρι βίᾳ διεκπαίοντες οἱ γενναιότατοι πρὸς τὸ τεῖ-
χος διέφυγον. Ἀπορία δὲ εἶχε τοὺς φύλακας· οὔτε
γὰρ ἀποκλεῖσαι τοὺς ἀπὸ τῶν Γαδάρων ὑπέμενον
διὰ τοὺς σφετέρους, καὶ δεξάμενοι συναπολεῖσθαι
προςεδόκων. Ὃ δὴ καὶ συνέβη. Συνωσθέντων γὰρ
αὐτῶν εἰς τὸ τεῖχος, παρ' ὀλίγον μὲν οἱ τῶν Ῥω-
μαίων ἱππεῖς συνέπεσον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φθασάν-
των ἀποκλεῖσαι τὰς πύλας, προςβαλὼν ὁ Πλάκιδος, 296
καὶ μέχρι δείλης γενναίως ἀγωνισάμενος, τοῦ τεί-
χους καὶ τῶν ἐν τῇ κώμῃ ἐκράτει. Τὰ μὲν οὖν
ἀργὰ πλήθη διεφθείρετο· φυγὴ δὲ ἦν τῶν δυνατω-
τέρων, τὰς δὲ οἰκίας οἱ στρατιῶται διήρπασαν, καὶ
τὴν κώμην ἐνέπρησαν. Οἱ δὲ διαδράντες ἐξ αὐτῆς
τοὺς κατὰ τὴν χώραν συνανέστησαν, καὶ τὰς μὲν
αὐτῶν συμφορὰς ἐξαίροντες ἐπὶ μεῖζον, τὴν δὲ Ῥω-
μαίων στρατιὰν πᾶσαν ἐπιέναι λέγοντες, πάντας
πανταχόθεν ἐξέσεισαν τῷ δέει. Γενόμενοί τε παμ-
πληθεῖς, ἔφευγον ἐπὶ Ἱεριχοῦντος· αὕτη γὰρ ἔτι
μόνη τὰς ἐλπίδας αὐτῶν ἔθαλπε τῆς σωτηρίας, καρ-
τερὰ τείχει τε καὶ πλήθει οἰκητόρων τυγχάνουσα.
Πλάκιδος δὲ, τοῖς ἱππεῦσι καὶ ταῖς προαγούσαις
εὐπραγίαις τεθαῤῥηκὼς, εἵπετο, καὶ μέχρι μὲν Ἰορ-
δάνου τοὺς ἀεὶ καταλαμβανομένους ἀνῄρει. Συνε-
λάσας δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν πᾶν τὸ πλῆθος, εἰργο-
μένους ἀπὸ τοῦ ῥεύματος — τραφὲν γὰρ ὑπ' ὄμ-
βρων ἄβατον ἦν — ἀντικρὺ παρετάσσετο. Παρώ-
ξυνε δὲ ἡ ἀνάγκη πρὸς μάχην τοὺς φυγῆς τόπον
οὐκ ἔχοντας· καὶ ταῖς ὄχθαις ἐπιμήκιστον παρεκ-

τείνοντες σφᾶς αὐτοὺς, ἐδέχοντο τὰ βέλη καὶ τὰς τῶν ἱππέων ἐμβολὰς, οἳ πολλοὺς αὐτῶν παίοντες εἰς τὸ ῥεῦμα κατέβαλον. Καὶ τὸ μὲν ἐν χερσὶν αὐτῶν διαφθαρὲν μύριοι πεντακισχίλιοι, τὸ δὲ βιασθὲν ἐμπηδῆσαι ἀκουσίως εἰς τὸν Ἰορδάνην, πλῆθος ἄπειρον ἦν. Ἑάλωσαν δὲ περὶ δισχιλίους καὶ διακοσίους, λεία τε παμπληθὴς ὄνων τε καὶ προβάτων, καὶ καμήλων καὶ βοῶν.

6. Ἰουδαίοις μὲν οὖν οὐδὲν ἐλάττων ἥδε ἡ πληγὴ προσπεσοῦσα, καὶ μείζων ἔδοξεν ἑαυτῆς, διὰ τὸ μὴ μόνον τὴν χώραν ἅπασαν, δι' ἧς ἔφευγον, πληρωθῆναι φόνου, μηδὲ νεκροῖς διαβατὸν γένεσθαι τὸν Ἰορδάνην, ἐμπλησθῆναι δὲ τῶν σωμάτων καὶ τὴν Ἀσφαλτῖτιν λίμνην, εἰς ἣν παμπληθεῖς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κατεσύρησαν. Πλάκιδος δὲ, δεξιᾷ τύχῃ χρώμενος, ὥρμησεν ἐπὶ τὰς πέριξ πολίχνας τε καὶ κώμας, καταλαμβανόμενός τε Ἄβιλα καὶ Ἰουλιάδα καὶ Βησιμὼθ, τάς τε μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος πάσας, ἐγκαθίστησιν ἑκάστῃ τοὺς ἐπιτηδείους τῶν αὐτομόλων. Ἔπειτα σκάφεσιν ἐπιβιβάσας τοὺς στρατιώτας ἀναιρεῖ τοὺς εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντας. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Περαίαν προσεχώρησεν ἢ ἑάλω πάντα μέχρι Μαχαιροῦντος.

CAP. VIII. 1. Ἐν δὲ τούτῳ τὸ περὶ τὴν Γαλατίαν ἀγγέλλεται κίνημα, καὶ Οὐΐνδιξ ἅμα τοῖς δυνα-
297 τοῖς τῶν ἐπιχωρίων ἀφεστὼς Νέρωνος, περὶ ὧν ἐν ἀκριβεστέροις ἀναγέγραπται. Οὐεσπασιανὸν δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ πολέμου τὰ ἠγγελμένα, προορώμενον ἤδη τοὺς μέλλοντας ἐμφυλίους πολέμους, καὶ τὸν ὅλης κίνδυνον τῆς ἡγεμονίας, ἐν ᾧ προειρηνεύσας τὰ κατὰ τὴν ἀνατολὴν, ἐπικουφίσειν ᾤετο τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν φόβους. Ἕως μὲν οὖν ἐπεῖχεν ὁ χειμὼν, τὰς ὑπηγμένας διησφαλίζετο κώμας τε καὶ πολίχνας φρουραῖς, δεκαδάρχας μὲν κώμαις ἐγκαθιστὰς, ἑκατοντάρχας δὲ πόλεσι· πολλὰ

δὲ ἀνῴκιζε καὶ τῶν πεπορθημένων. Ὑπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος ἀναλαβὼν τὸ πλέον τῆς δυνάμεως, ἤγαγεν ἀπὸ τῆς Καισαρείας ἐπὶ Ἀντιπατρίδος. Ἔνθα δυσὶν ἡμέραις καταστησάμενος τὴν πόλιν, τῇ τρίτῃ προῄει πορθῶν καὶ καίων τὰς πέριξ πάσας. Καταστρεψάμενος δὲ τὰ περὶ τὴν Θαμνᾶ τοπαρχίαν, ἐπὶ Λύδδης καὶ Ἰαμνίας ἐχώρει· καὶ προςκεχωρημέναις ἑκατέραις ἐγκαταστήσας οἰκήτορας τῶν προςκεχωρηκότων ἱκανοὺς, εἰς Ἀμμαοῦντα ἀφικνεῖται. Καταλαβόμενος δὲ τὰς ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν εἰςβολὰς, στρατόπεδόν τε τειχίζει, καὶ τὸ πέμπτον ἐν αὐτῇ τάγμα καταλιπὼν πρόςεισι μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπὶ τὴν Βεθλεπτηφῶν τοπαρχίαν. Πυρὶ δὲ αὐτήν τε καὶ τὴν γειτνιῶσαν ἀνελὼν, καὶ τὰ πέριξ τῆς Ἰδουμαίας φρούρια μὲν τοῖς ἐπικαίροις τόποις ἐπετείχισε· καταλαβόμενος δὲ δύο κώμας, τὰς μεσαιτάτας τῆς Ἰδουμαίας, Βήταριν καὶ Καφάρτοβαν, κτείνει μὲν ὑπὲρ μυρίους, αἰχμαλωτίζεται δὲ ὑπὲρ χιλίους, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐξελάσας, ἐγκαθίστησι τῆς ἰδίας δυνάμεως οὐκ ὀλίγην, οἳ κατατρέχοντες ἐπόρθουν ἅπασαν τὴν ὀρεινήν. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεφεν εἰς Ἀμμαοῦντα, ὅθεν διὰ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ παρὰ τὴν Νεάπολιν καλουμένην, Μαβορθὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, καταβὰς εἰς Κορέαν δευτέρᾳ Δαισίου μηνὸς στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς Ἱεριχοῦντα ἀφικνεῖται, καθ᾽ ἣν αὐτῷ συμμίσγει Τραϊανὸς εἷς τῶν ἡγεμόνων, τὴν ἐκ τῆς Περαίας ἄγων δύναμιν, ἤδη τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κεχειρωμένων.

2. Τὸ μὲν οὖν πολὺ πλῆθος ἐκ τῆς Ἱεριχοῦντος φθάσαν τὴν ἔφοδον αὐτῶν, εἰς τὴν ἄντικρυς Ἱεροσολύμων ὀρεινὴν διαπεφεύγει, καὶ καταλειφθὲν δ᾽ οὐκ ὀλίγον διαφθείρεται. Τὴν δὲ πόλιν ἔρημον κατειλήφεσαν, ἥτις ἵδρυται μὲν ἐν πεδίῳ, ψιλὸν δὲ ὑπέρκειται αὐτῆς καὶ ἄκαρπον ὄρος μήκιστον. Κατὰ

μὲν τὸ βόρειον κλίμα μέχρι τῆς Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐκτείνεται, κατὰ δὲ τὸ μεσημβρινὸν μέχρι τῆς Σοδομιτῶν χώρας καὶ τῶν περάτων τῆς Ἀσφαλτίτιδος.
298 Ἔστι δὲ ἀνώμαλόν τε πᾶν, καὶ ἀοίκητον διὰ τὴν ἀγονίαν. Ἀντίκειται δὲ τούτῳ τὸ περὶ τὸν Ἰορδάνην ὄρος, ἀρχόμενον ἀπὸ Ἰουλιάδος καὶ τῶν βορείων κλιμάτων, παρατεῖνον δὲ εἰς μεσημβρίαν ἕως Σομόῤῥων, ἥπερ ὁρίζει τὴν Πέτραν τῆς Ἀραβίας. Ἐν τούτῳ δέ ἐστι καὶ τὸ Σιδηροῦν καλούμενον ὄρος, μηκυνόμενον μέχρι τῆς Μωαβίτιδος· ἡ μέση δὲ τῶν δύο ὀρέων χώρα τὸ Μέγα πεδίον καλεῖται, ἀπὸ κώμης Γινναβρὶν διῆκον μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης. Ἔστι δὲ αὐτοῦ μῆκος μὲν σταδίων τριάκοντα καὶ διακοσίων, εὖρος δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Καὶ μέσον μὲν ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται, λίμνας τε ἔχει τήν τε Ἀσφαλτῖτιν καὶ τὴν Τιβεριέων, φύσιν ἐναντίας· ἡ μὲν γὰρ ἁλμυρώδης καὶ ἄγονος, ἡ Τιβεριέων δὲ γλυκεῖα καὶ γόνιμος. Ἐκπυροῦται δὲ ὥρᾳ θέρους τὸ πεδίον, καὶ δι' ὑπερβολὴν αὐχμοῦ περιέχει νοσώδη τὸν ἀέρα· πᾶν γὰρ ἄνυδρον, πλὴν τοῦ Ἰορδάνου, παρὸ καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ ταῖς ὄχθαις φοινικῶνας εὐθαλεστέρους καὶ πολυφορωτέρους εἶναι συμβέβηκεν, ἧττον δὲ τοὺς πόῤῥω κεχωρισμένους.

3. Παρὰ μέντοι τὴν Ἱεριχοῦντα ἐστὶ πηγὴ δαψιλής τε καὶ πρὸς ἀρδείας λιπαρωτάτη, παρὰ τὴν παλαιὰν ἀναβλύζουσα πόλιν, ἣν Ἰησοῦς ὁ Ναυῆ παῖς, στρατηγὸς Ἑβραίων, πρώτην εἷλε γῆς Χαναναίων δορίκτητον. Ταύτην τὴν πηγὴν, λόγος ἔχει, κατ' ἀρχὰς οὐ μόνον γῆς καὶ δένδρων καρποὺς ἀπαμβλύνειν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν γονὰς, καθόλου τε πᾶσιν εἶναι νοσώδη τε καὶ φθαρτικήν· ἐξημερωθῆναι δὲ καὶ γενέσθαι τὸ ἐναντίον ὑγιεινοτάτην τε καὶ γονιμωτάτην ὑπὸ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου· γνώριμος δὲ ἦν οὗτος Ἠλία καὶ διάδοχος, ὃς ἐπιξενω-

θεὶς τοῖς κατὰ τὴν Ἱεριχοῦντα, περισσὸν δή τι φιλοφρονησαμένων αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων, αὐτούς τε ἀμείβεται καὶ τὴν χώραν αἰωνίῳ χάριτι. Προελθὼν γὰρ ἐπὶ τὴν πηγὴν, καὶ καταβαλὼν εἰς τὸ ῥεῦμα πλῆρες ἁλῶν ἀγγεῖον κεράμου, ἔπειτα εἰς οὐρανὸν δεξιὰν ἀνατείνας δικαίαν, καὶ πηγῇ σπονδὰς μειλικτηρίους χεόμενος, ‛τὴν μὲν ᾐτεῖτο μαλάξαι τὸ ῥεῦμα, καὶ γλυκυτέρας φλέβας ἀνοῖξαι· τὸν δὲ ἐγκεράσασθαι τῷ ῥεύματι γονιμωτέρους ἀέρας, δοῦναί τε ἅμα καὶ καρπῶν εὐθηνίαν τοῖς ἐπιχωρίοις καὶ τέκνων διαδοχὴν, μηδὲ ἐπιλιπεῖν αὐτοῖς τὸ τούτων γεννηματικὸν ὕδωρ, ἕως μένουσι δίκαιοι.’ Ταύταις ταῖς εὐχαῖς, πολλὰ προχειρουργήσας ἐξ ἐπιστήμης, ἔτρεψε τὴν πηγὴν, καὶ τὸ πρὶν ὀρφανίας αὐτοῖς καὶ λιμοῦ παραίτιον ὕδωρ, ἐκ τότε εὐτεκνίας καὶ κόρου χορηγὸν κατέστη. Τοσαύτην γοῦν ἐν ταῖς ἀρδείαις ἔχει δύναμιν, ὡς, εἰ καὶ μόνον ἐφάψαιτο τῆς χώρας, νοστιμώτερον εἶναι τῶν μέχρι κόρου χρονιζόντων. Παρὸ καὶ τῶν μὲν δαψιλέστερον χρωμένων ἡ ὄνησίς ἐστιν ὀλίγη, τούτου δὲ τοῦ ὀλίγου δαψιλής. Ἄρδει γοῦν πλέονα τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ πεδίον μὲν ἔπεισιν ἑβδομήκοντα σταδίων μῆκος, εὖρος δὲ εἴκοσιν, ἐκτρέφει τε ἐν αὐτῷ παραδείσους καλλίστους τε καὶ πυκνοτάτους. Τῶν δὲ φοινίκων ἐπαρδομένων γένη πολλὰ, ταῖς γεύσεσι καὶ ταῖς παρηγορίαις διάφορα. Τούτων οἱ πιότεροι 299
πατούμενοι καὶ μέλι δαψιλὲς ἀνιᾶσιν, οὐ πολλῷ τοῦ λοιποῦ χεῖρον. Καὶ μελιττοτρόφος δὲ ἡ χώρα. Φέρει δὲ καὶ ὀποβάλσαμον, ὃ δὴ τιμιώτατον τῶν τῇδε καρπῶν, κύπρον τε καὶ μυροβάλανον· ὡς οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν τινα εἰπόντα, θεῖον εἶναι τὸ χωρίον, ἐν ᾧ δαψιλῆ τὰ σπανιώτατα καὶ κάλλιστα γεννᾶται. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αὐτῷ καρπῶν ἕνεκεν οὐκ ἂν ῥᾳδίως τι παραβληθείη κλίμα τῆς οἰκουμένης· οὕτω τὸ καταβληθὲν πολύχουν ἀναδίδωσιν. Αἴτιον δέ μοι δοκεῖ τὸ θερμὸν τῶν ἀέρων καὶ τὸ τῶν ὑδάτων

εὔγονον, τῶν μὲν προκαλουμένων τὰ φυόμενα καὶ διαχεόντων, τῆς δὲ ἰκμάδος ῥιζούσης ἕκαστον ἰσχυρῶς, καὶ χορηγούσης τὴν ἐν θέρει δύναμιν. Περικαὲς δέ ἐστιν οὕτω τὸ χωρίον, ὡς μηδένα ῥαδίως προσιέναι. Τὸ δὲ ὕδωρ πρὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἀντλούμενον, ἔπειτα ἐξαιθριασθὲν γίνεται ψυχρότατον, καὶ τὴν ἐναντίαν πρὸς τὸ περιέχον φύσιν λαμβάνει· χειμῶνος δὲ ἀνάπαλιν χλιαίνεται, καὶ τοῖς ἐμβαίνουσι γίνεται προσηνέστατον. Ἔστι δὲ καὶ τὸ περιέχον οὕτως εὔκρατον, ὡς λινοῦν ἀμφιέννυσθαι τοὺς ἐπιχωρίους, νιφομένης τῆς ἄλλης Ἰουδαίας. Ἀπέχει δὲ Ἱεροσολύμων μὲν σταδίους ἑκατὸν πεντήκοντα, τοῦ δὲ Ἰορδάνου ἑξήκοντα. Καὶ τὸ μὲν μέχρι Ἱεροσολύμων αὐτῆς ἔρημον καὶ πετρῶδες· τὸ δὲ μέχρι τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Ἀσφαλτίτιδος χθαμαλώτερον μὲν, ἔρημον δὲ ὁμοίως καὶ ἄκαρπον. Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ Ἱεριχοῦντα εὐδαιμονεστάτην οὖσαν ἀποχρώντως δεδήλωται.

4. Ἄξιον δὲ ἀφηγήσασθαι καὶ τὴν φύσιν τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης, ἥτις ἐστὶ πικρὰ μὲν, ὡς ἔφην, καὶ ἄγονος, ὑπὸ δὲ κουφότητος καὶ τὰ βαρύτατα τῶν εἰς αὐτὴν ῥιφέντων ἀναφέρει, καταδῦναι δὲ εἰς τὸν βυθὸν οὐδὲ ἐπιτηδεύσαντα ῥᾴδιον. Ἀφικόμενος γοῦν καθ' ἱστορίαν ἐπ' αὐτὴν Οὐεσπασιανὸς, ἐκέλευσέ τινας τῶν νεῖν οὐκ ἐπισταμένων δεθέντας ὀπίσω τὰς χεῖρας ῥιφῆναι κατὰ τοῦ βυθοῦ· καὶ συνέβη πάντας ἐπινήξασθαι, καθάπερ ὑπὸ πνεύματος ἄνω βιαζομένους. Ἔστι δὲ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡ τῆς χρόας μεταβολὴ θαυμάσιος· τρὶς γὰρ ἑκάστης ἡμέρας τὴν ἐπιφάνειαν ἀλλάσσεται, καὶ πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀνταυγεῖ ποικίλως· τῆς μέντοι ἀσφάλτου κατὰ πολλὰ μέρη βώλους μέλανας ἀναδίδωσιν, αἱ δὲ ἐπινήχονται τό τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος ταύροις ἀκεφάλοις παραπλήσιαι. Προσελαύνοντες δὲ οἱ τῆς λίμνης ἐργάται, καὶ δρασσόμενοι τοῦ συνεστῶτος ἕλκουσιν εἰς τὰ σκάφη· πληρώσασι

δὲ ἀποκόπτειν οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ δι᾽ εὐτονίαν προσήρτηται τῷ μηρύματι τὸ σκάφος, ἕως ἂν ἐμμηνίῳ γυναικῶν αἵματι καὶ οὔρῳ διαλύσωσιν αὐτὴν, οἷς μόνοις εἴκει. Καὶ χρήσιμος δὲ οὐ μόνον ἐστὶν εἰς ἁρμονίας νεῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄκεσιν σωμάτων· εἰς πολλὰ γοῦν τῶν φαρμάκων παραμίσγεται. Ταύτης τῆς λίμνης μῆκος μὲν ὀγδοήκοντα καὶ πεντακόσιοι στάδιοι, καθὸ δὴ μέχρι Ζοάρων τῆς Ἀραβίας ἐκτείνεται, εὖρος δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Γειτνιᾷ δὲ ἡ Σοδομῖτις αὐτῇ, πάλαι μὲν εὐδαίμων γῆ, καρ- 300
πῶν τε ἕνεκα καὶ τῆς κατὰ πόλεις περιουσίας· νῦν δὲ κεκαυμένη πᾶσα. Φασὶ δὲ, ὡς δι᾽ ἀσέβειαν οἰκητόρων κεραυνοῖς κατεφλέγη· ἔστι γοῦν ἔτι λείψανα τοῦ θείου πυρὸς, καὶ πέντε μὲν πόλεων ἰδεῖν σκιάς· ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς καρποῖς σποδιὰν ἀναγεννωμένην, οἳ χρόαν μὲν ἔχουσι τοῖς ἐδωδίμοις ὁμοίαν, δρεψαμένων δὲ χερσὶν εἰς καπνὸν ἀναλύονται καὶ τέφραν. Τὰ μὲν δὴ περὶ τὴν Σοδομῖτιν μυθευόμενα τοιαύτην ἔχει πίστιν ἀπὸ τῆς ὄψεως.

CAP. IX. 1. Ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς πανταχόθεν περιτειχίζων τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἔν τε τῇ Ἱεριχοῖ καὶ ἐν Ἀδίδοις ἐγείρει στρατόπεδα, καὶ φρουρὰς ἀμφοτέραις ἐγκαθίστησιν ἔκ τε τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ συμμαχικοῦ τάγματος. Πέμπει δὲ καὶ εἰς Γέρασα Λούκιον Ἄννιον, παραδοὺς μοῖραν ἱππέων καὶ συχνοὺς πεζῶν. Ὁ μὲν οὖν ἐξ ἐφόδου ἑλὼν τὴν πόλιν, ἀποκτείνει μὲν χιλίους τῶν νέων, ὅσοι μὴ διαφυγεῖν ἔφθασαν· γενεὰς δὲ ᾐχμαλωτίσατο, καὶ τὰς κτήσεις διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεψεν. Ἔπειτα τὰς οἰκίας ἐμπρήσας, ἐπὶ τὰς πέριξ κώμας ἐχώρει. Φυγαὶ δὲ ἦσαν τῶν δυνατῶν, καὶ φθοραὶ τῶν ἀσθενεστέρων· τὸ καταλειφθὲν δὲ πᾶν ἐνεπίπρατο, καὶ, διειληφότος τοῦ πολέμου τήν τε ὀρεινὴν ὅλην καὶ τὴν πεδιάδα πᾶσαν, οἱ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τὰς ἐξόδους ἀφῄρηντο. Τοὺς μὲν γὰρ

αὐτομολεῖν προαιρουμένους οἱ ζηλωταὶ παρεφυλάσσοντο· τοὺς δὲ οὔπω τὰ Ῥωμαίων φρονοῦντας εἶργεν ἡ στρατιὰ, πανταχόθεν τὴν πόλιν περιέχουσα.

2. Οὐεσπασιανῷ δὲ εἰς Καισάρειαν ἐπιστρέψαντι, καὶ παρασκευαζομένῳ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ᾽ αὐτῶν τῶν Ἱεροσολύμων ἐξελαύνειν, ἀγγέλλεται Νέρων ἀνῃρημένος, τρισκαίδεκα βασιλεύσας ἔτη καὶ ἡμέρας ὀκτώ. Περὶ οὗ λέγειν, ὃν τρόπον εἰς τὴν ἀρχὴν ἐξύβρισε, πιστεύσας τὰ πράγματα τοῖς πονηροτάτοις, Νυμφιδίῳ καὶ Τιγελλίνῳ, τοῖς γε ἀναξίοις τῶν ἐξελευθέρων· καὶ ὡς ὑπὸ τούτων ἐπιβουλευθεὶς κατελείφθη μὲν ὑπὸ τῶν φυλάκων ἁπάντων, διαδρὰς δὲ σὺν τέτρασι τῶν πιστῶν ἀπελευθέρων, ἐν τοῖς προαστείοις ἑαυτὸν ἀνεῖλε· καὶ ὡς οἱ καταλύσαντες αὐτὸν οὐ μετὰ πολὺν χρόνον δίκας ἔδοσαν· τόν τε κατὰ τὴν Γαλατίαν πόλεμον, ὡς ἐτελεύτησε, καὶ πῶς Γάλβας ἀποδειχθεὶς αὐτοκράτωρ εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Ἱσπανίας, καὶ ὡς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αἰτιασθεὶς ἐπὶ ταπει-
301 νοφροσύνῃ ἐδολοφονήθη κατὰ μέσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν, ἀπεδείχθη τε αὐτοκράτωρ Ὄθων· τήν τε τούτου στρατιὰν ἐπὶ τοὺς Οὐϊτελλίου στρατηγοὺς καὶ κατάλυσιν, ἔπειτα τοὺς κατὰ Οὐϊτέλλιον ταράχους, καὶ τὴν περὶ τὸ Καπετώλιον συμβολήν· ὅπως τε Ἀντώνιος Πρῖμος καὶ Μουκιανὸς, διαφθείραντες Οὐϊτέλλιον καὶ τὰ Γερμανικὰ τάγματα, κατέστειλαν τὸν ἐμφύλιον πόλεμον — πάντα ταῦτα διεξιέναι μὲν ἐπ᾽ ἀκριβὲς παρῃτησάμην, ἐπειδὴ δι᾽ ὄχλου πᾶσίν ἐστι, καὶ πολλοῖς Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων ἀναγέγραπται. Συναφείας δὲ ἕνεκα τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦ μὴ διηρτῆσθαι τὴν ἱστορίαν, κεφαλαιωδῶς ἕκαστον ἐπεσημηνάμην. Οὐεσπασιανὸς τοίνυν τὸ μὲν πρῶτον ἀνεβάλλετο τὴν τῶν Ἱεροσολύμων στρατείαν, καραδοκῶν, πρὸς τίνα ῥέψει τὸ κρατεῖν μετὰ Νέρωνα. Αὖθις δὲ Γάλβαν ἀκούσας αὐτοκράτορα, πρὶν ἐπιστεῖλαί τι περὶ τοῦ πολέμου καὶ ἐκεῖνον,

οὐκ ἐπεχείρει. Πέμπει δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν υἱὸν Τίτον, ἀσπασόμενον καὶ ληψόμενον τὰς περὶ Ἰουδαίων ἐντολάς. Τῆς αὐτῆς δὲ αἰτίας ἅμα Τίτῳ καὶ Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς πρὸς Γάλβαν ἔπλει, καὶ διὰ τῆς Ἀχαΐας, χειμῶνος γὰρ ἦν ὥρα, μακραῖς ναυσὶ πλεόντων, φθάνει Γάλβας ἀναιρεθεὶς μετὰ μῆνας ἑπτὰ καὶ ἴσας ἡμέρας. Ἐξ οὗ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν Ὄθων, ἀντιποιούμενος τῶν πραγμάτων. Ὁ μὲν οὖν Ἀγρίππας εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικέσθαι διέγνω, μηδὲν ὀῤῥωδήσας πρὸς τὴν μεταβολήν. Τίτος δὲ κατὰ δαιμόνιον ὁρμὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Συρίαν ἔπλει, καὶ κατὰ τάχος εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται πρὸς τὸν πατέρα. Καὶ οἱ μὲν μετέωροι περὶ τῶν ὅλων ὄντες, ὡς ἂν σαλευομένης τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ὑπερεώρων τὴν ἐπὶ Ἰουδαίους στρατείαν, καὶ διὰ τὸν περὶ τῆς πατρίδος φόβον τὴν ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους ὁρμὴν ἄωρον ἐνόμιζον.

3. Ἐπανίσταται δὲ ἄλλος τοῖς Ἱεροσολύμοις πόλεμος. Υἱὸς ἦν Γιώρα Σίμων τις, Γερασηνὸς τὸ γένος, νεανίας πανουργίᾳ μὲν ἡττώμενος Ἰωάννου προκατέχοντος ἤδη τὴν πόλιν, ἀλκῇ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ διαφέρων, δι᾽ ἣν καὶ ὑπὸ Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως φυγαδευθεὶς ἐξ ἧς εἶχε τοπαρχίας Ἀκραβατηνῆς, πρὸς τοὺς κατειληφότας τὴν Μασάδαν λῃστὰς παραγίνεται. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἦν αὐτοῖς δι᾽ ὑποψίας, εἰς τὸ κατωτέρω γοῦν φρούριον ἐπέτρεψαν αὐτῷ παρελθεῖν ἅμα ταῖς γυναιξὶν, ἃς ἄγων ἧκεν, αὐτοὶ τὸ ὑψηλότερον οἰκοῦντες. Αὖθις δὲ διὰ συγγένειαν ἠθῶν, καὶ ὅτι πιστὸς ἐδόκει, συμπροενόμευε γοῦν αὐτοῖς ἐξιὼν, καὶ συνεπόρθει τὰ περὶ τὴν Μασάδαν· οὐ μὴν ἐπὶ τὰ μείζω παρακαλῶν ἔπειθεν. Οἱ μὲν γὰρ ἐν ἔθει ὄντες τῷ φρουρίῳ, καθάπερ φωλεοῦ χωρίζεσθαι μακρὰν ἐδεδοίκεσαν· ὁ δὲ τυραννιῶν, καὶ μεγάλων ἐφιέμενος, ἐπειδὴ καὶ τὴν Ἀνάνου τελευτὴν ἤκουσεν, εἰς τὴν 302
ὀρεινὴν ἀφίσταται, καὶ προκηρύξας δούλοις μὲν

ἐλευθερίαν, γέρας δὲ ἐλευθέροις, τοὺς πανταχόθεν πονηροὺς συνήθροιζεν.

4. Ὡς δὲ ἦν αὐτῷ καρτερὸν ἤδη τὸ σύνταγμα, τὰς ἀνὰ τὴν ὀρεινὴν κώμας κατέτρεχεν· ἀεὶ δὲ πλειόνων προσγινομένων, ἐθάῤῥει καταβαίνειν εἰς τὰ χθαμαλώτερα. Καὶ ἐπειδὴ πόλεσιν ἤδη φοβερὸς ἦν, πολλοὶ πρὸς τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν εὔροιαν τῶν κατορθωμάτων ἐφθείροντο δυνατοί. Καὶ οὐκ ἔτι ἦν δούλων μόνον, οὐδὲ λῃστῶν στρατὸς, ἀλλὰ καὶ δημοτικῶν οὐκ ὀλίγων, ὡς πρὸς βασιλέα πειθαρχία. Κατέτρεχε δὲ τὴν Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν, καὶ τὰ μέχρι τῆς μεγάλης Ἰδουμαίας. Κατὰ γὰρ κώμην τινὰ καλουμένην Ναῒν τεῖχος κατασκευάσας, ὥςπερ φρουρίῳ πρὸς ἀσφάλειαν ἐχρῆτο. Κατὰ δὲ τὴν Φαρὰν προςαγορευομένην φάραγγα, πολλὰ μὲν ἀνευρύνας σπήλαια, πολλὰ δὲ εὑρὼν ἕτοιμα, ταμιείοις ἐχρῆτο θησαυρῶν καὶ τῆς λείας ἐκδοχείοις. Ἀνετίθει δὲ καὶ τοὺς ἁρπαζομένους εἰς αὐτὰ καρποὺς, οἵ τε πολλοὶ τῶν λόχων δίαιταν εἶχον ἐν ἐκείνοις· δῆλος δὲ ἦν τό τε σύνταγμα προγυμνάζων καὶ τὰς παρασκευὰς κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων.

5. Ὅθεν οἱ ζηλωταὶ, δείσαντες αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ προλαβεῖν βουλόμενοι τὸν κατ᾽ αὐτῶν τρεφόμενον, ἐξιᾶσι μετὰ τῶν ὅπλων οἱ πλείους· ὑπαντιάζει δὲ Σίμων, καὶ παραταξάμενος συχνοὺς μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, συνελαύνει δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πόλιν. Οὔπω δὲ θαῤῥῶν τῇ δυνάμει τοῦ μὲν τοῖς τείχεσι προςβαλεῖν ἀπετράπη, χειρώσασθαι δὲ πρότερον τὴν Ἰδουμαίαν ἐπεβάλλετο. Καὶ δὴ διςμυρίους ἔχων ὁπλίτας, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς ὅρους αὐτῆς. Οἱ δὲ ἄρχοντες τῶν Ἰδουμαίων κατὰ τάχος ἀθροίσαντες ἐκ τῆς χώρας τὸ μαχιμώτατον, περὶ πεντακιςχιλίους καὶ διςμυρίους, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐάσαντες φρουρεῖν τὰ σφέτερα, διὰ τὰς τῶν ἐν Μασάδᾳ σικαρίων καταδρομὰς, ἐδέχοντο τὸν Σίμωνα πρὸς τοῖς ὅροις. Ἔνθα συμβαλὼν αὐτοῖς, καὶ

δι᾽ ὅλης πολεμήσας ἡμέρας, οὔτε νενικηκὼς οὔτε
νενικημένος διεκρίθη· καὶ ὁ μὲν εἰς τὴν Ναΐν, οἱ
δὲ Ἰδουμαῖοι διελύθησαν ἐπ᾽ οἴκου. Καὶ μετ᾽ οὐ
πολὺ Σίμων μείζονι δυνάμει πάλιν εἰς τὴν χώραν
αὐτῶν ὥρμητο· στρατοπεδευσάμενος δὲ κατά τινα
κώμην, ἣ Θεκωὲ καλεῖται, πρὸς τοὺς ἐν Ἡρωδίῳ
φρουροὺς, ὅπερ ἦν πλησίον, Ἐλεάζαρόν τινα τῶν
ἑταίρων ἔπεμψε, πείσοντα παραδοῦναι τὸ ἔρυμα.
Τοῦτον οἱ φύλακες ἑτοίμως ἐδέξαντο, τὴν αἰτίαν
ἀγνοοῦντες, δι᾽ ἣν ἥκοι· φθεγξάμενον δὲ περὶ πα-
ραδόσεως ἐδίωκον σπασάμενοι τὰ ξίφη, μέχρι φυ-
γῆς τόπον οὐκ ἔχων ἔῤῥιψεν ἀπὸ τοῦ τείχους ἑαυ-
τὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην φάραγγα. Καὶ ὁ μὲν αὐ-
τίκα τελευτᾷ, τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις ἤδη κατοῤῥωδοῦσι
τὴν ἰσχὺν τοῦ Σίμωνος, ἔδοξε πρὸ τοῦ συμβαλεῖν
κατασκέψασθαι τὴν στρατιὰν τῶν πολεμίων.

6. Εἰς τοῦτο δὲ ὑπηρέτην ἑαυτὸν ἑτοίμως ἐπε-
δίδου Ἰάκωβος, εἷς τῶν ἡγεμόνων, προδοσίαν ἐν- 303
θυμούμενος. Ὁρμήσας γοῦν ἀπὸ τῆς Ἀλούρου —
κατὰ γὰρ ταύτην συνήθροιστο τὴν κώμην τότε τῶν
Ἰδουμαίων τὸ στράτευμα — παραγίνεται πρὸς Σί-
μωνα, καὶ πρῶτον αὐτῷ παραδώσειν συντίθεται τὴν
αὑτοῦ πατρίδα, λαβὼν ὅρκους, ὡς ἀεὶ τίμιος ὢν
διατελοίη, συνεργήσειν δὲ ὑπέσχετο καὶ περὶ τῆς
ὅλης Ἰδουμαίας. Ἐφ᾽ οἷς ἑστιαθεὶς φιλοφρόνως
ὑπὸ τοῦ Σίμωνος, καὶ λαμπραῖς ἐπαρθεὶς ὑποσχέ-
σεσιν, ἐπειδήπερ εἰς τοὺς σφετέρους ὑπέστρεψεν,
τὸ μὲν πρῶτον πολλαπλασίονα τὴν στρατιὰν τοῦ
Σίμωνος ἐψεύδετο· ἔπειτα δεξιούμενος τούς τε ἡγε-
μόνας, καὶ κατ᾽ ὀλίγους πᾶν τὸ πλῆθος, ἐνῆγεν,
ὥστε δέξασθαι τὸν Σίμωνα, καὶ παραδοῦναι δίχα
μάχης αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἀρχήν. Ἅμα δὲ ταῦτα
διαπραττόμενος, καὶ Σίμωνα δι᾽ ἀγγέλων ἐκάλει,
σκεδάσειν ὑπισχνούμενος τοὺς Ἰδουμαίους· ὃ δὴ
παρέσχεν. Ὡς γὰρ ἦν ἤδη πλησίον ἡ στρατιὰ,
πρῶτος ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, μετὰ τῶν συν-

διεφθαρμένων ἔφευγε. Πτοία δὲ ἐμπίπτει παντὶ τῷ πλήθει, καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν λυθέντες ἐκ τῆς τάξεως ἀνεχώρουν ἕκαστοι πρὸς τὰ ἴδια.

7. Σίμων δὲ παρὰ δόξαν εἰς τὴν Ἰδουμαίαν εἰσήλασεν ἀναιμωτὶ, καὶ προσβαλὼν ἀδοκήτως πρῶτον αἱρεῖ τὴν πόλιν Χεβρὼν, ἐν ᾗ πλείστης ἐκράτησε λείας, πάμπολυν δὲ διήρπασε καρπόν· ὡς δὲ φασὶν οἱ ἐπιχώριοι τὴν Χεβρὼν, οὐ μόνον τῶν τῇδε πόλεων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μέμφεως ἀρχαιοτέραν, δισχίλια γοῦν αὐτῇ καὶ τριακόσια ἔτη συνηρίθμητο. Μυθεύουσι δὲ αὐτὴν καὶ οἰκητήριον Ἀβράμου τοῦ Ἰουδαίων προγόνου γεγονέναι, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀπανάστασιν, τούς τε παῖδας αὐτοῦ λέγουσι καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον ἔνθεν· ὧν καὶ τὰ μνημεῖα μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῇδε τῇ πολίχνῃ δείκνυται, πάνυ καλῆς μαρμάρου καὶ φιλοτίμως εἰργασμένα. Δείκνυται δὲ ἀπὸ σταδίων ἓξ τοῦ ἄστεως τερέβινθος μεγίστη, καὶ φασὶ τὸ δένδρον ἀπὸ τῆς κτίσεως μέχρι νῦν διαμένειν. Ἔνθεν ὁ Σίμων διὰ πάσης ἐχώρει τῆς Ἰδουμαίας, οὐ μόνον πόλεις καὶ κώμας πορθῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἅπασαν λυμαινόμενος· δίχα γὰρ τῶν ὁπλιτῶν, τέσσαρες αὐτῷ συνείποντο μυριάδες, ὡς μηδὲ τῶν ἐπιτηδείων ἐξαρκούντων πρὸς τὸ πλῆθος. Προσῆν δὲ ταῖς χρείαις ὠμότης τε αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸ γένος ὀργή, δι᾽ ἃ μᾶλλον ἐξερημοῦσθαι συνέβαινε τὴν Ἰδουμαίαν. Καθάπερ δὲ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων κατόπιν ὕλην ἐστὶν ἰδεῖν ἐψιλωμένην πᾶσαν, οὕτω τὸ κατὰ νώτου τῆς Σίμωνος στρατιᾶς ἐρημία κατελείπετο. Καὶ τὰ μὲν ἐμπιπράντες, τὰ δὲ κατασκάπτοντες, πᾶν δὲ τὸ πεφυκὸς ἀνὰ τὴν χώραν ἢ συμπατοῦντες ἠφάνιζον, ἢ νεμόμενοι, καὶ τὴν ἐνεργὸν ὑπὸ τῆς πορείας σκληροτέραν ἐποίουν τῆς ἀκάρπου. Καθό-
304 λου τε εἰπεῖν, οὐδὲ σημεῖόν τι κατελείπετο τοῖς πορθουμένοις τοῦ γεγονέναι.

8. Ταῦτα πάλιν τοὺς ζηλωτὰς ἐπήγειρε, καὶ

φανερῶς μὲν ἀντιπαρατάξασθαι κατέδεισαν· προλοχίσαντες δὲ ἐν ταῖς παρόδοις ἁρπάζουσι τοῦ Σίμωνος τὴν γυναῖκα, καὶ τῆς περὶ αὐτὴν θεραπείας συχνούς. Ἔπειτα ὡς αὐτὸν ᾐχμαλωτισμένοι τὸν Σίμωνα, γεγηθότες εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεψαν, καὶ ὅσον οὐδέπω προςεδόκων καταθέμενον τὰ ὅπλα περὶ τῆς γυναικὸς ἱκετεύσειν. Τὸν δὲ οὐκ ἔλεος εἰςεισιν, ἀλλ᾽ ὀργὴ περὶ τῆς ἡρπασμένης· καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τῶν Ἱεροσολύμων ἐλθὼν, καθάπερ τὰ τρωθέντα τῶν θηρίων, ἐπειδὴ τοὺς τρώσαντας οὐ κατέλαβεν, ἐφ᾽ οὓς εὗρε τὸν θυμὸν ἠφίει. Ὅσοι γοῦν λαχανείας ἕνεκεν ἢ φρυγανισμοῦ προεληλύθεισαν ἔξω πυλῶν, ἀνόπλους καὶ γέροντας, συλλαμβάνων ᾐκίζετο, καὶ διέφθειρε δι᾽ ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως, μονονουχὶ καὶ νεκρῶν γευόμενος τῶν σωμάτων. Πολλοὺς δὲ καὶ χειροκοπήσας εἰςέπεμπε καταπλήξασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα, καὶ διαστασιάσαι τὸν δῆμον ἐπιχειρῶν πρὸς τοὺς αἰτίους. Ἐντέταλτο δὲ αὐτοῖς λέγειν, ὅτι ‘Σίμων θεὸν ὄμνυσι τὸν πάντων ἔφορον, εἰ μὴ θᾶττον ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, ῥήξας τὸ τεῖχος, τοιαῦτα διαθήσειν πάντας τοὺς κατὰ τὴν πόλιν, μηδεμιᾶς φεισάμενος ἡλικίας, μηδὲ ἀπὸ τῶν ἀναιτίων διακρίνας τοὺς αἰτίους.’ Τούτοις οὐ μόνον ὁ δῆμος, ἀλλὰ καὶ οἱ ζηλωταὶ καταπλαγέντες, ἀποπέμπουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, καὶ τότε μὲν ἐκμειλιχθεὶς ὀλίγον, ἀνεπαύσατο τοῦ συνεχοῦς φόνου.

9. Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν στάσις ἦν καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας. Ἀνῃρεῖτο μὲν γὰρ κατὰ μέσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν Γάλβας, ἀποδεδειγμένος δὲ αὐτοκράτωρ Ὄθων ἐπολέμει Οὐϊτελλίῳ βασιλιῶντι· τοῦτον γὰρ ᾕρητο τὰ κατὰ Γερμανίαν τάγματα. Καὶ γενομένης συμβολῆς κατὰ Βηδριακὸν τῆς Γαλατίας πρός τε Οὐάλεντα καὶ Καικίνναν τοὺς Οὐϊτελλίου στρατηγοὺς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ περιῆν Ὄθων, τῇ δευτέρᾳ δὲ

τοῦ Οὐϊτελλίου στρατιωτικόν· καὶ πολλοῦ φόνου γενομένου διεχρήσατο μὲν Ὄθων ἑαυτὸν, ἐν Βρεξέλλῳ τὴν ἧτταν πυθόμενος, ἡμέρας δύο καὶ τρεῖς μῆνας κρατήσας τῶν πραγμάτων. Προσεχώρησε δὲ τοῖς Οὐϊτελλίου στρατηγοῖς καὶ τοῦ Ὄθωνος ἡ στρατιὰ, καὶ κατέβαινεν αὐτὸς εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τῆς δυνάμεως. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ Οὐεσπασιανὸς, ἀναστὰς ἐκ τῆς Καισαρείας πέμπτῃ Δαισίου μηνὸς, ὥρμησεν ἐπὶ τὰ μηδέπω κατεστραμμένα τῶν τῆς Ἰουδαίας χωρίων. Ἀναβὰς δὲ εἰς τὴν ὀρεινὴν αἱρεῖ δύο τοπαρχίας, τήν τε Γοφνιτικὴν καὶ τὴν Ἀκραβατηνὴν καλουμένην, μεθ᾽ ἃς Βηθηλᾶ τε καὶ
305 Ἐφραῒμ πολίχνια, οἷς φρουροὺς ἐγκαταστήσας μέχρις Ἱεροσολύμων ἱππάζετο. Φθορὰ δὲ ἦν πολλῶν καταλαμβανομένων, καὶ πολλοὺς ᾐχμαλωτίζετο. Κερεάλιος δὲ αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων, μοῖραν ἱππέων καὶ πεζῶν ἀναλαβὼν τὴν ἄνω καλουμένην Ἰδουμαίαν ἐπόρθει, καὶ Καφεθρὰ μὲν ψευδοπολίχνιον ἐξ ἐφόδου λαβὼν ἐμπίπρησιν, ἑτέραν δὲ καλουμένην Καφαραβὶν προσβαλὼν ἐπολιόρκει. Πάνυ δὲ ἦν ἰσχυρὸν τὸ τεῖχος· καὶ τρίψεσθαι προσδοκῶντι πλείω χρόνον αἰφνιδίως ἀνοίγουσιν οἱ ἔνδον τὰς πύλας, καὶ μεθ᾽ ἱκετηριῶν προσελθόντες αὑτοὺς παρέδοσαν. Κερεάλιος δὲ τούτους παραστησάμενος, ἐπὶ Χεβρὼν ἑτέρας πόλεως ἀρχαιοτάτης ἐχώρει. Κεῖται δὲ, ὡς ἔφην, αὕτη κατὰ τὴν ὀρεινὴν, οὐ πόῤῥω Ἱεροσολύμων· βιασάμενος δὲ τὰς εἰσόδους, τὸ μὲν ἐγκαταλειφθὲν πλῆθος ἡβηδὸν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ ἄστυ καταπίμπρησι. Καὶ πάντων ἤδη κεχειρωμένων πλὴν Ἡρωδίου καὶ Μασάδας καὶ Μαχαιροῦντος, — ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν λῃστῶν κατείληπτο, — σκοπὸς ἤδη τὰ Ἱεροσόλυμα προέκειτο Ῥωμαίοις.

10. Ὁ δὲ Σίμων, ὡς ἐῤῥύσατο παρὰ τῶν ζηλωτῶν τὴν γυναῖκα, πάλιν ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰδουμαίας ὑπέστρεψε· καὶ περιελαύνων πανταχόθεν τὸ ἔθνος, εἰς Ἱεροσόλυμα πολλοὺς φεύγειν συνηνά-

γκασεν. Εἵπετο δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κυκλωσάμενος αὖθις τὸ τεῖχος, ὅντινα λάβοι τῶν προσιόντων κατὰ τὴν χώραν ἐργατῶν διέφθειρεν. Ἦν δὲ τῷ δήμῳ Σίμων μὲν ἔξωθεν Ῥωμαίων φοβερώτερος, οἱ ζηλωταὶ δὲ ἔνδον ἑκατέρων χαλεπώτεροι. Καὶ ἐν τούτοις ἐπίνοια κακῶν καὶ τόλμη τὸ σύνταγμα τῶν Γαλιλαίων διέφθειρε· τόν τε γὰρ Ἰωάννην παρῆγον εἰς ἰσχὺν οὗτοι, καὶ ἐκεῖνος αὐτοὺς ἐξ ἧς περιεποιήσατο δυναστείας ἠμείβετο, πάντα ἐπιτρέπων δρᾶν, ὧν ἕκαστος ἐπεθύμει. Πόθοι δὲ ἦσαν ἁρπαγῆς ἀπλήρωτοι, καὶ τῶν πλουσίων οἴκων ἔρευνα, φόνος τε ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν ὕβρεις ἐπαίζοντο, μεθ᾽ αἵματος δὲ τὰ συληθέντα κατέπινον, καὶ μετὰ ἀδείας ἐνεθηλυπάθουν τῷ κόρῳ, κόμας συνθετιζόμενοι, καὶ γυναικείας ἐσθῆτας ἀναλαμβάνοντες, καταντλούμενοι δὲ μύροις, καὶ πρὸς εὐπρέπειαν ὑπογράφοντες ὀφθαλμούς. Οὐ μόνον δὲ κόσμον, ἀλλὰ καὶ πάθη γυναικῶν ἐμιμοῦντο, καὶ δι᾽ ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀθεμίτους ἡδονὰς ἐπενόησαν· ἀνειλινδοῦντο δὲ ὥσπερ πορνείῳ τῇ πόλει, καὶ πᾶσαν ἀκαθάρτοις ἐμίαναν ἔργοις. Γυναικιζόμενοι δὲ τὰς ὄψεις ἐφόνων ταῖς δεξιαῖς, θρυπτόμενοι δὲ τοῖς βαδίσμασιν ἐπιόντες ἐξαπίνης ἐγίνοντο πολεμισταί, τά τε ξίφη προφέροντες ἀπὸ τῶν βεβαμμένων χλανίδων τὸν προστυχόντα διήλαυνον. Τοὺς ἀποδιδράσκοντας δὲ Ἰωάννην Σίμων φονικώτερος ἐξεδέχετο, καὶ διαφυγών τις τὸν ἐντὸς τοῦ τείχους τύραννον ὑπὸ τοῦ πρὸ πυλῶν διεφθείρετο. Πᾶσα δὲ φυγῆς ὁδὸς τοῖς αὐτομολεῖν πρὸς Ῥωμαίους βουλομένοις ἀπεκόπτετο.

11. Διεστασιάζετο δὲ ἡ πρὸς τὸν Ἰωάννην δύναμις, καὶ πᾶν ὅσον ἦν Ἰδουμαῖον ἐν αὐτῇ χωρι-
σθὲν ἐπεχείρει τῷ τυράννῳ φθόνῳ τε τῆς ἰσχύος 306
αὐτοῦ καὶ μίσει τῆς ὠμότητος. Συμβαλόντες δὲ ἀναιροῦσί τε πολλοὺς τῶν ζηλωτῶν, καὶ συνελαύνουσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν κατα-

σκευάσθεῖσαν ὑπὸ Γραπτῆς, — συγγενὴς δὲ ἦν αὐτῇ τοῦ τῶν Ἀδιαβηνῶν βασιλέως Ἰζάτου, — συνειςπίπτουσι δὲ οἱ Ἰδουμαῖοι, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ ἱερὸν ἐξώσαντες τοὺς ζηλωτὰς, ἐφ᾽ ἁρπαγὴν ἐτράποντο τῶν Ἰωάννου χρημάτων· κατὰ γὰρ τὴν προειρημένην αὐλὴν αὐτός τε ἦν, καὶ ἐκεῖ τὰ λάφυρα τῆς τυραννίδος κατέθετο. Ἐν δὲ τούτῳ τὸ κατὰ τὴν πόλιν ἐσκεδασμένον πλῆθος τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν πρὸς τοὺς διαπεφευγότας ἠθροίσθη, καὶ κατάγειν αὐτοὺς παρεσκευάζετο Ἰωάννης ἐπί τε τὸν δῆμον καὶ τοὺς Ἰδουμαίους. Τοῖς δὲ οὐχ οὕτω τὴν ἔφοδον αὐτῶν καταδεῖσαι παρέστη μαχιμωτέροις οὖσιν, ὡς τὴν ἀπόνοιαν, μὴ νύκτωρ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ παρειςδύντες αὐτούς τε διαφθείρωσι, καὶ τὸ ἄστυ καταπρήσωσι. Συνελθόντες οὖν μετὰ τῶν ἀρχιερέων ἐβουλεύοντο, τίνα χρὴ τρόπον φυλάξασθαι τὴν ἐπίθεσιν. Θεὸς δὲ ἄρα τὰς γνώμας αὐτῶν εἰς κακὸν ἔτρεψε, καὶ χαλεπώτερον ἀπωλείας ἐπενόησαν τὸ πρὸς σωτηρίαν φάρμακον. Ἵνα γοῦν καταλύσωσιν Ἰωάννην, ἔκριναν Σίμωνα δέχεσθαι, καὶ μεθ᾽ ἱκετηριῶν δεύτερον εἰςαγαγεῖν ἑαυτοῖς τύραννον. Ἐπεραίνετο δὲ ἡ βουλή. Καὶ τὸν ἀρχιερέα Ματθίαν πέμψαντες ἐδέοντο Σίμωνος εἰςελθεῖν, ὃν πολλάκις ἔδεισαν. Συμπαρεκάλουν δὲ οἱ ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων τοὺς ζηλωτὰς φεύγοντες, πόθῳ τῶν οἴκων καὶ τῶν κτημάτων. Ὁ δὲ αὐτοῖς ὑπερηφάνως κατανεύσας τὸ δεσπόζειν, εἰςέρχεται μὲν ὡς ἀπαλλάξων τῶν ζηλωτῶν τὴν πόλιν, σωτὴρ ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ κηδεμὼν εὐφημούμενος. Παρελθὼν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐσκόπει τὰ περὶ τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας, καὶ τοὺς καλέσαντας οὐχ ἧττον ἐχθροὺς ἐνόμιζεν, ἢ καθ᾽ ὧν ἐκέκλητο.

12. Σίμων μὲν οὕτως ἐνιαυτῷ τρίτῳ τοῦ πολέμου Ξανθικῷ μηνὶ Ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς ἐγένετο. Ἰωάννης δὲ καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος, εἰργόμενον τῶν ἐξόδων τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὰ τῆς πόλεως ἀπολωλεκό-

τες — παραχρῆμα γὰρ τὰ ἐκείνων οἱ περὶ τὸν Σί-
μωνα διήρπασαν — ἐν ἀπόρῳ τὴν σωτηρίαν εἶχον.
Προςέβαλλε δὲ τῷ ἱερῷ Σίμων, τοῦ δήμου βοη-
θοῦντος· καὶ ἐκεῖνοι καταστάντες ἐπὶ τῶν στοῶν
καὶ τῶν ἐπάλξεων, ἠμύνοντο τὰς προςβολὰς, συχ-
νοὶ δὲ ἔπιπτον τῶν περὶ Σίμωνα, καὶ πολλοὶ τραυ-
ματίαι κατεφέροντο· ῥᾳδίως γὰρ ἐξ ὑπερδεξίου τὰς
βολὰς οἱ ζηλωταὶ, καὶ οὐκ ἀστόχους ἐποιοῦντο.
Πλεονεκτοῦντες δὲ τῷ τόπῳ, καὶ πύργους ἔτι προ-
κατεσκεύασαν τέσσαρας μεγίστους, ὡς ἀφ᾽ ὑψηλοτέ-
ρων ποιοῖντο τὰς ἀφέσεις, τὸν μὲν κατὰ τὴν ἀνα- 307
τολικὴν καὶ βορείαν γωνίαν, τὸν δὲ τοῦ ξυστοῦ κα-
θύπερθεν, τὸν δὲ τρίτον κατὰ γωνίαν ἄλλην ἀντικρὺ τῆς
κάτω πόλεως, ὁ δὲ λοιπὸς ὑπὲρ τὴν κορυφὴν κατε-
σκεύαστο τῶν παστοφορίων· ἔνθα τῶν ἱερέων εἷς ἐξ
ἔθους ἱστάμενος ἑκάστην ἑβδομάδα εἰςιοῦσαν προς-
σήμαινε σάλπιγγι δείλης, καὶ τελεσθεῖσαν αὖθις περὶ
ἑσπέραν, ὅτε μὲν ἀνεργεῖν τῷ λαῷ καταγγέλλων, ὅτε
δὲ ἔργων ἔχεσθαι. Διέστησαν δὲ ἐπὶ τῶν πύργων
ὀξυβελεῖς τε καὶ λιθοβόλους μηχανὰς, τούς τε τοξό-
τας καὶ σφενδονήτας. Ἔνθα δὴ τὰς μὲν προςβο-
λὰς ὀκνηροτέρας ἐποιεῖτο ὁ Σίμων, μαλακιζομένων
αὐτῷ τῶν πλειόνων, ἀντεῖχε δὲ ὅμως περιουσίᾳ δυ-
νάμεως· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὀργάνων βέλη πόῤῥωτέρω
φερόμενα πολλοὺς τῶν μαχομένων ἀνῄρει.

CAP. X. 1. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν περιέσχε καὶ
τὴν Ῥώμην πάθη χαλεπώτερα. Παρῆν μὲν γὰρ
ἀπὸ Γερμανίας Οὐϊτέλλιος ἅμα τῷ στρατιωτικῷ
πολὺ πλῆθος ἐπισυρόμενος ἕτερον. Μὴ χωρούμε-
νος δὲ τοῖς ἀποδεδειγμένοις εἰς τοὺς στρατιώτας
περιβόλοις, ὅλην ἐποιήσατο τὴν Ῥώμην στρατόπε-
δον, καὶ πᾶσαν οἰκίαν ὁπλιτῶν ἐπλήρωσεν. Οἱ δὲ
ἀήθεσιν ὀφθαλμοῖς τὸν Ῥωμαίων πλοῦτον θεασά-
μενοι, καὶ περιλαμφθέντες πάντοθεν ἀργύρῳ τε καὶ
χρυσῷ, τὰς ἐπιθυμίας μόλις κατεῖχον, ὥςτε μὴ ἐφ᾽

ἁρπαγὰς τρέπεσθαί τε, καὶ τοὺς ἐμποδὼν γινομέ-
νους ἀναιρεῖν. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν
τούτοις ἦν.

2. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ὡς τὰ πλησίον Ἱεροσολύ-
μων καταστρεψάμενος ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν,
ἀκούει τὰς κατὰ τὴν Ῥώμην ταραχὰς, καὶ Οὐϊτέλ-
λιον αὐτοκράτορα. Τοῦτο οὖν αὐτὸν, καίπερ ἄρχε-
σθαι καθάπερ ἄρχειν καλῶς ἐπιστάμενον, εἰς ἀγα-
νάκτησιν προήγαγε, καὶ τὸν μὲν ὡς ἐρήμου κατα-
μανέντα τῆς ἡγεμονίας ἠδόξει δεσπότην. Περιαλ-
γήσας δὲ τῷ πάθει καρτερεῖν τὴν βάσανον οὐχ οἷός
τε ἦν, καὶ τῆς πατρίδος πορθουμένης ἑτέροις προς-
ευσχολεῖν πολέμοις· ἀλλ᾽ ὅσον ὁ θυμὸς ἤπειγεν ἐπὶ
τὴν ἄμυναν, τοσοῦτον εἶργεν ἡ ἔννοια τοῦ διαστή-
ματος· πολλὰ γὰρ φθάσαι πανουργήσασαν τὴν τύ-
χην, πρὶν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν περαιωθῆναι, καὶ
ταῦτα χειμῶνος ὥρᾳ πλέοντα, σφαδάζουσαν ἤδη κα-
τεῖχε τὴν ὀργήν.

3. Συνιόντες δὲ οἵ τε ἡγεμόνες καὶ οἱ στρα-
τιῶται καθ᾽ ἑταιρίαν, φανερῶς ἤδη μεταβολὴν ἐβου-
308 λεύοντο, καὶ διαγανακτοῦντες ἐβόων, ὡς ἐπὶ τῆς
Ῥώμης στρατιῶται τρυφῶντες, καὶ μηδὲ ἀκούειν
πολέμου φήμην ὑπομένοντες, διαχειροτονοῦσιν οἷς
βούλονται τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πρὸς ἐλπίδα λημμά-
των ἀποδεικνύουσιν αὐτοκράτορας· αὐτοὶ δὲ διὰ
τοσούτων κεχωρηκότες πόνων, καὶ γηρῶντες ὑπὸ
τοῖς κράνεσιν, ἑτέροις χαρίζονται τὴν ἐξουσίαν, καὶ
ταῦτα τὸν ἀξιώτερον ἄρχειν παρ᾽ αὐτοῖς ἔχοντες.
Τίνα δικαιοτέραν ποτὲ τῆς εἰς αὐτοὺς εὐνοίας ἀπο-
δώσειν ἀμοιβὴν, εἰ τὴν νῦν καταπρόοιντο; Τοσού-
τῳ δὲ εἶναι Οὐεσπασιανὸν ἡγεμονεύειν Οὐϊτελλίου
δικαιότερον, ὅσῳ καὶ αὐτοὺς τῶν ἐκεῖνον ἀποδει-
ξάντων· οὐ γὰρ δὴ μικροτέρους τῶν ἀπὸ Γερμα-
νίας διενηνοχέναι πολέμους, οὐδὲ τῶν ἐκεῖθεν κατα-
γόντων τὸν τύραννον ἡττῆσθαι τοῖς ὅπλοις. Ἀγῶ-
νος δ᾽ ἐνδεήσειν οὐδέν· οὐ γὰρ τὴν σύγκλητον, ἢ

τῶν Ῥωμαίων δῆμον ἀνέξεσθαι τῆς Οὐϊτελλίου λα-
γνείας ἀντὶ τῆς Οὐεσπασιανοῦ σωφροσύνης· οὐδὲ
ἀντὶ μὲν ἡγεμόνος ἀγαθοῦ τύραννον ὠμότατον,
ἄπαιδα δὲ ἀντὶ πατρὸς αἱρεῖσθαι προστάτην· μέγι-
στον γὰρ δὴ πρὸς ἀσφάλειαν εἰρήνης εἶναι τὰς γνη-
σίους τῶν βασιλέων ὑπεροχάς. Εἴτε οὖν ἐμπειρίᾳ
γήρως προσήκει τὸ ἄρχειν, Οὐεσπασιανὸν αὐτοὺς
ἔχειν, εἴτε νεότητος ἀλκῇ, Τίτον· καρπίσασθαι γὰρ
τῆς παρ' ἀμφοῖν ἡλικίας τὸ ὠφέλιμον. Χορηγήσειν
δὲ οὐ μόνον αὐτοὺς τότε τὴν ἰσχὺν τοῖς ἀποδειχ-
θεῖσιν, ἅτε τρία τάγματα καὶ τὰς παρὰ τῶν βασι-
λέων συμμαχίας ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ συνεργήσειν τά
τε πρὸς ἕω πάντα, καὶ τῆς Εὐρώπης ὅσα τῶν ἀπὸ
Οὐϊτελλίου φόβων κεχώρισται, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς
Ἰταλίας δὲ συμμάχους, ἀδελφὸν Οὐεσπασιανοῦ καὶ
παῖδα ἕτερον, ὧν τὸν μὲν προσθήσεσθαι πολλοὺς
τῶν ἐν ἀξιώματι νέων, τὸν δὲ καὶ τὴν τῆς πόλεως
φυλακὴν πεπιστεῦσθαι, μέρος οὐκ ὀλίγον εἰς ἐπιβο-
λὴν ἡγεμονίας. Καθόλου τε ἂν βραδύνωσιν αὐτοὶ,
τάχα τὴν σύγκλητον ἀποδείξειν τὸν ὑπὸ τῶν συν-
τετηρηκότων στρατιωτῶν ἀτιμούμενον.

4. Τοιαῦτα κατὰ συστροφὰς οἱ στρατιῶται διε-
λάλουν· ἔπειτα συναθροισθέντες, καὶ παρακροτή-
σαντες ἀλλήλους, ἀναγορεύουσι τὸν Οὐεσπασιανὸν
αὐτοκράτορα, καὶ σώζειν τὴν κινδυνεύουσαν ἡγεμο-
νίαν παρεκάλουν· Τῷ δὲ φροντὶς μὲν ἦν πάλαι περὶ
τῶν ὅλων, οὔτι γε μὴν αὐτὸς ἄρχειν προῄρητο, τοῖς
μὲν ἔργοις ἑαυτὸν ἄξιον ἡγούμενος, προκρίνων δὲ
τῶν ἐν λαμπρότητι κινδύνων τὴν ἐν ἰδιώταις ἀσφά-
λειαν. Ἀρνουμένῳ δὲ μᾶλλον οἱ ἡγεμόνες ἐπέκειντο,
καὶ περιχυθέντες οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀναιρεῖν
αὐτὸν ἠπείλουν, εἰ μὴ βούλοιτο ζῆν ἀξίως. Πολλὰ
δὲ πρὸς αὐτοὺς διατεινάμενος ἐξ ὧν διωθεῖτο τὴν 309
ἀρχὴν, τελευταῖον, ὡς οὐκ ἔπειθεν, εἴκει τοῖς ὀνο-
μάσασι.

5. Προτρεπομένων δὲ αὐτὸν ἤδη Μουκιανοῦ τε

καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων εἰς αὐτοκράτορα, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ἄγειν βοώσης αὐτὴν ἐπὶ πᾶν τὸ ἀντίπαλον, αὐτὸς πρῶτον τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας εἴχετο πραγμάτων, — εἰδὼς πλεῖστον τῆς ἡγεμονίας μέρος τὴν Αἴγυπτον οὖσαν διὰ τὴν τοῦ σίτου χορηγίαν, ἧς κρατήσας, εἰ παρέλκοι καὶ βίᾳ, καθαιρήσειν ἤλπιζεν Οὐϊτέλλιον· οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι πεινῆσαν ἐπὶ Ῥώμης τὸ πλῆθος, — τά δύο τε ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας τάγματα προςποιήσασθαι βουλόμενος. Ἐνεθυμεῖτο δὲ καὶ πρόβλημα τὴν χώραν ἔχειν τῶν ἀπὸ τῆς τύχης ἀδήλων. Ἔστι γὰρ κατά τε γῆν δυςέμβολος, καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν ἀλίμενος· κατὰ μὲν ἑσπέραν προβεβλημένη τὰ ἄνυδρα τῆς Λιβύης, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τὴν διορίζουσαν ἀπὸ Αἰθιόπων τὴν Συήνην καὶ τοὺς ἀπλώτους τοῦ ποταμοῦ καταράκτας, ἀπὸ δὲ τῆς ἀνατολῆς ἔτι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀναχεομένην μέχρι Κοπτοῦ, βόρειον δὲ τεῖχος αὐτῇ ἥ τε μέχρι Συρίας γῆ, καὶ τὸ καλούμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, πᾶν ἄπορον ὅρμων. Τετείχισται μὲν οὕτως ἡ Αἴγυπτος πάντοθεν. Τὸ μεταξὺ δὲ Πηλουσίου καὶ Συήνης μῆκος αὐτῆς σταδίων διςχιλίων, ὅ τε ἀπὸ τῆς Πλινθίνης ἀνάπλους εἰς τὸ Πηλούσιον σταδίων τριςχιλίων ἑξακοσίων· ὁ δὲ Νεῖλος ἀναπλεῖται μέχρι τῆς Ἐλεφάντων καλουμένης πόλεως, ὑπὲρ ἣν εἴργουσιν προσωτέρω χωρεῖν οὓς προειρήκαμεν καταράκτας. Δυςπρόςιτος δὲ λιμὴν ναυσὶ καὶ κατ' εἰρήνην Ἀλεξανδρείας· στενός τε γὰρ εἴςπλους, καὶ πέτραις ὑφάλοις τὸν ἐπ' εὐθὺ καμπτόμενος δρόμον. Καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτοῦ μέρος πέφρακται χειροκμήτοις σκέλεσιν· ἐν δεξιᾷ δὲ ἡ προςαγορευομένη Φάρος νῆσος πρόκειται, πύργον ἀνέχουσα μέγιστον, ἐκπυρσεύοντα τοῖς καταπλέουσιν ἐπὶ τριακοσίους σταδίους, ὡς ἐν νυκτὶ πόῤῥωθεν ὁρμίζοιντο πρὸς τὴν δυςχέρειαν τοῦ κατάπλου. Περὶ ταύτην τὴν νησίδα καταβέβληται χειροποίητα τείχη μέγιστα· προσαρασσόμενον δὲ τούτοις τὸ πέλαγος,

καὶ τοῖς ἄντικρυς ἕρκεσιν ἀμφηγνυμένον ἐκτραχύνει τὸν πόρον, καὶ σφαλερὰν διὰ στενοῦ τὴν εἴςοδον ἀπεργάζεται. Ὁ μέντοι γε λιμὴν ἔνδον ἀσφαλέστατος, καὶ τριάκοντα σταδίων τὸ μέγεθος, εἰς ὃν τά τε λείποντα τῇ χώρᾳ πρὸς εὐδαιμονίαν κατάγεται, καὶ τὰ περισσεύοντα τῶν ἐπιχωρίων ἀγαθῶν εἰς πᾶσαν μερίζεται τὴν οἰκουμένην.

6. Ἐφίετο μὲν οὖν εἰκότως τῶν ταύτῃ πραγμάτων Οὐεσπασιανὸς εἰς βεβαίωσιν τῆς ὅλης ἡγεμονίας. Ἐπιστέλλει δ' οὖν εὐθὺς τῷ διέποντι τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν Τιβερίῳ Ἀλεξάνδρῳ, δηλῶν τὸ τῆς στρατιᾶς πρόθυμον, καὶ ὡς αὐτὸς, ὑποδὺς ἀναγκαίως τὸ βάρος τῆς ἡγεμονίας, συνεργὸν αὐτὸν καὶ βοηθὸν προςλαμβάνοι. Προαναγνοὺς δὲ τὴν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος, ἅμα προθύμως τά 310
τε τάγματα καὶ τὸ πλῆθος εἰς αὐτὸν ὥρκωσεν. Ἑκάτεροι δὲ ἀσμένως ὑπήκουσαν, τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐκ τῆς ἐγγὺς στρατηγίας εἰδότες. Καὶ ὁ μὲν πεπιστευμένος ἤδη τὰ περὶ τὴν ἀρχὴν, προπαρεσκεύαζεν αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς τὴν ἄφιξιν· τάχιον δὲ ἐπινοίας διήγγελλον αἱ φῆμαι τὸν ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς αὐτοκράτορα, καὶ πᾶσα μὲν πόλις ἑώρταζεν, εὐαγγέλια δὲ καὶ θυσίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπετέλει. Τὰ δὲ κατὰ Μυσίαν καὶ Παννονίαν τάγματα, μικρῷ πρόσθεν κεκινημένα πρὸς τὴν Οὐϊτελλίου τόλμαν, μείζονι χαρᾷ Οὐεσπασιανῷ τὴν ἡγεμονίαν ὤμνυον. Ὁ δὲ ἀναζεύξας ἀπὸ Καισαρείας εἰς Βηρυτὸν παρῆν, ἔνθα πολλαὶ μὲν ἀπὸ τῆς Συρίας αὐτῷ, πολλαὶ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν πρεσβεῖαι συνήντων, στεφάνους παρ' ἑκάστης πόλεως καὶ συγχαρητικὰ προςφέρουσαι ψηφίσματα. Παρῆν δὲ καὶ Μουκιανος ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγεμὼν, τὸ πρόθυμον τῶν δήμων καὶ τοὺς κατὰ πόλιν ὅρκους ἀπαγγέλλων.

7. Προχωρούσης δὲ πανταχοῦ κατὰ νοῦν τῆς τύχης, καὶ τῶν πραγμάτων συννενευκότων ἐκ πλείστου μέρους, ἤδη παρίστατο τῷ Οὐεσπασιανῷ νοεῖν,

ὡς οὐ δίχα δαιμονίου προνοίας ἅψαιτο τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ δικαία τις εἱμαρμένη περιάγει τὸ κρατεῖν τῶν ὅλων ἐπ' αὐτόν· ἀναμιμνήσκεται γὰρ τά τε ἄλλα σημεῖα — πολλὰ δὲ αὐτῷ ἐγεγόνει πανταχοῦ — προφαίνοντα τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὰς τοῦ Ἰωσήπου φωνάς, ὃς αὐτὸν ἔτι ζῶντος Νέρωνος αὐτοκράτορα προσειπεῖν ἐθάῤῥησεν. Ἐξεπέπληκτο δὲ τὸν ἄνδρα δεσμώτην ἔτι ὄντα παρ' αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενος Μουκιανὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι καὶ φίλοις, πρῶτον μὲν αὐτοῦ τὸ δραστήριον ἐκδιηγεῖτο, καὶ ὅσα τοῖς Ἰωταπάτοις δι' αὐτὸν ἔκαμεν· ἔπειτα τὰς μαντείας, ἃς αὐτὸς μὲν ὑπώπτευσε τότε πλάσμα τοῦ δέους, ἀποδειχθῆναι δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν πραγμάτων θείας· 'αἰσχρὸν οὖν, ἔφη, τὸν προθεσπίσαντά μοι τὴν ἀρχήν, καὶ διάκονον τῆς τοῦ θεοῦ φωνῆς, ἔτι αἰχμαλώτου τάξιν ἢ δεσμώτου τύχην ὑπομένειν.' Καὶ καλέσας τὸν Ἰώσηπον, λυθῆναι κελεύει. Τοῖς μὲν οὖν ἡγεμόσιν ἐκ τῆς εἰς τὸν ἀλλόφυλον ἀμοιβῆς λαμπρὰ καὶ περὶ αὐτῶν ἐλπίζειν παρέστη. Συνὼν δὲ τῷ πατρὶ Τίτος, "Δίκαιον, ὦ πάτερ," ἔφη, "τοῦ Ἰωσήπου καὶ τὸ ὄνειδος ἀφαιρεθῆναι σὺν τῷ σιδήρῳ· γενήσεται γὰρ ὅμοιος τῷ μὴ δεθέντι τὴν ἀρχήν, ἂν αὐτοῦ μὴ λύσωμεν ἀλλὰ καὶ κόψωμεν τὰ δεσμά." Τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν μὴ δεόντως δεθέντων πράττεται. Συνεδόκει δὲ ταῦτα, καὶ παρελθών τις πελέκει διέκοψε τὴν ἅλυσιν. Ὁ δὲ Ἰώσηπος εἰληφὼς περὶ τῶν προειρημένων γέρας τὴν ἐπιτιμίαν, ἤδη καὶ περὶ τῶν μελλόντων ἀξιόπιστος ἦν.

311 *CAP. XI. 1.* *Οὐεσπασιανὸς δὲ ταῖς πρεσβείαις χρηματίσας, καὶ καταστησάμενος ἑκάστοις τὰς ἀρχὰς δικαίως καὶ διὰ τῶν ἀξίων, εἰς Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται. Καὶ βουλευόμενος, ποῖ χρὴ τρέπεσθαι, προεργιαίτερα τῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁρμῆς τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην ἔκρινε, τὴν μὲν βέβαιον οὖσαν ὁρῶν*

τὰ δὲ ὑπὸ Οὐϊτελλίου ταρασσόμενα. Πέμπει δὴ Μουκιανὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, παραδοὺς ἱππέων τε καὶ πεζῶν συχνὴν δύναμιν. Ὁ δὲ διὰ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν δείσας τὸ πλεῖν, πεζῇ τὴν στρατιὰν ἦγε διὰ Καππαδοκίας καὶ Φρυγίας.

2. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ Ἀντώνιος Πρῖμος, ἀναλαβὼν τὸ τρίτον τάγμα τῶν κατὰ Μυσίαν, ἔτυχε δὲ ἡγεμονεύων αὐτόθι, Οὐϊτελλίῳ παραταξόμενος ἠπείγετο. Οὐϊτέλλιος δὲ αὐτῷ συναντήσοντα μετὰ πολλῆς δυνάμεως Καικίνναν ἐκπέμπει, μέγα θαῤῥῶν τῷ ἀνδρὶ διὰ τὴν ἐπ' Ὄθωνι νίκην. Ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐλαύνων διὰ τάχους περὶ Κρεμῶνα τῆς Γαλατίας τὸν Ἀντώνιον καταλαμβάνει· μεθόριος δὲ ἐστιν ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰταλίας. Κατιδὼν δὲ ἐνταῦθα τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὴν εὐταξίαν, συμβάλλειν μὲν οὐκ ἐθάῤῥει· σφαλερὰν δὲ τὴν ἀναχώρησιν λογιζόμενος, προδοσίαν ἐβουλεύετο. Συναγαγὼν δὲ τοὺς ὑφ' αὐτὸν ἑκατοντάρχας καὶ χιλιάρχους, ἐνῆγε μεταβῆναι πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ταπεινῶν μὲν τὰ Οὐϊτελλίου πράγματα, τὴν Οὐεσπασιανοῦ δὲ ἰσχὺν ἐπαίρων, καὶ 'παρ' ᾧ μὲν εἶναι, λέγων, μόνον τῆς ἀρχῆς ὄνομα, παρ' ᾧ δὲ τὴν δύναμιν. καὶ αὐτοὺς δὲ ἄμεινον προλαβόντας τὴν ἀνάγκην ποιῆσαι χάριν, καὶ μέλλοντας ἡττᾶσθαι τοῖς ὅπλοις ταῖς γνώμαις τὸν κίνδυνον φθάσαι. Οὐεσπασιανὸν μὲν γὰρ ἱκανὸν εἶναι χωρὶς αὐτῶν προςθήσεσθαι καὶ τὰ λείποντα, Οὐϊτέλλιον δὲ οὐδὲ σὺν αὐτοῖς τηρῆσαι τὰ ὄντα.

3. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων ἔπεισε, καὶ πρὸς τὸν Ἀντώνιον αὐτομολεῖ μετὰ τῆς δυνάμεως. Τῆς δὲ αὐτῆς νυκτὸς ἐμπίπτει μετάνοια τοῖς στρατιώταις, καὶ δέος τοῦ προπέμψαντος, εἰ κρείττων γένοιτο· σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη, τὸν Καικίνναν ὥρμησαν ἀνελεῖν, καὶ ἂν ἐπράχθη τὸ ἔργον αὐτοῖς, εἰ μὴ προςπίπτοντες οἱ χιλίαρχοι καθικέτευσαν αὐτούς. Οἱ δὲ τοῦ κτείνειν μὲν ἀπέσχοντο, δήσαντες δὲ τὸν

προδότην, οἷοί τε ἦσαν πέμψειν Οὐϊτελλίῳ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πρῖμος αὐτίκα τοὺς σφετέρους ἀνίστησι, καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἦγεν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας. Οἱ δὲ παραταξάμενοι πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον, αὖθις δὲ τραπέντες ἔφευγον εἰς τὴν Κρεμῶνα. Καὶ τοὺς ἱππεῖς ἀναλαβὼν Πρῖμος ὑποτέμνεται τὰς εἰςόδους αὐτῶν, καὶ τὸ μὲν πολὺ πλῆθος κυκλωσάμενος πρὸ
312 τῆς πόλεως διαφθείρει· τῷ δὲ λοιπῷ συνειςπεσὼν, διαρπάσαι τὸ ἄστυ τοῖς στρατιώταις ἐφῆκεν. Ἔνθα δὴ πολλοὶ μὲν τῶν ξένων ἔμποροι, πολλοὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἀπώλοντο, πᾶσα δὲ Οὐϊτελλίου στρατιὰ, μυριάδες τρεῖς ἀνδρῶν καὶ διακόσιοι· τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Μυσίας Ἀντώνιος τετρακιςχιλίους ἀποβάλλει καὶ πεντακοσίους. Λύσας δὲ τὸν Καικίνναν πέμπει πρὸς Οὐεσπασιανὸν, ἀγγελοῦντα τὰ πεπραγμένα. Καὶ ὃς ἐλθὼν ἀπεδέχθη τε ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ τὰ τῆς προδοσίας ὀνείδη ταῖς παρ᾽ ἐλπίδα τιμαῖς ἐπεκάλυψεν.

4. Ἀνεθάρσει δὲ ἤδη καὶ κατὰ τὴν Ῥώμην Σαβῖνος, ὡς πλησίον Ἀντώνιος ὢν ἀπηγγέλλετο· καὶ συναθροίσας τὰ τῶν νυκτοφυλάκων στρατιωτῶν τάγματα, νύκτωρ καταλαμβάνει τὸ Καπετώλιον. Μεθ᾽ ἡμέραν δὲ αὐτῷ πολλοὶ τῶν ἐπισήμων προςεγένοντο, καὶ Δομετιανὸς ὁ τοῦ ἀδελφοῦ παῖς, μεγίστη μοῖρα τῶν εἰς τὸ κρατεῖν ἐλπίδων. Οὐϊτελλίῳ δὲ Πρίμου μὲν ἐλάττων φροντὶς ἦν, τεθύμωτο δὲ ἐπὶ τοὺς συναποστάντας τῷ Σαβίνῳ, καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ὠμότητα διψῶν αἵματος εὐγενοῦς, τοῦ στρατιωτικοῦ τὴν συγκατελθοῦσαν αὐτῷ δύναμιν ἐπαφίησι τῷ Καπετωλίῳ. Πολλὰ μὲν οὖν ἔκ τε ταύτης, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μαχομένων ἐτολμήθη· τέλος δὲ τῷ πλήθει περιόντες οἱ ἀπὸ τῆς Γερμανίας ἐκράτησαν τοῦ λόφου. Καὶ Δομετιανὸς δὲ σὺν πολλοῖς τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων δαιμονιώτερον διασώζεται· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἅπαν κατεκόπη, καὶ Σαβῖνος ἀναχθεὶς ἐπὶ Οὐϊτέλλιον ἀναιρεῖται, διαρπάσαντές τε οἱ στρατιῶται τὰ ἀναθή-

ματα τὸν ναὸν ἐμπιπρῶσι. Καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν εἰςελαύνει μὲν Ἀντώνιος μετὰ τῆς δυνάμεως, ὑπήντων δὲ οἱ Οὐϊτελλίου, καὶ τριχῆ κατὰ τὴν πόλιν συμβαλόντες ἀπώλοντο πάντες. Προέρχεται δὲ μεθύων ἐκ τοῦ βασιλείου Οὐϊτέλλιος, καὶ δαψιλέστερον ὥςπερ ἐν ἐσχάτοις τῆς ἀσώτου τραπέζης κεκορεσμένος. Συρεὶς δὲ διὰ τοῦ πλήθους, καὶ παντοδαπαῖς αἰκίαις ἐξυβρισθεὶς, ἐπὶ μέσης τῆς Ῥώμης ἀποσφάττεται, μῆνας ὀκτὼ κρατήσας καὶ ἡμέρας πέντε· ὃν εἰ συνέβη πλείω χρόνον βιῶσαι, ἐπιλιπεῖν αὐτοῦ τῇ λαγνείᾳ τὴν ἡγεμονίαν οἶμαι. Τῶν δὲ ἄλλων νεκρῶν ὑπὲρ πέντε μυριάδες ἠριθμήθησαν. Ταῦτα μὲν οὖν τρίτῃ μηνὸς Ἀπελλαίου πέπρακτο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Μουκιανὸς εἴςεισι μετὰ τῆς στρατιᾶς, καὶ τοὺς σὺν Ἀντωνίῳ παύσας τοῦ κτείνειν, — ἔτι γὰρ ἐξερευνώμενοι τὰς οἰκίας, πολλοὺς μὲν τῶν Οὐϊτελλίου στρατιωτῶν, πολλοὺς δὲ τῶν δημοτικῶν, ὡς ἐκείνου, ἀνῄρουν, φθάνοντες τῷ θυμῷ τὴν ἀκριβῆ διάγνωσιν, — καὶ προαγαγὼν τὸν Δομετιανὸν, συνίστησι τῷ πλήθει μέχρι τῆς τοῦ πατρὸς ἀφίξεως ἡγεμόνα. Ὁ δὲ δῆμος, ἀπηλλαγμένος ἤδη τῶν φόβων, αὐτοκράτορα Οὐεσπασιανὸν εὐφήμουν, καὶ ἅμα τήν τε τούτου βεβαίωσιν ἑώρταζε καὶ τὴν Οὐϊτελλίου κατάλυσιν.

5. Εἰς δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀφιγμένῳ τῷ Οὐεσπασιανῷ τὰ ἀπὸ τῆς Ῥώμης εὐαγγέλια ἧκε, καὶ πρέσβεις ἐκ πάσης τῆς ἰδίας οἰκουμένης συνηδόμενοι· μεγίστη τε οὖσα μετὰ τὴν Ῥώμην ἡ πόλις, στενοτέρα τοῦ πλήθους ἠλέγχετο. Κεκυρωμένης δὲ
ἤδη τῆς ἀρχῆς ἁπάσης, καὶ σεσωσμένων παρ' ἐλ- 313
πίδα Ῥωμαίοις τῶν πραγμάτων, Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰουδαίας τὸν λογισμὸν ἐπέστρεφεν. Αὐτὸς μέντοι εἰς τὴν Ῥώμην ὥρμητο λήξαντος τοῦ χειμῶνος ἀνάγεσθαι, καὶ τάχος τὰ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν διῴκει· τὸν δὲ υἱὸν Τίτον μετὰ τῆς ἐκκρίτου δυνάμεως ἀπέστειλεν ἐξαιρήσοντα τὰ Ἱερο-

σόλυμα. Ὁ δὲ προελθὼν πεζῇ μέχρι Νικοπόλεως, εἴκοσι δὲ αὕτη διέχει τῆς Ἀλεξανδρείας σταδίους, καὶ ἐκεῖθεν ἐπιβήσας τὴν στρατιὰν μακρῶν πλοίων ἀναπλεῖ διὰ τοῦ Νείλου κατὰ τὸν Μενδήσιον νόμον μέχρι πόλεως Θμούεως. Ἐκεῖθεν δὲ ἀποβὰς ὁδεύει, καὶ κατὰ πολίχνην τινὰ Τάνιν αὐλίζεται. Δεύτερος αὐτῷ σταθμὸς Ἡρακλέους πόλις, καὶ τρίτος Πηλούσιον γίνεται. Δυσὶ δὲ ἡμέραις ἐνταῦθα τὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν, τῇ τρίτῃ διέξεισι τὰς ἐμβολὰς τοῦ Πηλουσίου, καὶ προελθὼν σταθμὸν ἕνα διὰ τῆς ἐρήμου, πρὸς τῷ τοῦ Κασίου Διὸς ἱερῷ στρατοπεδεύεται· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ κατὰ τὴν Ὀστρακίνην — οὗτος ὁ σταθμὸς ἦν ἄνυδρος, ἐπεισάκτοις δὲ ὕδασιν οἱ ἐπιχώριοι χρῶνται. Μετὰ ταῦτα πρὸς Ῥινοκορούροις ἀναπαύεται, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ῥάφειαν προελθὼν σταθμὸν τέταρτον, ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη Συρίας ἀρχή. τὸ πέμπτον ἐν Γάζῃ τίθεται στρατόπεδον, μεθ' ἣν εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἰάμνειαν, ἔπειτα εἰς Ἰόππην, καὶ ἐξ Ἰόππης εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, διεγνωκὼς αὐτόθι τὰς ἄλλας δυνάμεις ἀθροίζειν.

INDEX RERUM.

Signis I et II notantur tomus primus et secundus ed. Havercampiae, quorum ille quatuor prioribus voluminibus nostrae comprehenditur, hic duobus posterioribus; numeri adpositi indicant paginas illius editionis.

Aaron I, 106. 157 sq. 209. 978.
Abaris v. Avaris.
Abaris, m. I, 255. u. II, 425.
Abassarus I, 558.
Abbarus II, 452.
Abdastartus II, 449.
Abdemon I, 435.
Abdemonus II, 448 sq.
Abdenago I, 533.
Abdon I, 299.
Abel, Abela, u. I, 461.
Abella v. Abila.
Abellane I, 455.
Abelmachea u. I, 399.
Abelus I, 9.
Abenarus, l. — erus I, 319. 351. 363 sq. 411.
Abennerigus I, 957.
Abesace I, 406.
Abesalomus I, 371. 385 sq. 392 sq.
Abesarus I, 351.
Abesaeus I, 351. 363. 368. 389. 392. 396. 398. 402.
Abias, f. Roboami I, 393. 448. 450. 451 sq. r. Arab. I, 963.
Abiatharus I, 345 sq. 357. 376. 387. 399. 406. 415.
Abibalus II, 448 sq.
Abigaea I, 350 sq. 392.
Abigail i. q. Abigaea.
Abila, u. ad Jord. I, 226. 261. 598. 943. 969. II, 176. 296. cf. Abel.
Abilamarodachus I, 538.
Abimaëlus I, 25.
Abimelechus I, 295 sq.
Abinadabus I, 418.
Abiramus I, 197.
Abisaeus v. Abessaeus.
Abiūs I, 158.
Abramus I, 26 sq. 30 sq. 44 sq. A. habitaculum vic. I, 29.
Abuma l. Ruma, Aruma, u., I, 520.
Ἀκανθῶν αὐλών v. Vallis spinarum.
Accaron I, 278, 283. 312. 315. 474.
Ace — Acco, Ptolemaïs I, 507.
Acedasa, Ἀδασά II, 54.
Acencheres et Acenchres II, 446.
Achabare II, 18.
Achabarorum petra II, 208.
Achabus I, 457. 462 sq. 487 sq.
Achaia II, 123. 220.
Acharus al. Achan I, 266 sq.
Achazes I, 503.
Achiala I, 498.
Achias I, 442. 450. 518.
Achiba I, 315.
Achilaus I, 399.
Achilus I, 376.
Achima I, 353.
Achimanus I, 397.
Achimas I, 387. 393 sq. 528.
Achimelechus sacerd. al. Abim. I, 342 sq.
Achis v. Anchus.
Achitobus I, 415.
Achitophelus I, 387 sq. 391.
Achonius I, 562.
Achratheus I, 570.
Acme I, 841. 847. II, 138.
Acmon I, 400.

Acra I, 621. II, 53. 327. 337.
Acrabatene I, 617. II, 174. 207. 216. 223.
Acrabatta II, 224.
Acroasis legis frequens ap. Judaeos II, 483.
Actipus v. Arce.
Actium I, 750 sq. II, 100 sq.
Acusilaus histor. I, 18. II, 439.
Ada I, 10.
Adadus I, 375. hujus f. I, 463. 479. et Azaëlus, Heroes Syr. 482 sq.
Adamus I, 6 sq.
Adasa, Adasi, I, 626.
Adasan al. Acedosan II, 54.
Addida, u. I, 653. 674. II, 300.
Aderus I, 441 sq.
Adonias I, 406 sq. 418. sq.
Adonibezecus I, 282.
Adora I. 659. 674.
Adoraïm I, 448.
Adoramus I, 376. 421.
Adoreon II, 56.
Adramelechus I, 513.
Adrazarus I, 375. 442.
Adria II, 2.
adulatorum ratio I, 814.
Adullama, u. I, 343.
Adulteria vetita II, 488.
Aebutius II, 11.
Aegistha I, 406.
Aegyptius, pseudoproph. I, 972. II, 177.
Aegyptus, -ii I, 22 sq. 30 sq. 95. 97. 101 sq. 107. 419. 436. 510 sq. 522. 585. II, 190. 309. 447.
Aelane, u. I, 437.
Aelath, I, 502.
Aelius Gallus I, 771.
aemulatio regum I, 339 sq.
Aemilius Regulus I, 917.
Aeneas, l. Aretas I, 813.
aenigmata Salom. u. Hirami I, 434. II, 448.
Aeoles, ol. Elisai, I, 21.
aerea vasa potiora argenteis I, 561.
Aesopus I, 744.
Aeta I, 302.
Aethiopia, -pes I, 22 sq. 102 sq. 436 sq. 484. 510 sq. 566. II, 189. 309.
Aezelus I, 25.
Afra, -ica I, 22. 44.
Agaba I, 678.
Agagus I, 329 sq.
Agalla I, 684.
Agar, Hagar, I, 37.
Agatharchides histor. I, 585. II, 457.
Aggaeus Haggai I, 557 sq.
agones ab Herode instit. I, 766. 797. II, 108 sq.
Ἀγορὰ δοκῶν v. Forum arab.
Agrippa, Marcus I, 597. 785 sq. 800. II, 186. Claudius II, 172. f. Aristobuli I, 885. Magnus I, 885 sq. 892 sq. etc. 892 sq. 903. 940 sq. 950 sq. 966 sq. 970. II, 33. 126. 168. 172 sq. 264. Fontejus II, 411. cf. Edicta.
Agrippias v. Anthedon.
Agrippium arx II, 106.
Aïcamus I, 529.
Ain, cf. Nain, II, 302.
Aïna, -itae I, 268 sq.
Aïon, u. I, 455.
Alabarches, -ia I, 888. 899. 943. 965. 970.
Alani II, 421.
Albani I, 881.
Albinus I, 975. II, 179. 390.
Alcimus, Jacimus I, 623 sq.
Alcyon I, 931.
Alexander, Alabarcha I, 888. 965. f. Glaphyrae II, 126. Balas f. Antiochi Epiph. I, 634 sq. 643 f. Herodis M. I,

790 sq. 815. 822 sq. II, 125. f. anteced. I, 886. f. Aristobuli I, 691 sq. 885. II, 70 sq. fr. Aristbuli II, 59. 62 sq. Jannaeus I, 666. 672 sq. II, 63. Lysimachus Alabarcha I, 943. r. Maced. I, 115. 578 sq. 581 sq. 620. f. Phasaëli I, 885. Polyhistor I, 44. Tiberius I, 965. II, 173. 182. 200. 309. 384. Zebinaeus I, 660.
Alexandra I, 676 sq. filia Hyrcani I, 742 sq. 762 sq. uxor Alexandri Jannaei II, 62 sq. filia Phasaëli I, 885.
Alexandria u. -ini I, 436. 585. 593 sq. 601 sq. 638 sq. 643. 694 sq. 726. 923. 960. II, 38. 182. 199. 220 sq. 309. 312 sq. 405 sq. 412. 432 sq.
Alexandrina, -orum palus l.
Alexandrium I, 687. 691 sq. 731. 757. 785. 822. II, 66. 70 sq. 92. 258.
Alexas I, 827. II, 128. Seleias I, 886. Aliena dicta et inventa sibi vindicare injustum I, 127. 223.
Alisfragmuthosis II, 445.
Aliturus II, 2.
Alizaei v. Elisaei.
allegoriae Moysis I, 5.
Alpes m. II, 188.
in altiori loco constituti facile mutant animum I, 345.
Altare holocautom. I, 137.
Alurus vic. II, 303.
Amadathes I, 569. 575.
Amalecitis, -tae I, 68. 122 sq. 495.
Amanes I, 569. 572 sq.
Amanus m. I, 20 sq.
Amarames I, 98.
Amaramus I, 955.
Amarinus I, 456.
Amasias, f. Joasi I, 495 sq. f.
Achazis 502. Praesul Hierosol. I, 517.
Amatha u. Pal. I, 520. 858.
Amathe, - aei Amathine, Epiphania u. Phoenic. I, 23. 189. 278.
Amathitis I, 650.
Amathius I, 23.
Amathus cast. ad Jud. I, 669. 672. 692. II, 60. 71.
ambitio et avaritia I, 367.
Ambivius M. I, 873.
Ambivius r. Aeg. II, 446 sq. 460 sq.
Amerytha v. Mero.
Amessas I, 392. 395 sq. 411.
Amesses, Aeg. regina II, 446.
amicitiae exemplum I, 338.
amicus nemo adeo, quin alterum sibi praeferri agre patiatur I, 319.
Aminadabus I, 313. 555.
Amitala I, 520.
Ammanitae, - tis I, 35, 297 sq. 320 sq. 549. 565. 618.
Ammata u. I, 364.
Ammaus u. I, 873. II, 79. 207. 224. 264.
amor vener. I, 51. 73. 103. 219 sq. 284. 300. 336 sq. 567 fin. 572. fraternus I, 85 sq. 603. patriae I, 55.
Ammonius I, 642.
Amnus, l. Amnon I, 371. 383 sq.
Amoraea, - ria, - ritis, - rrhaei I, 24. 209 sq. 224. 260. 298.
Amosus I, 516.
Amphitheatrum prope Hieros. I, 766. Hierichunte I, 848.
Ampheca v. Apheca.
Amraphelus I, 31.
Amygdalum stagnum II, 355.
Anacharis I, 510.
Anacharsis ob religionis mutatae suspicionem interfectus a Scythis II, 493.

Ananelus I, 742 sq.
Ananias f. Nebed. I, 965 sq. II, 195. P. II, 175. 192. Judaeus I, 559. f. Oniae I, 662 sq. f. Masambali II, 360.
Ananus f. Sethi I, 872 sq. f. Anani, P. I, 975 sq. II, 18. 275 sq. 384. f. Bamadi II, 360. satelles Simonis II, 384. Praetor templi I, 968. f. Jonathae II, 204.
Anarabaches i. q. pontifex max. I, 138.
anarchia inter Jud. I, 289.
Anathoth u. I, 524.
Anaxagoras II, 482. 493.
Anchus, l. Achis I, 352 sq.
Andreas I, 586 sq. II, 472.
Ancyre -ra I, 800.
Andromachus I, 807.
Andromedae vincula, mythus II, 251.
Andronicus I, 639.
angariae I, 568. Jud. remissae I, 636.
angeli I, 34. 37. 57. 214. 300. homines malos procreant I, 12. poenas infligunt I, 404. sic doctores rer. div. dicuntur I, 753. -orum nomina celanda Essaeis II, 163.
Anilaeus I, 906 sq.
anima in sanguine I, 17. 181. immortalis, et pars numinis divini II, 247. -mae immortales I, 42. fortium virorum ad astra evehuntur II, 370. post aeones revertuntur in corpora sanctissima II, 248. init.
animi moderatio I, 348. fortitudo I, 356. — os servos reddere I, 124.
Anna, u. v. Aïna.
Anna I, 307.
Annibas I, 955.
Annius L. II, 300. Minucianus I, 917 sq. Rufus procur. I, 873.
annus jobelus I, 184. sabbaticus 704. 736. 741. a. Hebr. ab Aegypt. repet. I, 13. a magnus DC. annorum I, 18.
Anochus, — che, u. I, 10. 13.
Antejus I, 928.
Anthedon l. Agrippias u. I, 670 sq. 691. 761. II, 60 sq. 70. 104 sq. 108. 197.
Antigonus, r. Asiae post Alexandrum I, 584. 593. f. Aristobuli I, 691 sq. 718. 722 sq. 737. 741. II, 75. 86. 98 sq. f. Hyrcani I, 661 sq. II, 58. qui ante Herodem regnavit I, 836.
Antiochi vallis, v. Vallis.
Antiochia, -eni, u. ad Daphnen I, 829. II, 82. Mygdonia, quae et Nisibis I, 962. Syriae I, 596. 622 sq. 634. 640 sq. 653. 673. 721. 841. II, 109. 149. 169. 170 sq. 180. 199. 200. 221. 311. 407 sq.
Antiochus, r. Comagenes I, 875. 943 sq. II, 354. 420. Cyzicenus I, 660 sq. 670. II, 56. Dionysus f. Grypi I, 673 sq. II, 61 sq. Epiphanes I, 608 sq. 610 sq. 621 sq. 658. II, 51 sq. 400. Eupator I, 622 sq. II, 53. Grypus I, 661. 670. Historicus II, 439. Magnus I, 597 sq. 600. Philometor I, 666. Pius, f. Cyziceni I, 671. Pius, fr. Demetrii I, 657 sq. Nepos Seleuci (al. Alexandri f.) vulgo Θεός I, 597. 646. 655. II, 55. Pius, fr. Seleuci I, 671. Soter I, 655. 660.
Antipas I, 828. 847. 852. 862. II, 138. 141 sq. 274.
Antipater, f. Herodis, 719. 791 sq. 803.

826. 835 sq. 840 sq. II, 112 sq. 129. 133 sq. 141. Idumaeus, p. Herodis I, 683. 691 sq. 695. 700. 717. II, 64. 73 sq. f. Phasaëli I, 885. f. Salomes I, 852. II, 131. Samarita I, 834. II, 131. f. sororis Herodis I, 828.
Antipatris, ol. Chabarzaba, u. I, 674. II, 61. 202 sq. 297.
Antiphilus I, 834. 841. II, 132.
Antonia, filia Claudii II, 176. mater ejd. I, 889 sq.
Antonia turris I, 664. 768. 781. 880. II, 58. 64. 105. 184. 191 sq. 330 sq. 372.
Antonius Centurio II, 220 sq. 224. L. I, 709. M. 691. 706 sq. 719. 720 sq. 731. 743. II, 70. 92. Primus II, 311.
Anuath, vic. *Βορκεύς*, II, 224.
Anubis I, 878.
Apachnas II, 445.
Apame I, 552.
Apamia, u., -enses I, 656. 686. 715. II, 78. 99. 199.
Apheca l. Amph. u. I, 308. 465.
Apheci turris II, 202.
Apherima u. I, 644.
Aphra v. Afra.
Aphtha vic. II, 275.
Apion I, 899. II, 468 sq. 470. 495 sq.
Apollo v. Templum.
Apollodorus II, 475.
Apollodotus I, 670.
Apollonia u. I, 674. II, 70.
Apollonius, f. Alexandri I, 659. Daus I, 640 sq. Praef. Samar. I, 610. 613. Molo, historicus II, 475. 480. 492. 495.
Aponius I, 942.
Apophis II, 445.
Apsalomus I, 196.
Apsanes I, 299.
aqua Deo lib. a Dav. I, 402.
Aquila, aurea I, 843. II, 139. in sigillo r. Laced. I, 606. cur signum milit. Rom. II, 230.
Aquilas I, 926.
Aquileja, u. I, 793.
Ara I, 137. 327. II, 334. 456.
Arabes, -ia I, 36. 71. 108. 208. 225. 276. 292 sq. 484. 607. 619. 670 sq. 683 sq. 752. 755. 833. II, 60. 155. 329.
Aradii I, 721.
Aradus ins. I, 23. u. Phoen. I, 671.
Aramaei I, 24.
Aramatha, l. Arimanus, l. Rabatha, l. Ramoth, u. I, 225. 307. 316. 320. 378 sq. 467 sq. 485.
Aramus I, 24.
Aranes I, 27.
Arasamus I, 401.
Arasca templum I, 513.
Arbela, u. I, 627. vic. I, 731. II, 29. 92.
Arbelorum spelunca II, 18.
arca, Dei I, 135. 31? sq. 373. Noëi I, 16. -cae reliquiae I, 958.
Arcades II, 440.
Arcaea II, 411.
Arce, l. Actipus u. Phoen. I, 277 sq. 418. Arabiae, l. Petra I, 208. 223. in Libano I, 23.
arces duae Hierosol. I, 763. 768.
Archelaïs I, 865.
Archelaus, r. Cappadocum I. 809 sq. II, 118 sq. f. Herodis I, 828. 835. 848 sq. 850 sq. 860 sq. 866. II, 127. 133. 142 sq. 156 sq. 160. f. Chelciae I, 952. f. Magdati II, 384. socer Alexandri I, 816.
Areceme v. Arce Arabiae u.
Aremmantus I, 526.
Aretas, r. Arab. I, 670. 674. 683 sq. 813 sq. 832. II, 64 sq. 129. Petraeus I, 859. 882 sq.
Arethusa u. I, 690. II, 69.

Argentum non adhib. sub Salom. in commerc. mut. I, 439.
Argolicôn Scriptores II, 439.
Argos, u. Gr. II, 447.
Aria I, 25.
Aries roman. descr. II, 236 sq.
Arimanus, u. v. Aramatha.
Ariochus I, 534.
Arion I, 604 sq.
Ariphanes v. Aristophanes.
Aristaeus I, 586 sq. 593.
Aristeas II, 472.
Aristobulus, fr. r. Agrippae I, 885. 901. f. Alexandri Jannaei I, 676 sq. 682 sq. 691 sq. 695. II, 64. 69. r. Chalcid. II, 420. f. Herodis M. I, 696. 773. 785. 815 sq. 822. 827. II, 125 sq. f. Herodis r. Chalc. I, 971. II, 420. f. Hyrcani I, 661 sq. 665. f. Josephi I, 885. f. Aristobuli I, 744 sq. II, 110. f. Berenices I, 885.
aristocratia commend. a Moyse I, 235. 316. Judaeorum I, 559. II, 26. instaur. in Judaea I, 981. II, 71. -am restituere volerunt patricii rom. post C. Claudium interfectum II, 171.
Aristophanes rectius videtur esse Ariphanes II, 458.
Aristoteles II, 454 sq.
Arithaei I, 278.
Arithmetica, quomodo pervenerit ad Gr. I, 30.
Ariuchus I, 31.
Arîus I, 606. 648.
Armaïs II, 446.
arma semel capta non facile ponuntur II, 187.
armamentarium, ὁπλοθήκη, Davidis I, 490.
Armatha i. q. Aramatha q. v.
Armenia I, 15 sq. 24. 677. 750. 949. II, 405. 422.
Armesses II, 446.
Arnon fl. I, 209.
Arophaeus I, 415.
Arpha vic. II, 224.
Arphaxades, -daei Chaldaei, I, 24. 25.
Arruntius, P. I, 925. Euaristus I, 930.
Arsaces I, 651. 659.
Arsamus arx I, 963.
Arsinoë I, 749. II, 99 sq.
Artabanus I, 874 sq. I, 881 sq. 907 sq. 960 sq.
Artabazes II, 90.
Artaxerxes I, 566 sq. 575.
Artaxias I, 750.
artes inventae I, 10 sq.
Artorii calliditas II, 380.
Arucaei I, 278.
Arucaeus I, 23.
Arudaeus I, 23.
Aruma v. Abuma.
Arura locus I, 344.
Arus vic. II, 155.
Asaël I, 363 sq.
Asamon m. II, 202.
Asamonaea gens I, 611—738.
Asanus I, 455 sq.
Ascalon, -itae u. I, 276. 283. 311 sq. 336. 602. 646. 650. 696 sq. 799. 809. 863. II, 73. 109. 197 sq. 220. 313.
Aschanaxus, -xi, Ῥηγῖνες I, 21.
Aschanes I, 533.
Aserymus II, 449.
Asia I, 30. 547. 596. 614. 703. 785. 931. 800. II, 82. 188.
Asinaeus I, 906 sq.
Asini caput II, 475.
Asinius I, 697.
Asiongaber u. I, 437.
Asochaeus II, 400.
Asochis, u. I, 667. II, 20 sq. 59.
Asophôs u. I, 668.

Asor rg. I, 291. 292. 501. 648.
Asorus u. 435.
Asphaltitis lacus I, 31. 473. 756. 845. II, 258. 296 sq.
Asphar lacus I, 632.
Asprenas I, 924. 927.
Assis II, 445.
Assyrii I, 24. 30. 601 sq. 515. II, 49. 348.
Astabari Sabbatheni I, 22.
Astaboras et Astapus fl. I, 103.
Astarte v. Templa Gentil.
Astartus II, 449.
Astrologia prim. hom. I, 17. Abrami I, 28. quomodo pervenerit ad Gr. I, 30.
Asuras I, 24.
Asyli jus I, 225.
atheismus quorundam philosophorum II, 484.
Athenae-ienses II, 92. 109. 187. cf. Edicta.
Athenion I, 601. 751. II, 100.
Athletica certamina v. Agones.
Athone u. I, 684.
Athrongaeus, l. -ges I, 858 sq. II, 154.
Atlanticum mare II, 189.
Atratinus I, 727.
Ἀττίδων Scriptt. II, 439.
Avaris u. II, 425.
avaritia I, 10. cupiditatum vehementissima II, 362. pontificum Jud. I, 974. 976 fin. Romanorum I, 889 sq.
Augustus Octav. I, 775, 799 sq. 812 sq. 852 sq. 873. II, 157. 166.
Aulon ἀκανθῶν v. Vallis spinarum.
Auranitis I, 774. 862. II, 105. 193.
aurea terra I, 438. -ae fibulae regum affinibus dono dari solitae I, 642. 646 fin.
aurum in ventre gestare putantur transfugae Jud. in obsid. Hieros. II, 361.
autonomia Jud. restit. I, 637.
auxilium latum infirmis I, 104.
Auza, Auzate I, 458.
Axioramus I, 528.
Aza m. I, 628.
Azaëlus I, 461. 483. 493 sq.
Azarias, P. M. I, 528. 533. 620. Vates I, 454.
Azavus I, 27.
Azeca I, 333. 448.
Azermothes I, 25.
Azizus I, 969. 971.
Azora v. Asor.
Azotus, -tii, u. I, 278. 283. 311 sq. 641. 863. II, 69.
azymorum festum v. Pascha.

B.

Baal, l. Baalim r. Ammanit. I, 350. r. Tyr. II, 452. Deus Tyr. I, 488 sq.
Baaras II, 417.
Babae filii I, 765.
Babel, l. Babylon, -nii I, 19. 23, 435. 514. 520. 537 sq. 540. 741. 906. II, 6. 17. 333. 414. 450 sq.
Baca vic. II, 223.
Bacchides I, 624. 627. 632. II, 25.
Bachures vic. I, 391.
Bactriani I, 25.
Bactrorum fines I, 964.
Badezorus II, 449.
badus mensura I, 421.
Baeon II, 445.
Baethora II, 205.
Bathoro u. II, 174.
Baethorus, l. Baethoron II, 202 sq.
Bagathous II, 568.
Bagoas I, 831.
Bagoses I, 577.
Bajae I, 898.

Balacus I, 213 sq.
Baladas I, 514.
Balamus vates I, 213 sq.
Balaneotae u. II, 109.
Balatorus II, 452.
Baleazarus II, 449.
Balenorum r. I, 30.
Baleth u. I, 435.
Ballas I, 30.
Balsamum I, 438. 688. 749. II, 66.
Baltasarus, Danielus I, 553. Naboandelus I, 539.
Banacates I, 418.
Banaeas f. Achili I, 402. 406. 418. f. Joadae I, 376.
Banaothas I, 368.
Banus, Joannis bapt. similis II, 2.
baptismatis usus qu. II, 2.
Barachias I, 503.
Baracus I, 291 sq.
barbari, I, 105. 453. 874. Arabes dicti a Jud. I, 752 fin. - a nomina a Graecis mutata I, 20 sq. - rorum est praecipites ruere in pugnam II, 267. - as uxores ducere Judaeis vetitum I, 603.
Bardanes I, 962.
Baris m. I, 16.
baris a Dan. exstructa I, 542. v. Antonia.
Barnabazus I, 568.
Barsas I, 30.
Baruchus I, 521. 529. 532.
Barzapharnes II, 83.
Basanes I, 453 sq.
Basca, u. I, 654.
Baselus torrens I, 357.
Basima I, 418.
Bassus Cecilius I, 715. II, 78. Lucilius II, 416 sq. v. Ventidius.
Batanaea, - ias I, 225. 491. 774. 829. 882. 969. II, 6. 17. 157. 193. 199. 224.
Bathyra vic. I, 829.
Bathuelus I, 28.
Bathyllus I, 835. II, 133.
Batus mensura I, 421.
Baüris, locus I, 388.
Baüxus I, 27.
beatus quis I, 215. qui se dat deo I, 226. - i, qui fortiter pugnantes moriuntur II, 371 init.
Bedriacum II, 504.
Beethsabe I, 379. 381. 406 sq.
Bel, deus Tyr. et Babyl. I, 457. 537.
Beleus, l. Bellius fl. II, 169.
bellum quomodo inferebatur I, 249 sq. 285. semel motum non facile sopitur II, 187. civile in Italia Othonem inter et Vitellium II, 304. jud. cur longius ductum II, 204. - i leges ap. Jud. II, 488. jud., τῆς ἁλώσεως origo I, 981. II, 179 sq. 192 sq. - o de jud. liber ante antiqq. a Josepho scriptus I, 870. captos occidere licet I, 479, - orum civill. causa et finis I, 870. momentum penes deum II, 321.
Belsemus I, 550.
Belsephon, u. I, 111. 384.
Bemeselis, u. II, 61.
benefactorum optima praemia sunt conscientia bona et aeterna beatitudo II, 488.
beneficentiae laus I, 255 fin.
benevolentia verra declaratur factis I, 348.
Benjamin tribus I, 284 — 288.
Berenice, l. Bernice filia Agrippae I. 885. 944. II, 172. ma. Agr. I, 886. filia Archelai I, 969 sq. f. Salomes I, 785. soror Agrippae II, 182 sq.
Berenice, u. I, 437.
Berenicianus II, 173.

Beroea, u. I, 623.
Berosus histor. Chald. I, 18. 28. 513. 536. II, 331. 349. 449 sq.
Berotha u. I, 273. cf. Berytus.
Bersabe l. Barsube u. I, 36. 315. 461. 491. II, 208. 223.
Bersobe II, 18.
Berytus, -tii, u. I, 817 sq. 949. II, 5. 154. 310. 406. 411.
Berzelaeus I, 391. 397.
Besalelus et Eliabus I, 130. 161.
Besara l. Besira I, 366. II, 11 sq.
Besbius i. e. Vesuvius m. I, 970.
Besemoth II, 296.
Betaris II, 297.
Betchora u. I, 435.
Bethalaga vic. I, 634.
Betharamathus II, 154.
Betharamphta l. Julias I, 872.
Bethela l. Bethele l. -lla I, 276. 283 sq. 315 sq. 324. 445. 453. 633. II, 304.
Bethennabris II, 295.
Bethezob II, 381.
Bethleema u. I, 284. 299. 305. 341. 364. 402. 418. 448.
Bethleptephorum II, 297.
Bethmaa II, 7.
Bethmaiis II, 76.
Bethoma, u. I, 672.
Bethoron, -ra, u. I, 273. 626. 632. II, 205.
Bethsa et Bethsana v. Scythopolis.
Bethsaïda l. Julias u. I, 872.
Bethsame u. I, 313.
Bethsemera u. I, 495.
Bethsetha l. Bezetha l. Bethzetho I, 625. 627. II, 184. 327. 336.
Bethsura u. I, 448. 616 sq. 622. 635. 647. II, 53.
Bethzacharia locus I, 622. II, 53.
Bettaea u. I, 376.
Bezeca u. I, 282.
Bezedel II, 221.
Bezetha II, 203. 328.
bibendi ratio Persarum I, 567.
bigamia concessa I, 241 sq.
Bienna u. I, 866. II, 159.
Bithynia I, 719. II, 82.
Boazus I, 305 sq.
Bobelon I, 559.
Boccias I, 415.
Bocchoris II, 466.
Bochures v. Bachures.
bona propter virtutem a deo accepta virtute sunt conservanda I, 431. ampliora post mortem exsp. II, 140. -orum omnium fons deus I, 226.
bonus nemo deum latet II, 8 fin. -i viri est aliena inventa non sua facere I, 127. -os amat deus I, 457.
Borceus v. Anuath.
Βόρειον κλίμα II, 152.
Borsippus II, 452.
Boscethi u. I, 516.
Bosora u. I, 225.
Bosorrha u. I, 618.
Bosporus Thrac. I, 786.
Bosporani II, 188.
Botrys u. I, 458.
bos aurea v. templum.
boum aeneae effig. I, 441.
Britannia II, 189. 219. 392.
Britannicus f. Claudii II, 176.
Brixellum II, 304.
Brocchus I, 939.
Brentesion, l. Brundusium I, 727. II, 88.
bruta ratiocinantia II, 542.
Bruti et Cassii cum Chaerea comparatio I, 934.
Bubastis I, 638.
Bubastita fl. II, 445.
buccina inventa I, 186 sq.
Burrus I, 974.

Byblus II, 171.
Byzantium I, 786.

C.

Cadmus Milesius, histor. II, 438 sq.
Cabrothaba u. I, 188.
Caecilius v. Bassus.
Caecinna II, 311 sq.
Caena locus I, 347.
Caenopolis u. II, 204. 358.
Caesar, C. J. I, 696. 703 sq. 715 sq. 794 sq. II, 78. omnium, quae rom. reip. acciderunt, malorum auctor I, 933.
Caesarea, Sebaste, ol. Stratonis turris, u. I, 665. 772 sq. 785. 790. 797. 973. II, 6. 58. 106 sq. 250. 313. 405. Philippi, ol. Paneas I, 872. 977. II, 8. 166. 252. 405.
Caesennius Paetus II, 420.
Caesonia I, 935.
Caïs, Caïn, I, 9 sq.
Cajus, f. Agrippae et Juliae, postea Caesar I, 852. 894 sq. 900 sq. 915 sq. 921 sq. 936. II, 150. 168. 171.
calamitatibus immissis deus vult ut resipiscant homines I, 972.
Caligae II, 373.
Callaea I, 827.
Callias histor. II, 439.
calliditas muliebris I, 339.
Callimander I, 661.
Callinicus II, 420.
Callirrhoë I, 845. II, 140.
Callistus I, 921 sq.
calumnia I, 74, 663.
Cambyses I, 549 sq.
Camon u. I, 297.
Campania I, 898. 915.
Campus Magnus I, 277. 418. 614. 620. 768. 798. II, 20. 223. 298. regius I, 32.
Camuelus I, 27.
Cana, l. Canatha, u. I, 674. 751. II, 9. 36. 62. 96. 100.
Cananaeos interfici jubet Moyses I, 250.
candelabrum sacrum I, 137.
canon librorum V. T. II, 441.
Cantabri II, 189.
Canthera I, 957.
Capellus II, 7.
Capharabis II, 305.
Caphareccho II, 18. 208.
Capharnaum II, 258.
Capharsaba u. I, 798.
Capharsalama vic. I, 625.
Caphartoba II, 297.
Caphethra II, 305.
Capito II, 181.
Capitolium I, 789. II, 312. 415.
Cappadocia I, 21. 786. 791. 809. 814. II, 188. 311. 405.
Capreae Ital. I, 888. 890.
captivitas Israel. I, 506.
captos bello occidere licet I, 479.
Carchamesan, u. I, 520.
Careas I, 530.
Caria I, 578.
Cariathiarim u. I, 271. 313.
Carmelus m. I, 277. 418. 459 sq. 675. 722. II, 83.
Carnaïn fanum I, 619.
carnes ferinae, equinae, et mulorum inpurae I, 599.
Carrae rg. I, 958.
Carthago, -inienses I, 627. II, 189. 392. 448 sq. 469.
Carus I, 831.
Casii Jovis v. Templa Gentil.
Caspiae portae I, 881.
Cassander I, 584.
Cassius Longinus I, 695. 716. 719. 780. 955. II, 72. 79.
castitas I, 73.

Castor Chorographus II, 455. 475.
Castor Judaeus II, 342.
Castra, u.v. Parembolae, Stratopedon.
castra Rom. descr. II, 226.
castramentatio Hebr. I, 186.
castrare hom. aut anim. I, 248 sq.
castrati Nobiles Jud. I, 533.
castratio hominum et animalium Jud. vetita II, 493.
catapultarum vis II, 238 sq.
catena Josephi Vespasiano jubente cur securi dissecata II, 310.
Catullus II, 433 sq.
Cedesa l. Cedasa u. I, 273. 278. 647. II, 197.
Cedron, torrens et v. I, 416. 490. II, 321. 328. 337. 358.
Celadus I, 864. II, 159.
Celenderis u. I, 836. II, 134. 328.
Celtae, - ica legio I, 927.
Cendebaeus I, 656. II, 55.
Cepharnome vic. II, 37.
Cepheritae I, 271.
Cerealis, Petilius, II, 410. Sextus II, 243. 305. 376. 384.
certamina v. agones.
Cestius, Gallus, II, 20. 180. 200 sq.
Chabalon I, 434.
Chabarorum petra II, 208.
Chabarzaba v. Antipatris.
Chabolo vic. II, 20 sq.
Chabro I, 30.
Chaereas, Cassius I, 917 sq. 926. 934. 943.
Chaeremon histor. II, 465 sq.
Chaetura v. Chatura.
Chagiras II, 355.
Chalamas I, 379.
Chalceus I, 419.
Chalcidica II, 420.
Chalcis u. Phoen. I, 686. 944. sub Libano I, 696. II, 73.
Chaldaei I, 24—29. 534. II, 444 cf. Berosus.
Chalebus I, 190. 283.
Chamas I, 18. 22.
Chananaeus, - aea rg. - aei I, 22. 28. 32. 50. 276 sq. 282. 288. 497.
Charchamesa I, 520.
Chares II, 265 sq.
Charra, u. I, 27. 45. 51.
Chasphoma u. I, 619.
Chatura, Chaetura, I, 43.
Chazadus I, 27.
Chebron, r. Aeg. II, 446. u. I, 42 sq. 59. 66. 96. 190. 278. 283. 363 sq. 387. 448. 620. II, 303 sq.
Chelbes II, 452.
Chelcias I, 662. 669.
Chellio I, 304.
Chephtorimi I, 23.
Cherubicae effigies I, 135. 424.
Chesloëmi I, 23.
Chethim v. Citium.
Chethimus I, 21.
Chettaei u. I, 24.
Chidonis I, 372.
Chius ins. - ii I, 786 sq.
Choerilus II, 453 sq.
Chodollamorus I, 31.
Chosbias I, 31.
Chosbias I, 220.
Christus et Christiani I, 876 sq.
Chusaei I, 22.
Chusarthes I, 289.
Chusi I, 388. 390 sq.
Chuthaei, post Samaritani, - ia I, 507. 532. 549. 556. 578. 659. II, 56.
Chuthus, locus et fl. I, 506 sq.
Cicerum domus II, 358.
Cilices, - ia, I, 21. 497. 671 sq. II, 60. 69. 188. 422.

Cilla, Cillani, Cillitae rg. Pal. I, 316 sq.
Cinnamus I, 961.
cinyra instrum. mus. I, 401.
Circumcisio I, 33. 36. 450. 665. II, 11. 453. dissimulata I, 608. Jud. prohibita I, 609 fin. non absolute poscebatur a prosolytis II, 196. - one non opus est ad vere colendum deum I, 959.
Citium, Chetim, Cittaei I, 21. 507. cf. Cyprus civilia bella sedare majus quam hostes vincere I, 291 fin. -ium bell. causa et finis I, 870. civilia officia II, 487.
civium officia quae II, 481.
Classicus II, 401.
Claudius Caesar I, 931 sq. 942 sq. 956. 970 sq. II, 171. 176.
Κλαυθμῶνες silva I, 372.
Clearchus II, 453 sq.
Clemens I, 919.
Cleodemus v. Malchus.
Cleopatra, filia Antiochi I, 600. uxor Demetrii sec. I, 655. u. Flori I, 981. u. Herodis I, 828. II, 127. u. Ptol. Philom. I, 638. 669. 699. 721. 748 sq. 750. II, 99. 472. Selene I, 677. II, 63.
Clitus II, 16. 215.
Cluvius I, 924.
Clypeus symbolum amicitiae I, 698.
Coele-Syria I, 532. 669.
coelum crystallum I, 5. tabernaculo adumbratum I, 137.
cogitata hominum perspicit deus I, 70. 341.
Coi I, 669.
Colchi II, 188. 453.
colendi dei ratio cuilibet est libera II, 11.
Collega, Cneus II, 408.
Colles Hierosol. II, 327.
colonias deduci jubet deus I, 18.
Coluber I, 424.
columna filiorum Adami I, 11.
columnae in regia et templo Salom. I, 432. II, 331 sq.
cometa in coelo conspicuus II, 188.
Commagene I, 943. II, 420.
Commune, Κοινόν, Asiae I, 800. Hierosolym. II, 7.
concordes quando sunt audientes, plurimum efficit orator II, 186.
concordiâ nihil praestantius II, 495.
condonare peccata generosi animi I, 86.
confiscata bona I, 602.
connubiales leges I, 241. 764. II, 486.
conjuratio in Herodem I, 767.
Canon II, 538.
conscientia recte factorum I, 74.
consessus in conviviis I, 605.
ex consilio facta sunt dijudicanda I, 71. - a hum. perspicit deus I, 70. 341.
constantia Jud. in legibus observandis II, 490.
continentia I, 533.
in convicia miseri proni I, 120.
Cophene fl. I, 25.
Coponius I, 869 sq. II, 160.
Coracinus piscis II, 258.
Corbanas, thesaurus sacer I, 205. II, 167.
Corduba Iber. I, 917.
Cordyaei m. I, 16.
Corea II, 297.
Coreae u. I, 691. II, 66.
Cores I, 196. 201.
Corinthiacum opus I, 432. 2 II, 332.
Corinthus I, 832. II, 129 sq.

Cornelius Faustus, f. Syllae I, 689. II, 68. fr. Longi II, 380.
cornu ad convoc. pop. I, 290.
corona pontific. I, 151 sq.
Corraea I, 315.
Corus mens. I, 192. 770.
Cos, Coi ins. I, 694. 786. II, 109.
Costobarus latro I, 977. Idumaeus I, 764. II, 117.
coturnices I, 120. 188.
Cotylas, v. Zeno.
Cotys I, 949.
Coze, idol. Idum. I, 764.
Crassus I, 693 sq. II, 72.
creatarum rerum dominus homo I, 17.
Creatio mundi I, 5 sq.
Cremona u. II, 311.
Creta II, 158. 483.
cruci affigere mos Persarum I, 572.
crudelitatis exempla I, 345. 480. 515. 610. 631. 668. 672 fin. 685. II, 58. 61. 93. etc. 286 sq. 290. 292.
Ctesiphon u. I, 875. 913.
Cumanus I, 965 sq. II, 172 sq.
cupiditas rer. vener. bonos corrumpit I, 220. - tes frenandae I, 241.
Cuspius Fadus I, 780. 952. 955 sq.
Cyanei scopuli I, 786.
Cydisa u. I, 501.
Cydoessa vic. II, 271.
cymbala, instr. mus. I, 401.
Cypris II, 172.
Cypros arx I, 798. II, 106. 108.
Cypros, uxor Antip. I, 695. II, 72. filia Antip. I, 886. u. Agrippae I, 887 sq. f. Herodis M. I, 885. f. Phasaëli I, 885.
Cyprus, - ii, cf. Citium. I, 21. 796. 864.
Cyrene, - aei, - aica u. I, 694 sq. 801. II, 38. 189.
Cyrenius v. Quirinius.
Cyrus, r. Pers. I, 539. 540 sq. 547 sq. qui Gr. Artaxerxes I, 566.
Cyzicenus I, 660.

D.

Daae, Dahae, Dahi I, 881. 964.
Dabaritta - eni, vic. II, 12. 29. 210.
Dacae II, 188.
Dacica secta Essaeorum similis I, 872.
daemon i. q. infortunium II, 73. σκυθρωπός II, 126. malus II, 136. - ones Alexandri et Aristob. II, 132. 133 fin.
daemonium i. q. deus I, 791. II, 57. 59. 134. - nia I, 332. quo modo expulsa I, 420. sunt malorum hominum spiritus II, 417.
Dagon, deus Azot. I, 311. 641. arx Pal. II, 55.
Dalmatia et inc. II, 188.
Damascus, - eni, u. I, 24. 277. 375. 455. 502 sq. 673 sq. 685. 774. 887. II, 77. 99.
damnato mortis potus datur, ut appareat, num venenum sit I, 841.
Dan, - itae I, 288 sq. 445. 455.
Danielus propheta I, 533 sq. 540 sq. 617.
Danus, fons Iord. I, 31.
Daphne u. I, 721. suburb. Antioch. II, 82. 95. 263.
Dardanus I, 419.
Darius f. Astyagis I, 539 sq. 540. f. Artab. I, 882. f. Hyst. I, 550 — 559.
Dathamnes I, 197.
Dathema arx Pal. I, 618.
Davides r. I, 306. 332 sq. 340 sq.

551 sq. 363 sq. 370 sq. 380 sq. 400 sq. 411 sq. 658. 802. II, 56.
Debora vates I, 291.
Decapolis, u. Galil. II, 253. Syriae II, 31.
Declas I, 25.
decimae sacerdott. datae I, 204 sq. 505.
decreta v. Edicta.
defunctorum cura ap. Jud. II, 487.
Dei facies, locus I, 57.
Delium u. I, 687.
Dellius I, 729. 742 sq. II, 89.
Del.s ins. I, 705.
Delphicae mensae I, 136.
Delta, rg. Aeg. I, 696. II, 74. 200.
Demetrius, Alexandr. Alabarcha I, 970. f. Demetr. I, 642 sq. Eucaerus I, 671 sq. II, 60. Gadarensis I, 690. II, 69. II. Nicator I, 643 sq. 651 sq. 660. Phalereus I, 585. 588. 594 sq. II, 458. 472. Soter I, 624 sq. 634. 636 sq.
Demoteles I, 648.
depravatio hominum I, 12.
Desertum, ἐρημία et ἔρημος inter Aeg. et Syr. II, 412. 316. prope Hieros. I, 632. II, 393.
Deus I, 82. 162. 245. 282. 329. 330. 400. 449. 465. 540. 542. 544. 788. unus unorum Hebraeorum I, 229. 279. creator omnium I, 5. 28. 410. 428. etiam minutissimorum II, 482. omnium dominus I, 4. 12. II, 323. unus fons omnium bonorum I, 226. summus judex II, 349. ubivis locorum versatur I, 445. non ortus, non mutabilis II, 482. etsi vario nomine, ubivis locorum idem I, 586. non decipitur I, 109. 202. cuncta videt I, 200. cogitata hom. perspicit I, 70. 341. occulta videt et audit I, 472. II, 350. res parvas auget I, 113. cito opem fert, ubi opus est II, 350. monstrat hominibus viam salutis II, 390. quibus opem fert, ii fortes et copiosi I, 753. auxiliatur miseris in extremis labor. I, 113. curat finem bellorum et regum discrimina II, 321. dux belli praestantissimus II, 291. beat pios I, 4. 76. amat justos I, 12 fin. juvat fortes I, 190. fortibus dat praemia I, 32. exaudit precantes I, 17. bene factorum memor est I, 905. quae dat, accipienda, non rejicienda I, 198. amat bonos, punit malos I, 457. punit impios I, 4. 12 sq. 17. 753. superbos I, 19. 34. ut pater parvulos I, 190 fin. non, ut homo, ira commovetur I, 19. quibus gaudeat sacris I, 9. Moysis II, 482. Judaeorum solus verus I, 542. auctor gentis Jud. II, 246. dei natura quae II, 485. mens varia I, 527. ira I, 108. nomen non eloquendum I, 106. dei colendi ratio cuilibet est libera II, 11. unius templum unum II, 485. deo qui se dat, beatus I, 226. deum factis remunerari homo non potest I, 429. in d. bella moda ab homm. I, 12. d. nemo latet I, 248. 451. qui omnia respicere credunt, non peccant II, 482. d. penes omnia possibilia I, 114. d. contra homo nihil valet I, 98. de deo

quid sapientes Graecorum statuerint II, 482 sq. loqui cur non audeant Jud. II,484. dii patrii Rach. I, 54sq. Chuthaeorum I, 507. alieni I, 230. 496. II, 490. deorum cultus a regibus malis inventus I, 452. deos gentilium deridere vetuit Moses II,490. peregrinos in remp. admittere vetitum Atheniensibus II, 493. diis vitia hum. trib. a mythologis I, 4 fin. deorum multitudo nata in ingeniis poëtarum etc. II, 491. gentilium natura II, 491.
Diademata Asiae et Aeg. sumit Ptol. Philom. I, 643.
Diagoras Melius histor. II,493.
Diana v. templa Gent.
Dicaearchia l. Puteoli u. I, 898. 915. II, 2. 158.
Dido II, 449.
Diglath fl. I, 7.
Dii v. Deus.
diligentia Jud. in sacris II, 485. et legibus II, 494.
Diluvium I, 13—15.
Dina I, 58.
Dioclerus I, 418.
Diocles histor. I, 538.
Diodorus I, 659.
Diodotus I, 645.
Dionysius I, 686.
Diophantus I, 815. II, 123.
Dios l. Dion, u. Maced. I, 581. u. Syr. I, 674. 690.
Diospolis u. II, 63. 100.
Dispersio gentium I, 20. Judaeorum II, 407.
divitiae corrumpunt remp. I, 283 sq. – tiis qui se a virtute revocari patitur, deo invisus I, 227 fin.
Divortium v. connubiales leges.
Dius histor. I, 435. II, 448.
Doëcus Syr. I, 345.
dogmata Judaeorum expositurum Jos. I, 228 fin.
Δοκῶν ἀγορά II, 204.
Dolabellae litterae ad Ephes. I, 706 sq.
Dolesus II, 295.
dominatum qui semel affectavit, non facile deturbatur II, 293.
Domitianus II, 39. 312. 410.
Domitius Sabinus II, 344.
Domus saltus Libani II, 344.
dona dei sunt grato animo accipienda non rejicienda I, 198. – is ira sopitur I, 57.
Dora u. I, 278 sq. 655. 690 sq. II, 4. 55. 69. 106.
Dorienses I, 136.
Doris, uxor Herodis I,719. mat. Antipatri II, 127. 131.
Doritae l. Dorienses in Syria I, 946.
Dorotheus I, 593.
Dortus I, 968.
Dositheus I, 756. II, 472.
Dothaim u. I, 479.
Draconis legg. II, 440.
Drusilla, filia Agrippae I, 885. soror Agrippae I, 969 sq.
Drusium turris II, 107.
Drusus, f. Agrippae I, 885. II, 172. f. Tiberii I, 893.
Drusus turris I, 773.
Drymi locus I, 722.
Drymus II, 83.
ducis magni est cohibere multitudinem turbatam I, 119.
duratio legg. Judd. II, 488 sq.

E.

Ebalus I, 25.
Eban I, 371.
Ebutius II, 231. 266.

Echatana I, 542. 557. II, 6.
Ecdippon II, 84.
Echarampsaris I, 526.
Ecnibalus II, 452.
Ecron v. Accaron.
Edicta Roman. pro Judaeis I, 627 sq. 703. 705 sq. 709. 720. 799. 800 sq. 944 sq. Atheniensium I, 698. Artax. I, 569. 575. Cyri I, 548. Darii I, 559. Petronii I, 946. Ephesiorum I, 715. Halicarnassensium I, 712 sq. Sardianorum I, 714 sq. 801.
Eglon I, 289 sq.
Ehudes I, 290.
Eiraës I, 25.
Elamaei I, 24.
Elamus I, 24.
Elanus I, 456.
Elca I, 502.
Elcanes I, 307.
Elcias l. Helcias I, 529. 901.
Eleazari domus I, 408.
Eleazarus, f. Aaronis I, 158. 209. 282. f. Anani I, 873. II, 192. 207. f. Dinaei I, 967. 971. II, 174. f. Dodejae I, 401. 408. ejector daem. I, 420. fr. Joazari I, 865. f. Judae, Auran. I, 611. 622. II, 53. dux latr. I, 955. 971. II, 176. 422. 426 sq. s. Moysis I, 107. f. Oniae I, 2. 588 sq. 600. cust. s. thes. I, 694. f. Samacae II, 327. f. Simonis II, 207. 280. 316. 324. 384. socius Sim. II, 302. pr. templi I, 977. II, 192. vir fortis, captus II, 418.
Elêi, Elii rg. II, 109.
Elephantine, u. II, 369.
Eleusa, u. I, 796. 816.
Eleutheri equites II, 84.
Eleutherus fl. I, 642. 650. 749. II, 99.
Elii P. I, 304 sq. 415.
Eliabus I, 130 sq. 161.
Eliacias P. I, 517.
Eliacimus I, 511. alius, I, 520.
Elias vates I, 457 sq. 460. 475, 484.
Eliasibus P. I, 562 sq. 577.
Elien I, 371.
Elimelichus I, 304.
Elionaeus I, 950.
Eliphale I, 371.
Elis I, 118.
Elisaei I, 21.
Elissaeus f. Saphati I, 461. 475 sq. 494. 498 sq. II, 298.
Elix l. Felix I, 718. II, 81.
Elmodadus I, 25.
Elom, u. I, 448.
Elon I, 299.
Elpis, uxor Her. I, 828. II, 127.
Elthemus II, 102.
Elutaeus I, 506.
Elymaïs rg. I, 620.
Elysas I, 21.
Emaüs l. Emmaüs I, 632. 716. 859.
Emesa, -si u. I, 885. 949. 969. 971. II, 420.
Emnos I, 371.
Emtio v. argentum.
Enaphen I, 371.
Ἐνδελεχισμός sacrorum I, 55. II, 52. 373.
Enemimi I, 23.
Engaddi, -dde, -ddae -gedene I, 348. 473. II, 224.
Eniochi, alias Heniochi II, 188.
Ennerus I, 32.
Enochus et Elias I, 474.
Enosus I, 13.
Epaphroditus I, 2. II, 39. 468. 496.
Ephesus, -sii I, 715. 786. 801.
ephodes vestis I, 143. 146. 150 sq.
Ephorus histor. I, 18. II, 439 444.

Ephraim u. II, 304.
Ephran u. I, 294.
Ephratanus ager I, 58.
Ephron I, 619.
Epicrates I, 661.
Epicurei de provid. div. I, 544 sq. a negotiis abhorrent I, 918fin. refutati ex visionibus Danieli I, 545 sq.
Epiphanes I, 952. 969. II, 420.
Epiphania l. Amathe u. I, 23.
Epistolae Jonathae I, 648 sq. Philadelphi I, 587. 589. Elezari I, 589. Salomonis et Hirami I, 420 sq. Xerxis I, 560. Artax. I, 575 sq. Antiochi I, 598 sq. Samaritanorum I, 610 sq. Alexandri Balae I, 635. Demetrii I, 644. Oniae et Ptolemaei I, 638. J. Caes. I, 704. M. Antonii I, 720.
Epodae Salomonis c. morbos I, 420.
epulae post jusjur. I, 56.
Erebinthorum oecos II, 358.
Eremia v. Desertum.
Erica I, 502.
Eroge I, 499.
Esaïas vates I, 506. 511 sq. 514 sq. 547. II, 434.
Esavus I, 47. 66.
Escholes I, 32.
Escon I, 48.
Esdras I, 560 sq.
Esebon, -itis, Esthmonitis I, 607. 675. 768.
Esermoth locus I, 188.
Essa u. I, 674.
Essaeus I, 866.
Essaeismus expositus I, 871.
essenes I, 146. 150 sq. 164.
Esseni, l. Essaei I, 649. 776 sq. 866. 871 sq. II, 58. 160 sq. 327.
Esther I, 568. 570 sq.
Etame, al. Eita I, 448.
Ethan I, 440.
Ethanus I, 419.
Ethi I, 588. 392.
Ethnarcha, Simon I, 654. Jud. Alexandr. I, 944.
Eua I, 6 sq.
Euaeus u. I, 24.
εὐαγγέλιον δεινόν II, 193.
Euaratus Cous, I, 814. II, 123.
Euaristus v. Arruntius.
Eudaei u. I, 24.
Euemerus histor. II, 458.
Euilaei I, 22.
Euilates I, 25.
Euilmarodochus II, 451.
eunuchus, Bagoas, quem liberos procreaturum esse Pharisaei vaticinati erant, interficitur I, 831. eunuchi I, 568.
Euodus I, 893.
Eupolemus historicus II, 458. f. Joannis I, 627.
Euphrates fl. I, 7. 24. II, 393.
Europa I, 20. II, 308.
Eurycles I, 813 sq. II, 121 sq.
εὐσέβεια superstitiosa I, 689
Eutychus, Lib. Agrippae I, 889 sq. auriga Caji Caes. I, 942.
exilii poena introducta ab Herode I, 784.
exitus Hebr. ex Aeg. I, 107 sq. II, 324.
Ἐξορκήσεις Salomonis I, 420.
Exploratores, Moysis I, 189. Jesu I, 260 sq.
exulant Judaei latrones fugientes I, 981.
Eycei I, 434.
Ezechiel v. Jezechielus.
Ezechias, latro I, 700. II, 76. rex I, 504 sq. 510 sq. 514 sq.

F.

Fabatus I, 832. II, 129.
Fabius I, 718. II, 81. centurio I, 689.

fabula ad persuadendum proposita I, 295.
facinora malorum hom. non sunt quiete ferenda II, 276.
facta declarant benevolentiam I, 348. occulta novit deus I, 472. sunt dijudicanda ex consilio I, 71.
Factiones Hieros. in B. J. II, 316 sq.
Fadus, Cuspius I, 952. 955 sq. II, 173.
fama fallax I, 437. qualis esse solet II, 252.
Fames I, 29. 47. 80. 192. 292. 400. 458. 524. 631. 661. 769. 960 sq. II, 351. 358. 381.
famulorum magna copia exercitum reg. asiat. sequebatur II, 225 fin.
Fannius I, 659. 709. v. Edicta.
farina in sacris I, 170.
fatum, εἱμαρμένη I, 540. 822. II, 136. 373. 395. 399. de f. et libert. vol. hum. quid statuerint Pharis. I, 871. f. Pharis. et Sadd. I, 649. II, 166. fatum antevertere II, 141. rerum inanimatarum II, 386 fin. πεπρωμένη I, 519. χρέων II, 87. 346. init. 363. 370 fin. fugit nemo II, 390 fin.
felicitas malorum causa I, 448. non perpetua sine virtute I, 916 fin. homines superbos reddit et pravos I, 448.
Felix, fr. Pallantis I, 969. 971 sq. II, 176. 179. v. Elix.
feminae jud. favebant Pharisaeis I, 830 fin. aliorum virorum ap. Persas conspectu prohibitae I, 567. -arum vis I, 552.
ferinae carnes impurae I, 590.
ferri natura I, 535.
festa Hebraeorum et aliorum I, 58. 73. 171 sq. 180. 563. 617. 636. 658. 664. 880. II, 173. 194. f. diebus seditiones plurimae motae II, 60. 83 fin. quia Judaeis pugnare vetitum, facilius opprimebantur II, 190 fin.
Festus, Porcius I, 974 sq.
fibulae aureae usus I, 642. 646.
fiducia in deo posita I, 52. 75.
filius a patre immolatus ad terrendos hostes I, 477. -um infantem mactat et comedit mulier II, 382.
firmiora, quae per alios facimus, esse videntur I, 366.
Flaccus, Norbanus I, 801. 887.
Florus Gessius I, 872. 953. 977. 981. II, 3. 179. 181 sq. 185.
foedus inter Ant. M. et Ptolem. I, 600.
fons pr. Hierich. II, 298 sq. -tes Jordanis II, 106.
Fontejus v. Agrippa.
fortis quis recte dicatur I, 356. -tes et copiosi sunt, quibus deus adest I, 753. -tium virorum verbis vim indit deus I, 191. -tibus praemia dat deus I, 32. omnia pervia I, 190. -tes juvat deus ib.
fortitudo, animi, I, 355 sq. cernitur non in violata lege, sed in cohibendis cupiditatibus, I, 220. cum prudentia sit juncta II, 342. -dine paratur victoria, non multitudine I, 31.
fortuna bellica efficitur concordia et obsequio II, 325 fin. Romanorum II, 397.
Forum Arab. II, 204.
fortissimus ille, qui aequa mente bonam et malam fortunam fert II, 266.
fraternus amor I, 85 sq.

fratricidium in templo peractum I, 578.
fraus sapientia dicitur I, 52.
Fronto, Aeternius II, 384. 398.
Frugi Titus II, 384.
Fullonis monumentum Hieros. II, 328.
Fulvia I, 879.
funebres pompae nimis sumtuosae paupertatis causa II, 147. ne sint sumtuosae II, 487.
furum poena I, 784 sq.
Furius centurio I, 689. II, 68.

G.

Gaalae I, 295 sq.
Gaamus I, 28.
Gaba, u. I, 284 sq. 324. 456. II, 11. 197. 222.
Gabala u. I, 495. 768. 979.
Gabaon, -nitae u. I, 270 sq. 284 sq. 325. 363. 398. 400. II, 202. 205.
Gabara u. II, 5. 12. 25. 29.
Gabaris I, 418 sq.
Gabaroth II, 22 sq.
Gabatha u. I, 282. 319 sq. 633.
Gabathona u. I, 456.
Gabath-Saul vic. II, 320.
Gabinius I, 686. 688. 691. II, 67. 70.
Gad trib. I, 260.
Gadara u. I, 277. 615. 669. 675. 690 sq. 761. 774 sq. 862. II, 5. 32. 60. 69 sq. 105. 197. 199. 222. 230. 260. 294. vic. Galaat. I, 672.
Gaddis v. Joannes.
Gadira l. Gades u. I, 20.
Gadus vates I, 403 sq.
Gaetuli ol. Evilaei I, 22.
Galaaditis l. Galaditis l. Galadena rg. 56. 71. 211. 225. 287. 291. 297 sq. 320. 359. 363. 392. 467. 469. 491. 501, 618 sq. 652. 671. 673. II, 60.
Galades collis I, 59.
Galatae ol. Gomarenses I, 20. 627. 761. 866. II, 48. 104. 159. 188. 409.
Galba I, 894. II, 300 sq.
Galbaath u. I, 340.
Galgala u. I, 267. 270 sq. 319. 322 sq. 330 sq. 397.
Galilaea, sup. et inf. I, 273. 278. 418. 433. 501. 647. 636. II, 18. 208. 222 sq. 263. 272 sq.
Galli II, 104. divites II, 188.
Galli eun. I, 248.
Gallia II, 311.
Gallus, Aelius I, 771. Cestius II, 20. 180. centurio II, 266. Rubrius II, 411.
Gamala, al. Gabla et Gaba u. I, 869. 883. II, 5 sq. 11. 17. 36. 222 sq. 263 sq. cf. Gaba. Gabala.
Ganges fl. I, 7.
Garesime II, 36.
Garizim, m. templ. u. I, 253. 275. 579. 582. 585. 610. 639. 659. 879. II, 56.
Garsis u. II, 355.
Gath v. Getta.
Gatherus I, 25.
gaudiorum praeteritorum recordatio levat mala praesentia I, 119.
Gaulana u. rg. inc. I, 221 sq. 418. 674. II, 18. 60. 208. 222. 224. 260. 263.
Gaza, u. et inc. I, 23. 276. 283. 303. 312. 505. 580. 647. 670 sq. 683. 690 sq. 761. 862 sq. II, 60. 69. 104. 197. 313.
Gazara v. Gadara.
Γαζοφύλακες sacerd. I, 561.
Gebonitis u. II, 197.
Gedeon I, 292 sq.
Gelboë m. I, 354.

Gella v. Gethla.
Gelmon u. I, 391.
Gemellus I, 807. 893.
generosi animi est non infirmos, sed potentes vincere I, 753 fin. condonare peccata I, 86.
Gennath, porta Hieros. II, 328.
Gennesar lacus I, 277. 648. 872 sq. II, 208. 254. 257 sq.
Gennesara u. I, 648.
geometria primorum hom. I, 17 sq.
Geon i. q. Nilus fl. I, 7.
Gera I, 290.
Gerara u. I, 35. 47. 454.
Gerasa u. I, 675. II, 62. 197 sq. 223. 300.
Gerastratus II, 452.
Gergesaei I, 24.
Germani milites mercenarii in Jud. I, 848. omnium fortissimi II, 392. bellum movent c. Rom. II, 409 fin. - orum natura descr. I, 927. II, 410 init. fortitudo II, 188. 189.
Germanicus I, 875. 893. 927.
Germanus quidam vates I, 892.
Gessiri I, 365.
Gessius v. Florus.
Gesura u. I, 385.
Gethla I, 351.
Getta l. Gitta I, 278. 312 sq. 333 sq. 343. 352. 493 sq. 505. 734.
Gibalus m. I, 252.
Gigantes I, 12. 190. 283. 400 fin.
Gigantum vallis v. Vallis.
Gihon fons I, 407.
Ginaea (Geman, Nain) vic. I, 967. II, 174. 223.
Ginnabris II, 298.
Gitta v. Getta.
Gittha arx II, 95.
Gischala u. II, 5. 7. 18. 208. 263 sq.
Glaphyra I, 785. 803 sq. 816. 827. 866. II, 115 sq. 160.
gloriae causa Rom. pugnabant II, 255.
Gobolitis rg. I, 68. 122.
Goliathus I, 333. 336.
Gomarus, — renses I, 20.
Gophna arx et toparch. I, 716. II, 53. 79. 207. 224. 304. 320. 375.
Gordyaei v. Cordyaei.
Gorgias I, 616. 620.
Gorion II, 275. 290.
Graecanicae urbes (Gaza, Gadara, Hippos) I, 862.
Graeci unde I, 20. nomina barbara graeca faciunt ib. Gr. et Macedones in Mesopot. I, 651. - orum prudentia II, 188. mores imitantur Judaei I, 644. et reges Jud. I, 949. fides historica dubia II, 49.
graeca nomina sibi dare coeperunt proceres Jud. I, 608 sq. 623. - co oleo uti in sacris vetitum II, 8. - cae linguae pronunciatio difficilis Josepho I, 982. - ci mores a Jud. recepti I, 608. et ab Herode I, 766. milites mercenarii in Jud. I, 672. 676.
graeci historici raro meminerunt gentis jud. II, 438.
Graecia II, 109.
Granicus fl. I, 578 sq.
gratias deo referre factis homo non potest I, 429.
gratitudinis exempla I, 73. 892.
Gratus I, 857 sq. 890. 937 sq. II, 155.
gubernatio div. I, 28.

H.

Hades καθ' ᾅδου I, 354. II, 132. 165. 166.
Haemanus I, 419.
haereses judaicae I, 649.
Haggaeus v. Aggaeus.
Halicarnassenses v. Edicta.
Hare v. Saris.
Heberus I, 25.
Hebraei I, 22. 26. 91. 191. 194 sq. 219. 229. 419. 436. 532. 561. 586. a Babyloniis edocti I, 140. lepra infecti dicuntur egressi fuisse ex Aeg. I, 181. pace effeminati res div. negligunt I, 288 sq. -orum festa I, 171 sq. leges et instit. I, 181 sq. res militaris I, 185. 249.
Hebron u. I, 30. 33. v. Cedron.
Hecataeus histor. I, 588. II, 455 sq. 472. 588.
Hecatontomachi I, 668.
Helcias, M. I, 901. custos aer. I, 975.
Helena I, 957. 964. II, 320. 325. 337. 393.
Heliopolis, u. Aeg. I, 95. 624. II, 52. 469. u. Phoen. I, 686.
Heliopolita II, 469.
Hellanicus histor. I, 18. II, 439.
Hellespontus I, 579. 584.
Hemaon I, 419.
Henochus et -ia v. Anochus.
Heptastadium I, 594.
Heracleopolis v. Heliopolis.
Herculis templ. II, 449. columnae II, 189.
Herennius Capito I, 888.
Hermaeus II, 460.
Hermippus histor. II, 453.
Hermogenes histor. II, 458.
Herodes M. f. Antipatri I, 695 — 863. II, 72 — 143. -dis vera indoles II, 123 fin. f. Herodis I, 872. 882. 897 sq. II, 166 — 168. fr. Herodis tetr. I, 883. f. Aristob. ex Solome I, 886. f. Aristob. ex Bernice I, 827. II, 126. f. Herodis ex Mariamne I, 827. 832. 883. II, 127. 129. 132. f. Herodis ex Cleop. I, 828. II, 127. fr. Agrippae r. Chalc. I, 885. 944. 949. 951 sq. 965. II, 173. f. Phasaëli I, 885. fr. Polemonis I, 949.
Herodia u. I, 725.
Herodias, filia Aristob. I, 883. II, 126. soror Agrippae I, 897 sq. II, 168. nupta Herodi f. Herodis M. I, 885. 887.
Herodion arx I, 786. II, 85. 108. 224.
Herodis Commentarii histor. I, 756.
Herodotus pater histor. I, 436. 449. 512. II, 439. 444. 453. 480.
Hesiodus I, 18. II, 439.
Hestiaeus I, 18 sq.
hexametra carmina Moysis I, 115. 252.
Hezechias l. Ezechias I, 504.
Hiaramus l. Hiramus I, 370. 420.
Hieremias v. Jeremias.
Hierichus, v. Jericho.
Hieroboamus f. Joasi I, 497 sq. f. Nabathaei I, 442 sq. 451 sq. 500. 516.
Hieronymus Aegyptiacus histor. I, 16. 18. II, 458.
Hierosolymae u. I, 32. 272. 276. 283. 370 sq. 422. 524. 526. 529. 559 sq. 584 sq. 621. 636. 688. 690. 736 sq. 763. 778. 945. 974. II, 53. 213. 224. 292. 326 sq. 331 sq. 337. 358. 368. 374. 386 sq. 396 sq. 398.

quinquies captae, bis vastatae, 400 sq. 430. descriptio ex Hecataeo 456 sq. etymologia juxta Lysimachum 466 sq. 529.
hin mensura I, 161. 171.
Hiramus v. Hiaramus.
Hippene u. II, 15. 199. 222.
Hippica turris II, 195. 327. 329.
hippodromus Hieros. I, 848.
Hippos u. I, 761. 862. II, 104. 157. 197.
Hiromus l. Hieromus II, 448. 452.
Hispani II, 189.
historia graeca recentior orientalium II, 438. Jud. in Aegypto viventium juxta Manethonem II, 459 sq.
historici munus I, r. 682. regii ap. Pers. I, 573. orientalium II, 438. -eorum graec. fides dubia II, 49.
Homerus poëta I, 571. II, 438. 469. 481. 492.
homicidium I, 234 sq.
homo opus dei praestantissimum I, 4 fin. χοῦς, πνεῦμα et ψυχή I, 6. dominus rer. creat. I, 17. nihil contra deum I, 98. Danielus instar dei habitus I, 535. -inis prudentia curta I, 99. summa in res visibiles potestas I, 551 fin. sq. -nes bella in deum movent I, 12. miseri in convicia proni I, 120. -num depravatio I, 12. stultitia I, 527.
Homonoia locus II, 26.
honoribus quibus benefacientes afficiebant reges Persarum I, 573.
hora quomodo indicabatur regibus Pers. I, 573.
Hormiza vic. II, 100.
hospitalitas I, 46.
hospites tuendi I, 285.
hosti in deserto deprehenso parcendum I, 349. hostium vires nascentes imminuendae I, 122. -stes debellatos occidere licitum I, 479. Jud. interficere jussi I, 228. terret deus I, 496 fin.
hostia humana I, 477.
humana rat. quae I, 6.
hymni Davidis I, 401.
Hyrcani II, 421.
Hyrcania l. -um I, 677. 776. 786. 847. II, 70 sq.
Hyrcanus, f. Alexandri Jann. I, 663. 676. 683 sq. 690 sq. 703 sq. 725. 741 sq. 755 sq. 757. 880. II, 55 sq. 63 sq. 75. f. Jos. Tobiae I, 603 sq. f. Simonis Matthiae I, 656 sq. 661 sq. 666.
Hystaspes I, 550.

J.

Jabata u. I, 516.
Jabesus I, 500.
'Ιαβησηνοί I, 359.
Jabinus I, 291.
Jabissus u. I, 287. 359.
Jacimus l. Alcimus I, 623. 829.
Jacobus Patriarcha I, 47. 52 sq. 83. 93 sq. fr. Jesu Christi I, 976. f. Sosae II, 281. 337. 396. Idumaeus II, 303.
Jadelphas I, 28.
Jaddus, f. Joannis I, 578. 582.
Jadon vates I, 445 sq.
Jaïres I, 297.
Jale I, 292.
Jalus I, 410.
Jamblichus I, 696. II, 73.
Jamnia u. II, 18. 69. 297.
Jamnith u. II, 208.
Janias II, 415.
Japha u. II, 18. 22. 25. 208. 242.

Japhetus I, 18. 20.
Japhois II, 25.
Jarades I, 10. 13.
Jarda vic. II, 224.
Jardes II, 419.
Jason v. Jesus.
Jason, f. Eleazarî I, 627.
Jaziëlus vates I, 473.
Jazorus u. I, 618.
Iberia, - eres I, 20. 538. 627. 677. 881. 917. II, 451.
Ibis avis Aeg. I, 103.
Jde I, 877 sq.
idololatria Hebr. I, 516 sq.
Idumaea, - aei I, 66. 206. 276. 376. 461. 495. 617. 659. semijudaei 729. 764. 855. II, 207. 224. 280 sq. 305. 395. 423. 477.
Jeban I, 371.
Jebostus I, 363. 368 sq.
Jebusaei u. I, 24. 370.
Jede I, 516.
Jehus I, 461. 485 sq. 489. 491.
Jehu vates I, 455.
Jejunium Hieros. celebr. I, 689. 737.
Jenae I, 371.
Jephthes I, 298 sq.
Jerasa I, 501.
Jeremias vates I, 520 — 529.
Jeroboamus v. Hieroboamus.
Jericho l. Hierichus I, 212. 264 sq. 630. 798. II, 66. 91. 99. 106. 297 sq.
Jerusolyma v. Hierosolyma.
Jesraëla I, 461. 487.
Jessaemus I, 401.
Jessaeus, f. Obedae I, 331 sq.
Jesus, Christus I, 876 sq. f. Phabetis I, 771. plebejus quidam II, 389. l. Jason I, 608. Pontif. I, 744. f. Sapphiae II, 7. 15. 207. 211. f. Gamalielis I, 977. P. M. II, 281. 287. f. Damnaei I, 976. f. Gamalae II, 18 sq. f. Naueni l. Josua I, 123 sq. 190. 224. 253. 260. 275. 297. 282. II, 298. f. Saphati II, 10 sq. 253. f. Thebuthi II, 396. f. Josodeci I, 555. f. Siae I, 865.
Jethra I, 283.
Jezanias I, 530.
Jezebela I, 457. 487.
Jezechiëlus vates I, 520. 523. 527.
ignis ratiocinans I, 536. - ne purgata Samaria I, 489.
Ilienses I, 787.
Illyrii II, 188.
imaginum usus Hebr. vetitus I, 132. 441. 767. 772. 843. 875 fin. II, 139.
imitanda patrum virtus I, 417.
immortalitas animae I, 42. 254. - tis vestigia ap. vett. Jud. I, 411. 615. II, 165. ex somniis I, 867. ab Eleazaro vindicata II, 428.
immunes a militia I, 250.
imperabit bene, qui bene obtemperavit I, 227.
impetus coecus non Romanorum sed barbarorum II, 267.
impietas I, 108.
impii puniuntur a deo I, 4. 12 sq.
impostores I, 971. II, 92 sq.
improbi puniuntur a deo I, 190 fin.
impudicitiae summa turpitudo I, 230.
India, - dica, I, 7. 24. 538. II, 428.
inexspectata gravius afficiunt, quam exspectata I, 309.
infanticidium in Aeg. I, 97.
infirmis auxilium latum I, 104.
injustum aliena dicta sua facere I, 223.

innocentiae maximum robur I, 614.
inopes sublevandi I, 238.
instrumenta musica I, 401.
interitus mundi I, 11.
Joabus I, 363. 370. 407. 411.
Joachazus I, 520.
Joacimus, P. M. I, 560. 563. r. Jud. I, 520 sq.
Joannes, al. Hyrcanus I, 656. II, 55—57. Baptista I, 883, II, 2. dictus Gaddis I, 632. f. Levi II, 5. 8. 12. 208 sq. 279. 293. 423. f. Sosae II, 281. Essaeus II, 207. 220. f. Judae I, 577 sq. dux Idum. II, 340. f. Eliasibi I, 562. f. Careae I, 530 sq.
Joasus I, 489. 490. 492 sq.
Joathamus I, 295. 415.
Joazarus I, 644. 865. 869. 872.
Joazus I, 491 sq.
Jobabus I, 25.
Jobelus annus I, 10. 184.
Jodamus I, 369.
Jodaus I, 480 sq.
Jonadabus I, 488.
Jonas vates I, 497 sq.
Jonathas, f. Anani I, 947. II, 175. 177. dictus Apphus I, 611. f. Asamonaei II, 54. f. Dorcadis II, 274. f. Sauli I, 325. 338. 340. 358. Sadducaeus quidam I, 663. alius II, 379. f. Abiathari I, 388. 408. f. Samae I, 383. 385. 401. princ. Sicariorum II, 435. Pontif. I, 972. succ. Judae I, 632 sq. 647 sq. 653.
Jonia I, 20. 786. II, 109. 471.
Jonium mare I, 774. II, 73.
Joppe, -eni I, 251. 497. 555. 641. 650 sq. 674. 690. 704. 761. 862. II, 54. 61. 90. 104. 201. 207. 251.
Joramus, P. M. I, 528. r. Isr. I, 475 sq. 484 sq.
Jordan l. Jordanes fl. I, 31. 211. 263. 278. 288. 418. 445. 620. 632 sq. 776. II, 79. 101. 106. 223. 257. 264.
Josadochus I, 529.
Josaphatus f. Achili I, 376. v. I, 466. 472 sq.
Josephus f. Zachariae I, 620. f. Antipatri I, 695. II, 72. Cabi, f. Sim. I, 975. f. Cami I, 957. 965. dictus Cajaphas I, 875. 881. f. Madicastrae II, 17. f. Dalaei II, 388. f. Ellemi I, 844 sq. sobrinus Archelai II, 155. quaestor I, 757. f. Gorionis II, 207, avunculus Herodis I, 746—748. fr. Herodis I, 730. 885. II, 91. 94. maritus Salomes II, 111. f. Josephi I, 885. f. Tobiae I, 600 sq. 606. f. Jacobi I, 68 sq. 71 sq. 82 sq. 96. f. Matthiae, auctor h. lib. I, 5. 228. 536. 545. 682. 982. II, 1—39. 40 sq. 207 sq. 210 sq. 234 sq. 245 sq. 250 sq. 310. 346. 360 sq. 436. 442.
Josias I, 516 sq. 520.
Josua v. Jesus.
Josabetha I, 489.
Josedecus, P. M. I, 555.
Jotapata, u. II, 18. 30 sq. 208. 229. 232. 244 sq. 263.
Jothamus, r. Jud. I, 501 sq. P. M. I, 529.
Javanus I, 20.
Jovis Casii templ. II, 313. Ἑλληνίου I, 610. Victoris I, 941. Olympii I, 916. II, 448.
Ipan I, 448.
ira sopitur donis I, 57. dei I, 108. pugnantum armis validior II, 278. irae non obtemperandum I, 85.

Irenaeus I, 852. II, 150.
Iris I, 17.
Isaacus I, 33.
Isacharis I, 277.
Isana vic. I, 453. 734.
Isara u. I, 468.
Isidis templ. Romae eversum I, 877 sq.
Ismaël f. Abr. I, 33. - itae 71. Ammanita I, 530 sq. f. Phabi I, 873. 973.
Justus, Judaeus histor. II, 4 sq. 32 sq.
juvenes pulcherrimi Jud. ap. regem Babyl. I, 533. - num errores ignoscendi I, 243.
Izarae l. Israëlae fons I, 468.
Izari u. I, 461.
Izates I, 957 sq. 960 sq. 964. II, 594.

K.

Καταπετάσματα templi quomodo confecta I, 694.

L.

Labanus I, 28. 52.
Labatha u. I, 377.
Labimi I, 23.
Labina vic. I, 484.
labori omnia pervia I, 124.-ris praemium nuptiae I, 52 sq.
Laborosoarchodus II, 451.
Labosordachus I, 539.
lac oblatum Deo I, 9.
Lacedaemon, - nii I, 606. 648. 813 sq. II, 109. 422. 479. 488 sq. 493. v. Edicta.
Lacchis u. I, 448. 497.
lacrimae ex gaudio et moerore I, 593.
Lamechus I, 10 sq.
Laodice I, 671.
Laodicea, - enses u. I, 710, 746. II, 80. 109.
largiri aliis sua commendatur I, 238. - gientes non liberaliter, sed propter metum, odio habentur II, 126.
Lasthenes I, 640. 644.
Latopolis v. Letopolis.
latrones I, 968. 971. 973. 977. 981. II, 92 sq.
Legati Judaeorum ad varios I, 514. 627. 648. 705. 752 sq.
legatio prima Jud. ad Rom. I, 627.
legislatoris officia quae II, 481.
Lemba u. I, 675.
Lentulus, Lucius I, 708 sq. v. Edicta.
Leontopolis u. I, 638.
Lepidus I, 920. Larcius II, 384.
leprosi exclusi civitatibus I, 181. - sorum lex 481. 499.
Lesbus ins. I, 786.
Letopolis u. I, 111.
Leuce II, 425.
Levitae uxor stuprata I, 284.
Levitae I, 180. 185. 204 sq.
lex divina I, 129. II, 415 sq. immortalis II, 494. Mosaica I, 2. 180 sq. 226. 231 sq. lex per vicos docta I, 454. 466. 472. denuo reperta 517. 586 sq. 359 sq. Iudaeorum polit. I, 183 sq. 784. 820. immutabilis II, 484. - gis nomen veteribus Graeteribus et Homero incognitum II, 481. - gis divinae amor unde in omnibus Jud. idem II, 484. legis Mos. usus prohibetur I, 610. - ges div. animis inscribendae I, 232. et instit. Hebr. I, 181 sq. Moysis optimae ad pietatem et societatem inter homines servandam II, 480. - gum innovatio praecauta I, 249. - ie.

rever. ap. Jud. I, 844. II, 456. origo ap. Gr. et Jud. II, 482. acroasis frequens ap. Jud. II, 483. legibus parere dulcissimum II, 495. - ges violare non est fortis viri, sed frenare cupiditates I, 220. Jud. alii aemulantur II, 494. Persarum I, 567. talionis I, 234. 246 fin. 574 fin. sq.
Libanus m. et inc. I, 189. 273. 278. 288. 418. 436. 678. 943. II, 6. 95. 224.
liberalitas commendata I, 238. 355 sq.
liberi patribus dissimiles I, 315. - ros pravos non plus quam par est amare I, 308. suos sacrificant Hebr. I, 502.
Liberius Maximus II, 419.
libertas bonum praeclarum I, 189. servanda I, 652. omni studio paranda I, 615. II, 277. quomodo acquirenda I, 314. falsa quae I, 221. 227. voluntatis humanae II, 166. circa religiones summa esse debet I, 801. - tis commendatio I, 932. erepta Judaeis in perpetuum causa I, 690. - tem vindicare quando ineptum II, 187. - te indignos (malos) deus servos facit alienorum II, 349. pro l. mori commendatur I, 652. II, 247. melius, quam servituti se tradere II, 427.
liberum mori decet patriae amantem II, 343.
Libna v. Lobana.
libri, Solomonis I, 419. sacri Jud. II, 441.
Libya, - es I, 22 sq. 44. 449. 458. II, 200. 472.
ligniferii festum II, 194.
linguae graec. pronuntiatio I, 982. - arum varietas I, 19. - nis exterarum gentium loquentes contemnebant Judaei I, 982.
Litterae Graecorum, unde II, 438.
Livia, Josepho Julia I, 797.
Livias u. I, 684.
Livius, Titus, histor. I, 689.
Lobana I, 520.
longaevitatis ap. Essaeos causa II, 164.
Longus II, 380.
Longinus II, 342. tribunus II, 205. Cassius I, 955 sq.
Lotus I, 27. 31. 35.
Lucilius v. Bassus.
Lucullus I, 677.
Ludas I, 24.
Ludi l. Lydi I, 24. - ia I, 599.
ludi Palatini I, 917. a Tito instituti II, 406. v. Agones.
Ludieimi I, 23.
Lugdunum Gall. u. I, 898.
lugere mortem suam quomodo cogere voluerit Herodes I, 846.
lumina, festum Hebr. I, 617.
Lupus Julius I, 934. 943. praeses Alexandr. II, 433.
Lussa u. I, 684.
lychnuchus sacer I, 137.
Lycii II, 109. 188.
Lycurgus II, 489.
Lycus fl. I, 658.
Lydda u. I, 644. 716. II, 202. 224. 297.
Lydi v. Ludi.
Lysias arx I, 686.
Lysias dux I, 614. 624.
Lysimachus I, 584. histor. II, 466. 470. 480. 490.

M.

Mabortha u.,ol.Sichem II,297.
Maccabaei I, 611 sq.
Macchida u. I, 273.
Macedo II, 480.
Macedonia, - ones I, 23. 579. 580 sq. 584. 596. 631. Macedonum asiaticorum mores sequuntur multi Judaei I, 644. II, 188. 199. 354. 457.
Machaeras I, 732 sq. II, 93 sq.
Machaerus u. mun. et inc. I, 677. 691 sq. 883. II, 70. 199. 223. 296. 416. 418.
Machana I, 448.
Machas I, 28.
Machina u. I, 324 sq. 634.
machinae bell. Rom. II, 338. 440 sq.
Machirus I, 511.
Macro I, 891 sq.
Macrones II, 453.
Madaei l. Medi I, 20.
Madiana, - itae I, 104. 213. 218 sq. 223. 292 sq. 329.
Maeotis palus II, 188. 422.
Magdala v. Gamala.
Mageddo u. I, 435. 487.
magna sine labore non perficiuntur II, 256.
Magogae, - es I, 20.
mala imminentia vitare non turpe II, 347. futura qui praevidet, iisque audacter obviam it, is fortis recte dicitur I, 356. mala malis non rependenda I, 348. praesentia levat praeteritorum gaudiorum recordatio I, 119. - orum fons religio I, 489. - malis in rebus desperare non est fortium virorum II, 266. male factorum poenitere non turpe II, 374.
Malaëlus I, 14.
Malatha arx I, 887.
Malchus l. Cleodemus histor. I, 44.
maledicentia v. calumnia.
maleficis templum intrare vetitum II, 276.
Malichus, r. Arab. I, 645. 726. II, 87. Judaeus I, 691. 717. II, 70. 79. 80.
Malla l. Malle u. I, 619.
Mallo I, 304.
Malthace, uxor Herod. I, 855. II, 127.
Maluelus I, 13.
malus nemo deum latet I, 248. 267 sq. - li puniuntur a deo I, 753. homines ab angelis procreati I, 12. non invocant deum, nisi cum pericula vitae inciderunt I, 840 fin. - lorum hom. poena suave bonis spectaculum I, 488. animi turbantur adeo II, 344. spiritus sunt daemonia II, 417. - los punit deus I, 17. 457. II, 456. qui non punit, agit contra naturam I, 839 fin. - lis in rebus qui fortes sunt fortiores erunt meliori utentes fortuna II, 378.
Mambres I, 32. 34.
Manaëmus I, 500.
Manahemus, Essenus I, 777. f. Judae II, 3. 194 sq.
Manalin v. Parembolae.
Manasses, P. I, 515. 600. fr. Jaddi I, 578 sq. r. Jud. I, 515 sq.
Mandra u. I, 531.
mane, thekel, phares I, 540.
Manetho histor. I, 18. II, 444 sq. 459. 464 sq. 468 sq.
Maniathe u. I, 298.
Manlius, L. I, 659.
manna I, 120 sq.
Mannaeus II, 362.

Manoches I, 299.
Maon I, 347.
Mar I, 117.
Maraeothus I, 415.
Marcellus I, 880.
Marcus, al. Murcus I, 715 sq. II, 78 sq.
Mardochaeus I, 568. 570 sq.
Maresa u. I, 448. 454.
Margenus II, 449.
Maria II, 381 sq.
Mariamma I, 207.
Mariamne, filia Agrippae I, 885. II, 172. f. Alexandri I, 759. 760 sq. II, 81. 110. f. Josephi I, 885. II, 125. 127. nupta Archelao I, 969 sq. II, 160.
Mariamne, turris II, 195. 330.
marinis aquis se purgant οἱ ὁ I, 594.
Marion I, 718.
maris divisio I, 114.
Marissa, - eni I, 620. 661. 674. 684. 690 sq.
maritis licet repudiare uxores, non uxoribus maritos I, 764 fin.
Marsus I, 947 sq.
Marsyas I, 888. 893. 896.
Maruelus I, 10.
Marullus I, 897.
Masada, u. mun. I, 718. 725. 728 sq. 757. II, 81. 85. 194. 196. 293. 422. 424 sq.
Maspha I, 456.
Masphata, - te I, 298, 314. 319. 529. 531.
Massagetae I, 549.
Mastheron angustiae I, 349.
Mathusalas I, 14.
matrimonium sanctum I, 183. - ia per raptum I, 287 sq. v. Connubiales leges.
Mattathias, f. Asamonaei I, 611 — 613. f. Absalomi I, 648.
Matthes v. Simon.
Matthias, P. M. I. 947. Κυρτὸς II, 1. f. Margalothi I, 842. 845. f. Theophili I, 835. 847. 950. 978. f. Margali II, 139. p. Josephi II, 1. f. Boëthi II, 359.
Mauri I, 22. II, 189.
Maxilla locus I, 302. 402.
Maximus, Liberius II, 419. Frebellius I, 934.
Mazaca u. I, 21.
Mechaeras I, 732 sq.
Medaba, u. Arab. I, 632 sq. 659. 684. Jud. II, 56.
Media, - di I, 20. 503. 506. 519. 539. 541 sq. 962 sq. II, 422.
mediocriter bonum esse non decet regem I, 356.
Megassarus II, 355.
Megasthenes histor. I, 538. II, 451.
Meïrus II, 388.
Mela I, 816.
Melamborea locus II, 251.
Melcha I, 27.
Melchisedecus I, 32.
Melchisus I, 358.
mele utebantur ad conservanda mortuorum corpora II, 73.
Melii II, 158.
Melitina II, 405.
Melos ins. II, 158.
Memnonis monumentum II, 169.
Memphibostus I, 377 sq. 396 sq.
Memphis u. I, 102. 435. 601. II, 74. 445.
Menaïsmus II, 194. 196.
Menander Ephesius histor. I, 434. 458. 506. II, 448.
Mende, u. I, 519.
Mendesius νόμος Aeg. II, 313.

Menedemus philosophus I, 594.
Menelaus, l. Onias I, 608. 623.
mens dei varia I, 527. - tis occaecatio poena malefactorum II, 344. - tem sanam et sobriam a deo expetere decet I, 417.
mensa, aurea Ptolemaei I, 590 sq. delphica I, 136. sacra I, 136.
mensurae inventae I, 10.
Mephramuthosis II, 446.
Mephres II, 446.
Merbalus II, 452.
mercenarii milites primum ap. Jud. habiti I, 658. II, 56. ab Herode in Jud. ducti I, 729.
meretrici non licet nubere I, 241.
Meroë u. I, 103.
Mero, l. Meroth l. Amerytha II, 18. 208.
Mesas, - anaei I, 25.
Mescheni I, 21.
Mesopotamia, - itae I, 50 sq. 378 sq. 599.
Messala I, 721.
Messalas I, 727.
Messalina I, 970. II, 176.
messis I, 237 sq.
Mestraei, - stre I, 22.
Mestraïmi filii I, 22.
Metilius II, 196.
Mia vic. I, 955.
Micha, al. Maacha I, 377. 378.
Michaas vates I, 466 sq. 521.
Michala I, 337. 339. 365.
militaris ars Rom. II, 226. 342. res Hebr. I, 185. 249. - res leges II, 228.
milites mercenarii ap. Jud. I, 658. 672. 676. 729. 848. II, 56.
Minaeus I, 435.
Minyas I, 16.
Minucianus, Annius I, 917. 920. M. I, 941.
miraculum I, 539.
miracula φυσικῶς explicare impium I, 447. expetita a prophetis, ut fidem faciant I, 514. - lis firmantur incredibilia I, 514.
miraculosa excusat Josephus I, 115. 128. 497 sq.
Misaches I, 533.
Misaëlus I, 533.
Misan I, 476.
Misenum I, 915.
miseri hom. proni in convicia I, 120. - ris opem fert deus I, 113. bene facere pios decet I, 355 fin. — ros inter societas facile initur I, 75.
Mithradates I, 548. Pergamenus I, 688. 696. II, 66. 73. r. Parth. I, 673. vir nobil. Parth. I, 910 sq.
Mnaseas I, 16. II, 458.
Moabitis, - tae I, 35. 209. 290. 304. 532. 565. 672. II, 223. 298.
Mochus histor. I, 18.
Modeïm, - eïn I, 628. 654. II, 52.
moderatio animi I, 348.
modestia I, 73.
Modius Aequus, al. Aequiculus II, 6. 11. 17.
moeroris indicium saccus I, 72.
Molon histor. II, 469. v. Apollonius.
monarchae reguli I, 677.
monarchia Judaeis infensa I, 570. restituta per Aristob. I, 663 fin. - iae l. tyrannidis origo I, 19. vituperium I, 235. 316 sq. 323.
Monobazus, cogn. Bazaeus I,

957 sq. II, 203. fr. Izatis I, 958. 964.
Mons ferreus II, 298.
montes primi hom. incolebant I, 18.
monumentum Anani II, 358. Herodis ib. Joannis II, 337. 341. 379. Alexandri II, 341. Memnonis II, 169.
Mopsvestia I, 671.
morbis corporis qui pereunt excipit nox subterranea II, 370.
mores quomodo regebant Lacedaemonii et Athenienses II, 483.
mori pro patria melius quam turpiter vivere I, 611.
Morius I, 40.
mors animam liberat II, 428. honesta I, 41. pulchra I, 358. non timenda I, 327 sq. 356. pro libertate commendatur I, 652. pro patria subeunda I, 657. cum omnino vitari non possit, praeclare factis est oppetenda I, 843. vitae malis finem imponit II, 370. χρέων dicitur II, 358. - tem fortiter obeuntes excipit immortalitas II, 370. qui subeunt sec. legem naturae, eos exspectat coelum II, 248. cf. fatum.
mortui speliendi I, 244. -orum nullus reditus in vitam I, 411.
Mosochus, -eni I, 21.
Moyses I, 4. 6. 97—258. 409. II, 441. 461 sq. quis fuerit sec. Manethonem II, 464. 467. non decepit populum 480 sq. legislatorum antiquisissimus II, 481. 494. -sis cum aliis legislatoribus comparatio II, 481 sq.
Muchaeus I, 567.
Mucianus I, 596. II, 266. 301. 310 sq.
Mulier et muliebria I, 74. m. cur non testis coram judice admittenda I, 234. 250. muliebris calliditas I, 339. 552 sq. 567. 603. per omnia viro deterior ap. Jud. habita II, 486.
multitudo amat conviciari in eos, qui sunt in loco summo I, 199. - dinem cohibere magni ducis I, 119.
Mundus, Decius I, 877 sq.
mundus pulchrior templo II, 354. - di interitus I, 11.
mures, Azotiorum I, 311. aurei I, 312.
mures, pestis I, 311.
Murcus v. Marcus.
murus sacer in templo I, 626 fin. - ri Babyl. a quo exstructi II, 452 init.
muscarum deus I, 474 sq.
musica instrumenta Hebr. I, 401.
mutilatis aliqua corporis parte non licuit pontificatu fungi II, 86.
Mygdonia I, 962.
Mysia, - anum bellum II, 109. 310. 410 sq.
Mytgonus II, 452.
mythologi vitia hum. diis tribuunt I, 4 fin.
Mytilene u. I, 774. 786.

N.

Naamas I, 11.
Naamis I, 304.
Naases I, 320. 337.
Nabadus I, 158. 163. 453.
Nabal I, 349 sq.
Naballo u. I, 684.

Nabataei -ene I, 40. 632.
nabla instrum. mus. I, 401.
Naboandelus I, 539.
Nabonnidus II, 452.
Nabopollassarus II, 450.
Nabosaris I, 526.
Naboth I, 462.
Nabuchodonosorus I, 521 sq. 526. 534 sq.
Nabuthus I, 462.
Nabuzardanes I, 527 sq.
Nacebus I, 812. 818.
Nachores I, 26.
Nahumus vates I, 501 sq.
Naïn u. II, 302.
Narbata, -ena II, 181. 201.
Nasamones II, 189.
natalitia dona I, 605. liberorum celebrare Jud. vetitum II, 487.
Nathan I, 371.
Nathanas vates I, 374. 381. 406.
navigatio Hebraeorum I, 437. 439. 474.
navis in portu retinenda imminente procella II, 191.
Naum v. Nahumus.
Nazaraei I, 204.
Naziraei I, 945.
Neápolis, I. Mabortha, ol. Sichem II, 297.
Neapolitanus II, 12. 185.
Neara I, 865.
Nearda u. I, 906. 912.
Nebrodes I, 19. 23.
necessitas consilia suppeditat II, 240 fin.
Nechao I, 519 sq.
Necropolis u. II, 471.
Nedemi I, 23.
Neemias I, 563 sq. 565 sq.
negotiorum in admin. rep. Hebr. divisionem suadet Raguelus I, 126 sq.
Nephanus I, 401.
Nergelcarus I, 526.
Nerias I, 529.
Neriglissoorus II, 451.
Neronis et bene et male facta non accurate ab historicis exposita I, 970 sq. II, 176. 300.
Neronias I, 977.
Netiras II, 238.
Nicanor Aegypt. I, 593. Syrus I, 610. 625 sq. amicus Titi II, 245 sq. 338.
Nicaso I, 578.
Nicaule I, 436.
Νικητήρια festum Jud. I, 626.
nico, machina bell. II, 341.
Nicolaus Damascenus histor. Herod. I, 16. 18. 29. 375. 597. 658. 668. 683. 689. 693. 787. 813. 816. 820. 837. 854. 862. II, 137. 149. 151. 157.
Nicopolis u. I, 798. II, 313.
Niger Peraïta II, 203. 207. 220 sq. 290.
Niglisarus I, 538.
Nilus fl. I, 7. II, 309. 313.
Nimrodus v. Nebrodes.
Ninus, Nineue, u. I, 24. 498. 501 sq.
Niphates fl. I, 875.
Nisibis u. I, 906. 962.
Noarus II, 199.
Noba I, 342. 344.
nobilitatis testimonium ap. Jud. est dignitas sacerdotalis II, 1.
Noëus I, 12 sq. 16 sq. 24. 27. - ī arcae reliquiae I, 958.
Nomades II, 189. - dum vivendi rationem abhorrebant Aegyptii I, 95.
nomen Jehovae II, 335 fin.
Nomus Heliopol. II, 434.
Nooma I, 443.
Norbanus, Flaccus I, 801. v. Edicta.
Norbanus I, 927.

Nosta I, 522.
Numenius I, 649.
nuptiae laboris praemium I, 52 sq. v. connub. leges.
nuptialia dona I, 46.

O.

Oasis, u. II, 470.
Obedamus II, 373.
Obedas I. Obodas, r. Arab. I, 672. 805. II, 60. vates I, 502 sq.
Obedias I, 459.
Obimes I, 450.
obsequium matrimoniale I, 55.
obtemperavit qui bene, bene imperabit I, 227.
obtrectator decipit I, 348.
occaecatio mentis poena ob mala facta II, 344.
occulta videt deus I, 472.
oceanus II, 188.
Ochozias I, 470. 474 sq. 486.
Octavia II, 176.
Octaviae porticus II, 413.
Odeas I, 529.
Odolla, u. I, 448.
Oeus I, 223.
Oges I, 211 sq.
Ogyges ilex I, 33.
Olda I, 517.
olei usus in sacris ap. Hebr. I, 171. 596. 210. 362. oleo graeco uti vetitum II, 8.
oleum calefactum muros conscensuris infusum II, 240 fin.
Olivarum mons I, 388. 972. II, 177. 321. 358. 378.
Olurus vic. v. Alurus.
Olympiaca certam. v. Agones.
Olympii Jovis t. v. Jovis.
Olympias, filiae h. nom. binae Herod. I, 828. II, 127.
Olympus I, 816. 818. II, 124.
omina I, 101.
Ommatos v. Ammata.
omnipraesentia dei I, 70. 445.
onera Jud. ab Herode imposita gravissima II, 148.
Onia, rg. Aeg. I, 696. II, 74. 434.
Onias, et Dositheus II, 472. f. Jaddi I, 582. fr. Jesu I, 744. f. Oniae I, 608. 637 sq. II, 52. 434. f. Simonis I, 600. 606. qui et Menelaus I, 608. 623. vir quidam justus I, 684 sq.
opera Jud. in Aeg. absoluta I, 97. humana senescunt cum hominibus I, 542 fin.
Opheires I, 25.
Ophellius I, 723. II, 84.
Ophir v. Sophira.
Ophlas, locus Hieros. II, 328. 337. 393.
Ophre, Ophres I, 44.
Ophnis I, 306 fin.
opobalsamum unde in Judaeam perlatum I, 438. v. balsamum.
Oracula II, 292. 310. 374 sq. 390.
oratio plurimum efficit, ubi concordes sunt audientes II, 186. Abrami ad Isaacum I, 41. Judae I, 85. Moysis I, 128. 199. 226 sq. Simonis I, 652. Herodis I, 752 sq. 778. 796. II, 135 sq. Antipatri II, 136 sq. Agrippae II, 186. Josephi II, 347 sq. Titi II, 369 fin. sq. II, 392 sq. Anani II, 276. Eleazari, de immortalitate II, 428. Jesu II, 281 sq. Josephi de suicidio II, 247 sq. Simonis Idumaei II, 284. Titi II, 254 fin. Vespasiani II, 291. -nibus fortium virorum vim indit deus I, 191.

Orebus I, 294.
organa bell. II, 338.
Ormiza II, 100.
Oronae u. I, 675. 684.
Oronna Jebusaeus, et ejus area I, 371. 404 sq.
Orpha I, 304.
Orus II, 446.
Oryba u. I, 684.
Osarsiph II, 463. 465.
Oseas I, 504. 506.
Ostracine u. II, 313.
Otho II, 301. 304.
Ozas I, 373.
Ozias I, 497 sq.

P.

Pacis templum II, 415 fin.
Pacorus, r. Med. I, 962. II, 422. r. Parth. I, 722 sq. 732. II, 83 sq.
paedagogi Babyl. I, 533.
Paetus Caesennius II, 420.
Palaetyrus u. I, 507.
Palaestina I, 23. 312. 352 sq. 449.
Palatium Romae I, 938.
Pallas, uxor Herod. I, 828. II, 127.
Pallas, servus I, 891. fr. Felicis I, 974. II, 176.
palmeta Hierich. I, 473. 688. II, 66. 298.
Palmira u. I, 435.
Pamphylia, -ii I, 578. 727. II, 88. 188.
Panias, -eas I, 775. 872. II, 166.
panicus terror II, 323. 341.
Panion m. I, 776. II, 106.
Panion fons II, 257.
Pannonia II, 310. 412.
Pannychis II, 120.
Paphlagones, ol. Rhiph ataei I, 21. 786.
paradisus, prim. hom. I, 6 sq. pensilis I, 538. II, 451.
parare facilius quam parta tueri I, 431.
Parasceue I, 177.
Parembolae, Castra, *Μαναΐμ*, u. I, 363. 391 sq.
parentum beneficia inserviunt posteris I, 452. honor I, 198. II, 487.
parere qui novit, bonus imperator I, 227.
Pariani I. -ii ins. I, 705.
Parthenius fl. II, 453.
Parthi I, 543. 695. 722. 724. 980. II, 71 sq. 83 sq. 86.
Parthyaea, -aei I, 673. 695.
Parthyene II, 86.
parvas res auget deus I, 113.
Pascha I, 111. 177. 504 sq. 558. 684. 850. II, 148. 294. 324. 399.
pater immolat filium ad terrendos hostes I, 477. -trum peccata luunt posteri I, 463.
patriae amor I, 55. amantem decet liberum mori II, 543. pro p. mori melius quam turpiter vivere I, 611. mors subeunda I, 657.
Paulina a Mundo stuprata in templo Isidis I, 877.
Paulinus II, 245. 435.
Pausanias I, 578.
pax bonum summum I, 405 sq.
peccant non, qui deum omnia respicere credunt II, 482.
peccata unde I, 330. patrum in posteros redundant impunito auctore I, 416. 453. 463. -torum poena mentis occaecatio II, 344. pestes I, 763. -ta condonare generosi est animi I, 86.
pecuniae magna copia in Dav. monum. I, 412. -nia publica nulla nisi templi I, 694. -niâ corrupti judices I, 316.
Pedanius II, 124. 378.

pegmata triumphalia II, 414.
Pella, u. I, 675. 686. 690. II, 62. 66. 69. 197. 223 sq.
Pelusium u. I, 512. 696. II, 72 sq. 104. 309. 313.
Pentecostes festum I, 179 sq. 658. 855. II, 152. 389.
Peraea I, 636. 955. 971. II, 203. 207.
perdit quae habet, qui plura cupit I, 678 fin.
peregrini liberali hospitio excipiendi I, 238. -os erga humanitas II, 487. male habebant Graeci et Lacedaem. II, 492.
perfidia I, 531. 651. 653.
Pergameni I, 711 sq. v. Edicta.
Pergamus II, 109.
pericula instantia non sunt timenda I, 355 sq. -lo hom. singuli plures servare I, 334. -lis futuris fortiter obviam eundum I, 356.
Peristereonos petra II, 358.
perjurium necessarium et malitiosum I, 287.
Persia, -sae I, 506. 539. 540 sq. 549. 550 sq. 567. 572. 623. II, 452. 493.
pestis in Judaea I, 403 sq. 507. 524. 763. 769.
Petilius Cerealis II, 410.
Petina I, 970. II, 176.
Petra magna u. I, 495. II, 65. 86. 122.
Petraea I, 882.
Petronius, Publius I, 770. 900. 946. II, 169 sq.
Phacejas l. Phaceas I, 500. 502 sq.
Phaedra I, 828. II, 127.
Phalaus I, 197.
Phalecus I, 25.
Phalion I, 686. II, 65.
Phalna I, 371.
Phannias II, 275.
Phanuël, v. I, 57. 445.
Pharan, v. II, 302.
Pharanx I, 48. II, 937.
Pharao, -nes I, 435 sq.
Pharathon u. I, 299. 633.
Pharisaei I, 649. et cauti et audaces I, 830. jurejurando se Romanis obstringi non passi sunt ib. -orum secta II, 18. Stoicorum similis II, 2. vis in populum I, 663. 675. II, 63. sex millia Herode regnante I, 830. -is favebant feminae I, 830. cf. Sectae.
Pharisaeismus expositus I, 870 sq.-mi genus alterum I, 872.
Pharnaces I, 688.
Pharus, ins. et turris II, 309.
Phasaëlis rg. I, 847. 863. u. II, 108 sq.
Phasaëlus I, 695. 726. 741. 828. II, 72. 86.
Phasaëlus turris I, 798. 856. II, 195. 329.
Pheldas I, 28.
Pheltias I, 351. 365.
Phenanna I, 307.
Pherecydes Syrus histor. II, 439.
Pheroras I, 695. 803 sq. 810. 830 sq. II, 72. 116. 128. 132.
Phetrosimi I, 23.
Phiala lacus II, 257.
Phichola vic. I, 600.
Phideas I, 528.
Philadelphia, -ene, -enses I, 955. II, 65. 102. 197. 223.
Philadelphus I, 590. 594.
Philippio I, 696. II, 73.
Philippus, fr. Archel. I, 847. 862. II, 157. 166. Galilaeus II, 238. f. Jacimi I, 829. II, 5. 17. 193. 206. fr. Herod. tetr. I, 882. f. Herodis I, 828 sq. 835. II, 127. 133. r. Syr.

I, 671. 673. ἐπίτροπος regni Syr. I, 621. r. Maced. I, 578.
Philistini, l. Palaestini I, 23.
Philistus histor. II, 439.
Philo, Senior II, 458. Alexandr. I, 899.
philosophia judaica I, 870 sq. II, 472. -ae jud. genus quartum I, 872.
Philostephanus histor. I, 668.
Philostratus histor. I, 538. II, 451.
Phineas II, 281.
Phineeses, f. Eleazari I, 221 sq. 223. 280 sq. 415. f. Eli I, 307 sq.
Phison, i. q. Ganges I, 7.
Phoenice, - ces I, 16 sq. 23. 372. II, 438. 451.
Phora, i. q. Euphrates I, 7.
Phraates I, 741. 874.
Phruraei dies I, 577.
Phryges, - ia I, 599. 786. II, 311.
Phullus I, 500.
Phutes, - ti I, 22.
physiologia Moysis I, 6.
pietas vitae finis II, 484. animo validum et aeternum praebet robur I, 499. in deum excedit robur et vim hominum I, 885. - tis fructus non perit I, 960.
pii felices I, 11. piis prospicit deus I, 76 sq. - os beat deus I, 4. periculis liberat deus I, 960. qui fortiter ferunt mala a deo ipsis imposita, eos exspectat locus in coelo sanctissimus II, 247 fin.
Pilatus, Pontius I, 875 sq. 879. II, 167 sq.
Pileus pontif. I, 151 sq.
Piscinae Hieros. II, 328. 355.
Pisidae rg. I, 672. II, 60.
Piso I, 889.
Pitholaus I, 692. 695. II, 70 sq.
placare deum munus sacerdotum Jud. II, 485. deos finis religionis gentilium II, 491.
Placidus II, 20. 37. 231. 244. 267. 295.
Planctus I, 372.
Platana vic. I, 819.
Plato II, 482. censetur 489. 492.
Plisti, al. Polistae I, 872.
Plinthine II, 509.
plura cupiens perdit quae habet I, 678 fin.
poenae nimis acerbae male afficiunt spectantium animos I, 202. - arum severitas ap. Jud. summa II, 488.
poëtas Plato e rep. excludendos censuit II, 492.
poenitentia I, 74.
Polemon, r. Cilic. I, 970. r. Ponti I, 949.
politia Jud. post captivit. I, 559.
Pollio Pharisaeus I, 740. 776.
polyarchia nocet in rebus celeriter perficiendis I, 250.
Polybius histor. I, 598. 621. II, 475.
Polycrates histor. II, 459.
polygamia mos patrius Hebr. I, 828 init. non concessa regibus I, 235. Hebr. I, 295. 307. 357. 364 sq. 371. a deo sancita I, 382. 440 sq. 453.
polytheismus a malis regibus inventus I, 452.
Pompedius I, 918 sq.
Pompejus, Q. *Μάγνος* I, 686 sq. 688 sq. 690. 695. II, 65. 67 sq.
Ponti Dynastia I, 949.
Pontifex, - ficatus I, 138. 141. 143. 183. 234. 309. 326. -cum summorum recensio 528 sq. 579. 623 sq. 636. 662. 744. 771. 844. 955 sq. avaritia

turpissima 974. 976 fin. - fices a latronibus creati II, 274. - ficatus erat penes certas familias jure hereditatis II, 275. 304 sq. 335. 359. 375. 485.
pontificalis stola I, 880 sq.
Pontius v. Pilatus.
Poplas II, 149.
Poppaea I, 975. 981. II, 2.
populus ira commotus comiter tractandus I, 443.
Porcius v. Festus.
Posidonius histor. II, 475.
possibilia omnia penes deum I, 114.
posteri puniuntur propter male facta majorum I, 9. 24. 345.
potens deus in maleficos II, 397. - tes vincere, non infirmos, generosi est animi I, 753 fin. in potentes convici-ari amat vulgus I, 199.
potentia dei I, 99. - tiae usus qualis esse debeat I, 86 fin. - tiae crescenti resistendum I, 122. - tiam nacti mutant mores, quibus privati utebantur I, 345. affectantes in quaevis prava proni I, 367 init.
praecepta decem Moysis I, 129 sq.
praeda I, 358.
praemia summa virtutis quae I, 227.
praescientia malorum fut. I, 355 sq.
praesentia potius curanda quam futura I, 678.
precantes exaudit deus I, 17.
precum immutabilitas I, 49.
primogenitura vendita I, 66.
Primus, Antonius II, 301. 311 sq.
Priscus II, 379. Tyrannius II, 204 sq.
privatam vitam agentes mutant animos, quando in altiori loco constituti sunt I, 345.
privilegia Jud. conc. ab Alex. M. II, 471.
problemata solvenda propos. I, 301. Solom. et Hiromi II, 448.
proceres univers. regni persici epulis excepti a Dario I, 550 fin. sq.
Proculus Vitellius I, 946.
proditionis exemplum I, 103.
Prophetae I, 218 sq. 469. 543. 545. et συγγραφεῖς II, 49. suppositi II, 388. - as per deus futura indicat I, 547.
prophetia I, 216. 665. a deo datur I, 663 fin. 777. Aegyptiorum I, 97. - ae facultas in Josepho coram Vespasiano II, 249 fin. - ae Esaiae I, 638 sq. Jeremiae et Ezech. oppos. I, 520. 523. 527. Essenorum raro falsae II, 165. in destructionem Hierosolym. II, 292.
proseucha Taricheatum II, 26.
Protagoras II, 493.
providentia divina I, 122. 544 sq.
prudentia humana curta I, 90. σύνεσις est momentum belli II, 153. eadem laude digna ac manuum strenuitas II, 291.
Psephina turris II, 329.
Pseudalexander I, 863 sq. II, 158 sq.
Ptolemaeus I, 809. 815. fr. Cleopatrae I, 748 sq. fr. Nic. Damasc. I, 851. II, 149. Epiphanes I, 597. 607. Euerge-

getes al. Philopator l. Eupator I, 597. 600. II, 472. f. Jamblichi I, 696. II, 73. Lathurus I, 661. 667 sq. II, 59. f. Lagi cogn. Soter I, 3. 584 sq. Philadelphus I, 585. 587. 589. 590. 595. II, 472. Philometor I, 607 sq. 638 sq. 642 sq. II, 472. f. Mennaei I, 677. 686. 718. 696. II, 62. 73. 83. interficit Simonem etc. I, 656. II, 55. procur. Herodis I, 803. II, 12. Physcon I, 607. 660. II, 472 sq. Sextus II, 51.
Ptolemaïs, -ïdes I, 618. 634. 640. 644. 653. 666. 677. 699. II, 169.
Pudens II, 379.
puerorum educationem prae ceteris curabant Jud. II, 443. qualis erat II, 487.
pugna navalis II, 254.
pugnare sabbatis quomodo licitum I, 689.
pulchrum pro libertate mori II, 247.
punitio malorum jucundum spect. I, 488.
purpurea vestis ins. reg. I, 78. 539. 551. 573.
Pygmalion II, 449.
Pyrenaei m. I, 188 sq.
Pythagoras II, 439. 453. 482.
Pythium templ. I, 798.

Q.

Quadratus, v. Ummidius.
quiete suscepta perficere melius, quam incertam armorum aleam experiri II, 291.
Quintilia I, 919.
Quintilius Varus v. Varus.
Quirinius I, 867. 869. II, 422.

R.

Raazarus I, 442.
Rabezacus I, 552.
Rachaba I, 261. 266 sq.
Rachel I, 52. 54 sq. -lis monum. I, 319.
Raëpta arx I, 812.
Ragaba I, 673.
Ragavus I, 26.
Ragmus, -aei I, 22.
Raguelus I, 125 sq. 329.
Ramesses II, 446. 461.
Ramoth l. Aramatha l. Rhamatha l. Rhamathon I, 307. 331. 340. 349. 455. 469.
Raphanaeae, u. II, 405. 411.
Raphia u. I, 670. 674. 691. II, 60. 70. 313.
Raphidim I, 121.
Raphon I, 619.
Rapsaces I, 510 sq.
Rathotis II, 446.
Rathymus I, 549.
ratio αὐτοκράτωρ I, 294.
Rationale I, 146 sq. 151. 164.
Rebecca I, 28. 45. 47. 49.
Reblatha u. 526. 528.
Receme v. Areceme.
Recemus I, 223.
reconciliatio I, 80 sq.
recordatio gaudiorum praeteritorum levat mala praesentia I, 119.
reditus reipubl. Jud. I, 602.
reges ex stirpe Dav. I, 527.
regia Salom. I, 432.
regia potestas I, 551 sq.
regina Aeg. et Aeth. convenit Salom. I, 437 sq.
regnum cui tribuendum I, 332.

Regulus, Aemilius I, 917.
rei quomodo apparebant coram judicibus I, 701.
religio optima est, quae ducit ad virtutem I, 801. instaurata ab Abramo I, 28. - nes Hebr. turbatae I, 505. per Herodem I, 766. malorum fons I, 489. a Jud. inter tela observatae II, 68. - num cultus Jud. prae omnibus observatus I, 763. cuilibet sit liber I, 801. Jud. liber concessus a Ramanis I, 703 sq. - num varia genera non sunt spectanda utilitatem earum perpendentibus, sed utrum ad virtutem ducant annon I, 801. neglectarum supplicia ap. Athenienses II, 492. ap. Persas II, 493.
Renga u. I, 353.
respublica Hebr. quomodo a Moyse instituta I, 228 sq. in monarchiam mutata I, 322. reipublicae formae variae ap. varios populos II, 482.
Ressa arx I, 725. 729. II, 91.
rex qualis esse debet I, 235. 356. 412. 501. qualis solet I, 747. rex Jud. primus post capt. Bab. Aristobulus II, 57 fin. - gem magis decet esse mitem quam irae deditum I, 949. non decet mediocriter esse bonum I, 356. - ges superbi I, 337. aemuli I, 339 sq. Persarum in throno sedentes I, 568. - gum exempla imitantur cives I, 448. in sedibus justitia prae ceteris colenda I, 472. benevolentia emta I, 602 fin. discrimina curat deus II, 321.
Rhabatha I, 379.
Rhapha I, 619.
Rhaphia l. Rhaphia II, 70. 313.
Rhegines vic. I, 21.
Rhenus fl. II, 188 sq.
Rhessa v. Thressa.
Rhinocolura l. Rhinocorura etc. u. I, 674. 726. II, 87. II, 313.
Rhiphathaei I, 21.
Rhoa, arx in des. I, 287.
Rhodus, - ii I, 727. 786. 798. II, 88.
Riceme v. Areceme.
Robees I, 223.
Roboamus I, 386. 443 sq. 448. 450.
Roma, - ani, u. I, 544. 596 sq. 627. 656. 659. 660. 698. 727. 830. II, 2. 187 sq. 190. 226 sq. 237 sq. 245. 342. 346. 397. 471.
Romelia I, 501.
Rooboth I, 48.
Roxane I, 828. II, 127.
Rubrius Gallus II, 411.
Rubrum mare I, 7. 40. II, 189.
Rufus I, 857. II, 153. 155. 418. Terentius II, 406.
Ruma I, 28. vic. Gal. II, 238.
rure abstractus Phannias eligitur pontifex summus II, 275.
ruta mirae magnitud. II, 417.
Rutha I, 305.
Rydda u. I, 684.

S.

Saab II, 237.
Saba I, 103.
Sabaeus I, 398 sq.
Sabathes, - eni I, 22. 399.

Sabactes, - eni I, 22.
Sabas, aei I, 22.
Sabbaeus I, 639.
Sabbaticus, fl. II, 411.
Sabbaticus annus I, 741.
sabbatum et sabbo II, 470.
Sabbatum I, 6. 136 fin. sabbato die olim non, sed post Mattathiam demum pugnabant Jud. 612. 632. - batis iter facere vetitum 658 fin. pugnare quomodo licitum 689. II, 67. 689. I, 788. 907. II, 15. 26. 67. 164. 190. 196. 270. 408. 470.
Sabbion I, 745.
Sabecus I, 379.
Sabinus, Syriae praes. I, 851 sq. 855. II, 149. 150. 152. unus ex interf. Caji I, 942 sq. alius, qui a Vitellio defic. II, 312. Syrus II, 371. Domitius II, 244. 344.
Sacae I, 881. 964.
saccus moeroris indicium I, 72.
sacerdotalis dignitas nobilissima II, 1.
sacerdotes Aegypt. I, 95. 107. Hebraeorum I, 132. vestitus 138. 141. 170 sq. 183 sq. reditus eorum annui 204. 309. 408. 460. 499. II, 440. 457. 464. 477. - um Jud. numerus II, 455 fin. munus II, 484 sq. partes propriae placare deum II, 485. - ibus non licuit uxores ducere nisi ex gente pontificia I, 554. 561.
sacra ab Hebr. pro rege Aegypt. facta I, 590. - orum cultus superstitiosus I, 689.
sacrificia qualia deo grata I, 9. Hebr. I, 169. 170 sq. 230. 555. 604. 975. II, 52. 170. 192. 205. 373 sq. 474.
Sadducaei I, 649. 663. II, 166.
Sadducaeismus I, 871.
Sadocus I, 369. 376. 381. 399. 406. 415. 528.
Sadducus et Judas Sadduc. auctores I, 869.
Sadraces I, 559.
Saïra u. I, 57. 66.
Saïtes, nomos Aeg. II, 445.
sal in ruinis urbis vast. I, 296. tributum I, 636.
Salampsio I, 885.
Salathielus I, 554.
Salatis II, 445.
Sallis vic. II, 221.
Salmana I, 294.
Salmanasares I, 506.
Salephus I, 25.
Sales I, 25.
Solome, soror Herodis I, 695. 748. 765. 785. 790 sq. 804. 827. 830. 847. 863. II, 72. 124. 128. 158. 166. f. Herodis I, 828. II. 127. f. Herodiadis I, 885 sq.
Salomon, v. Solomon.
Samacho I, 958.
Samaea u. II, 56.
Samaraeus I, 24.
Samaria, - itis, - itani I, 375. 456 sq. 480 sq. 507. 532. 556. 559. 582. 600. 610 sq. 636. 639. 661 sq. 674. 690. 761. 765. 768. 872 sq. 889. 967. II, 25. 56 sq. 91. 104. 222 sq. 243. 320.
Sambaba I, 559.
Sameas I, 701 sq. 740. 776.
Samega u. I, 659.
Samosata u. I, 733. II, 94. 420.
Sampho vic. II, 155.
Sampsigeramus I, 885. 949.
Sampson I, 300 — 304.

Samuelus et filii I, 307 sq. 314 sq. 319. 325. 332. 349. 355.
Samus, -ii ins. I, 786. II, 109.
Sanaballates I, 578. 580. 659.
Sanagarus I, 290.
sanctum sanctorum I, 133. II, 274. 334.
sanguine popularium templum pollutum II, 278.
Saphan u. I, 581.
Saphates I, 418.
Saphatha v. I, 454.
sapientes Jud. dixerunt, qui S. S. docte exponere scie-bant I, 982.
sapientia prim. hom. I, 14. di-citur fraus I, 52. a deo ex-petenda I, 417. Aegypt. ex-imia I, 419. - tiâ Hebr. in-cliti I, 419.
Sapinnius I, 809.
Sapphora I, 106 sq.
Sarabazanes I, 548. 556. 558.
Saraim u. I, 448.
Saramala v. Samaralla.
Sarasa I, 304.
Sarasarus I, 513.
Sardiani I, 714 sq. I, 801.
Sardinia ins. I, 879.
Sarcas I, 528 sq.
Sarephtha u. I, 458.
Saris u. I, 344.
Sarmatae, qui et Scythae, re-bellantes Romanis II, 410 sq.
Sarra I, 28 sq. 42.
Saruia I, 351. 392.
satum mensura I, 482.
Saturnius, Cn. Sentius I, 817. 820. 827. 832. 836. II, 124.
Saulus, r. Jud. I, 317 sq. 321 sq. 326. 328 sq. 330. 344 sq. 354. 359. dux latronum I, 977.
Saxum praesidii I, 315.
Scala Tyriorum I, 646. II, 169.
Scaurus I, 685 sq. 691. II, 65. 69.
Scenae locus I, 58.
Scenopegia festum I, 173 sq. 427 sq. 555. 745.
Scopas I, 597.
Scopus locus II, 203 sq. 321. 324.
scortum turpissimum I, 230.
scriptores incerti I, 667.
scripturae, publicae Tyr. II, 447. - ram sacram Hebr. qui docte interpretari sciebant, sapientes dicti I, 982.
Scythae, - ica I, 20. 881. II, 410. 443.
Scythopolis, l. Bethsane u. I, 277. 359. 602. 620. 651. 661. 669. 675. 687. 690. 691. II, 5. 32. 57. 69. 197 sq. 222. 253. 270. 297.
Sebas I, 401.
Sebaste, l. Samaria q. cf. I, 763. 768. 785. 822. II, 56. 174. 197. i. q. Caesarea Pal. I, 797. u. Cilic. I, 796.
Sebastus portus Palaest. I, 836. II, 134.
Sebee I, 299.
Sebonitis II, 197.
Secela u. I, 351.
sectae ap. Jud. I, 649. 870 sq. II, 2. 160. 161 sq. - a quae-dam praeter Pharis. etc. II, 160 fin.
seditiones a variis motae I, 190. 195 sq. 973. plerumque mo-tae diebus festis II, 60. 83 fin. sq.
Sedecias, pseudopr. I, 468. r. Jud. I, 522 sq. 525. 527 sq.
Sedraches I, 533.
Seiani mors I, 891.

Selamis II, 208.
Selene I, 677.
Seleucia, u. Syriae I, 674. 912. II, 62. vic. Gaulanit. II, 18. 208. 263. u. munit. ad Tigrim I, 875.
Seleucus I. I, 584. Nicator I, 596. Soter I, 606. f. Ant. Grypi I, 670 sq.
Sella I, 10.
Sellumus I, 500.
Selo I, 287.
Semareon I. Samaria I, 456.
Semaron I. Semeron I, 451.
Semechonitis lacus I, 291. II, 258. 263.
Semega v. Samega.
Semegarus I, 526.
Semei I, 388. 396. 411. 416.
Semelius I, 550.
Sempronius, C. I, 659.
Semas I, 18. 24.
Senabares I, 30.
Senacheribus I, 510. 513.
Senatus consulta Rom. de Iudaeis I, 627. 698. 710. cf. Edicta.
senex male vitam finiens valde miserandus I, 757.
Senius Gallus, v. Cestius Gallus.
Seph u. II, 208.
Sepphoris u. I, 668. 692. 730. 857. 859. 872. II, 4. 11 sq. 22. 31 sq. 71. 92. 208. 222.
septimus, annus I, 623. dies I, 788. II, 307.
Septuaginta interpret. legis I, 590. 593 sq.
sepulcrum Rachelae I, 319. Davidis ab Herode apertum I, 802 fin.
Serebaeus. I, 555.
Seron I, 613.
Serpens I, 8.
Serpentium piscina ol. Bethura II, 324.
Serritae I, 353.
Serugus I, 26.
servae mulieres non in matrimonium ducendae I, 241.
servus, qui aufugit domino, etiam maligno, puniendus II, 247. - i jobelo anno liberandi I, 245.
Servilius, P. I, 711. cf. Edicta.
servire, deo volente, non turpe I, 409.
servitium non amplius sex annis ap. Jud. durabat I, 784.
servitutem qui exuit, quam sibi imponi passus est, non φιλελεύθερος est, sed αὐθάδης δοῦλος II, 187.
Sethon II, 460 sq.
Sethosis II, 447.
Sethus I, 11. 14.
Sextus Caesar I, 700 sq. 715. II, 77 sq.
Sibas I, 377. 388. 396 sq.
Sibylla I, 19.
Sicarii I, 974. II, 177. 293 sq. 433.
Sicella u. I, 353. 357 sq. 362 sq.
Sichon I, 210.
Sicima, -itae u. I, 58. 70. 275. 278. 281. 295. 329. 443 sq. 582. 610. 659. II, 56 sq. 60.
siclus quid sit I, 159.
Sidon u. I, 23 sq. 277. 418. 440. 507. 579. 610. 618. 703 sq. 721. 863. II, 83. 99. 109. 201.
Sidonis campus magnus I, 288.
signa portentosa II, 95. 388 sq. Romanorum I, 875. signis militar. sacrific. mos II, 391.
Sigo u. II, 18. 208.
Silanus I, 875.

Silas, praetor Tiber. II, 9. 25. Judaeus I, 686. socius Agrippae I, 893. 947 sq. 951. Babylonius II, 203. 220.
Silbonites II, 223.
Silo I, 729. 730 sq. II, 89. 90 sq.
Siló, u. I, 307. 309. 442. 450.
Siloa fons II, 185. 275. 285. 287. 337. 358. 395.
Silva fletus, v. Κλαυθμῶνες.
Silva Libani, domus I, 439.
Simeon II, 275.
Simon, f. Boëthi I, 771. 835. f. Camithi I, 873. Cantheras I, 945. 947. f. Cathlae II, 281. 337. Justus I, 589. 600. 654 sq. f. Oniae I, 606. Essaeus I, 866. II, 259. f. Giorae II, 203. 301 sq. 405. 415. fr. Judae I, 618. 627. tyrannus II, 406. fr. Jonathae I, 652. II, 54 sq. f. Absalomi I, 653. f. Arini II, 337. f. Dosithei I, 659. Jdumaeus II, 284. Josephi custos II, 13. Hierosolymit. I, 949. Magus I, 969. dict. Matthes I, 611. Pharisaeus II, 18. Psellus II, 1.
Simon, quidam diadema sibi imponit I, 857. II, 153. f. Pauli 198. quidam Agrippam criminatur I, 949.
Simonias vic. II, 11.
Simonides II, 39.
simulacra deorum I, 54. 58. animalium in templo collocare vetitum II, 139. in urbe ponere vetitum II, 167. 170.
Sinaei I, 24.
Sinaeus m. I, 105. 125 sq. 461. II, 470.
Sinope I, 786.
Siphar I, 391.
Sirias I, 12.
Sisa al. Susa I, 376. 399.
Sisares I, 291 sq.
Sisines I, 548. 556. 558.
Sitenna I, 48.
Σκηνοπηγία, v. Tabernaculum.
Soba I, 328.
Sobacchis I, 400.
societas inter miseros facile initur I, 75. communis potior vita propria II, 486.
Socrates neci datus ob religionis contemtum II, 493.
Socho u. I, 333. 448.
sodalitia θίασοι Jud. I, 705.
Sodoma, - itae I, 30 sq. 276. II, 299.
Soëmus I, 832. 971. II, 6. 420. Ituraeus I, 757. 759. 762.
Sogane, - anni II, 18. 25. 208. 263.
Solomon I, 371 sq. 382. 407. 410. 416 sq. 420 sq. 428. 439 sq. 440. 443.
Solopades I, 225.
Solyma, - itae I, 32. 370 sq. II, 18 sq. 461.
Solymi montes II, 454.
somnia portentosa I, 50. 54. 68 sq. 75. 89. 293. 431. 581. 866. II, 20. 95. 159 fin. 160. - orum interpretatio I, 534. interpretes Essaei I, 866. interpretandorum facultas Josephi II, 246. - iis probatur animae immortalitas I, 867.
Somorrhôn u. al. Bacra II, 298.
Sonne u. al. Suna I, 354.
Sophaces I, 45.
Sophene I, 375. 442.
Sophira I, 437.
sophista singularis cujusdam haeresis II, 160 fin. - ae judaici II, 139.

Sophonias I, 528.
sorte eventus praediscitur I, 319. deus consulitur I, 203.
Sosibius I, 586.
Sosius I, 733. 736 sq. II, 95. 99.
Souba I, 378.
Soudeas I, 528.
Sparta, - ani I, 648. II, 489.
Spasini charax I, 25. 957.
speluncae Jud. II, 92.
Spinarum vallis v. Vallis.
Spiritus divinus I, 214. 216. 539 fin. 541 init. transit ab altero in alterum I, 332. – tu div. afflati I, 319. 321. – tus malorum hominum sunt daemonia II, 417.
spolia circa templ. Herod. I, 780.
sponsalia ap. Hebr. I, 306. 828.
stellis vis a sole et luna I, 69.
Stephanus I, 966. II, 174.
sterilitas terrae poena I, 374.
stoae exstructae Hierosol. I, 654.
Stoechus I, 893.
Stoici II, 482. – corum similes Pharisaei II, 2.
stola pontif. I, 636. 780. 880 sq. 955 sq.
Straton I, 673.
Stratonis turris l. Caesarea u. mun. I, 665. 674. 690. 761. II, 104. 106.
Stratopedon Dei I, 56, locus Hieros. II, 195. Judaeorum I, 696. II, 74.
Struthii piscinae II, 355.
Strabo histor. I, 662. 666 sq. 686. 689. 693 sq. 697. 741. II, 475.
stultitia hominum I, 527.
subditi regibus blandiuntur, eosque imitantur I, 448 sq.
sues mactatae in templo Hierosol. I, 609. – es mactare coguntur Judaei II, 52.
suffitum in templo dare, cui licitum I, 499.
suffragiis res suas dijudicabant Essaei II, 164.
suicida similis servo, qui aufugit domino II, 247. – das exspectat Hades II, 248.
suicidium liberali homine indignum II, 247.
summa rerum potiri cupientes in quaevis prava proni I, 367 init.
Suna v. Sonne.
superbia hominum I, 12. regum I, 337.
superbos punit deus I, 19. 34.
superstitio Judaeorum I, 585. Josephi et Judaeorum I, 689.
supplicum mos ap. Syros I, 465.
Sures I, 223.
Suses v. Sisa.
Susa u. I, 543. 566 sq. 570 sq.
Susacus I, 375. 443. 449.
suspicionis exempla I, 807.
Sycaminus u. I, 667.
Sycheme l. Sicheme v. Sicima.
Syene u. II, 309.
Sylla II, 36.
Syllaeus I, 805 sq. 811. 817 sq. 832. II, 129.
symbolica interpretatio tabernaculi I, 133 sq. 137. vasorum templi II, 534.
Symoborus I, 30.
Synedrium I, 700. II, 7.
Synope v. Sinope.
Syria, - ri I, 22. 24. 71. 378. 435. 449. 450. 596. 677. II, 224 sq. 316. 453.

Syrtes Africae II, 189.
Syrus I, 378.

T.

Tabaeus I, 28.
tabernaculorum festum I, 427 sq. 431. 658. 671. 745. II, 589.
tabernaculi symbol. institutio et interpretatio I, 130 sq. 137. 155. 159 sq. 555. 563.
talionis lex I, 234.
Tanaïs fl. I, 20.
Tangana I, 559.
Tanis u. I, 30. II, 313.
Tarentum u. I, 836.
Tarichaeae l. -eae, -aeatae I, 695. 971. II, 15. 26 sq. 37. 72. 176. 208. 211. 216. 254. 263.
Tarsus, -icum mare I, 21. 439. 497.
Tavaus I, 28.
Tauri vic. II, 188.
Taurus m. I, 579.
Techoa I, 633.
Telethon u. I, 675.
telonia Alexandr. vendita I, 601.
TemplumHierosolymit. I, 374. 405. 422 sq. 428 sq. 490. 547. 549. 550. 556 sq. 609. 617. 637. 690. -pli opes 694. 778 sq. 782. 979. II, 68. 105. 287. 331 sq. 334. 385 sq. Samaritanum I, 579 sq. 582. 639. 769. 779. 781. Heliopolitanum I, 624. 638 sq. 662. 979. Bovis aureae II, 464. Templa Gentilium I, 228. 230 sq. 559. 434. 537. 610. 620 sq. 638 sq. Dagonis 641. 670. 699. 776. 798. 860. 871. 916. 941. II, 106. 156. 264. 313. 413. Pacis 415 fin. 448. 449.
tempus serotinum suspicionem movet I, 284.
Tephthaeus II, 355.
terebinthus antiquissima II, 303.
Terentius, v. Rufus.
Teridates al. Tiridates I, 962. II, 422.
termini positi I, 10.
Tero I, 820 sq. II, 125.
terrae hiatus I, 201. motus I, 752. II, 101.
terrorum deus injicit hostibus I, 496 fin.
testudinis genus II, 238 sq.
Tethmosis al. Thumnosis l. Thmosis II, 446. 460.
tetrarchiae I, 644.
Thabnaeus I, 456.
Thadalus I, 31.
Thadamora, Gr. Palmira u. I, 435.
Thaenus I, 376.
Thales II, 439.
Thamara I, 371. 383. 393.
Thamna, -itae, u. et toparch. I, 282. 300 sq. 716. II, 207. 224. 297.
Thannus I, 368.
Tapsa I, 500.
Tharabasa I, 684.
Tharata I, 510.
Tharbis I, 103.
Tharrus I, 26.
Tharsa u. I, 455 sq. 500.
Tharsus, -enses I, 21.
Thaumastus I, 892.
theatra in Jud. I, 766. 773. II, 108.
Thebae, -ani, u. Gr. II, 493. Palaest. I, 297. 381. -aïs u. et rg. Aeg. I, 582. II, 433. 445.
Thecoa al. Thecoë, Thecue, Thecee I, 448. 473. II, 38. 392.

Theglaglassar I, 501.
Thella vic. II, 223.
Themasius I, 552.
theocratica reip. forma Judaeorum II, 482.
Theodectes I, 595.
Theodestes I, 568. 573.
Theodorus I, 670. II, 60.
Theodosius I, 639.
Theodotus II, 458.
Theophilus, f. Anani I, 945. fr. Jonathae I, 884. histor. II, 458.
Theophrastus II, 453.
Theopompus I, 595. II, 459.
thermae Callirhoënses I, 845. Ammauntinae I, 873.
Thermodon fl. II, 453.
Thermudis I, 99 sq.
Thermus II, 472.
Thermusa I, 874.
Thersa v. Tharsa.
thesauri dei II, 184 fin. templi Hieros. unde congesti II, 331.
Thesbona u. I, 457.
Theudas I, 965.
Theudion I, 834.
Thiras, -res I, 21.
Thmosis v. Tethmosis.
Thmuis u. II, 313.
Thobelus et Job. I, 10 sq.
Thochoa u. I, 633.
Tholomaeus, f. Soëmi, al. Ptolemaeus I, 696. II, 73. latro I, 955.
Thracia, -ces I, 21. 474.
Thressa al. Ressa, Resa, Rhessa, arx I, 725. 729. II, 85.
Thucydides II, 439. 444.
Thygrammes, - mmaei I, 21.
Tiberias, u. -rienses I, 873. 887. 949. 971. II, 4. 9. 12. 19. 25. 33. 176. 208. 211 sq. 224. 252. 298.
Tiberis fl. I, 878.
Tiberius Alexander, proc. Jud. I, 965. praef. Alexandr. II, 200. 309 sq. 319. Nero I, 873. 889. 894 sq. II, 167 sq.
Tigranes I, 677. 750. 886. II, 63. 126.
Timaus II, 444.
Timaeus, histor. II, 439. 459.
Timagenes, histor. II, 475.
Timidius I, 918.
Timius I, 885.
Timotheus I, 618. 619.
Tirabatha vic. I, 879. 880.
Tiridates v. Teridates.
Titanum vallis v. Vallis.
Titius I, 810.
Titus et Vespasianus II, 33. 38. 220. 225. 238. 242. 249. 254. 256. 301. 308. 320 sq. 346. 369 sq. 376. 384 sq. 391. 393. 406. 411 sq. 413.
Tobiae filii II, 52.
tonitrua et fulgura dei opem annunciant I, 273. comprobationem I, 323.
toparchiae tres I, 644.
trabs aurea in templo I, 694.
Trachon, -itae, -itis I, 678. 774 sq. 796. 810 sq. 812. 882. 969. II, 11. 24. 105. 153. 224. 260.
traditionis veterum I, 517. Pharisaeorum I, 663.
transfugae Jud. ad Macedones I, 631.
Trajanus II, 247. 253.
tributa I, 598. 600 sq. 636 sq. 644. 654. 658. cf. reditus.
tribuum sortes I, 276 sq.
trimetra et pentametra carmina Davidis I, 401.
Tripolis u. I, 624. 661.
Tripolitici auctor II, 459.

Triumphalis porta Romae II, 413 sq.
Troglodytae I, 44. 104.
Trophaea erecta Hieros. I, 766.
Tryphon, tyrannus I, 646. 651 sq. 655. 656. r. ἄθυρμα I, 604. tonsor I, 821. II, 125.
turris Babel I, 19. Joannis II, 381. Psephina II, 320. 329.
Tusculanum Ital. I, 896.
tyrannis malorum fons I, 932 fin.
tyrannis qui favere soleat I, 928 med.
Tyrannus I, 814 sq. II, 123.
Tyrannius, Priscus II, 204 sq.
Tyropoeum, vallis Hieros. II, 327.
Tyrus, -rii u. I, 422 sq. 434. 479. 489. 506 sq. 580. 618. 718. II, 5. 34. 81. 169. 175. 201. 447 sq.
Tyrus turris I, 607.

V.

Vacca, rufa I, 207. aurea I, 489.
Valatha arx I, 829.
Valerianus II, 253.
Valerius, Gratus I, 873. Asiaticus I, 925. 931. 941.
Vallis Antiochi I, 674. II, 62. Cilicum I, 675. Gigantum I, 371. gratiarum I, 474. Hierichuntis l. spinarum I, 798. II, 108. 320. regia I, 393.
Vardanes, v. Bardanes.
Varro I, 774. II, 105.
Varus, Quintilius I, 836. 840. 851. 855. 859 sq. II, 5 sq. 134. 151. 154.
Vasa sacra Hebr. ab Aegypt. rege data I, 591 sq.
Vaste I, 567.
vaticinandi vis a deo datur I, 777.
Vaticinia de captis Hieros. II, 292. 390.
Vatinius I, 924.
Vectigalia Syriae, Phoenices etc. I, 602.
Vela I, 156.
Venationes amphitheatr. I, 766.
venerearum rerum cupido corrumpit bonos I, 220.
Ventidius Bassus I, 728 sq. 732. II, 89. 93.
ventriloqua I, 355. -qui regno pulsi I, 354.
Veranius I, 939.
verecundia Hebr. erga instituta et leges Moysis I, 192.
veritas I, 321. 553. 682. 821.
versio graeca V. T. I, 586. 594 sq. II, 472.
Vespasianus I, 597. v. Titus.
vestes sacerdot. I, 137 sq. II, 335. virgin. I, 384.
viae stratae a Salomone I, 440.
vicissitudo rerum hum. I, 283 fin.
victimarum ratio I, 169. 171. 184. II, 486.
victoria non debetur multitudini sed fortitudini I, 31. crudelitate non est inquirenda I, 322. nulla sine sanguine II, 266. -riae spes in εὐσέβεια I, 614.
Vienna, v. Bienna.
Vindex II, 296 sq.
vindicta crudeliter sumta I, 577. 633.
vini vis I, 551.
Vinicius, Marcus I, 925.
Vipsanius, M. Agrippa I, 774.
virga Aaronis I, 203,

virginum vestes v. Vestes.
virtus regum I, 412. in omnibus adhibenda I, 832 fin. ad -tem (καλοκάγαθίαν) quae ducit, ea optima religio I, 801. -tis summa praemia I, 227. -ti suae ne homo omnia tribuat I, 302. sine -te felicitas nulla sempiterna I, 916 fin.
vis summa inest insontibus I, 614.
visiones per somnum I, 50. 56. 57. 98. 208. 292 sq. 300. 316. 543 sq. 666. 734.
vita hominis sine peccato Adami I, 11. profundenda pro deo et aris II, 278. -tae hum. duratio I, 17 sq. 27. amor ne sit nimius I, 356. -tam homo accepit a deo, quamobrem impium, se ipsum occidere II, 247.
Vitellius, Syriae praeses I, 780. 880 sq. 883 sq. II, 301. 312. 410. Proculus I, 946.
vitis I, 24. aurea I, 686. 779. II, 333.
vivere velle lex valida in omnibus animantibus II, 247.
Ulatha, v. Valatha.
umbraculorum f., v. Taberculorum.
Ummidius Quadratus I, 960. II, 175.
universum creatum a deo I, 5. 410. 428. II, 334. -i dominus deus I, 12. 28. II, 323.
unus deus unorum Hebraeorum I, 229. 279.
Vologasus l. Vologesus I, 963. II, 412. 422.
Volumnius I, 811. 820. II, 124.
de voluntate hum. et fato quid statuant Pharisaei I, 871.
Vonones I, 874 sq.
votum Jephtae I, 298.
vox, foetus e ventre feminae edita I, 957. audita in templo II, 389.
urbes conditae I, 10.
Ure, u. I, 27.
Ures I, 223. 418.
Uria I, 380.
Urias I, 529.
usurae ap. Hebr. II, 499.
usus I, 24.
utile praeferendum decoro, ubi utrumque simul exsequi non licet II, 259 fin.
vulgus temere agere solet I, 843 fin.
uxores legitimae plures Roboamo I, 448. -ibus non licuit repudiare maritos I, 764 fin.
Uaeus I, 27.

X.

Xaloth vic. II, 21. 223.
Xanthicus I, 13.
Xerxes I, 559 sq.
Xylophoria, festum II, 194.
Xystus II, 186. 327. 381.

Z.

Zabelus I, 643.
Zabidus II, 477.
Zabuda I, 520.
Zabulon u. Jud., v. Chabulon. Galil. II, 201. 448.
Zacharias, r. I, 498. 500. vates I, 492. 557 sq. f. Baruchi cf. Matth. 23, 35. II, 288 sq. f. Phaleci II, 280. f. Amasiae I, 502.

Zamares I, 456.
Zamaris I, 829.
Zambrias I, 220 sq.
Zara u. I, 675.
Zaraeus I, 454.
Zebeca, v. Bezeca.
Zebes I, 294.
Zebinas, v. Alexander.
Zebulus I, 296.
Zeca, al. Azeca, u. I, 448.
Zelotae II, 275. 279. 286. 292. 423.
Zeno, Cotylas I, 657. II, 56.
Zenodorus I, 774 sq. II, 105.
Zephyrion pr. II, 113.
Zeugma u. II, 412.
Zeuxis I, 599.
Ζῆνος v. gr. etymol. I, 586.
Zimri, al. Zambrias I, 220.
Ziphene, - eni vic. I, 347. 448.
Zizus I, 673.
Zoara u. I, 684. II, 299.
Zodmielus I, 555.
Zohor, u. I, 35.
Zoilus I, 666.
Zopyrion II, 458.
Zorobabelus I, 548. 550.

EMENDANDA.

Vol. I. Pag. X. l. 4. lege Jesus. Pag. 15 adde lin. 9. num. pag. Hav. 12. Pag. 49. l. 5. lege εἶναι. Pag. 64. l. 17 lege καταγγελλόμενα. Pag. 67 l. 23 lege ὥστε. Pag. 73 l. 29 lege φῆς. Pag. 75 l. 31. lege ἦ. Pag. 80 l. 14 lege εἶχε. l. 28 lege Ἰακώβου. Pag. 83 l. 1 lege κινδυνεύειν. l. 13 lege οἱ. l. 30 lege πραχθὲν, τοσοῦτον. l. ult. lege τιμωρίαν. Pag. 84 l. 4 lege ἧκον. Pag. 85 l. 1 lege Ῥοῦβηλος. Pag. 86 l. 7 lege ἑπταικόσιν. Pag. 87 l. ult. lege βεβλαφέναι. Pag. 88 l. 11 lege ἡδέως. l. 13 lege ἀγωνιζόμενος. Pag. 90 l. 32 lege εἶναι. l. 35 lege οὖν. Pag. 91. l. 11 lege ἦσαν. l. 27 lege ἦν. Pag. 95 l. 3 lege εὖ. Pag. 96 l. 13 lege τοῖς. Pag. 116 l. 26 lege ἀμηχάνων. Pag. 117 l. 8 lege αἰγιαλῷ. Pag. 119. l. pen. lege Ὡς. Pag. 120 l. 14 lege ἁγνειῶν. Pag. 121 l. 13 lege ἔμπροσθεν. Pag. 143 l. 19 lege πρόσωπον. l. 22 lege ἑκατόν. Pag. 144 l. 4 lege ἑκάστην. l. 5 lege ᾧ. l. 28 lege ὥσπερεὶ. Pag. 147 l. pen. lege ὁ. Pag. 150 l. 4 lege ἐμπεριείληφε. Pag. 160 l. 13 lege δεκάτη. Pag. 173 l. 17 lege καὶ. Pag. 177 l. 34 lege εἶχε. Pag. 180 l. 24 lege πρόθυμον. Pag. 182 adde lin. 26 num. pag. Hav. 202. Pag. 190 l. 21 lege Ἱεριχοῦντος et sic in seqq. Pag. 198 l. 26 lege οἷς. Pag. 200 l. 15 lege φυλῆς. Pag. 202 l. 10 et p. 203 l. 4 lege . . ιέναι. Pag. 207 l. 21 lege συνιόντες. Pag. 213 l. 28 lege ἀπιέναι. Pag. 216 l. 6 lege ἀπίτω. Pag. 217 l. 31 lege τήν τε. Pag. 218 l. 29 lege ἀπαγόμενος. Pag. 220 l. ult. lege καὶ ἐν. Pag. 227 l. 23 lege ὥσθ᾽: ead. ἄκρο. . Pag. 231 l. 28 lege τοῦ. Pag. 234 l. 7 lege κέρδος. Pag. 251 l. 27 lege ἀπιέναι. Pag. 275 l. pen. lege ἦ. Pag. 279 l. ult. lege γεγεννημένους, Χελλίωνα.

Vol. II. Pag. 20 l. 6 lege Ἰησοῦ. Pag. 27 l. 5 lege θεὸν. l. 11 lege αὐτὸν, ἦ. Pag. 32 l. 25 lege ἀπιέναι. Pag. 54 l. ult. lege παραγίνεται· εἰς. Pag. 56 l. 26 lege ἀμπείχετο· με. . . Pag. 63 l. 13 lege . . άσσετο· φοβηθεὶς. Pag. 66 l. 2 lege κελεύσαντος. Pag. 77 l. 14 lege Παρεμβολὰς. Pag. 120 l. 26 lege εἰς. Pag. 126 l. pen. lege Βενιαμίτιδος. Pag. 134 l. 3 dele virgulam post τρεῖς. Pag. 135 l. 14 lege ἀπήγγελλε. Pag. 136 l. 26 lege ἁπλότητος. Pag. 151 l. 7 lege Ἀδωνίᾳ. Pag. 154 l. 24 lege . . κείμενον. Pag. 169 l. 8 lege τὰς. Pag. 183 l. 31 lege Ἱεροσόλυμα. Pag. 202 l. 8 lege Ἱεροσ. . Pag. 207 l. 27 lege Ἰωσ. . Pag. 227 l. 19 lege Ἄζα. . Pag. 231 l. 2 lege δικαιοσυνῇ. Pag. 255 l. 20 lege ἂν. Pag. 257 l. 19 lege ὀπὴν. Pag. 160 l. 15 lege ἀπιέναι. Pag. 272 l. ult. lege ἄρας. Pag. 279 l. 11 lege . . τητος· ὅταν. Pag. 280 l. 18 lege . . ρωσύνην. Pag. 287 l. 22 lege . . νεν· ἀλλ᾽. Pag. 289 l. κανόνι. l. 27 lege . . ίσθαι· περιϊὼν. Pag. 294 l. 3 lege Ἱερεμίας, et sic in seqq. Pag. 297 l. 14 lege μὲν Νοστῆς. Pag. 300 l. 30 lege ὄντες. Pag. 305 l. 30 lege συμβάντων. Pag. 324 l. 2 lege εἴη· τὸν.

Vol. III. Pag. 1 l. ult. lege θεὸς. Pag. 10 l. 28 lege θεοῦ. Pag. 12 l. 11 lege μὴ. l. 20 lege ἑορτάζοντες. Pag. 56 l. 11 lege Ἰου. . Pag. 82 l. 7 lege ἐδέξατο. l. 10 lege Ὀνίας βραχὺς. Pag. 83 l. pen. lege διετέλεσε. Pag. 92 l. 29 lege ἑνὸς. Pag. 98 l. 34 lege ὁ κληθεὶς. Pag. 103 l. 17 lege διήκοντα. Pag. 114 l. 5 dele virg. post Ἰουδαί-

ων. Pag. 136 l. 9 lege κατέλαβεν, ἔτη βασιλεύσαντα. Pag. 157 l. 2 lege ὑπόνοιαν. Pag. 159 l. 29 lege βασιλέως· ἄρτι γὰρ. Pag. 161 l. 17 lege ὥστε. Pag. 175 l. 31 lege κατωρθ.. Pag. 193 l. 11 lege κατωρθώσαντο. Pag. 253 l. pen. lege ἐπάνω. Pag. 260 l. 32 lege αὐτὸν, Ἡρώδης. Pag. 266 l. 34 lege καταλιπὼν. Pag. 306 l. 33 dele virg. post περιόντος. Pag. 318 l. 4 lege τῶν.

Vol. IV. Pag. 28 l. 33 lege ἐμὲ (pro ἐν) l. 34 dele virg. post βουλήμασιν. Pag. 31 l. 1 lege ἐπιδόντος, εἰς. Pag. 51 l. 12 lege ἀπολέσθαι. Pag. 54 l. 18 lege ἀμυνομένου, Νάκεβον. Pag. 59 l. 32 lege . . νόσειν. Pag. 69 l. 6 lege αὐτῶν, ἐπινοοῦσιν. Pag. 86 l. 31 lege ἠπείγοντο. Pag. 112 l. 7 lege ἡγεμόνες. Pag. 118 l. 30 lege ἀφικνεῖται, Ἰωαζ.. Pag. 119 add. lin. 21 num. pag. Hav. 866. Pag. 153 l. 7 lege ὄντινα. Pag. 178 l. 27 lege ἀποδειχθεῖσα. Pag. 208 l. 33 dele virg. post πάτρωά. Pag. 248 l. 6 lege Ταπεινὸς et l. 7 lege ἰδιώ-. Pag. 256 l. 7 lege καὶ (pro ταὶ). Pag. 265 adde lin. 2 num. pag. Hav. 973. Pag. 273 l. 12 lege Μωϋσέως. Pag. 278 l. pen. lege νομί-. et ult. τοῖς.

Vol. V. Pag. 6 l. 11 lege παρεστῶτος. Συγκατ.. Pag. 15 l. 27 lege Ἱεροσόλυμα. Pag. 39 l. 23 lege Ἱερεμίαν. id. pag. 62 l. 31. Pag. 63 l. 12 lege γενομένου. Pag. 68 l. ult. lege καὶ. Pag. 76 l. 31 lege τὸν. Pag. 85 l. 10 lege γενομένης. Pag. 86 l. 24 lege συγκατα..; ibid. lege παλλακίσιν. Pag. 91 l. ult. lege ἐλπίδα. Pag. 94 l. 12 lege Χαλεπὸν. Pag. 102 l. penult. lege παρατάξει σὺν ὀ. τ. δ. κέρατι, ῥύεται etc. Pag. 158 l. 34 lege ψεῦδος. Pag. 166 l. 25 lege ὥσπερ. Pag. 167 l. 10 lege δικαστήριον. Pag. 173 l. 2 lege ὑβρίσαι. Pag. 178 l. 15 lege ἀπέχω. Pag. 199 l. 24 lege οὕτω. Pag. 216 l. 7 lege πονηρῶν. Pag. 247 l. 9 lege τετειχισμένους. Pag. 259 l. 9 lege 197. Pag. 260 l. 32 lege οὓς δὲ. Pag. 302 l. 9 lege παντελῶς. Pag. 307 l. 21 lege ἤδη. Pag. 313 l. 34 lege τοῦ. Pag. 322 l. 3 lege εἰσπεσούσης. Pag. 326 l. 25 lege τῆς. Pag. 362 l. 34 lege ἄγεσι. Pag. 374 l. 31 lege κελευόντων. Pag. 378 l. ult. lege ἱκετεύουσι. Pag. 389 l. 3 lege ἁρπαγῶν.

Vol. VI. Pag. 6 lege 6 ibid. l. 3 lege ἂν. Pag. 13 lin. 8 adde num. pag. ed. Hav. 323. Pag. 41 l. 23 lege πάλαι· τοῖς etc. Pag. 48 l. 11 et 15 lege Ἱερεμ.. Pag. 56 l. 21 lege 355. Pag. 61 l. 16 lege βόρειον. Pag. 76 l. 35 lege 372. Pag. 84 l. 23 lege ἤλπισαν. Pag. 97 l. 16 lege ὁρμῇ τινι χ. ἀ. μ. ἐ. τ. φλεγομένης ὕλης ἀ. etc. ibid. l. 29 lege 386. Pag. 103 l. 32 lege τοῦτο. Pag. 123 l. 13 lege 460. Pag. 126 l. 5 lege ἄλλους. Pag. 137 l. 14 lege κακῶν. Pag. 159 l. 31 adde 430. Pag. 162 l. 21 lege δακρύοντες. Ὁμοῦ. Pag. 165 l. 27 lege 434. Pag. 173 l. 9 lege Ἀλλ'. Pag. 175 l. 14 adde 441. Pag. 178 l. 30 lege . . ρηκότας; Οἳ etc. Pag. 183 l. 13 lege ἅπαντα τείχει. Pag. 184 l. 8 lege Μανεθῶνος. Pag. 187 l. 3 lege . . σκευήν. Τὸν etc. Pag. 204 l. 26 lege πεντήκοντα. Pag. 211 l. 23 lege φησὶν. Pag. 214 l. 23 lege Ἴσιδος. Pag. 234 l. 30 adde 477. Pag. 238 l. 13 adde 479. Pag. 240 l. 1 adde 480. Pag. 242 l. penult. lege βεβαιοτάτην. Pag. 253 l. 17 lege τις ἂν. Pag. 287 l. 33 adde 515. Pag. 295 l. 7 adde 520.

βαπτιζω, p. 149

αναζωπυρεω. p 150.

μυστηριον κακιας· p. 154

BS1197 .J83A2 v.5
Opera omnia.
Princeton Theological Seminary-Speer Library
1 1012 00061 2301